

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 123

KIRIM HANLARINA

NÂME-İ HÜMÂYÛN

(2 Numaralı Name Defteri)

İSTANBUL 2013

Proje Yöneticisi

Doç. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Doç. Dr. Mustafa BUDAK
Genel Müdür Yardımcısı

Sebahattin BAYRAM
Daire Başkanı

Mümin YILDIZTAŞ
Yayın İşleri Koordinatörü

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Murat CEBECİOĞLU
Sinan SATAR
Dursun KÜÇÜKBALTACIOĞLU
Vahdettin ATİK
Seher DİLBER
Numan YEKELER
Resul KÖSE
Kemal GURULKAN
Dr. Raşit GÜNDOĞDU

İngilizce Çeviri

Durmuş KANDIRA

Grafik Tasarım

Bülent ENGEZ

Baskı

SEÇİL OFSET

100. Yıl Mah. MAS-SİT Matb. Sitesi 4. Cadde No:77 Bağcılar-İstanbul Tel: 0212 629 06 15

ISBN:

978-975-19-5859-4

Önsöz

Farsça bir kelime olan ve Türkçe'de ferman, mektup, biti ve buyuruldu anlamlarına gelen “nâme” Osmanlı tarih terminolojisinde bağımsız devlet başkanlarının Osmanlı padişahlarına yazmış oldukları resmî mektupları, “nâme-i hümayûn” ise Osmanlı padişahları tarafından bağımsız ya da Osmanlı Devleti'ne bağlı yarı bağımsız hükümdarlara gönderilen mektupları ifade etmek için kullanılmaktadır.

Nâme-i hümayûnlar, Osmanlı merkez bürokrasisi içerisinde bulunan Divan-ı Hümayûn Kalemi'nde diplomatik bir lisanla hazırlanır, amirlerin tasdikinden geçtikten sonra üzerine tuğrası çekilip ilgili hükümdara gönderilir ve bir sureti deftere kaydedilirdi.

1699 (Hicrî 1111) yılından önce yazılan nâme-i hümayûnlar Mühimme Defterleri'ne kaydedilirken, bu tarihten sonra Nâme-i Hümayûn Defterleri'ne kaydedilmişlerdir. Nâme-i Hümayûn Defterleri Osmanlı Arşivi'nin en önemli defter serilerindendir. Bu seride on sekiz adet defter bulunmaktadır. Bu defterler genel olarak incelendiğinde sadece gönderilen nâme-i hümayûnların değil gelen nâme ve mektuplar ile diplomatik niteliği bulunan sair belgelerin de bunlara kaydedildiği görülmektedir.

Yayımlamış olduğumuz “2 Numaralı Nâme-i Hümayûn Defteri”, 1730-1777 (Hicrî 1143-1190) dönemine ait münhasıran Kırım Hanlığı ile ilgili doksan bir kaydı ihtiva etmektedir. Bu kayıtlardan ikisi mükerrerdir. Bunların yetmiş ikisi Osmanlı padişahlarından Sultan I. Mahmud, III. Osman, III. Mustafa ve I. Abdülhamid tarafından Kırım hanlarına gönderilen nâme-i hümayûn, hatt-ı hümayûn ve hükümlere, biri de Kırım Hanlığı'na tâbi Yedisan mirzalarına gönderilen hükme aittir. Diğer kayıtların beşi Kırım hanlarından Kaplan Giray, Selim Giray ve Arslan Giray tarafından Osmanlı padişahlarına ve biri Kırım Giray tarafından Osmanlı sadrazamına gönderilen mektuplara, ikisi de Selim Giray tarafından Özi bölgesindeki askerî görevlilere gönderilen yarlıglara aittir. Kalan on kaydın biri Rusya'nın Kiev generalinin Kırım hanına gönderdiği mektuba, dördü Rus murahhaslarının Kırım Hanlığı'na verdikleri temessüklere, biri Belgrad Antlaşması için görevlendirilen Osmanlı Devleti murahhaslarına verilen ruhsatnameye, biri Kırım hakkında Maliye tarafından kaleme alınan bir ilmühabere, üçü de bazı kayıtlar üzerine düşülen şerhlere aittir.

Defter'deki kayıtlar başlıca; Osmanlı Devleti tarafından Kırım'a yapılan han atamaları, hanların taltifi, 1731-1736 ve 1743-1746 yıllarında meydana gelen Osmanlı-İran savaşları, bu sırada İran Şahı Tahmasb ve Nadir Şah'ın takip ettikleri

politikalar ve yapılan barış görüşmeleri, 1736-1739 ve 1768-1774 yıllarında meydana gelen Osmanlı-Rus savaşlarının başlamasına sebep olan sınır ihlalleri, Rus ve Avusturyalıların Lehistan'ın içişlerine karışmaları, bunlara karşı Osmanlı Devleti tarafından alınan tedbirler ve Belgrad Antlaşması, Kırım Hanlığı'nın gerek İran ve gerek Rus savaşlarındaki yeri ve faaliyetleri ile bu savaşlara ilişkin bazı ayrıntılar, bu süreçte Dağıstan'ın durumu, cülûs-ı hümâyûn ve şehzade doğumlarının ilanı, savaşlarda kazanılan zaferlerden dolayı padişahlara gazi unvanı verilmesi ve şenlikler tertibi konularındadır. Bunlardan başka Defter'de; Osmanlı Devleti ile Kırım Hanlığı arasındaki ilişkilerin keyfiyeti, uygulanan teşrifat, yazışmalarda kullanılan diplomatik dil ve üslup, Kırım'ın idarî ve malî yapısı, Kırım-Özi bölgesinin genel durumu ve İstanbul zahiresinin tedariki bakımından taşıdığı ehemmiyet, Nogayların iskanı, Kazaklar, Kabartaylar, Abazalar, Kıptîler, bazı askerî, malî ve hukukî konular ile Osmanlı Devleti'nin işleyiş biçimi hakkında da çok kıymetli bilgiler bulunmaktadır.

Defter'in neşri ve kayıtların transkripsiyonunda daha önce Kurumumuz tarafından Mühimme defterlerinin neşrinde benimsenen usul takip edilmiş ve mümkün olduğunca metne sadık kalınarak sadece Arapça ve Farsça kelimelerdeki hemze ve ayn harfleri ile uzatmalar belirtilmiştir. Ayrıca her bir kaydın geniş özeti Miladî tarihi ile birlikte çeviri metin üzerinde verilmiş; metinde rastlanan imla farklılıkları ile kayıtlarda geçen Kur'an-ı Kerim ayetlerinin referansları dipnotlarda gösterilmiştir. Orijinal metnin görüntüleri ise kitabın sonuna eklenmiştir.

Bu vesileyle kitabın hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü personeline teşekkür eder, Osmanlı tarihi ile diplomatika ve paleografyası alanlarında çok önemli bir kaynak ve Nâme-i Hümâyûn Defteri neşrinde bir ilk olan bu eserin ilgililere faydalı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Preface

The Persian word “nâme” means *ferman*, *mektup*, *biti* and *buyuruldu* in Turkish and was used to express official letters written by the independent presidents to the Ottoman Sultan in the Ottoman terminology. As for the imperial letter (*nâme- i hümayûn*), it was used to express the letter written by the Ottoman Sultan to independent kings or subject ones who were regarded as semi-independent.

The imperial letters were prepared in a diplomatic language by the Imperial Council Office (*Dîvân-ı Hümayûn*) which was a unit of the central Ottoman bureaucracy and their monograms (*tughras*) were written on them after being ratified by the chief officials. One of their copies was recorded in a registry (*defter*) and they were sent to the king concerned.

The imperial letters which had been written before 1699 (A. H. 1111) had been recorded in the *Mühimme Registers* (*Mühimme Defters*), and since that year, they had been recorded in the *Register of the Imperial Letter*. The *Register of the Imperial Letter* (*Defter of Nâme-i Hümayûn*) is the most important *defter* collection in the Ottoman Archives. There are eighteen registers in this series. They contain not only the sent imperial letters but also the received letters, names and other diplomatic documents.

The “*Register of Nâme-i Hümayûn Number 2*” covers the period from 1730 to 1777 (A.H. 1143-90) and contains ninety one records related to the Crimean Khanate. Two are the same. Seventy two are the imperial letters, the imperial decrees (*hatt-ı hümayûns*) and decrees (*hukums*) which were sent by Sultan Mahmud I, Osman III, Mustafa III and Abdülhamid I to the Crimean Khans. One is the decree (*hukum*) which was sent to the Yedisian Mirzas who were subject to the Crimean Khanate. Five are the letters which were sent by the Crimean Khans, Kaplan Giray, Selim Giray and Arslan Giray to the Ottoman Sultan, and one is the letter which was sent by Kırım Giray to the Ottoman Grandvizier. Two are charters (*yarlıgs*) which were sent by Selim Giray to the military officers in the region of Özi. One of ten records is the letter which was sent by the Russian General in Kiev to the Crimean Khan, and four are title deeds (*temessuks*) which are given by the Russian delegates to the Crimean Khanate. One is a credential (*ruhsatname*) which was given to the Ottoman delegates tasked to conclude the Treaty of Belgrade, and one is an information certificate (*ilmuhaber*) which was written by the Ministry of Finance about Crimea, and three are the notes which are written on some records.

The subjects of the Register are mainly appointments of khans by the Ottoman Sultan to Crimea, gratifications of khans, the Ottoman-Persian wars occurred in

the periods of 1731-36 and 1743-46, policies of Tahmasb Shah, Nadir Shah and the shahs of Iran, peace negotiations of them during those periods, boundary disputes causing wars between the Ottoman Empire and Russia in the periods of 1736-39 and 1768-74, intervention of the Russians and the Austrians in the internal affairs of Poland (Lehistan), the measures of the Ottoman Government against them, the Treaty of Belgrade, the position and activities of the Crimean Khanate during the Russian and Iranian wars, some details related to those wars, the situation of Dagestan during that period, proclamation of accessions to the throne and births of shahzades (son of a sultan), the grant of the title of Ghazi to the sultans after the victories in the wars, and the arrangement of festivals. In addition to them, there are also very valuable informations about the relations between the Ottoman Empire and the Crimean Khanate, protocol, language and the style of the diplomatic correspondences, the administrative and financial structure of the Crimean Khanate, Crimean-Özi regions and their importance in providing provisions for Istanbul, the settlement of the Nogais, the Cossacks, the Kabardians, the Abkhazians, the Copts, some issues on military, financial, legal affairs, and the administrative system of the Ottoman Empire.

In the publication of this Register, the transcription of the records follows the method applied in the Mühimme Registers according to the system of the Ottoman Archives. It preserves the original text as much as possible, and only the letters ayn (ع), the hamzah (ء) and letters with long vowel in Arabic and Persian words are used. A detailed summary is given for every record on the transcribed text together with its Gregorian date. Differences in the punctuation found in the text and the references of the verses of the Holy Quran found in the records are also indicated in the footnotes. The images of the original text have been supplemented at the end of the Register.

On this occasion, I would like to thank the staff of the General Directorate of State Archives for their great efforts in preparing this Register. This study is the first publication of the Register of Name-i Hümâyûn, and I hope it becomes a very important resource for scholars and researchers in the Ottoman history, particularly in the areas of diplomatics and paleography.

Assoc. Prof. Uğur ÜNAL
General Director of State Archives

İçindekiler / Contents

ÖNSÖZ/ PREFACE	3
İÇİNDEKİLER/ CONTENTS	7

I. BÖLÜM/ CHAPTER I

1	Sultan I. Mahmud'un Tahta Çıkışının İlanı/ <i>Proclamation of Sultan Mahmud I's Accession to the Throne</i>	15
2	Ruslarla İlişkilerde Titizlik Gösterilmesi/ <i>Paying Attention to the Relations with the Russians</i>	17
3	Kaplan Giray Han'ın Taltifi/ <i>Reward for the Crimean Khan Kaplan Giray</i>	19
4	İran'a Tatar Askeri Sevki/ <i>Dispatching of the Tatar Soldiers to Iran</i>	20
5	Bağdad Zaferinin Kırım'da Kutlanması/ <i>Celebration for the Victory of Baghdad in Crimea</i>	23
6-1/6-2	Rusya ile Yapılan Antlaşmaya Uyulması/ <i>Compliance with the Treaty Signed with Russia</i>	25
7	Sultan I. Mahmud'un Gazi Unvanı ile Anılması/ <i>Mentioning the Name of Sultan Mahmud I as Ghazi</i>	28
8	Rusya'nın Lehistan Kral Seçimine Müdahalesi/ <i>Intervention of Russia in the Royal Election in Poland (Lehistan)</i>	30
9	Kırım Hanının Memleketine Dönmesi/ <i>Return of the Crimean Khan to His Country</i>	34
10	Kaplan Giray Han'ın Kırım'a Dönüşü/ <i>Return of Kaplan Giray Khan to Crimea</i>	35
11	Kırım Hanının Ruslara Karşı Yürüteceği İşlerde Veziriazamla Ortak Hareket Etmesi/ <i>Joint Action of the Crimean Khan with the Grand Vizier against the Russians</i>	36
12	Kırım Hanının Veziriazamla Uyumlu Hareket Etmesi/ <i>Joint Action of the Crimean Khan with the Grand Vizier</i>	37

13	Kırım Hanının Dağıstan ve Şirvan'a Gönderilmesi/ <i>Sending the Crimean Khan to Dagestan and Shirwan</i>	38
14	Kırım Hanının Dağıstan ve Şirvan'a Gitmekte Acele Etmesi/ <i>Immediate Action of the Crimean Khan for going to Dagestan and Shirwan</i>	41
15	Tatar Askerlerinin Bir An Önce Dağıstan ve Gence'ye Gitmesi/ <i>Immediate Action of the Tatar Soldiers to Dagestan and Gence</i> 43	
16	Kırım Hanının Görev Yerine Gitmesi/ <i>Going of the Crimean Khan to the Place of Duty</i>	45
17	Tahmasbkulu Han'ın Barış Talebi/ <i>Tahmasbkulu Khan's Request for Peace</i>	46
18	Osmanlı-İran Barış Görüşmeleri/ <i>The Ottoman-Iranian Peace Negotiations</i>	48
19	Kırım Hanı Kaplan Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi/ <i>Invitation of the Crimean Khan Kaplan Giray to Istanbul</i>	49
20	Kuşatma Altındaki Azak Kalesi'ne Yardıma Gidilmesi/ <i>Going to the Castle of Azov Under Siege for Assistance</i>	50
21	Kırım Hanlığı'na Kalgay Fetih Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Qalga Fetih Giray to the Crimean Khanate</i>	52
22	Fetih Giray Han ve Maiyyetindekilerin Taltifi/ <i>Reward for Fetih Giray Khan and His Men</i>	54
23	Tatar Askerlerinin Başarıları/ <i>Successes of the Tatar Soldiers</i>	56
24/25	Osmanlı Murahhaslarına Verilen Ruhsatname/ <i>Credentials (ruhsatname) Given to the Ottoman Delegates (murahhases)</i>	58
26	Özi Kalesi'nin Ruslardan Geri Alınması/ <i>Taking Back the Castle of Özi from the Russians</i>	59
27	Kırım'ın Muhafazası, Bölgeye Asker ve Zahire Sevki/ <i>Defense of Crimea and Expedition of Soldiers and Provisions to the Region (Zahire)</i>	61
28	Özi ve Kılburun Kalelerinin Kurtarılması/ <i>Recovery of the Castles of Özi and Kılburun</i>	63
29	Kırım Hanının İstanbul'a Gelme Talebi ve Rusya'ya Akınlar Düzenlenmesi/ <i>The Crimean Khan's Request for Coming to Istanbul and Conducting Raids against Russia</i>	66

30	Osmanlı Devleti ile Rusya Arasında Yapılan Barış Antlaşması- na uyulması/ <i>Compliance with the Peace Treaty Signed between the Ottoman Empire and Russia</i>	69
31	Mengli Giray Han'ın Vefatı ve Kırım Hanlığı'na Kalgay Selamet Giray'ın Tayini/ <i>Death of Mengli Giray Khan and Appointment of Qalga Selamet Giray to the Crimean Khanate</i>	71
32	Rus Esirlerin Serbest Bırakılması/ <i>Release of Russian Captives</i>	73
33	Kırım Hanlığı'nın Selamet Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate under Selamet Giray Khan...</i>	77
34	Barış Antlaşmasından Sonra Kırım ve Havalisinin Durumu/ <i>Situation of Crimea And Its Surroundings After the Peace Treaty</i>	79
35	Kırım Hanı Selamet Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi/ <i>Invitation of the Crimean Khan Selamet Giray to Istanbul ...</i>	81
36	Kırım ve Havalisinde Yaşanan Antlaşma İhlalleri/ <i>Violations of Treaty in Crimea and Its Surroundings</i>	83
37	Rusların Balık Avlaması ve Tuz Tedariki/ <i>Fishing and Supply of Salt by the Russians</i>	85
38	Şark Seferine Tatar Askeri Gönderilmesi/ <i>Sending the Tatar Soldiers for the Campaign in the East</i>	87
39	Kırım Hanlığı'na Kalgay Selim Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Qalga Selim Giray to the Crimean Khanate</i>	89
40	İran Seferi İçin Tatar Askeri Gönderilmesi/ <i>Sending the Tatar Soldiers for the Iranian Campaign</i>	91
41/42	Kırım Hanlığı'nın Selim Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate on Selim Giray Khan</i>	93
43	Kırım Hanı Selim Giray Han'ın Teşekkür Mektubu/ <i>Gratitude Letter of the Crimean Khan Selim Giray</i>	95
44	Yeni İran Seferi İçin Kırım'dan Asker Gönderilmesi/ <i>Sending Soldiers from Crimea for the New Iranian Campaign</i>	97
45	Tatar Askerlerinin İran Seferinden Muaf Tutulması/ <i>Exemption of the Tatar Soldiers from the Iranian Campaign</i>	100
46	Kırım'da İslam Ağa ile Arslan Bey'in İdamı/ <i>Execution of Islam Agha and Arslan Beg in Crimea</i>	103

47	Kırım'daki Kıptilerin Vergisi/ <i>Collection of Taxes from the Copts (Kıptis) in Crimea</i>	105
48	Kırım Hanı Selim Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi/ <i>Invitation of the Crimean Khan Selim Giray to Istanbul</i>	106
49	Kırım Hanlığı'na Kalgay Arslan Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Qalga Arslan Giray to the Crimean Khanate</i>	108
50	Kırım Hanının Teşekkür Mektubu/ <i>The Crimean Khan's Letter of Gratitude</i>	110
51	Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın Taltifi/ <i>Reward for the Crimean Khan Arslan Giray</i>	111
52	Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın Yeniden Taltifi/ <i>Another Reward for the Crimean Khan Arslan Giray</i>	114
53	Rusya ile Yapılan Antlaşmanın Kabartaylarla İlgili Maddesi/ <i>Article of the Treaty Signed with Russia concerning the Kabardians</i>	116
54	Kırım Hanlığı'nın Arslan Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate under Arslan Giray Khan</i>	118
55/56	Bakınız kayıt no: 90/ <i>See the record number 90</i>	120
57	Sultan III. Osman'ın Tahta Çıkışının İlanı/ <i>Proclamation of Sultan Osman III's Accession to the Throne</i>	121
58	Kırım Hanlığı'na Halim Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Halim Giray to the Crimean Khanate</i>	122
59	Kırım Hanı Halim Giray Han'ın Taltifi/ <i>Reward for the Crimean Khan Halim Giray</i>	124
60	Kırım Hanlığı'nın Halim Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate under Halim Giray Khan</i>	126
61	Sultan III. Mustafa'nın Tahta Çıkışının İlanı/ <i>Proclamation of Sultan Mustafa III's Accession to the Throne</i>	128
62	Yedisian Kabilesinin İtaat Altına Alınması ve Kırım Hanlığı'nın Halim Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Taking under Obedience the Yedisian Nogais and Keeping the Crimean Khanate under Halim Giray Khan</i>	130
63	Kırım Hanlığı'na Kırım Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Kırım Giray to the Crimean Khanate</i>	133
64	Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın Taltifi/ <i>Reward for the Crimean Khan Kırım Giray</i>	136

65	Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın Yeniden Taltifi/ <i>Another Reward for the Crimean Khan Kırım Giray</i>	138
66	Kırım Hanlığı'nın Kırım Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate under Kırım Giray Khan</i>	140
67	Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi/ <i>Invitation of the Crimean Khan Kırım Giray to Istanbul</i>	142
68	Kırım Hanlığı'na Selim Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Selim Giray to the Crimean Khanate</i>	144
69	Kırım Hanı Selim Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi/ <i>Invitation of the Crimean Khan Selim Giray to Istanbul</i>	146
70	Kırım Hanlığı'nın Selim Giray Han Uhdesinde Bırakılması/ <i>Keeping the Crimean Khanate under Selim Giray Khan</i>	147
71	Kırım Hanlığı'na Arslan Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Arslan Giray to the Crimean Khanate</i>	149
72	Kırım Hanlığı'na Kalgay Maksud Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Qalga Maksud Giray to the Crimean Khanate</i>	152
73	Kırım Tatar Askerlerinin Rusya Seferine Hazırlanması/ <i>Mobilization of the Crimean Tatar Soldiers for the Russian Campaign</i> ..	154
74	Kırım Tatar Askerlerinin Rusya'ya Akınları/ <i>Raids of the Crimean Tatar Soldiers against Russia</i>	156
75	Sultan III. Mustafa'nın Gazi Unvanı ile Anılması/ <i>Entitlement of Sultan Mustafa III as Ghazi</i>	159
76	Kırım Hanlığı'na Devlet Giray'ın Tayini ve Tatar Askerlerinin Hotin'e Yardıma Gitmesi/ <i>Appointment of Devlet Giray to the Crimean Khanate and Dispatch of the Tatar Soldiers to Hotin for Assistance</i>	162
77	Kırım Hanlığı'na Kaplan Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Kaplan Giray to the Crimean Khanate</i>	165
78	Yedisian Mirzalarının Kırım Hanına İtaat Etmeleri/ <i>Yedisian Mirza's Obedience to the Crimean Khan</i>	167
79	Kırım Hanlığı'na Devlet Giray'ın Tayini/ <i>Appointment of Devlet Giray to the Crimean Khanate</i>	169
80	Şehzade Mehmed'in Doğumu/ <i>Shahzade Mehmed's Birth</i>	172
81	Şehzade Ahmed'in Doğumu/ <i>Shahzade Ahmed's Birth</i>	173
82	Ignat Kazaklarının Emniyeti/ <i>Security of Ignat Cossacks</i>	175

83	Nogayların Özi Suyu Kıyısına Yerleştirilmesi/ <i>Settlement of Nogais in Özi Suyu (Dnieper)</i>	176
84	Zaporoh Kazaklarıyla Tatarlar Arasındaki Anlaşmazlıklar ve Sınırdaki Ticaret Güvenliğinin Sağlanması/ <i>Disagreements between Zaporog Cossacks and Tatars, and Ensuring Security for Trade on the Border</i>	179
85	Kazakların Kılburun Göllerinden Tuz Tedariki/ <i>Supplying of Salt by the Cossacks from the Lakes of Kılburun</i>	181
86	Kazakların Özi Suyu'nda Balık Avlaması/ <i>Fishing of the Cossacks in Özi Suyu (Dnieper)</i>	182
87	Kırım'daki Sekbanlar İçin Ocaklık Tayini/ <i>Appointment of Hereditary Property (Ojaklik) for the Soldiers (sekbans) in Crimea</i>	183
88	Kazaklardan Gasbedilen Hayvanların İadesi/ <i>Return of Plundered Animals from the Cossacks</i>	186
89	Kazaklardan Gasbedilen Hayvanların İadesi/ <i>Return of Plundered Animals from the Cossacks</i>	187
90	Kırım Ahalisi ile Zaporoh Kazakları Arasında Sulh/ <i>Truce between the Crimeans and the Zaporog Cossacks</i>	188

II. BÖLÜM/ CHAPTER II

İNDEKS/ INDEX	193
BELGE GÖRÜNTÜLERİ/ <i>IMAGES OF DOCUMENTS</i>	205

SÛRET-İ
NÂME-İ HÜMÂYÛN

Min-evâhri Rebî'î'l-evvel

İlâ-evâhri Safer

Sene 1143

Sene 1190

2

*Cülûs-ı hümayûn târîhından Yüz elli sekiz Zi'l-ka'desine dek bu
cerîdeye kaydolunan nevâmî asıl nâme cerîdesinden menkûl
olmağla ma'lûm olmak için işâret olunmuşdur.*

**Bismihî Sübhânehû ve Te'âlâ
ve musalliyen alâ-Nebîyyihî'l-Mustafâ ve âlihî ve sahbihi'l-müctebâ**

**Hâzihi kuyûdü menâşîre ve mürâselâtin ürsilet min-cânibi Sultânî'l-berreyni
ve Hâkânî'l-bahreyni ve Hâdimî'l-Haremeyni's-Şerîfeyn es-Sultân el-Gâzî
Mahmûd Hân bin es-Sultân Mustafâ Hân *ebbeda'llâhü saltanatehü
ilâ-inkırâzı'd-devrân* ve fî-eyyâni sadri sudûri'l-vüzerâ
hazreti Hasan Paşa ve fî-eyyâmi Re'îsi'l-küttâb
el-Hâc Mustafâ Efendi *etâla'llâhü bakâhümâ.*
*El-vâkı' fî-evâ'ili Zi'l-ka'de,
sene semân ve
hamsîn ve
mi'e ve
elf.***

1

Sultan I. Mahmud'un Tahta Çıkışının İlanı

Proclamation of Sultan Mahmud I's Accession to the Throne

Sultan I. Mahmud'un Osmanlı tahtına çıktığı ve bu münasebetle kendisine de hil'at gönderildiği; durumun kalelerden top atışları yapılarak ilan edilmesi ve şenlikler düzenlenmesi hususunda Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent to the Crimean Khan Mengli Giray Khan about Sultan Mahmud I's accession to the Ottoman throne and on this occasion, sending of caftan (bilat) to him; and announcing the situation to the people with gunfires from castles and organizing festivals

3 – 13 Ekim 1730

Kırım Hânı Mengli Giray Hân'a Nâme-i Hümayûn

Hazret-i Hudâvend-i Vâhibü'l-âmâl *celle şânühû ani's-şebîhi ve'n-nazîri ve'l-misâlün* meyâmin-i te'yîdât-ı ezeliyye ve teyâmün-i tevfikât-ı lem-yezeliyyesiyle nâsiye-i ahvâl-i sa'âdet-minvâl-i mülûkânemüzde istihkâk-ı kâmile-i İlâhiyye ve

cebhe-i ikbâl-i şevket-me'âl-i husrevânemüzde olan kâbiliyyet ü isti'dâd-ı şâmile-i gayr-i mütenâhiye muktezâsı üzre emr-i lâzimü't-tebcîl-i saltanat u iclâlimüz; *"İnnâ ce'alnâke halîfeten fi'l-arz."*¹ zînetiyle müzeyyen ve tâc-ı bâ-ibtihâc-ı devlet ü ikbâl-i ferhunde-fâlimüz; *"Fa' hküm beyne'n-nâsi bi'l-adl."*² unvânıyla mu'anven olup ittifâk-ı ârâ vü re'y-i şûrâ-yı vüzerâ-yı ızâm u ulemâ'-i kirâm ve icmâ' u ittîrâd-ı cümle-i havâss u avâmm ile işbu [sene] Selâse ve erba'în ve mi'e ve elf şehir-i Rebî'u'l-evvelinün On tokuzuncı günü -ki, Bâzâr-irtesidür- serîr-i saltanat-ı mevrûsümüze bi'l-istihkâk devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile iclâs ve libâs-ı kerâmet-iktibâs-ı *"Ve ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz."*³ kâmet-i vâlâ-rütbet-i husrevânemüze ilbâs olunup hutbe vü sikke nâm-ı şerîfimüzle müşerref olmağın bu mevhibe-i uzmâ vü atıyye-i kübrâ-yı İlâhiyyenün cümle-i Memâlik-i Mahrûsemüze i'lâm u i'lâmı lâzim, husûsâ evliyâ-yı Devlet-i Aliyyemüz olan hukkâm-ı kirâma iş'âr u ifhâmı emr-i mütehattim olmağla hâlâ hakkınızda mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve meziyyet-i re'fet-i seniyye-i Pâdişâhânem zuhûra getürüp hâssa-i hılâ'-ı fâhire-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte bir sevb [hıl'at-i] mûrisü'l-behcet-i sultânî inâyet ü ihsânım olup nâme-i hümayûnumuz ile () irsâl olunmuşdur.

İnde'l-vusûl; inâyet ü ihsânım olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i bâhiremüzi envâ'-ı i'zâz ü ikrâm ve asnâf-ı tevkîr u ihtirâm ile istikbâl ve dûş-ı gayret-pûşınıza iktisâ ve ızhâr-ı mübâhât ü mufâharet eyledikten sonra Âsitân-ı Sa'âdet-unvân ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-bünyânımuza olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve fart-ı hulûs-ı taviyyet ü ihtisâsınız muktezâsınca serîr-i saltanat-ı cihân-bânî ve taht-ı âlî-baht-ı kişver-sitânî üzre cülûs-ı hümayûn-ı izzet-me'nûsümüz vâkı' olduğın ma'lûm eyledikde Kırım diyârında ızhâr-ı şâdmânî vü i'lân-ı behcet ü hubûr-ı nâ-mahsûr içün kal'alarda toplar atdurup envâ'-ı şenlikler itdüresiz.

Fî-evâhırı Ra., sene [1]143

1 Kur'ân-ı Kerîm, 38/26
 2 Kur'ân-ı Kerîm, 38/26: *"Fa' hküm beyne'n-nâsi bi'l-hakk."*
 3 Kur'ân-ı Kerîm, 10/14: *"Sümme ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz."*
 4 Metinde "بخت" şeklinde geçmektedir.

2

Ruslarla İlişkilerde Titizlik Gösterilmesi

Paying Attention to the Relations with the Russians

Daha önce Kabartay bölgesine gönderilen ordunun Rusya tarafında yol açtığı endişenin yersiz olduğu, çünkü Kırım bölgesinden Ruslara yönelik herhangi bir hareket olamayacağı gibi bazı hırsızların verebileceği zararların da karşılanacağını kendisi ve Kırım ileri gelenleri tarafından bildirilmesinden memnuniyet duyulduğu, aynı titizliğin bundan sonra da sürdürülmesinin beklendiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about the satisfaction with hearing from him and the Crimean nobles that the Russian anxiety caused by the army sent to the Kabardian region was baseless because no action was taken against the Russians and possible damages caused by thieves would be compensated; and expectation from him to keep paying attention

29 Ocak – 7 Şubat 1732

Kırım Hânı Kaplan Giray Hân dâmet ma‘âlîhiye Nâme-i Hümayûn

Cenâb-ı emâret-me‘âb, eyâlet-nisâb, sa‘âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı Kaplan Giray Hân dâmet ma‘âlîhi tevki‘-ı refi‘-ı hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki:

Bu esnâda Dergâh-ı sipihr-iştibâh-ı husrevâne ve Bârgâh-ı azamet-destgâh-ı hıdvânemüze irsâl olunan mektûb u kâ‘imenüz ile meşâhîr-i erkân u a‘yân-ı Kırım olan ulemâ vü meşâyih-ı zühd-âyîn ve ümerâ’-ı Şırın u mîrzâyân-ı sadâkat-rehîn-i ihlâs-samîmün hatemleriyle mahtûm mahzar-ı sıhhat-eserleri gelüp vâsıl ve mazâmîn-i musâdekat-zımnına ılm-i âlem-ârâ-yı mülûkânemüz muhît u şâmil olmuştur. "Bundan akdem Kabartay Çerkesi üzerine techîz ü ba‘ş olunan askerün hareketi hılâlinde Moskovlu nev‘an tevehhüm ü tevahhuş itdiklerinden nâşî Kırım ahâlîsi emr u fermân-ı vâcibü'l-iz‘ânımuza mugâyir hâlât-ı gayr-i razıyye irtikâbıyla tavr-ı tâ‘ate muhâlif cünbüş ve hâric-i dâ‘ire-i itâ‘at olan refîâr u revîşden masûnû'l-ahvâl oldukların" tebyîn ü îzâh ve siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; "zâtınızda olan hulûs u sadâkat muktezâsınca zâhiren ve bâtinen rızâ-cû-yı hazretimüz olup ez-cân u dil tahsîl-i merâzî-i meymenet-muktezâ-i zıllu'llâh[î]müze sâ‘î ve her hâlde kâr-bend-i ızhâr-ı âsâr-ı hüsn-i mesâ‘î olduğunuzu tahkîk u ifsâh siyâkında cümlesi rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânemüz istihsâline sarf-ı miknet-i kâmilede kat‘â tekâsüle ruhsat göstermemeleriyle ba‘zı sürrâkun kurb u civâr

hasebiyle serika fazâhatine cesâretinden nâşî Moskovlu tarafına bir dürlü şenâ'at ü hasâreti vâkı' olmak lâzım gelür ise alınan şey bilâ-tereddüd girü istirdâd olunmak şartıyla cümlesi müte'ahhid-i tazmîn ve bu husûsda umûmen ahâlî-i vilâyet iltizâm-ı kefâletde râbîta-bend-i ahd-i metîn olup tarafeyne mıkdar-ı zerre îrâs-ı hadşe vü keder idecek hafî vü nihân hılâf-ı marzî bir gûne hareket ü hâlet zâhir u nümâyân olmamak husûsını rakabe-i tekeffül ü ta'ahhüde tahammül ü takallüd eyledikleri" i'lâm olunmuş. El-hak terbiye-i hânî vü tedbîr-i dil-pezîr-i ilhânîleriyle ahâlî-i Kırım'un rûsûm-ı imtisâl ü itâ'ati bu vech üzre râ'î ve zevâcirden mütecennib ü müntehî olmaklığa sıdk-ı niyyet ile azîmetleri ve cenâb-ı hânîyyet-me'âblarının dahı bu bâbda re'y-i sedîd ve i'mâl-i fikr-i sâkıb-ı isâbet-bedîd ile vazâyîf-i hayr-hâhî vü nîk-cûyîde kavâ'id-i taharrî vü ihtiyâtı mürâ'î olmaları mûris-i inbisât-ı tab'-ı safâ-nijâde ve hâssaten hakkınızda bâ'is-i izdiyâd-ı alâka vü hüsn-i i'tikâdımız olmuşdur. Havme-i Hükûmet-i Kırım'un kâffe-i umûrî öteden berü hânân-ı zî-şân-ı sadâkat-samîmün mevkûl-i uhde-i istiklâlleri olan kazâyâdan olup ale'l-husûs cenâb-ı ni'me'l-me'âbınız hânedân-ı Hılâfetimizün eslâf-ı sûtûde-evsâfinuzdan ziyâde hayr-endîş-i selîmü'l-ihlâsı ve zât-ı ma'âlî-menkabetimizün vücûh ile mücerreb ve mu'temed ü kavîmü'l-ihlâsı olmanız haysiyyet, emrinüzde müstekîl ve re'yinizde musîb ü mütebidd olduğunuza binâ'en tanzîm u tensîk-ı umûr-ı memleket ve ihkâm u tevsîk-ı mehâmm-ı mülk ü millete lâzime-i zimmet-i sadâkat ve vâcibe-i uhde-i istikâmetiniz olduğu vechile nisâr-ı nakdîne-i himmet ve Kırım ahâlisinin mevâsîk u uhûdlarına ri'âyetde devâm u sebâtları emrine dâ'imâ istihkâm u takvîyet ile gereği gibi zabt u rabtlarına ihtimâm u dikkat eylemeniz için işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûn-ı iltifât-nümûnumuz ısdâr ve () ile ırsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü'l-Melikü'l-Vedûd ledâ-şerefi'l-vürûd; hilye-i zâtınız olan akl ü kiyâset ü sedâd ve hulûs u istikâmet-i Hudâ-dâddan nâşî taraf-ı ilhânîlerine olan alâka vü i'timâd ve her hâlde hüsn-i teveccüh ü i'tikâdımız muktezâsınca zabt u rabt-ı sekene-i memleket ile cânibeynün musâfât u müsâleme ve muvâfakat ü musâlehasına lâyıf ve her emirde Devlet-i Aliyyemizün ulüvv-i şân-ı azamet-nişânına muvâfık etvâr-ı hamîde vü âsâr-ı pesendîde ızhârından hâlî olunmayup âsâyîş-i bilâd u ârâmîş-i ibâd-ı tarafeynün istihkâm-ı⁵ ravâbıt [u] kavâ'idine bâ'is olacak hâlât-ı cemîle iltizâmıyla fîmâ-ba'd dahı her husûsda tahsîl-i rızâ-yı mülûkâne ve isticlâb-ı du'â-yı hayr-ı Pâdişâhânemüze mîntaka-bend-i ihtimâm olmaları me'mûldür.

Tahrîren fî-evâ'ili Şa'bân, sene [1]144

5 Metinde "استحکام" şeklinde geçmektedir.

3

Kırım Hanı Kaplan Giray Han'ın Taltifi

Reward for the Crimean Khan Kaplan Giray

Kırım'ın ve Çerkeslerin idaresi hususunda ortaya koymuş olduğu başarılı çalışmalarından dolayı hil'at, kılıç ve para ile taltif edildiğine dair Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about rewarding with caftan (bilat), sword and coin for his successful efforts in the government of the Crimea and the Circassians

12 – 22 Ağustos 1732

*Hâlâ Kırım Hânı olan**Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlfîhiye nâme-i hümayûn müsveddesidür.*

Cenâb-ı hâniyyet-me'âb-ı sa'âdet-intisâbınız rezânet-i re'y ü fatânet ve hasâfet-i fehm ü kiyâset ile mevsûf olan eslâf-ı sûtûde-etvâr-ı marzıyyetü'l-âsârınızın a'kal ü emced ve a'del ü evfak u erşedi ve sülâle-i selîle-i Cengîziyân'un her veçhile selîmetü'l-evsâf-ı sa'âdet-ittisâf-ı sâdıkul-fu'âdı olup hamîr-i fitrat-ı pâkîze-tıynetünüzde ser-rişte olan mâye-i necâbet ü diyânet ve zamîr-i sadâkat-semîrinüzde merkûz ü müstekırr olan sıdk-ı niyyet ü hulûs-ı istikâmetden nâşî zât-ı ber-güzîde-sıfâtınız muhtâr-ı cenâb-ı Hılâfet-me'âbımız ve müselle-i hazret-i ma'delet-nisâbımız olduğunuza binâ'en bu âna dek dîn ü Devlet-i Aliyyemüze lâyıq ve rızâ-yı hümayûn-ı meymenet-merhûn-ı husrevânemüze muvâfık zuhûra gelen mesâ'î-i cemîle-i hayr-hâhâne, husûsâ kalem-rev-i hükûmetiniz olan iklim-i Kırım ve mülhakâtında sâkin a'yân u ahâlî haklarında neşr-i me'âsir-i adâlet ve bast-ı cenâh-ı re'fet ve tenfîz-i ahkâm-ı şerî'at ile icrâ-yı hüsn-i siyâset ve her hâlde ecmel-i ahvâl olan tarîka-i i'tidâl ve kâ'ide-i hazm ü ihtiyât üzre hareket birle vücûd bulan âsâr-ı sâdikânenüz marzî vü meşkûr ve havze-i hükûmetinizin hall ü akd ve kabz u bast-ı mehâmmı ve Kabartay ve sâ'ir Çerâkise'nün umûr-ı lâzimü'l-intizâmı vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-rehîn-i hâniyyetleri olan kazâyâdan olup bu bâbda ve cemî' ahvâlde harekât-ı mütebassırâne ile tahsîl-i rızâ-yı hümayûn-ı Pâdişâhânemüz iltizâmına sa'y ü ihtimâmınız melhûz-ı tab'-ı safâ-makrûn-ı hıdvânemüz olmağın avâtıf-ı kâmile-i şehriyârî ve avârif-i şâmîle-i tâc-dârîmüzden mücerred sizi tevkîr u tekrîm ve kadr-i sâminüzi i'lâ vü tafhîm için hâssa-i hıla'-ı fâhire-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra kaplı bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behçet-i sultânî ve esyâf-ı fâtihatü'l-eknâf-ı kişver-sitânîmüzden bir kabza şemşîr-i zafer-te'sîr-i hâkânî ve gencîne-i mekârim ü ihsân-ı bî-imtinânımızdan on bin gu ruş atıyye-i behiyye-i husrevânî ile hâl ü şânınız taltîf u teşrîf olunup işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûn tebliğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhiremüzi takdîm-i merâsim-i i'zâz ü ikbâl ile telakkî ve zîver-i dûş-ı hamîyyet-perver ve ızhâr u ihrâz-i mübâhât-i evfer ve samsâm-ı nusret-irtisâmı ârâyış-i miyân-ı celâdet-eser ve atıyye-i behiyye-i husrevânemüzi nihâde-i ceyb-i servet-güster idüp kalem-rev-i hükûmetinüz olan iklîm-i Kırım ve mülhakâtının tanzîm u tesviye-i umûr[1] vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-karînleri olan husûslarında tarîka-i hüsn-i i'tidâl ve kâ'ide-i enîka-i hazm ü ihtiyât üzre harekât-ı meşkûre-i mütebassırâne birle şimdiye dek zuhûra gelen etvâr-ı marziyyelerine muvâfık hayr-hâhâne hareket ile bundan böyle dahı her hâlde tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânemüze sa'y ü himmet ve her emirde isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i Pâdişâhânemüze sebeb ü vesîle olacak âsâr-ı cemîle-i melhûza ızhârına nisâr-ı nakdîne-i hamîyyet ü fütüvvet eylesesiz.

Tahrîren fî-evâhîrî S., sene [1]145

4

İran'a Tatar Askeri Sevki

Dispatching of the Tatar Soldiers to Iran

İran tarafından Bağdad'a bağlı Derne sancağına yapılan saldırıya karşılık akınlar yapmak üzere on bin Tatar askerinin İran'a sevk edilmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about dispatching ten thousand Tatar soldiers to Iran to conduct raids against the attacks organized by Iran on the sanjak of Derne, Baghdad

6 – 16 Ocak 1733

Hâlâ Kırım Hânı

Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlihiye Nâme-i Hümâyûn-ı Şevket-makrûn

Bundan akdem Acem şâhı tarafından Devlet-i Aliyyemle akd-i musâlehayâ taleb ü ilticâ zuhûr itmekle mücerred ibâdu'llâhun râhat ü ârâmişi ve memleket [ü] ra'ıyyetün âsûdegî vü âsâyişi için mes'ûline müsâ'ade ile miyânede sûret-i musâfât bedîdâr olduğu ecilden mâdâm ki, tâ'ife-i A'câm tarafından münâkız-ı mu'âhede bir hâlet zuhûr itmedikçe cânib-i Devlet-i Aliyyemden hudûdlarına ta'arruz u tecâvüz olunmayup taraflarından nakz-ı ahd ü mîsâkı müstelzim hareket zuhûrına terakkub ile tevakkuf olunurken hâlâ; "cânib-i İran'da alem-efrâz-i utüvv ü tuğyân olan Tahmasbkulî Hân-ı bî-emân bu esnâlarda asâkir-i hezîmet-nişânıyla Kirmânşâhân'a geldiği, akabinde Bağdâd-ı Dâru's-sedâd *humiyet ani'l-âfâti ve'l-azrâr*⁶ eyâleti

6 Metinde "اضداد" şeklinde geçmektedir.

muza'fâtından Derne sancağına şeb-hûn ile îsâl-i mazarrat idüp Hân-ı mesfûrun sû'-i kasdı toğrı Bağdâd üzerine olmak hâleti müte'ayyin ü zâhir olduğunu" Bağdâd Vâlîsi olup Ser'asker-i zafer-rehberüm olan düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîr Ahmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* i'lâm itmeğîn, çünkü nakz-ı ahd ü peymân Ravâfız-ı karînü'l-husrân taraflarından zâhir u nümâyân olup bu takdîrce cânib-i Devlet-i Aliyyemden dahı Memâlik-i A'câm'un tâht u târâcı ve emvâllerin yağma vü gâreti ve ahâlî vü sükkânının tazyîk u tevân-i umûrları akdem-i a'mâl ü akvem-i eşgâlden olduğına binâ'en şark tarafında vâkı' serhadd-i mansûremde olan tavâyif-i askerîyye hâlâ A'câm-ı nekbet-encâm memleketi olan mahallere taraf-teraf akın idüp yağma-gerlik vechi üzre ricâllerin kahr u tedmîr u istîsâle hücum u iktihâm ve emvâl ü erzâkların iğtinâm ve hâne vü hân mânların ihrâk u ihdâm ile mahzâ tahrîb-i memleketlerine ikdâm eylemeleriyçün ol taraflarda olan muhafızîn-ı kılâ' u süğûr ve muhârisîn-i hudûd u sınıra evâmîr-i aliyyemle tenbîh-i ekîd olunmağla bu hılâlde selâtîn-ı miknet-karîn-i Cengîziyye'den mütehâyiz ü sâhib-i i'tibâr ve cünûd-ı Tatar'un kendülere kemâl-i itâ'at ü inkıyâd ile sözlerini ısgâ ve her hâlde bilâ-tereddüd emirlerine imtisâl ü ittibâ' idecekleri makûleden iki aded sultân-ı şecâ'at-nişân ile on bin nefer müntehab u güzîde vü kaviyyü'l-kudre tâkat-şiken-i düşmen-i bed-girdâr asâkir-i Tatar-ı adû-şikârun Memâlik-i A'câm'ı tâht u târâc için icâlete'l-vakt Dağıstan yolundan gitmek üzre tesyîr u irsâlleri Devlet-i Aliyyemün a'zam-ı umûrından olup ve bu keyfiyyet düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzımı'l-ümem, nâmûsü's-Saltanatı'l-uzmâ, mürettibü merâtibi'l-Hılâfeti'l-kübrâ, el-mahfûfu bi-sunûfi avâtıfı'l-Meliki'l-A'lâ Vezîr-i A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Vekîl-i Mutlak-ı kaviyyü'l-himem olan Ali Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi't-te'yîdi iktidârahû ve ikbâlehû* tarafından kâyimesiyle mukaddemâ cânib-i ilhânîlerinden istihbâr u istimzâc olundukda lüzûmı olan asâkir-i Tatar'un hîn-i hâcetde Memâlik-i İran'a turuk u mesâlik-i Dağıstan'dan tesbîl ü tesyîr[i] mümkün ü eshel olup kat'â su'ûbet ü mahzûr olmadığını cânib-i Devlet-i Aliyyemüze i'lâm u işâret eylediğünuze binâ'en vech-i meşrûh üzre iki aded sultân-ı celâdet-nişân ile ol mîkdâr asâkir-i Tatar-ı kaviyyü'l-iktidârın icâleten techîz ü i'dâd ve tarîk-ı mezbûrdan azîmet itmek üzre bir gün akdem ihrâc u irsâlleri cânib-i hânîyyet-me'âblarından matlûb-ı tab'-ı safâ-makrûn-ı Pâdişâhânem ve aksâ-yı murâd-ı hümâyûn-ı husrevânemüz olup ta'yîn olunacak sultânlara ve sâ'ir ser-kârlara ilbâs ü iksâ için mu'tâd üzre hâssa-i hıla'-ı fâhire-i mülûkânemüzden kırk aded hıl'at-i mûrisü'l-behçet-i sultânî inâyet ü ihsânımız ve sekbân akçasıyçün dahı ber-vech-i nakd elli bin gurus i'tâ-yı hümâyûnumuz olmağın işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü Te'âlâ lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, öteden berü eben an-ceddin hânedân-ı rasînü'l-bünyân-ı Hılâfetimizün hulûs u sadâkati mücerreb ü meşhûr olan hayr-hâh-ı sâhib-i intibâhı ve eslâf-ı sûtûde-evsâfinuzun vücûh ile sâ'ibü'r-re'y-i kâr-âgâhı olup sizden bu esnâda bu vechile dîn[ü] Devlet-i Aliyyemüze nusret ü i'ânet ve tekmîl-i ırz u nâmûs-ı saltanatımız için tevân ü teşât-i umûr-ı

düşmen-i bed-tıynet ile şân-ı azamet-nişân-ı Hılâfetimüze lâıyk mesâ'î-i meşkûre ızhârına bezl-i cüll-i himmet ü gayret ecell-i matâlib-i husrevâne ve etemm-i me'ârib-i Pâdişâhânemüz olmağla bâlâda îrâd u ifâde olundığı vechile düşmenün keyfiyyet-i hareketine göre tevakkuf u terâhiye müsâ'ade-i vakt olmayup asâkir-i matlûbenün ıcâlete'l-vakt bir kadem akdem techîz ü tesyîrleri vâcib ü lâ-büdd olduğu karîn-i zihn-i derrâk-i kâr-âgâhîleri oldukda mevsim-i şîtâ vü hengâm-ı sermâya bakılmayup selâtîn-ı Cengîziyye'nün bast u temhîd olunan evsâf-ı mesbûku'z-zikr ile mevsûf sâhib-i nüfûz ü kâr-güzârlarından iki aded sultân-ı celâdet-şî'âr ile on bin nefer güzîde vü kaviyyü'l-iktidâr hân mân-sûz-ı düşmen-i bed-girdâr asâkir-i Tatar-ı adû-şikârı bir sâ'at akdem ve bir ân mukaddem intihâb u techîz ve Memâlik-i İran'dan Bakü ve Derbend taraflarında Moskovlu'nun bu def'a kendü yedlerinde alıkodukları yirlere ve diyâr-ı İran'dan zamîme-i Memâlik-i Mahrûsemüz olan mahallerün re'âyâ vü berâyâsına cidden ve kat'an vechen mine'l-vücûh ta'arruz u te'addî olunmamak ve taraf-ı hânîlerinden mukaddemâ i'lâm u işâret olundığı üzre tarîk-ı mezbûrdan mürûrlarında mahzûrât-ı melhûzaya dâ'ir bir dürlü fikr u endîşe çekilmeyüp ve zerre kadar bir emr-i nâ-mülâyim zuhûr itmemek şartıyla ta'yîn olunan selâtîne muhkem tenbîh ve ol taraflarda olan vüzerâ-yı ızâm u vükelâ-yı âlî-makâmımız ma'rifetleriyle münâsib görülen mahalde ikâmet ve memleket-i Acem'den bir semte akın ve tâht u târâc eylediklerinden sonra aldıkları emvâl-i ganâyimi mahall-i ikâmetlerine götürüp ba'dehû hey'et-i mecmû'alarıyla bir tarafa dahı azîmet ve gîtdikleri mahallerde gâyet basîret üzre hareket ile düşmeden gâfil olmamak içün taharrî vü ihtiyâta ziyâde ri'âyet ve inşâa'llâhü Te'âlâ Şirvan hudûdına vusûllerinde hâlâ Şirvan Hânı olan cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, Sürhay Hân *dâmet ma'âlîhi* ve düstûrûn-ı mükerrremûn, müşîrûn-ı mufahhamûn, nizâmü'l-âlem Gence Muhâfızı Vezîrüm Ali Paşa ve Revân Cânibi Ser'askeri Vezîrüm İbrâhim Paşa ve'l-hâsıl Bağdâd Vâlisi Ser'asker-i hamîyyet-perverüm müşârun-ileyh Ahmed Paşa ve muktezâ-yı vakt ü hâle göre ol hudûdlarda olan vüzerâ-yı ızâm ve vükelâ-yı fihâmum *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehüm* ile mükâtebe vü mürâsele ve cümlesiyle ittifâk u ittihâd ve re'yleriyle hareket iderek ber-vech-i muharrer el-yevm Moskovlu yedinde olan yirlerden ve muzâfât-ı Memâlik-i Mahrûsemden mâ'adâ ancak A'câm memleketi olan mahalleri bu vechile sene-i âtiye fasl-ı hazâna dek akın tarîkıyla dem be-dem tâht u târâc ve ricâllerin kahr u tedmîr u istîsâle hücum u iktihâm ve emvâl ü erzâkların gâret ü intihâb ve hâne vü hân mânların ihrâk u ihdâm ile harâb u yebâb itmelerini şurût-ı mezkûre üzre tavsiye vü tefhîm ü te'kîd-i kavîm ile tarîk-ı Dağıstan'dan ıcâleten ve müsâra'aten ırsâl ü tesyîrlerine mübâderet ve bu vakıtda sizden matlûb u me'mûl-i husrevânemüz olduğu vechile dîn ü Devlet-i Aliyyemüze nusret ü muzâherete bezl-i cüll-i himmet ve sarf-ı sa'y ü gayret idüp bu bâbda istihsâl-i rızâ-yı mülûkânemüzle isticlâb-ı du'â-yı hayr-ı serî'u't-te'sîr-i Pâdişâhânemüze ziyâde ihtimâm u dikkat eylemenüz melhûzdur.

Tahrîren fî-evâhırı B., sene 1145

5

Bağdad Zaferinin Kırım'da Kutlanması

Celebration for the Victory of Baghdad in Crimea

Osmanlı ordusunun Bağdad civarında İran ordusuna karşı kazandığı zaferin Kırım'da kalelerde top atışlarıyla ve sevinç gösterileriyle kutlanması hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about celebrating the victory obtained by the Ottoman army against the Persian army around Baghdad with gunfires from the castles and demonstrations in Crimea

20 – 30 Eylül 1733

Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a Nâme-i Hümayûn

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî hâlâ Kırım Hânı olan Kaplan Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tahıyyât-ı şâhâne vü teslîmât-ı selîmât-ı Pâdişâhâne -ki, hüsn-i teveccüh-i bî-kerâne-i husrevâneden fâyız [olur]- mütâla'a kılındıktan sonra ma'lûmunuz ola ki:

Bundan esbak Devlet-i Aliyyemûz ile Acem şâhı beyninde akd-i musâleha vukû'ından sonra kâ'ide-i kadîme üzre tarafeynden ilçiler ihrâc u tesyîri musammem iken hânân-ı Kızılbaş-ı bed-ma'âşdan Tahmasbkulı Hân-ı şakâvet-nişân Afgân tâ'ifesiñ ihtilâl-i nizâmıların iğtinâm idüp Memâlik-i İran'dan gâ'ilelerin def' ve tâ'ife-i merkûme zâtında kendü ra'ıyyetlerinden iken gılzat u şiddet ile bed'en zuhûr ve cevri u te'addîye cesûr olmalarından nâşî müteferrik u perîşân olan sitem-dîde A'câm'ı başına cem' itmekle bu gûne derindi makûlesi gürûh-i mekrûhına mağrûren o esnâda Horasan taraflarından hurûc ve alem-efrâz-i kibr ü gurûr olarak zirve-i bağı u ısyâna urûc ve gûyâ sâhib-zuhûr olmak da'vâ-yı fâsîd ü hayâl-i kâsidine teşebbüs, Şâh-ı Acem'i mesned-i şâhîden hal' ve temhîd ü te'sîsine mübâşeret olunan musâleha-i mezkûreyi fesh u men' dâ'ıyesiyle Hân-ı mesfûr zu'mınca yüz binden mütecâviz bugât-ı A'câm'a istiklâlen serdâr-ı hezîmet-girdâr olup bundan akdem mütekebbirâne Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i husrevânemden Bağdâd-ı Dâru's-selâm havâlisine hücûma cesâret ve etrâf u enhâsın kat' ile ahâlî vü sükkânını tazyîka mübâderet eyledikde gâ'ile-i bî-hâyilesin def' u ref' ve bîh u bünyâd-ı kibr ü nahvetin kal' u kam' içün tertîb ü tahsîs kılınan vüzerâ-yı ızâm u mîr-i mîrân-ı kirâm u ümerâ-yı zevi'l-ihtirâm ve kapu-kullarından ve Anadolu ve Rûmili ve sâ'ir eyâlât u elviye zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve piyâde vü süvâr asâkir-i şecâ'at-şî'ârumdan ba's olunan cünûd-ı zafer-mev'ûdumuzun üzerlerine düstûr-ı mükerrrem ü mu'azzam,

müşîr-i mufahham u muhterem, nizâmü'l-âlem Vezîr-i metânet-güsterimüz Osman Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* Sipeh-sâlâr-ı kaviyyü'l-iktidâr ve Ser'asker-i zafer-girdâr nasb u ta'yîn olunup Ser'asker-i müşârun-ileyh dahı ma'ıyyetinde olan ecnâd-ı nusret-i'tiyadımız ile avn ü inâyet-i Nâsıru'l-muvahhıdîn'e istinâd ve rûh-ı pür-fütûh-ı Seyyidü'l-mürselîn'den istimdâd ve Çehâr-yâr-ı güzîn ve sâ'ir ashâb-ı mükerrremîn ve e'imme-i dîn hazarâtını yâd u îrâd iderek Şatt kenârında Bağdâd-ı Dâru's-selâm'a on iki sâ'at mesâfesi olan Dûcme⁷ nâm mahalle vusûllerinde Tahmasbkulı Hân-ı la'în istishâb eylediği yüz binden mütecâviz Ravâfız u mülhıdîni kefere vü müşrikîn misillü on aded tabur-ı makhûra tertîb ü taksîm idüp işbu Bin yüz kırk altı senesi Safer-i müstelzimü'z-zaferinün Yedinci Bâzâr günü ale's-seher cünûd-ı nusret-mev'ûdumuzu istikbâl itmekle Ser'asker-i hamıyyet-perverimüz Vezîr-i müşârun-ileyh dahı asâkir-i mansûremüzi kâ'ide-i kadîme-i cihân-bânî vü âdet-i dîrîne-i kişver-sitânî üzre yemîn ü yesâr ve çarha vü düm-dâr üslûb-ı merğûbına ta'yîn ü tarsîn ve müşârun-ileyh dahı kalb-i cüyûş-ı deryâ-hurûşumda mekîn olup tarafeynden yir-yir âteş-i ceng ü peykâr müşte'ıl ü mültehib oldukda nâ'ire-i sâ mân-sûz-i gayret-i İslâm taraf-taraf zebâne-keş-i küngüre-i şekîb ü ârâm olup dilîrân u gâcûyân ve hizebrân-ı ceng-azmâyân eşî'a-i şemşîr-i intikâmı ufk-ı niyâmdan ilmâ⁸ ve sû be-sû gül-bâng-i tekbîri resîde-i felek-i esîr iderek meslûlü's-seyf ü mersûsu'l-bünyân oldukları hâlde açıktan bilâ-mete-ris ü hâ'il kol-kol bahâdırâne vü gayûrâne neberd ü savaşa hücum u iktihâm ve her biri arsa-i heycâda bir neheng-i sitîz-âheng ve peleng-i tîz-ceng-âsâ düşmen-i makhûr u hızlân-karîni inhirâf u iltikâma ikdâm u ihtimâm ve bu vechile işti'âl-i nâ'ire-i kâr-zâr tamâm tokuz sâ'at mütemâdî vü pâ-y-dâr oldukdan sonra; "*Ve lekad nasarakümü'llâhü fî-mevâtına kesîrah.*"⁹ matla'ından tulû' iden âftâb-ı feth u nusret derîçe-i kulûb-ı mü'minîne pertev-endâz-ı şârîka-i inâyet, "*Fe-hezemûhüm bi-izni'llâh.*"¹⁰ mehebbinden hübüv iden sarsar-ı idbâr u hezîmet dîde-i a'dâ-yı muhâlifîni âlûde-i gerd-i tahakkur u mezellet idüp tavâyif-i Kızılbaş umûmen münhezim¹¹ ü gürîzân olmalarıyla piyâde vü süvârîsinden bî-hadd ve rü'esâ-yı asâkir-i nuhûset-eserlerinden ma'lûmü'l-hudûd kimesneler meydân-ı ma'rekede mücâhidîn-i dîn olan cünûd-ı zafer-karînümün tîğ-ı bî-dirîğlerine alef ve firârîlerinün niçe sahrâ vü beyâbânda hâlik ü telef ve serdâr-ı hezîmet-şî'ârları nâmına olan Hân-ı mesfûr dahı makhûran firâr bed-nâmlığı sihâmına hedef olduğundan başka bu haber-i nusret-eser, irtesi ale's-seher Bağdâd-ı Dâru's-selâm muhâfazasında olan cüyûş-ı metânet-hurûşumun mesmû'ları olduğu sâ'at Bağdâd'dan dahı asâkir-i vâfire çıkup mesfûrların altı aydan berü handak u meteris ile kal'a-i metîne hey'etine ifrâğ eyledikleri tabur-ı müstahkemlerine bî-muhâbâ hücumu mübâderet, firârîlerinden mâ'adâ anda bulunanlarını ve ta'kîb ile irişdiklerini bilâ-emân tu'me-i şemşîr-i

7 Metinde "دجومه" şeklinde geçmektedir.

8 Metinde "المعا" şeklinde geçmektedir.

9 Kur'ân-ı Kerîm, 9/25

10 Kur'ân-ı Kerîm, 2/251

11 Metinde "و منبزم" şeklinde geçmektedir.

adû-tedmir ve ma'ıyyetlerinde ve ordularında olan top u tüfenk ve cebehâne vü zenbûrek ve hayme vü har-gâh u bâr-büngâh ve âlât u edevâtlarından her ne var ise cümlesi keşide-i kabza-i teshîr ve emvâl ü eşyâları ganîmet-i asâkir-i şecâ'at-masîr olduğın Ser'asker-i hamıyyet-perverimüz müşârun-ileyh Bârgâh-ı sipihr-iştibâh-ı husrevânemüze arz u inhâ itmekle sipâs-ı Vâhibü'l-âmâl'e iştigâl olunmuşdur. Fe-hamden, sümme hamden, sümme hamden; "Zâlike fazlu'llâhi yû'tîhi men yeşâ".¹² Bu haber-i meserret-eser ile kulûb-ı muvahhıdîn mesrûr u şâdân olup mezîd-i ömr ü devletüm ed'ıyesin vird-i zebân eylemeleri cümleñün vâcibe-i zimmet ve râtibe-i levâzim-i himmetleri olmağın imdi; işbu nâme-i hümayûn-ı meserret-meşhûnumuz ısdâr ve () ile ırsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; böyle nâdire-i rûzgâr ve ser-levha-i tevârîh u ahhâr olmağa şâyân ni'am-ı İlâhiyye vü mevhıbe-i nâ-mütenâhiyenün temhîd-i esâs-ı şükr ü sipâsıyla imtidâd-ı ömr ü devlet-i rûz-efzûn ve izdiyâd-ı fer u şevket-i¹³ saltanat-ı zafer-makrûnum da'avâtı îrâdında hem-vâre fevz ü nusret-i cünûd-ı muvahhıdîn ve kahr u hızlân-ı gürûh-i Ravâfız u mülhıdîn içün ulemâ-yı kirâm ve sulehâ-yı zevi'l-ihtirâm ve sâ'ir zühhâd-ı diyânet-mu'tâd ve umûmen sükkân u kuttân-ı bilâddan isticlâb-ı teveccühât-ı kalbiyyeden sonra düşmen-i dîn ü mezhebe rağmen kal'alarda top şenlikleri itdürüp ızhâr-ı meserret-i evfâ eyleyesiz.

Fî-evâsıtı R., sene 1146

6-1

Rusya ile Yapılan Antlaşmaya Uyulması

Compliance with the Treaty Signed with Russia

Kırım'dan Kabartay bölgesine asker gönderilirken, Ruslarla yapılan antlaşmanın şartlarına uyulması ve o taraftan Osmanlı toprağına tecavüz edilmedikçe Rusya tarafına zarar verilmemesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about the obedience to the terms of the treaty signed with the Russians, while sending soldiers from Crimea to the Kabardian region, and not damaging on the Russian side unless they violated the Ottoman lands

11 – 21 Eylül 1733

Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a Nâme-i Hümayûn

Siz ki müşârun-ileyhsiz; bu def'a Der-i Devlet-medârımuza tevârüd iden kâ'imenüzün hulâsa-i mefhûmında; "Kabartay taraflarında olan sultânların

12 Kur'ân-ı Kerîm, 5/54, 57/21, 62/4

13 Metinde "شوكت" şeklinde geçmektedir.

Moskovlu ile beynlerinde bu esnâda cereyân iden keyfiyyet için a'yân-ı Kırım huzûr-ı hânînüzdde akd-i meclis-i istişâre ve ol havâlîde olan Moskovlu'nun gâ'ilesin def' ve eyyâm-ı şitâ hulûlinden mukaddem Kabartay sükkânın dahı tazyîk irâdesiyle ol tarafa Kalgay sultân ile bir mıkdar asâkir-i Tatar rû-be-râh-ı azîmet oldukların" tahrîr u ifâde eylemişsiz. Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârumuz ile Moskovlu beyninde mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbede şerâyıtı her hâlde mürâ'ât ve her vechile hâlel tatarrukından hıfz u sıyânet olunurken bu vakıtlarda kazârâ ol taraflardan böyle bir hâlet-i gayr-i marziyye zuhûr eylemiş; bu takrîb ile "Şurût-ı mu'âhedeye hâlel tatarruk eyledi." mülâhazasıyla mâdâm ki, Moskov Devleti tarafından hudûdlarda olan ceneralleri ve askerleri me'zûnen hudûd-ı Memâlik-i Mahrûsemüze sû'-i kâsd ile şurût-ı musâlehaya mugâyir hareket sudûrına cesâret eylemedikce mutlak serhadlerde olan cenerallerinün sû'-i tedbîrlerinden nâşî vukû' bulan hâleti bahâne ile bilâ-ihtiyât acele birle cânib-i Devlet-i Aliyyemüzden dahı anların hudûdına bir hatve tecâvüz ve bir dürlü devâbb u mevâşî ve emvâl ü eşyâ ve nüfûslarına ta'arruz ve mugâyir-i musâleha mıkdar-ı zerre vaz' u harekete tecessür olunmağa kat'â rızâ-yı hümâyûn-ı husrevânemüz olmamağla gerçi mevâdd-ı sulh u salâha kemâ-yenbağî mürâ'ât ve Moskovlu hudûdına tecâvüz ile hılâf-ı şurût-ı müsâleme hareketden tehâşî olunmak üzre tarafınızdan mûmâ-ileyh Kalgay sultâna tavsiye vü tenbîh-i ekîd olunduğı dahı ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkânemüz olmışdur; lâkin ber-vech-i muharrer mü'ebbed ü müşeyyed olan musâleha-i merkûme şerâyıtının her hâlde vıkâyet ü himâyeti akdem-i levâzim-i hazm ü ihtiyâtından olduğundan nâşî işbu nâme-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnumuz ısdâr ve () ile alâ-cenâhı'l-isti'câl irsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü Te'âlâ lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, siz eben an-ceddin bu hânedân-ı şâmihu'l-erkân ve bu dûdmân-ı râsihu'l-bünyânun hayr-hâh u sâhib-i intibâhı ve sadâkat-kâr u merâsim-âgâhlarından olduğunuz ecilden her hâlde sizden Devlet-i Aliyyemüze lâyıık ve Saltanat-ı Seniyyemüze muvâfık âsâr-ı razıyye vü me'âsir-i marziyye ızhârı me'mûl-i tab'-ı safâ-karîn-i şehen-şâhânemüz olmağla hâlâ Devlet-i Aliyyemüz ile Moskovlu beyninde ber-minvâl-i meşrûh mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbede vü müsâleme-i müşeyyedenün şerâyıt u zavâbıtına ânen fe-ânâ ri'âyet ve tatarruk-ı halelden himâyet ü sıyânet olunup mâdâm ki, anların tarafından sarâhaten hılâf-ı sulh u salâh Devlet-i Aliyyemüz hudûdına tecâvüz olunmaya, taraf-ı hânînüzdden dahı vechen mine'l-vücûh hudûdlarına bir hatve tecâvüz ve nüfûs ü emvâl ü eşyâ ve devâbb u mevâşîlerinden bir nesnelere ta'arruz olunmamak üzre sultân-ı mûmâ-ileyhe ve yanında olanlara tekrâr muhkem tenbîh ü te'kîd ve sâ'ir ifâdesi lâzım gelenlere dahı tefhîm ü teşdîd idüp siz dahı dâ'imâ bu hatb-ı azîmun pezîrâ-yı ihtilâlden himâyet ü sıyânetine nisâr-ı nakdîne-i vüs' u ikdâm ve istihsâl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânemüze sa'y ü ihtimâm eyleyesiz.

Fî-evâ'ili R., sene [1]146

6-2*

Mükerrerdür.

Siz ki müşârun-ileyhsiz; bu def'a Der-i Devlet-medârımuza tevârüd iden kâ'imenüzün hulâsa-i mefhûmında; "Kabartay taraflarında olan sultânların Moskovlu ile beynlerinde bu esnâda cereyân iden keyfiyyet için a'yân-ı Kırım huzûr-ı hânîünüzde akd-i meclis-i istişâre ve ol havâlîde olan Moskovlu'nun gâ'ilesin def' ve eyyâm-ı şitâ hulûlinden mukaddem Kabartay sükkânın dahı tazyîk irâdesiyle ol tarafa Kalgay sultân ile bir mîkdâr asâkir-i Tatar rû-be-râh-ı azîmet oldukların" tahrîr u ifâde eylemişsiz. Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımız ile Moskovlu beyninde mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbede şerâyıtı her hâlde mürâ'ât ve her vechile halel tatarrukından hıfz u sıyânet olunur iken bu vakıtlarda kazârâ ol taraflardan böyle bir hâlet-i gayr-i marzıyye zuhûr eylemiş; bu takrîb ile "Şurût-ı mu'âhedeye halel tatarruk eyledi." mülâhazasıyla mâdâm ki, Moskov Devleti tarafından hudûdlarda olan ceneralleri ve askerleri me'zûnen hudûd-ı Memâlik-i Mahrûsemüze sû'-i kasd ile şurût-ı musâlehaya mugâyir hareket sudûrına cesâret eylemedikce mutlak serhadlerde olan cenerallerinün sû'-i tedbîrlerinden nâşî vukû' bulan hâleti bahâne ile bilâ-ihitiyât acele birle cânib-i Devlet-i Aliyyemüzden dahı anların hudûdına bir hatve tecâvüz ve bir dürlü devâbb u mevâşî ve emvâl ü eşyâ vü nüfûslarına ta'arruz ve mugâyir-i musâleha mîkdâr-ı zerre vaz' u harekete tecessür olunmağa kat'â rızâ-yı hümâyûn-ı husrevânemüz olmamağla gerçi mevâdd-ı sulh u salâha kemâ-yenbağî mürâ'ât ve Moskovlu hudûdına tecâvüz ile hılâf-ı şurût-ı müsâleme hareketden tehâşî olunmak üzre tarafınızdan mûmâ-ileyh Kalgay sultâna tavsiye vü tenbîh-i ekîd olunduğı dahı ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkânemüz olmışdur; lâkin ber-vech-i muharrer mü'ebbed ü müşeyyed olan musâleha-i merkûme şerâyıtının her hâlde vîkâyet ü himâyeti akdem-i levâzim-i hazm ü ihtiyâtdan olduğundan nâşî işbu nâme-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnumuz ısdâr ve () ile alâ-cenâhı'l-isti'câl irsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü Te'âlâ lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, siz eben an-ceddin bu hânedân-ı şâmihu'l-erkân ve bu dûdmân-ı râsihu'l-bünyânun hayr-hâh u sâhib-i intibâhî ve sadâkat-kâr u merâsim-âgâhlarından olduğunuz ecilden her hâlde sizden Devlet-i Aliyyemüze lâyıık ve Saltanat-ı Seniyyemüze muvâfık âsâr-ı razıyye vü me'âsir-i marzıyye ızhârı me'mûl-i tab'-ı safâ-karîn-i şehen-şâhânemüz olmağla hâlâ Devlet-i Aliyyemüz ile Moskovlu beyninde ber-minvâl-i meşrûh mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbede vü müsâleme-i müşeyyedenün şerâyıt u zavâbıtına ânen fe-ânâ ri'âyet ve tatarruk-ı halelden himâyet ü sıyânet olunup mâdâm ki, anların tarafından sarâhaten hılâf-ı sulh u salâh Devlet-i Aliyyemüz hudûdına tecâvüz olunmaya, taraf-ı hânîünüzden dahı vechen mine'l-vücûh hudûdlarına bir

* Bkz. kayıt no: 6/1/ See the record number 6/1

hatve tecâvüz ve nüfûs [ü] emvâl ü eşyâ ve devâbb u mevâşîlerinden bir nesnelere ta'arruz olunmamak üzre sultân-ı mûmâ-ileyhe ve yanında olanlara tekrâr muhkem tenbîh ü te'kîd ve sâ'ir ifâdesi lâzım gelenlere dahı tefhîm ü teşdîd idüp siz dahı dâ'imâ bu hatb-ı azîmun pezîrâ-yı ihtilâlden himâyet ü sıyânetine nisâr-ı nakdîne-i vûs' u ikdâm ve istihsâl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânemüze sa'y ü ihtimâm eyleyesiz.

Tahrîren fî-evâ'ili R., sene [1]146

7

Sultan I. Mahmud'un Gazi Unvanı ile Anılması

Entitlement of Sultan Mahmud I as Ghazi

Osmanlı ordularının Revan, Hemedan ve Bağdad'da İran ordularına karşı elde ettiği zaferlerden dolayı Sultan I. Mahmud artık gazi unvanı ile anılacağından, Kırım'da da hutbe ve vaazlarda bu şekilde anılması hususunda Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about mentioning the name of Sultan Mahmud I as Ghazi in sermons (hutbes) and preaches (vaazes) in Crimea because the Ottoman armies won victories over the Persian armies in Revan, Hemedan and Baghdad

11 – 21 Eylül 1733

Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûndur.

Bundan akdem Dârâ-yı Memâlik-i A'câm olan Şâh-ı haybet-encâm var kuvvetin bâzûya getirüp bî-nihâye Kızılbaş-ı bed-ma'âş ve bî-hadd edevât-ı ceng ü perhâş ile ale'l-gafle Memâlik-i Mahrûsemenden Revân hudûdına duhûl ve muhâsara zu'm-ı bâtılyla kal'a-i merkûmenün pîş-gâhına nüzûl eyledikde anda olan asâkir-i zafer-medârımız avn ü inâyet-i Melik-i Kakhâr ile bi'd-defe'ât kal'adan hurûc ve melâ'in-i hâsirînün ordularına bî-muhâbâ vülûc ve nicesin kahr u tedmîr ve nice-sin dahı giriftâr-ı bend-i zencîr ve bu gûne her bir def'ada gâliben ve mansûren avdet ve bi'l-âhire dilâverân-ı ceng-cûyânun hecme-i tâkat-güdâzlarına düşmen-i li'âm-ı A'câm tâb-âver-i mukâvemet olamadıklarından makhûren ve münhezimen firâr ve böyle gûş-mâl-i kâtı'u'l-âmâl ile mütenebbih olmayup yine mukâtele fikr-i fâsidiyle Hemedân taraflarına vardıkda anda olan cünûd-ı nusret-mev'ûdumuz dahı kendüyi karşılayup muhârebe vü mukâtele-i azîme vukû'ında şâh-ı mezbûr münhezimen vâdî-i idbâra gürîzân ve bu vechile bi-hamdi'llâhi'l-Meliki'l-Kadîr iki def'ada asâkir-i menhûsesinün ekseri tu'me-i şîr-i şemşîr ve top u zenbûrek ü

cebehânesi keşîde-i zabt u teshîr ve şâh-ı gümrâh dahı bakıyyetü's-süyûf asker-i makhûriyla rû-be-râh-ı semt-i tebâh oldukda lâ-ilâc dâmen-i sulh u salâha teşebbûs itmekle hânedân-ı şâmihu'l-erkân-ı Devlet-i Aliyyemün esâs-ı lâzimu'l-istînâsı; "*Şefakat alâ-halkı'llâh*" merâsimi üzre mebnî olduğına binâ'en mahzâ ibâdu'llâhun ârâmiş ü istirâhatleriyçün Şâh-ı mûmâ-ileyhün iltimâsına müsâ'ade-i hümâ[yû] numuz erzânî kılındıktan sonra Horasan Hânı olup kesret-i aşâyir ile şöhrat-şî'âr olan Tahmasbkulı Hân-ı zâhiru'l-hızlân dahı yüz binden mütecâviz asâkir-i Kızılbaş ile Bağdâd-ı Dâru's-selâm muhâsarasına cesâret eyledikde kahr u tedmîrine ta'yîn olunan asâkir-i İslâm ile muhârebe vü mukâtele vukû'ından sonra mesfûrun askerinden dahı bî-hadd ü bî-kıyâs melâ'în-i hâsirîn fazl u inâyet-i Rabb-i Şekûr ile kılıçdan geçüp edevât-ı ceng ü peykârın nasîb-i guzât-ı adû-şikâr ve kendü dahı mecrûhan tahlîs-ı cân içün firâr eylediği haber-i¹⁴ beşâret-eseri düstûr-ı mükerrerem ü mu'azzam, müşîr-i mufahham u muhterem, nizâmü'l-âlem Vezîrimüz Ser'asker Osman Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tarafından i'lâm olunduğundan gayri bundan akdem Dergâh-ı Mu'allâ kapucibaşlarından olup Ordu-yı Hümâyûnumda mevcûd bulunmak ve her ahvâli bi'l-mu'âyene müşâhede ve meşhûdı olan hâlâtı gelüp Rikâb-ı Hümâyûnumuza beyân u ifâde eylemek üzre ta'yîn ü irsâl olunan iftihâru'l-emâcîd ve'l-ekârim Hamza *dâme mecdühü* dahı gelüp bu fevz-i zaferi müşâhede eylediği vechile bi'l-müşâfehe kemâ-kân takrîr u beyân itmeğîn böyle ni'met-i uz mâ olan gazve-i kübrâ vü cihâd-ı bî-hemtâ ve sâ'ir taraf-taraf ba's ü irsâl olunan cüyûş-ı gayret-hurûşumun her cânibde mazhar oldukları fütûhât ve ganâyim-i lâ-yuhsâ mutlakâ inâyet-i İlâhiyye ve sıdk-ı niyyet-i Pâdişâhânemüz ile techîz-i asâkir-i bî-hadd ve tertîb-i mühimmât-ı lâ-yu'addan neş'et itdiği zâhir u bâhir olduğına binâ'en ezmân-ı sa'd-iktirânımızda zuhûra gelen böyle fevz¹⁵ ü nusret nâm-ı nâmî-i Pâdişâhânemüze Gâzî nutkının ilâve vü izâfe olunmasını mûcib olmağla işbu nâme-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnumuz () ile vusûlünde:

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; şükran li-hâzihi'n-ni'am bundan böyle nâm-ı zafer-irtisâm-ı şâhâne ve ism-i behcet-resm-i mülûkânemüz menâbir u mahâfil ve kürsî-i nasâyıh-şâmilde Gâzî nutkı ile yâd u tezkâr olunmak üzre memleket-i Kırım'da kalem-rev-i hükûmetinüz olan büldân u emsârda âmme-i hutabâ vü mu'arriñ ve kâffe-i meşâyıh u vâ'ızîne tenbîh ü tefhîm eylesiniz; şöyle bilesiz.

Tahrîren fî-evâyili R., sene [1]146

14 Metinde "حين" şeklinde geçmektedir.

15 Metinde "فوت" şeklinde geçmektedir.

Rusya'nın Lehistan Kral Seçimine Müdahalesi

Intervention of Russia in the Royal Election in Poland (Lehistan)

Rusların Prut Antlaşması'na aykırı olarak Leh kralının seçimine müdahale etmek amacıyla Leh hududuna asker sevkettiğinin haber alınması üzerine muhtemel gelişmelere karşı sınırların şimdiden takviye edilmesi gereği ortaya çıktığından, kendisinin de bu kapsamda Kırım Hanlık merkezi Bahçesaray'dan Akkirman'a gelmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about coming of him from Bahçesaray, the center for the Crimean khanate, to Akkerman in this frame to reinforce boundaries in case of possible developments upon hearing that the Russians dispatched soldiers to the Polish (Leh) boundaries to intervene in the royal election in Lehistan (Poland) as contrary to the Treaty of Prut

18 – 28 Kasım 1733

Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a nâme-i hümayûn müsveddesidir.

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; bu esnâlarda gerek Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Husrevânemüze olan telhîsinüz ve gerek Kırım ahâlîsi ve Kabartay ve Nogaylu'nun mahzarları ve kavâyiminüz bi'l-cümle Der-i Devlet-medârımuza vâsıl ve Pâye-i Serîr-i übbehet-masîr-i hâkânîmüze arz u mütevâsıl olmağla fahvâlarında munderic olan umûr-ı külliyye vü cüz'iyeye ilm-i dakâyık-şinâs-ı mülûkânemüz muhît u şâmil olmuştur. Kalem-rev-i Hâniyyenüze tâbi' Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i şehen-şâhânemüz hudûdında Kabartay ve sâ'ir hudûdlarda olan sülâle-i Cengîziyân ve umûmen mîrzâyân u zâbitâna Devlet-i ebediyyü'l-istimrâımız ile Moskovlu beyninde mü'ebbeden [ve] müşeyyeden olan müsâleme vü mu'âhedenün merâsimine gereği gibi ri'âyet ve pezîrâ-yı inhîlâlden hıfz u sıyânet eylemeleri tenbîhinde dakîka fevt olunmadığı ve sâ'ir bu âna dek sizden me'mûl-i zamîr-i ilhâm-pezîr-i Pâdişâhânemüz olduğu üzre dîn ü Devlet-i Aliyyemüze sıdk-ı niyyet ü safâ-yı tavîyyet ile zuhûr iden hayr-hâhî vü nâmûs-penâhî yegân-yegân karîn-i avâtîf [u] rehîn-i rızâ-yı hümayûnumuz olmağla ânen fe-ânâ taraf-ı hânînüze incizâb-ı derûn-ı safâ-meşhûn-ı hıdîvâne[müz] müzdâd u müstezâd¹⁶ olmadadır; ber-hûrdâr olasız. Kabartay arâzîsine bundan akdem Moskovlu tarafından ta'arruz misillü ba'zı harekât-ı nâ-marziyye vukû'ı inhâ olundukda mahâll-i merkûmede bir dürlü alâkaları olmadığını müş'ir mukaddemâ Çar-ı esbakları cânibinden mürûr idüp Dîvân-ı

16 Metinde "مستشاد" şeklinde geçmektedir.

Hümâyûnumuz Kalemi'nde mahfûz olan memhûr u ma'mûlün-bih kâğıdları Âsitâne-i Şevket-âşiyânımızda mukîm kapu-kethudâlarına irâ'et ve bu husûsı Devleti tarafına tahrîr ve isticlâb-ı cevâbı tenbîh ü işâret olundığına binâ'en bu def'a; "Hakka râzîyız; ne diyelim." diyü fîmâ-ba'd keff-i yedlerini telmîh ider cevâb virmekle alâ-hâlihî kalmışidi. Avn-i Rabbânî vü meded-i Samedânî ile Memâ[lik-i] übbehet-mesâlik-i hâkânîmüz¹⁷ her hâlde sû'-i kasd fikr-i fâsidinde olanlardan masûn ve mevâtî-ı akdâm-ı ecânib olmadan mahrûs ü me'mûndur. Bundan başka Lehlü tâ'i-fesinün öteden berü krallık husûsları intihâbiyyet üzre cârî ve serbestiyyetleri irsiyyetden ârî bir keyfiyyet olup ülke-yi Leh ba'zı düvel-i kebîre-i Nasârâ beyninde âciz mesâbesinde olduğundan bir tarafa meyl ü intisâbı nice mefâsidi muktezî olmağla ecdâd-ı dirâyet-i'tiyâdımız *enâra'llâhü Te'âlâ berâhînehüm* hazarâtının ezmân-ı ihtiyât-nişânlarından bu evân-ı hazm-iktirâna gelince Lehlü'nün serbestiyyetleri kemâ-yenbağî hıfz u hırâset ve irsiyyete nakilden vîkâyet ü sıyânet olunmak şurûtı Devlet-i Aliyye-i ebed-müddetimüz ile Moskovlu beyninde cereyân iden müsâleme vü musâleha ahid-nâme-i hümâyûnlarında mezkûr ve bi'l-husûs tavâ-yif-i mesfûre Prut Suyı civârında pâdâş-ı girdâr-ı nâ-hem-vârlarına mülâkât eyledikten sonra ol vakıtta Moskov çarı bulunup fikr u tedbîri eslâf u ahlâfinun¹⁸ kânûn-ı pesendîdesi olan Çar-ı kebîrleriyle akdolunan Mu'âhede'nün İkinci mâddesinde; "Eger Leh Krallığı müstekill ü mevr[û]s olsun diyü veyâhûd Leh Cumhûrî'nun öteden berü kurulan nizâm u serbestiyyetlerin bozmak için veyâhûd Leh memleketinden ba'zı yirler tefrîk eylemek için İsveç kralı ve gerek sâ'ir mülûk-i Nasârâ taraflarından Leh memleketi içine asker duhûl eylediği istimâ' olup Devlet-i Aliyyemün bilâ-şübhe ma'lûmı oldukda Leh memleketinin öteden berü olan nizâmının halel tatarrukundan hıfz u vîkâyesi ve ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ istikrâr u istimrârı murâd olunmağla Leh memleketine bu misillü halel virmek kasdıyla duhûl idenleri men' ve bu makûle ârız olacak haleli def' için ol vakıtta Moskov çarı Leh memleketine girmek câ'iz ola ve def'-ı gâ'ile itdikten sonra meks ü tevakkuf eylemeyüp Leh memleketine zarar u ziyân itmeksizin ve umûr [u] nizâm-ı kadîmlerine ta'arruz itmeksizin bi'l-cümle asker ile çar-ı müşârun-ileyh girü avdet eyleye. Çünkü, bu husûs garaz u tama'dan ârî olup mutlak Leh memleketinin kadîmden olan nizâm u serbestiyyet ü istiklâllerinin istikrârı için imtiyâz olunmuş maslahat-ı âmmedür. Moskov çarı dahı mâdâm ki, Leh Krallığı istiklâli veyâhûd Leh Cumhûrî'nun serbestiyyetleri izmihlâli için Leh içêrusine ecnebî asker duhûl itmemişiken mutlak kendünün nef' u fâ'idesi ve kendüye muhâlif olanlar ile mukâvemete sühûlet tahsîliyçün Leh memleketine girmeye." diyü meşrût u mastûr ve bu esâs-ı lâzîmü'l-ih-tirâsi tatarruk-ı halel ü indirâsdan hımâyet ü sıyânet sâ'ir düvel-i¹⁹ Nasârâ'nun dahı mültezemleri olduğına binâ'en bundan akdemce Leh Kralı olan Na'lkıran hâlik²⁰ ol-

17 Metinde "خاقانجه" şeklinde geçmektedir.

18 Metinde "اجلاقناك" şeklinde geçmektedir.

19 Metinde "ددول" şeklinde geçmektedir.

20 Metinde "مالك" şeklinde geçmektedir.

dukdan sonra fi'l-asl Lehlü ve mukaddemâ Leh Krallığı'ndan bir takrîb ile hal' ve hâlâ France Pâdişâhı'nun kayın-atası olan İstanislav Kral'ı Lehlü tâ'ifesi Krallığa da'vet eylediklerinde mesfûrî tedârükât-ı kaviyye ile mahalline îsâl Francelü'ye göre muktezâ-yı gayret-i karâbet ü musâheret iken Lehlü'nün kadîmî serbestiyyetlerin muhâfazası ancak dört-beş kimesne ile irsâl ve Kral-ı mesfûr dahı vech-i sâbık üzre mecma'larına vusûl ve ricâl-i hall ü akdleri mesfûrî serbestiyyetleri muktezâsınca intihâben Krallığa kabûl idüp ve bu husûsî istihsân cümleden ziyâde Moskovlu'dan melhûz u me'mûl iken şimdi Moskov tâ'ifesi mâ-beynde olan uhûd ü şurûta mugâyir Lehlü'nün kadîmî intihâb u serbestiyyetleri nizâmını fesh ve Leh Krallığın irsiyyete nakl kasdıyla Leh hudûdına bir mîkdâr asker idhâl ve Leh beynine fitne ilkâ idüp bu def'a intihâben nasbolunan İstanislav Kral'ı hal' ve Kral-ı hâlikün oğlu olan Sak[s] onya dükasını Leh kralı itmek dâ'iyelerinde olduğu istimâ' olundığından gayri İstanislav Kral²¹ tarafından dahı kâ'ide-i kadîme-i cihân-bânîmüz üzre Lehlü'nün serbestiyyetleri muhâfazasına ihtimâm olunmak iltimâsını müş'ır Der-i Devlet-medâr-ı şâhânemüze irsâl olunan mektûbından ma'lûm-ı zamîr-i ilhâm-pezîr-i hüdîvânemüz olmağla Lehlü'nün kadîmî intihâb u serbestiyyetlerin halel tatarrukundan himâyet ü sıyânet ve Moskovlu'nun dahı Devlet-i Aliyyemüz ile olan ahid-nâme şurûtına mugâyir etvâr-ı nâ-hem-vârlarına mukâbil vech-i enseb üzre hareket husûslarıyçün akd-i encümen-i meşveret olundukda hayr-hâhân-ı dîn ü devlet ve kâr-âgâhân-ı saltanat-ı zafer-mîknetimüz olan vüzerâ-yı ızâm ve ulemâ-yı a'lâm ve bi'l-cümle Ocaklar ağavât u zâbitânı ve sâ'ir erbâb-ı Dîvân-ı revîyyet-unvânımız Vezîr-i A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Vekîl-i Mutlak-ı kaviyyü'l-himemimiz olan düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzımı'l-ümem, mükemmilü nâmûsî's-Saltanatî'l-uzmâ, mürettibü merâtibi'l-Hılâfeti'l-kübrâ Ali Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehu ve dâ'afe bi'n-nasri ve't-te'yîdi ikbâlehu ve iktidârahû* taraflarından şimdilik Nemçe Çasarı'nun [ve] Moskov Çariçesi'nün başvekîllerine iktizâsı üzre birer kıt'a mektûb tahrîr u irsâl ve bu esnâlarda levâzim-i hazm ü ihtiyâta mürâ'âten hudûd-ı İslâmiyye gereği gibi tahsîn ve asâkir ü mühimmât ile tesdîd ü tarsîn olunmak ve cenâb-ı hânîmüz dahı gelüp Akkirman'da meştâ-nişîn-i ikâmet olup bi-nasri'llâhi'l-Kerîm bundan böyle iktizâ-yı hâle göre işe temşiyet virilmek dîn ü devlet-i cihân-güşâmuza elyak u evlâ olmak üzre cümle'nün icmâ' u ittifâkların Vekîl-i mutlakımız müşârun-ileyh Pâye-i Serîr-i şevket-masîrimüze arz u telhîs itmeğin temkîn-i Hayru'n-nâsırîn ile siz Eyâlet-gâh-ı Hâniyyenüz olan Bağcesaray'dan nehzat ve gelüp Akkirman'da ızhâr-ı savlet ü celâdete mübâderet eylemenüz lâzime-i vakt ü hâlden olduğına binâ'en hakkınızda pertev-i hurşîd-i âtîfet-i hüdîvânemüz leme'ân ve ummân-ı²² bî-kerân-ı inâyet ü ihsân-ı şâhânemüz feyezân eyleyüp mürhefât-ı murassa'-niyâm-ı şehen-şâhânemüzden bir kabza mücevher şemşîr-i zafer-te'sîr-i hâkânî ve hıla'-ı hâssa-i mülûkânemüzden semmûr-ı müstelzimü'l-hubûra dühte bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve ücret-i sekbânân olmak üzre kırk bin gurus atıy-

21 Metinde "قرالى" şeklinde geçmektedir.

22 Metinde "عنوان" şeklinde geçmektedir.

ye-i husrevânî i'tâ-yı hümayûnumuz olmağın işbu nâme-i hamîyyet-alâmemüz ısdâr [ve] () teblîğ u îsâli hıdmetiyle ta'yîn ü irsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü Te'âlâ vusûlünde; mürâ'ât-ı merâsim-i ta'zîm u tebcîl birle inâyet ü ihsânımız olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhire-i şâhânemüzi iktisâ ve samsâm-ı zafer-irtisâm-ı husrevânemüzi zîver-i miyân-ı hamîyyet-pîrâ ve ihrâz-i meserret-i evfâ eyledikten sonra siz ki Hân-ı âlî-şân-ı müşârun-ileyhsiz, siz öteden berü dîn ü Devlet-i Aliyyemüzün hayr-hâh u sadâkat-şî'âr u sâhib-i intibâhlarından olup her hâlde hıfz u hırâset-i nevâmîs-i Saltanat-ı Seniyyemüze mücidd ü sâ'î ve bu bâb-da levâzim-i hazm ü ihtiyâtı kemâl mertebe muhâfız u mürâ'î olduğunuz beyândan müstağnî olmağla bi-avnihî Sübhânehü ve Te'âlâ erîke-i Hâniyyenüz olan Bağ-çesaray'dan nehzat ve gelüp bu zemistânda Akkirman'da ızhâr-ı savlet ü celâdete mübâderet ve dâ'imâ etrâf u cevânibe dîde-güşâ-yı teyakkuz²³ u basîret ve lâkin Moskovlu ile mâ-beynde mün'akıd olan sulh-ı mü'ebbedün dahı pezîrâ-yı inhılâl-den vîkâyetine ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Bu husûs mücerred Lehlü'nün nizâm-ı kadîm-i serbestiyyetlerini hâlel tatarrukından sıyânet ve kuvve-i kâhire-i Devlet-i ebed-müddetimüzün âvâze-i dehşetin işâ'a vü izâ'a içün ihtiyâr olunmuş bir keyfiyyet olmağın lâıyk-ı şân u şevket ve muvâfık-ı müsâleme-i mü'ebbed ü müşeyyed üzre müteyakkızâne²⁴ hareket iderek ma'ıyyetinüzde olan asâkir-i Tatar'un gerek Lehlü ve gerek Moskovlu hudûdlarına bir hatve tecâvüzlerine bir dürlü ruhsat vîrilmeyüp bu hatb-ı hatîr netîce-pezîr oluncaya dek merâsim-i hazm ü ihtiyâta ri'âyet ve lâzîmü'l-inhâ ahvâl ü âsârı pey-der-pey Der-i Devlet-medâr-ı şâhânemüze i'lâm u inbâya müsâra'at eyleyesiz.

Fî-evâsıtı C., sene [1]146

23 Metinde "تيقّض" şeklinde geçmektedir.

24 Metinde "متيقّضانه" şeklinde geçmektedir.

Kırım Hanının Memleketine Dönmesi

Return of the Crimean Khan to His Country

Leh meselesinden dolayı askerleriyle birlikte bulunmakta olduğu Bucak bölgesinde yeterli miktarda asker bırakıp Kırım'a dönmesine izin verildiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about giving him a permission to return to Crimea by leaving sufficient numbers of soldiers in the region of Buçak, where he had stayed with his soldiers because of the Polish (Leh) problem

29 Ekim – 8 Kasım 1734

*Hâlâ Kırım Hânı Olan**Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlîhiye Nâme-i Hümayûn*

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; bu def'a Der-i Devlet-medâr-ı husrevânemüze taraf-ı hânînüzden vârid olan kâ'ime-i sadâkat-dâ'ime ve mektûb-ı hamîyyet-mas-hûbunuz ile ma'ıyyet-i ilhânînüzde olan ağayân u mîrzâyânun mahzar-ı sedâd-esserleri ve iftihârul-ümerâ'i'l-ızmâ'i'l-İseviyye İstanislav Kral *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tarafından savb-ı hânînüze ba's olunan ilçî ile vürûd iden kâğıdınun aynı ve tercemesi ve ilçî-i mûmâ-ileyhe virilen murahaslık senedinün dahî tercemesi bi'l-cümle huzûr-ı fâyızu'n-nûr-ı şâhânemüze ma'rûz u vâsıl olup muhteviye olduğu hâlâta bi-tamâmihâ ittılâ'-ı hıdîvânemüz hâsıl u şâmil olmuştur. Tahrîr u tahbîr olunduğu üzre asâkir-i vâfire ile bu âna dek Bucaklu miyânında meks ü ârâm olunmakdan nâşî zâd ü zevâde husûsında ol havâlî ahâlîsine nev'[an] zarûret hüdûs itmekle şimdilik Akkirman taraflarında kışlamak üzre kifâyet mîkdârı asâkir-i Tatar-ı şecâ'at-şî'ârun üzerlerine selâtîn-ı kirâm-ı Cengîziyye'den bir münâsibini ser'asker nasb ve o vechile mûmâ-ileyhimi mahall-i merkûmda ibkâ vü takrîrden sonra siz varup ülke-i Kırım'da rû'yet-i tedârük ile der-kâr olmanız müstahsen ü müstasveb görüldüğü ma'lûm-ı zamîr-i ilhâm-pezîr-i şehen-şâhânemüz olup husûs-ı sâlifü'l-beyân taraf-ı sâtı'u's-şeref-i cihân-bânîmüzden dahî istısvâb u istihsân olunmağla bu vechile hareket ü avdetinüze izn-i hümayûn-ı inâyet-makrûnumuz erzânî kılınmağın işbu nâme-i hümayûn-ı re'fet-meşhûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur.

Lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, Vezîr-i A'zamum cânibinden taraf-ı hânînüze yazılan kâ'imededen tafsîl-i ahvâl ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer mîkdâr-ı kifâye asâkir-i Tatar-ı besâlet-şî'ârun üzerlerine selâtîn-ı kirâm-ı Cengîziyye'den bir münâsibini ser'asker nasb u ta'yîn eyledikten sonra siz sâ'ir

ma'yyet-i hânîünüzde bulunan ağayân u mîrzâyân ve asâkir-i Tatar-ı gayret-nişân ile yirinüzden hareket ve ülke-i Kırım'a tahrîk-i tâziyâne-i avdet idüp bi-mennihî Te'âlâ anda ilkâ-yı rahal-i hamîyyet ve nihâd-ı şehâmet-i 'tiyâdinüzde mermûz ü merkûz olan re'y ü rû'yet muktezâsınca dîn ü Devlet-i Aliyyemûze şâyân harekât-ı müstahsene ibrâziyle tedârükünüzü görmeğe mübâderet ve isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i mülûkânemûze müsâra'at eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Tahrîren fî-evâ'ili C., sene [1]147

10

Kaplan Giray Han'ın Kırım'a Dönüşü

Return of Kaplan Giray Khan to Crimea

Bucak taraflarında yeterli miktarda asker bırakıp memleketinin işlerini yürütmek üzere Kırım'a döndüğüne dair Kırım Hanı Kaplan Giray Han'dan Sultan I. Mahmud'a mektup

Letter sent by the Crimean Khan Kaplan Giray Khan to Sultan Mahmud I about returning to Crimea to conduct the state affairs, leaving sufficient numbers of soldiers in the region of Buçak

11 Aralık 1734

Celâdetlü Kaplan Giray Hân hazretlerinden Rikâb-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûna gelen mektûbun aynı sûretidür. Fî 15 B., sene 1147

Şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârüm hazretlerinün Atebe-i Aliyye-i Sidre-nişân ve Südde-i Seniyye-i ma'delet-unvânlarına hezâr-ı iftikâr u huşû' ve envâ'-ı tezellül ü huzû' birle rû-yı ubûdiyyet mâlîde ve nâsiye-i rıkkıyyet sâyîde kılındığı siyâkında ma'rûz-ı bende-i hâlis ve ber-dâşte-i abd-i çerâğ-ı mütehasısları budur ki:

Cenâb-ı Kâdir-i bî-çûn şevketlü, kerâmetlü, kudretlü hünkârümün kâffe-i enâma mahz-ı hayr olan vücûd-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnların kâffe-i hatâyâdan mahrûs ü masûn ve sâye-i hüma-pâye-i husrevâneni âmme-i bendegân ve hâssaten bu abd-i hâlisu'l-cenânları üzerinde²⁵ ebed-nümûn eyleye. Bu def'a Rikâb-ı Müstetâb-ı Husrevânenden şeref-nümûd-ı sudûr olup Dergâh-ı Mu'allân Mütferrikalarından Ali Ağa kulun vesâtatıyla irsâl olunan nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûnun hezâr-ı ta'zîm u iclâl ile merâsim-i istikbâli tekmîl ve kemâl-i sûziş ü güdâz ile telsîm ü tertîl kılınup bu bende-i hâlisun bu taraftan avdet ü ric'at itmeğe izn ü ruhsat-ı Pâdişâhânen erzânî buyurılıp sâ'ir ahvâl devletlü kulun Vezîr-i A'zam hazretlerinün kâ'imelerinden ma'lûm-ı kulları oldukda mefrûza-i zimmetüm olan devâm u bakâ-yı ömr ü devlet ü iclâlleri da'avâtına iştiğâl kılınmışdur.

25 Metinde "اوزرنن" şeklinde geçmektedir.

Bu bende-i çerâğ-ı mahsûsun dâ'imâ cûyende-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânen olduğumdan emr u fermânun üzre bu tarafda kifâyet mıkdarı asâkir üzerlerine bir sultân kulları ser'asker nasb ve kulun rû'yet-i tedârûke iştiğâl için Kırım'a avdet eylediğümden ref'-ı arz-ı hâle cesâret, inşâa'llâhü Te'âlâ bu kulları bundan böyle eyyâm u leyâl istihsâl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı husrevânene hasr-ı âmâl üzre olup sâ'ir ahvâl kulun Vezîr-i A'zam hazretlerine olan tahrîrât-ı bendegîden muhât-ı ılm-i âlem-ârâ-yı Pâdişâhânen oldukda emr u fermân ve lutf u inâyet ü ihsân şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârum hazretlerinündür.

Bende
Kaplan Giray

11

Kırım Hanının Ruslara Karşı Yürüteceği İşlerde Veziriazamla Ortak Hareket Etmesi

Joint Action of the Crimean Khan with the Grand Vizier against the Russians

Gönderdiği mektuplarda Ruslar hakkında yaptığı değerlendirme ve önerilerin uygun bulunduğu, işlerin daha planlı ve ihtiyatlı yapılabilmesi için veziriazamla ortak hareket etmesi gerektiğine dair Sultan I. Mahmud'dan Kaplan Giray Han'a hitaben hatt-ı hümayun

Imperial decree (hatt-ı hümayun) written by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray about the approval of his evaluations and suggestions in his letters relating to the Russians; and the expectation from him to act jointly with Grand Vizier for carrying out the affairs more carefully and cautiously

9 Aralık 1734

*Hâlâ Kırım Hânı olan sa'âdetlü Kaplan Giray Hân hazretler[ine]
beyâz üzere şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı şerîf-i şevket-redîfün sûretidür.*

Siz ki Devlet-i Aliyyemüzün hayr-hâh-ı sâdiku'l-fu'âdî ve dûdmân-ı sa'âdet-unvânımızun devâm-cû-yı sadâkat-nihâdî bi'l-fi'l Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'sız, ta'alluk-ı Pâdişâhânedan münba'is selâm-ı selâmet-efzâ-yı mülûkânemüz ile hâl ü şânınızı taltîf u tekrîmden sonra ma'lûmunuz ola ki:

Bu def'a gelen iki kıt'a kâ'imenüz ve bu âna dek gelen ve giden kâğıdlarınız bi'l-cümle manzûr u ma'lûm-ı hümayûnumuz olup Moskovlu'ya dâ'ir olan mülâhazalar egerçi bi'l-cümle nefsü'l-emre mutâbıkdur ve iktizâ iden tedbîr u tedârûkde kusûr yokdur; lâkin her emirde encâmını fıkır ve ihtiyât ile hareket bi-tevfîkîhî Te'âlâ vesîle-i husûl-i maslahat-ı hayr-hâtîmet olmağın siz Devlet-i Aliyyemüzün

eslâfinuzdan ziyâde hayr-hâhı olmanız hasebiyle bundan böyle dahı Vekîl-i Mutlakımız ile her emirde gönül birliği ile Devlet-i Aliyyeme hayırlı olan vechlerde ittifâk merâsimine ri'âyet ve kalbinüzi tevahhuşdan müberrâ ve yine her ahvâli i'âm u işâret eylesiz. Eltâf-ı şâhânemden size bir kabza murassa' hançer ve on iki bin gurusluk zer-i mahbûb gönderilmişdür; vusûlünde du'â-yı hayruma muvâzabet idesiz.

Fî 13 B., sene 1147

12

Kırım Hanının Veziriazamla Uyumlu Hareket Etmesi

Joint Action of the Crimean Khan with the Grand Vizier

Gönderilen hatt-ı hümayun ve hediyelerin kendisine ulaştığına ve bundan sonra hatt-ı hümayunda emredildiği şekilde veziriazamla ortak hareket edeceğine dair Kırım Hanı Kaplan Giray Han'dan Sultan I. Mahmud'a mektup

Letter sent by the Crimean Khan Kaplan Giray Khan to Sultan Mahmud I concerning the arrival of imperial decree (hatt-ı hümayun), gifts to him, and acting jointly with Grand Vizier as it was ordered in the imperial decree (hatt-ı hümayun)

13 Şubat 1735

Celâdetlü Kaplan Giray Hân hazretlerinden Rikâb-ı

Hümâyûn-ı şevket-makrûna gelen mektûbun sûretidür. Fî 20 N., sene [1]147

Şevketlü, azametlü, kerâmetlü, kudretlü hünkârım hazretlerinin melâz-i kayâsıra-i zamân ve medâr-ı ekâsire-i devrân olan Atebe-i Aliyye-i Sidre-nişân ve Südde-i Seniyye-i ma'delet unvânlarına hezâr-ı tazarru' u ibtihâl ve envâ'-ı tahazzu' u imtisâl ile rû-yı ubûdiyyet mâlîde ve nâsiye-i rıkkıyyet sâyîde kılındıktan sonra ma'rûz-ı bende-i hâlisu'l-fu'âd ve arza-dâşt-i abd-i sâfî-nihâd budur ki:

Bu bende-i direm-harîdelerin hazîz-ı hâkden ref' için Silâhşôrân-ı Hâssandan Mehmed Ağa kulun vesâtatıyla irsâl buyurılan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnun edâ-yı merâsim-i ta'zîm u iclâl ile istikbâl ve icrâ-yı kavâ'id-i ı'zâm u ibcâl ile telsîm ve ber-ser-i ibtihâl olunduktan sonra atıyye-i behiyye-i mülûkânenden inâyet ü ihsânun olan bir kabza murassa' hançer bend-i miyân-ı mufâharet ve on iki bin gurusluk zer-i mahbûb zîver-i ceyb-i mübâhât olunup tâc-ı ibtihâc u mübâhâtum karîn-i fark-ı farkadân olmuşdur. Allâhü Te'âlâ ve Tebârek vücûd-ı hümâyûn-ı kerâmet-nümûnunu kâffe-i hatâyâdan masûn idüp zıll-i zalîl-i husrevânemi cemî' bendegân ve hâssaten bu çâker-i çerâğ-ı mahsûsun üzerinde ebed-nümûn eyleye.

Bu penâh-ârende-i sâye-i mülûkânemi olan bende-i bî-mirân şevketlü, kerâmetlü, kudretlü hünkârımın abd-i mahsûsı olduğumdan her ân istihsâl-i rızâ-yı yümn-ik-

tizâ-yı şâhânende Vekîl-i Mutlakun Vezîr-i A'zam kulun ile ittihâd idüp ve bundan böyle dahı emr u fermânun üzre her emirde ittifâka bezl-i kudret ve min-küllî'l-vü-cûh sarf-ı miknet idüp şeb ü rûz devâm u bakâ-yı ömr ü devlet ü iclâlün da'avât-ı isticâbet-âyâtına muvâzabet ü kıyâm ve isticlâb-ı rızâ-yı sa'âdet-irtizâ-yı şâhânene sarf-ı dikkat ü ihtimâm üzre oldıgum muhât-ı ılm-i âlem-ârâ-yı mülûkânen olduk-da emr u fermân ve lutf u inâyet ü ihsân şevketlü, azametlü, kerâmetlü, kudretlü, mehâbetlü hünkârüm hazretlerinündür.

Bende
Kaplan Giray

13

Kırım Hanının Dağıstan ve Şirvan'a Gönderilmesi *Sending the Crimean Khan to Dagestan and Shirwan*

Osmanlı Devleti'ne bağlanmayı kabul eden Dağıstan hakimlerinin işlerini düzene koymak, daha sonra da Tahmasbkulu Han ve bağlılarının çıkardıkları karışıklıkları bertaraf etmek üzere askerleriyle birlikte Dağıstan ve Şirvan'a gitmekle görevlendirildiği, yapacağı harcamalar için kendisine para da gönderildiği, Dağıstan'a giderken Ruslar tarafından bir saldırı olmadıkça kendisi tarafından da Rus memleket ve ahalisine herhangi bir zarar verilmemesi hususlarında Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about sending the Dagestan rulers who accepted to enter under the Ottoman rule to Dagestan and Shirwan with their soldiers; entrusting them to put down unrests caused by Tahmasbkulu Khan and his supporters; and sending money to meet their expenses; and not causing any harm to the Russian country and residents unless being attacked by them on the way to Dagestan

24 Mayıs 1735

Hâlâ Kırım Hânı Olan Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlîhiye Nâme-i Hümayûn-ı Şevket-makrûn

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; tarafınızdan ve Dağıstan'un hukkâm u a'yânı câniblerinden irsâl olunan kâğıdlar ve mahzarlar âdemlerinüz ve âdemleri yedle-riyle Der-i İslâm-perver-i husrevânemüze vâsıl ve mazâmîn-i diyânet-âyîni[n]e ılm-i şâhânemüz muhît u şâmil olup kadîmî hânedânınıza ve ziyâdeten-aleyh zât-ı gayret-simâtınız muktezâsınca her hâlde melce' ü melâz-i İslâmiyân olan Devlet-i Aliyyemüze ser-hayr-hâh ve cihet-i şimâliyyeden dûdmân-ı inâyet-nişânınıza il-

ticâ vü intimâ idenlere vesîle vü penâh olmanuzdan nâşî vesâtat-ı ilhâniyyenüze binâ'en Dağıstanât'da vâkı' hukkâm u kuzât u ulemâ ve umûmen hall ü akd as-hâbı bir mü[dde]tden berü şerî'at-ı mutahhereye mugâyir hareket üzre olan ba'zı nifâk-âlûdları içlerinden tard u teb'îd idüp müttefikân ve müttehiden cenâb-ı Hılâfet-me'âbımuza intisâb ve sâ'ir Memâlik-i Mahrûsemüzde cârî olduğu vechile ah-kâm-ı hümayûnumuz tamâmen Dağıstan ülkelerinde dahı icrâ olunarak rü'esâ vü ahâlî-i mûmâ-ileyhim Devlet-i İslâmiyyemüzün dostına dost ve düşmenine düşmen olmak ta'ahhüdini iltizâm ile dâ'ire-i itâ'at ü inkıyâda şitâb eyledikleri husûslar ve nizâm-ı hâlleri muktezî olup taraf-ı hümayûnumuzdan iltimâs ü istid'â olunan hâletler anların mahzarlarında takrîr u tavzîh ve avn-i Rabbânî ile siz Dağıstanât'a varup Devlet-i Aliyye-i İslâm-perverânemüze enfa' olmak vechiyle muktezâ-yı vakt ü hâle göre Usumilik ve Şemhallıgün ve hudûd-ı merkûmede kâin sâ'ir emâret ü hükûmetün tenbîhât-ı hümayûnumuz müceblerince cümlesin tanzîm u tetmîm-den sonra Dağıstan askeriyle Şirvan taraflarına ve andan Ravâfız bâğîlerinin memleketlerine hücûm u iktihâm ve inâyet-i Samedâniyye [ile] merkûm tâğîlerün il ü ülkelerin tahrîb ve emvâllerin iğtinâm ve tuğyân u ısyân üzre olan Tahmasbkulı nâm hânun mühimm ü muktezî olduğu üzre asker ü etbâ'ın tedmîr u i'dâm eylemek azîmeti siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, sizün mürâselâtınızda tahrîr u tasrîh olundığı tafsîlen ma'lûm-ı hümayûnumuz olmuştur. Dağıstanât ahâlîsi evâ'il-i fütûh-ı İslâmiyyede kabûl-i şerî'at-ı garrâ ile akrânlarına fâyık ve ol vakıtdan bu âna gelince istikâmet-i dîn ü mezheb ile ma'rûf u mütehakkık olduklarından başka el-hâletü hâzihî Usumilik hânedânının medâr-ı umûr olan Ahmed Hân ve Şemhallık dâ'iresinün ihtiyârı bulunan Eldar Mîrzâ ile sâ'ir kuzât ve erbâb-ı merâtib ve ashâb-ı hükûmât olan ma'lûmü'l-esâmî rü'esâ vü a'yân metânet-i dîn ü mezhebde mümtâz ü müntehab kimesneler olup ecdâd-ı nasafet-i'tiyâdimuza üslûb-ı hamîyyet-ittisâflarınun intisâblarından ziyâde ızhâr-ı ubûdiyyet ile mûmâ-ileyhim; *"Aleyküm bi's-sem'i ve't-tâ'a."* rûkn-i rakînine ilticâya ibtidâr ve Der-i İslâm-perver-i mülûkânemüzden istinsâr eylediklerine binâ'en; *"Ve ini'stansarûküm fi'd-dîni fe-aleykümü'n-nasr."*²⁶ nass-ı kerîmi muktezâsınca mûmâ-ileyhimün intisâbları karîn-i kabûl ve vesâtatınız levâzimi olan müsted'âlarına ve sâ'ir mültemesâtınıza müsâ'ade-i şâhânemüz erzânî vü mebzûl kılınmak hasebiyle bi-avni'llâhi'l-Mennân siz Dağıstan'a varup tenbîhât-ı hümayûnumuz müceblerince mûmâ-ileyhim Usumi Ahmed Hân'un ve oğlunun ve Şemhallık vârisi bulunanun ve bi'l-cümle erbâb-ı merâtibün nizâmları tetmîmi ve sâ'ir tanzîmi iktizâ iden umûr u husûsun tertîb ü tekâmîlinden sonra istîshâb olunan asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikâra Dağıstan bahâdırlarını dahı zamm u ilhâk iderek siz Şirvan semtlerine bürûz ve ol hudûdların nizâmın rü'yete ve andan dahı mesfûr Tahmasbkulı'ya teba'ıyyet üzre olan Acem bâğîlerinin il ü memleketlerini tahrîbe ve mesfûrun müsâleme vü muhârebeye dâ'ir keyfiyyetini Devlet-i Aliyyemüze lâıyk vechile icrâ vü îfâya siz tahsîs u ta'yîn ve bu mâddeler uhde-i hânînüze ta'lîk u tefvîz olunmağla işbu nâme-i hümayûnumuz

ısdâr olunup mahzâ temkîn-i şân u tebyîn-i unvânınız için hâssa-i hıla'-ı şâhâ-nemüzden semmûr-ı müstelzimü'l-hubûra dûhte bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kabza murassa' u mücevher şemşîr ve bir aded kezâlik tırkeş-i hâkânî ve teksîr-i asâkir ü tertîb-i levâziminüz için ber-vech-i mu'tâd kırk bin gurus sekbân ulûfesi ve kırk bin gurus tırkeş-bahânuzdan başka sâ'ir masârifinüze ve dahı ziyâde tevfir-i cünûda avn ü medâr olmak için elli bin ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılardan sâbıkâ Mîr-alem olup teşrîfât-ı mülûkânemüzün ve nâme-i hümayûnumuzun ve zikrolunan hazînenün îsâline bu def'a me'mûr u ta'yîn kılınan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mahâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Melikî'd-Dâ'im Halil *dâme mecdühûn*un yedinde turup Dağıstanât'a ba'de'l-vusûl anda ve âhar geşt ü güzâr olunan mahallerde iktizâ iden umûra re'yinüz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle harcolummak için dahı elli bin min-haysü'l-mecmû' yüz seksen bin gurus Hazîne-i Âmiremüzden ihrâc ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlünde; ihsân-ı hümayûnumuz olan teşrîfât-ı hâkâniyyemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıl'at-i seniyyemüz dūş-ı mufâharetinüze ik[ti]sâ ve tîğ u tırkeş-i behiyyemüz [miyân-ı] mübâhâtinuza bend ü pîrâ ve mebâlig-i mezkûre dahı ta'yîn olunan mahallere sarf için ahz ü istifâ ve bakıyyesi dahı ber-vech-i muharrer mübâşir-i mûmâ-ileyhün yedinde ibkâ olundukdan sonra mûmâ-ileyhim Usumi Ahmed Hân'un ve oğlunun ve bi'l-irs Şemhallık müteheyi'inün tesviye-i umûrlarına dâ'ir ve umûmen Dağıstanât'un hukkâm u ulemâ ve huccâc u rü'esâ ve cemî' a'yânlarına muhâtaban ısdâr olunan ahkâm-ı hümayûnumuz ve sâlifü'z-zikr Tahmasbkulı Hân-ı bâğînün ve keyfiyyât-ı sâ'irenün tenfîz ü tertîbinde ruhsat-ı kâmilenüzi hâvî hamıyyet-rîz-i sudûr olan hutût-ı hümayûn-ı inâyet-makrûnumuz ve dahı iktizâ iden mevâddun zikr u beyânını müştemil Vezîr-i A'zamum kâ'imeleri bi'l-cümle manzûr u ma'lûm-ı hânînüz oldukda Kırım ve ol havâlînün hıfz u hırâsetiyeçün alıkonılan cünûd-ı Tatar'un üzerlerine selâtîn-ı Cengîziyye'den zabt u rabta kâdir birini başbuğ nasb u ta'yîn ve muktezî olan husûsları mûmâ-ileyhe ve sâ'ir tenbîhi lâzım gelenlere tavsiye vü te'kîd ve andan başka taraf-ı hümayûnumuz ile Moskov tâ'ifesinün mü'ebbeden müsâlemeleri olup azîmet olunacak menâzil gönderilen defter mücebince Moskov hudûdından ba'îd olmağla menâzil-i merkûmeden mürûr u ubûrınızda Moskovlu tarafından tavâ-yif-i Tatar'a mugâyir-i sulh ta'arruz olunmadıkca anların il ü memleketlerinden ve nüfûs ü emvâllerinden bir karış mahalle ve ferd-i vâhide ta'arruz olunmamak hâlâtını dahı yanınızda olan rü'esâ vü zâbitâna ânen fe-ânâ tenbîh ü tezkîr iderek hablü'l-metîn-i inâyet-i Mevlâ'ya teşebbüs ve mu'cizât-ı bâ-berekât-ı Seyyidü'r-rusûl'e tevessül ile İslâm-perver olan Devlet-i Aliyyemüzün ve bi'l-husûs mezâhib-i sünnet-i seniyyenün şevket ü şânın²⁷ ibrâz ü ızhâr için asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikâr ile siz bi'n-nefs Kırım'dan hareket ve ber-vech-i muharrer Moskov hudûdlarına kat'â ta'arruz olunmaksızın tahdîd olunan menâzil-i mezkûreden Dağıstan'a vusûle

27 Metinde "شانك" şeklinde geçmektedir.

müsâra‘at ve ba‘de'l-vürûd hukkâm-ı mûmâ-ileyhimden Usumi Ahmed Hân'un terfî‘-ı şânına ve oğlunun i‘tilâ‘-i mekânına ve Şemhallık ve sâ‘ir tertîb ü tanzîmî lâzım gelen merâtib ve hükûmâtun te‘diye vü temşiyetine vasâyâ-yı hümâyûnumuz mücebberince nizâm virdikden sonra Dağıstan askerini dahı yanınıza istishâb ve bi-inâyeti'l-Mennân Şamahı ve Şirvan ülkelerine azîmet ü şitâb idüp hâlâ Şark Cânibi Ser‘askeri Vezîrüm Abdullah Paşa ve sâ‘ir iktizâ iden muhâfızîn-ı hudûd ile mükâtebe olunarak Hân-ı merkûmun ve bağı u ısyânda kendüye hem-inân olanların ve kezâlik Dağıstan ahâlîsinden olup ol taraflarda nizâma muhill harekete cür‘et ider olur ise o makûlelerin dahı gâ‘ileleri ne tarîk ile ve ne vechile olur ise olsun def‘ u ref‘ olunmak içün cüll-i himmet-i hâniyyenüzi i‘mâl ü sarfa mübâderet ve bu vesîle-i asliyye ile Dağıstan husûslarında ecdâd-ı celâdet-i‘tiyâdınızın nâ‘il olmadıkları hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemüze avn-i Bârî ile siz nâ‘il ü vâsıl olmağa müsâra‘at idüp sâ‘ir keyfiyyâtı ve Dağıstan'da ta‘yîn ü temyîz olunan elviye vü merâtibün müstehıklarına virilmek üzre virilen nizâmınun defter ü sûretlerini fîmâ-ba‘d düstûru'l-amel olmak üzre Dîvân-ı Hümâyûnumuza kayd ü sebt ve iktizâ iden berevât u ahkâmı ihrâc olunmak içün Der-aliyyemüze irsâl ü arza dikkat-i tâm ve sa‘y ü ikdâm eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-gurre-i garrâ-yı Muharremi'l-harâm, sene 1148

14

Kırım Hanının Dağıstan ve Şirvan'a Gitmekte Acele Etmesi

Immediate Action of the Crimean for going Khan to Dagestan and Shirwan

Gönderdiği mektup ve hediyelerin alındığına, sekban akçesi vs. taleplerine izin verildiğine, ancak kendisinden de bir an önce Dağıstan ve Şirvan'a giderek verilen görevleri ifa etmesinin beklendiğine dair Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about receiving the letter and gifts, giving permission to his demands such as coin of soldier (sekban akçesi) and expecting from him to go to Dagestan and Şirvan to perform his duties

23 Haziran – 3 Temmuz 1735

Hâlâ Kırım Hânı olan Kaplan Giray Hân'a nâme-i hümâyûn kaydıdır.

Siz ki Hân-ı celâdet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz; taraf-ı ilhânînüzen Der-aliyyemüze bu esnâlarda irsâl olunan kâğıdlar ve Rikâb-ı Müstetâb-ı şâhânemüze şâyân Istabl-ı Âmiremüze fîristâde kılınan çapkunlar ve sâ‘ir hediyeler bi'l-cümle vusûl bulup kâğıdlarınızın mazâmîn-i sıdk-âyînine ılm-i âlem-ârâ-yı husrevânemüz

mevsûl ve matâyâ vü hedâyânuz hayyiz-i mergûbiyyetde iltifât-ı mülûkânemüz ile manzûr u makbûl kılınmışdır. Tahrîrâtınızda imlâ vü tastîr olunan sekbân akçası tekmîline ve sâ'ir bi'l-cümle mültemesâtınıza müsâ'ade-i hümayûn-ı şehen-şâhânemüz erzânî kılınup ve kâğıdlarınızdan münfehim oldığı üzre şimdiye dek savb-ı me'mûra azîmetiniz egerçi melhûz-ı tab'-ı hıdîvânemüzdür; ancak bi-tevfikihî Te'âlâ sizün asâkir-i Tatar-ı adû-şikâr ile bir kadem akdem Dağıstan ve Şirvan'a varup düşmen-i li'âmı kahr u tedmîr eylemenüz iktizâ-yı murâd-ı hümayûn ve himmet-i hânînüzden me'mûl-i zamîr-i hamîyyet-meşhûnumuz olmağla ihtimâmen işbu nâme-i hümayûnumuz ısdâr ve Dergâh-ı Mu'allâm Müteferrikalarından olup mes'ûlâtınızın îsâline me'mûr iftihârul-emâcid ve'l-a'yân İskemleci Mustafa *zîde mecdûhû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, bahâdırân-ı Tatar-ı düşmen-demmâr ile sizün bir ân evvel savb-ı maksûda vusûle ibtidârınız lâzime-i hâl ve muktezâ-yı ahvâlden olmağla siz her ne mahalde bulunur isenüz inhâz-ı himmet-i hâniyye iderek sür'at ü şitâb ile mahâll-i mezkûreye vürûda ikdâm ve avn ü inâyet-i Vâhibü'l-âmâl ile ol havâlîlere ba'de'l-vusûl mukaddemâ şeref-bahş-ı sudûr olan nâme-i hümayûn ve hutût-ı hamîyyet-makrûnumuz müceblerince mezheb düşmenlerini kahr u tedmîre ve bi'l-cümle o câniblerün keyfiyyetlerini kâlib-ı nizâma ifrâğ u ihtimâm idüp bu bâbda sebt-i sahâyif-i leyâlî vü eyyâm olacak nîk nâm²⁸ tahsîline kıyâm ve bu vesîle-i asliyye ile rızâ'u'llâh'a ve rızâ-yı hümayûnumuz isticlâbına sa'y-i mâ-lâ-keâm eylesiniz; şöyle bilesiz.

Evâ'il-i S., sene [1]148

28 Metinde "نیکر نام" şeklinde geçmektedir.

15

Tatar Askerlerinin Bir An Önce Dağıstan ve Gence'ye Gitmesi***Immediate Action of the Tatar Soldiers for going to Dagestan and Gence***

Kuşatma altındaki Gence'yi kurtarmakla görevli Kars'taki Osmanlı ordusunun başarılı olamaması üzerine yeni bir serasker tayin edilerek bölgeye gönderildiği, kendisinin de bir an önce Dağıstan'a gidip işleri yoluna koyduktan sonra Gence tarafına geçerek Müslümanların kurtarılması için elinden gelen gayreti göstermesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about appointing a new commander-in-chief (serasker); and sending to the region because of the failure of the Ottoman Army in Kars in the recovery of Gence under siege; and his going to Dagestan to organize his affairs and returning to Gence as soon as possible and doing his best to save the Muslims

2 – 12 Temmuz 1735

Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a nâme-i hümayûn sûretidir.

Ordu-yı Hümayûnumuza me'mûr olan asâkir-i İslâm bi'l-cümle varup orduda cem' olduktan sonra mu'tâd olan tertîb ile yörinüp bir müddetden berü mahsûr olan Gence Kal'ası'nun derûnında vâkı' ibâdu'llâhun tahlîslarına ihtimâm olunmak husûsları bu âna dek Ser'askere bi'd-defe'ât tefhîm olunmuşiken bundan akdem Ordu-yı Hümayûnumuz Kars'a vardıkda düşmen-i li'âm üzerlerine gelüp bir mîkdâr muhârebe ve der-akab perîşânlık ile avdet eyledikde Ser'asker paşa i'mâl-i askerde tedbîr[e] muvaffak olamadığına binâ'en me'mûr olan asâkir-i İslâm'un tamâmen vürûdına bakmayup lâzime-i hâlden olan merâsim-i tehaffuz u ihtiyâta dahî ri'âyet olunmaksızın hemân mevcûd bulunanlar ile ta'kîbine şitâb itmekle düşmen dahî önlerinden savuşarak birkaç gün bu minvâl üzre kaçamak gösterüp vak'a-i ûlânun Yigirmi beşinci günü sağ u sola bakılmamadan nâşî ba'zı kemînlerinün üzerine uğrandıkda düşmen askeri ale'l-gafle bir-bir çıkup muhârebe vü mukâtele vukû'ında bi-kazâ'illâhi Te'âlâ asker-i İslâm'un önde olanlarına teferruk hudûs idüp vezîrlerümden Polad Ahmed Paşa ve Temür Mehemmed Paşa ve Karaman Vâlîsi Mustafa Paşa ve sâ'ir rû'esâ-yı asâkir-i İslâm ile Kars'a gelüp muhârebeden avdet iden ve berü taraftan henüz varan asker ile hâlâ anda ikâmet üzre oldukları bu def'a Erzurum tarafından gelen kâğıdlardan mesmû' u ma'lûm olmuştur. Bundan böyle düşmenin ne tarîkla ve ne vechile olur ise olsun bi-inâyeti'llâhi Te'âlâ kahr u tedmîri ve Memâlik-i Mahrûsemüzden tard u teb'îdi hamîyyet-i şâhânemüze

lâzim ü lâ-büdd olup ve bu gâ'ilenün def' u ref'ı aksâ-yı murâd-ı hümâyûnumuz olduğına binâ'en bu bâbda fevka'l-murâd külliyyetlü tedârük ile def'-ı gâ'ile²⁹ mukarrer ü muhakkak olup ancak tedârükât-ı külliyye ve edevât-ı vefîre ile Ordu-yı Hümâyûnumuzda bir ser'asker-i hamîyyet-perverün bulunması muktezî olduğu ecilden hâlâ Rakka Vâlîsi olan Vezîrüm Ahmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* Ser'asker nasb u ta'yîn olunup icâleten Kars'a varmak üzere ana başka; ve anda olan vüzerâ vü mîr-i mîrân ve bi'l-cümle asker zâbıtları dahı bir dürlü fikr u endîşede olmayup merdâne hareket ile Kars'da ikâmet ve Vezîr-i müşârun-ileyhün re'y ü ittîfâkı üzere amel iderek asâkir-i İslâm'un hey'et-i ictimâ'îyyelerini muhâfaza vü sıyânete ve bu vechile Memâlik-i Mahrûsemüzi hıfz u hırâsete ihtimâm u dikkat eylemeleriçün anlara başka hatt-ı hümâyûnumuz ile mu'anven evâmir-i şerîfemüz ile tenbîh ü te'kîd olunmağla siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, bu bâbda siz dahı gayret-i hânîyye ve hamîyyet-i kââniyyenüzi az'âf-ı muzâ'af kılup mukaddemâ tefvîz u ta'yîn olduğunuz minvâl üzere asâkir-i Tatar-ı düşmen-demmâr ile icâleten Dağıstan'a varup andan dahı Gence taraflarına varmağa himmet ve bu kadar müddetden berü mahsûr olan kal'a-i merkûmenün ve derûnında vâkı' bu kadar ehl-i İslâm'un tahlîslarına bezl-i mâ-hasal-i gayret ü hamîyyet eylemenüz için i'lâmen ve ihtimâmen işbu nâme-i hümâyûnumuz ısdâr ve teblîğ u îsâline me'mûr hâlâ Mîr-alem olan Mehmed *dâme mecdühü* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; siz ki Hân-ı hamîyyet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz, keyfiyyetün tafsîli Vekâlet-i Uzmâ kâim-makâmı kâ'imelerinden ma'lûm-ı hânînüz oldukda bu bâbda siz dahı ikdâm u ihtimâm-ı ilhâniyyenüzi ibrâz ve gayret ü diyânet-i kââniyyenüzi inhâz idüp mukaddemâ tavsiye olduğığı üzere Moskov hudûdlarında ecnâd-ı Tatar'ı hılâf-ı marzî hareketden men' u sıyânet ve bu vakıtlarda hudûd-ı İslâmiyyeye gâ'ile vukû'ına bâdî olacak keyfiyyet zuhûrından cümleyi tahzîre dikkat ve her hâlde ahid-nâme-i hümâyûnumuz şurûtına ri'âyet iderek avn-i Melik-i Mennân ile bulunduğunuz mahalden hemân sür'at ü azîmet ve Dağıstan'a vusûle mübâderet ve bi-mennihî Te'âlâ ba'de'l-vusûl hukkâm ve ahâlî-i merkûmîni iktizâ-yı vakt ü hâle göre te'lîf ü tatmîne ve umûr-ı lâzimeyi tertîb ü tanzîme bezl-i dikkatden sonra mûmâ-ileyhimden istîshâbı muktezî olanları istîshâbile Şamahı ve Gence taraflarına çıkup düşmeni kahr u tedmîre ve o câniblerde olan ibâdu'llâhı tahlîsa sarf-ı miknet ve sizden me'mûl ü melhûz-ı hümâyûnumuz olan celâdet ü revîyyeti i'mâle îfâ-yı himmet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Tahrîren fî-evâsıtı Safer, sene [1]148

29 Metinde "عائله" şeklinde geçmektedir.

16

Kırım Hanının Görev Yerine Gitmesi

Going of the Crimean Khan to the Place of Duty

Gönderilen hatt-ı hümayun ve name-i hümayunun kendisine yolda ulaştığına ve bir an önce görev yerine varmak için gece gündüz elden gelen gayreti gösterdiğine dair Kırım Hanı Kaplan Giray Han'dan Sultan I. Mahmud'a mektup

Letter sent by the Crimean Khan Kaplan Giray Khan to Sultan Mahmud I about arriving the imperial decrees (hatt-ı hümayuns) and imperial letters (name-i hümayuns) on road and doing his best day and night to go to the place of duty

18 – 28 Ağustos 1735

*Celâdetlü Kaplan Giray hazretlerinden Rikâb-ı**Hümâyûn-ı şevket-makrûna gelen mektûbun sûretidür. Fî 28 Ra., sene [1]148*

Şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârüm hazretlerinin melce'-i ekâsire-i devrân ve melâz-i kayâsıra-i zamân olan Atebe-i Aliyye-i felek-karîn ve Südde-i Seniyye-i Dârâ-temkînlerinin hazîz-ı kimyâ-hâssaları hezâr-ı ta'zîm u tekrîm ve nihâyet-i tebîl ü tafhîm birle zîver-i vecenât-ı³⁰ ubûdiyyet ve pîrâye-i cebhe-i rıkkıyyet kılınup hemîşe âftâb-ı cihân-tâb-ı sipihr-iclâlün tâli'-i metâli'-i burc-ı şeref ü ikbâl ve külâle-i tûğ-ı pür-fürûğ-ı husrevânen dâ'imâ şâne-ze[de]n-i meşşâta-i fevz ü zafer ü iclâl olmak da'avâtı bi-hulûsı'l-bâl ser-levha-i cerâ'id-i eyyâm u leyâl kılındığı arz olunmak hılâlinde ma'rûz-ı bendegîdür ki:

Cenâb-ı Kâdir-i bî-çûn şevketlü, kerâmetlü, kudretlü hünkârümün vücûd-ı mes'ûd-ı âlem-sûdların kâffe-i hatâyâdan masûn u me'mûn idüp şa'sa'a-i şemşîr-i kişver-güşâ-yı düşmen-demâmîların eyne mâ-kân leşker-i³¹ düşmen-i hezîmet-pervere reh-nümûd-ı mülk-i idbâr eyleye. Âmîn. Bu bende-i rızâ-cüyende-i mülûkânîni teşrîf ü taltîf ile mukaddemâ emr u fermânun üzre me'mûr olduğum mahalle bi-hasebi hâli'z-zamân bir gün evvel vusûle ihtimâmı tevkîd ve her hâlde ecnâd-ı Tatar'ı hılâf-ı marzî hareketden men' u sıyâneti te'yîdiçün Rikâb-ı Müstetâbundan şeref-sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mülâtafet-nümûn ve nâme-i celîle-i şevket-makrûnun hâlâ Mîr-alem Mehemed Ağa kulun ile Kal'a-i Cedîde Ma'beri'nden mürûr esnâsında vürûd idüp edâ-yı merâsim-i ta'zîm u istikbâl ve kemâl-i tahaşşu' u tahazzu' üzre kırâ'et ve ber-ser-i ibcâl kılınup ve tafsîl-i ahvâl Vekâlet-i Kübrân kâim-makâmı kâ'imesinden dahı ma'lûm-ı kulların olmağla ol bâbda emr u fermân şevketlü, kerâmetlü hünkârüm hazretlerininündür.

30 Metinde "وجناب" şeklinde geçmektedir.

31 Metinde "تشکر" şeklinde geçmektedir.

Hâlâ bu bende-i bî-mirân emr u fermânun üzre savb-ı maksûda vusûle bezl-i tâk u istitâ'a ile azîmet ve mûmâ-ileyh kulun edâ-yı hıdmet-i me'mûresiyle avdet itdürilmeğin ref'-ı rakîme-i arz-ı hâl[e] ictirâ olunduğı bi-fazli'llâhi Te'âlâ bu bende-i hâss ve çâker-i çerâğ-ı mahsûsun şeb ü rûz istihsâl-i rızâ-yı yümn-iktizâ[-yı] husrevânen ile meşgûl ve bundan böyle dahı emr u fermânun üzre bir gün akdem savb-ı me'mûrîma vusûl ü duhûle bezl-i makdûr ve dîn ü Devlet-i Aliyye umûrında sa'y-i mevfûr idüp her hâlde emr u fermânunı inhâz ve rızâ-yı âlî-i şâhâneni ihrâz üzre olduğum muhât-ı ılm-i âlem-ârâ-yı mülûkânen oldukda emr u fermâ[n] ve lutf u inâyet ü ihsân şevketlü, kerâmetlü, kudretlü hünkârüm hazretlerininündür.

Bende
Kaplan Giray

17

Tahmasbkulu Han'ın Barış Talebi

Tahmasbkulu Khan's Request for Peace

Osmanlı Devleti ile savaş halinde olan Tahmasbkulu Han'ın İran ile Osmanlı Devleti arasındaki eski antlaşmada yazılı olan hudut ve şartlar esas alınarak barış yapılması talebinin, "sözkonusu antlaşmaya Rusya ile İran arasında yapılmış olan antlaşmanın feshini ve Rusya'nın Dağıstan bölgesiyle ilgisinin kesilmesini öngören iki yeni madde ilave edilmesi" şartıyla kabul edildiğı, Osmanlı murahhasına da bu yolda talimat verildiğı, kendisinin de murahhasla ortak hareket edip istenen sonucun alınmasına katkı sağlaması hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about accepting the demand of peace based on boundaries and terms written in the former treaty signed between the Ottoman Empire and Iran, presented by Tahmasbkulu Khan who was in state of war with the Ottoman Empire, on condition of supplementing two new articles to the mentioned treaty, proposing abolishment of the treaty signed between Iran and Russia and cutting of Russia's interest with the region of Dagestan; and giving instructions to the Ottoman delegate on that way; and his contribution to obtain the result by acting jointly with the delegate

28 Eylül – 8 Ekim 1735

*Bî'l-fi'l Kırım Hânı olup Dağıstan ve Şirvan taraflarına âzim olan
Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlfîhiye nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûndur.*

Siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz; siz Devlet-i Aliyye-i ebed-karînîmüzün an-samîmi'l-fu'âd gayret ü hamîyyet-nihâdı ve ehl-i İslâm ıdâdında olup dîn ü mezheb muhâlifleri civârında kalan ümmet-i Muhammed'ün mazhar-ı nizâm u sedâdı olmadığı

hasebiyle siz Dağıstan taraflarına varup anda olan ibâd-ı Müslimînün tanzîm-i ahvâl ü tesviye-i me'âlleri tertîbi hıtâmından sonra Şirvan ve Şamahı taraflarına dahı mürûr ve mukaddemâ husûmet dâ'ıyesinde olan Acem sergerdelerinin te'dîb ü terhîblerine nâme-i hümâyûnumuz ile bundan akdem ta'yîn ü me'mûr kılınmışidiniz. Bu esnâda hâlâ Vezîr-i A'zam ve Sadr-ı Efham taraflarına Tahmasbkulı Hân cânibinden kemâl-i hâhiş ile uhûd ü hudûd-ı kadîme üzre tecdîd-i musâleha olunmak niyâzını hâvî vârid olan kâğıda, Kars ve Erzurum taraflarından dahı gelen kâğıdlarda Hân-ı mûmâ-ileyhün iltimâs ü istid'âsına, rahmen li'l-ibâd, müsâ'ade-i hümâyûnumuz erzânî kılınmak husûsları istirhâm u istircâ olunmağın; *"Ve in cenahû li's-silmi fe'cnah-lehâ."*⁶² mazmûnı üzre iltimâs olunan müsâlemeye müsâ'afe-i mülûkânemüz mebzûl kılınup bu husûsun temşiyet ü tetmîmine Şark Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Ahmed Paşa ve mahsûs hatt-ı hümâyûn ve hükm-i şerîfimiz müceblerince ruhsat-ı kâmilemüz ile murahhas ve ba'zı hâlât-ı nâfi'anun dahı emr-i musâlehaya derc ü idhâli murâd-ı hümâyûnumuz olmakdan nâşî mükâlemesine dahı Karaman Vâlîsi olan Vezîrüm Genç Ali Paşa hatt-ı hümâyûnumla mu'anven başka fermân-ı âlî-şânımız ile me'mûr kılınup ber-vech-i muharrer derc ü tastîri murâd olunan mevâddan; "Acem ile Moskovlu beyninde hâdis olan mu'âhede feshi ve Moskovlu'nun Dağıstan'dan ke'l-evvel bi'l-külliyeye kat'-ı alâka itdürilmesi" mâddeleri siz ki Hân-ı âlî-şân-ı müşârun-ileyhsiz, ma'rifet ü vesâtâtınız ile hıtâm-pezîr olmak husûsları Ser'asker-i müşârun-ileyhe tenbîh ü tavsiye olunmağın ifâde-i hâl içün işbu nâme-i hümâyûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

Vusûlünde; keyfiyyet ale'l-umûm ma'lûm-ı hânînüz oldukda mümkinini mertebe taraf-ı kâânînüzden Ser'asker-i müşârun-ileyh ile muhâbere vü mükâtebe olunarak Devlet-i Aliyyemüz ile Acem beyninde kadîmî akdolunan musâlehanun şurût u hudûd-ı dîrînesi üzre tecdîd-i müsâlemeye ve andan başka ber-vech-i muharrer; "Acem ile Moskovlu'nun ihdâs eyledikleri mu'âhedenün feshine ve Moskovlu'nun Dağıstan'dan ke'l-evvel bi'l-külliyeye kat'-ı alâka eylemeleri" husûsına ma'rifet ü tavassutunuz ile faysal virilüp bu vech üzre sulh u salâh emrinün temşiyeti bâbında himmet-i hânîyyenüz inhâzına ihtimâm ile Dağıstan'un nizâmına ve rü'esâsının fîmâ-ba'd Devlet-i ebed-miknetimüze teba'ıyyet üzre olmalarına ve sâ'ir iktizâ iden umûr u husûslarınun tesviye vü tanzîmine bezl-i cüll-i himmet ve nisâr-ı nakdîne-i gayret eylesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı Ca., sene 1148

Osmanlı-İran Barış Görüşmeleri

The Ottoman-Iranian Peace Negotiations

İran ile yapılan barış görüşmelerini yürüten Osmanlı murahhasına, eski antlaşmaya Ruslarla ilgili iki yeni madde ilave edilmesi şartının artık dile getirilmeyip eski antlaşmanın "Rusların bundan sonra Dağıstan ve İran taraflarına asla taarruz etmemesi" biçimiyle kabul edilmesi hususunda talimat verildiği, kendisinin de buna uygun şekilde hareket etmesine dair Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about giving instructions to the Ottoman delegate who conducted negotiations with Iran to accept the former treaty, confirming that "the Russians would never attack Dagestan and Iran hereafter"; ignoring the condition of supplementing two new terms related to the Russians to the treaty; and expectation from him to act according to that procedure

7 – 17 Kasım 1735

Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân

dâmet ma'âlîhiye nâme-i hümayûn-ı mevhîbet-makrûn müsveddesidür.

Bu def'a Tahmasbkulı Hân ile akd ü temhîdi dermiyân olan musâlehanun hudûd u uhûd-ı kadîme üzre in'ıkâdına Şark Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Ahmed Paşa bundan akdem me'zûn u murahhas oldukda şurût-ı musâlehaya; "Moskovlu'nun Dağıstan'dan ke'l-evvel kat'-ı alâka itdürilmesi ve Acem ile Moskovlu beyninde hudûs iden mu'âhedenün feshi" mevâddı dahı siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, sizün vesâtat u ma'rifetinüz ile dercolunarak temşiyet virilmeğe Ser'asker-i müşârun-ileyh me'mûr olup ve bu keyfiyyet size dahı başka nâme-i hümayûnumuz ile tavsiye vü işâret olunmışıdi. Mevâdd-ı mezkûrenün ber-vech-i muharrer şart kılınması³³ İran taraflarından Moskov tâ'ifesine bi'l-küllîyye kat'-ı alâka itdürilmek melhûzından nâşî olup tâ'ife-i merkûme ise İran cânibinden keff-i yed eylemedikleri müte-hakkık ve binâ'en-aleyh zikrolunan mâddeler meskûtün-anhâ kalarak musâleha-i merkûmeye ancak hudûd u uhûd-ı kadîmesi üzre akd ü faysal virilmek evfak olmağla Moskovlu fîmâ-ba'd dahı Dağıstan ve İran taraflarına kat'â ta'arruz eylememek vechiyle mukaddemâ olan sulh u salâhun hudûd u uhûd-ı kadîmesi üzre akd ü temhîdine ruhsat-ı hümayûnumuz erzânî kılınup Ser'asker-i müşârun-ileyhe bu def'a mahsûs hükm-i hümayûnumuz ile tenbîh olunmağın size dahı i'lâm-ı hâl içün işbu nâme-i hümayûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

33 Metinde "قلنسوی" şeklinde geçmektedir.

Vusûlünde; siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, keyfiyyet ma'lûmunuz oldukça bu def'a dermiyân olan musâleha vü müsâlemede bundan mukaddem îrâd olunan Moskovlu ve Dağıstanlı mâddeleri meskûtün-anhâ bırağılup ancak ber-vech-i muharrer Moskovlu bundan böyle dahı Dağıstan ve İran taraflarına bir dürlü ta'arruz eylememek vechiyle şurût u hudûd-ı kadîme ve levâzim-i uhûd-ı müstedîme üzre musâleha-i merkûmenün akd ü bendi ve bir ân evvelce faysal virilmesi vechlerine Ser'asker-i müşârun-ileyh ile mükâtebe vü muhâbere iderek siz dahı bezl-i cüll-i himmet ve bir kadem akdem itmâm u temşiyetine nisâr-ı nakdîne-i miknet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Tahrîren fî-evâhîri C., sene [1]148

19

Kırım Hanı Kaplan Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi

Invitation of the Crimean Khan Kaplan Giray to Istanbul

Gönderdiği mektupların alındığı ve kendisinin ziyaret için İstanbul'a davet edildiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about receiving the letters sent by him and inviting him to visit Istanbul

19 Ocak – 3 Şubat 1736

Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân'a nâme-i hümayûn müsveddesidir.

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; Der-i Devlet-medârımuza âdeminüz Hasan ye-diyle bu def'a irsâl olunan kâğıdlarınız bi'l-cümle manzûr-ı hümayûn-ı mülûkâ-nemüz olup mefhûmları ma'lûm-ı ılm-i âlem-şümûl-i husrevânemüz olmuştur. Bu hılâlde sizün Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemüze gelmenüz muktezayât-ı vakt ü hâlden olmağla şeref-i ziyâret-i Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Pâdişâhânemüzi müştemil işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve Rikâb-ı Hümayûnumda Kapucılar Ket-hudâsı olan Ahmed dâme mecdühû ile irsâl olunmuştur.

Lede'l-vusûl; inşâa'llâhü Te'âlâ yirinizden hareket ve salt u sebük-bâr Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemüze gelmeğe bezl-i himmet eyleyesiz.

Evâsıt-ı N., sene [1]148

Kuşatma Altındaki Azak Kalesi'ne Yardıma Gidilmesi

Going to the Castle of Azov Under Siege for Assistance

Rusların antlaşmayı bozarak Azak Kalesi'ni kuşattıklarının haber alınması üzerine donanmanın ve Babadağı'ndaki ordunun oradaki Müslümanlara yardım için bölgeye sevk edildiği; kendisinin de Serasker Mehmed Paşa ile haberleştikten sonra Tatar ordusundan yeterli miktarda askeri Azak'daki Müslümanlara yardıma göndermesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Kaplan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Kaplan Giray Khan about dispatching the fleet and army in Babadağı to the Castle of Azov to help the Muslims there upon hearing that the Russians besieged it by ignoring the treaty; and his sending sufficient numbers of soldiers from the Tatar army to help the muslims in Azov after contacting with Commander-in-chief (Serasker) Mehmed Pasha

22 Nisan – 2 Mayıs 1736

Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân dâmet ma'âlfîhiye nâme-i hümayûn müsveddesinin sûretidür.

Siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz; cânib-i hânînüzdenden bundan mukaddemce ve bu def'a vârid olan kâğıdlar ile Azak tarafından gelen urûz u mahâzır bi'l-cümle Der-aliyyemüze vâsıl ve mefhûmlarına ılm-i mülûkânemüz muhît u şâmil olup Moskov keferesi nakz-ı ahde cesâret ile Azak Kal'ası muhâsara olunduğu ve anda olan ümmet-i Muhammed'e imdâd u i'ânet olunmak vâcibe-i dîn-i mübîn idüğü i'lâm u inbâ olunmağla husûs-ı merkûm için Sadr-ı A'zam sarâyında bi'l-fi'l Şeyhu'l-islâm ve müfti'l-enâm ve Kâdî'askerlerüm ve sâ'ir ulemâ ve Ocaklarum ağavât u zâbitânı ile akdolunan meclis-i müşâverede Moskov keferesinin bu misillü hareketi sarâhaten nakz-ı ahd olup üzerine varılmak ve şerr u şûrından bilâd u ibâd ve husûsâ Azak Kal'ası tahlîs kılınmak şer'an vâcib ü mütehattim olduğına ulemâ-yı a'lâm bi'l-ittifâk cevâb eyledikleri ve Ocaklarum ricâli dahı bu vech üzre müttefikü'l-ârâ oldukları Pâye-i Serîr-i a'lâmuza arz u inhâ olunup ve bu makûle nakz-ı ahde cesâret iden taraf sünnet-i İlâhiyye muktezâsınca makhûr u mahkûr olageldüğü öteden berü mücerreb ü meşhûd olmağla avn ü inâyet-i Bârî'ye teves-sülen düşmenün kahr u tedmîri esbâbına her vechile teşebbüs olunup mukaddemâ ihtiyâtan Babadağı cânibine Ser'asker ta'yîn olunan Vezîrüm Mehmed Paşa bu hılâlde yanında bulunan asker ile yirinden nehzat ve bilâ-te'hîr Bender'e varup siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz, sizünle mükâtebe iderek re'y ü ittifâkınız üzre harekete

ihitmâm u dikkat eylemesiçün müşârun-ileyhe başka hükm-i hümâyûnumuz ısdâr ve ma'ıyyetine tertîb olunan Rûmili paşalarına ve Özi eyâleti askerine ve Rûmilî'nün üç kolından ihrâcî fermânı olan Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri zâbıtına dahı bir ân akdem Bender'e varmalarıçün mü'ekked ahkâm-ı şerîfemüz ile isti'câl olundığından gayri Donanma-yı Hümâyûnumuz ile hâlâ Deryâ Kapudânı Vezîrüm Canım Hâce Mehmed Paşa dahı ol tarafa ta'yîn ve bundan böyle her vechile tedârükât-ı kavîyyeye mübâşeret olunup ve asâkir-i Tatar-ı adû-şikârun hîn-i iktizâda i'mâl olunmalarıçün hey'et-i ictimâ'ıyyeleri mahfûz olmak dahı matlûb-ı hümâyûnumuz olmağla; "*El-akdemü fe'l-akdem*"e ri'âyeten asâkir-i merkûmeden kifâyet mîkdârının üzerlerine Kalgay sultân ve Nûreddîn sultândan biri başbuğ ta'yîni ile mi olur, ne tarîk ile olur ise el-hâletü hâzihî Azak'da olan ümmet-i Muhammed'e imdâd u i'ânete ve düşmeni kahr u tedmîre ve kal'ayı tahlîsa bezl-i cüll-i himmet ve hîn-i iktizâda muhârebe vü müdâfa'aya sarf-ı gayret ü hamîyyet olunmak husûsları re'y-i rezînünze havâle kılınup temkîn-i şân u tebyîn-i unvânınuz için hâssa-i hıla'-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûra kaplu dûhte bir sevb hıl'at-i mûrisül-behçet-i sultânî ve bir kıt'a mücevher sorguc-ı mebhûc ve bir kabza murassa' şemşîr-i adû-tedmîr ve bir aded kezâlik tırkeş-i düşmen-küş ve teksîr u tevfir-i asâkir için toksan dört bin gurus sekbân ulûfesi ve mûmâ-ileyhimâ Kalgay ve Nûreddîn sultânlar için altı bin gurus Hazîne-i Âmiremüzden ihrâc u i'tâ ve hîn-i iktizâda rû'esâyâ ilbâs için elli sevb hıl'at dahı irsâl olunmağla işbu nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûnumuz ısdâr ve teşrîfât-ı şâhânemüzün ve zikrolunan hazîne vü hıla'un teslîm ü takdîmine me'mûr Dergâh-ı Mu'allâm Mütferrikalarından İskemleci Mustafa *zîde mecdühü* ile taraf-ı hânînünze irsâl olunmuşdur.

Vusûlünde; siz ki Hân-ı celâdet-nişân-ı müşârun-ileyhsiz, teşrîfât-ı husrevâne müzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile istikbâl ve hıl'at-i hâkâniyyemüzi dûş-ı istihâlinünze vaz' u ısdâl ve sorguc u şemşîr ü tırkeş-i mülûkânemüzi ser ü bâzû vü miyân-ı tev-sîkınıza bend ü âvîz ü ta'lîk idüp harciyye vü sarfıyye-i hümâyûnumuzı dahı ahz ü tensîk ve mûmâ-ileyhimâyâ olan atıyye-i şâhânemüz kendülere teslîm olunduktan sonra fi'l-asl fermân-fermâyân-ı Memâlik-i Deşt-i³⁴ Kırım bulunan hânân-ı hamîyyet-unvânlar yalınız selâtîn-ı dûdmân-ı Cengîziyye ve ümerâ-yı şecâ'at-edâ-yı Şırınıyye ve sâyir mîrzâyân ve rû'esâ-yı asâkir ü oymakân ve gayri³⁵ asâkir-i Tatar-ı düşmen-şiken hamîyyetiyle nice kerre Moskov keferesine şikest virüp il ü ülkelerin yağma vü gârât ve nisâ vü sıbyânların³⁶ esr ü istirkâk ile şöhet bulageldikleri vâzih u âşikâr ve şimdiki hâlde bi-hamdi'llâhi Te'âlâ i'ânet ü imdâd-ı Pâdişâhâne-müz ile evvelkiden ziyâde muntazam ve ashâb-ı iktidâr oldukları hâlâtı bi'l-husûs taraf-ı ilhânînüzden ve umûmen selâtîn u ümerâ vü mîrzâyân u rû'esâ vü ecnâd-ı Cengîziyye câniblerinden yâd u tezekkür ve bu bâbda himmet-i mülûkânemüze kat'â fûtûr getirilmeyüp düşmen-i dînün şer'an tenkîlleri husûsları aksâ-yı murâd-ı

34 Metinde "دشت" şeklinde geçmektedir.

35 Metinde "غیر" şeklinde geçmektedir.

36 Metinde "صبیانلرک" şeklinde geçmektedir.

hümâyûnumuz idüğü teyakkun olunarak a'yân-ı urûğa-i Cengîziyye'den şecâ'atleri zâhir ve iş uhdesinden gelmeğe kâdir olanlara hıla'-ı behiyyemüz ile takviyet ü temşiyet virerek siz zâtınızda merkûz olan gayret-i hânedân-ı kadîmenüzi ızhâra mübâderet ve asâkir-i Tatar'un külliyyetlü istihdâmları vaktine dek hey'et-i mec-mû'alarını vîkâyet ve etrâfa teferrukdan sıyânet iderek ber-vech-i muharrer kifâ-yet mîkdârının üzerlerine mûmâ-ileyhimâdan birini ta'yîn ile mi olur, ne vechile olur ise Ser'asker-i müşârun-ileyh ile dahî mükâtebe olunarak Azak Kal'ası'nda olan ümmet-i Muhammed'e imdâd u i'ânet yitişdürmeğe ve hemân Kal'a-i mez-bûreyi tahlîsa sarf-ı himmet ve alâ-eyyi vechin kân düşmen-i dînün müdâfa'asına ve il ü ülkenüz harîmine sû'-i kasd fikrinde olan böyle melâ'înün kahr u tedmîr kılınmalarına gönül birliğiyle gereği gibi bezl-i himmet ve bu vesîle ile rızâ'u'llâh'a ve du'â-yı hayr-ı mülûkânemüze mazhar olmağa nisâr-ı nakdîne-i miknet ü nakd-i mâ-hasal-i himmet eylesiz.

Tahrîren fî-evâsıtı Zi'l-hicce, sene [1]148

21

Kırım Hanlığı'na Kalgay Fetih Giray'ın Tayini

Appointment of Qalga Fetih Giray to the Crimean Khanate

Rusların Kırım'a yönelik saldırılarının bertaraf edilmesi sırasında göstermiş olduğu üstün gayretlerden dolayı Fetih Giray Han'ın Kırım Hanlığı'na tayin edildiği, kendisinden Rusların Ur Kapısı'ndan uzaklaştırılması için de aynı şekilde çaba göstermesinin beklendiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to Fetih Giray Khan about appointing Fetih Giray Khan to the Crimean Khanate for his efforts in getting rid of the Russian attacks against Crimea, and expecting from him also to do his best to remove the Russians from Urkapısı

9 – 19 Ağustos 1736

Kırım Hânı olan Fetih Giray Hân hazretlerine yazılan nâme-i hümâyûnun müsveddesidür.

Vâlâ-cenâb, ma'âlî-nisâb, Cengîz-haseb, âlî-neseb, halefû's-selâtîni'l-ızâm, şerefû'l-havâkîni'l-kirâm sâbıkâ Kalgay olan Fetih Giray Sultân dâme ulüvvühü tevki'-ı refî'-ı hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûmunuz ola ki:

Moskov taburı Kırım Adası'na kable'l-vusûl ve ba'de'd-duhûl zâtınızda merkûz ü mermûz olan gayret-i Hudâ-dâd u hamîyyet-i mâder-zâd muktezâsınca

kefere-i mesfûrenün kahr u tedmîrleri ve tazyîk u tenkîllerinde himmet-i Cengîzâne vü hamîyyet-i gayûrânenüz bi'd-defe'ât resîde-i sem'-ı hümâyûnumuz olup vücûh ile şâyeste-i inâyet ü sezâ-vâr-ı âtîfet-i şehen-şâhîmüz olmanız hasebiyle avâtîf-ı aliyye-i mülûkâne vü avârif-i seniyye-i hıdîvânemüzden size Kırım Hânlığı ihsân-ı hümâyûnumuz olup dîger nâme-i hümâyûnumuzda tafsîl ü beyân olunduğı üzre teşrîfât-ı şâhânemüz ve beyâz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mülâtafet-makrûnumuzun îsâli hıdmetine hâlâ Rikâb-ı Hümâyûnumuzda Mîr-âhûr-ı Evvel olan iftîhârul-ümerâ'i ve'l-ekâbir Mustafa *dâme mecdühû* ta'yîn olunmağla işbu nâme-i hümâyûn-ı sadâkat-meşhûnumuz şeref-sudûr bulmuşdur.

Dîger nâme-i hümâyûnumuz ve hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumuzun mazâmîn-i şerîfesi ve ol tarafun kâffe-i umûrî bi'l-istiklâl uhde-i ilhânînüze ihâle vü vedî'a kılındığı ma'lûmunuz oldukda; bundan böyle dahı ızhâr-ı gayret ü hamîyyet ve kefare-i mesfûrenün tabur-ı makhûrını Ur Kapısı'ndan dahı avn ü inâyet-i Rabbû'l-izzet ile tard u teb'îd ve kahr u tedmîrine bezl-i himmet idüp lâzîmü'l-inhâ olan husûsları Sadr-ı Efham ve Vekîl-i Mutlakımız düstûr-ı ekrem ü mufahham, müşîr-i muhterem ü mu'azzam, nâzımu menâzımı'l-ümem Vezîr-i A'zamum Mehmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi't-te'yîdi ikbâlehû ve iktidârahû* ile mükâtebe vü mürâseleden hâlî olmayup kemâl-i ittîfâk u ittîhâd ile dîn ü Devlet-i Aliyyem hıdmetinde me'âsir-i cemîle vücûda getürmeğe sarf-ı sa'y ü miknet eyleyesiz.

[Evâ'ili R. sene 1149]

Fetih Giray Han ve Maiyyetindekilerin Taltifi

Reward for Fetih Giray Khan and His Men

Kırım'a giren Rusları def etmedeki başarılarından dolayı kendisine ve maiyyetindekilere taltif için çeşitli hediyeler gönderildiği, bunları kalgay*, nureddin** ve diğer sultanlar ile Kuban ve Bucak seraskerlerine dağıtması, ayrıca Rusların Ur Kapısı'ndan uzaklaştırılması için de çaba göstermesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Fetih Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Fetih Giray Khan sending different gifts for gratifying him and his men for their efforts in removing the Russians from Crimea, and his distributing the gifts among qalgas, nureddins**, the other sultans and the commanders-in-chief (seraskers) of Kuban and Buçak and doing his best also to remove the Russians from Urkapısı*

9 – 19 Ağustos 1736

***Bu dahı Hân-ı müşârun-ileyh
hazretlerine yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.***

Bundan akdem Moskov keferesinin Kırım Adası'na duhûl iden tabur-ı makhûrınun kahr u tedmîri ve Kırım'dan mutârede vü müdâfa'ası husûsına siz ki Hân-ı hamîyyet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz, sizün zâtınız[d]a merkûz olan gayret-i Hudâ-dâd u hamîyyet-i mâder-zâd muktezâsınca himmet-i hânî vü hamîyyet-i ilhânîünüz masrûf kılınup selâtîn-ı Cengîziyye-i şecâ'at-şî'âr ve asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikâr ile terk-i hâb u râhat iderek tabur-ı makhûrun yüzini döndürüp kefer-e mesfûreye bi-lutfi'llâhi Te'âlâ za'f-ı küllî târî oluncaya dek mebzûl olan himmet-i vâlâ-nehmetinüz inşirâh-ı tab'-ı hümayûn-ı Pâdişâhânemüze bâ'is ü bâdî olduğına binâ'en avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemüzden size semmûra kaplu bir sevb hıl'at-ı mûrisü'l-behçet-i sultânî ve bir kabza murassa'-ı altun kılıç ve bir kıt'a murassa' sorguç ve bir aded tırkeş ve masârif-i lâzimenüze sarfolunmak için size yüz kîse ve Kalgay ve Nûreddîn sultânlar ve ma'ıyyetinüzde bulunan selâtîne ve Kuban ve Bucak ser'askerlerine re'y-i hânîünüz muktezâsınca alâ-merâtibihim tevzî' olunmak üzre dahı yüz kîse akça i'tâ-i hümayûnumuz olmağla teşrîfât-ı şâhâne [vü] a'tıyât-ı mülûkânemüz hâlâ Rikâb-ı Hümayûnumuzda Mîr-âhûr-ı Evvel olup işbu nâme-i tahrîs-alâmemüzün tebliğ u îsâline me'mûr olan iftihârul-ümerâ'i ve'l-ekâbir Mustafa dâme ulüvvühû ile savb-ı hânînüzte tesyîr u irsâl olunmuşdur.

* Kalgay: Kırım Hanlığı'nda veliahda verilen unvan. / Qalga: A title given to crown prince (vali ahd) in the Crimean Khanate

** Nureddin: Kırım Hanlığı'nda II. veliahda verilen unvan; kalgay adayı. / Nureddin: A title given to the second crown prince (vali ahd) in the Crimean Khanate as the qalga candidate

Vusûlünde; teşrîfât-ı husrevânemüzi siz ki [Hân-ı] vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıl'at ü şemşîr ü tîrkeş ü sorguc-ı hıdîvânemüzi dūş u miyân u serinūze vaz' u bend ü zîver idüp ve yüz kîse atıyye-i behiyyemüzi dahı vaz'-ı³⁷ ceyb-i kabûl ile iktisâb-ı mübâhât-i evfâ ve re'y-i hânînüz muktezâsına göre sâ'ire olan atıyye-i behiyyemüzi dahı mûmâ-ileyhim Kalgay ve Nûreddîn sultânlar ve Kuban ve Bucak ser'askerlerine ve sâ'ir celâdetleri zâhir olan selâtîn u mîrzâyâna alâ-merâtibihim i'tâ eyledikden sonra siz bundan böyle dahı gayret ü hamîyyet-i ilhâniyyenüzi ibrâz ve düstûreyn-i mûkerremeyn, müşîreyn-i mufahhameyn nizâmü'l-âlem hâlâ Deryâ Kapudânı olan Vezîrüm Canım Hâce Mehmed Paşa ve Kırım'da olan asâkir-i mansûremüze başbuğ ta'yîn ü irsâl olunan Vezîrüm Mehmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehümâ* ile bi'l-ittifâk hareket ve bu âna dek gerek Âsitâne ve gerek Ordu-yı Hümâyûnumuzdan ve Anadolu ve sâ'ir mahallerden ceste-ceste o tarafa irsâl olunan asâkir-i mansûremüzi müşârun-ileyhimâya i'mâl ü istihdâm itdirerek ve yine selâtîn-ı hamîyyet-mekîn-i Cengîziyye ve ümerâ'-i Şırîniyye-i ceriyye vü mîrzâyân ve sâ'ir şüc'ân-ı Tatar-ı tâmmü'l-hamîyyeyi tahrîs u teşcî' iderek gönül birliğine teşebbüs ve avn ü inâyet-i Rabbâniyyeye tevessül birle bundan böyle dahı ızhâr-ı gayret ve îfâ'-i diyânet idüp kefare-i mesfûrînün Ur Kapısı'ndan tard u teb'îdine ve bi-mennihî Te'âlâ kahr u tedmîrlerine bezl-i vüs' u himmet ve fîmâ-ba'd sahâyif-i rûzgârda zıkr-i cemîlinüz sebt-i evrâk-ı leyl ü nehâr olmak ve her hâlde da'avât-ı serî'u't-te'sîr-i mülûkânemüze mazhar kılınmak hâlâtının tahsîline sarf-ı mâ-hasal-i gayret ü hamîyyet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâ'ili R., sene 1149

37 Metinde "وضع" şeklinde geçmektedir.

Tatar Askerlerinin Başarıları

Successes of the Tatar Soldiers

Kırım ordusunun Prevenişte ve Kerberdi kalelerinde Ruslara karşı elde ettiği zaferlerden büyük memnuniyet duyulduğu, bu vesile ile hil'at vb. hediyeler gönderildiği; bundan sonra kendisinden Kefe ve Bender seraskerleri ile daima haberleşip onlara her türlü yardımı yaparak Azak Kalesi'nin Ruslardan kurtarılmasına gayret sarfetmesinin beklendiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Fetih Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Fetih Giray Khan about the satisfaction with bearing that the Crimean Army obtained victories over the Russians in the castles of Prevenişte and Kerberdi and on this occasion, sending gifts such as caftans (bilats); and expectation from him to do his best in saving the Castle of Azov from the Russians keeping on contact with the commanders-in-chief (seraskers) of Kefe and Bender and helping them in all issues

22 Mart – 1 Nisan 1737

Kırım Hânı Fetih Giray Hân'a nâme-i hümayûn müsveddesidir.

Bu hılâlde meştâ-yı hümayûnuma firistâde kılınan kâğıdlarınız Rikâb-ı Devlet-me'âbımuza arz u telhîs olundukda mazmûnında mûnderic olan tebâşîr-i sabâhu'l-hayr-i fevz ü zafere bi'l-cümle ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i Pâdişâhânemüz muhît u şâmil olmuştur. Cenâb-ı ni'me'l-me'âblarınun cebîn-i şehâmet-mekîn-i hânîlerinde lem'a-rîz olan envâr-ı sadâkat ü fütüvvet müsted'âsı üzre bu hânedân-ı birr u ihsâna olan ihlâs u ihtisâsı ve mücâhidîn-i Tatar-ı a'dâ-şikârun hımâyet-i hımâ-yı şerî'at-ı mutahhere-i Hayru'l-ebrâr'da sudûr u bürûz iden mesâ'î-i bî-şümârları meşhûd ü ma'lûm olduğundan başka ber-fahvâ-yı rahmet-ihtivâ-yı "Faddala'llâhü'l-mücâhidîne ale'l-kâ'idîne ecran azîmâ."³⁸ tahtına ilticâ ve bi'z-zât ihrâz-i fazâ'il-i gazâ için umûmen Kırım ve Bucak asâkiri ile işbu zemistânda Moskov kılâ'ından Prevenişte ve Kerberdi câniblerinden memleket-i a'dâya bi'n-nefs râyet-efrâz-i azîmet ü duhûl ve bi-avnihî Te'âlâ hâ'iz oldukları fevz ü nusret ve uğur-ı dîn-i mübînde fevka'l-me'mûl nümâyân olan dest-bürd-i muzafferâne ve gayretlerinden hâssaten cenâb-ı Hılâfet-me'âbuma ve âmmeten ibâd-ı mü'minîne sürûr u hubûr-ı gûnâ-gûn hâsıl olmuştur. Cenâb-ı Müsehhilü müşkilâtî'l-umûr dâreynde ücûr-ı bî-hisâb ile cümle nüzi mahbûr eyleye. Hâliyâ hakkınızda âftâb-ı cihân-tâb-ı nevâziş-i mülûkânemüz pertev-efken ve bihâr-ı bî-kerân-ı inâyet-i şâhânemüz mevc-zen olup avâtıf-ı aliyye-i husrevâne vü avârif-i

38 Kur'ân-ı Kerîm, 4/95

celîle-i hıdîvânemüzden semmûra kaplu bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kabza murassa'-gılâf şemşîr-i adû-tedmir-i hâkânî ve kezâlik murassa' bir kıt'a tîrkeş-i düşmen-küş-i sâhib-kırânî ve tezyîn-i fark-ı celâdet-karîninüz için bir çift mücevher sorguc-ı kişver-sitânî ve Hazîne-i Âmiremden an-nakdin yüz kîse akça in'âm u ihsânım olup işbu nâme-i hümayûn-ı mevhibet-makrûnumuz ısdâr ve teblîğ u îsâline me'mûr Hâssa Silâhşôrlerümüzden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Cevher *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Vusûlinde; siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, teşrîfât-ı seniyyemüzi istikbâl idüp hıl'at-i cezîlemi dûş-ı celâdet-pûşunuza iktisâ ve samsâm-ı neheng-il-tikâm ve tîrkeş-i düşmen-küş-i mülûkânemüzi dahı miyân-ı hamîyyetinüze bend ü pîrâ ve sorguc-ı hamîyyet ü ibtihâcî zîver-i tâc-ı behcet-efzâ eyledikden sonra mevdû'-ı dürc-i cibillet-i bâhiru'l-hamîyyetleri olan gevher-i girân-bahâ-yı şecâ'at ve mermûz-ı tıynet-i lâzimü'l-istikâmetleri olan hâssıyyet-i gayret ü hüsn-i akîdetleri muktezâsınca hâlâ Vezîr-i A'zam ve Vekîl-i Mutlak-ı efham ve Serdâr-ı Ekrem ü emcedüm Mehemed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi't-te'yîdi iktidârahû ve ikbâlehû* ile dâ'imâ muhâbereden hâlî olmayup ol havâlîlerde iktizâ iden keyfiyyâtun muktezâ-yı hâle göre tanzîm u tensîkına ittifâk-ı ârâ ile mübâderet ve bi-te'yîdi'llâhî'l-Meliki'l-Mu'în işbu sâl-i meymenet-karînde Azak Kal'ası'nun yed-i a'dâdan nez' u tahlîs ve feth u teshîrine nâmzed olan Kefe Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Mehemed Paşa ve Bender Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Abdullah Paşa ile dahı mükâtebeden ve düşmenün keyfiyyât-ı harekât u sekenâtlarına istiş'ârdan ârî vü berî olmayarak tarafınızdan iktizâ iden imdâd u i'ânetde Kefe Cânibi Ser'askeri müşârun-ileyhe mu'âvenet ü muzâheret ve dâ'imâ merâsim-i hazm ü ihtiyâta ri'âyet iderek te'yîd-i dîn-i mübîn ve tekmîl-i nâmûs-ı Saltanat-ı ebed-karînimüzde eslâf-ı sa'âdet-ittisâfinuza müsâbakata nisâr-ı vüfûr-ı gayret ü celâdet ve bezl-i cüll-i himmet ve lâzimü'l-arz olan ahvâl ü âsârı ale't-tevâlî arz u işâret buyurasız.

Evâhır-i Za., sene 1149

24-25

Osmanlı Murahhaslarına Verilen Ruhsatname

Credential (ruhsatname) Given to the Ottoman Delegates (murahhases)

Osmanlı Devleti adına Avusturya ve Rusya devletleri ile barış antlaşması yapmak, yenilemek ve uzatmak üzere murahhas tayin olunan dört görevliye verilen ruhsatname

Credentials (ruhsatname) given to the four Ottoman delegates (murabhas) to make, renew and extend the treaty of peace with the States of Austria and Russia on behalf of the Ottoman Empire

29 Temmuz – 8 Ağustos 1737

Sehven kaydolmuşdur.

Devletlü, inâyetlü, Sâhib-i Devlet efendimüz hazretlerine mühr-i hümayûn teslîm olundukdan sonra "be-yurd-ı sahrâ-yı Kartal" makâmıyla bu ruhsat-nâme gibi bi-aynihi tekrâr bir ruhsat-nâme yazılıp irsâl olunmuşdur. Evâ'il-i R., sene minh.

Murahhas efendilere hüküm ki:

Devlet-i Aliyyem ile Moskov Çariçesi mefharetü'l-melikâti'l-azîmâti'l-İseviyye, muhtâratü'l-muhadderâti'l-fahîmâti'l-Mesîhiyye, muslihatü masâlihî cemâhîri't-tâyifeti'n-Nasrâniyye, sâhibetü ezyâli'l-haşmeti ve'l-vakâr, sâhibetü delâ'ili'l-mecdi ve'l-i'tibâr haşmetlü dostumuz Anna *hatema'llâhü avâkıbehâ bi'l-hayri ve'r-reşâd ve elheme ileyhâ sebîle's-savâbi ve's-sedâd* ile akd ü tecdîdi dermiyân olan emr-i musâlehanun bast u temhîdi ve hem-civâr-ı kadîmimüz iftihâru'l-ümerâ'î'l-izâmi'l-İseviyye, muhtârü'l-küberâ'î'l-fihâmi'l-Mesîhiyye, muslihu masâlihî cemâhîri't-tâyifeti'n-Nasrâniyye, sâhibü ezyâli'l-haşmeti ve'l-vakâr, sâhibü delâ'ili'l-mecdi ve'l-i'tibâr haşmetlü, hürmetlü, rütbe[t]lü, rağbetlü ulu dostumuz Roma İmparatoru *hatema'llâhü avâkıbehü bi'l-hayri ve'r-reşâd ve ahsene ileyhi nehce's-savâbi ve's-sedâd* cenâblarıyla dahı medd ü tecdîdi irâde olunan mevâdd-ı müsâlemenün medd ü tecdîdi husûslarıçün şeref-yâfte-i sudûr olan hutût-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebberince ruhsat-ı kâmile ile siz ki mûmâ-ileyhimsiz, bundan mukaddem me'zûn ü murahhas ta'yîn ü irsâl olunmuşidiniz. El-hâletü hâzihî iktizâ-yı vakt ü hâle göre ve dîn ü Devlet-i Aliyyeme lâıyk olan vechile işün temşiyetine bir gün akdem mübâderet eylemenüz içün bu def'a müceddeden ve mahsûsan hatt-ı şerîf-i şevket-redîfüm şeref-rîz-i sudûr olmağla imdi:

Ber-vech-i muharrer bu def'a müceddeden ve mahsûsan şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı dirâyet-meşhûnum mücebince ve ruhsat-ı kâmilenez üzre iktizâ-yı vakt ü hâle göre ve dîn ü Devlet-i Aliyyeme lâıyk olan vechile gerek müşârun-

ileyh kadîmî sâdık u muhibb ulu dostumuz rağbetlü, hurmetlü, haşmetlü Roma İmparatorı cenâblarıyla miyânede medd ü tecdîdi irâde olunan emr-i müsâlemenün medd ü tecdîdine ve gerek hurmetlü dostumuz Çariçe-i müşârun-ileyhâ ile dermiyân olan merâsim-i musâfâtun akd ü temhîdine dördünüz dahı ma'ıyyet üzre bi'l-istiklâl ve'l-ittifâk müste'înen bi'llâhi Te'âlâ bir ân akdem ve bir kadem mukaddem hıtâm virüp ve tarafeynden temessükler ahz ü i'tâ olunup bu bâbda olan re'y ü ittifâkınız ve virdiğünüz temessü[ğü]nüz kat'an ve cezmen taraf-ı hümâyûnumdan makbûl ü mu'teber tutulacağı muhakkak u mukarrer olmağla ana göre hareket ve bi-mennihi Te'âlâ bir sâ'at evvel işün temşiyetine sarf-ı miknet eylesesiz. Şöyle bilesiz; alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Fî-evâ'ili R., sene [1]150

26

Özi Kalesi'nin Ruslardan Geri Alınması

Taking Back the Castle of Özi from the Russians

Rusların eline geçen Özi Kalesi'nde şu sıralarda az miktarda düşman askeri kaldığı ve yiyecek sıkıntısı çekilmekte olduğu haber alındığından, Bender Seraskeri Genç Ali Paşa ile birlikte hareket ederek Özi'yi kurtarması hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Mengli Giray Khan ordering him to save Özi by acting jointly with Genç Ali Pasha, the Commander-in-Chief (serasker) of Bender upon hearing that a few enemy soldiers have remained in the castle of Özi caught by the Russians and there has been lack of food in it

5 – 15 Ekim 1737

Rikâb-ı Hümayûn'dan Hâlâ Kırım Hânı Olan

Şehâmetlü Mengli Giray Hân dâmet ma'âlîhiye Nâme-i Hümayûn Müsveddesi

Moskov ve Nemçe melâ'îni birbirleriyle ittihâd u ittifâk ve bağteten nakz-ı ahd ü mîsâk ile Memâlik-i İslâmiyyeye taraf-taraf istîlâ itmeleriyle ıtfâ'-i nâ'ire-i mazarratlarına sarf-ı kudret farîza-i zimmet-i vâlâ-nehmet-i mülûkânemüz olmakdan nâşî berren ve bahren asâkir-i mütevâfire vü mühimmât-ı mütekâsire techîz ü tertîbe sıdk [u] sedâd ve hulûs-ı fu'âd üzre şürû' u mübâşeret olunup lâkin Moskovlu'nun yed-i menhûsesine giriftâr olan Özi Kal'ası'nda el-ân iki yüz mîkdârı Kazak tâ'ifesi ve sâ'ir askerden dahı akall-i kalîl melâ'în kalup ve içlerinde kalan süvârlarınun merkûbâtları helâk olduğundan başka kalan şîrzime-i kalîlenün dahı

zahîreye eşedd-i ihtiyâcları oldığın kal'a-i merkûmeden pey-der-pey ahzolunan diller takrîr ve tabur-ı makhûrda olan melâ'în dahı perîşân-hâl Özi Suyı'nı geçüp memleketlerine toğrı yıkılup gitdiklerini taburdan alınan diller beyân itmeleriyle bu sûretde hâlâ Özi Kal'ası'nda asker ü zahîrenün kıllat ü nedreti olduğu müte'ayyin olduğına binâ'en müste'înen bi'llâhi Te'âlâ bu hılâlde kal'a-i mezbûrenün sühûlet ile eyâdî-i düşmenden nez' u tahlîsı avn ü inâyet-i Nâsıru'l-Müslimîn'den mes'ûl ü mültecâ olup ve siz eben an-ceddin Devlet-i Aliyyemüzün nîk-endiş ü hayr-hâhı ve umûr-dîde vü dil-âgâhı olmanız ile re'y-i rezîn ü fikr-i isâbet-karînünze her vechile i'timâd-ı hümâyûnumuz ve ecdâd-ı hamîyyet-i'tiyâdlarından ziyâde sizden küllî hıdmet melhûz-ı hâtır-ı safâ-makrûnumuz olduğına binâ'en bu hengâmde yârî-i tevfk-ı Bârî ile kal'a-i mezbûrenün nez' u tahlîsı husûsı cenâb-ı vâlâ-nisâblarına havâle vü tefvîz olunmağla hâlâ Bender Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Genç Ali Paşa Bender'de olan ve Kili ve Akkirma[n] ve Yanık Palanka'da olan asâkir ve top u edevât ile sizünle bi'l-ittifâk harekete me'mûr u ta'yîn kılınmağın işbu nâme-i hümâyûn-ı gayret-meşhûnumuz ısdâr ve size irsâl olunmuşdur.

İmdi; Hayru'n-nâsırın olan Cenâb-ı Rabbü'l-ızzet ecnâd-ı İslâmiyyeyi karîn-i fevz [ü] nusret ve a'dâ-yı li'âmı mübtelâ-yı kahr u hakâret eyleye. Bi-mennihî ve cûdihî ol taraflara pertev-endâz-ı nîrû-yı şehâmet olduğunuzda mevzû'-ı dürc-i cibillet-i vâhibü'l-hamîyyetleri olan gevher-i girân-bahâ-yı gayret ve hüsn-i akîdetleri muktezâsınca Ser'asker-i müşârun-ileyh ile bir yire gelüp merâsim-i ittifâka ri'âyet olunarak tefvî-i vakt-i fırsat olunmaksızın bi-inâyeti'llâhi Te'âlâ bu hılâlde kal'a-i mezbûrenün eyâdî-i düşmenden nez' u tahlîsına imâle-i semend-i himmet ve bu bâbda eslâf-ı sa'âdet-ittisâflarına her vechile müsâbakatda vüfûr-ı gayret ü celâdetleri me'mûl olmağla cenâb-ı besâlet-me'âbınız ve sizünle ma'an mân-rîz-i meydân-ı cihâd olan asâkir-i nusret-me'âsir[i] bi'l-cümle Allâh'a emânet eyledüm. Hüsn-i teveccüh-i şâhâne vü du'â-yı icâbet-makrûn-ı Pâdişâhânemüz sizünle biledür. İbkâ-yı dîn-i Muhammedî'ye sarf-ı kudret ve lâzımü'l-arz olan ahvâl ü âsârı arz u işâretten hâlî olmayasız.

Fî-evâsıtı C., sene [1]150

Kırım'ın Muhafazası, Bölgeye Asker ve Zahire Sevki

Defense of Crimea and Sending Soldiers and Provisions to the Region (Zahire)

Düşman ülkesine yapılan akınlar vs. hakkında gönderdiği mektubun alındığı; yapmış olduğu hizmetlerden memnuniyet duyulduğu, bölgenin asker ve zahire ihtiyacının karşılanması için harekete geçildiği, Kırım ve havalisinin muhafazası önemli olduğundan, kendisinin daima Kefe seraskeri, kaptan-ı derya ve diğer vezirlerle irtibat ve ittifak halinde bulunması gerektiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Mengli Giray Khan about receiving the letter sent by him on the raids conducted against enemy country and etc., satisfaction with his services; launching action to meet the needs of soldiers and provisions (zahire) of the region; and necessity for him to be always in alliance with the commander-in-chief (serasker) of Kefe, Admiral (kaptan-ı derya) and the other viziers because of the importance of the defense of Crimea

27 Ağustos – 6 Eylül 1737

Kırım Hânı Mengli Giray Hân'a nâme-i hümayûn müsveddesidür.

Der-aliyyemüze firistâde kılınan kâ'ime-i şehâmet-dâ'imenüz Pâye-i Serîr-i himmet-masîr-i³⁹ husrevânemüze bu hılâlde arz u vâsıl ve mefhûm-ı⁴⁰ cihâd-mer-sûmında münderic olduğu üzre cenâb-ı şehâmet-me'âbınız bi'z-zât ikâmet-i farî-za-i gazv u cihâd için istishâb eyledüğünüz Bucak ve Kırım askerleriyle müste'înen bi'llâhi Te'âlâ bu zemistânda bir müddet memâlik-i a'dâda icâle-i kümeýt-i neberd ü heycâ vü türk-tâz [ü] perhâş u vegâ iderek ızhâr-ı levâzim-i gayret ile bi-hasebi'l-imkân tâht u târâc-ı memleketden sonra Kırım taraflarına sarf-ı zimâm-ı avdet ve hâlâ memleket-i Kırım'da sâye-güster-i hırâset olduğınıza ve sâ'ir tah-rîr u işâret olunan keyfiyyâta bi'l-cümle ılm-i âlem-ârâmuz muhît u şâmil ol-mışdur. Ber-hûrdâr olası. Sizün bu hengâmda Kırım memleketi muhâfazasında bulunmanızun lüzûm ü iktizâsı cây-gîr-i zamîr-i safâ-semîr-i hıdîvânemüz ol-makdan nâşî li'llâhi'l-hamd bu umûrun cilve-ger-i sâha-i zuhûr olması bâ'is-i in-şirâh-ı derûn olup ve tahrîrâtınızda işâret olunan Kırım ve Bender taraflarının asâkir ü zehâyir ile metânet ü takviyetlerine muktezâ-yı vakte göre mukaddemâ ih-timâm-ı mülûkânemüz der-kâr olmağla hâlâ Kefe Ser'askeri Vezîrüm Mehemmed Paşa'nun ma'ıyyetine bundan esbak tertîb olunan Adana Vâlîsi Vezîrüm Ali Paşa

39 Metinde "مسیر" şeklinde geçmektedir.

40 Metinde "منهوی" şeklinde geçmektedir.

ve Erzurum ve Trabzon eyâletlerinin zü'amâ vü erbâb-ı tîmârları ve Erzurum semtinden tahrîr olunan mîrî levendâtıdan başka ba'dehû Anadolu'nun sol-kolından elli bayrak yeniçeri serdengeçdisi ve sâ'ir asnâf-ı askeriyyeden mümküni mertebe asâkir-i vâfire me'mûr u ta'yîn olunup iskelelerde âmâde kılınan sefâyın ile bir taraftan pey-der-pey cânib-i me'mûra tesyîr u irsâl olunmak için müte'ayyinân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Rikâb-ı Hümâyûnumda Mîr-âhûr-ı Evvel olup mahsûsan cânib-i mezbûra sürici ta'yîn olunan Abdullah *dâme mecdühûya* bir gün evvel hıdmet-i me'mûresinün itmâmı ânen fe-ân te'kîd ü isti'câl ve Deryâ Kapudânı olan Vezîrüm Süleymân Paşa dahı bahren bi-kadri'l-kifâye kalyonlar ve sâ'ir Donanma-i Hümâyûnum sefâyını ile ol cânibe tesyîr u irsâl ve bundan gayri cânib-i ilhânîlerinden bu def'a Bucak Ser'askeri nasbolunan Halim Giray Sultân'a dahı taltîf u teşrîfi hâvî emr-i celîlû'ı-ı unvânımız ısdâr olunup ve li-zâlik Bender kolına dahı Rûmîli ve Anadolu câniblerinden tertîb olunan piyâde vü süvâr avn-i Hakk ile kifâyet mîkdâr asâkir-i gayret-medârun müte'ayyin süriciler ve mukdim ü müsri' mübâşirler ile ihrâc u tesyîrlere ibtidâr ve Kırım Adası'ı için Bahr-i Sefîd tarafından tertîb olunan dakîkun geldikçe ceste-ceste sevk u irsâline bezl-i iktidâr olunmağla mâliş-gâh-ı cibâh-i muvâhhidîn ve ser-şâr-ı zemzeme-i kelime-i dîn olan bilâd-ı Müslimîn ve cenâb-ı besâlet-ittisâf ve sizünle ma'an şemşîr-bend-i gazâ olan sultânân u mîrzâyân u gâziyân-ı Tatar-ı Rüstem-masâff ve sâ'ir berr u bahrde meşgûl-i cihâd olan cünûd-ı nusret-rehîn ve âmme-i ibâd-ı mü'minîn hıfz-ı Hakk'a vedî'a olunmuşdur. Siz eben an-ceddin Âsitân-ı Sa'âdet-âşiyânemüzün devâm-cûy u hayr-hâhı ve Devlet-i ebed-peyvendimüzün sadâkat-kâr u dil-âgâhı olup himâyet-i himâ-yı dîn ü devlet ve hıfz u hırâset-i memleket ve def'-ı mekîdet-i a'dâ-yı bed-tıynet muktezâ-yı hüsn-i akîdet ü diyânetinüz ve size her hâlde i'timâd-ı hümâyûnumuz muhakkak u mukarrer olduğundan gayri ol tarafların ahvâlî uhde-i himmet-i ilhânînûze mufavvaz olmağla Kefe Ser'askeri ve Deryâ Kapudânı Vezîrân-ı müşârun-ileyhimâ ile dâ'imâ bi'l-mükâtebe ve hîn-i iktizâda bi'l-müşâfehe levâzim-i ittîfâk u yek-cihetîye mürâ'ât olunarak hıfz u hırâset-i memleket ve müdâfa'a vü tedmîr-i a'dâ-yı bed-tıynete ve mümkün olur ise Bender cânibine dahı tevcîh-i sâmi'a-i intibâh ü basîrete bezl-i cüll-i himmet eylemenüz me'mûl-i Pâdişâhânemüz olduğına binâ'en işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet makrûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; uğur-ı dîn-i mübînde teşmîr-i sâ'id-i miknet ve icâle-i semend-i gayret ü celâdet ve dâ'imâ müşârun-ileyhimâ ile bi'l-mükâtebe ve hîn-i iktizâda bi'l-müşâfehe merâsim-i yek-cihetîye ri'âyet ile bi-avni'llâhi Te'âlâ Kırım memleketi ve ol etr[â]fun hırâsetine sa'y ü dikkat ve müdâfa'a vü tedmîr-i düşmene mübâderet ve eger mahâzîl-i küffâr Kırım tarafından kat'-ı eyâdî-i nuhûset-medâr ve külliyyet ile Bender semtine harekete ictisâr eylediği müte'ayyin olur ise o cânibler dahı hıfz-ı Hudâ'da idâ' olunmuşdur. Ancak ol vakıtda siz yine Bender havâlîlerine dahı imâle-i çeşm ü gûş idüp Bender Cânibi Ser'askeri Vezîrüm Numan Paşa tarafına ve Bucak Ser'askerine tahrîrât zımnında düşmenin keyfiyyeti[ni] ifhâm ve teştîten li-emrihim Kılburun câniblerine harekete ikdâm ve mümkün olduğu mertebe

karîb ü ba'îd i'ânet ü muzâheret ve uğur-ı hümâyûnumda nisâr-ı nakdîne-i kudret ve bu vücûhla du'â-yı hayr-ı icâbet-eser-i şâhânemüze mazhar olmağa müsâberet idüp bundan böyle vâkı' olan ahvâl ü âsârı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasız.

Evâhır-i Z., sene 1150

28

Özi ve Kılburun Kalelerinin Kurtarılması *Recovery of the Castles of Özi and Kılburun*

Ur Kalesi ve Bender taraflarında Ruslara karşı elde edilen başarılarından memnuniyet duyulduğu, ancak Özi ve Kılburun kalelerinin kurtarılması çok önemli olduğundan, kendisinin bu işle vazifelendirilen kaptanıderya ve diğer Osmanlı seraskerleri ile birlikte hareket ederek bu kalelerin kurtarılmasına gayret sarfetmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Mengli Giray Khan about the satisfaction with his success against the Russians around the Castle of Ur and Bender, doing his best to recover the castles of Özi and Kılburun acting jointly with admiral (kaptanıderya) and the Ottoman Commanders-in-Chief (seraskers) tasked with the recovery

17 – 27 Ağustos 1738

Kırım Hânı Mengli Giray Hân'a nâme-i hümâyûn müsveddesidür.

Siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz; tarafınızdan ve Kefe Ser'askeri Vezîrüm Mehmed Paşa'dan bu def'a Der-bâr-ı Hılâfet-medâr-ı Şâhânemüze tevârüd iden kavâ'im-i meserret-alâyimde; "bu sene-i mübârekede yine Kırım devâhı-line sû-i kâsd niyyet-i kâsidiyle bundan akdem havâlî-i⁴¹ Kırım'a gelen Moskov melâ'în-i hâsirîni muktezâ-yı tabî'at-ı hâdî'ası üzre tabur-ı makhûrını birkaç mahalde irâ'et ve yine gaybûbet iderek varup bağteten Ur Kal'ası taraflarında zuhûr ve anda ba'zı mertebe îrâ'-i nâ'ire-i şerr u şûr eylediği, siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, tarafınıza ve kezâlik Ser'asker-i müşârun-ileyhe inbâ vü inhâ olundukda nihâd-ı şecâ'at-i tiyâd-ı hânî ve seciyye-i hamiyyet-reviyye-i dûdmân[î] nüzde merkûz olan cevher-i gayret ü celâdet ve mâye-i himmet ü besâlet muktezâsınca Ser'asker-i müşârun-ileyh ile bi'l-ittifâk iki konağı bir iderek tabur-ı makhûr-ı düşmeni oldığı mahalde istikbâle ılgar ve ba'de'l-vürûd ma'ıyyetinüzde olan selâtîn-ı Rüstem-masâff⁴² ve cümle Tatar-ı şecâ'at-ittisâf ve kezâlik asâkir-i

41 Metinde "حواله" şeklinde geçmektedir.

42 Metinde "رسم مصافات" şeklinde geçmektedir.

nusret-me'âsir-i Pâdişâhânemüz birkaç gün ale't-tevâlî Ur etrâfında ve hâricinde düşmen-i peymân-şiken ile şîrâne vü gayûrâne bi'd-defe'ât mukâbele vü mukâtele-ye bezl-i iktidâr ve mevâdî-i müte'addide[de] bî-hadd melâ'în-i dûzah-mekîn alef-i şemşîr-i âteş-bâr ve niceleri kayd-ı esre giriftâr ve bakıyyetü's-süyûfları üftân [ü] hîzân vâdî-i hızlâna firâr eylediklerinden sonra mücâhidîn-i İslâm'dan bî-şümâr guzât-ı hamıyyet-şî'âr salt u sebük-bâr ta'kîbleriçün tesyîr u irsâl olunup ol havâlî bi-avni'llâhî'l-Meliki'l-Kadîr levs-i vücûd-ı a'dâdan tanzîf u tathîr olundığı ve bundan gayri bahren Deryâ Kapudânı Vezîrüm Süleymân Paşa dahı bi'l-cümle Donanma-yı Hümâyûnumla sefâyin-i a'dânun güzergâhların zabt u sedd itmekle sefâyin-i küffâr ihrâk bi'n-nâr ve sefâyini civârında karada toprağa tahassun iden melâ'în-i hâk-sâr dahı pey-siper-i beyâbân-ı idbâr oldukları" ve tahrîrât-ı seniyye-i hânîlerinde yâd u tezkâr olunan sâ'ir keyfiyyât dahı bi'l-cümle karîn-i yakîn-i şâhânemüz olmağla li'llâhî'l-hamdü ve'l-minne bu haber-i meserret-eserden hâssaten cenâb-ı Hılâfet-me'âb-ı husrevânemüze inbisât-ı derûn [u] bîrûn ve âmmе-i ibâd-ı mü'minîne meserrât-ı mevfüre-i gûnâ-gûn hâsıl u vâsıl olmuştur. *"Hâzâ min-fazli Rabbî."*⁴³ Siz öteden berü eben an-ceddin hânedân-ı râsihiyyetü'l-bünyânımun hayr-hâh-ı sadâkat-keş ü sâhib-i intibâh-ı nîk-endişlerinden olmanız ile hâssaten cenâb-ı besâlet-me'âbinuzdan me'mûl ü muntazar olan gayret ü şehâmeti ızhâr ve uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde tamâm-ı safâ-yı niyyet ve nakâ-yı serîret ile sa'y-i bî-şümâr ve Ser'asker-i müşârun-ileyh ile merâsim-i ittihâda ri'âyet iderek kahr u kam'-ı a'dâda kemer-i hamıyyeti bend-i miyân-ı iktidâr eylemişsiz. Ber-hûrdâr ve⁴⁴ izz-i dâreynden hissa-mend ü behre-dâr olasız. Sizün ve hem-ınân-ı ma'ıyyetinüz olan mehâdîm-i kirâmınızın ve kemer-beste-i ittifâkınız olan Kalgay sultân ve sâ'ir selâtîn u mîrzâyân ve umûmen Tatar-ı şecâ'at-nişânun sa'ylerinüz mebrûr ve hıdmetlerinüz makbûl ü meşkûr olmuştur. Hâliyâ hakkınızda âftâb-ı cihân-tâb-ı nevâziş-i mülûkânem pertev-efken ve bihâr-ı bî-kerân-ı iltifât-ı şâhânem mevc-zen olup avâtîf-ı aliyye-i husrevânemden semmûra kaplı bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behçet-i sultânî ve bir kabza murassa'-gılâf samsâm-ı neheng-iltikâm-ı hâkânî ve kezâlik bir kıt'a murassa' tîrkeş-i düşmen-küş-i sâhib-kırânî ve tezyîn-i fark-ı celâdet-karîninüz için bir çift mücevher sorguc-ı kişver-sitânî ve Hazîne-i Âmiremden an-nakdın yüz kîse akça in'âm u ihsânı ve bu gazâ-yı garrâ ve cihâd-ı nusret-intimâda kemer-beste-i itâ'atinüz olan halefû's-selâtîni'l-ızâm Kalgay sultân *zîde ulüvvühü* ve mehâdîm-i kirâmınıza ve sâ'ir selâtîn-ı ızâm ve celâdetleri zâhir olan Tatar-ı hamıyyet-irtisâma alâ-kadri merâtibihim iksâ için hıla'-ı fâhire ve ma'rifetinüz ile cümleye tevzî' olunmak için dahı elli kîse akça a'tıyât-ı mülûkânem ifrâz olunup işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-meşhûnumla mashûben teblîğ u îsâline me'mûr () ile irsâl olunmuştur.

Lede'l-vusûl; size ihsânımız olan teşrîfât-ı seniyyemüzi ba'de'l-istikbâl dûş u miyân u ser-i celâdet-güsterinüze vaz' u bend ü zîver ve atıyye-i hümâyûnumuzu

43 Kur'ân-ı Kerîm, 27/40

44 Metinde "لَا" şeklinde geçmektedir.

nihâde-i ceyb-i mufâharet-eser birle ızhâr-ı mübâhât-i evfer ve re'y-i hânînüz üzre Kalgay sultân ve mehâdîm-i kirâmınıza ve sâ'ir selâtîn u mîrzâyân ve a'yân-ı Tatar-ı gayret-nişâna ihsânımız olan hıla'-ı fâhîremüzi alâ-kadri merâtibihim ilbâs ü iksâ ve atıyye-i şâhânemüzi dahı mûmâ-ileyhimden iktizâ idenlere bi-kadri tabakâtihim taksîm ü i'tâ eyledikden sonra müsâ'ade-i vakt hâlâ der-kâr olmakdan nâşî avn [ü] mâyet-i Rabbânî ile kable's-şitâ Özi Kal'ası'nun eydî-i düşmenden nez' [u] tahlîsî lâzime-i uhde-i diyânet ve vâcibe-i zimmet-i hamîyyet olup lâkin Kılburun Kal'ası Özi'nün kilidi mesâbesinde ve Kırım ülkesinün berü ittisâlinde olduğına binâ'en evvel-emirde Kılburun Kal'ası'nun istihlâsı mühimm ü muktezî olmağla Kefe Ser'askeri müşârun-ileyh me'mûr-ı ma'ıyyeti olan asâkir-i zafer-me'âsir ile berren Kılburun üzerine ve Deryâ Kapudânı Vezîr-i müşârun-ileyh dahı Donanma-yı Hümâyûnum sefâyini ile bahren tahsîl-i merâm için Akkirman ve Özi ve Kılburun havâlîlerine vürûda me'mûrlar olup ve cenâb-ı ni'me'l-me'âbınız dahı cümleye vâsîtatü'l-ikd-i şecâ'at ve kuvvetü'z-zahr-ı hayret ü revîyyet olmak üzre hey'et-i mecmû'anuz ile mütevekkilen ala'llâh Kılburun tarafına nehzat ü hareket ve Ser'asker-i müşârun-ileyh ile muvâfaka ve Kapudânım müşârun-ileyh ile dahı mükâtebe iderek bi'l-ittifâk azîmet ile berren ve bahren Kılburun'a varup te'yîd ü mu'âzadet-i Rabb-i Kadîr ile Kılburun'ı yed-i a'dâdan nez' u teshîr ve ol havâliden dahı düşmen-i hızlân-karîni tard u teb'îd zımnında bi-avnihi Te'âlâ maksûdun-bi'z-zât olan Özi Kal'ası istihlâsıyçün Bender Ser'askeri Vezîrüm Numan Paşa tarafına hav[â]le-i çeşm ü gûş-ı basîret ve gûşâyîş-i ukde-i kâra dikkat ü nezâret birle siz anda hâzır u âmâde bulunup ve bu esnâda tevârüd iden haberlere göre Bender cânibine sû'-i kasd fikr-i fâsidiyle mukaddemâ Aksu'yı mürûr ve Turla havâlîlerine ilkâ'-i şerr u şûr zu'mında olan tabur-ı makhûr-ı a'dâyı Bender Ser'askeri müşârun-ileyh ma'ıyyetinde olan dilâverân-ı İslâm ve Bucak bahâdırânından Tatar-ı adû-şikâr-ı Mirrîh-intikâm ile istikbâle müsâra'at ve bi'l-cümle ecnâd-ı gayret-i'tiyâd-ı İslâmiyye kemâl-i cünbüş ü hâhiş ile tabur-ı mesfûrun pîş ü pesinden îkâd-ı nâ'ire-i kâr-zâra kıyâm [u] mübâşeret eylediklerinde adû-yı dîn-i hızlân-karîn hecme-i tâkat-güdâz-ı guzât-ı İslâmiyâna tâb-âver-i mukâvemet olamayacağın resîde-i rütbe-i yakîn itmekden nâşî ric'at-i kahkarî ile beş sâ'at mîkdâr girüye firâr ve mücâhidîn-i dîn dahı germiyyet birle ta'kîblerine ibtidâr itmişler; bu sûretde eltâf-ı bî-pâyân-ı İlâhiyyeden me'mûl olundığı üzre o cânibde dahı tabur-ı makhûra tezelsül târî olup bâd-ı⁴⁵ nusret taraf-ı İslâmiyândan vezân oldukda Bender Ser'askeri müşârun-ileyh dahı hey'et-i mecmû'asıyla hemân bi-mennihî Te'âlâ Özi istihlâsına nâmzed olacağı mukarrer ü muhakkak olmağla inşa'llâhü Te'âlâ ol vakıtda siz Kılburun tarafında müheyyâ bulunmanuz hasebiyle keyfiyyeti Bender Ser'askeriyle ba'de'l-mükâtebe cümleünüz gönül birliği ile itmâm-ı kâra kıyâm ve husûl-i merâma ihtimâm-ı tâmm iderek bi-lutfi'llâhi Te'âlâ Özi Kal'ası'nı dahı eydî-i küffârdan nez' u tahlîsa bezl-i cüll-i himmet ve ser-rîşte-i kâra her ne gûne dest-res kâbil-i imkân ise bu⁴⁶ bâbda

45 Metinde "بار" şeklinde geçmektedir.

46 Metinde "او" şeklinde geçmektedir.

derûn-ı hamîyyet-nümûn-ı ilhânînüze mermûz olan gayret ü hamîyyeti ibrâze nisâr-ı nakdîne-i miknet ve küffâr-ı hezîmet-karârı o câniblerden dahı tard u teb'ide sarf-ı kudret ile hâssaten cenâb-ı hânî ve ni'me'l-me'âb-ı dûdmân[î]nüzen melhûz olan levâzım-i gayret ü iktidâr ve merâsim-i hamîyyet ü intisârı ızhâra ibtidâr eyleye[siz].

Fî-evâ'ili Ca., sene 1151

29

Kırım Hanının İstanbul'a Gelme Talebi ve Rusya'ya Akınlar Düzenlenmesi

The Crimean Khan's Request for Coming to Istanbul and Conducting Raids against Russia

Bazı önemli konuları görüşmek üzere İstanbul'a gelme isteğinin kabul edildiği, ancak ilkbaharda Ruslar üzerine sefere çıkılması ve seferden önce de güçlerini kırmak amacıyla kış boyunca Ukrayna, Kiev, Kalmuk gibi önemli ikmal merkezlerine akınlar düzenlenmesi planlandığından, kendisinin yokluğunda planın aksamaması için sultanlarına gerekli emirleri verdikten sonra İstanbul'a gelmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Mengli Giray Khan about accepting his request for coming to Istanbul to discuss some important issues; and giving the necessary orders to his sultans before coming to Istanbul to prevent the disruption of the plan during his absence because of a plan for an expedition against the Russians in spring time to conduct raids on important supply centers such as Ukraine, Kiev and Kalmykia throughout the winter to break their power before that expedition

23 Kasım – 3 Aralık 1738

Kırım Hânı'na nâme-i hümayûn müsveddesidür.

Bi-hamdi'llâhi'l-Müte'âl bu sâl-i fevz-ihîfâlde düşmen-i dîn ü adû-yı dûzah-me-kînlerün refte-refte giriftâr oldukları masâ'ib ü mihan ve mübtelâ oldukları me-tâ'ib ü ihan a'sâb-ı kuvvetlerini şikest ve vücûh-i haybetlerini pest idüp ve avn ü inâyet-i Bârî ile âtî-i evvel-bahâr-ı huçeste-âsârda dahı birkaç koldan üzerlerine sefer-i hümayûnum mukarrer olmağla vaktiyle cünbüş ü hareketlerine fûtûr u kelâl ve hey'et-i ictimâ'larına tefrika vü ızmıhlâl gelmek vechiyle bu kış zarfında diyâr-ı nekbet-medârlarına sû be-sû akınlar ve çapullar olarak hân mânları bürde-i seylâb-ı hasâr ve bâzû-yı iktidârları ber-tâfte-i pençe-i inkisâr olmak elzem-i hâl ü akdem-i a'mâl olup ve hattâ cenâb-ı hamîyyet-me'âb-ı hânîlerinün dahı bu zemistânda bi'z-

zât çapula tahrîk-i tâziyâne-i nehzat ve tehiyye-i levâzim-i himmetleri cây-gîr-i zamîr-i ilhâm-pezîr-i husrevânemüz iken bu def'a Der-i Devlet-medârımuza tevârüd iden kâ'ime-i şehâmet-dâ'imenüzde; "bir mıkdar asker ile Kılburun taraflarında per-tev-endâz-ı fahâmet olmanız ile ba'zı azâyim-i hâlât ve celâ'il-i umûr u keyfiyyâtı şifâhen müzâkere vü mükâleme için Der-bâr-ı inâyet-medâr-ı hâkân[î]müze salt u sebük-bâr me'zûn-ı teveccüh ü azîmet olmanız" tahrîr u işâret olunmuş. Tahrîrinüz üzre bu cânibe tevcih-i e'inne-i teveccühünüze izn-i mülûkânemüz erzânî kılınup lâkin muktezâ-yı vakt ü hâle nazaran⁴⁷ ve Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımızun maslahat vaktine kıyâsen düşmen-i dîn-i hızlân-karîne imkânı olduğu mertebe îsâl-i kahr u hasâret cânib-i İslâma mûcib-i sûd ü menfa'at olduğundan başka memleketlerinden sene-i âtiye tedârüklerine bâ'is-i miknet ü kuvvetleri olacak mahallerün tahrîb ü yağma ve re's-i hudûdlarına karîb bulunan zehâyir u edevât u levâzim ü mühimmâtların i'dâm u ifnâ ile hareket ü kuvvetlerine îrâs-i za'f u fûtûr misillü nice fevâ'id der-kâr idüğü zâhir ve mesfûrların medâr-ı tedâ[rü]kât-ı udde vü atâd ve dâru's-şakâve-i tecemmu' u ihtîşâdları olan güzîde memleketleri fî'l-asl Kazak arâzîsi olan Moskov Ukranyası olup mevâzî'-ı merkûme arâzî-i ma'mûreleri olmak hasebiyle mecmû'-ı levâzimât u tedârükâtı ol havâlîlerden görilmeğe muhtâc olmağla gerek mârru'z-zikr tamâmen karşı be-karşı Ukranyaları ve gerek hudûd-ı mu'ayyenesiyle Kiyev havâlîsi ve kezâlik Kuban tarafından Ten Suyı'nun cânib-i şarkîsinde vâkı' İtil Suyı'na varıncaya dek umûmen Kalmuk memleketleri gereği gibi tâht u târâc olundığı sûrette melâ'în-i hâsirînün bir dürlü harekete mecâlleri kalmayacağı mûte'ayyin ü bâhir olmağla bu fevâ'id-i kesîru'l-avâyid dahî urza-i zıyâ' olmamak için Kalgay ve Nûreddîn sultânlardan ve Kuban ve Bucak ser'askerlerinden her birleri karşı be-karşı semt ü münâsib olan sâlifü'z-zikr mahalleri pâ-zede-i matâyâ-yı kahr u demâr ve mevâzî'-ı merkûmede olan edevât u mühimmât u zehâyir u levâzimâtların ihrâk bi'n-nâr ve nisâ vü sıbyânların keşîde-i silk-i isâr ve ricâllerin alef-i şemşîr-i âteş-bâr itmeleriçün çapul idecekleri mahalleri taraf-ı ilhânîlerinden yarlığlar ile her birlerine tenbîh ü ta'yîn ve mahsûs[an] Devlet-i rûz-efzûnumuz ile ez-kadîm dâhîl-i dâ'ire-i sulh u salâh olup bu âna gelince hılâf-ı şurût-ı musâleha ednâ vaz' u hareketden küllî hazer ü mûcânebet ve ri'âyet-i sulh u hem-civârîye kemâl mertebe dikkat üzre olan Leh Cumhûrî vilâyetlerine ve efrâd-ı re'âyâ vü berâyâsınun bir ferdine ser-i mû te'addî vü tecâvüz olunmamak hâlâtını berü cânibden me'mûr olanlara gâyetü'l-gâye te'kîd ü telkîn ve bu vech üzre cümlesi şimdiden techîz-i ecnâd-ı vegâ-i'tiyâd ve tertîb-i udde vü atâd ile hâzır u mühey-yâ olup inşâa'llâhü Te'âlâ vaktiyle sinîn-i sâbıkadan ezyed her biri sevâd-ı a'zam leşker-i zafer-medâr ve gürûh u enbûh-i mu'azzam-ı hamîyyet-disâr ile berây-ı gâret ü yağma tahsîs kılınan mahallere isrâ-yı ketâ'ib-i ilgâr ve sevk-ı mevâkib-i mehâbet-şi'âr ile memâlik-i küffâra sehâb-ı azâb-vâr nüzûl ü ilmâm ve bünyân-ı cem'îyyetlerin pezîrâ-yı inhidâm ve rûz-ı rûşen-i ayş ü sâmânların şeb-i târ-ı kahr u melâm ve zehâyir u mühimmât u levâzim ü edevâtların ifnâ vü i'dâm iderek ricâlle-

47 Metinde "ضرًا" şeklinde geçmektedir.

rin kahr u tedmîr ve nisâ vü sıbyânların giriftâr-ı esr-i zencîr ve kuvvet ü miknetle-
rin tevhîn ü teksîr eylemelerini tavsiye vü telkîn ve husûsât-ı mezbûreyi ber-vefk-ı
merâm tedbîr-i hamîyyet-pezhîr-i hânîleri üzre iktizâsına göre ve Leh husûsları te'kîd
olunmak vechile gereği gibi tesviye vü tanzîm zımnında cenâb-ı ni'me'l-me'âbları
tîz elden yine vaktiyle o cânîblere sâye-endâz-ı iktidâr olmak üzre salt u sebük-bâr
Rikâb-ı Müstetâb-ı cihân-dârîmüze atf-ı licâm[a] ibtidâr eylemeleriçün da'vet-i
şâhânemüzi hâvî işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve () ile
irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; zât-ı şehâmet-simât-ı hânîlerinde merkûz olan cevher-i revîyyet
ve îbrîz-i sâf-ı asâlet ü besâlet muktezâsınca müstasveb-i re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-
leri üzre ber-vefk-ı dil-hâh çapul husûsını tesviye vü tanzîm ve tertîb ü tetmîm zım-
nında tîz elden vaktiyle o havâlîlere takvîyet-bahşâ-yı istikrâr olmak üzre cenâb-ı
ni'me'l-me'âbları salt u sebük-bâr Der-bâr-ı şehen-şâhânemüze imâle-i yek-rân-ı
azîmet eylemeleri me'mûldür.

Fî-evâsıtı Ş., sene 1151

Osmanlı Devleti ile Rusya Arasında Yapılan Barış Antlaşmasına Uyulması

Compliance with the Peace Treaty Signed between the Ottoman Empire and Russia

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan görüşmeler neticesinde barış antlaşması imzalandığı ve antlaşma metni ile hudutnamenin birer suretlerinin gönderildiği, kendisinin de bunları emri altındakilere ve bütün Tatar halkına ilan ederek herhangi bir şekilde ihlaline meydan verdirmemesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Mengli Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Mengli Giray Khan about signing the peace treaty as a result of the negotiations between the Ottoman Empire and Russia and sending the copies of the treaty and title deed (sınurname); and ordering him to announce this situation to the ones under his command and all Tatar people and not to allow any violation

1 – 11 Ocak 1740

Kırım Hânı Mengli Giray Hân

dâmet ma'âlihiye nâme-i hümayûn-ı inâyet-meşhûn-ı cihân-dârînün sûretidür.

Devlet-i Aliyye-i rûz-efzûn ve Saltanat-ı Seniyye-i ebed-makrûnumuz ile Moskova beyrinde bundan akdem ba'zı avâriz u esbâb hudûsına binâ'en kâbil-i inhılâl ve mâ'il-i ihtilâl olan bünyân-ı musâleha-i mü'ebbedenün mukaddemâ taraf-ı ilhânînüze ifâde vü iş'âr olundığı vechile müceddeden tarsîn u te'yîd ve tahsîn u teşdîdi ile şurta-i herc ü mercün sükûneti ve ibâd u bilâdun ârâmiş ü istirâhati müftaharatü'l-melikâti'l-azîmâti'l-İseviyye, muhtâratü'l-muhadderâti'l-fahîmâti'l-Mesîhiyye, muslihatü masâlihü cemâhîri tâ'ifeti'n-Nasrâniyye Moskov vilâyetlerinin ve ana tâbi' nice-nice ülkenün Çariçesi haşmetlü, hürmetlü Anna *hatema'llâhü avâkıbehâ bi'l-hayri ve'r-reşâd ve elheme ileyhâ sebîle's-savâbi ve's-sedâd* cânibinden irâde vü istid'â olunup mevâdd-ı musâlehanun tanzîm u tesviyesiyçün Der-aliyyemüzde mukîm France Devleti'nün ilçisini dahı tarafından olmak üzre mu'teber senedât ile mukaddemâ murahhas eylemişidi. Mücerred refâhiyyet-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve mahzâ istirâhat-i berâyâ-yı mülk ü millet niyyet-i sâdıkasıyla ber-fahvâ-yı "*Es-sulhu seyyidü'l-ahkâm.*" Devlet-i Aliyyemüzün şân u unvânına lâıyk vechile husûs-ı mezbûrun pezîrâ-yı ihkâm ve husûl-yâfte-i hüsn-i itmâmı için iltimâsı karîn-i müsâ'afe-i hümayûnum olup binâ'en-aleyh müzâkereye me'mûr hademe-i Saltanat-ı Ulyâmuz vesâtatıyla mevâdd-ı müsâleme merreten ba'de-uhârâ dermiyân-ı mükâleme olunarak bi'l-âhire işbu sene-i mübâreke mâh-ı Cumâde'l-uhârâsinun On dördüncü günü -ki, Ordu-yı Hümayûn-ı zafer-irtisâmımızun sahrâ-yı Belgrad'dan

ref'-ı hıyâm-ı ârâm ve Südde-i mekârim-udde-i şâhânemüze şedd-i hızâm-i hırâm itdiği hengâmdur- tarafeynün hüsn-i rızâ vü ihtiyârlarıyla uhûd-ı mu'âmelât on beş mâtde ve bir hâtıme üzerine tertîb ü tasfiye ve bu vechile tenkîh u tesviye olunmağ- la yevm-i mezbûrda tarafeynden memhûren mevâdd-ı merkûmenün temessükleri ba'de'l-mübâdele sahrâ-yı Niş yümn-i kudûm-i Ordu-yı Hümâyûnumuz ile bî-teş- vîş oldukda mâh-ı merkûmun Yigirmi sekizinci güninde hudûd keyfiyyeti dahı bî'd-defe'ât mükâleme olunarak rızâ-yı tarafeyn ile üç mâtde ve bir hâtıme üzerine karâr-dâde olup ber-siyâk-ı sâbık cânibeynden memhûren hudûd temessükleri dahı sahrâ-yı merkûmede mübâdele olundukdan sonra işbu mâh-ı Ramazânü'l-mübâre- kün Yigirmi yedinci günü tarafeynün ahid-nâme ve tasdîk-nâmeleri dahı Der-aliy- yemüzden Vezîr-i A'zam u Vekîl-i Mutlakum mahzarında ve mülâzim-i Dergâh-ı sipihr-iştibâhımız olan sâ'ir vüzerâ-yı ızâm u ricâl-i Dîvân ve Ocaklarum ricâli muvâcehelerinde France Devleti'nün kefâleti ve murahhas u mütevassıt olan ilç-i mûmâ-ileyhün yediyle mübâdele olunup li'llâhi'l-hamdü ve'l-minne keyfiyyet-i musâleha ber-vefk-ı merâm pezîrûfte-i hüsn-i itmâm ve emr-i musâleha resîde-i mertebe-i ihtitâm olmağla bu kâr-ı hayriyyet-medârı cânib-i ilhânîlerine dahı ifâde vü beyân vâcib ve bu vesîle ile emr-i musâlehayı umûmen tavâ-yif-i Tatar'a işâ'at ü i'lân lâzim ü lâzib olduğından gayri hudûd keyfiyyetinün tanzîm u tesviyesiyçün ta'yîn olunan muhaddidlere cânib-i hânîyyet-me'âblarınun inzımâm-ı hüsn-i nezâ- retleri şurût u kuyûd-ı muhâdene vü musâlehadan olup ve şart kılındığı üzre hâlâ taraf-ı Devlet-i Aliyyemüzden muhaddidler dahı ta'yîn olunmak hasebiyle karîben irsâl ve bu def'a dahı ahid-nâme vü hudûd-nâme-i hümâyûnumuzun birer sûretleri tarafinuza îsâl olunmağın i'lâm-ı hakî[ka]t-i hâl ve ifhâm-i keyfiyyet-i müsâleme-i hayriyyet-me'âl için mahsûsan işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-makrûnumuz dahı ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İmdi lede'l-vusûl; sâlifü'z-zikr uhûd ü hudûd keyfiyyâtı suver-i ahid-nâme vü hudûd-nâme-i hümâyûnlarımızdan bi-tamâmihâ ma'lûm-ı ilhânîleri oldukda key- fiyyet-i muvâde'ayı bî'l-cümle tavâ-yif-i Tatar'a ve ol cevânibde vâkı' oymakâ[n] u sükkân u kuttân rû'esâ ve söz sâhiblerine ve sâyir i'lâmı muktezî olan mîrzâyân u kibâra i'lân u işâ'at ve şurût-ı musâlehayı halel tatarrukından vîkâyet husûslarını ifhâmda dikkat ve ba'd-ezîn taraf-ı hümâyûnumuzdan işâret olundığı vechile hu- dûd hâlâtının dahı tesviyesine nezâret ve cebîn-i ihlâs-mübîn-i hânîlerinde lâmi' u sâtı' olan envâr-ı rüşd ü dirâyet ve âsâr-ı pertev-i fitnat muktezâsınca her husûsun alâ-mâ-hüve'l-me'mûl itmâm u husûline bezl-i cüll-i himmet eylemeleri me'mûl- dür.

Fî-evâ'ili L., sene [1]152

Mengli Giray Han'ın Vefatı ve Kırım Hanlığı'na Kalgay Selamet Giray'ın Tayini

Death of Mengli Giray Khan and Appointment of Qalga Selamet Giray to the Crimean Khanate

Mengli Giray Han'ın vefatı üzerine Kırım Hanlığı'na Kalgay Selamet Giray'ın tayin edilerek hanlık berat ve hil'atinin çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden Kefe ve Bender seraskerleri ile iyi geçinip birlikte hareket etmesi ve Ruslarla yapılan antlaşma gereğince başlatılacak olan sınır tespit çalışmalarına nezaret etmesinin beklendiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I about appointing Qalga Selamet Giray to the Crimean Khanate after the death of Mengli Giray Khan and sending the charter (berat) and caftan (bilat) of khanate with different gifts; and expectation from him to get along with the Commanders-in-Chief (serasker) of Kefe and Bender and to act jointly with them and to supervise the works of border determining according to the treaty signed with the Russians

20 – 30 Ocak 1740

Bi'l-fi'l Kırım Hânı olan Selâmet Giray Hân dâmet ma'âlîhiye nâme-i hümayûn müsveddesidür.

Bu def'a ahâlî-i Kırım taraflarından Der-bâr-ı Hılâfet-medâr-ı mülûkânemüze tevârüd iden kâğıdlarda, bundan akdem Kırım Hânı olan Mengli Giray Hân [bâ-]jemr-i Melik-i Zül-celâl dâr-ı bakâya irtihâl idüp ve siz Kırım'da mevcûd olan urûğ-ı pür-fürûğ-ı Cengîziyye'nün eşca' u erşedi ve Selim Giray Hân-ı merhûmun bakıyye evlâdlarının ercmend ü emcedi ve bâ-husûs bir müddetden berü Kalgaylık mesnedinde bulunmanız takrîbi ile tertîb ü i'mâl-i asker ve tesviye-i umûr-ı leşkerde tedbîr-i hasen ve tavr-ı merğûb-ı müstahsen ile nice-nice me'âsir-i hamîde vü mesâ'î-i sa'îdenüz zâhir olmağla irsen ve iktisâben her hâlde medâric-i hâniyyete is'âd u irtikâya elyak u sezâ-vâr olduğunuz vâzıh u âşikâr olduğundan gayri Kırımlu ile der-kâr olan takdîm-i merâsim-i âmîziş ü ülfet ve mürâ'ât-ı levâzim-i nevâziş ü hüsn-i mu'âşeretiniz âlem-pesend ü dil-bend bir kâr-ı kiyâset-şi'âr olup ve vârid olan tahrîrât muktezâsınca cümleden marzî vü muhtârı olduğunuz dahı şîme-i cemîle vü sîret-i cezîlenüzi isbât u tahkîk ve hakkınızda olan hüsn-i zann-ı şâhânemüzi te'yîd ü tasdîk itmekle şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumuz mücebince berât-ı âlî-şân-ı mevhîbet-nişânımız ile Kırım Hânlığı cenâb-ı ni'me'l-me'âbınıza tevcih ü taklîd olunup ve Kağılgaylık hıdmeti için selâtin-ı bâ-temkînden her kimi murâd idersenüz tarafınızdan ba'de'l-ihtiyâr arz u iş'âr olunmak üzre re'y-i rezîninüze ihâle vü ihmâl ve taraf-ı hânîlerinden ilbâs

olunacak hıl'ati dahı tarafınuza irsâl ve bi-avni'llâhi'l-Meliki'l-Allâm eger vilâyet-i Kırım ve eger enhâ vü ercâsı[nu]n tertîb-i esbâb-ı nizâmı uhde-i ihtimâmınuza tev-dî' u ilzâm olunmağla nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-nümûnumuz dahı şeref-yâfte-i sudûr ve hakkınuza nevâziş ü iltifât-ı şâhânemüz cılve-ger-i minassa-i zuhûr olup avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra⁴⁸ dûhte bir sevb kabaniçe-i bâhiru'l-behce ve bir semmûr kalpak ve iki mücevher otâka-i hümâyûn-ı [hümâ-]sâye ve bir kabza mücevher şemşîr-i adû-tedmîr ve bir murassa' tırkeş-i münîr ve bunlara ilâve bir mıkdar atıyye-i behiyye dahı inâyet ü ihsânımız olmağla teblîğ u îsâli hıdmetiyle hâlâ Rikâb-ı Hümâyûnumuzda Mîr-âhûr-ı Evvel olan Abdullah *dâme mecdühû* ta'yîn ü irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; fitrat-ı bâ-fitnatınuza olan cevher-i asâlet ve Âsitân-ı Sa'âdet-â-şiyânemüze olan vüfûr-ı sadâkatınuz muktezâsınca tekmîl-i levâzim-i tebcîl ile kabaniçe-i bâhiru'l-behceyi dûş-ı gayret-pûşınuza zîver ve semmûr kalpak ile mücevher otâka-i übbehet-eseri ber-ser ve tırkeş-i cevzâ-peyker ile tîğ-ı süreyyâ-cevheri ta'lîk-ı kemer ve atıyye-i hümâyûnumuzı endâhte-i ceyb-i mufâharet-eser eyleyüp ızhâr-ı mübâhât-i evfer eyledikten sonra etvâr-ı eslâf-ı sadâkat-ittisâfınuza ıktifâ ile vilâyet-i Kırım ve ol havâlinün kâffe-i umûrının tedbîr-i esbâb-ı nizâm ve tertîb-i mehâmm-ı intizâmına bezl-i cüll-i himmet siyâkında Moskovlu ile ber-vech-i te'bîd müceddeden pezîrâ-yı akd⁴⁹ ü temhîd olan musâlehanun şurût u kuyûdında ta'yîn olunacak muhaddidlere celâdetlü Kırım hânı cenâblarının nezâretleri der-kâr olmak ahd ü şart kılınmağla keyfiyyet-i mühâdene vü musâleha künh ü hakikatleri ile ma'lûm-ı ilhânîleri olmak içün şeref-sudûr bulan ahid-nâme vü hudûd-nâme-i hümâyûnumun aynı birer sûretleri mukaddemâ ihrâc ve selefinüz merhûm-ı mûmâ-ileyhe hitâben bu husûsun beyânı zımında şeref-bahş-ı sudûr olan nâme-i hümâyûnumuza mashûben tesyîr u irsâl olunmuşıdi. Vusûlünde ba'de-imrârî'n-nazar mevâdd-ı musâleha aks-endâz-ı mir'ât-ı tab'-ı safvet⁵⁰-eserleri oldukda bu def'a Özi Suyı'nun öte cânibine başka ve berü cânibine başka müteyakkız u işgüzâr muhaddidler taraf-ı Devlet-i Aliyyemüzden ta'yîn olup müste'înen bi'llâh karîben sevk u îsâlleri musammem olmağla şurût-ı ahid-nâme-i hümâyûnumuz müceblerince muhaddidlere inzımâm-ı hüsn-i nezâretleri der-kâr u masrûf olup ve Kefe Ser'askeri Vezîrüm Numan Paşa ile anda oldukca hüsn-i ülfet ve hâlâ Bender Ser'askeri Vezîrüm Veli Paşa dahı taraf-ı hânîlerine tahrîr ideceği hâlâtun tevsîk u temşiyetine mübâderet ve inşâa'llâhü Te'âlâ Kağılgaylık hıdmeti içün taraf-ı hânîlerinden her kim ihtiyâr olunur ise re'y-i rezînînü üzre nasb u takrîr ve berâtı ısdâriyçün tarafınuздan arz olunmağa dikkat ve sâ'ir lâzime-i uhde-i ilhânîleri olan umûr u husûsların küllisine basîret-i tâmm ile kıyâm u mübâşeret ve lâzimü'l-inhâ olan ahvâl ü âsârı pey-der-pey arz u işâret eylemeleri me'mûldür.

Fî-evâhırı L., sene 1152

48 Metinde "فاتر السرور" şeklinde geçmektedir.

49 Metinde "عقدہ" şeklinde geçmektedir.

50 Metinde "صفود" şeklinde geçmektedir.

Rus Esirlerin Serbest Bırakılması

Release of Russian Captives

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan antlaşmanın ilgili maddesi, iki tarafa da ellerindeki esirleri serbest bırakma yükümlülüğü getirdiğinden, durumun halka ilan edilip her kimin elinde Rus esir varsa serbest bırakılmasının sağlanması ve senet karşılığında Rus tarafına teslim edildikten sonra düzenlenecek defterlerinin İstanbul'a gönderilmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about announcement of the condition to the people that the related treaty signed between the Ottoman Empire and Russia imposed obligation on both sides to release captives in their hands, and ensuring everybody to release the captives they had and sending registers (defters) to be prepared after handing over the captives exchange for title deed (temessük) to Istanbul

26 Mayıs – 5 Haziran 1741

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den
üsârâyâ dâ'ir hâlâ Kırım Hânı Selâmet Giray Hân
[dâmet] ma'âlîhiye yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.*

Devlet-i Aliyyemle Moskovlu beyninde bu def'a akd ü tecdîd olunan musâleha-i mü'ebbedenün mübâdele olunan ahid-nâme vü tasdîk-nâmesinde; "Tarafeynden ahzolan üsârâdan Devlet-i Aliyyemde İslâm'a gelenlerden ve Moskov Devleti'nde tanassur idenlerden mâ'adâsı bilâ-te'hîr u bahâ vü mübâdele vü istisnâ âzâd olunalar ve işbu mevâdd akdolundukdan sonra sulh esnâsında Moskov Devleti'nden istirkâk olunmuş üsârâ Kırım ve Bucak ve Kuban ve Osmânî ve Tatar ve Devlet-i Aliyyemün sâ'ir re'âyâsında bulunduklarında bilâ-bahâ reddolunalar." diyü şart u tevsîk ve kayd ü tenmîk kılınmakdan murâd u maksûd, mukaddemâ hengâm-ı muhârebede gerek Kırım ve Kılburun ve Kuban ve Bucak semtlerinden ve gerek Özi ve Hotin ve sâ'ir ol havâlîlerden kefare ellerine dûçâr olan ehl-i İslâm eyâdî-i İslâm'a giriftâr olan Moskov üsârâsına nisbet evfer ve belki rub' u humsından ez-yed ü ekser olduğundan kat'-ı nazar nice vücûh-i ricâl ü a'yân ve taklîd-i hükûmet ü emâret olunmuş ba'zı ümerâ vü mîr-i mîrân ve ihrâz-i mesned-i vâlâ-yı Vezâret itmiş vüzerâ-yı zî-şân misillülere bi-takdîrî'llâhî'l-Meliki's-Settâr dest-gîr-i küffâr oldukları zâhir u bedîdâr ve Moskovlı'dan bu makûleler ile re'sen be-re's mübâdeleye çespân ceneral makûlesi değil ve belki zâbitân ve i'tinâyâ şâyân bir ferdi girifte-i pençe-i İslâmiyân olmadığı müte'ayyin ü âşikâr olmağla bu gûne şirzime-i kalîle

mesâbesinde olan Moskov üsârâsına bedel bunca ehl-i İslâmın ve müte'ayyinân-ı ricâl-i Saltanat-ı Seniyyemün mevkûf-ı esr olmaları münâfi-i şîme-i mürüvvet ü emânet ve ale'l-husûs; "Te'âvenû ale'l-birri ve't-takvâ."⁵¹ hükm-i celîli ile müntesibân-ı millet-i beyzâ-yı Mustafavî ve mütemessikân-ı urve-i vüskâ-yı şer'-ı kavîm-i Nebvî olan ümmet-i Muhammed'ün kayd-ı esrden istihlâslarına mu'âvenet âmme-i muvahhidîn üzerlerine farîza-i zimmet ve vâcibe-i uhde-i diyânet olunmasına mübtenî ve ber-minvâl-i muharrer giriftâr-ı kefare-i li'âm olan vücûh ü âhâd-ı ehl-i İslâm'un ıtlâk u tahlîsları tarafeyn üserâsının⁵² bilâ-te'hîr u bahâ vü mübâdele vü istisnâ âzâd olunalar." şartından gayri ne bahâ ile ve ne vücûh-i uhrâ ile imkân-pezîr olmamağla mâdde-i mezkûrenün bi'l-âhire ve bi'z-zarûre bu siyâk üzre karâr-dâde-i takvîyeti dahı maslahat-sencân-ı Devlet-i Aliyye ve hayr-hâhân-ı Saltanat-ı Seniyyem olan bi'l-cümle vükelâ-yı Devletümün ittifâk-ı ârâ ile tecvîz ü istihsânlarına mebnî olduğundan fazla fi'l-hakîka mâdde-i mezkûrenün bu vechile akd ü temhîdi mahz-ı hayr idüğü dahı bi'l-bedâhe vâzîh u celî olmakdan nâşî muvâfık-ı merâzî-i Deyyân ve mutâbık-ı ârâ-yı⁵³ kâr-dânân olmak vechiyle mâdde-i merkûme siyâk-ı meşrûh üzre temhîd ü tanzîm kılındıktan sonra tarafeynden şart-ı mezbûrun infâz ü icrâsına şürû' u mübâşeret olunup ibtidâ beğlik zindânlarda ve çekdirme sefinelelerinde olan, anlardan başka makarr-ı Hılâfetüm olan mahmiyye-i Kostantiniyye ve tevâbi'âtından ricâl-i devlet ve âhâd-ı⁵⁴ ra'ıyyet yedlerinde bulunan Moskov esîrleri bi't-taharrî buldurulup tahlîs ve Dersa'âdetümde mukîm Moskov beğzâdelerine teslîm olundukça anların câniblerinden dahı az'âfı mertebesi ehl-i İslâm ve nice vücûh-i a'yân u zâbitân u mîr-i mîrân misillüler ve bâ-husûs vüzerâdan olanlar istihlâs ve ceste-ceste hudûd-ı İslâmiyye'ye îsâl kılınup ve bu vechile şerâyıt-ı müsâlemenün infâzine tarafeynden germiyyet birle ibtidâr olunmağla cenâb-ı Hılâfet-me'âb-ı husrevânem dahı itmâm-ı kâra bezl-i cüll-i himmet siyâkında Memâlik-i Mahrûsemde bulunan Moskov esîrleri her kimün yedlerinde bulunur ise ashâbı bilâ-tereddüd varan mübâşirlere teslîm ve Der-i Devlet-medâruma irsâl ü tesyîr eylemeleriçün etrâf u eknâfa evâmîr-i aliyyem ile tenbîh ü te'kîd eylemeden ve bir taraftan dahı tefîş ü tefahhusdan bir ân hâlî olmayup ibkâ-yı ahd ve ifâ-yı va'de her hâlde sa'y-i bî-şümâ[r] olunmadadır; lâkin hâlâ Âsitâne-i Sa'âdetümde olan Moskovlu'nun murahhas büyük-ilçisi ile taraf-ı hümayûnumdan mükâlemeye me'mûr olanlar mecâlis-i müte'addidede bi'l-müzâkere; "bu âna dek mevkûf-ı ukde-i te'hîr olan Azak Kal'ası'nun şart kılındığı vechile hedmini ve tahdîd-i hudûd ve temyîz-i sınır keyfiyyetlerini ve bâkî kalan üsârâ-yı Müslimînün tahlîslarını dermiyân ve Devleti tarafından olan ruhsatına binâ'en bu mâddelerün bir ân evvel re'yi ile tasfiye vü tetmîmini" îrâd u beyân eylediklerinde ilçi-i mûmâ ileyh dahı cevâbında; "Tavâ'if-i Tatar yedlerinde olan Moskov esîrlerinden henüz bir ferdi tahlîs u teslîm olunmamağla bâkî üsârâ-yı Müslimînün halâsları ve işlerün kat' u itmâmı anların

51 Kur'ân-ı Kerîm, 5/2

52 Metinde "ايراستك" şeklinde geçmektedir.

53 Metinde "ازای" şeklinde geçmektedir.

54 Metinde "اجاد" şeklinde geçmektedir.

ıtlâklarına menûl ve bu bâbda Devlet-i Aliyye tarafından adem-i takayyüd ü i'tinâ hâletleri meşhûd olmak hasebiyle bu mâddelerde vech-i te'hîr u tesvîf ve mûcib-i ta'vîk u tevkîf ancak matlûbumuz olan üsârâ mâddesinin temşiyet bulmasıdır." diyü tasrîhan ve telmîhan zikr u îrâd ve bu kelâmı üzre ısrâr u inâd itmekle tarafeynden bi'l-iktizâ bu gûne karâr-dâde olmuş mâddenün te'hîri zımında bunca ehl-i İslâmın bend-i esrde kalmaları münâfi-i hamîyyet-i dîn ü Devlet-i Aliyyem olmakdan nâşî derhâl husûs-ı mezbûra evvelkiden ziyâde sa'y-i mevfûr ve dikkat-i bî-kusûr olarak tîz elden bin nefere karîb Moskov üsârâsı tedârük ü tahlîs ve ilç-i mûmâ-ileyhe teslîm ve sefâyin ile Azak hudûdlarına irsâl ü tesyîr olunduğı ve şart kılındığı üzre bu mâddenün infâz ü icrâsına tekrâren taraf-araf mukdim ü mübrim mübâşirler ta'yîn ile himmet-i vâlâ-nehmet-i şâhânem masrûf u der-kâr olduğu ve zu'mlarınca işlerin sebep-i avk u te'cîli ancak üsârâ mâddesine münhasır idüğü siz ki Hân-ı âlî-şân-ı müşârun-ileyhsiz, ma'lûm-ı ilhânînüz oldukda fitrat-ı pâkîze-tıynetinüzde olan cevher-i dirâyet ü diyânet ve âsâr-ı himmet ü fütüvvet lâmi'asınca husûs-ı mezbûr siz dahı fîkr u te'emmül ve el-yevm kayd-ı esrde kalan bunca ümmet-i Muhammed'ün mübtelâ-yı şedâyid-i mihnet ve giriftâr-ı ıztırâb u meşakkat olmaları revâ-dâde-i seciyye-i insâf-ı diyânet-ittisâf olmadığını ve işlerin bu vakte dek mânde-i ukde-i tesvîf olmasına fakat bu mâdde sebep ü illet olduğunu ve eger bundan böyle dahı bir müddet imhâl olunmak lâzım gelse tâ'ife-i merkûme mecbûl oldukları televvün ü hud'alarını setr içün bu makûle uhûd-i mevsûkaya adem-i ri'âyet hâletini taraf-ı Devlet-i Aliyyeme azv ü nisbet idecekleri ihtimâlden ba'îd olmadığını ve binâ-berîn husûs-ı mezbûrun alâ-eyyi hâlin husûl ü itmâmı murâd-ı hümâyûnum idüğünü mülâhaza vü tahayyül buyurduktan sonra zîr-i nigîn-i hükûmetinüz olan iklim-i Kırım ve diyâr-ı Bucak ve tavâ-yîf-i Nogaylu ve'l-hâsıl bi'l-cümle asnâf-ı Tatar'un vücûh-i a'yân u eşrâfî ve sunûf-ı mîrzâyân-ı diyânet-ittisâflarına yarlıg-ı belîg-ı ilhânînüz ile bu hâletleri ifâde vü tefhîm ve; *"El-mü'minü ehu'l-mü'mini, va'llâhü fî-avni'l-abdi mâdâme'l-abdü fî-avni ehîhi'l-Müslim."* hadîs-i şerîfi mîsdâkınca herkes ellerinde bulunan Moskov üsârâsını ber-mûceb-i ahid-nâme tarafınızdan me'mûr olanlara bilâ-tereddüd teslîm eylemeleri hâlâ eydî-i küffârda kalan bu kadar ihvân-ı dîn ve ebnâ-yı cins-i celâdet-âyînlerinün istihlâslarına medâr u i'ânet ve fermân-ı Hazret-i Nübüvvet-penâh'a mahz-ı itâ'at olmağla bu mukâbeledede dünyevî ve uhrevî fâ'iz olacakları mesûbât-ı cezîle vü ücûr-ı celîleden fazla bu mâddenün semere vü âsârı hem-cinsleri olan bi'l-cümle üsârâ-yı Tatar'un dahı halâslarına bâdî olacağını bir hoşca telkîn u ta'lîm buyurup ve lâkin dâ'ıye-i tekâzâ-yı zınnat birle esîrlerini ketm ü ihfâ ve taraf-ı kâânînüze teslîmden nükûl ü ibâ idenler üsârâ-yı Müslimîn ve hem-cinsleri olan sunûf-ı Tatar-ı muvâhıdîn ile ma'kûd olan rişte-i uhuvvet-i dîniyyelerin kendü elleriyle kat' itmiş olmalarıyla o makûleler ihrâz-i sa'âdet-i dâreynden bî-behre vü mehcûr ve rûz-ı restâ-hîzde mansûb u kâ'im olan Dîvân-ı Celîlü'l-unvân-ı Hazret-i Yezdânî'de ve mahâzır-ı hazerât-ı peygamberân-ı zevî-şânda iddi'â-yı rahm u şefakat-i İslâmiyyeden matrûd u menfûr olacakları ve bu hâlât-ı rediyye vukû'ından başka mişkât-i envâr-ı Nübüvvetden lem'a-rîz-i sudûr olan işbu hadîs-i latîf-i itâ'at-redîfün mazmûn-ı

münîfine mütâba‘at ve fermân-ı Hazret-i Risâlet-penâh'a itâ‘at itmemiş olmalarıyla bu keyfiyyet-i rediyyeyi irtikâb *el-ıyâzü bi'llâhi Te‘âlâ* mahrûm-ı şefâ‘at-i kübrâ olmak gibi mehâlik-i uzmâyâ ilkâlarını işrâb ideceğinden başka ulü'l-emre inkıyâd nusûs-ı kâtı‘a ile müsbet iken adem-i imtisâli zâhir olanlar hükm-i Perverdigâr'a muhâlefet itmiş olmalarıyla ol makûleler haklarında icrâ olunacak ahkâm-ı şer‘ıy-yenün muktezâsı ne vechile olduğu ulemâ-yı a‘lâmün ifâde vü tenbîhleriyle cümle-nün sâmi‘a-i intibâhlarına ilkâ ve temşiyet-i maslahata cidd-i evfâ olunarak ber-vech-i muharrer kalem-rev-i hükûmetinizde olan iklîm-i Kırım ve memleket-i Bucak ve Kuban'da mütemekkin olanların ve aşâyir u kabâ'ilde olan tavâyif-i Tatar'un sağır u kebîr ve ganî vü fakîr ve pîr u nâ-pîrlerinün cümlesi fermân-ı hümâyûn-ı diyânet-makrûnuma imtisâl ü ittibâ‘ ve ellerinde bulunan Moskov esîrlerini ahid-nâme-i hümâyûnum şurûtı üzre cânib-i ilhânînüzden ta‘yîn olunanlara bilâ-ta‘allül teslîm idüp refte-refte cem‘ olundukça mıkdar u adedleri beyânı ve defterleriyle pey-der-pey civârınızda vâkı‘ akreb-i hudûdda bulunan Moskov ceneraline, yoğise zâbitına tarafınızdan teslîm olunmak ve ol dahı teslîmini müş‘ır cânibinize sened virmek ve bu cânibde ilçi ile sebkât iden mükâlemede anlar dahı kendülerde bulunan Tatar esîrlerini ve sâ‘ir ehl-i İslâmı bilâ-tereddüd teslîme müte‘ahhid olmalarıyla tarafınızdan dahı üsârâ-yı Tatar taleb ve istihlâs ve geldikçe teslîm buyurılmak ve Moskovlu'ya virilen üsârânun mıkdar u kemmiyyetlerini mübeyyin defterün bir sûreti dahı nev be-nev Der-bâr-ı Hılâfet-karâr-ı şâhâneme irsâl buyurılmak vechle-riyle mâdde-i merkûmenün ta‘dîl ü tasfiyesine himmet-i vâlâ-nehmet-i ilhânîleri bî-dirîğ u der-kâr buyurılmak içün mahsûsan işbu nâme-i hümâyûn-ı diyânet-makrûnumuz ısdâr [ve] () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; şerâyıt-ı sulh u salâhdan olan üsârâ mâddesinin bast u tafsîl olunan vech üzre bi-mennihî Te‘âlâ müsâra‘aten temşiyet ü icrâsıyla bunca ehl-i İslâma vesîle-i rehâ vü halâs ve bu âna dek mevkûf-ı ukde-i te‘hîr olan mevâdd-ı müsâlemenün dahı pezîrâ-yı hıtâmı ile ilâ-mâşâa'llâhü Te‘âlâ mezkûr-ı elsine-i avâmm u havâss olmağa bezl-i vüs‘-ı mevfûr ve sarf-ı sa‘y-i⁵⁵ makdûr buyurup müsteclib-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı şâhânemüz olur âsâr-ı meşkûre vü me‘âsir-i mebrûre ızhârına ziyâdesiyle ikdâm u ihtimâm eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı Ra., sene 1154

55 Metinde "سعى" şeklinde geçmektedir.

Kırım Hanlığı'nın Selamet Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate under Selamet Giray Khan

Kırım ve ona bağlı yerlerin işlerinin tanzim edilip halkın adaletle idare edilmesinde ve Aksu bölgesindeki sınır tespit çalışmalarında ortaya koyduğu çaba ve hizmetlerden dolayı Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden hizmetlerini bundan sonra da aynı şekilde sürdürüp Azak ve Ur bölgelerindeki sınır tespit çalışmalarına nezaret etmesinin beklendiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about keeping the Crimean Khanate on him for his great efforts and services in the matters of organizing the affairs of Crimea and its subject places and governing the people in justice and his works on border determining in the region of Aksu, and sending his charter (berat) with various gifts; and expectation from him to continue his services in the same way hereafter and to supervise the works on border determining in the regions of Azov and Ur

27 Ocak – 6 Şubat 1741

*Hâlâ Kırım Hânı olan Selâmet Giray Hân**dâmet ma'âlîhi[ye] nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn müsveddesidir.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı Selâmet Giray Hân *dâmet ma'âlîhi* tahıyyât-ı anber-bâr ve teslîmât-ı abher-nisâr -ki, mahz-ı inâyet-i pâdişâhîden sâdır olur- mütâla'a kılındıktan sonra ma'lûmunuz ola ki:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i çerâğ-ı Devlet-i müfeyyızul-envâr-ı şehriyârî ve hâssaten gars-i yemîn-i zât-ı Hılâfet-simât-ı tâc-dârîmüz olup terfî'-ı şân u unvânınız irâde-i bâhiru's-sa'âd[e]siyle a'bâ'-i cesîme-i vâlâ-yı hâniyyet dûş-ı hamıyyet⁵⁶-pûş-ı ilhânînüze tahmîl olunaldan berü cebîn-i safvet-mübînînüze lâmi' olan gevher-i necâbet ü diyânet ve hılkat-ı pâkîze-tıynetînüze müvedda' olan mâye-i asâlet ü istikâmet müsted'âsınca tarîka-i enîka-i âbâ'-i bülend-evsâf ve vetîre-i nadîra-i eslâf-ı sadâkat-ittisâfinuza ıktidâ ile kalem-rev-i hükûmetînüze olan

56 Metinde "حميده" şeklinde geçmektedir.

memleket-i Kırım ve mülhakâtından neşr-i âsâr-ı ma‘delet ve dest-yârî-i tedbîr-i dil-pezîrinüz ile tensîk-ı umûr-ı memleket ü ra‘ıyyet ve vâkı‘ olan musâleha-i mü‘ebbedenün şurûtına ri‘âyet iderek Aksu taraflarının inzımâm-ı⁵⁷ hüsn-i ma‘rifetinüz ile hıtâm-ı emr-i tahdîdine sarf-ı cüll-i himmet ve infâz-i ahkâm-ı şerî‘at ve icrâ-yı hüsn-i siyâset ve tabakât-ı nâsı ri‘âyet birle lâzımü'l-ikrâm olan ulemâ vü ümerâ vü mîrzâyân ve sâ‘ir a‘yân u ebrâra tevkîr ve eşî‘a-i envâr-ı nasafet ile kulûb-ı fukarâyı tenvîre bezl-i ictihâdınız ve'l-hâsıl bu âna dek cilve-ger-i mir‘ât-ı zuhûr olan etvâr-ı mergûbe ve evzâ‘-ı makbûlenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i şâhâne ve mutâbık-ı rızâ-yı meymenet-iktizâ-yı şehen-şâhânemüz olmuşdur. Ber-hûrdâr ve izz-i dâreynden hissa-yâb-ı envâr olası. Hâliyâ hakkınızda bihâr-ı zehhâr-ı mekârim-i bî-imtinân-ı husrevânemüz mevc-hîz ve sehâb-ı efzâl-i bî-hemâl-i hâkânî[yy]emüz bârân-rîz olup avâtıf-ı aliyye-i Pâdişâhânemüzden Kırım Hânlığı kemâ-[kâ]n cenâb-ı sa‘âdet-me‘âb-ı ilhânînüze ibkâ vü mukarrer kılınmağla ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tasdîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı bâhiru's-sürûra dühte ve sâde iki sevb hıl‘at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kıt‘a murassa‘ tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i berk-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-ı hânînüze atıyye-i hümayûnumuzdan olmak üzre üç bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i‘tâsıyla hâl ü şânınız taltîf u i‘lâ kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i hümayûnumuz dahı ısdâr ve tebliğine me‘mûr Silâhşôrân-ı Hâssadan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a‘yân Hamza Paşa-zâde Yusuf *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümayûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta‘zîm u iclâl ile ba‘de'l-istikbâl hıla‘-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istikbâ ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı miyân-ı mufâharete bend ü ihmâl ve hâssaten olan atıyye-i behiyyemüzi dahı ceyb-i mübâhâtınıza îsâl ve mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me‘âbinuz bu gûne lâyıf-ı dîn ü devlet ve sezâ-vâr-ı merâsim-i hânîyyet olan harekât-ı marziyye üzre oldukça mesned-i bülend-i hânî zât-ı ma‘âli-sıf[â] tınız ile müstekırr ve i‘tilâ-yı⁵⁸ şân u unvânınız dem be-dem müteveffır⁵⁹ olmakda iştibâh olunmayup ve bundan akdem Azak taraflarının ve Ur hâricinün ve tahdîdine me‘mûr muhaddidlerin dahı yine dest-bürd-i himmet-i keyânînüze itmâm-ı emr-i me‘mûrlarına dahı nezâret ve hıyta-i hükûmetinüzde kâtınîn-ı lâzımü'l-ikrâm ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ‘ir eşrâf u a‘yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ile fukarâ vü zu‘afâyı vücûh-i mezâlimden himâyet ü sıyânet ve hem-vâre neşr-i me‘âsir-i adâlet ile hüsn-i nizâm-ı memlekete bezl-i nakdîne-i vüs‘ u kudret eylesiniz; şöyle bilesiz.

Tahrîren; fî-evâsıtı Zi'l-ka‘de, sene selâse ve hamsîn ve mi‘e ve elf.

Fî-evâsıtı Za., sene [1]153

57 Metinde "انظام" şeklinde geçmektedir.

58 Metinde "ابتلاي" şeklinde geçmektedir.

59 Metinde "متوفر" şeklinde geçmektedir.

Barış Antlaşmasından Sonra Kırım ve Havalisinin Durumu***Situation of Crimea and its Surroundings After the Peace Treaty***

Göndermiş olduğu mektupta yer alan konulardan; Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki antlaşmaya riayet hususunda gösterdiği titizlikten memnuniyet duyulduğu, Özi taraflarındaki sınırların güçlendirilmesi çalışmalarının peyderpey yürütülmekte olduğu, Kabartay ve Kuban bölgesinde olan biten şeyler ve Nogaylar hakkında ise antlaşmanın bu konuları düzenleyen beşinci ve altıncı maddelerine uygun hareket etmesi gerektiğine dair Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about the satisfaction with the matters of his attention in compliance with the treaty signed between the Ottoman Empire and Russia, and continuation of works of border enforcement in the region of Özi step by step, and as for the events that happened in the Kabardian and Kuban regions and Nogais, acting in accordance with the articles 5 and 6 of the treaty which regulated those subjects, mentioned in the letter

8 – 18 Mart 1741

***Rikâb-ı Hümayûn-ı hazret-i Cihân-bânî'den hâlâ Kırım Hânı
Selâmet Giray Hân dâmet ma'âlîhiye nâme-i hümayûn müsveddesidir.***

Der-bâr-ı Hılâfet-karâr-ı şâhânemüze bu def'a cânib-i ilhânîlerinden tevârüd iden tahrîrât-ı kâânîlerinün hulâsa-i mazmûnlarına ılm-i âlem-ârâ-yı mülûkânemüz muhît u şâmil olmuştur. Devlet-i Aliyye-i ebed-makrûnumuz ile Moskov Devleti beyninde bundan mukaddem Belgrad altında ber-vech-i te'bîd akd ü tecdîd olunan musâleha-i müsâlemet-encâmun hıfz-ı şerâyıt-ı uhûd ü kuyûdı husûsında şî'âr-ı zât-ı dirâyet-simâtları olan dâ'ıye-i hazm ü kiyâset muktezâsınca nehr-i Kuban ve Bucak taraflarına merreten ba'de-uhrâ itâre-i hamâme-i tenbîhât-ı hânîleriyle kânûn-ı ihtiyât u basîrete ri'âyet ve; "Hüsnü'l-ahdi mine'l-îmân." hadîs-i şerîfine muvâfakat birle levâzim-i dostî vü hem-civârîye mübâderetinüz pesendîde-i tab'-ı safâ-makrûn-ı hümayûnumuz olduğundan gayri bu hareket-i müstevcibü'l-meymenetleri taraf-ı hânîlerine olan alâka-i hümayûnumuzun tezâyüdine dahı bâ'is ü bâdî olup ve Özi Boğazı ve sâ'ir ol havâlîlerde vâkı' serhaddât-ı İslâmiyyenün rasânet ü istihkâmlarına dâ'ir tastîr olunan hâlâtun dahı bundan evvel lâzime-i vakt ü hâle göre pey-der-pey bu cânibden tesviye vü tanzîmlerine mübâşeret ve Özi ve Kılburun havâlîlerine sâ'ir ta'yîn olunacaklardan başka Özi ve Sivas eyâletlerinin ve Mensûhât aklâmının umûmen zü'amâ vü erbâb-ı tîmârları ibtidâ-yı bahârda anda

mevcûd bulunmak üzre mukaddemâ nâmzed ü me'mûr olmalarıyla bu siyâk üzre bi'l-cümle süğûr-ı İslâmiyyenün teşyîd ü tahkîmlerine mübâderet olunmada dakîka fevtolunmayup ve cümle-i tahrîrât-ı hânîlerinden Kabartay civârında Mazay-oğlı aşâyirine ve andan Mesos-oğlı Arslan ve Kelemit-oğlı Mansur Mîrzâların birkaç bin evli Nogaylu ile gelüp Kuban tarafında olan Nogayluyân'a mülhak u mülâkî olduklarına müte'allik serd ü takrîr olunan mefhûmâtun, bundan başka Kabartay'nun Başbeği olan Arslan Beğ'ün mukaddemâ ahâlî-i Kırım ile ahd ü sebâtını müş'ır gelen kâğıdınun ve bi'l-cümle gerek Kabartay'a ve gerek sâ'ir vukû' bulan havâdis ü âsâra müterettib keşîde-i silk-i sutûr olan mecmû'-ı keyfiyyâtun zîr ü bâlâsı egerçi mevkîf-ı fehm ü şu'ûra mevsûl olmuştur; ancak Moskovlu'ya i'tâ olunan ahid-nâme-i hümayûn-ı musâdekat-meşhûnumuzun Beşinci Mâddesi'nde; "Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nün re'âyâsı ve Kırım Tatarları ve ale'l-ıtlâk ana tâbî' her kimler olurlar ise Moskov Çariçesinün zîr-i hükminde olan şehir ü kurâ vü mahallere ve Büyük ve Küçük Rus'da vâkî' olan re'âyâsına ve kendüye tâbî' olan Kazan şehirlerine ve meskenlerine ve nehr-i Özi ve nehr-i Ten'de olan sevâhîlün limanlarında ve Küçük Kal'a ve anlarda sâkin olanlara ve ale'l-ıtlâk Moskov Devleti'nün ve kezâlik Devlet-i Aliyyemün müte'ayyin olacak hudûdlarına âşikâr ve gizlice bir dürlü te'addî vü husûmet olunmayacağından mâ'adâ esîr itmek ve hayvânâtlarını gasb ve bir vechile re'âyâlarına hâlel virmeğe cevâz virilmeye." ve Altıncı Mâddesi'nde dahı; "Küçük ve Büyük Kabarta ahâlîleri için tarafe[y]nden metânet gösterilmişdür ki, zikrolunan Kabartalar serbest kalalar. Ya'nî gerek Devlet-i Aliyyemün ve gerek Moskov Devleti'nün zîr-i hükminde olmayup iki Devlet beyninde fâsıla olalar. Ve Devlet-i Aliyyemün askeri ve Tatar tâ'ifesi zikrolunan Kabartalar'a hâlel vermeyüp karışmayalar ve kezâlik Moskov Devleti tarafından dahı hâlel virilmeyüp karışılmaya. Ve lâkin mu'tâd-ı kadîm üzre zikrolunan Kabartalar'dan râhat tahsîli için Moskov Devleti tarafından rehnler alınmak ve bu husûs için Devlet-i Aliyye tarafından dahı rehnler alınması câ'iz ola. Ve zikrolunan Kabartalar'da iki Devletin birine şikâyet mebnî hâlet oldukda gerek Devlet-i Aliyyeme ve gerek Moskov Devleti'ne te'dîb ve haklarından gelinmesi câ'iz ola." diyü bast-ı şart u akd-i ahd olundığı ma'lûm-ı hânîyyet-me'âbınız olmağla ber-mısdâk-ı [âyet-i] kerîme-i "*Ve lâ-tenkuzu'l-eymâne ba'de tevkîdihâ.*"⁶⁰ nakz-ı ahde mü'eddî olur hâlâtdan ictinâb; "*Ve evfû bi'l-ahdi, inne'l-ahde kâne mes'ûlâ.*"⁶¹ mü'eddâsı üzre ibkâ-yı ahd ve îfâ-yı va'di isti'kâb ider levâzim-i ihtiyâtı istîshâb birle mün'akıd olan ahd ü peymâna vefâ ve merâsim-i şerâyıt-ı musâlehayı kemâ-yenbağî edâ vü istibkâ farîza-i kavîme-i dîn ü devlet ve mühimme-i azîme-i ırz [u] nâmûs-ı Saltanatımdan olmak hasebiyle nusûs-ı kâtı'a vü berâhîn-i sâtı'a ile muhâfazat u ri'âyeti lâzım ü lâ-büdd olan sulh u salâhun zikrolunan şerâyıt u zavâbıtı alâ-mâ-hiye tarafınızdan dahı mürâ'ât olunmak için işbu nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz şeref-yâfte-i sudûr olup () ile gönderilmişdür.

60 Kur'ân-ı Kerîm, 16/91

61 Kur'ân-ı Kerîm, 17/34

Lede'l-vusûl; bu sulh-ı mü'ebbedün Kırım cânibine ve havâlîsine müteferri' olan şerâ'itinin muhâfazası uhde-i hânîlerine vâbeste olan umûrdan olmağla fitrat-ı pâkîze-tıynetünüzde lâmi' olan envâr-ı diyânet ü emânet lâzimesince; "*Va'hfazû eymâneküm.*"⁶² nass-ı celîlü'l-fassı üzre amel ü hareket ve ahid-nâme-i hümayûnumda bast u serd olunan kuyûdât u şerâ'itdan ol câniblere ve uhde-i hânîlerine müferrağ olan hâlâtun mürâ'âtında âcilen ve 'âcilen mezîd-i sa'y ü dikkat ve gencîne-i Nübüvvetden bürûz iden; "*Aleyke bi-sıdkı'l-hadîsi ve'l-vefâ'i bi'l-ahd.*" tenbîh-i nebîhine mütâba'at olunarak ber-minvâl-i muharrer Moskovlu ile akdolunan dostluk ve iktizâ iden konşılık levâzimi ve sulh u salâhun muktezâsı şart bulunduğ vechile îfâ vü tekmîl ve efrâd-ı âferîdeden kalem-rev-i hükûmetünüzde mütemekkin bir ferdün mugâyir-i şerâyıt-ı musâleha mîkdâr-ı zerre harekete ruhsat u cevâzdan cümleyi men' u tahzîr ve her hâlde isticlâb-ı rızâ-yı yümn-iktizâ-yı hıdîvânemüze sa'y-i cemîl-i hânîleri me'mûldür.

Evâhırı Z., sene [1]153

35

Kırım Hanı Selamet Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi

Invitation of the Crimean Khan Selamet Giray to Istanbul

Barış görüşmeleri ve ona bağlı olarak ortaya çıkan meşguliyetlerden dolayı İstanbul'a davet edilmesinin geciktiği, ancak ortada buna engel bir durum kalmadığından, ziyaret maksadıyla İstanbul'a davet edildiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about the delay of his invitation to Istanbul due to peace negotiations and related engagement; and his invitation to Istanbul for a visit

27 Ocak – 6 Şubat 1742

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî'den
hâlâ Kırım Hânı Selâmet Giray Hân dâmet
ma'âlfîhiye da'vet-i şâhâneyi hâvî nâme-i hümayûndur.*

Kırım hânlarının Devlet-i Aliyyemüze olan ihtisâs u imtihâzları muktezâsınca eslâf-ı sa'âdet-ittisâfinuz ba'zan Südde-i Sa'âdet-uddemüze da'vet ve manzûr-ı ayn-ı inâyet kılınmak âdet-i hasene-i hânedân-ı Hilâfetimiz olup ve bâ-husûs cenâb-ı sa'âdet-me'âbinuz efrûhte-i çerâğ-ı hâss-ı mülûkâne ve gars-i yemîn-i mev-

hibet-zamîn-i husrevânemüz olmanız ile cebîn-i ihlâs-mübîn-i kâânînüze lâmi‘ u dırahşân olan envâr-ı şehâmet ü sadâkat ve hamîr-i mâye-i fitratınızda merkûz olan âsâr-ı asâlet ve hüsn-i akîdet muktezâsınca Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyânemüze eslâf-ı pâkîze-nihâdınızdan ziyâde cilve-ger-i mir‘ât-ı zuhûr olan sûret-i ihtisâs-ı vüdd ü⁶³ mahabbet ve vüfûr-ı ihlâs u meveddetinize binâ‘en şeref-i ziyâret-i Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Pâdişâhânemüz ile müşerref ü müstes‘id olmanız için bu vakte dek icrâ-yı rüsûm-ı da‘vet-i şehen-şâhânemüz ile eslâf-ı kirâmınızdan ezyed takdîm-i nevâziş ü ikrâmınıza mürâ‘ât muktezî vü vâcib olmuşiken mesned-i vâlâ-yı hâniyet şeref-i kudûmünüz ile müşerref olduğu hengâm-ı meymenet-irtisâm, eyyâm-ı musâleha-i müsâlemet-encâma tesâdüf idüp ilçiler âmed-şüdları ve muhaddidler ta‘yîni misillü meşâgıl-i kesîre tehallülü bu merâmın husûline perde-keş-i te‘hîr u tesvîf olmuşidi. El-hâletü hâzihi yümn-i tevîk-ı Hazret-i Yezdânî ve hüsn-i himmet-i cenâb-ı ilhânîleri ile te‘kîd ü istihkâm-ı sulh u salâha müteferri‘ olan umûr u husûslar ahsen-i vechile pezîrâ-yı encâm ve resîde-i serhadd-i ihtitâm olmakdan nâşî li'l-lâhi'l-hamd zîr-i nigîn-i hükûmet-i hânîlerinde zâhiren gavâ‘il ü meşâgîle dâ‘ir bir nesne kalmayup bu hılâlde Rikâb-ı Müstetâb-ı hıdîvânemüze tahrîk-i rikâb-ı nehzat eylemenüze irâde-i seniyye-i şâhânemüz ta‘alluk itmeğin işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; hânedân-ı rasînü'l-erkânımuza olan meveddet-i hâlisanız muktezâsınca inşâa'llâhü Te‘âlâ makarr-ı hükûmetinizden hareket ve salt [u] sebük-bâr alâ-tarîkı'z-ziyâre Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyânemüze gelmeğe bezl-i cüll-i himmet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâhırı Za., sene [1]154

63 Metinde "و د" şeklinde geçmektedir.

Kırım ve Havalisinde Yaşanan Antlaşma İhlalleri

Violations of the Treaty in Crimea and its Surroundings

Tatarların tuz çıkarmaya gelen bir grup Rus Kazağının mal, hayvan ve paralarını gasp, kendilerini esir ve katl ettikleri, Kırım ve Kuban bölgelerinde hâlâ Rus esirler bulunduğu, Nogaylıların Leh ve Kazak bölgelerine tecavüz edip çapulculuk yaptıkları ve Kuban seraskerinin antlaşmanın uygulanmasında kayıtsız davrandığı haber alındığından, Tatarların bu şekilde hareketten men olup Rus Kazaklarının gasbedilen hayvan, mal, para ve eşyaları ile Rus esirlerin iade edilmesi, Kuban seraskerinin yerine de başka birinin tayin edilmesi hususlarında Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about the prohibition of the Russian Cossacks from that kind of behaviors, and return of the plundered animals, properties, money and wares of the Russian Cossacks and the Russian captives upon hearing that the Tatars plundered properties, animals and money of a group of the Russian Cossacks who came to extract salt and captived themselves and killed them, and the Russian captives were still existent in the regions of Crimea and Kuban, and the Nogais raped and pillaged on the Polish (Leh) and Cossack regions, and the Commander-in-Chief (serasker) of Kuban acted indifferent for application of the treaty

11 – 21 Ağustos 1743

Taraf-ı Devlet-i Aliyye'den hâlâ Kırım Hânı Selâmet Giray dâmet ma'âlîhiye sâdır olan nâme-i hümayûn-ı⁶⁴ şevket-makrûnun sûretidür.

Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârumla Rûsiyye Devleti beyninde bundan mukaddem ber-vech-i te'bîd akd ü tecdîd olunan musâleha şurûtının hıfz u vîkâ-yetine taraf-ı zâhiru's-şeref-i husrevânemden mürâ'ât olunduğu misillü müntesibân-ı Saltanat-ı Seniyyem olanlar taraflarından dahı ri'âyet ne mertebe vâcibe-i uhde-i sadâkat ve ne gûne lâzime-i zimmet-i ubûdiyyetleri olduğu cümleden ziyâde cenâb-ı hâniyyet-me'âbinuzun ma'lûmunuz ve bâ-husûs tavâyif-i Tatar'un zimâm-ı zabt u rabtları müselleme-i kabza-i ilhânînü olmak takrîbiyle anların mugâyir-i şurût-ı musâleha vaz' u tecâvüzlerinün hüsn-i müdâfa'ası mahmûl-i dûş-ı kâânînü olmak takrîbi ile ol merzbûmda hudûs iden ârıza-i ihtilâf dest-yârî-i himmet-i hükûmrânî-leriyle pezirâ-yı i'tilâf olmak vazâyif-i âyîn-i hânî ve zavâbıt-ı kavânîn-i kâânî-lerindendir. Binâ'en-aleyh bu def'a dahı Devlet-i müşârun-ileyhâya tâbî Kazak

64 Metinde "هياونك" şeklinde geçmektedir.

tâ'ifesi muhtâc oldukları tuz ihrâcına vardıklarında hılâf-ı me'mûl tâ'ife-i Tatar taraflarından yüz altı re's bârgîr ve yigirmi sekiz re's öküzleri ve bir mikdâr nukûd u eşyâları nehb ü gâret ve on nefer âdemlerinden kimi maktûl ve kimi mecrûh u esîr oldukların Âsitâne-i Sa'âdetümde mukîm Rûsiyye Kapu-kethudâsı Veşnekof *huti-met avâkıbuhû bi'l-hayr* Devleti tarafından olan me'mûriyyetine binâ'en Der-bâr-ı Hılâfet-karâr-ı mülûkâneme i'lâm ve gasbolunan hayvânât u nukûd u eşyâ tahsîl ve ashâbına redd ü ırzâ recâsı zımnında Kırım ve Kuban câniblerinde bâkî kalan Moskov üsârâsının şurût-ı ahid-nâme-i hümâyûn mücebince redd ü teslimlerine himmet-i husrevânem mebzûl kılınmasını istirhâm eylediğinden gayri Nogaylu tâ'ifesi bir vechile kendü hâllerinde turmayup Lehlü cânibine ve Kazak semtlerine mugâyir-i şurût-ı musâleha îsâl-i mazarrat ve nehb-i emvâl ile îkâ'-ı hasâretten hâlî olmadıkları ve hattâ Özi Kal'ası binâsı hıdmetinde i'mâl olunan arabalardan re'âyânun öküzlerin gasb u serika eyledikleri ve Kuban Ser'askerinün şerâyıt-ı sulhun kıvâm u istikrârında adem-i mübâlâtı âhar mahallerden sahîhan sem'-ı hümâyûnuma vâsıl olmağla Tatar tâ'ifesinin bu makûle mugâyir-i şurût-ı musâleha harekete cesâretten men' u def'leri muktezî ve bâ-husûs iktizâ-yı vakt ü hâle göre merteb-i vücûbda bir keyfiyyet idiği beyândan müstağnî olmağın mahsûsan işbu nâme-i hümâyûnum şeref-efzâ-yı sudûr olup () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; zât-ı necâbet-âyâtınızda merkûz olan cevher-i asâlet ü basîret muktezâsınca musâleha-i merkûme-i mü'ebbedenün kıvâm u devâm ve istimrâr u istihkâmı mültezem-i Pâdişâhânem idüğü karîn-i yakîninüz olmağla bu bâbda mezîd-i takayyüd ü ihtimâm birle Devlet-i müşârun-ileyhâdan nehb ü gâret olunan hayvânât u nukûd u eşyâyı bi-eyyi vechin kân zuhûra getürdüp bi't-tamâm tahsîl ve taraflarına bilâ-noksân redd ü teslim itdürdüp ve kezâlik Kırım ve Kuban taraflarında bâkî kalan Rûsiyye üserâsına dahı tefâhhus u istifsâr ile buldurdup anları dahı şurût-ı ahid-nâme-i hümâyûn mücebince taraflarına teslim birle kendüleri ırzâ ve teslimlerini müş'ır alınan senedâtı Der-i Devlet-medârımuza irsâle sa'y-i evfâ ve bu mukâbeledede Devlet-i müşârun-ileyhâda kalan üserâ-yı ehl-i İslâm bakâyâsını cenâbınız dahı anlardan taleb ü ahz eyleyüp hâsılı bu husûslara tedbîr-i dil-pezirinüz ile nizâm ve hüsn-i hitâm virüp ber-vech-i muharrer Kuban Ser'askerinün şerâyıt-ı musâleha ri'ayetinde zuhûra gelen adem-i mübâlâtından nâşî azlı îcâb itmekle murâd-ı hümâyûnum oldığı vechile Ser'asker-i merkûmı dahı azl ve yirine âkıl ü müdebbir ve mu'temed ü mu'tedil bir kimesneyi Ser'asker nasbeylediğünüzden sonra fîmâ-ba'd gerek Nogayluyân ve gerek sâ'ir tavâ'if-i Tatar'un bu misillü hareketden men' u tahzîrlere bezl-i cüll-i himmet ve Bucak Ser'askeri dahı re'y ü tedbîrinüze mütâba'at iderek keyfiyyet-i redd ü teslimde bezl-i makderet eylemesi başka emr-i şerîfümle kendüye tavsiye vü tenbîh olunmağla tenbîh ü tefhîmi lâzım gelen husûsları gerek Ser'asker-i mûmâ-ileyhe ve gerek Kalgay sultân ile nasbitdiğünüz Kuban Ser'askerine taraf-ı ilhânînüzden tenbîh ü işâret ve şurût-ı müsâlemenün ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ idâme vü istimrârına sarf-ı miknet ve tafsîlen keyfiyyeti Dersa'âdetüme i'lâma müsâra'at eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâhri C., sene [1]156

Rusların Balık Avlaması ve Tuz Tedariki

Fishing and Supply of Salt by the Russians

Rus ahalisinin Miyuş ve Ur Boğazı arasındaki bölgeye silahsız olarak gelip balık avlamalarına ve tuz çıkarmalarına izin verildiğinden, kendilerine engel olunmaması ve bu gerekçe ile vergi vs. talep edilmemesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about not to prevent the Russian people and not to demand tax etc. from them as they were permitted to catch fish and extract salt, who would come without arm to the region between Myush and the Strait of Ur

29 Eylül – 9 Ekim 1743

***Rikâb-ı Hümayûn'dan Kırım Hânı Selâmet Giray Hân
dâmet ma'âlîhi[ye] yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.***

Yümn-i himmet-i kâânîleri inzımâmıyla⁶⁵ hamden li'llâhi Te'âlâ Miyuş cânible-
rinde dahı fasl u kat'ı muktezî olan hudûd u sınırlar hudûd-nâme mantûkınca tem-
yîz ü tefrîk ve işler pezîrâ-yı encâm u tevfiğ oldu. Lâkin Devlet-i Rûsiyye tarafından
olmak üzre bu def'a Âsitâne-i Aliyyemde mukîm Kapu-kethudâsı kıdvetü a'yânı
milleti'l-mesîhiyye Veşnekof *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrun* Rikâb-ı Kâm-yâb-ı
mülûkâneme arz u takdîm eyledüğü kâğıdun hulâsa-i mefhûmında; "hudûd-ı merkû-
me târîh-ı Mîlâdun Bin yedi yüz senesinde olduğu üzre ya'nî Kılburun cânibinde
sayd-ı mâhî ve tuz ihrâcı gibi Rûsiyye re'âyâsına câ'iz olmak bu def'a dahı akd ü
terkîm olunan hudûd temessüğü[n]de derc ü ilhâk olunmalu iken Devlet-i Aliyye'nün
muhaddidi ilhâk olunmasına bir vechile râzî olma[ma]ğla Zaboron Kazağı tâ'ifesi
şurût-ı merkûmeye binâ'en işbu sene-i mübârekeye gelince zikrolunan mahalden
meccânen tuz ihrâc iderler iken bu hılâlde celâdetlü Hân-ı âlî-şân hazretleri tarafla-
rından mümâna'at olunup ve tâ'ife-i Kazağ'un eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc oldukları
tuz gayri mahalde bulunma[ma]ğla tuz ihrâcından men' olunmaları hadd-i imkânda
olmamakdan nâşî işbu keyfiyyet zımında Tatar ve Kazak tâ'ifeleri beynlerinde
münâze'ât münfekk olmayacağı muhakkak olmağla iki sene mukaddem Aksu'dan
Özi Suyı'na varınca tecdîd olunan hudûdların temessükâtlarında tasrîhan işâret
olundığı gibi nehr-i Miyuş hudûdları câniblerinde dahı bu def'a tecdîd ü tahdîd
olunan hudûd temessükâtında ber-mûceb-i ahid-nâme-i hümayûn olıgeldüğü üzre
tuz ihrâcına mümâna'at olunmamak üzre müsâ'ade-i mülûkânem erzânî kılınması"
iltimâs olunmuş. Egerçi bu def'a Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârile Rûsiyye Dev-

65 Metinde "انظلمایه" şeklinde geçmektedir.

leti beyninde müceddeden akd ü temhîd olunan mevâdd temessükâtında ve ahz ü i'tâ olunan tasdîk-nâmelerde zikrolunan tuz ihrâcî ve sayd-ı mâhîye dâ'ir sarâhaten mâdde-i mezkûre olmayup ancak bu makûle intifâ'-ı ra'ıyyete dâ'ir umûr-ı cüz'iy-yede imkânı olduğu mertebe müsâ'ade, miyânede der-kâr olan dostluğun tezâyüd ü istihkâmına bâdî olmağla Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrâr ile Devlet-i Rûsiyye beyninde mukaddemâ Bin yüz on üç târîhında mün'akıd olan musâleha esnâsında ruhsat u cevâz gösterildiği üzre ya'nî Miyuş Kasteli ile Ur Boğazı ta'bîr olunan mahallerün arasında vâkı' yirlerde ve sularda âsûde-hâl ve yat u yaraksuz gelinüp gidilmek şartıyla ve hakk-ı civâra lâıyk olduğu vechile balık avlamak ve tuz götürmek misillü intifâ' için gelüp gidenlere kimesne mâni' olmayup ve bâc u rûsûm talebiyle rencîde olunmamak ve bu nizâm u şurût bundan böyle düstûru'l-amel tutılmak husûslarına müsâ'ade-i hümayûnum mebzûl ü bî-dirîğ olmağın mahsûsan işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnum ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İmd[i] lede'l-vusûl; husûs-ı mezbûr cüz'ıyyât makûlesi olup ve bu misillü imkânı olduğu mertebe müsâ'ade ber-minvâl-i meşrûh miyânede der-kâr olan dostluğun tezâyüd ü istihkâmına bâdî olacağı karîn-i yakîn-i ilhânîleri oldukda On üç târîhında ruhsat u cevâz gösterildiği üzre Miyuş Kasteli ile Ur Boğazı ta'bîr olunan mahallerün arasında vâkı' yirlerde ve sularda âsûde-hâl ve yat u yaraksuz gelinüp gidilmek şartıyla ve hüsn-i civâra lâıyk olduğu vechile balık avlamak ve tuz götürmek misillü intifâ' için gelüp gidenlere kimesne mâni' olmamak ve bâc u rûsûm talebiyle cebrolunmamak ve bu nizâm u şurût ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ düstûru'l-amel tutılmak husûslarında dahı inzımâm-ı⁶⁶ hüsn-i himmet-i kâânîleriyle nizâm [u] hıtâm virilüp karâr-dâde olan şurût-ı nizâmın devâm u istihkâmına dâ'imâ nezâret ve hılâfına hareket idenlerin zecr u men'lerine mübâderet ve sarf-ı cüll-i himmet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı Ş., sene [1]156

66 Metinde "انظام" şeklinde geçmektedir.

Şark Seferine Tatar Askeri Gönderilmesi

Sending the Tatar Soldiers for the Campaign in the East

Caferiliğin hak mezhep olarak kabul edilip Kabe'de kendileri için de bir mihrab açılmasına yönelik ısrarlı taleplerinin reddedilmesinden dolayı Osmanlı ülkesine saldıran İran Şahı Nadir Şah üzerine yapılacak sefer için toplanan orduya Kırım'dan beş bin Tatar askeri gönderilmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selamet Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selamet Giray Khan about sending five thousand Tatar soldiers from Crimea to the army gathering for the campaign to be organized against Nadir Shah, the Shah of Iran, who attacked the Ottoman country because of the refusal of his insisted demands for acceptance of the Jaferi Sect as a divine sect and opening of a niche (mihrab) in Kaaba on behalf of themselves

9 – 19 Ekim 1743

Taraf-ı Devlet-i Aliyye'den Kırım Hânı

Selâmet Giray Hân dâmet ma'âlîhiye Şark seferine asâkir-i Tatar irsâliyçün yazılan nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnun müsveddesidür.

Bundan akdem İran Şahlığını bir tarîkla rubûde-i dest-i ihtilâs iden Nadir Şâh didikleri bî-intibâh mukaddemâ bi'd-defe'ât Der-bâr-ı Hılâfet-karâruma gönderdiği tahrîrâtında; "ehl-i İran'un muhtârı olan mezheb-i Ca'ferî mezâhib-i erba'aya ilhâk u tasdîk olunması ve Mekke-i Mükerrreme'de Harem-i Şerîf'de anlara mahsûs mihrâb-ı hâmis ihdâsını" teklîf idüp; "müsâ'ade olunmadığı sûrette mukâteleye kıyâm ideceğini" i'lâm itmeğin mezheb-i mezkûr Ehl-i Rafz u Şî'aya mahsûs mezheb olduğu müte'ayyin olmağla; "tasdîk u kabûlinde mahzûr-ı şer'îye binâ'en mesâğ olmadığı" bi'd-defe'ât Şâh-ı mezkûra tahrîr olundukda yine teklîf-i mezkûrda ısrâr ve mezheb-i Rafz'un ahkâmını Memâlik-i Mahrûsemde icrâ kasdıyla ızhâr-ı adâvet itmeğin bu bâbda e'imme-i Hanefiyye akvâli üzre hükm-i şer'î ne vechile olduğu istiftâ olundukda; "tâ'ife-i mezbûre ile mukâtele meşrû' olup ve Müslimînden mezbûrları katlidenler gâzîler ve Müslimînden katlolunanlar şehîdler olduğunu" nâtık virilen fetâvâ-yı şerîfeyi bi'l-cümle ulemâ-yı ızâm ve nahârîr-i fihâm tahkîk u imzâ idüp ve el-ân Şâh-ı merkûmun Memâlik-i Mahrûseme duhûl eylediği mütehakkık olmağla şer'an mukâtelesi lâzım ve ibâdu'llâha imdâd u i'ânet cümle üzerlerine vâcib ü mütehattim olmakdan nâşî bi-tevfîkî'llâhî'l-Melîki'l-Allâm umûmen vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve ümerâ-yı zevîl-ihtirâm ve bi'l-cümle Dergâh-ı Mu'allâm

Yeniçerileri ve Cebeci vü Topcı vü Toparabacıları ve Sipâh u Silâhdâr Ocakları ve Gedüklü vü Ulûfelü Müteferrikagân u Çavuşân ve Memâlik-i Rûmili ve Anadolu'da vâkı' eyâlât u elviyenün zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı ve piyâde vü süvârî ecnâd-ı zafer-i'tiyâd ve mükemmel ü müretteb udde vü atâd ile Şâh-ı merkûmun bi-avnihi Te'âlâ mukâtele vü müdâfa'asıyçün sefer-i nusret-eserüm vukû'ı bu def'a huzûr-ı fâ'izu'n-nûr-ı şâhânemde akdolunan Encümen-i Şûrâda karâr-dâde-i ittifâk-ı ârâ ve bu niyyet-i hayr-hâtimete ref'-ı eyâdî-i du'â olunmağla rütbe-i vâlâ-yı Vezâretle müddet-i vâfireden berü Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ağası olup uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde sadâkat ü istikâmeti bedîdâr ve vücûhla hayr-hâh-ı Saltanat-ı Seniyyemden olduğu zâhir u âşikâr olmakdan nâşî bi'l-fi'l taklîd-i Sadâret-i Uzmâ ve tefvîz-ı Vekâlet-i Kübrâm ile kâm-revâ olan düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzımı'l-ümem Vezîr-i A'zam Hasan Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü ve dâ'afe bi't-te'yîdi iktidârahü ve ikbâlehü* mühr-i hümayûn ve ordu-yı zafer-makrûnumla sahrâ-yı Üsküdar'dan nehzat ve mukâranet-i tevfik-ı Rabbü'l-izzet ile düşmen cânibine teveccüh ü azîmete âmâde olmağla eslâfda olduğu gibi bu sefer-i meymenet-eser-i mülûkânem için ahlâf-ı şehâmet-ittisâf-ı hânân-ı eslâfdan bir sultân-ı celâdet-nişân ile güzîde vü müntehab asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikârın dahı bulunması mahz-ı hayr u bereket ve ayn-ı galebe vü makderet add ü şümâr olunup ve cenâb-ı hâniyyet-me'âbınız halefen ba'de-selef hânedân-ı rasînü'l-erkân ve dûdmân-ı râsihu'l-bünyânımızun hayr-endiş ü sadâkat-nişânı ve husûsâ hâssaten çerâğ-ı efrûhte-i şâhâne ve gars-i nihâl-i yemîn-i hıdîvânemüz olmanız ile ta'zîm-i mezheb ü dîn ve takviyet-i Devlet-i ebed- karînimüz için irâde-i mülûkânemüz olan umûr u husûsların temşiyet ü icrâsı cây-gîr-i zamîr-i hamîyyet-semîr-i kâânîleri olduğu emr-i bedîhî olmağla Rûmili cânibinden Gelibolı Ma'beri'ne gelüp andan mürûr ve savb-ı me'mûra vusûle sa'y-i mevîr eylemek üzere halefû's-selâtîni'l-ızzâm () Sultân *dâme ulüvvühü* ile beş bin nefer güzîde vü müntehab asâkir-i Tatar-ı şecâ'at-şi'âr tarafınızdan ta'yîn ve Ma'ber-i merkûma berren irsâl ü tesyîr olunup asâkir-i merkûmeye ve üzerlerine ta'yîn olunan Sultân-ı mûmâ-ileyhe virilmek üzere on beş bin gurus sekbân akçası Hazîne-i Âmiremden ifrâz ve işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumı teblîğ u îsâle me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; Âsitâne-i Hılâfet-âşîyânemüze olan hulûs-ı meveddet ü sıdk-ı taviyyetinüz lâzimesince ol mîkdâr nefer-i Tatar-ı sabâ-reftâr ile Sultân-ı mûmâ-ileyhi bir gün akdem mübâşîr-i mûmâ-ileyh ile ihrâc ve Gelibolı Ma'beri'ne tesyîr u irsâle bezl-i cüll-i himmet ve hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde mesâ'î-i mebrûre vücûda getürmelerini tavsiye vü tenbîhe ve icâleten göndermeğe sarf-ı nakdîne-i miknet eylesesiz.

Fî-evâhîrî Ş., sene [1]156

Kırım Hanlığı'na Kalgay Selim Giray'ın Tayini

Appointment of Qalga Selim Giray to the Crimean Khanate

Kırım Hanlığı'na Kalgay Selim Giray'ın tayin edilerek hanlık berat ve hil'atinin çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden memleketinin işlerini düzene koyup halkı adaletle idare etmesi, Rusya ile yapılan antlaşmaya uyması ve İran seferi için istenen Tatar askerlerini göndermesinin beklendiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to Qalga Selim Giray about the appointment of Qalga Selim Giray to the Crimean Khanate and sending the charter (berat) and caftan (bilat) of khanate with various gifts; and expectation from him to put in order the state affairs and to govern the people in justice, and to comply with the treaty signed with Russia, and to send Tatar soldiers requested for the Iranian campaign

7 – 17 Kasım 1743

*Celâdetlü Hân-ı âlî-şân hazretlerine
yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidir.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, nâhicü menâhici'l-ızzî ve'l-ikbâl, sâlikü mesâliki'l-mecdi ve'l-iclâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Mennân sâbıkâ Kalgay Sultân olan Selim Giray Hân *dâmet ma'âlihi*:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız dâimân-ı şecâ'at-nişân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dârı ve emced-i şöhret-şi'ârı olup mahâsin-i ahlâk-ı fitriyye ile mevsûf ve rızâ-cûyî-i Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye ile ma'rûf olduğundan⁶⁷ başka rütbe-i sâmiye-i Kalgâyî ile şânı terfî' ve elkâb-ı lâyika-i şeref-efzâyî ile menşûr-ı i'tibârınız tevki' olunduğu eyyâmdan ile'l-ân mücellâ-yı âsâr-ı isti'dâd u istihâl olan mir'ât-ı nâsiye-i hâlimden meşhûd ü nümâyân mahâ'il-i fazâ'il-i necâbet ü asâlet ve delâ'il-i celâ'il-i rüşd ü fatânet muktezâsınca vazîfe-i zimmet-i fütüvvet ve lâzime-i rütbe vü menziletiniz olan tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve muhâfaza-i şurûr-ı musâleha vü müsâlemetde bezl-i maddûr ve sa'y-i nâ-mahsûr üzre olduğunuz resîde-i gûş-ı hakâyık-be-nûş-ı mülûkâne ve meşmûl-i ilm-i âlem-ârâ-yı husrevânemüz olmakdan nâşî bu âna dek minassa-i cilve-ger-i zuhûr olan etvâr-ı merğûbe ve evzâ'-ı makbûlenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i zıllu'llâhî ve mutâbık-ı rızâ-yı meymenet-iktizâ-yı Hılâfet-penâhîmüz olup ve bundan böyle dahı istihsâl-i rızâ-yı meymân-kazâ-yı Pâdişâhânemüzde zîver-i kitâbe-i işihâr ve sebt-i sahâyif-i leyl ü

67 Metinde "اولديگكن" şeklinde geçmektedir.

nehâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u iktidâr idecekleri levâyıh-ı ahvâl-i hayriyyet⁶⁸-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmağla hâliyâ hakkınızda bihâr-ı zehhâr-ı mekârim-i bî-imtinân-ı husrevânemüz mevc-hîz ve sehâb-ı efzâl-i bî-hemâl-i hâkân[iyy]emüz bârân-rîz olup avâtıf-ı aliyye-i Pâdişâhânemüzden Kırım Hânlığı müceddeden cenâb-ı sa'â[d]et-me'âb-ı ilhânînüze tevcih ü ta'lik olunmağla tevcihini hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tastîr u imlâ ve teş-rîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı bâhiru's-sürûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı mefâhır-pûş-ı cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i berk-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuzdan olmak üzre dört bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i'lâ kılınma-ğın mahsûsan işbu nâme-i hümâyûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me'mûr Serşâhin-ciyan-ı Hâssa iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc İbrâhim *dâme mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve sorguc-ı⁶⁹ meyâmin-hurûşî pîrâye-i tâc-ı ibtihâc ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı ârâyîş-i miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve hâssaten olan atıyye-i behiyyemüzi pîrâye-i ceyb-i iftihâr idüp ve mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümâyûn-ı ilhâm-makrûn-ı tâc-dârî ve melhûz-ı hâtır-ı feyz-mazâhir-i hudâvendigârîmüz olduğu üzre tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfîh-i fukarâ vü ra'ıyyet ve be-tahsis Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımız ile Devlet-i Rûsiyye beyinde mün'akıd u müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbedenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mucâmele-i hem-civârînün merâsim ü levâzimine kemâ-yenbağî mürâ'ât ile harekât-ı marziy-yenüz cilve-ger-i sâha-i zuhûr oldukca zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i übbehet-mend-i ilhânîde müstekırr ve i'tilâ-yı şân u irtifâ'-ı⁷⁰ menzileti-nüz dem be-dem mütezâyid⁷¹ ü mütekâsir olacağında ıstibâh olunmayup ve kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâyir eşrâf u a'yâ-na alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazârdan himâyet ü sıyânete hüsn-i ihtimâm ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete ikdâm-ı tâmm ve sa'y-i mâ-lâ-kelem ve bundan akdemce mahsûs nâme-i hümâyû-numuz ile İran cânibi için tertîb ü ihrâcı fermân-ı hümâyûn-ı mülûkânemüz olan beş bin nefer asâkir-i şecâ'at-me'âsir-i Tatar'un ihrâc u tesyîrlerinde sa'y-i mâ-lâ-kelem ve yirinüze Kalgay olacak kimesnenün nasb u ta'yîni re'y-i rezîn-i ilhânînüze tefvîz olunmağla her kimi ihtiyâr u intihâb idersenüz hıl'atini ilbâs ve ba'dehû berâtı ihrâ-cıyçün Der-i Devlet-medârımuza arz u i'lâm idüp ve zîr-i nigîn-i hükûmet ve hıyta-i fermânları ve itâ'atlerinde olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve kâtibe-i sığâr u kibâr ve

68 Metinde "خير نیت" şeklinde geçmektedir.

69 Metinde "سرغوش" şeklinde geçmektedir.

70 Metinde "ارتفاع و" şeklinde geçmektedir.

71 Metinde "متزايد" şeklinde geçmektedir.

bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban'un zabt u rabtlarında ihtimâm u dikkat ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtdan cümlesinün men' u tahzîrlerinde bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-[nisâb]-ı ilhânîlerinden me'mûl olduğu vechile lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmetleri olan zabt-ı ser-rîşte-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâmında sarf-ı cüll-i himmet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâhîri N., sene [1]156

40

İran Seferi İçin Tatar Askeri Gönderilmesi

Sending the Tatar Soldiers for the Iranian Campaign

Nadir Şah'ın Osmanlı ülkesine tekrar saldırmasını önlemek amacıyla gelecek sene İran'a yapılacak sefer için Sivas sahrasında toplanmakta olan orduya katılmak üzere Kırım'dan on bin Tatar askeri gönderilmesi; bu askerlerin, geliş güzergâhları üzerindeki yerlerde hazırlanan zahireyi de birlikte getirmeleri hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about dispatching ten thousand soldiers from Crimea to participate in the army gathering in the desert of Sivas for the campaign to be conducted against Iran next year aiming at preventing Nadir Shab from attacking the Ottoman country again; and giving instructions to the soldiers to bring the provisions (zahire) prepared on the places at arrival routes

16 – 26 Kasım 1744

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den hâlâ Kırım Hânı celâdetlû
Selim Giray Hân hazretlerine yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.*

Ba'de'l-elkâb. İran Şâhlığı iddi'âsıyla kadem-nihâde-i merkez-i hubs ü haybet ve bir mezheb-i bâtlı icrâ-yı garaz-ı nefsâniyyesine vesîle ittihâzıyla reh-rev-i girîve-i bağı ü dalâlet olan Nadir Şâh-ı âkıbet-tebâh⁷² bundan mukaddem mîr-i livâ-i nuhûset-iltivâsında olan rûbâh-menişân-ı haşerât-ı A'câm ile serhadd-i mansûremde vâkı' Kars Kal'ası havâlîsine vaz'-ı kadem-i hırmân u idbâr eylediği vakıtdan nihâyet-i ye's ü husrân ile münhezimen ve makhûren tekrar merzbûm-ı İran'a nakl-i kâr u bâr-ı kesâfet ü ızrâr eylediği zamâna gelince Ordu-yı Hümayûnumda vâkı' ecnâd-ı zafer-i'tiyâd ile külle-yevm tarheylediği bâzâr-ı kâsid-metâ'-ı kâr-zârdan tahsîl-i sermâye-i hezîmet ile kufûl ü avdet ve her hareket-i bî-bereketi kendü

72 Metinde "بناء" şeklinde geçmektedir.

tarafına mûcib-i peşîmânî vü nedâmet olarak âhır-i kâr havâlî-i merkûmede bir dürlü ârâm u karâra tâkât-yâb-ı iktidâr olamayup kemâ-fi'l-evvel me'yûsen ve münkesiren berdâde-i bâdiye-i hızlân u haybet olup lâkin Şâh-ı gümrâh-ı merkûmun fîmâ-ba'd civâr-ı Saltanat-ı Seniyyemüzden kat'-ı bîh-ı mekâyid ü azrâr ve kal' u kam'-ı rîşe-i mekr u ihtiyâliyle bi'l-küllîyye gâ'ilesi mürtefi' u ber-taraf kılınmak husûsına ihtimâmen bi-mennihî Sübhânehû ve Te'âlâ sene-i âtiyede sinîn-i sâbıkadan ezyed tertîb ü techîz-i asâkir ü mühimmât ve tedârük ü ihzâr-ı udde⁷³ vü atâd ile üzerine sefer ü hareket ve her ne mahalde bulunur ise avn ü inâyet-i Cenâb-ı Rabbü'l-izzet ile bilâ-emân tedmîr u istîsâline sarf-ı nîrû-yı ihtimâm u dikkat ve bezl-i cüll-i ikdâm u himmet olunmak aksâ-yı merâm-ı hayr-encâm-ı mülûkânemüz olmakdan nâşî zikrolunan sefer-i meymenet-eser-i mülûkânemüz için sevâbıkda olduğu gibi ahlâf-ı şehâmet-ittisâf-ı hânân-ı eslâfdan bir sultân-ı celâdet-nişân ile güzîde vü müntehab asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikârın bulunması mahz-ı hayr u bereket ve ayn-ı zafer u gâlibîyyet addolunup ve cenâb-ı hâniyyet-me'âbınız halefen ba'de-selef hânedân-ı rasînu'l-erkân ve dûdmân-ı râsihu'l-bünyânımızun hayr-endîş ü sadâkat-nişânı ve husûsâ hâssatan çerâğ-ı efrûhte-i şâhâne ve gars-i yemîn-i hıdıvânemüz olmanız ile def' u ref'-ı mekîdet-i düşmen-i bed-mezheb ve takvîyet-i Devlet-i ebed-müddetimüz için irâde-i mülûkânemüz ta'alluk eyleyen umûr u husûsların temşîyet ü icrâsına bezl-i cüll-i himmet-i evfâ kılmanız cây-gîr-i zamîr-i hamîyyet-semîr-i kâânîleri olduğu bedîhiyyât-ı umûrdan olmağla Balaklava İskeleyi'ne irsâl olunup hâzır u âmâde kılınan sefâyine süvâr ile Vona İskeleyi'ne ubûr u güzâr ve andan dahı sâbıkı üzre gerek İskeleyi merkûmede ve gerek esnâ-yı râhda hâzır u âmâde olunan zehâyiri ahziderek nevrûz-ı firûzda sahrâ-yı Sivas'a vürûd u vusûle tahrîk-i tâziyâne-i müsâra'at ü isti'câl eylemek üzre halefû's-selâtîni'l-ıẓâm () Sultân *dâme ulüvvühû* ile on bin nefer güzîde vü müntehab asâkir-i Tatar-ı sabâ-refîâr u şecâ'at-şî'âr tarafınızdan ta'yîn ve İskeleyi merkûmeye irsâl ü tesyîr kılınup ve asâkir-i mezbûreye ve üzerlerine ta'yîn olunan Sultân-ı mûmâ-ileyhe ilbâs ü i'tâ için kırk bin gurus sekbân akçası ve kırk aded hıl'at Hazîne-i Âmiremüzden ihrâc u ifrâz olunmağla işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumuz tahrîr ve teblîğ ü isâline me'mûr mu'temedân-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemüzden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İskemleci Mustafa *zîde mecdühû* ile irsâl ü tesyîr olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; Âsitâne-i Hılâfet-âşîyânemüze olan hulûs-ı meveddet ü sıdk-ı taviyyetinüz lâzimesince ol mîkdâr nefer Tatar-ı adû-şikâr ile Sultân-ı mûmâ-ileyhi bir gün akdem mübâşîr-i mûmâ-ileyh ile ihrâc ve İskeleyi merkûmeden sâbıkuz-zikr sefineler ile karşı tarafa ubûr u güzâr ve andan dahı minvâl-i muharrer üzre tehiyye kılınan zâd ü zahîrelerin ahziderek nevrûz-ı firûzda sahrâ-yı merkûmede bulunmak üzre tesyîr u irsâle bezl-i cüll-i himmet ve hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemüzde mesâ'î-i mebrûre vücûda getürmelerini tavsiye vü tenbîhe sarf-ı nakdîne-i kudret ü miknet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı L., sene 1157

73 Metinde "عهده" şeklinde geçmektedir.

41-42

Kırım Hanlığı'nın Selim Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate on Selim Giray Khan

Kırım ve bağlı memleketlerin adaletle idaresi, İran seferine asker gönderilmesi, barış antlaşmasının şartlarına riayet ve sınırdaki kalelerde yapılan hizmetlerden dolayı Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği, kendisinden hizmetlerini bundan sonra da aynı şekilde sürdürmesinin beklendiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about the administration of Crimea and subjected countries with justice, the dispatch of soldiers to Iranian campaign, the confirmation of the Crimean Khanate on his own responsibility for his compliance with the terms of the peace treaty and his services in the castles on the boundaries and the sending of his charter (berat) with different gifts, the expectation from him to continue his services in the same way after this

20 – 30 Haziran 1745

İşbu nâme-i hümayûn ve ibkâ için tahrîr olunan berât-ı behcet-makrûnun müsveddeleri dîger telhîs ile Rikâb-ı Kâm-yâb-ı husrevâneye arzolundukda; "Mücebince izn-i hümayûnum erzânî kılınmışdur." diyü telhîs-ı mezkûr hatt-ı inâyet-makrûn ile muhallâ kılınmışdur.

Hâlâ Kırım Hânı olan celâdetlü Selim Giray Hân

hazretlerine tahrîr olunan nâme-i hümayûn-ı celâlet-makrûnun müsveddesidür.

Ba'de'l-elkâb. Cenâb-ı sa'âdet-me'âbinuz efrûhte-i çerâğ-ı Devlet-i müfey-yızu'l-envâr-ı şehriyârîmüz ve hâssaten gars-i yemîn-i refî'u'l-âsâr-ı cenâb-ı Hılâfet-medâr-ı tâc-dârîmüz olup rütbe-i fâyıka-i ilhânî ve elkâb-ı lâyık-ı kâânî ile menşûr-ı şân u i'tibârınız terfî' u tevkî' kılındığı eyyâmdan ile'l-ân mücellâ-yı âsâr-ı isti'dâd u istihâl olan nâsiye-i hâlinüzde meşhûd ü nümâyân mahâ'il-i fazâ'il-i hasâfet ü necâbet ve delâ'il-i celâ'il-i fatânet ü asâlet muktezâsınca vezânet-i re'y ü ri'et ile söhret-şi'âr olan sülâle-i selîle-i Cengîziyye'nün selîmetül-evsâf-ı sa'âdet-ittisâfî isrine iktifâ ve tarîka-i enîka-i âbâ'-i bülend-âsâr-ı sadâkat-iftihârınızı pîş-nihâd-ı i'tibâr u i'tinâ itmenüz hasebiyle lâzime-i rütbe vü menziletiniz olan tanzîm u tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve kalem-rev-i hükûmetinizde vâkı' Kırım vilâyeti ve bi'l-cümle mülhakâtından neşr-i âsâr-ı nasafet ü ma'delet ve

serhaddât-ı mansûremüzün tesviye-i umûr-ı lâzimesine çeşm ü gûş-ı teyakkuz u basîret olarak Ur ve Acu kal'alarının emr-i binâlarıyla Ur ve Ribat kılâ'mun handaklarını tanzîf u tathîrde levâzim-i mühimme-i hazm ü ihtiyâta ri'âyet ve husûsâ cânib-i İran için tarafınızdan matlûb olan asâkir-i Tatar'un ashâb-ı gîr-û-dâr ve erbâb-ı rûşd ü istibsârlarından olmak vechile sergerdeleri ve ceng-cûları intihâb u ihrâclarında ve andan başka ber-mûceb-i ahid-nâme-i hümayûn muhâfaza-i şurût-ı musâleha vü müsâlemede ibrâz-i dest-bür[d] ü kiyâset ü diyânet ve ale'l-husûs nazm-ı kerîm-i *"Ve-ltekün minküm ümmetün yed'üne ile'l-hayri [ve] ye'mürüne bi'l-ma'rûfi ve yenhevne ani'l-münker."*⁷⁴ mağzâsınca infâz-i ahkâm-ı şerî'at ve icrâ-yı hüsn-i kiyâset ve neşr-i eşi" a-i envâr-ı ma'delet ile tenvîr-i kulûb-ı ra'ıyyet ve vâcibü'l-ihtirâm olan ulemâ vü ümerâ vü ahyâr u mîrzâyân ve sâ'ir a'yân u ebrâra tevkr u ihtirâmda ızhâr-ı hüsn-i sülûk ü hareket ile tahsîl-i merâzî-i Pâdişâhânemüze mezîd-i ihtimâm u dikkatinüz meşmûl-i ılm-i âlem-şümûl-i husrevânemüz olmağla bu âna dek cilve-ger-i minassa-i şühûd olan evzâ'-ı mergûbe ve etv[â]r-ı makbûlenüz muvâfık-ı tab'-ı ilhâm-mazâhir-i şâhâne ve mutâbık-ı hâtır-hâh-ı hümayûn-ı mülûkânemüz olup ve bundan böyle dahı istihsâl-i merâzî-i meyâmin-iktizâ-yı dâverânemüzde zîver-i kitâbe-i iştihâr ve sebt-i cerîde-i rûzgâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i cidd-i himmet ü iktidâr ideceğünüz levâyıh-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmakdan nâşî hâliyâ hakkınızda ummân-ı bî-kerân-ı adîmü'l-imtinân-ı husrevânemüz mevc-zen ve âftâb-ı âlem-tâb-ı Pâdişâhânemüz pertev-efken olup avâtıf-ı aliyye-i şehen-şâhânemüzden bi'l-cümle takvîyet-i emr u şân ve te'diyet-i behcet ü unvânınızı mûcib hâlâta dahı müsâ'ade-i hümayûn-ı Hılâfet-makrûnumuz mebzûl⁷⁵ ü erzânî kılınmak zımnında Kırım Hânlığı kemâ-kân cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînüze ibkâ vü mukarrer kılınmağla ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı⁷⁶ cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı imlâ vü tasdîr ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kıt'a murassa' tîrkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kıt'a şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-ı hânînüze atıyye-i hümayûnumuzdan üç bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâsıyla dûş-ı istîhâlinüz tezyîn ü teşrîf ve hâl ü şânınız i'lâ vü taltîf kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i nâmî-i hümayûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me'mûr Dîvân-ı Hümayûnum Hâcegânından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân sâbıkâ Başmukâta'acı Seyyid Selâmi zîde mecdühû ile nezd-i hânînüze irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümayûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıl'at-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istîhâl ve tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı miyân-ı mufâharete bend ü ihmâl ve hâssaten olan atıyye-i behiyyemüzi dahı ceyb-i mübâhâtınıza îsâl ve mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbinuz bu gûne lâyıkh-ı dîn ü devlet ve sezâ-vâr-ı merâsim-i hâniyyet

74 Kur'an-ı Kerîm, 3/104

75 Metinde "مبزل" şeklinde geçmektedir.

76 Metinde "ایاد" şeklinde geçmektedir.

olan harekât-ı marzıyye üzre oldukça mesned-i bülend-i hânî zât-ı ma‘âlî-simâtınız ile müstekırr ve i‘tilâ’-i şân u unvânınız dem be-dem müteveffır olmakda iştibâh olunmayup kemâ-fi'l-evvel hıyta-i hükûmetinizde kâtınîn-ı lâzimü'l-ikrâm olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ‘ir eşrâf u a‘yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ile fukarâ vü zu‘afâyı vücûh-i mazârdan hımâyet ü sıyânet ve hem-vâre neşr-i me‘âsir-i adâlet ile hüsn-i nizâm-ı memlekete bezl-i nakdîne-i vüs‘ u kudret ve sizden her hâlde me‘mûl ü melhûz-ı hümâyûnumuz olan diryet ü dirâyet ve hüsn-i hareket ü hasâfeti icrâya sarf-ı vüs‘ u miknet eylesiz.

Fî-evâhırı Ca., sene 1158

43

Kırım Hanı Selim Giray Han'ın Teşekkür Mektubu

Gratitude Letter of the Crimean Khan Selim Giray

Kırım Hanlığı'nın kendi uhdesinde bırakılmasından dolayı büyük mutluluk duyduğuna ve bu vesile ile gönderilen hediyeleri aldığına dair Kırım Hanı Selim Giray Han'dan Sultan I. Mahmud'a gönderilen cevapname

Letter (cevabname) sent by the Crimean Khan Selim Giray Khan to Sultan Mahmud I about being pleased with him to leave the Crimean Khanate on his own responsibility and receiving the gifts on this occasion

Temmuz 1745

*Teşrifât-ı Hümâyûn vusûlini müş‘ır
hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Selim Giray Hân tarafından
Hâcegân-ı Dîvân'dan Seyyid Selâmi ile gelen cevâb-nâmedür.*

Şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârım hazretlerinün melâz-i kayâ-sıra-i zamân ve melce’-i ekâsire-i devrân olan Südde-i Seniyye-i Sidre-misâl ve Atebe-i Aliyye-i felek-ımtisâllerine envâ’-ı huşû‘ u ibcâl ve asnâf-ı huzû‘ u ibtihâl birle rû-yı ubûdiyyet mâlîde ve nâsiye-i rıkkıyyet fersûde vü sâyîde kılındığı siyâ-kında hâk-i pâ-yı iksîr-i‘tibâr-ı kimyâ-âsârlarına ma‘rûz-ı abd-i sadâkat-mefrûz-ı bî-riyâ budur ki:

Bu bende-i inâyet-dîde şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârımın çâker-i çerâğ-ı hâss-ı bâhiru'l-ihtisâsı ve eşî‘a-i envâr-ı inâyât-ı bî-gâyâtlarıyla mütenevvir-i bâsıra-i sadâkat-ihtisâsi olduğumdan şeb ü rûz sıdk-ı niyyet ü safâ-yı serîret üzre istihsâl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı Pâdişâhânene bezl-i mâ-hasal-i kudret ve farîza-i zimmet-i bendegânem olduğu rütbe kıyâm u bakâ-yı ömr ü devlet ü saltanatun da‘avâtına sarf-ı elfâz-ı⁷⁷ müsâberet üzre iken bu def‘a bu abd-i

77 Metinde "الفاس" şeklinde geçmektedir.

şâkiru'l-ihsânunı⁷⁸ mahzâ hazîz-ı hâkden terfî' u teşrîf ve pertev-i âftâb-ı âlem-tâb-ı husrevânenden nâmzed-i istişrâf olunan rütbe-i hânîyyet ibkâsıyla tevkîr u taltîf ve müceddeden çerâğ u ihyâ buyurup ibkâ vü istikrârı müş'ır berât-ı behcet-âyât-ı hâkânî inâyetini mübeşşir mübârek Rikâb-ı Cihân-tâb-ı Mülûkânenden şeref-efzâ-yı sudûr olan nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn mücebince teşrîfât-ı seniyyenden semmûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kıt'a tırkeş-i düşmen-küş-i hâkânî ve bir kabza samsâm-ı adû-iltikâm-ı husrevânî ile hâssa-i inâyet ü mürüvvetünden üç bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr atıyye-i behiyye-i şâhânen Dîvân-ı Mu'allân Hâcegânından sâbıkâ Başmukâta'acı kulun Seyyid Selâmi vesâtatıyla şeref-nümûd-ı vürûd itdikde edâ-yı merâsim-i âdâb-ı ta'zîm u istikbâl ve îfâ-yı kavâ'id-i telsîm ü iclâl olundukdan sonra emr u fermânun üzre hıl'at-ı seniyyen zîver-i dûş-ı mufâharet ve şemşîr ü tırkeş-i Pâdişâhânen bend-i miyân-ı ubûdiyyet ve atıyye-i behiyye-i mülûkânen îsâl-i ceyb-i servet⁷⁹ kılınup bu abd-i şâkiru'n-ni'am u ihsânun müceddeden çerâğ u ihyâ buyurılmağla sâye-i devlet-mâye-i husrevânenden ser-i iftihâr u ibtihâcum karîn-i küngüre-i âsmân ve fark-ı fahâr u imtiyâzum mukâbil-i kevâkib-i farkadân olmuştur.

Hemân Cenâb-ı Rabbü'l-Müste'ân âmme-i âleme mahz-ı hayr u hayr-ı mahz olan vücûd-ı âlem-sûd-ı hümayûnunu kâffe-i hatâyâdan masûn ve a'dâ-yı bed-hâhunı müdemmer u ser-nigûn idüp zıll-i zalîl-i Pâdişâhâneni âmme-i bendegân ve hâssaten bu abd-i nâ-tüvânun üzerinde ebed-nümûn eyleye. Bu çâker-i hâss-ı bâhiru'l-ihtisâsun eyyâm u leyâl istihsâl-i rızâ-yı mülûkânen olan umûr u kazâyânun küllîsinde mahsûru'l-hâl üzre olduğum muhât-ı ılm-i âlem-ârâ-yı Pâdişâhânen oldukda ol bâbda emr u fermân ve lutf u inâyet ü ihsân şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârum hazretlerinündür.

**Bende
Selim Giray**

78 Metinde "شاکر الاجتانی" şeklinde geçmektedir.

79 Metinde "نورت" şeklinde geçmektedir.

Yeni İran Seferi İçin Kırım'dan Asker Gönderilmesi

Sending Soldiers from Crimea for the New Iranian Campaign

İran Şahı Nadir Şah'ın Azerbaycan hududundaki yerlerin ve Irak ülkesinin kendisine verilmesini talep etmesi üzerine İran'a yeniden sefer düzenlenmesine karar verildiğinden, Kalgay Şahin Giray maiyyetinde on bin Tatar askeri gönderilmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun (Name-i hümayun kaydının üzerinde, gönderilmediğine dair bir açıklama bulunmaktadır.)

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about dispatching ten thousand Tatar soldiers with Qalga Shahn Giray for making decision on re-organizing a campaign against Iran upon demand of Nadir Shah, the Shah of Iran for the lands in the boundary of Azerbaijan and Iraq (There is an explanation on the record of the Imperial Letter/ Name-i Hümayun that it has not sent)

4 – 14 Aralık 1745

İşbu nâme mahalline gitmedi.

***Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den
hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Selim Giray Hân
hazretlerine yazılan nâme-i hümayûn müsveddesidür.***

Devlet-i Aliyye-i Hılâfet-karînüm fi'l-asl dîn-i mübînün hâris ü nigezbânı ve sünnet-i seniyye-i Seyyidü'l-mürselîn'ün tervîc-sâz-ı bî-imtinânı olmakdan nâşî gâh muhâlif-i millet olan a'dâ-yı dînün ve gâh mezâhib-i hakkadan münharif bulunan fecere vü mülhıdînün üzerlerine farîza-i gazâ vü cihâdı icrâ vü ifâ ve bu takrîble tahsîl-i rızâ-yı Mevlâ ve tekmîl-i nâmûs-ı Resûl-i Kibriyâ iderek âyîn-i İslâm hıfz u hırâset ve kavânîn-i şer'-ı Seyyidü'l-enâm temşiyetine bezl-i miknet olunmak uhde-i Pâdişâhâneme lâ-büdd ü lâzım ve zimmet-i himmet-i Hılâfet-mekînüme vâcib ü mütehattım olup li-zâlik her bâbda levâzim-i hazm ü ihtiyâta ri'âyet ve düşmen ıdâdında olanların keyd ü iğfâlleri ile ihtiyâlden ihtirâz ü mücânebet muktezâ-yı de'b-i dîrîn-i Devlet-i Aliyye ve mübteğâ-yı resm-i pîşîn-i Saltanat-ı Seniyyem olduğına binâ'en bundan akdem Memâlik-i İran'dan serzede-i zuhûr ve pâ-nihâde-i arsa-i istikbâr u gurûr olan Nadir Şâh-ı hadî'at-destgâh mücerred semîr-i zamîri olan ağrâz-ı nefsâ-niyyesini icrâya vesîle ittihâzıyla gûyâ; "Diyâr-ı İran'dan bida'-ı rafz u ilhâdı ref' ve rûsûm-ı muhdese vü müfsideyi tard u def' ile dîn-i mübîne hıdmet eyledüm." diyü ibtidâ-yı zuhûrında sûret-i hakda görünerek bu hıdmeti mukâbili taraf-ı hümayûnumdan is'âf u kabûlini iltimâs eylediği mevâdd-ı hamseden; "Nahnü nahküümü bi'z-zâ-hir." fahvâsınca ma'âzîr-i şer'ıyye vü mülkiyyesi olmayan mevâdd-ı selâse ba'd-

ezîn dahı tervîc-i mezheb-i Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâ'at'e mübâderet şartıyla karîn-i müsâ'afe olmağın kusûr iki mâdde ki, biri tasdîk-ı mezheb-i Ca'ferî ve biri dahı Mekke-i Mükerrreme'de ta'yîn-i rûkn-i mahsûs mâddeleridür; anlarun redd ü kabûli şer'-ı şerîfe ta'alluk iden umûrdan olmak hasebiyle ulemâ-yı a'lâm *kesserehümü'llâhü Te'âlâ ilâ-yevmi'l-kıyâmdan* mukaddemâ istiftâ olundukda kabûline mesâğ-ı şer'î olmadığını bi'l-ittifâk îrâd u beyân ve a'zâr-ı şer'îyyelerini kûnh ü hakîkati ile keşf ü ıyân iderek mezbûra cevâb-ı şer'î virilmiş iken maksûd ızhâr-ı hakk olmadığından şer'an virilen cevâbları istimâ' ve şer'-ı şerîfe ittibâ' itmeyüp tekrâr mugâyir-i şer' olan mârru'z-zikr iki mâddenün yine tasdîk u kabûli teklîfiyle bu âna değin ne gûne ızhâr-ı huşûnet ve ne vechile ibrâz-i ru'ûnet ü husûmet itdiği cümleden ma'lûm u meşhûd iken şimdi muktezâ-yı hubs-i tıynetî üzre sûret-i uhrâda bir gûne dahı mukaddemât-ı dekk ü hîle tertîb ve merhûm Yeğen Mehmed Paşa kazıyyesi akîbinde hâlâ Kars Cânibi Ser'askeri olan Sadr-ı esbak Vezîrüm Ahmed Paşa'ya kendü mu'teber hânlarından vâkıf-ı huzûr Mustafa Hân tarafından olmak üzre emirle terkîm ve müte'âkıben tesyîr itdürdiği iki kıt'a kâğıdlarını Ser'asker-i müşârun-ileyh bu cânibe gönderdikde derûnlarında; "Mukaddemâ iltimâs ü istid'â olunan mezheb-i Ca'ferî tasdîkı ve rûkn talebi teklîfi husûsları metrûk ü mefsûh kılınup min-ba'd hılâf-ı şer' u kânûn Devlet-i Aliyye'ye bir nesne teklîf olunmayup her şeyden ferâgat olunmuşdur." diyü tahrîr olunmuşiken sonra mühriyle memhûren mahsûs sefîri ile Bağdâd cânibinden Rikâb-ı Kâm-yâbuma dahı ba's ü tesyîr eylediği evrâkınun terceme-i sahîhaları Dersa'âdetüme celb ü cezb olunup evrâk-ı mezbûre Sadr-ı A'zam ve Vekîl-i Mutlak-ı efhamum huzûrında ma'kûd Encümen-i Şûrâ'da feth u kırâ'et olundukda; "fîmâ-ba'd ehl-i İslâm miyânından şemşîr-i hısâm ref' ve bîh-ı adâvet ü buğz⁸⁰ kal' u kam' olunmak için gûyâ sâlifü'z-zikr iki mâddenün kabûl ü is'âfi da'vâsından ferâgat ve semt-i musâlehaya meyl ü rağbet eylediğini" işbu kâğıdlarında dahı egerçi derc ü tasfîr ve lâkin derûn-ı evrâk-ı mezkûrda müceddeden hılâf-ı şer' u kânûn bir nev'-ı bâridi dahı serd ü tasfîh iderek hubs-i zamîrini işrâb u teşvîr eylemiş. Teklîf-i merkûmun me'âl ü mefhûmı zamîme-i Memâlik-i Mahrûseminden olup sinîn-i kadîmeden berü derûnlarında âsâr-ı Sünnet ve Cemâ'at ve de'âyim ü erkân-ı şerî'at icrâ olunagelen Azerbeycan hudûdları ki, ya'nî Van ve ol havâlîde olan Kürdistânândur; anları ve kezâlik Irak ülkesi ki, ya'nî Bağdâd ve Basra ve Meşhedeyn ve havâlîleridür; anları kendüye virilmek üzre taleb eylemesi hâlât-ı garîbesi olmağla bu gûne me'âlleri birbirine muhâlif ü mugâyir tahrîrât-ı mekîdet-simât irsâl ü tesyîrinden merkûmun murâd u maksûd mücerred cânib-i Saltanat-ı Seniyyemi iğfâl ü ta'vîk ile kendü umûrına takvîyet ve zu'mınca bu cânibe îrâs-i fûtûr u rehâvet idüğü zâhir ve bundan başka Ser-mezhebimiz olan Hazret-i İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı ekrem ü efham *radiya'llâhü anhün* merkad-i münevverlerine cây-gîr-i zamîri olan sû'-i kaskını *ma'âza'llâhi Te'âlâ* icrâ ile Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâ'at'e bir gûne dahı ihânet ü hıyânet olduğu âşikâr u bâhir olmağla muhîl-i merkûmun keyd ü hud'asından fîmâ-ba'd gaflet ve tarafından bir dürlü tahsîl-i emniyyet câ'iz olmadığından gayri *ıyâzen bi'llâhi*

80 Metinde "بغضا" şeklinde geçmektedir.

Te'âlâ Memâlik-i Mahrûsemenden bir şibr yir ve bir kıt'a arâzî vü mahal virilmesinün ma'âzîr-i şer'ıyye vü mülkiyyesi vâzih u bedîdâr olmağın sene-i mâziyeden ziyâde techîz-i udde vü atâd ve tertîb-i levâzim-i emr-i cihâda bezl-i ictihâd olunmak vâci-be-i uhde-i Saltanat-ı diyânet-mu'tâddan idüğü bi'l-cümle vüzerâ-yı ızâm u ulemâ-yı fihâm ve Ocaklarum ricâlinün icmâ'-ı ârâ vü ittifâk-ı kelim-i savâb-intimâlarıyla karâr-dâde oldığına binâ'en bi-lutfihî *Te'âlâ* sene-i âtiyede Kars ve Diyarbekir kol-larından sefer-i hümâyûnum mukarrer ü muhakkak olmağla bu keyfiyyet Kars Câ-nibi Ser'askeri olup li-ecli'l-maslaha bu kış Erzurum'da meştâ-nişîn-i ikâmet ve ol havâlilerde kesret üzre zehâ'ir u mühimmât cem' u iddihârına dâmen-i dermiyân-ı kudret olmak üzre me'mûr olan Ser'asker-i müşârun-ileyhe hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven emr-i celîlü's-şânımla tefhîm ü ifâde olunmuşdur. Ancak cenâb-ı hâniyyet-me'âblarınun himem-i celîle-i kâânîleriyle bu sene-i mübârekede iklîm-i Kırım'dan ihrâc ve sefer-i hümâyûnuma tesyîr u irsâl olunan asâkir-i Tatar-ı gayret-şi'ârun gerek neferât-ı şîr-savlet ve gerek sergerdegân-ı kahramân-sıfâtlarından her biri şümürde-benân-ı intihâb-ı keyânîleri olmakdan nâşî ibrâz-i cevher-i şecâ'at ve ifâ-yı resm-i diyânet ü gayret ile asâkir-i muvahhidîne i'ânet-i azîm ve cânib-i düşmene rahne-i cesîm ızhâr eyledikleri meşhûr-ı âfâk olmak hasebiyle bu vehile sünûh iden hıdemât-ı gayûrâneleri pesendîde-i tab'-ı safâ-neb'-ı hümâyûnum oldığına binâ'en bi-mennihî *Te'âlâ*, sene-i âtiye için dahı iklîm-i Kırım'dan sâbıkı üzre on bin nefer Tatar-ı adû-şikârun ihrâcı husûsına irâde-i hümâyûn-ı mülûkânemüz der-kâr ve cenâb-ı şehâmet-nisâb-ı ilhânîlerinün dahı taraf-ı Devlet-i Seniyyemüze olan celâ'il-i hüsn-i ihlâs ve mahâ'il-i sıdk-ı ihtisâslarına nazaran tesviye-i emr-i mezbûra sâbıkından ziyâde ber-vefk-ı merâm teşmîr-sâz-ı sâk-ı ibtidâr olacakları zâhir u âşikâr olmağın bu sene-i mübârekede olduğu gibi reşîd ü kâr-güzâr ve idâre-i askere sâhib-i iktidâr müte'ayyinân-ı selâtîn-ı Cengîziyye'den üzerlerine sergerde nasbolunmak üzre vicdân-ı isâbet-nişân-ı kâânîlerinde intihâb u ihtiyâr olunan halefû's-selâtînî'l-ızâm hâlâ Kalgay Şahin Giray Sultân *dâme ulüvvühûy*ı taraf-ı zâhiru's-şeref-i ilhânîlerinden sergerde nasb ve irâde-i celiyyeleri olan bir sultânı dahı ma'ıyyetine terfîk birle on bin nefer güzîde vü muntehab asâkir-i Tatar-ı hamıyyet-şi'ârı şimdiden tesviye vü tertîb ve sefer-i hümâyûnuma me'mûr u ta'yîn ve bi-fazlihî *Te'âlâ* bir ân ve bir sâ'at akdem savb-ı me'mûrlarında mevcûd bulunmak üzre vaktiyle irsâl ü tesyîr eylemenüz hâssaten sizden matlûb u murâd-ı şâhânemüz olup ve asâkir-i merkûmenün savb-ı me'mûrlarına bahren azîmetleri savâb-dîd-i ilhânîleri olduğu bu def'a vârid olan tahrîrât-ı kâânîlerinden münfehim olmağla sür'at-i techîzlerine medâr olmak için bu def'a altmış bin guruh sekbân akçası ve iktizâ idenlere emr u işâretinüz ile ilbâs olunmak için kırk aded hıla'-ı fâhire-i mülûkânemüz Hazîne-i Âmiremüzden ihrâc u ifrâz olunup işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet makrûnumuzı teblîğ u îsâle me'mûr Hâcegân-ı Dîvân-ı Mu'allâ-unvânımızdan sâbıkâ Başmukâta'acı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Selâmi *zîde mecdühû* ile cânib-i übbebet-menâkıb-ı hânîlerine irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; Âsitâne-i Hılâfet-âşiyânemüze olan vüfûr-ı meveddet ve kemâl-i sıdk-ı taviyyetinüz lâzimesince sâlifü'z-zıkr on bin nefer Tatar-ı adû-şikârı ve üzerlerine nasbolunacak sergerde ile ma'ıyyetine terfîk kılınacak sultânânı, lâzime-i şîme-i şehâmet-i hânî ve muktezâ-yı şenşene-i hamıyyet-i keyânîleri üzre bir cânibden tesviye vü tertîbe sarf-ı cüll-i himmet ve ber-vech-i muharrer muhavvel-i ârâ-yı isâbet-nümâ-yı kâânîleri oldığı üzre bahren savb-ı me'mûrlarına imâle-i sükkân-ı nehzat u hareket ve ref'-ı bâd-bân-ı teveccüh ü azîmet zımnında bir sâ'at akdem ve bir kadem mukaddem varmalarıçün vaktiyle asâkir-i merkûmeyi ihrâc ve inşâ'illâhü Te'âlâ vakt-i şitâ inkızâsından mukaddem savb-ı me'mûrlarında mevcûd bulunmak üzre ta'yîn eyledüğünüz tarîkdan tesyîr u irsâle atf-ı mînân-ı küme-yi şehâmet ve uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde dilrâne hareket iderek mazhar-ı du'â-yı hayr-ı icâbet-eser-i hıdvânemüz olmalarını dahı tavsiye vü tenbîhe tahrîk-i rikâb-ı celâdet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı Za., sene [1]158

45

Tatar Askerlerinin İran Seferinden Muaf Tutulması

Exemption of the Tatar Soldiers from the Iranian Campaign

Nadir Şah'ın İran'a bir elçi gönderilmesini istediğinin anlaşılması üzerine, İran'a bir elçi gönderilmesi ancak sefer hazırlıklarının da ihtiyaten devam ettirilmesi kararlaştırıldığından, sefer için toplanan askerlerin şimdilik sınır muhafazasında istihdam edileceği, Tatar askerlerinin de acil ihtiyaç bulunmadığı için bu seferden muaf tutulduğu, ayrıca kendisine ve kalgay sultana hediye olarak bir miktar para gönderildiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about sending an envoy to Iran upon bearing that Nadir Shah wants to send an envoy to Iran and employing the soldiers gathering for the campaign in defending the boundaries temporarily for making decision on continuing the preparations of campaign as a precaution, exempting the Tatar soldiers from this campaign as they were not needed immediately, and moreover, sending an amount of money to him and Qalga Sultan as a present

2 – 12 Şubat 1746

Rikâb-ı Müstetâb-ı Mülûkâne'den celâdetlû

Kırım Hânı hazretlerine yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidir.

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; geçen sene himem-i celîle-i dâverînüz ile iklîm-i Kırım'dan ihrâc ve sefer-i hümayûnumuza tesyîr u irsâl olunan asâkir-i Tatar-ı gayret-şi'ârun zâbâtân u neferâtlarından her biri şümürde-benân-ı intihâb-ı ilhânîünüz ol-

makdan nâşî me'mûr oldukları mahalde ibrâz-i cevher-i şecâ'at ve ızhâr-ı merdâne-
gî vü gayret iderek yümn-i teveccüh-i Pâdişâhânemüz ile diyâr-ı düşmenden Makû
Kal'ası nâm mahalli ve etrâf u havâlîlerini tâht u târâc ve a'dâ-yı li'âmı sihâm-ı
kahr u demâra hedef ü âmâc eylediklerinden gayri asâkir-i muvahhidîne i'ânet-i azîm
ve cânib-i düşmene rahne-i cesîm itdikleri sem'-ı hümâyûnumuza lâhık olmağla bu
sene-i mübârekede dahı sâbıkı misillü ol mıkdar asâkir-i Tatar-ı düşmen-şikâr ihrâ-
cı egerçi meknûn-ı zamîr-i safvet-semîr-i mülûkânemüz idi; lâkin hükûmrân-ı İran
olan Nadir Şâh'un nâme vü evrâkı ile Bağdâd tarafından gönderdiği seffîri bu def'a
Dersa'âdetimüze getürdilüp hâmil olduğu tahrîrâtına ba'de'n-nazar mazmûnlarında
Şâh-ı müşârun-ileyh teklîf-i sâbıkından nükûl ü ferâgat eylediğini beyân siyâkında
hudûd u sınıra dâ'ir hılâf-ı şer' u kânûn müceddeden ba'zı husûsı kaleme getürüp ve
gûyâ bu bâbda dahı ibrâm u ısrâr vâdîlerinde olmadığını serd ü ıyân iderek tasfiye-i
mâ-beyn ve def'-ı şûr u şeyn için Der-bâr-ı Hılâfet-iştimâlimüzden bir resûl ta'yîn ü
irsâl olunmasını niyâz ü iltimâs eylemiş. Bu sûretde Şâh-ı mûmâ-ileyhün öteden
berü ba'zan de'b-i cibillîsi olan dekk ü hîlesine nazaran niyâz ü istid'âsı karîn-i
sem'-ı ısgâ olmayup seffîri dahı alâ-isrihî i'âde vü ircâ' olunmak egerçi muktezî idi;
fe-emmâ ez-kadîm bu misillü kadem-nihâde-i arsa-i bağı ü tuğyân olanlar bi'l-âhire
dûdmân-ı Hılâfet-nişânımızun ezyâl-i afv u safhlarına müteşebbis oldukları hâlde
her ne kadar habâyâ-yı umûr anların ma'lûmları olsa dahı evvel emirde çehre-i
iltimâslarına dest-i redd havâle olunmayarak; "*Nahnü nahkümü bi'z-zâhir*." fahvâ-
sına ri'âyet olunageldiği deydene-i müstahsene-i Saltanat-ı Seniyye addolunmak-
dan nâşî bu bâbda sünen-i eslâf-ı kirâma ıktidâ ve istitlâ'-ı hâli için cevâb-nâme-i
hümâyûnumuz ile hademe-i Devlet-i Aliyyemüzden bir resûl ba's ü isrâ olunmak
zımında Şâh-ı mûmâ-ileyhün harekât-ı hırbâ-simâtından fîmâ-ba'd dahı gaflet ve
tarafından vukû'-ı emniyyet bir dürlü câ'iz olmayup her hâlde levâzim-i hazm ü ih-
tiyâta ri'âyet ve merâsim-i teyakkuz u basîrete ihtimâm u dikkat lâzime-i zimmet-i
Devlet-i Hılâfet-mekînimüz olmak hasebiyle sinîn-i sâbıkı misillü bir tarafdân
tertîb-i asker ü techîz-i leşkere itâre-i hamâme-i nezâret olunarak Kars ve Diyarbe-
kir kollarında bu def'a dahı asâkir ü mühimmât cem' u ihşâd ve tekmîlen tehyî'e-i
udde vü atâd itdürilmek münâsib-i vakt ü hâl olduğu akdolunan umûm meşveretinde
karâr-dâde-i ârâ olmağla bu siyâk üzre harekete ibtidâr olunup muhâfaza-i hudûd u
süğûr nâmıyla bi'l-cümle asâkir-i me'mûrenün pâ-der-rikâb-ı azîmet ü şitâb olma-
larına ihtimâm-ı mülûkânemüz fevka'l-hadd der-kâr ve bu emrûn encâm u karârı
dahı matmah-ı intizâr olup ve yine sevâbıkı misillü bir dahı *ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ*
kendüden bir desîse-kârlık keyfiyyetleri tahayyül ü istiş'âr olunmak lâzım gelür ise
bir dürlü meks ü ârâm olunmaksızın bi-mennihî Sübhânehû ve Te'âlâ kal'-ı urûk-ı
mekîdet ve kat' u kam'-ı bîh-ı hadî'atine derhâl mübâderet ü kıyâm eylemeleri ser-
gerdegân-ı asâkir-i mansûremüze mü'ekked evâmîr-i cihân-mutâ'imuz ile tavsiye
vü tenbîh olunmuşdur. Çünkü bu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnumuza me'mûr
olan asâkir-i nusret-me'âsirimüz ber-vech-i muharrer zâhiren muhâfaza-i hudûd u
sınur için tahaşşüd ü tecemmu' itdürileceği musammemdür. Binâ'en-aleyh tîz elden
tâht u târâc misillü bir hâlet olmamakdan nâşî şüc'ân-ı asâkir-i Tatar bî-hûde it'âb
olunmamak için bu senelik bu sefer-i hümâyûnumuzdan afvolunup ancak cenâb-ı

hâniyyet-me'âblarının taraf-ı Saltanat-ı Seniyyemüze olan celâ'il-i hüsn-i ihlâs ve mahâ'il-i sıdk-ı ihtisâsları husûs-ı mezbûrda dermiyân olan teveccüh ü himmetlerinden dahı karîn-i yakîn-i husrevânemüz olmakdan nâşî taraf-ı zâhiru's-şeref-i ilhânîlerine olan incizâb-ı derûn-ı şâhânemüz dü-bâlâ ve hayr-hâh-ı Devlet-i Aliyyemüz oldukları cezm-kerde-i tasdîk u imzâ olmağla zât-ı ma'âlî-simât-ı keyânîleri dahı mahâsin-i ahlâk-ı fitriyye ile mevsûf ve rızâ-cûyî-i Saltanat-ı Seniyyemüz ile ma'rûf olduklarından nâşî mesned-i bülend-i hânî vü erîke-i übbehet-mend-i ilhânî-yi teşrîf idelden berü zîr-i nigîn-i hükûmet ve hıttâ-i fermân-berî vü itâ'atlerinde olan ahâlî vü tevâbi'-ı iklim-i Kırım'a neşr-i me'âsir-i adâlet ve etrâf-ı şimâliyyede te'dîb ü tanzîmi lâzım gelen ulusların tav'an ve kerhen îvâ'en ve naklen ribka-i tav'-ı ubûdiyyete cezb ü bend birle nizâm-ı umûr-ı memlekete mübâderet eyledikleri ma'lûm-ı hümayûnumuz olup ve hattâ bundan mukaddemce Der-aliyyemüze vârid olan tahrîrât-ı seniyye-i keyânîlerinde Kuban câniblerinin dahı def'-ı ihtilâl ve nizâm-ı ahvâlleri içün halefû's-selâtîni'l-ızzâm Kalgay sultân *zîde ulüvvühûyî* ta'yîn ü irsâl itmelerine ol dahı re'y-i isâbet-ârâları üzre harekete ihtimâm ve cânib-i mezbûrun pezîrâ-yı inhılâl olan husûslarını yümn-i himmet-i keyânîleri ile müceddeden sûret-yâb-ı hüsn-i nizâm u encâm eylediği ve bundan gayri tahrîrât-ı sedâd-âyâtlarında mezkûr sâ'ir husûsâtun ve be-tahsîs Devlet-i Rûsiyye ve sâ'ir milel-i Nasrâniyyede vâkı' emr-i tenâfûs ü tebâğuza binâ'en serhaddât-ı mansûremüze ânen fe-ân havâle-i çeşm-i teyakkuz ve im'ân olunmak lâzimesinün cümlesi ma'lûm u mefhûm-ı hıdvânemüz olduğu cihetden her hâlde tebyînât-ı sadâkat-simât-ı keyânî ve hıdemât-ı pesendîde-âyât-ı ilhânîleri karîn-i tahsîn ve mûmâ-ileyh Kalgay sultân dahı re'y-i rezîn-i isâbet-karînleri üzre harekete muvaffak olduğundan ol dahı rehîn-i âferîn olmuştur. Binâ-berîn hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümayûnumuzdan olmak üzre beş bin zer-i mahbûb ve mûmâ-ileyh Kalgay sultâna dahı iki bin zer-i meskûk i'tâ ve ihsân-ı hümayûnumuz olmağla işbu nâme-i mevhibet-alâmemüz tastîr u imlâ ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Mu'allâ-unvânımızdan sâbıkâ Başmukâta'acı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Selâmi *zîde mecdühû* ile tesyîr u isrâ kılınmıştır.

Lede'l-vusûl; atıyye-i behiyye-i mülûkânemüzi nihâde-i ceyb-i tafhîm ve mûmâ-ileyh Kalgay sultâna olan atıyyeyi dahı ma'rîfet-i ilhânîleriyle tarafına teslim eylediklerinden sonra ber-vech-i meşrûh Âsitân-ı Hılâfet-nişânımuza olan hulûs-ı meveddet ü sıdk-ı taviyyetinüz lâzimesince fîmâ-ba'd dahı havze-i fermân-berî vü hükûmetlerinde vâkı' âmme-i husûs u kâffe-i umûrun re'y-i isâbet-nümâ-yı keyânîleri üzre tesviye vü tevsîkına ve hudûd u sınır-ı Memâlik-i Mahrûsemüzün muhâfaza vü tensîkına bezl-i cüll-i himmet ve hıdemât-ı pesendîdeleri zuhûr u Bürûz iden rû'esâ-yı hıdmet-mukîm nevâzişât-ı hânîleriyle mazhar-ı hüsn-i mekremet ve umûmen sükkân u kuttân-ı ekâlîm-i Kırım dahı gunûde-i pister-i râhat olmaları husûsına sarf-ı nakdîne-i himmet birle isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyelerine bezl-i levâzim-i hamîyyet eylesiz.

Fî-evâsıtı M., sene [1]159

Kırım'da İslam Ağa ile Arslan Bey'in İdamı

Execution of Islam Agha and Arslan Beg in Crimea

Kırım'da sakin fitne ve fesad erbabından Ahmed Bey oğlu İslam Ağa ile yirmi beş sene önce Kabartay Çerkeslerinden ayrılarak eşkıyalık etmeye başlayıp mala ve cana zarar veren Arslan Bey'in huzur ve barışın korunması için idam edilmelerinin uygun görüldüğü hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı'na emr-i hümayun

Imperial decree (emr-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan to execute Islam Agha, son of Ahmed Beg, and Arslan Beg who had separated from the Kabardian Circassians twenty five years before, had become a brigand, and had harmed people and properties in Crimea, for ensuring peace and security

1 – 10 Haziran 1746

Hâlâ Kırım Hânı celâdetlû

Hân-ı âlî-şân hazretlerine emr-i hümayûn tesvîdidür.

Siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz; zîr-i nigîn-i hükûmet ve hıya-i fer-mân-berî vü itâ'atinüz olan iklîm-i Kırım'un ve etrâf u havâlîsinün kâffe-i umûr u âmme-i hutûb-ı cumhûrî taraf-ı bâhiru-ş-şeref-i mülûkânemüzden hâssaten re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i ilhânînüze muhavvel olduğu eğerçi ma'lûmunuz olup ve lâ-kin cenâb-ı hânîyyet-me'âbınız rütbe-i fâyika-i ilhânî ve mesned-i lâyka-i kâânî-ye irtikâ vü su'ûd idelden berü muktezâ-yı rezânet-i tedbîr u revîyyet ve mübte-ğâ-yı asâlet [ü] necâbet ü fitnatınız üzre dûdmân-ı Hılâfet-nişân-ı şâhânemüze olan vüfûr-ı ihlâs ve mezîd-i sadâkat ü ihtisâsınızı te'yîd ve nev be-nev kalem-rev-i hükûmetinizde olan keyfiyyât u hâlâtı Der-bâr-ı inâyet-karâr-ı Pâdişâhânemüze i'lâm u isti'lâm birle ta'dîl ü temşiyetine cidd ü cehd-i ekîd eylemenüz ve husûsâ muhâfaza-i şerâyit-ı müsâlemet ve vîkâye-i nizâm-ı mülk ü milletde sünûh iden ev-zâ'-ı merğûbe vü etvâr-ı makbûlenüz tarafınıza olan hüsn-i i'tikâd-ı hıdvânemüzi kat-ender-kat te'kîd ve itâ'at-ı ulî'l-emrde mâ-sadak-ı Nazm-ı Mecîd olmanuzı tas-dîk u teşyîd eylemişdür. Bundan akdem emr-i hümayûnumuz ile Rodos cezîresine nefy ve hâlâ anda meks üzre olan Kırımıyyü'l-asl Ermîrzâ Ağa'nun yeğeni olup Kırım'da Salgır Suyı ta'bîr olunan mahalde sâkin Ahmed Beğ-oğlu İslâm Ağa demekle ma'rûf kimesne mebde'-i fitne vü fesâd ve menba'-ı şûr u inâd olup muzırru'n-nâs ve sâ'î bi'l-fesâd ve i'dâm u izâlesi mertebe-i vücûba muntehî şakıyy-i bed-nihâd olduğu yakînen vâsıl-ı sâmi'a-i husrevânem olmağla i'dâm u izâlesi husûsî uhde-i diyânet ü emânetlerine tefvîz u ta'lik olunup ve bundan başka yigirmi beş sene mukaddem Kabartay Çerkeslerinden ayrılup hâlâ ol havâlîde geşt ü güzâr iden Arslan Beg-i Peyk nâm şahıs dahı bir eyyâm Baksan'un öte tarafında oturup el-ân berü

tarafında Kuban ile Baksan'un arasında konar u göçer makûlesi olup lâkin mez-bûr bir dürlü kendü hâlinde olmayup hılâf-ı rızâ-yı hümâyûn ve mugâyir-i şerâyıt-ı musâfât evzâ' u harekâta cesâret ve husûsâ Kabartay tâ'ifesi'nün karâr-dâde olan hüsn-i nizâmlarınun ihtilâllerine ta'lik-ı enâmîl-i hadî'at ve ibâdu'llâhı ber-hem-ze-de-i zucret idüp ve el-ân taraf-ı ilhânînüze dahı hıyâneten Kuban tarafında ikâmet ve itâ'atde olan Çerâkise ve Nogayluyân'ı kendü hâllerinde komayup ba'zan hay-vânât ve ba'zan nüfûslarını serika vü gâret ve ba'zı haşerât ile cem'ıyyet ve mugâyir-i musâleha hareketde bulunmağa cür'et itdüğü ve'l-hâsıl anun dahı muzırru'n-nâs ve sâ'î bi'l-fesâd olup izâlesi mühimm ü muktezî idüğü tahkîkan resîde-i sem'-ı hümâyûnumuz olmağın anun dahı hıfzan li'l-müsâlemeti ve'n-nizâm tertîb-i cezâsı fermân-ı hümâyûnum olmağla Kuban Ser'askerine taraf-ı kâânîlerinden haber irsâ-liyle mi olur, ne vechile ve ne tarîkla olur ise olsun i'dâm u izâlesi husûsı tedbîr-i isâbet-pezîrinüze havâle vü tefvîz olunduğı cihetden icrâ vü tenfîzine sarf-ı dikkat eylemenüz içün hâssaten işbu menşûr-ı diyânet-neşûr-ı hâkânîmüz şeref-bahşâ-yı sudûr olup () ile tarafınuza irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; zikrolunan şakîlerün i'dâm u izâlesi hâssaten himmet-i vâlâ-nehmet-i keyânînüzdən matlûb-ı hümâyûnumuz idüğü karîn-i yakînînüze oldukda şakiy-yân-ı merkûmânı ne tarîkla ve ne vechile olur ise olsun alâ-eyyi hâlin ele getürdüp tertîb-i cezâ-yı sezâlarıyla vücûd-ı habâset-âlûdlarından ülkât-ı Kırım'ı ve havâlîlerini tanzîf u tathîr ve nizâm-ı memleketi ihyâ vü tecdîd ve şerâyıt-ı muvâlâtı icrâ vü temhîd idüp bu hayr-ı cezîlinüz hâssaten bâ'is-i ârâmiş-i ibâd ve sebep-i âsâyış-ı nizâm-ı bilâd olmağla inşâa'llâhü Te'âlâ zikr-i bi'l-hayr ile pîrâye-i elsine-i enâm olmağa ikdâm-ı tâmm eyleyesiz.

Evâsıt-ı Ca., sene 1159

Kırım'daki Kiptîlerin Vergisi

Collection of Taxes from the Copts (Kiptis) in Crimea

Kırım ve havalisindeki Kiptîlerin vergilerinin Osmanlı ülkesinin diğer bölgelerinde uygulanan usul çerçevesinde Kırım hanı tarafından tek elden yürütülmesine izin verildiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Selim Giray Han'a emr-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about giving permission to the Crimean Khan to collect the taxes from the Copts (Kiptis) in Crimea and its surroundings, in accordance with the procedures applied in other parts of the Ottoman Empire

30 Haziran – 10 Temmuz 1746

Kırım Hânı celâdetlü Hân-ı âlf-şân hazretlerine emr-i hümayûn tesvîdidür.

Bi'l-cümle Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i Pâdişâhânemde vâkı' mahâll ü mevâzı'da sâkin ü kâtın kefare vü Yehûd tâ'ifelerinin cizyeleri asnâf-ı selâse üzre ve Kıbtıyân gürûhının cizyeleri dahı maktû'ıyyet vechile cibâyet olunagelmekden nâşî siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, kalem-rev-i hükûmet ve hıyta-i fermân-berî vü himâyetinüzde olan iklim-i Kırım ve ülke-yi Bucak ve sâ'ir mahallerde bulunan göçebe vü yirlü makûleleri olan Müslim ü zimmî tâ'ife-i Kıbtıyânun virgüleri dahı sâ'ir Memâlik-i Mahrûsemde olan Kıbtıyâna kıyâsen maktû' nâmiyla cibâyet ve taraf-ı ilhânînüzden yed-i vâhidden rü'yet olunmak iktizâ ider iken mesfûrlar taht-ı zâbitaya idhâl ü tenzîl ve cizye vü maktû'larınun cibâyeti mıkhdâr-ı ma'lûma ifrâğ u tahvîl olunmamakdan nâşî el-yevm ba'zan cibâyet ve ba'zan dahı himâyet; ve cibâyet olunanlar dahı muhtelifü'l-mıkhdâr nâ-mazbût rü'yet olunmağla nizâm-ı emr-i cibâyet muhtell ve bu takrîb ile nicelerinün vech-i cibâyetleri metrûk ü mu'attal olduğu vâsıl-ı sâmi'a-i hümayûnumuz olmuştur. Devâhıl-ı ülke-i İslâmiyân'dan kabûl-i ra'ıyyet ile meks ü ikâmet iden ehl-i zimmetün esbâb-ı emn ü râhatları; " ... hattâ yü 'tû'l-cizyete an-yedin ve hüm sâğırûn."⁸¹ nass-ı Hikmet-fassı üzre rakabelerine madrûb cizyenün ve Kıbtıyyü'l-asl olup Müslim idâdında olanlarından alınagelen rüsûm-ı maktû'anun edâ vü istîfâsına menût ve fer u şevket-i Devlet-i rûz-efzûnumuzun ızhâr u ifâsı dahı şer'-ı kavîm ü kânûn-ı müstedîm üzre amel ü harekete meşrût idüğü kazâyâ-yı müsellemeden olmağla sâ'ir Memâlik-i Mahrûsemde cârî olan nizâm u kavânîn üzre kalem-rev-i hükûmetinüz olan mahallerün dahı Kıbtîleri husûsı zâbita-i nizâma bend olunmak muktezî olduğu cihetden bi'l-cümle Memâlik-i Mahrûsemde olan Müslim ü zimmî gürûh-i Kıbtıyânun cizye vü maktû'ları ne vechile cibâyet olunageldiği ve şurûtları

ne gûne idüğü mufassalen Hazîne-i Âmiremüzde mahfûz olan defâtirden ihrâc ve Başdefterdârüm imzâsıyla mumzâ kılınup ma'lûm-ı ilhânîleri olmak üzre cânib-i keyânîlerine irsâl olunmuşdur.

İmdi; fîmâ-ba'd Kırım devâhılînde ve kezâlik Taman ve Kuban câniblerinde ve berü Bucak taraflarından dahı Kavşan ve Yalı Karyeleri ta'bîr olunan yirlerde ve Hân Kışlası'nda ve anlara tâbî' mevâzî'da ve'l-hâsıl öteden berü taht-ı hükûmet-i hânân-ı zevi'l-unvânda rahhâl ü nezzâl bulunup cizye vü maktû'ları müşârun-ileyhim câniblerinden alınagelen Kıbtıyân tâ'ifesi'nün cizye vü maktû'ları bir nişân-ı mu'ayyen vaz'ı ve Kalemi'nden ihrâc olunan sûretün şurûtına tatbîk vechiyle taraf-ı hânîlerinden tahsîl ü tetmîm ve yed-i vâhîdden cibâyet ü tanzîm olunmasına izn-i hümayûn-ı mülûkânemüz erzânî kılınmağın minvâl-i meşrûh üzre amel ü harekete mübâşeret ve ol bâbda efrâd-ı âferîdeden hiç ahad fermân-ı hümayûnuma ve re'y-i isâbet ârâ-yı ilhânîlerine muhâlif hareketden mücânebet ü mübâ'adet eylemelerini tenbîh ve ifhâmı lâzım gelenlere tenbîh ü te'kîde himmet ve keyfiyyeti herkese i'lân u işâ'at eyleyesiz.

Tahrîren; fî-evâsıtı Cumâde'l-âhır, sene tis'a ve hamsîn ve mi'e ve elf.

48

Kırım Hanı Selim Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi

Invitation of the Crimean Khan Selim Giray to Istanbul

Memleketinin idaresi hakkında kendisine sözlü olarak bazı tavsiyelerde bulunulmak üzre ziyaret için İstanbul'a davet edildiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Selim Giray Khan about inviting him to Istanbul to recommend orally concerning the administration of the country

6 – 16 Ekim 1746

*Hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Selim Giray Hân
dâmet ma'âlîhiye da'vet-i şâhâneyi hâvî nâme-i hümayûn müsveddesidür.*

Fermân-fermâ-yı iklîm-i Kırım olan hânân-ı müstelzimü't-tafhîmun Devlet-i Aliyye-i Hılâfet-âsârımuza olan ihlâs u ihtisâsları muktezâsınca siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, hîn-i behcet ü bastatda eslâf-ı sa'âdet-ittisâfınuz ba'zan Südde-i Sa'âdet-uddemüze da'vet ve manzûr-ı ayn-ı kerâmet ü inâyet kılınmak hânedân-ı zilliyet-unvânımızun âdet-i hasene-i behcet-nümûn ve kavâ'id-i müstahsene-i mevhîbet-efzûnından ma'dûd olup ve bâ-husûs cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i

çerâğ-ı hâss-ı mülûkâne ve gars-i yemîn-i mekremet-zamîn-i husrevânemüz olmanız ile cebîn-i ihlâs-mübîn-i kâânîünüzde lâmi‘ u dırahşân olan envâr-ı şehâmet ü sadâkat ve hamîr-i mâye-i fitrat-ı ilhânîünüzde sâtı‘ u tâbân olan âsâr-ı asâlet ü hüsn-i akîdet muktezâsınca Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyânemüze eslâf-ı pâkîze-evsâfinuzdan ziyâde cılve-ger-i mir’ât-ı zuhûr olan sûret-i ihtisâs-ı vüdd ü mahabbet ve çehre-i ihlâs-vüfûr-ı meveddetinüze binâ’ en şeref-i ziyâret-i Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Pâdişâhânemüz ile müşerref ve avn-i Rabbânî vü savn-ı Samedânî ile fîmâ-ba’d dahı zabt u rabt-ı memleket ve tanzîm u termîm-i umûr-ı il ü vilâyetde muktezî olan bi’l-müşâfehe vasâyâ-yı hikmet-ârâ-yı husrevânemüz ile gûş-ı hûş-ı keyânîünüz müşennef kılınmak için bu hılâlde Der-bâr-ı Hılâfet-karâr-ı mülûkânemüze tahrîk-i rikâb-ı nehzat eylemenüze irâde-i seniyye-i şâhânemüz ta‘alluk itmeğin işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

Lede’l-vusûl; iklim-i Kırım’un dâhilen ve hâricen umûr-ı lâzîmü’t-tesviyesini tanzîm u itmâm ve cenâb-ı ma‘âlî-nisâbinuzun avd ü ric‘atine değin her husûsı gereği gibi ifrâğ-ı kâlb-ı hüsn-encâm eyledikten sonra hânedân-ı rasînü’l-erkânımuza olan meveddet-i hâlisanzı siz dahı gelüp vicâhen arz u iş‘âr niyyet-i mûcibü’l-istibşârı ile inşâa’llâhü Te‘âlâ makarr-ı hükûmetinüzden hareket ve salt u sebük-bâr alâtarîkı’z-ziyâre Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyânemüze gelmeğe bezl-i cüll-i himmet eyleyesiz.

Fî-evâhırı N., sene [1]159

Kırım Hanlığı'na Kalgay Arslan Giray'ın Tayini

Appointment of Qalga Arslan Giray to the Crimean Khanate

Kırım Hanlığı'na Kalgay Arslan Giray'ın tayin edilerek hanlık berat ve hil'atinin çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden memleketinin işlerini düzene koyup halkı adaletle idare etmesi ve Rusya ile yapılan antlaşmaya uymasının beklendiği hususlarında Sultan I. Mahmud'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to Qalga Arslan Giray about the appointment of Qalga Arslan Giray to the Crimean Khanate and sending the charter (berat) and caftan (hilat) of khanate with various gifts; and expectation from him to put in order the state affairs and to govern the people in justice, and to comply with the treaty signed with Russia

29 Mayıs – 8 Haziran 1748

*Taraf-ı Hümayûn-ı Hazret-i Cihân-dârî'den
müceddeden Kırım Hânlığı tevcîh ü ihsân-ı mülûkâne
buyurıldığıın müş'ır yazılan nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûnun sûretidür.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, nâhicü menâhici'l-ızzî ve'l-ikbâl, sâlikü mesâliki'l-mecdi ve'l-iclâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Müte'âl Kalgay-ı sâbık Arslan Giray Hân dâmet ma'âlîhi tevkî'-ı refî'-ı hümayûnumuz vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Kırım Hânı olan Selim Giray Hân bi-emri'llâhi Te'âlâ ecel-i müsemmâ ile âzim-i dâr-ı bakâ olduğu Kırım tarafından Dersa'âdetüme i'lâm u inhâ olunmağla cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız dûdmân-ı şecâ'at-nişân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dâr ve emced ü şöhret-şî'ârı olup mahâsin-i ahlâk-ı fitriyye ile mevsûf ve rızâ-cûyî-i Devlet-i Aliyyem ile ma'rûf olduğunuzdan başka mir'ât-ı nâsiye-i hâlinüzden meş-hûd ü nümâyân olan mahâ'il-i fazâ'il-i necâbet ü asâlet ve delâ'il-i celâ'il-i rüşd ü fatânet muktezâsınca bu âna dek cılve-ger-i minassa-i zuhûr olan etvâr-ı merğûbe vü evzâ'-ı makbûlenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i zıllu'llâhî ve mutâbık-ı rızâ-yı meymenet-iktizâ-yı Hılâfet-penâhîmüz olup ve bundan böyle dahı süpürde-i uhde-i emânet ü besâletiniz kılınan tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve tevsîk-ı hıfz-ı şurût-ı musâleha vü müsâlemetde zîver-i kitâbe-i iştihâr ve sebt-i sahâyif-i leyl ü nehâr olacak mesâ'i-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u iktidâr ve istihsâl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı Pâdişâhânemde sa'y-i bî-şümâr ideceğiniz levâyih-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmağla hâliyâ hakkınızda bihâr-ı zehhâr-ı mekârim-i bî-imtinân-ı husrevânemüz mevc-hîz ve sehâb-ı

efzâl-i bî-hemâl-i hâkâniyyemüz bârân-rîz olup avâtıf-ı aliyye-i şâhânemüzden Kırım Hânlığı müceddeden cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînüze tevcîh ü taklîd olunmağla tevcîhini hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tasdîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı bâhiru's-sürûra dûhte bir sevb kabaniçe kürk ve bir sevb sâde hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve şî'âr-ı celâdet ü şehâmetinüz olan bir aded semmûr kalpak-ı bâ-ibtihâc-ı kişver-sitânî ve iki kıt'a murassa' otâka-i hüma-sâye-i cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza mücevher şemşîr-i berk-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-nuza atıyye-i hümayûnumuzdan olmak üzre dört bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i'lâ kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i hümayûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me'mûr Rikâb-ı Hümayûnumda Mîr-âhûr-ı Evvelüm olan iftihâr-ı'l-emâcid ve'l-ekârim Mîr Turak *dâme mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümayûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve kalpak-ı felek-mümâssı zîb-i ser-i ikbâl ve otâka-i hümayûnumı pîrâye-i tâc-ı vehhâc ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı ârâyış-i miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve hâssaten olan atıyyemüzi endâhte-i ceyb-i iftihâr idüp ve mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümayûn-ı ilhâm-makrûn-ı tâc-dârî ve melhûz-ı hâtır-ı feyz-mazâhir-i hudâvendigârimüz oldığı üzre tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfih-i fukarâ vü ra'ıyyet ve be-tahsîs Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârimuz ile Devlet-i Rûsiyye beyninde mün'akıd u müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbedenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mücâmele-i hem-civârînün merâsimine ve kat' olunan hudûdlarun muhâfazasına mürâ'ât ile harekât-ı marziyyenüz cilve-ger-i sâha-i zuhûr oldukca zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i übbehet-mend-i ilhânîde müstekırr ve i'tilâ'-i şân ve irtifâ'-ı kadr u unvânınız dem be-dem mütezâyid ü mütekâsir olacağında iştibâh olunmayup ve kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ ve sulehâ ve ümerâ ve mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazârdan himâyet ü sıyânete hüsn-i ihtimâm ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete ikdâm-ı tâmm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm idüp ve zîr-i nigîn-i hükûmet ve hıyta-i fermân-rânîleri ve itâ'atinüzde olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve kâtibe-i sığâr u kibâr ve bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban'un zabt u rabtlarında ihtimâm u dikkat ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtdan cümlesinün men' u tahzîrlerinde bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-nisâb-ı ilhânîlerinden me'mûl olduğu vechile lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmetleri olan zabt-ı ser-rişte-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâmda sarf-ı cüll-i himmet ve Moskovlu ile mukaddemâ kat' u tahdîd olunan hudûdlarun hıfz u hırâsetine gereği gibi îsâr-i nakdîne-i miknet ü kudret eyleyesiz.

Evâ'il-i C., sene 1161

Kırım Hanının Teşekkür Mektubu *The Crimean Khan's Letter of Gratitude*

Kırım Hanlığı'na kendisinin tayin edilmesinden dolayı büyük mutluluk duyduğuna ve bu vesile ile gönderilen hediyeleri aldığına dair Kırım Hanı Arslan Giray Han'dan Sultan I. Mahmud'a gönderilen cevabname

Letter (cevabname) sent by the Crimean Khan Arslan Giray Khan to Sultan Mahmud I about great gratitude for his appointment to the Crimean Khanate and receiving the gifts sent to him on this occasion

13 – 23 Eylül 1748

İşbu mektûb, Mektûbî efendi tarafına virilmiştir.

***Teşrîfât-ı Seniyye-i Hümayûn vusûlini muhbir
hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Arslan Giray Hân tarafından
Mîr-âhûr-ı Evvel Turak Beğ ile gelen cevâb-nâmedür. Evâhır-i N., sene [1]161***

Şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü veliyy-i ni‘metüm, hünkârüm hazretlerinün Atebe-i Aliyye-i Sidre-nişân ve Südde-i Seniyye-i ma‘delet-unvânlarına envâ‘-ı huşû‘ u huzû‘ üzre rû-yı ubûdiyyet mâlîde ve nâsiye-i rıkkıyyet sâyîde kılınmak siyâkında ma‘rûz-ı abd-i sadâkat-mefrûzlarıdır ki:

Cenâb-ı Hudâ-yı bî-çûn şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü veliyy-i ni‘metüm, hünkârüm hazretlerinün sebep-i nizâm-ı rub‘-ı meskûn olan vücûd-ı mes‘ûd-ı hümayûnların kâffe-i hatâyâdan masûn u me‘mûn ve a‘dâ-yı bed-hâhlarını dâ‘imâ müdemmer ü ser-nigûn eyleyüp hem-vâre sâye-i hüma-pâye-i mülûkânemi âmme-i bendegân ve hâssaten bu çerâğ-ı hâss-ı bâhiru'l-ihtisâsun üzerinde ebed-makrûn eyleye. Bu abd-i müstehâmmun hakkında bihâr-ı zehhâr-ı inâyet ü atûfet-i husrevânen mevc-hîz olup avârif-i aliyye-i şâhânenen Kırım Hânlığı tevcîh ü ihsân buyurıldığını mübeşşir ü hâvî berât-ı behcet-âyât-ı şeref-me‘âl ve Rikâb-ı Kamer-tâb-ı Husrevânenen şeref-nümûd [u] sudûr olan nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn-ı übbehet-makâl mücebince teşrîfât-ı mülûkânenden semmûra dûhte bir sevb kabaniçe ve bir sevb hıl‘at-ı bâhiru'l-behcet-i sultânî ve bir aded kalpak-ı bâ-ibtihâc ile iki kıt‘a otâka-i hüma-cenâha-i cihân-bânî ve birer kıt‘a tırkeş-i düşmen-küş ve samsâm-ı nusret-niyâm-ı husrevânî ve hâssaten dört bin aded zer-i meskûk-i hâlisu'l-ayâr atıyye-i behiyye-i şâhânen hâlâ Mîr-âhûr-ı Evvel'ün Turak Beğ kulun vesâtatıyla şeref-bahş-ı vürûd oldukda hezâr ta‘zîm u ibcâl üzre edâ-yı merâsim-i istikbâl ve icrâ-yı levâzim-i telsîm ü iclâl olunup emr u fermân-ı Pâdişâhânen üzre teşrîfât-ı mülûkâneden zîver-i ser ü düş-ı mufâharet ve ârâyiş-i miyân-ı taviyyet ve zîb-i ceyb-i servet⁸² ve her biriyle hezâr gûne iktisâb-ı şeref-i

82 Metinde "نورت" şeklinde geçmektedir.

mübâhât ü ibtihâl ve her ne gûne emr u fermân-ı vâcibü'l-iz'ân-ı Pâdişâhânene imtisâl-i kılâde-i gerden-i iştiğâl olunup farîza-i zimmet-i çâkerânem olduğu üzere tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfih-i fukarâ vü ra'ıyyet be-tahsîs Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârün ile Devlet-i Rûsiyye beyninde mün'akıd olan musâleha-i hayriyyenün şurût u kuyûd ve mevâsik [u] uhûdınun muhâfaza vü istikrârına bezl-i mâ-hasal-i iktidâr ve istihsâl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı husrevânen ile eyyâm u leyâl mahsûru'l-âmâl olduğum muhât-ı ılm-i âlem-ârâ-yı mülûkânem oldukda emr u fermân ve lutf [u] inâyet ü ihsân şevketlü, kerâmetlü, kudretlü, azametlü hünkârum hazretlerinündür.

**Bende
Arslan Giray**

51

Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın Taltifi *Reward for the Crimean Khan Arslan Giray*

Kırım'ın ve ahalisinin adalet ve düzen içerisinde idaresi, sınır bölgelerindeki kalelerin güçlendirilmesi, Rusya ve Lehistan ile olan antlaşmalara uyulması ve çıkan bazı sorunların ustalıkla çözümü hususlarında ortaya koymuş olduğu başarılı çalışmalarından dolayı çeşitli hediyelerle taltif edildiğine dair Sultan I. Mahmud tarafından Kırım Hanı Arslan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Arslan Giray Khan about rewarding him with various gifts for his successful administration in Crimea and its people in justice and order, and reinforcement of the castles in the frontier regions, and complying with the treaties signed with Russia and Poland (Lehistan), and solving problems effectively

8 – 18 Mayıs 1749

Taraf-ı Hümâyûn-ı Hazret-i Hilâfet-penâhî'den bu def'a inâyet ü i'tâ buyurulan teşrîfât-ı hümâyûn irsâlini müş'ır hâlâ Kırım Hânı Arslan Giray Hân dâmet ma'âlîhiye yazılan nâme-i hümâyûn-ı inâyet-makrûnun sûretidir.

Ba'de'l-elkâb. Cenâb-ı şehâmet-simâtları urûğ-ı hurşîd-fürûğ-ı Cengîziyye ve dûdmân-ı şecâ'at-nişân-ı hânîyyenün erşed ü nâm-dâr ve emced ü şöhet-şi'ârı olup mecbûl olduğunuz cevher-i rüşd ü kiyâset ve iksîr-i diyânet ü fütüvvet muktezâ-sınca cenâbınızdan dîn ü Devlet-i Aliyyemüze muvâfık ve rızâ-yı yümn-iktizâ-yı şâhânemüze mutâbık harekât-ı sencîde ve etvâr-ı pesendîde zuhûrî melhûz-ı tab'-ı hümâyûn-ı mülûkânemüz olmak hasebiyle bundan akdem zât-ı necâbet-simâtları

fürûğ-ı şecere-i tayyibe-i sâbitü'l-asl-ı Cengîziyye beyninden intihâb u ihtiyâr ve sadr-ı vâlâ-kadr-i hânîye is'âd u ırkâ ile nihâl-i şân u i'tibârınız muvâzî-i çarh-ı devvâr kılınmışıdı. Ol zamândan ilâ-yevminâ hâzâ zâtınızda olan mâye-i ehliyyet ü isti'dâd ve mâtde-i hüsn-i revîyyet ü reşâd muktezâyâtını ızhâr u icrâ ve her emirde tamâm-ı rızâ-yı hümâyûnumuz üzre hareketi iltizâm ü ifâ iderek gerek tavâyif-i Tatar ve Nogayluyân'un zabt-ı ser-rişte-i nizâmlarıyla iklîm-i Kırım'un tanzîm-i kâffe-i umûrında ve gerek kılâ'-ı serhaddâtun takvîyet ü istihkâmları zımnında tesviye-i ahvâl-i cumhûrında ve be-tahsîs Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârum-la mü'ebbed musâleha üzre olan Moskov Devleti ile hüsn-i dostî vü hem-civârî ızhârında ve sebkât iden ba'zı de'âvî-i cüz'iyyenün şurût-ı ahid-nâme-i hümâyû-na tatbîk ve dostluk rûsûmını te'yîd ü tevfk birle âkılâne ve müdebbirâne fasl u hasminde ve hakîmâne hareket birle tarafeyni ırzâ vü tatyîbde ve'l-hâsıl hâssaten i'tinâ vü ihtimâm-ı hümâyûnum der-kâr olan şerâyıt-ı musâfâtun uhûd ü kuyûdına mû be-mû ri'âyetde ve kezâlik Devlet-i Aliyyemün kadîmî dostı olan Lehlü Devleti ve Cumhûrî'yla mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbede-i kadîmenün ve dostluk u hem-civârî merâsiminün tatarruk-ı halelden hıfz u sıyânetinde zuhûra gelen himmet-i vâlâ-menkabet-i ilhânîleri ve bu def'a taraf-ı hânîlerinden tahrîr u inhâ olundığı vechile merâsim-i hazm ü ihtiyâta ri'âyet ve hudûd-ı sulh u musâfâtı hırâset siyâkında halefû's-selâtîni'l-ızhâm hâlâ Nûreddîn olan Kırım Giray Sultân *zide ulüvvühûn*un Bucak taraflarına ta'yîn ü tesyîriyle ol havâlîde Nogayluyân'un emr-i muhâfaza vü irtibâtlarında sünûh iden dikkat ü mübâderetleri ve sâ'ir temşiyeti fermânımız olan mehâmm-ı lâzimenün rû'yet ü temşiyetlerinde ve bi'l-cümle müterettib-i zimmet-i himmet ve muhavvel-i uhde-i rûşd ü revîyyetleri olan hâlât u mühimmâtun te'diye vü tensîkında ânen fe-ânâ cilve-ger-i sâha-i zuhûr olan gayret ü hamîyyetleri yegân-yegân karîn-i hads ü ikân ve ma'lûm-ı tab'-ı dakîka-dân-ı mülûkânemüz olmağla husûsât-ı merkûmede zuhûr u bürûz iden ihtimâm u dikkat ve dil-hâh-ı mülûkânemüze mutâbık vaz' u hareketinüz vesîle-i mahzûziyyet ve tarafınıza bâ'is-i tezâyüd-i teveccüh ü inâyetimiz olmakdan nâşî hakkınızda bahr-i bî-pâyân-ı mekârim-i mülûkânemüz mevc-hîz ve âftâb-ı âlem-tâb-ı avârif-i celiyye-i husrevânemüz lem'a-rîz olup tarafınıza olan teveccüh-i fu'âd-ı mekârim-mu'tâd-ı şâhânemüzi cümleye ızhâr u i'lân ve nezd-i hümâyûnumuzda olan ulüvv-i menzilet ü mekân ve sümüvv-i kadr u şânınızı irâ'et ü beyân siyâkında avâtıf-ı aliyye-i mülûkâne ve avârif-i seniyye-i husrevânemüzden semmûr-ı fâyızu's-sürûra dûhte bir sevb kabanîçe-i sultânî ve bir aded semmûr kalpak-ı lâmi'u'l-işrâk ve bir kıt'a murassa'-top sorguc-ı keyânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza murassa' şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî i'tâ ve hazîne-i mekârim-defîne-müzden dahı hâssaten cenâbınıza olmak üzre yalnız beş bin aded zer-i mahbûb-ı mergûb inâyet ü ihsânımız olmağın mahsûs işbu nâme-i hümâyûnumuz ile mashûben hâlâ Devlet-i Aliyyemüzde Hâcegân-ı Dîvân-ı Mu'allâ-unvânımızda Küçük Rûz-nâme pâyesiyle mukaddemâ şânı terfî' u i'lâ kılınup me'mûr olduğu hîdemâtta sadâkat ü istikâmeti ma'lûm ve Kapu-kethudâlığınız derece-i behiyyesi ihrâzıyla

müftehır u mersûm olan iftihâru'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Selâmi *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; teşrîfât-ı hümâyûnumuzı hutuvât-ı ta'zîm ile istikbâl ve ser ü dūş u miyân [u] ceyb-i celâdet-nişânınıza zîver ve ta'lik ile levâzim-i ihlâs u ihtisâsı ikmâl eyledikten sonra cenâb-ı asâlet-nisâbları bu hareket-i razıyye ve şîve-i marzıyye üzre sâbit ü ber-karâr ve her hâlde tahsîl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı şâhânemüz miyân-bend-i sa'y ü ibtidâr oldukca hakkınızda kat kat hulel-i tevec-cûh ü i'tibârımız mebzûl ü der-kâr ve mesned-i bülend-i hânîde ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ devâm u istikrâr ile hâ'iz-i kasabü's-sebk-ı iftihâr ve fâ'iz-i sihâm-ı behcet ü ma'âlî-i bî-şümâr olacağınızı mukarrer bilüp ana göre kemâ-fi'l-evvel ve belki evvelkiden ezyed ü ekmel zabt u rabt-ı memleket ve tanzîm-i umûr-ı hânıyyete sarf-ı makderet ve hıyta-i hükûmetinizde olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve eşrâf u a'yâna alâ-merâtibihim ızhâr-ı rû-yı nevâziş ü mekremet ve fukarâ vü zu'afâyâ neşr-i envâr-ı âtîfet ve bast-ı cenâh-ı merhamet ü şefakat ile celb-i kulûb-larına mübâderet ve ol havâlîde vâkı' ta'mîr u termîmi fermânımız olan kılâ'-ı serhaddâtun emr-i binâ vü tahsîn ve vücûh-i takviyet ü tarsînlerinde taraf-ı Devlet-i Aliyyemüzden ta'yîn ü tesyîr olunan binâ emînlerine i'ânet ü muzâheret ve tahsîl-i esbâb-ı sühûlet ve temşiyet-i me'mûriyyetlerine i'tinâ vü dikkat ve tavâ-yif-i Tatarân ve husûsâ Nogayluyân'un ve Kuban'un zabt-ı ser-rişte-i nizâmlarıyla hılâf-ı şurût-ı musâfât mîkdâr-ı zerre hâlet ü hareket zuhûrından ale'd-devâm cümlesini men' u tahzîre himmet ve Devlet-i Aliyyemüz ile mü'ebbeden musâleha üzre olan Moskov Devleti ile şerâyıt-ı dostî vü safvet ve ravâbıt-ı hem-civârî vü müsâlemetün kemâ-yenbağî metânet ü istihkâmına ziyâde i'tinâ vü dikkat ve kezâlik Saltanat-ı Seniyyemüzün kadîmî dostı olan Leh Devleti ve Cumhûrî dostlarımız câniblerine dahı vüfûr-ı ri'âyet ve her hâlde ibrâz-i levâzim-i hem-civârî vü meveddet ve ızhâr-ı merâsim-i dostî vü müsâlemet zımında üslûb-ı hakîme ri'âyet ve cümlesi haklarında mu'âmele-i bi'l-mücâmele merâsimine himmet iderek hıfz-ı şurût-ı musâlehayı bezl-i miknet ve her hâlde cenâbınızdan me'mûlümüz olan âsâr-ı rüşd ü reviiyyet ve etvâr-ı lutf u behceti icrâyâ nisâr-ı nakdîne-i sa'y ü nehm et ve pey-der-pey ol tarafların ahvâl ü âsârını ve nev be-nev isticlâb olunan vakâyî' u ahbârı i'lâm u işâret eyleyesiz.

Fî-evâhırı Ca., sene [1]162

Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın Yeniden Taltifi

Reward for the Crimean Khan Arslan Giray

Osmanlı Devleti ile Lehistan ve Rusya arasındaki antlaşmalara riayet, Kefe'den gidecek asker ve mühimmatın nakli, Ribat ve Ur kaleleri ile ilgili bazı hususların tamamlanması vs. konulardaki gayretlerinden dolayı çeşitli hediyelerle taltif edildiğine dair Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Arslan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Arslan Giray Khan about rewarding of him with various gifts for his efforts in complying with the treaties signed with Russia and Poland (Lehistan), and moving soldiers and ammunition to be sent from Kefe, and completion of certain issues related to the castles of Ribat and Ur etc.

11 – 21 Eylül 1751

*Mübârek Rikâb-ı Müstetâb-ı Hümayûn'dan**Kırım Hânı'na teşrîfât-ı seniyyeyi hâvî nâme-i hümayûn sûretidür.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, bi'l-fi'l Kırım Hânı Arslan Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tahıyyât-ı şâhâne vü teslîmât-ı selîmât-ı Pâdişâhâne -ki, hüsn-i teveccüh-i bî-kerâne-i husrevâneden fâ'iz olur- mütâla'a kılındıktan sonra ma'lûmunuz ola ki:

Cenâb-ı şehâmet-nisâbları rütbe-i vâlâ-yı hâniyyet ile revnak-dih-i gülşen-sarây-ı hânî ve pîrâye-bahş-ı mesned-i ilhânî olduğunuz müddetden berü her husûsda hâzım ü ihtiyâtı pîş-nihâd ve her mâddede icrâ-yı levâzim-i rüşd ü revıyyeti pîşe vü mu'tâd iderek uhde-i ihtimâmınıza ihâle kılınan mehâmm-ı lâzimenün dil-hâh-ı mülûkânem üzre hüsn-i temşiyet ü itmâmına sa'y ü ikdâm ve Devlet-i Rûsiyye ve Leh Cumhûrı ile miyânede mün'akıd olan şerâyıt-ı dostî vü musâfâtun ri'âyet ü icrâsına dikkat-i mâ-lâ-kelem üzre olduğunuzdan mâ'adâ Ribat Kal'ası'nun müceddeden neferâtı tertîbi ve yirlü yerine vaz' u takrîri husûsında ve Ur Kal'ası'nun şeranpoları vaz' u tertîbinde ve Kefe'den gidecek neferât u mühimmâtun mahallerine nakl ü tesyîrlerinde ve sâ'ir bunlara müteferri' olan umûr u hâlât ve levâzim ü mühimmâtun istihzâr u istikmâllerinde ve'l-hâsıl ol havâlinün vücûh-i nizâm u takviyetlerinde cılve-ger-i sâha-i zuhûr olan gayret ü himmet-i hânî ve mezîd-i i'tinâ vü dikkat-i kâânîleri nezd-i hümayûnumda be-gâyet mevki'-ı tahsîne mevsûl ve endâm-ı isti'dâd u istihâlinüz pertev-i enzâr-ı mâyet-âsâr-ı husrevânemle meşmûl olup bu def'a avâtıf-ı kâmile-i husrevâne ve avârif-i şâmîle-i mülûkânemden tarafı-

nuza olan vüfûr-ı teveccühât-ı mekârim-âyât-ı şâhânemi cümleye muhbir u müş'ır ve nezd-i husrevânemde olan kemâl-i vak' u i'tibâr ve mezîd-i istikrâr u istiklâlinüzi mu'lim ü mübeşşir olmak üzere semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte bir sevb hıl'at-i mû-risû'l-behcet-i sultânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kab-za murassa' şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî i'tâ ve hazîne-i mekârim-defînemüzden dahı hâssaten cenâbınıza olmak üzere yalnız bin zer-i mahbûb-ı merğûb inâyet ü ih-sânüm olmağın cümlesi işbu nâme-i hümayûnuma mashûben Kapu-kethudâlığınızd hıdmetiyle be-kâm olan Hâcegân-ı Dîvân-ı Mu'allâ-unvânımdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid Selâmi *zîde mecdühû* irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; işbu teşrîfât-ı hümayûnumı hutuvât-ı ta'zîmât ile istikbâl ve ser ü dûş u miyân u ceyb-i celâdet-nişânınıza vaz' u ta'lîk ve rabt u ilkâ ile levâzîm-i temahhuz u ihtisâsı ikmâl eyledikten sonra fîmâ-ba'd dahı bu hareket-i razıyye vü şîve-i marzıyye üzere sâbit ü ber-karâr ve belki evvelkiden ezyed ü evfer rızâ-yı hümayûnum tahsîline vesîle olacak hıdemât u harekâtun ızhâr u ibrâzine bezl-i iktidâr ile teveccühât-ı mekârim-âyât-ı şâhânemün mütezâyid ü müterakkî olmasına sa'y ü ibtidâr zımnında zabt u rabt-ı memleket ve tanzîm-i umûr-ı mülk ü millet ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî vü ra'ıyyet ve nevâziş ü iltifât-ı ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir ashâb-ı rütbet ü şerâfet husûslarına ziyâde ihtimâm u dikkat ve Rûsiyye Devleti ile mün'akıd olan musâleha-i mü'ebbedenün zavâbıt u şerâyıtını ârıza-i inhırâmdan sıyânet ve kezâlik Leh Devleti ve Cumhûrî ile ez-kadîm miyânede merbût olan merâ'ir-i silm ü safvetün vıkâyeti ile şerâyıt-ı muvâlâtun kemâ-yenbağî icrâ vü ri'âyetine sarf-ı makderet ve her hâlde ızhâr-ı merâsim-i dostî vü hem-civârî ile üslûb-ı hakîm üzere hareket iderek hıfz-ı hudûd [ü] süğûr-ı musâlehayı bezl-i miknet ve husûsât-ı merkûmede ve bunlara dâ'ir sâ'ir keyfiyyâtda rızâ-yı hümayûnuma muvâfık reviş ü refîâr-ı hikmet-şi'âr ibrâziyle teveccühât-ı hümayûnumun tezâyüd ü istimrâr ve midrârât-ı inâyet ü eltâf-ı husrevânemün dâ'imü'l-idrâr olmasına nisâr-ı nakdîne-i gayret ü sadâkat ve lâzîmü'l-inhâ olan ahvâl ü ahbârı pey-der-pey Dersa'âdetüme i'lâm u işâret eylesiz.

Evâhır-i Şevvâl, sene 1164

Rusya ile Yapılan Antlaşmanın Kabartaylarla İlgili Maddesi

Article of the Treaty Signed with Russia concerning the Kabardians

Gönderdiği mektupta belirttiği konularda ortaya koymuş olduğu iyi devlet adamlığından memnuniyet duyulduğu; ancak Rus tarafına antlaşmanın Kabartaylar'ın serbestliği ile ilgili maddesine uyulduğunu göstermek için onların içindeki iki Kırım sultanının Kırım'a getirilmesi bazı kendini bilmezleri harekete geçirip istikrarın bozulmasına yol açabileceğinden, bu konudaki kararlılığın Rus tarafına bildirilmesi ve istikrarın muhafazası için elden gelen gayretin gösterilmesi hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı'na name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan about the satisfaction with his good statesmanship that he performed on the subjects that he mentioned in the letter; and however, informing the Russian side that bringing two Crimean sultans among them to Crimea to demonstrate the obedience to the article of the treaty related to the freedom of the Kabardians might cause someones to act to upset the stability; and doing his best to keep stability

17 – 27 Mart 1752

*Taraf-ı Hümayûn-ı Hazret-i Hilâfet-penâhî'den
celâdetlü Kırım Hânı'na nâme-i hümayûn sûretidür.*

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; bu def'a Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümayûnumdan hâlâ Kapu-kethudâlığınız hıdmetinde olan Seyyid Selâmi *zîde mecdühû* ve Çukadârınız () *zîde kadruhû* ile Der-bâr-ı Hilâfet-karâr-ı şâhâneme ırsâl olunan ihlâs-nâme vü tahrîrât-ı sâ'irenüz manzûr-ı hümayûnum olup bi'l-cümle mefhûm ü mü'eddâ ve mantûk u fahvâlarına ıttılâ'-ı husrevânem şâmil olmağla kalem-rev-i hükûmetinizde olan tavâ'if-i Tatar ve ricâl-i aşâyir u kabâ'ilün zabt u rabtları zımnında iklîm-i Kırım'un kâffe-i umûrî nizâmında ve Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârumla mü'ebbeden sulh u musâfât üzre olan Devlet-i Rûsiyye tarafına ızhâr-ı merâsim-i dostî vü muvâlât ile şerâ'it-ı musâlehanun istikrâr u istihkâmında ve bâ-husûs Kabartay ahâlisinün şurût-ı serbestiyyetlerine ri'âyet ve Rûsiyye Devleti tarafına kemâl-i dostluk ve hukûk-ı hem-civârlığı i'lân u işâ'at içün necl-i necîbleri halefeyi's-selâtîni'l-ızzâm Devlet Giray Sultân ve Şahbâz Giray Sultân *dâme ulüv-vühümânun* üslûb-ı merğûb üzre taraf-ı hânîlerine celb ü cezbi ile tahsîl-i rızâ-yı hümayûnumda vâkı' olan sa'y ü ihtimâm ve bi'l-cümle bu husûslara müte'allik olan ahvâl ü keyfiyyâtun hüsn-i temşiyet ü itmâmlarıyla irâha-i sâmi'a-i hümayûnuma

vesîle olacak işlerün temşiyet ü icrâsında sünûh iden dikkat ü ikdâmınız taraf-ı hümâyûnumda makbûl ü meşkûr ve ayn-ı rızâ vü inâyetüm ile manzûr u mebrûr olup du‘â-yı hayr-ı serî‘u’t-te’sîr-i Pâdişâhâneme mazhar olmuştur. Hemîşe ber-hûrdâr ve her hâlde mazhar-ı tevfkât-ı Cenâb-ı Kirdgâr olası. Sizde olan akl ü firâset ve hüsn-i tedbîr u kiyâsete göre bir dürlü fikri çekilmeyecek vechile her işe ber-vefk-ı merâm temşiyet ü nizâm virüp devlet ü memleket ve ahâlî vü ra‘ıyyetün tahsîl-i emniyyet ü râhatlarına sarf-ı kudret ideceğiniz mücerreb ü meczûm ve bu âna dek muvaffak olduğunuz nizâm ve hizmetlere sizden evvel hânlık şerefine nâ‘il olanlar muvaffak u musaddar olamadıkları ma‘lûm olup ve size her vechile i‘timâd u hüsn-i i‘tikâd-ı mülûkânem der-kâr ve cemî‘ tahrîrât u takrîrâtınız nezd-i hümâyûn-ı şâhânemde bilâ-şekk ü irtiyâb karîn-i tahkîk u i‘tibâr olmak hasebiyle; *"Ersil hakîmen ve lâ-tûsîh."* fahvâsınca ol tarafların fikrinden tahsîl-i emniyyet ve kesb-i sâ mân u râhat olunmuştur. Lâkin bu esnâda necl-i necîbleri müşârûn-ileyhimâ Kabartalu içinden çıkmaları ve cânib-i hânîlerine celbolunmaları takrîbi ile Kabartay ahâlîsinden ba‘zı kendüyi bilmez, encâm-ı kârını fehmitmez makûleleri ahid-nâme-i hümâyûnumun mantûkına adem-i ri‘âyet ile serbestiyyetlerine hâlel virecek ba‘zı nâ-ma‘kûl harekâta cesâret ve etrâf u eknâflarında Devlet-i Aliyyeme tâbî‘ olan ba‘zı kabâ‘il ü oymaklara îsâl-i mazarrat eylemeleri mülâhazadan ba‘îd olmayup ve husûsan ahid-nâme-i hümâyûnumun Altıncı mâddesinde; "Küçük ve Büyük Kabartay ahâlîleri için tarafeynden münâsib görülmüştür ki, zikrolunan Kabartaylar serbest kalalar. Ya‘nî Devlet-i Aliyyemün ve gerek Rûsiyye Devleti'nün zîr-i hükminde olmayup iki Devlet beyninde fâsıla olalar. Ve Devlet-i Aliyyemün askeri ve Tatar tâ‘ifesi zikrolunan Kabartalar'a hâlel virmeyüp ve karışmayalar. Ve kezâlik Rûsiyye Devleti tarafından dahı hâlel virilmeyüp karışılmaya. Ve lâkin mu‘tâd-ı kadîm üzre zikrolunan Kabartalar'un râhat tahsîli için Rûsiyye Devleti tarafından rehnler alınmak ve bu husûs için Devlet-i Aliyyem tarafından dahı rehnler alınmak câ‘iz ola. Ve zikrolunan Kabartalar'dan iki Devletün birine şikâyet mebnî hâlet oldukda gerek Devlet-i Aliyyeme ve gerek Rûsiyye Devleti'ne te‘dîb ve haklarından gelinmesi câ‘iz ola." diyü ahd ü şart olundığına binâ‘en ahid-nâme-i hümâyûnumun şurûtı hâlel tatarrukından be-gâyet sıyânet ve Rûsiyye Devleti ile olan dostluk u mahabbetün ânen fe-ânen tezâyüd-i istihkâmına ri‘âyet olunmak matlûb-ı hümâyûnum olmağın ber-mûceb-i şurût-ı mu‘âhede Kabartayların serbestiyyetleri mâddesinin istikrârını Ejderhan Cenerali ile bi'l-muhâbere pezîrâ-yı temşiyet ve her hâlde uhde-i ilhânîlerine mufavvaz olan umûr u kazâyânun ber-vefk-ı dil-hâh ârâyış-i hüsn-i nizâmına himmet eylemeleri için işbu nâme-i hümâyûnum ısdâr ve taraf-ı eşref-i keyânîlerine fîristâde vü irsâl olunmuştur.

İmdi vusûlünde; bu husûsun dahı bu vechile temşiyet ü nizâmı matlûb-ı me‘mûl ve uhde-i ihtimâmınıza muhavvel ü mevkûl idiği ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer bu bâbda dahı i‘mâl-i rüşd ü revîyyet ve icrâ-yı hüsn-i tedbîr u hareket ve Ceneral-i mûmâ-ileyh ile dahı mükâtebe vü muhâbere merâsimine ri‘âyet iderek ahid-nâme-i hümâyûnum muktezâsınca Kabartay ahâlîsinün serbestiyyetleri istik-

rârı cezmen ve kat'an matlûb-ı hümayûnum idüğünü ve bu emr-i mühimme sa'y ü ihtimâm-ı mülûkânem ale'd-devâm hâzır u nâzır olup ve kezâlik Devlet-i Rûsiyye tarafından dahı serbestiyyetleri ibkâsında ikdâm olunmak şurût-ı musâfâtdan oldığını tefhîm ü tastîr ile serbestiyyetleri ibkâsına ve şurût-ı ahid-nâme ve serbestiyyetlerine münâfî bir hâlet sâdır olmamasına sarf-ı cüll-i himmet eyleyesiz.

Fî-evâ'ili Ca., sene 1165

54

Kırım Hanlığı'nın Arslan Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate under Arslan Giray Khan

Kırım ve bağlı memleketlerin adalet ve düzen içerisinde idaresi, barış antlaşmasına riayet vs. hususlarda gösterdiği gayret ve kararlılıktan dolayı Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden bundan sonra da aynı şekilde hizmet etmesinin beklendiği hususunda Sultan I. Mahmud'dan Kırım Hanı Arslan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mahmud I to the Crimean Khan Arslan Giray Khan about keeping the Crimean Khanate on him because of his efforts and determinations in the government of Crimea and its subject countries in justice and order and compliance with the peace treaty etc., and sending his charter (berat) with various gifts, and expectation from him to serve in the same way hereafter

24 Mayıs – 3 Haziran 1754

Taraf-ı Hümayûn-ı Hazret-i Hılâfet-penâhî'den hâlâ Kırım Hânı olan Arslan Giray Hân dâmet ma'âlîhiye ibkâ'-i Hânîyyet ve irsâl-i teşrîfât-ı hümayûn-ı girân-kıymet zımnında yazılacak nâme-i hümayûnun tesvîdidür.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı Arslan Giray Hân dâmet ma'âlîhi tahıyyât-ı anber-bâr ve teslîmât-ı abher-nisâr -ki, mahz-ı çeşme-sâr-ı inâyet-i pâdişâhîden sâdır olur- mütâla'a kılındıktan sonra ma'lûmunuz ola ki:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i çerâğ-ı Devlet-i müfeyyızul-envâr-ı şehriyârî ve hâssaten gars-i yemîn-i zât-ı Hılâfet-simât-ı tâc-dâr[î]müz olup ta'liye-i

mekân ve terfî'-ı şân u unvânınız irâdesiyle a'bâ'-i cesîme-i vâlâ-yı hâniyyet dūş-ı hamîyyet-pūş-ı ilhânînüze tahmîl ü ta'lik olunaldan berü cebîn-i safvet-mübînînüze sâtî' olan cevher-i necâbet ü diyânet ve hilkat-i pâkîze-cibilletînüze mermûz olan mâye-i asâlet ü istikâmet muktezâsınca tarîka-i enîka-i âbâ'-i bülend-evsâf ve vetîre-i nadîra-i eslâf-ı sadâkat-ittisâfînuza ıktifâ vü ıktidâ ile kalem-rev-i hükûmetînüze olan memleket-i Kırım ve mülhakâtında neşr-i âsâr-ı ma'delet ve dest-yârî-i tedbîr-i dil-pezîrînüze ile tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve musâleha-i mü'ebbedenün şerâ'it u levâzîmine mütehaflîzâne ri'âyet ve infâz-i ahkâm-ı şerî'at ve icrâ-yı hüsn-i siyâset ve lâzîmü'l-ıkrâm olan ulemâ vü ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir ebrâr u a'yâna alâ-merâtibihim tevkîra ve eşî'a-i envâr-ı nasafet ile kulûb-ı fukarâyı tenvîre bezl-i sa'y ü ictihâdînuze ve'l-hâsıl bu âna dek cîlve-ger-i mir'ât-ı zuhûr olan etvâr-ı mergûbe vü evzâ'-ı mebrûre-i matlûbenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i şâhâne ve mutâbık-ı rızâ-yı meymenet-irtizâ-yı şehen-şâhânemüz olmakdan nâşî hâlâ hakkînuza bahr-i zehhâr-ı mekârim-i bî-imtinân-ı husrevânemüz mevc-engîz ve sehâb-ı efzâl-i midrâr-ı hâkânîmüz bârân-rîz-i mükremât-ı mülûkânemüz olup mevâhib-i celîle-i şâhânemüzden Kırım Hânlığı kemâ-kân cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînüze ibkâ vü mukarrer kılınmağla ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı sudûr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı bâhiru's-sürûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kıt'a tîrkeş-i murassa'-nakş-ı hâkânî ve bir kabza şemşîr-i berk-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-ı hânînüze atıyye-i hümayûnumuzdan olmak üze üç bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâsıyla hâl ü menziletînüze taltîf u i'lâ kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i hümayûnumuz dahı ısdâr ve tebliğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümayûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîver-i dūş-ı besâlet ve tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi bend-i miyân-ı mufâharet ve atıyye-i behiyyemüzi dahı pür-sâz-ı ceyb-i istihâl ile mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat me'âbînuze bu gûne lâyıkk-ı dîn ü devlet ve sezâ-vâr-ı merâsim-i hâniyyet olan harekât-ı marzıyye üze oldukça mesned-i bülend-i hâkânî zât-ı ma'âlî-simâtînuze ile müstekırr ve i'tilâ'-ı şân u unvânınız dem be-dem mütekâsir olacağında iştibâh olunmayup ba'de'l-yevm dahı kalem-rev-i hükûmetînüze olan iklim-i Kırım ve mülhakâtının tanzîm u tesviye-i umûr[1] vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-karînleri olan husûslarda tarîka-i hüsn-i i'tidâl ve kâ'ide-i enîka-i hazm ü ihtiyât üze ızhâr-ı harekât-ı meşkûre-i mütebassırâne birle şimdiye dek zuhûra gelen etvâr-ı marzıyyelerine muvâfık hayr-hâhâne hareket ve tahsîl-i rızâ-yı yümn-ıktizâ-yı mülûkânemüze sa'y ü himmet ve her emirde isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i Pâdişâhânemüze sebep ü vesîle olacak âsâr-ı cemîle-i melhûza ızhârına nisâr-ı nakdîne-i hamîyyet ü fütüvvet eyleyesiz.

Fî-evâ'ili Ş., sene [1]167

55/56*

*İşbu temessüğün bir sûreti bi-aynihi Moskov Ahid-nâmesi cüz'ine kaydolunup
asıl ve tercemesi Za., sene 1167 Mühimmesi toprakında hıfzolunmuşdur.*

*Sehven bu mahalle kaydolunmağla işbu cüz'ün
zîrine tekrâr kaydolunmuşdur.*

2 Eylül 1754

***Şehâmetlü Hân-ı âlî-şân hazretleri tarafına Rûsiyye
murahaslarından virilen temessüğün tercemesidür. Fî 14 Za., sene 1167***

Haşmetlü Rûsiyye İmparatoriçesinin emr u tenbîhlerine binâ'en hâlâ Kiyev Ceneralı hürmetlü Kostorin nâm Mayor Ceneral tarafından bizler murahas vekîller ta'yîn olunup Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nün emr u fermânları üzre hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Hân-ı âlî-şân hazretlerinin cânib-i ilhânîlerinden kezâlik murahas vekîller ta'yîn olunan Kırım Kapucıbaşlarından hâlâ Ur Kâim-makâmı izzetlü Abdülfettâh Efendi ile Tabya Ağası Seyyid Ağa cenâblarıyla havâlî-i hudûdda vâkı' Voroçesti Kamenko nâm mahalde mülâkî ve Der-aliyye'de mukîm Rûsiyye Devleti'nün Müsteşîri rağbetlü Abraşkof nâm Rûsiyye Kapu-kethudâsıyla mukaddemâ Âsitâne-i Sa'âdet'de karâr-dâde olduğu vech üzre Rûsiyye Devleti'ne tâbî' Zaporoh Kazağı ile Devlet-i Osmâniyye'ye tâbî' Tatar ve Kırım ve Özi ve Bucak ahâlîleri beynlerinde târîh-ı Hicretün Bin yüz altmış iki ve Altmış üç ve Altmış dört ve Altmış beş ve Altmış altı ve işbu Altmış yedi târîhına gelince vukû' bulan te'addiyât ve serika ve zâyî'ât ve hasârât ve gasb-ı hayvânât ve bunun emsâli bu âna değin îrâd olunan ve olunmayan teşekkî vü mutâlebe tarafeynden nesyen-mensiyyen terkolunup cânibeynün mergûbî olan işbu nizâm husûsî havâlî-i hudûdda tarafeynün ahâlîlerine i'lân u işâ'a ve fimâ-ba'd kendü hâllerinde olmayanların zabt u rabtlarına dîde-güşâ-yı basîret ve bu tedbîre cânibeynden ihtimâm u dikkat olunmak üzre karâr-dâde olduğu ecilden tarafeynün murahaslarından mumzâ vü memhûr sened virilmek muktezî olduğına binâ'en tarafımızdan imzâlarımız ile mumzâ ve mühürlerimiz ile memhûr işbu temessük tahrîr ve def' u teslîm olundu. Mîlâd-ı Hazret-i İsmâ'nun Bin yedi yüz elli dört senesinde mâh-ı Ağustosun Üçüncü gününde havâlî-i hudûdda mahall-i mezkûrede tahrîr olunmuşdur.

İmzâ-yı

Zaporoh Kazağı'nun Mayor Zâbıtı
Mati Efremof
Murahas-ı Rûsiyye

Sotnik Polkovnik
Zâbıt-ı Kazağ-ı
Zaporoh

Filipo Leotni
Yüzbaşı-ı Kazağ-ı
Zaporoh

* Bu kayıt, buraya sehven kaydedildiği gerekçesiyle iptal edilmiştir. Asıl kayıt için bkz. kayıt no: 90/ *This record has been canceled on the grounds that it was written by mistake here. For the original record, see the record number 90*

Sultan III. Osman'ın Tahta Çıkışının İlanı

Proclamation of Sultan Osman III's Accession to the Throne

Sultan I. Mahmud'un vefat edip Osmanlı tahtına kardeşi III. Osman'ın çıktığı ve bu münasebetle kendisine de hil'at gönderildiği; durumun halka ilan edilip kalelerden top atışları yapılması ve şenlikler düzenlenmesi hususunda Kırım Hanı Arslan Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent to the Crimean Khan Arslan Giray Khan about the death of Sultan Mahmud I and his brother Sultan Osman III's accession to the Ottoman throne and on this occasion, the sending of caftan (bilat) to him; and announcing the situation to the people with gunfires from castles and organizing festivals

16 – 26 Aralık 1754

*Tebşîr-i cülûs-ı hümayûn-ı meymenet-me'nûsı
hâvî Kırım Hânı Arslan Giray Hân'a nâme-i hümayûndur.*

Birâder-i vâlâ-güherimüz Hudâvendigâr-ı sâbık Sultân Mahmud Hân *eskenehu'llâhü Te'âlâ fî-gurefi'l-cinân* bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ gülşen-sarây-ı bakâyâ nakl ü rihlet eylemek hasebiyle Hazret-i Vehhâb-ı mevâhib ü âmâl *cellet zâtühü ani's-şebîhi ve'l-misâlün* meyâmin-i te'yîdât-ı ezeliyye ve eyâmin-i tevîkât-ı lem-yezeliyyesiyle nâsiye-i ahvâl-i sa'âdet-iştîmâl-i mülûkâne ve cebhe-i âmâl-i behcet-nevâl-i husrevânemüzde lâmi' u sâtî' olan envâr-ı kâbiliyyet ü reşâd ve eşî'a-i isti'dâd-ı mâder-zâd muktezâsınca nevbet-i Hılâfet-i meymenet-refâkat zât-ı mekârim âyât-ı mülûkânemüze bi'l-irs resîde vü vâsıl olup emr-i lâzimü't-tebcîl-i saltanat u iclâlimüz nazm-ı kerîm-i "*Innâ ce'alnâke halîfeten fi'l-arz.*"⁸³ zîb ü zîneti ile müzeyyen ve tâc-ı pür-ibtihâc-ı devlet ü ikbâl-i ferhunde-fâlimüz; "*Fa' hküm beyne'n-nâsi bi'l-adl.*"⁸⁴ unvânıyla mu'anven olmağla ittîfâk-ı ârâ-yı vüzerâ-yı ızâm ve icmâ'-ı ulemâ-yı kirâm ve inkıyâd-ı cümle-i havâss u avâmm ile işbu sene Semân ve sittîn ve mi'e ve elf Saferu'l-hayrınun Yigirmi sekizinci mübârek yevm-i Cum'ada serîr-i saltanat-masîr-i cihân-bânîye bi'l-istihkâk şeref ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile cülûs ve libâs-ı kerâmet-iktibâs-ı "*Ve ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz.*"⁸⁵ kâmet-i vâlâ-himmet-i husrevânemüze ilbâs olunup hutbe vü sikke nâm-ı sâmi-i şerîfimiz ile müşerref olmağın bu mevhibe-i uzmâ vü atıyye-i kübrâ-yı İlâhiyyenün cümle Memâlik-i Mahrûsemüze i'lâm u i'lânı lâzim ve husûsâ evliyâ-yı Devlet-i Aliyyemüz olan hukâm-ı kirâma iş'âr u ifhâmı emr-i mütehattim olmağla hâlâ hakkınızda mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve meziyyet-i re'fet-i seniyye-i Pâdişâhânem zuhûra getürüp

83 Kur'an-ı Kerîm, 38/26

84 Kur'an-ı Kerîm, 38/26: "*Fa' hküm beyne'n-nâsi bi'l-hakk.*"

85 Kur'an-ı Kerîm, 10/14: "*Sümme ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz.*"

hâssa-i hıla'-ı fâhire-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî inâyet ü ihsânımız olup nâme-i hümayûnumuz ile Dergâh-ı Mu'allâmda Kapucılar Kethudâsı olan Bergosî Mehmed *dâme mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; inâyet ü ihsânımız olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhire-i bâhire-mûzi envâ'-ı i'zâz ü ikrâm ve asnâf-ı tevkîr u ihtirâm ile istikbâl ve dûş-ı gayret-pûşınıza iktisâ ve ızhâr-ı mübâhât-i evfâ eyledikten sonra Âsitâne-i Sa'âdet-unvân ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-bünyânımıza olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve fart-ı hulûs-ı taviyyet ü ihtisâsınız muktezâsınca serîr-i saltanat-ı cihân-bânî ve taht-ı âlî-baht-ı kişver-sitânî üzre cülûs-ı hümayûn-ı izzet-me'nûsümüz vâkı' oldığın havze-i hükûmetinüzde olan emâkin ü bıkâ' ve kasabât u zıyâ' halkına i'lân u iş'âr ve cevâmî'de hutbeyi ism-i sâmi-i şerîfimüze kırâ'et ve ichâr zımnında meserret ü şâdmânî ızhârıyçün kal'alarda toplar atdurup envâ'-ı şenlikler itdürdesiz.

Fî-evâ'ili Ra., sene [1]168

58

Kırım Hanlığı'na Halim Giray'ın Tayini

Appointment of Halim Giray to the Crimean Khanate

Kırım Hanlığı'na Kırım Nureddini Halim Giray Han'ın tayin edilerek hanlık berat ve hil'atinin çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden memleketinin işlerini düzene koyup halkı adaletle idare etmesi ve Kuban ahalisi ile Nogay ve Tatar kabilelerini kontrol altına alıp Rusya ile olan antlaşmayı bozacak işler yapmalarını önlemesinin beklendiği hususlarında Sultan III. Osman'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Osman III about the appointment of Halim Giray Khan, the Nureddin of Crimea to the Crimean Khanate and sending of the charter (berat) and caftan (hilat) of khanate with various gifts; and expectation from him to put his official affairs in order and to govern country in justice, and to prevent the residents in Kuban and the Nogai and Tatar tribes from taking any action that may annul the treaty signed with Russia by taking them under control

7 – 17 Ekim 1755

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den müceddeden
Halim Giray Sultân'a Kırım Hânlığı tevcîh ü ihsân-ı mülûkâne
buyurıldığıın müş'ır yazılan nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûnun sûretidür.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, nâhicü menâhici'l-ızzî ve'l-ikbâl, sâlikü mesâli-

ki'l-mecdi ve'l-iclâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Mennân sâbıkâ Nûreddîn Halim Giray Hân *dâmet ma'âlîhi* tevkî'-ı refî'-ı hümâyûnumuz vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız dûdmân-ı şecâ'at-nişân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dârı ve emced-i şöhret-şî'ârı olup mahâsin-i ahlâk-ı fitriyye ile mevsûf olduğunuzdan başka rütbe-i sâmiye-i Nureddîn ile şânınız terfî' ve elkâb-ı lâyika-i şeref-efzâyî ile menşûr-ı i'tibârınız tevkî' olundığı eyyâmdan ilâ-hâze'l-ân mücellâ-yı âsâr-ı isti'dâd u istihâl olan mir'ât-ı nâsiye-i hâlden meşhûd ü nümâyân mahâ'il-ı sıdk-ı ihlâs ve delâ'il-i hüsn-i ihtisâsınız muktezâsınca vazîfe-i zimmet-i fütüvvet ve lâzime-i rütbe vü menziletiniz olan tensik-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve muhafaza-i şurût-ı musâleha vü müsâlemette bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr üzre olduğunuz resîde-i sâmi'a-i mülûkâne ve meşmûl-i ılm-i âlem-ârâ-yı husrevânemüz olmakdan nâşî bu âna dek minassa-i vücûdda cılve-ger-i zuhûr olan etvâr-ı merğûbe ve evzâ'-ı makbûlenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i şâhâne ve mutâbık-ı rızâ-yı meymenet-irtizâ-yı dâverânemüz olup ve bundan böyle dahı zîver-i kitâbe-i istihâr ve sebt-i sahâyif-i leyl ü nehâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u iktidâr ideceğiniz levâyih-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmağla hâliyâ hakkınızda bahr-i zehhâr-ı mekârim-şî'âr-ı husrevânemüz mevc-engîz ve sehâb-ı efzâl-i bî-hemâl-i hıdîvânemüz âtîfet-rîz olup avârif-i seniyye-i Pâdişâhânemüzden Kırım Hânlığı müceddeden cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînûze tevcîh ü ihsânımız olmağla tevcîhini hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tastîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden bir semmûr kalpak ve bir sevb serâsere dûhte semmûr ve bir sâde hıl'at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı behcet-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ nazîr-i hâkânî ve bir kıt'a şemşîr-i adû-tedmîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuzdan olmak üzre dört bin aded dînâr-ı hâlisü'l-ayâr i'tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i'lâ kılınmağın işbu nâme-i hümâyûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve sorguc-ı meyâmin-iştîmâli pîrâye-i tâc-ı ibtihâc ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı ârâyış-ı miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve atıyye-i behiyyemüzi zîver-i ceyb-ı iftihâr idüp mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümâyûn-ı ilhâm-makrûn-ı tâc-dârî ve melhûz-ı hâtır-ı feyz-me'âsir-i mülûkânemüz üzre tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfîh-i fukarâ vü ra'ıyyet ve ale'l-husûs Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımız ile Devlet-i Rûsiyye beyinde mün'akıd ve müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbedenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mu'âmele-i hem-civârînün merâsim ü levâzimine kemâ-yenbağî mürâ'ât ile harekât-ı marziyyenüz cılve-ger-i sâha-i zuhûr oldukça zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i übbehet-mend-i keyânîde müstekîr ve i'tilâ'-ı şân u irtifâ'-ı menziletiniz dem be-dem mütezâyid ü mütekâsir

olacağında iştibâh olmayup ve kâtînîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vüçûh-i mazârdan hımâyet ü sıyânete hüsn-i ihtimâm ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete ikdâm-ı tâmm ü sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve yirinüze Kalgay olacak kimesnenün nasb u ta'yîni re'y-i rezîn-i ilhânînüze tefvîz olunmağla her kimi ihtiyâr u intihâb idersenüz hıl'atini ilbâs ve ba'dehû berâtı ihrâcıyçün Der-i Devlet-medârımuza arz u i'lâm idüp ve zîr-i nigîn-i hükûmet ve dâhıl-i havze-i mutâva'atlarında olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve kâtıbe-i sığâr u kibâr ve bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban'un zabt u rabtlarında ihtimâm u dikkat ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtıdan cümlesinün men' u tahzîrlerine bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-me'âblarından me'mûl olduğu vechile lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmetleri olan zabt-ı ser-rişte-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâma sarf-ı cüll-i himmet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâ'ili M., sene 1169

59

Kırım Hanı Halim Giray Han'ın Taltifi

Reward for the Crimean Khan Halim Giray

Gerek Bucak seraskerliği sırasında ortaya koyduğu gayret ve sadakat, gerekse Hanlık makamına tayininden sonra Kırım'ın ve ahalisinin adalet ve düzen içerisinde idaresi hususundaki başarılı çalışmalar ve bilhassa Sadrazam Mustafa Paşa'nın kendisinden övgüyle bahsetmesinden dolayı yirmi bin kuruş para ile taltif edildiğine dair Sultan III. Osman'dan Kırım Hanı Halim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Osman III to the Crimean Khan Halim Giray Khan about rewarding him for his efforts and loyalty during the task of commander-in-chief (serasker) of Buçak and his successful performance on governing Crimea and its people in justice and order after his appointment to the khanate, and especially Grand Vizier Mustafa Pasha's mention about him in praise with twenty thousand paras (money)

6 – 16 Ağustos 1756

Hân hazretlerine nâme-i hümayûn müsveddesidir.

Ba'de'l-elkâb. Cenâb-ı şehâmet-nisâbları hânedân-ı Cengîziyye'nün a'kal ü erşedi ve dûdmân-ı keyâniyyenün ekmel ü emcedi olup bu âna dek gerek Bucak Ser'askerliğünüz müddetinde ve gerek sâ'ir mehâmm-ı lâzimeye me'mûriyyetinüz-

de hüsn-i sülûk ü hareket ve tahsîl-i rızâ-yı Devlet-i Aliyyeme ihtimâm u dikkatinüz ma'lûm-ı hümayûnumuz olduğundan fazla rütbe-i vâlâ-yı hânî ve mesned-i bâlâ-yı ilhânîye su'ûd u irtikânuz hengâmından berü iklim-i Kırım'un tanzîm-i umûrında ve ümerâ vü mîrzâyân ve bi'l-cümle ulemâ vü sulehâ ve ahâlî vü sükkânının celb-i esbâb-ı râhat u refâhiyyetleriyle cümleden taraf-ı zâhiru's-şeref-i şâhâneme isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyede mesâ'î-i hamîde ve harekât-ı pesendîdenüz zuhûrî mesmû'-ı şâhânemüz olduğundan mâ'adâ sizün Bağçesaray'a vürûd u ikâmetinüz haberini müş'ır tahrîrâtınız Kâim-makâm-ı Sadâret-i Uzmâ düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîrüm İbrâhim Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* vaktime tesâdüf itmekden nâşî tefâsîl-i etvâr-ı mergûbenüz ve husûsan cânib-i seniyyü'l-menâkıb-ı şâhânemüze olan vüfûr-ı ihlâs u istikâmet ve mezîd-i hüsn-i taviyyet ü sadâkatinüz hâlâ zîver-efzâ-yı mesned-i Sadâret-i Uzmâ ve hâmil-i emânet-i garrâ-yı mühr-i Vekâlet-i Kübrâ, düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzımı'l-ümem, müdebbiru umûr-ı cumhûrî bi'l-fikrî's-sâkıb, mütemmimü mehâmî'l-enâmi bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümeahhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl, mükemmilü nâmûsî's-Saltanatî-l-uzmâ, mürettibü merâtibi'l-Hılâfeti'l-kübrâ, el-mahfûfu bi-sunûfî avâtıfı'l-Meliki'l-A'lâ Vezîr-i A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Vekîl-i Mutlak-ı sadâkat-alemüm Mustafa Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi't-te'yîdi iktidârahû ve ikbâlehû* tarafından gereği gibi bu hılâlde Rikâb-ı Hümayûnumuza arz u inhâ ve hakkınızda sudûr-ı âsâr-ı nevâziş ü iltifât-ı şâhânemüz iltimâs ü istid'â olduğına binâ'en mecbûl olduğunuz seciyye-i sıdk u istikâmet ve müşârun-ileyhün hakkınızda bu gûne vâkı' olan hüsn-i ifâde vü şehâdetleri taraf-ı hânîlerine olan alâka-i fu'âd-ı şâhâne ve hüsn-i teveccüh ü i'tikâd-ı Pâdişâhânemüzi te'kîd ü teşyîd eylemek hasebiyle bu def'a mahzâ cenâb-ı şehâmet-nisâblarına olan hüsn-i teveccüh ü in'itâf-ı husrevânemüzi ifâde vü i'lân ve nezd-i mülûkânemüzde olan vak' u i'tibâr ve meziyyet-i kadr u şân-ı ma'âlî-medârınız cümleye ifhâm ü beyân zımında işbu nâme-i hümayûnumuz ısdâr ve hazîne-i mekârim-defîne-i şâhânemüzden yigirmi bin gurus size atıyye vü ihsân-ı hümayûnumuz olup Der-i Devlet-medâr-ı husrevânemüzde hâlâ Serşâhîniyân-ı Hâssa olan iftihâru'l-emâcid ve'l-a'yân İbrâhim *dâme mecdühûn*un oğlu olup Silâhşörlerimizden olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ali *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlünde; ber-vech-i muharrer atıyye-i hümayûnumuzı endâhte-i ceyb-i mufâharet ve du'â-yı bakâ-yı ömr ü devlet-i Pâdişâhânemüze muvâzabet zımında cenâb-ı necâbet-nisâbınızdan melhûz-ı tab'-ı hümayûn-ı şâhânemüz olduğu vechile fîmâ-ba'd dahî iklim-i Kırım'un zabt u rabtında ve ümerâ vü mîrzâyân ve ulemâ vü sulehâ ve bi'l-cümle ahâlîsinün iktizâsına göre hareket iderek celb-i kulûb u tanzîm-i umûrlarında bezl-i vüs' u kudret ve hem-hudûd bulunan Devlet-i Rûsiyye ve Leh kralı ve Cumhûrî ile Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımız beyninde in'ıkâd-pezîr olan sulh u musâfâtun şurût u levâzimine ale'd-devâm ri'âyet ve icrâ-yı merâsim-i dostî vü hem-civârîye dikkat olunmak hâlâtını taht-ı hükûmet-i

ilhânîünüzde olanlara her bâr te'kîd ü tehdîde mübâderet birle bundan böyle dahı rızâ-yı yümn-iktizâ-yı şâhânemüze muvâfık hıdemât-ı cemîle vü mesâ'î-i celîle vücûda getürmeğe himmet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı Za., sene [1]169

60

Kırım Hanlığı'nın Halim Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate under Halim Giray Khan

Kırım ve bağlı memleketlerin adalet, emniyet ve düzen içerisinde idaresi, huzuru bozanların cezalandırılması, Abaza ve Çerkes kabilelerinin itaate yönltilmesi vs. hususlarda gösterdiği başarılarından dolayı Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği, kendisinden bundan sonra da aynı şekilde hizmet etmesinin beklendiğine dair Sultan III. Osman'dan Kırım Hanı Halim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Osman III to the Crimean Khan Halim Giray Khan about keeping the Crimean Khanate under him because of his successes in matters such as governing Crimea and countries subject to it in justice, security and order, and punishing disturbers of peace, and leading Abbasian and Circassian tribes to obedience, and sending his charter (berat) with various gifts, and expectation from him to continue his duties in the same way

24 Eylül – 4 Ekim 1757

Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den

Kırım Hânı Halim Giray Hân'a Kırım Hânlığı ibkâsını ve teşrîfât-ı mülûkâne irsâlini mutazammın yazılan nâme-i hümayûn tesvîdidür.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı Halim Giray Hân dâmet ma'âlîhi tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olacak ma'lûmunuz ola ki:

Bu esnâda Dergâh-ı sipihr-iştibâh-ı husrevâne ve Bârgâh-ı mekârim-destgâh-ı Pâdişâhânemüze irsâl olunan kâ'imeleriniz ve Kırım ahâlîsinün ve Bucaklu'nun ve Yedisân Nogay-ı'nun Sol-kol Kabîlesi'nün mahzarları Der-i Devlet-medârımuza vâsıl ve Pâye-i Serîr-i übbehet-masîr-i hâkânîmüze arz u mütevâsıl olup fahvâlarında cenâb-ı hânîyyet-me'âbınız iklim-i Kırım'a mesned-ârâ-yı hükûmet-i ilhânî olaldan

berü istihsâl-i nizâm-ı umûr-ı memlekete ve istidfâ'-ı mazarrât-ı ahâlî vü ra'ıyyete kemâl-i sa'y ü dikkatlerinden nâşî Kırım'un meşâhîr-i a'yân u erkân u ahâlîleri ve umûmen mîrzâyân u zâbitân u ümerâ'-i sadâkat-rehînleri muntazamü'l-hâl ve müreffehü'l-bâl ve sizden râzî vü şâkir oldukları ve kabâ'il-i Abaza'dan bir kendden mâ'adâ bi'l-cümle Abaza ve kabâ'il-i Çerâkise tâ'ifesi hüsn-i istimâlet ve ârâ-yı müstahseneleriyle tarafınıza medd-i gerden-i ubûdiyyet ü itâ'ate meyl ü râğbet eyledikleri ve zulm ü te'addîden min-küllî'l-vücûh berî vü masûn oldukları ve Moskovlu ile mü'ebbed ü müstahkem olan müsâleme vü mu'âhedenün pezîrâ-yı hazm ve inhılâlden vîkâye vü sıyânetinde dakîka fevtolunmadığı ve bi'l-husûs teyakkuz u tehaffuz üzre olmanuzdan nâşî bu def'a Yedisân Nogay'ın Kabîle-i Sağ-kolı tâ'ifesinden mugâyir-i şurût-ı musâfât harekete cesâret idenlerin ahz ü tenkîllerine sarf-ı ihtimâm-ı mâ-lâ-kelâm olundığı derc ü tastîr ve sâ'ir sizden me'mûl-i zamîr-i ilhâm-semîr-i Pâdişâhânemüz olduğu üzre istirâhat-i ibâda ve istikbâl-i nizâm-ı bilâda sıdk-ı niyyet ü safâ-yı taviyyet ile zuhûr iden mesâ'î-i cemîle vü me'âsir-i celîleleri karîn-i ılm-i dakâyık-şînâs-ı mülûkânemüz olmağla taraf-ı hânînüze incizâb-ı derûn-ı safâ-makrûn-ı hıdîvânemüz mütezâyid ü mütevâfir olup ba'de'l-yevm dahı istihsâl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ'-i husrevânemüzde zîver-i kitâbe-i iştihâr olacak mefâhîr-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u iktidâr ideceğiniz levâyıh-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmakdan nâşî hâliyâ hakkınızda bahr-i bî-kerân-ı husrevânemüz mevc-zen ve âftâb-ı âlem-tâb-ı Pâdişâhânemüz pertev-efken olup avârif-i seniyye-i şehen-şâhânemüzden Kırım Hânlığı kemâ-kân cenâb-ı sa'âdet-nisâb-ı ilhânînüze ibkâ vü mukarrer kılınmağla ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı imlâ vü tasdîr ve teşrîfât-ı fâhire-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kıt'a murassa' tîrkeş-i süreyyâ-nakş-ı hâkânî ve bir kıt'a şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-ı hânînüze atâyâ-yı hümâyûnumuzdan üç bin aded dînâr-ı hâlisü'l-ayâr i'tâsıyla zât-ı şehâmet-istihâlinüz tevşîh u teşrîf ve hâl ü şânınız i'lâ vü taltîf kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i sâmi-i hümâyûnumuz ısdâr ve teblîğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u tafhîm ile ba'de'l-istikbâl hıl'at-i seniyyemüzi zîver-i dûş-ı hamîyyet-pûş ve tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı miyân-ı mufâharete bend ve atıyye-i behiyyemüzi ceyb-i mübâhâtinuza vaz' u endâhte idüp mâdâm ki cenâb-ı sadâkat-me'âbinuz lâyıık-ı dîn ü devlet ve sezâ-vâr-ı merâsim-i hâniyyet olan harekât-ı marziyyenüz der-kâr oldukca mesned-i bülend-i hânî zât-ı ma'âlî-simâtınız ile müstekırr ve i'tilâ'-i şân u unvânınız mütezâyid ü müstevfir olacağında iştibâh olmamağla kemâ-fi'l-evvel hıyta-i hükûmetinizde mukîmîn olan lâzimü'l-ikrâm ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ihtirâm u nevâziş ile fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i te'addiyâtdan hımâyet ü sıyânet ve hemîşe neşr-i me'âsir-i adâlet ve muhâfaza-i hudûd-ı silm ü musâfâta ri'âyet ve teyakkuz u basîret üzre hareket ile hüsn-i nizâm-ı memlekete ve te'dîb ü gûş-mâl-i erbâb-ı

şakâvete bezl-i vüs' u kudret ve sizden her hâlde me'mûl ü melhûz-ı hümâyûnumuz olan rüşd ü dirâyeti icrâyâ sarf-ı cüll-i himmet ü miknet eyleyesiz.

Evâsıt-ı M., sene 1171

61

Sultan III. Mustafa'nın Tahta Çıkışının İlanı

Proclamation of Sultan Mustafa III's Accession to the Throne

Sultan III. Osman'ın vefat edip Osmanlı tahtına amcasının oğlu III. Mustafa'nın çıktığı ve bu münasebetle kendisine de hil'at gönderildiği; durumun halka ilan edilip kalelerden top atışları yapılması ve şenlikler düzenlenmesi hususunda Kırım Hanı Halim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent to the Crimean Khan Halim Giray Khan about the death of Osman III and his uncle's son Sultan Mustafa III's accession to the Ottoman throne; sending of caftan (hilat) to him on this occasion; and announcing the situation to the people with gunfires from castles and organizing festivals

3 – 13 Kasım 1757

Tebşîr-i cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-me'nûsı hâvî hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Halim Giray Hân hazretlerine yazılan nâme-i hümâyûnun tesvîdidür.

Ammi-zâdem Hudâvendigâr-ı sâbık Sultân Osman Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân bu esnâda; "Küllü nefsin zâ'ikatü'l-mevt."⁸⁶ nazm-ı kerîmi üzre gül-şen-sarây-ı bakâyâ nakl ü rihlet eylemek hasebiyle irâde-i Hayy-i lâ-yemûtü lâ-yezâl ve inâyet-i bî-gâyet-i Mâliki'l-mülki Zi'l-celâl ile nâsiye-i ahvâl-i sa'âdet-iştîmâl-i mülûkâne ve cebhe-i âmâl-i behcet-nevâl-i husrevânemüzde sâtı' olan envâr-ı kâbiliyyet ü reşâd ve âsâr-ı isti'dâd-ı Hudâ-dâd muktezâsınca nevbet-i Hılâfet-i meymenet-refâkat zât-ı mekârim-âyât-ı mülûkânemüze bi'l-irs intikâl idüp emr-i vâcibü't-ta'zîm-i Hılâfet ü iclâlimüz; "İnnî câ'ülûke li'n-nâsi imâmâ."⁸⁷ zîb ü zîneti ile müzeyyen ve tâc-ı⁸⁸ pür-ibtihâc-ı devlet ü ikbâl-i ferhunde-fâlimüz; "Fa'hküm beyne'n-nâsi bi'l-adl."⁸⁹ unvânıyla mu'anven olmağla ittifâk-ı ârâ-yı vüzerâ-yı ızâm ve icmâ'-ı ulemâ'-ı kirâm ve inkıyâd-ı kâtibe-i havâss u avâmm ile işbu sene İhdâ ve seb'în ve mi'etin ve elf Saferu'l-hayrınun On altıncı mübârek Ahad gününde serîr-i saltanat-masîr-i cihân-bânîye bi'l-istihkâk şeref ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile

86 Kur'an-ı Kerim, 3/185

87 Kur'an-ı Kerim, 2/124

88 Metinde "ح" şeklinde geçmektedir.

89 Kur'an-ı Kerim, 38/26: "Fa'hküm beyne'n-nâsi bi'l-hakk."

cûlûs-ı meymenet-me'nûsümüz vâkı' olup libâs-ı şerâfet-istînâs-ı "*Ve ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz.*"⁹⁰ kâmet-i âlî-himmet-i husrevânemüze ilbâs olunmağın hutbe vü sikke nâm-ı sâmi-i şerîfimüz ile müstes'ad ü müzeyyen ve ahkâm u menâşîr-i adâlet-müşîr-i mülûkânemüz tuğrâ-yı garrâ-yı şehen-şâ[hâ]nemüz ile muvaşşah u mu'anven olmağın bu mevhibe-i uzmâ vü atıyye-i kübrâ-yı İlâhiyyenün cümle Memâlik-i Mahrûsemüze ve husûsâ huddâm-ı Devlet-i Aliyyemüz olan hukkâm-ı kirâma iş'âr u ifhâmi emr-i mütelhattim olmağın hâlâ hakkınızda mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve meziyyet-i re'fet-i seniyye-i Pâdişâhânemüz zuhûra getürüp hâssa-i hılâ'-ı fâhire-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte bir sevb hıl'at-i câlibül-behcet-i sultânî inâyet ü ihsânımız olup nâme-i hümayûnumuz hıdmet-güzârân-ı Devlet-i Aliyye ve emekdârân-ı Atebe-i Seniyyemüzden kıdve-tü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa dâme mecdühû ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; inâyet ü ihsânımız olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhire-i bâhi-remüzi envâ'-ı i'zâz ü ikrâm ve asnâf-ı tevkîr u ihtirâm ile istikbâl ve dûş-ı hammiyyet-pûşınuzda iksâ ve ızhâr-ı fahr u mübâhât eyledikden sonra siz kemâ-kân iklim-i Kırım'da Hân-ı vâlâ-şân olup Âsitâne-i Sa'âdet-unvân ve dûdmân-ı müsey-yedü'l-bünyânımıza olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve fart-ı hulûs-ı taviyyet ü ihtisâsınız lâzimesince serîr-i Saltanat-ı cihân-bânî ve taht-ı âlî-baht-ı kişver-sitânî üzre cûlûs-ı hümayûn-ı izzet-me'nûsümüz vâkı' olduğın havze-i hükûmetinizde olan emâkin ü bıkâ' ve kasabât u zıyâ' halkına i'lân u iş'âr ve cevâmi'-i şerîfede ey-yâm-ı cum'a ve ıydeynde nâm-ı sâmi-i mülûkânemüz ile edâ-yı hutbe itdürmeğe ibtidâr zımnında meserret ü şâdmânî ızhârıyçün kal'alarda toplan atdurup envâ'-ı şenlikler itdürdesiz.

Fî-evâhîri S., sene [1]171

90 Kur'ân-ı Kerîm, 10/14: "*Sümme ce'alnâküm halâ'ife fi'l-arz.*"

Yedisian Kabilesinin İtaat Altına Alınması ve Kırım Hanlığı'nın Halim Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Taking under Obedience the Yedisian Nogais and Keeping the Crimean Khanate under Halim Giray Khan

Yeterli miktarda Kırım askeri ile Hacı Yeterli miktarda Kırım askeri ile, Hacı Giray tarafından yoldan çıkarılan Yedisian Nogaylarını itaat altına almakla görevlendirilen Rumeli Valisi Kethüda Mehmed Paşa'ya katılması, Kırım Hanlığı'nın bu vesile ile yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği hususlarında Sultan III. Mustafa'dan Kırım Hanı Halim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to the Crimean Khan Halim Giray Khan about his participation in Kethüda Mehmed Pasha, the governor of Rumeli who was charged with bringing under obedience the Yedisian Nogais tempted by Hacı Giray with sufficient numbers of Crimean soldiers; and on this occassion, keeping the Crimean Khanate on his own, and sending his charter (berat) with various gifts

15 – 25 Ağustos 1758

Rikâb-ı Hümayûn-ı hazret-i Cihân-bânî'den hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Halim Giray Hân dâmet ma'âlîhiye nâme-i hümayûn tesvîdidür.

Siz ki Hân-ı celâdet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz; bu esnâda Der-i Devlet-me-dârimuza vürûd iden kâğıdınız ve ahâlî-i Kırım'un mahzarları Pâye-i Serîr-i übehet-masîr-i husrevânemüze vâsıl ve mefhûmlarına ıttılâ'-ı mülûkânem hâsıl u şâmil olduğundan başka bu def'a Bucak Ser'askeri tarafından ve Bender cânibinden gelen tahrîrâtun hulâsa-i mefhûmlarında; Nogay tâ'ifesinden Özi havâlîsinde sâkin Yedisian kabîlesi ahâlîleri şurût-ı mu'âhedeye mugâyir harekâta mecbûl⁹¹ ve ru'ûnet ü huşûnet üzre meftûr olduklarına binâ'en tahsîl-i emniyyetleri ve tevsîk-ı nizâm-ı hâlleri irâdesiyle tarafınızdan ba'zı ricâl-i ukalâ irsâliyle kabîle-i mezbûre ahâlîlerine nush u pend olunup âteş-i şakâvetleri teskîn olunmuşiken Hân-ı sâbıkun karındaşı Hacı Giray Sultân iki birâderi ile Yedisian kabîlesine duhûl idüp kendülerini idlâl ü ifsâd itmekle şerâre-i şakâvetleri iltihâb-pezîr olup ve nush u pend ile dâ'ire-i itâ'ate duhûl ider makûlelerden olmadıklarına binâ'en te'dîb ü gûş-mâlleri husûsî ârâ-yı âlem-ârâ-yı husrevâneme ihâle olunmuş. Tâ'ife-i bâğiye-i mezbûre hîle vü hud'a ve şakâvet-i şenî'a ile mecbûl bir kavm-i merzûl olduklarından gayri tecemmu' ile rakabe-i mutâva'atlarından hal'-ı ribka-i itâ'at idüp şer'an te'dîb ü gûş-mâlleri ve irğâm-ı ünûf-ı şakâvetleri farz u vâcib olduğına binâ'en bu emr-i

91 Metinde "مجبور" şeklinde geçmektedir.

ehemm ü hatb-ı a'zamun rü'yet ü itmâmına hâlâ Rûmili Vâlisi Vezîrüm Kethudâ Mehmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* mükemmel ü müretteb kapısı halkı ve levendâtıyla ta'yîn olunan asâkir-i kesîreye Başbuğ olmak üzere ta'yîn ve bir sâ'at evvel Bender sahrâsına varup sizünle muhâbere vü mükâtebe merâsimine ri'â-yet ve Bucak Ser'askerine mu'âvenet iderek ibtidâ'-i emirde kavl-i leyyin ü nush-ı beyyin ile kabîle-i mezbûre ricâlini dâ'ire-i itâ'ate duhûle da'vet idüp şakâvet ü şenâ'atlerinden ferâgat ü tevbe vü ric'at iderler ise ni'me'l-matlûb ve eger dâ'ire-i itâ'ate duhûlden imtinâ' ve ızhâr-ı utüvv ü tuğyân iderler ise muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzere üzerlerine varup te'dîb ü gûş-mâlleriyle kasren ve cebren dâ'ire-i itâ'ate cerr u idhâllerine ihtimâm u dikkat eylemesini ale't-tafsîl emr-i hümâyûnumla kendüye tenbîh ve hey'et-i mecmû'asıyla savb-ı me'mûra vusûle acele vü şitâb eylemek üzere te'kid olundığından gayri takviye-i bâzû-yı mikneti ve teksîr-i sevâd-ı cem'iy-yeti için Rûmili eyâletinin sağ ve sol kolları ve Köstendil ve Üsküb ve Selanik ve Tırhala ve Avlonya ve Delvine ve İlbasan ve Ohri ve İskenderiyye ve Dukagin ve Prizrin ve Yanya sancaklarının ve Özi eyâletine tâbi' Silistre ve Niğbolı ve Bender sancaklarının elviye alaybeğileri cümle zü'amâ vü erbâb-ı tîmârıyla ve kezâlik Bender muhâfazasında olan Kaplan Paşa ve Bender ve Akkirman ve İsmail ve Kili kılâ'ında olan bi'l-cümle kapu-kulı ağavât u zâbitânı ve serdengeçdi ağaları ve alemdârları ve sâ'ir askerî kullarum Bender sahrâsına varup Başbuğ-ı müşârun-ileyhün ma'ıyyetinde bulunup sizün ve Vezîr-i müşârun-ileyhün re'y ü tedbîrinüz üzere amel ü hareket eylemeleri her sınıfına başka başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ü teşdîd ve her hâlde ta'yîn-i leşker ve ihtimâmda sarf-ı himmet-i mezîd olunup avn ü inâyet-i Müsehhilü'l-hâcât ile yâ dâ'ire-i inkıyâda idhâl veyâhûd izâka-i mürr-i siyâset ile te'dîb ü gûş-mâl olunup ke'l-evvel hüsn-i nizâmları ve tensîk-ı hâlleri husûle geleceği melhûz-ı hümâyûnum olup ve cenâb-ı şehâmet-me'âblarının bu bâbda sünûh iden tedbîr-i dil-pezi u re'y-i sedîd-i isâbet-semîr-i ilhânîleri ile tâ'ife-i bâğiye-i mezbûrenün te'dîb ü gûş-mâlleri husûsında sıdk-ı niyyet ile azîmetleri ve kavâ'id-i taharrî vü ihtiyâta ri'âyetleri hakkınızda bâ'is-i izdiyâd-ı alâka vü hüsn-i i'tikâdımız olduğundan başka ref'-ı erbâb-ı fesâd u def'-ı gâ'ile-i ashâb-ı inâd ile hüsn-i nizâm-ı bilâd ve hımâyet ü sıyânet-i ahâlî vü ibâd husûslarında mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i cüll-i himmet ü iktidâr ideceğiniz levâyih-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmakdan nâşî avâtıf-ı aliyye-i şehen-şâhânemüzden takviyet-i celâdet ü şânınızı ve ihkâm-ı besâlet ü unvânınızı mûcib hâlâta müsâ'ade-i hümâyûnumuz mebzûl ü erzânî kılınmak zım-nında Kırım Hânlığı kemâ-kân cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînûze ibkâ vü mukarrer kılınup ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı sudûr olduğundan mâ'adâ teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu'l-hubûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir semmûr kalpak ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i mehâbet-müşîr-i husrevânî ve hâssaten cenâb-ı kâânînûze atâyâ-yı hümâyûnumuzdan üç bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâsıyla dûş-ı istihâlinüz teşrîf ve hâl ü şânınız ta'liye vü taltîf

ve emr-i istiklâlinüz te'kîd ü teşyîd kılınup tahrîr u iltimâsınız üzre umûmen Kırım ve Bucak askerleriyle eşkıyâ-yı mezbûrenün te'dîb ü gûş-mâllerine ve bâ'is-i fitne vü cem'ıyyet olanların şer'an îcâb iden cezâ-yı sezâlarınun tertîb ü icrâsına ve tahsîl-i hüsn-i nizâmlarına me'mûr kılınmanız hasebiyle siz iktizâ'-i hâle göre hareket ve Başbuğ-ı müşârun-ileyh ile muhâbere vü mükâtebe iderek eşkıyâ-yı sâ-lifü'l-beyânun te'dîb ü tenkîllerine ve tahsîl-i nizâmlarına bi'l-ittifâk bezl-i miknet eylemenüz murâd-ı hümâyûnum olmağın işbu nâme-i nâmî-i hümâyûnumuz ısdâr ve tebliğine me'mûr Hâssa Silâhşôrlerimizden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Memmed *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; teşrîfât-ı husrevânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u tafhîm ile ba'de'l-istikbâl hıl'at ü kalpak u tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüz ile kesb-i mübâhât ü mufâharet ve atıyye-i behiyyemüzi vaz'-ı ceyb-i ibtihâc u meserret eyledikden sonra ber-vech-i muharrer tâ'ife-i mezbûre ibtidâ kabûl-i nush u pend ile rakabe-i inkıyâdlarını ribka-i imtisâl ü itâ'ate bend ü idhâl iderler ise fe-bihâ ve ni'met ve eger mütenassih u mütenebbih olmayup mecbûl oldukları hubs-i tıynetleri muktezâsınca mel'anet ü tuğyânlarında ısrâr iderler ise iklîm-i Kırım'dan ma'ıyyetinüze istîshâb lâzım gelenleri istîshâb ile siz bi'n-nefs Kırım'dan hareket ve müşârun-ileyh ile mükâtebe vü muhâbere tarîkasına ri'âyet ve iktizâ iden re'y ü tedbîri ifâde vü irâ'et iderek bi'l-ittifâk kabîle-i mezbûrenün üzerlerine varup dest-yârî-i avn-i Bârî ve reh-nümûnî-i bedraka-i tevîk-ı Kirdgârî ile cem'ıyyetlerini tefrîk ve bu fitne vü fesâdun muharrik ü mûkızı olan ser-cem'ıyyetlerin te'dîb ü tenkîl ve mâ'adâsını terhîb ü tahvîf ile nâ'ire-i fitne vü fesâdların itfâ vü teskîn ve nizâm-ı aslîlerin tahsîl ü temkîn itmeğe bi'l-ittifâk sarf-ı cüll-i himmet ü sa'y ü gayret idüp fîmâ-ba'd mezbûrlardan bu makûle mel'anet ü fesâd zuhûr itmeyecek vechile ahvâl-i tâ'ife-i mezbûre hüsn-i nizâm[a] vesîka-bend ü tevsîk olunmağa tarafınızdan dahı sarf-ı cidd ü ictihâd olunup keyfiyyet-i nizâmını Der-alıyyeme tahrîr idesiz; şöyle bilersiz.

Fî-evâsıtı Z., sene 1171

Kırım Hanlığı'na Kırım Giray'ın Tayini

Appointment of Kırım Giray to the Crimean Khanate

Kırım Hanlığı'na, Bucak seraskerinin Yedisan Nogaylarına yönelik zulümlerine göz yumarak bölgede asayişin ortadan kalkmasına sebep olan Halim Giray'ın yerine, Boğdan vs. yerlerden gasb edilen şeylerin sahiplerine geri verilmesi şartıyla Kırım Giray Han'ın tayin edildiği; kendisinden Halim Giray'ı İstanbul'a naklettikten sonra belirtilen şartı yerine getirmesi ve bir an önce Bucak zahiresini iskelelere sevketmesinin beklendiği hususunda Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Kırım Giray Khan about the appointment of Kırım Giray Khan to the Crimean Khanate instead of Halim Giray who disturbed public order in the region ignoring the oppressions committed by the Commander-in-Chief (serasker) of Buçak against Yedisan Nogais on the condition of the return of the goods extorted from Bogdan and etc. to their owners; and expectation from him to fulfill the requirement after transferring Halim Giray to Istanbul and to send provisions (zahire) of Buçak to the docks

13 – 23 Ekim 1758

Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den

erşed-i selâtin-ı Cengîziyye'den Kırım Giray Hân'a Kırım Hânlığı müceddeden tevcih ü ihsân buyurulduğın müş'ır yazılan nâme-i hümayûndur.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hitta-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, erşed-i selâtin-ı Cengîziyye'den bu def'a Kırım Hânlığı müceddeden kendüye ihsânum olan Kırım Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûmunuz ola ki:

Özi kurbinde sâkin Nogay Tatarı tâ'ifesinden Yedisan kabîlesi ahâlîleri Bucak Ser'askeri sultânun hılâf-ı şer'-ı şerîf tavr u hareketinden ve nâ-hem-vâr vaz' u te'addîsinden mütevahhiş ve muztaribü'l-bâl olup men' u def'ini selefînü Halim Giray Hân'dan istid'â eylemişler iken izâle-i tasallut u te'addîsinden iğmâz u müsâ-maha olunmakdan nâşî kendüsinden ve Sultân-ı merkûmdan müteneffir ü dil-gîr ü remîde-zamîr olmalarıyla kutr-ı mezbûrun şîrâze-i nizâmı münhall ve ahâlî vü sekenesinün ârâm u âsâyişi mefkûd u muhtell olup bu ihtilâl ve iftirâk-ı makâlün vifâk-ı kulûb u safvete mübeddel ve ol havâlînün istihsâl-i hüsn-i nizâmı müyesser olmak irâdesiyle Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim

İsmail Mütevellîsi el-Hâc Hasan *dâme mecdühû* ibâdu'llâha hayırlı olan nizâmın rabt u tevsîkına murahhas ta'yîn ve ol tarafa tesyîr kılınup Encümen-i müşâvere vü müzâkerede ba'de'llüteyyâ ve'lletî Boğdan vilâyetinden ve sâ'ir mahallerden ahzolunan mevâşî ve esrolunan re'âyâ vü evlâd-ı re'âyâ ve gâret olunan akça vü ağnâm u eşyâ vü zehâyir u devâbb her ne ise bir hılâli zâyî' u noksân olmayup cümlesi ihtilâs idenlerden istirdâd ve ashâbına redd ü teslîm ile ızhâr-ı adl ü dâd olunmak şartıyla sizün makâm-ı vâlâ-yı hânîyyete is'âd u irtikânuz bi'l-ittifâk istisvâb u istihsân olundığı Kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh tarafından tahrîr ve kâ'imesi merfû'-ı pîş-gâh-ı ma'âlî-penâh-ı hümâyûnum kılınup mazmûnından taraf-ı mülûkânemüze inkıyâd u itâ'atinüz ve celb-i râhat ü âsâyîş-i ibâdu'llâha sa'y ü ihtimâmınız ma'lûm u münfehim olmağla cümleñün marzî vü muhtârı olduğınıza binâ'en ol havâlî ahâlîlerîñün bakâ-yı refâh ü emniyetleriçün taraf-ı hümâyûnumdan dahı makâm-ı esnâ-yı ilhânîye ku'ûdunuz ahrâ vü elyak görölüp şurût-ı mezbûreyi îfâ ve her hâlde emr-i hümâyûnuma sür'at-i imtisâle sa'y-i evfâ eylemenüz şartıyla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûnumuz mücebince berât-ı âlî-şân-ı mevhibet-nişânımız ile Kırım Hânlığı cenâb-ı ni'me'l-me'âbınıza tevcih ü taklîd olunup bi-avni'llâhi'l-Meliki'l-Allâm vilâyet-i Kırım ve enhâsınun tertîb-i esbâb-ı nizâmı ve alâ-mâ-yürâd Yedisân kabîlesinün def'-ı ihtilâlleri ve ol havâlînün tahsîl-i levâzim-i âsâyîş ü ârâmı uhde-i iltizâm ü ihtimâmınıza tevdi' u ilzâm olunmağla nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-nümûnumuz dahı şeref-yâfte-i sudûr ve hakkınızda nevâziş ü iltifât-ı şâhânemüz cilve-ger-i minassa-i zuhûr olup avârif-i seniyye-i mülûkânemüzden bir semmûr kalpak ve bir sevb serâsere kaplu semmûr ve bir sâde hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı behcet-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-nâzîr-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuzdan olmak üzre dört bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i'lâ kılınmağın teblîğ u îsâli hıdmeti sizi Kırım'a îsâle me'mûr Kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe tavsiye vü sipâriş olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; teşrîfât-ı husrevânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u tebcîl ile ba'de'l-istikbâl hıl'at ü kalpak u tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüz ile kesb-i mübâhât ü mufâharet ve atıyye-i behiyyemüzi vaz'-ı ceyb-i ibtihâc u meserret eyledikten sonra selefinüz Halim Giray Hân *dâme ulüvvühûn*ün kemâl-i izz ü vakâr ve mezîd-i emniyyet ü i'tibâr ile havze-i hükûmetinüzden berü taraflara toğrı nakl ü hurûcî hâssaten matlûb [u] murâd-ı şâhânemüz idüğü ma'lûmunuz olduk[da] muktezâ-yı şurût-ı ta'ahhüdünüz üzre kabîle-i mezbûreye duhûl iden selâtîn ve ricâl-i sâ'irenün evtânlarına ric'at ü irsâllerine ve Boğdan vilâyetinden ve sâ'ir mahallerden ahzolunan mevâşî ve esrolunan re'âyâ vü evlâd-ı re'âyâ ve gâret olunan akça vü ağnâm u zehâyir u eşyâ vü devâbb her ne ise bir dânesi ve bir akçası zâyî' u noksân olmayup cümlesi ihtilâs idenlerden istirdâd ve ashâbına redd ü teslîm ile ızhâr-ı adl ü dâda dil-hâh-ı hümâyûnum üzre sa'y ü himmet ve fîmâ-ba'd hılâf-ı marzî harekete tasaddî eylememek üzre kabîle-i mezbûre halkı hüsn-i nizâm-ı rasîne bend ü tevsîk ve havâlî-

sini karîn-i emn ü tensîk ve bi'l-husûs eyyâm-ı şitâ ve hengâm-ı şiddet-i sermâ hücûm eylemezden evvel Bucak taraflarından maksad-ı a'lâ-yı hümâyûnumuz olan zehâyirün ale'l-fevr iskelelere sevk u tesyîrine kemâl-i takayyüd ü ihtimâm ve meftûr olduğunuz tedbîr-i dil-pezîr ile bu emr-i azîm u hatb-ı cesîme dahı gereği gibi nizâm u istihkâm virdikden sonra karârgâh-ı eslâf-ı sa'âdet-ittisâfınız olan Bağçe-sarayı'na atf-ı licâm-ı ârâm idüp melhûz-ı zamîr-i ilhâm-semîr-i mülûkânemüz üzre tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfîh-i kulûb-ı fukarâ vü ra'ıyyet ve Devlet-i Aliy-yemüz ile Rûsiyye Devleti beyninde mün'akıd u üstüvâr olan musâleha-i mü'ebbe-denün şurût u kuyûdına dahı kemâ-yenbağî mürâ'ât ve kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim nevâziş ü ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vüçûh-i mazârdan himâyet ü sıyânete hüsn-i ihtimâm ve dâ'imâ neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve Kalgay olacak kimesnenün nasb u ta'yîni re'y-i rezîn-i ilhânînüze tefvîz olun-mağla her kimi ihtiyâr u murâd idersenüz hıl'atini ilbâs ve ba'dehû berât ihrâcı içün Der-i Devlet-medârımuza arz u i'lâm idüp zîr-i nigîn-i hükûmet ve dâhıl-i havze-i mutâva'atlarında olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve hâssaten Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban'un zabt u rabtlarında mezîd-i ihtimâm u dikkat ve mugâyir-i şurût u uhûd vaz' u hareketden cümlesinün men' u tahzîrlerine bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-me'âblarından me'mûl-i hümâyûnumuz oldığı vechile lâzime-i şân-ı fütüvvet olan zabt-ı ser-rişte-i nizâma ve ibrâz-i hüsn-i serîret ile celb-i kulûb-ı hâss u âmma ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâma ve şiddet-i şitâ takrîbi ile inkıtâ'-ı sefâyinden mukaddem eyyâm-ı kalîle zarfında Bucak havâlîlerinden ale'l-fevr zehâyir-i kesîrenün sevk u tesyîrine ızhâr-ı mesâ'î-i cemîle ve ikdâm-ı sarf-ı cüll-i himmet ü gayret eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı S., sene [1]172

Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın Taltifi
Reward for the Crimean Khan Kırım Giray

Yedisian ve Bucak Tatarlarının Boğdan ahalisinden gasbettikleri şeylerin sahiplerine iadesi, bölgeden zahire sevki vs. hususlarda gösterdiği başarılarından dolayı çeşitli hediyelerle taltif edildiğine dair Sultan III. Mustafa'dan Kırım Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Kırım Giray Khan about rewarding with various gifts for his successes in the subjects such as returning the goods extorted by the Tatars of Yedisian and Buçak from the residents of Bogdan to the owners, and sending provisions(zahire) from the region

8 – 18 Şubat 1759

Taraf-ı Hümayûn-ı Cihân-dârî'den Boğdanlu'nun ihtilâs olunan re'âyâ vü hayvânâtının ekserîsi tahsîl ü istirdâd olunmağla pesendîde-i hudmeti ve Kırım'a azîmeti ve teşrîfât-ı hümayûn irsâlini muhtevî hâlâ Kırım Hânı Kırım Giray Hân dâmet ma'âlîhiye nâme-i hümayûn-ı mevhîbet-makrûnun tesvîdidür.

Bundan mukaddemce Yedisian ve Bucak Tatarı'nun ihtilâlinde Boğdan vilâyetinden ahzolunan mevâşî ve esrolunan re'âyâ vü evlâd-ı re'âyâ ve gâret olunan akça vü ağnâm u eşyâ vü zehâyir u devâbb ve vâkı' olan hasârât her ne ise bilâ-noksân ihtilâs idenlerden istirdâd ve ashâbına teslim ile ızhâr-ı adl ü dâd olunmak husûsâtı nâme-i hümayûn-ı adâlet-makrûn-ı husrevânemüz ile tavsiye vü te'kîd olunmuş idi. Bu esnâda Dergâh-ı Mu'allâm Kapucibaşlarından bu husûsların tetmîm ü temşiyetlerine mübâşir ta'yîn olunan el-Hâc Hasan dâme mecdühûnun Der-aliyyemüze gelen kâ'imesinde tavâyif-i Tatar'un ve sâ'ir âhâd-ı nâsun iğtisâb eyledikleri re'âyâ vü hayvânât ve emvâl ü eşyânun teftîş ü istirdâdıçün taraf-ı ilhânîlerinden her cânibe mu'temed ü kâr-güzâr mübâşirler ta'yîni ile icrâ-yı evâmîr-i aliyyemüze bezl-i makderet ve tahsîl olunan re'âyâ vü eşyâ Boğdanlu cânibine boyarlar vesâtatlarıyla ceste-ceste redd ü teslim itdürilmekte sarf-ı vüs' u miknet olunup eyâdî-i Yedisian'da ve ahâlî-i Bucak'da bulunan ve zâhir olan eşyâ istirdâd olunup ve bundan sonra bir mahalde Boğdanlu'ya ve sâ'ire dâ'ir bir şey zuhûr ider ise Bucak Ser'askeri sultân ma'rifetiyle tahsîl itdürileceği ve Tatar karyelerinden zehâyir-i kesîrenün ihrâcında ve iskelelere nakl ü tesyîrinde ihtimâm u dikkat-i hânîleri ber-kemâl olduğu ale't-tafsîl tahrîr olunmakdan nâşî keyfiyyât-ı mezbûre bi'l-cümle karîn-i yakîn-i şâhânemüz olmağla temşiyet-i masâlih-ı mezbûrede ve îfâ-yı uhûd-i mültezemede cılve-ger-i sâha-i zuhûr olan mesâ'î-i cemîle ve mefâhır-i celîlenüz bâ'is-i inşirâh-ı derûn-ı ilhâm-makrûn-ı Pâdişâhânemüz ve hâssaten hakkınızda bâdî-i izdiyâd-ı

alâka vü hüsn-i i'tikâd-ı husrevânemüz olmuştur. Havme-i Hükûmet-i Kırım'un kâfe-i umûrî öteden berü hânân-ı zî-şân-ı sadâkat-unvânun mevkûl-i uhde-i istiklâl-leri olan kazâyâdan olup ve ale'l-husûs cenâb-ı ni'me'l-me'âbınızın incâh-ı avtâr-ı mezbûrede sünûh iden âsâr-ı hüsn-i mesâ'îleri kâ'ime-i mezbûrede tahkîk u ifsâh olunup tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ'-i mülûkânemüzde âsâr-ı sâdıkânenüz mahsûs ve fîmâ-ba'd dahı tekâmîl-i şurût-ı mültezemede ve sâ'ir cemî' ahvâlde harekât-ı mütebassırâne ile istihsâl-i rızâ-yı hümâyûn-ı Pâdişâhânemüz iltizâmına sa'y ü iltizâmınız melhûz-ı tab'-ı safâ-makrûn-ı hıdîvânemüz olduğundan mâ'adâ böyle hıdemât-ı meşkûre vü me'âsir-i mebrûreye muvaffak olanlar avârif-i seniyye-i hıdîvânemüze mazhar u nâ'il olmak deydene-i hasene-i Saltanat-ı Seniyyemüzden olmağın avâtıf-ı kâmile-i şehriyârî ve avârif-i şâmîle-i tâc-dârîmüzden mücerred sizi tevkîr u tekrîm ve kadr-i sâminüzi i'lâ vü tafhîm için bir semmûr kalpak ve serâsere kaplı bir sevb semmûr ve bir sevb sâde hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı mefharet-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i mehâbet-müşîr-i husrevânî ve atâyâ-yı hümâyûnumuzdan dört bin aded dînâr-ı hâlisü'l-ayâr inâyet ü ihsânımız olup tahsîn-i me'âsir-i hamîde vü şâbâş-ı mesâ'î-i sa'îdeleri zımnında işbu nâme-i hümâyûn-ı inâyet-makrûnumuz ısdâr ve Kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretile teblîğ olunmak üzere irsâl olunmuştur.

İnşâa'llâhü'l-Melikü'l-Vedûd ledâ-şerefi'l-vürûd; ihsân-ı hümâyûnumuz olan kalpak u sorguç ve hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhiremüzi takdîm-i merâsim-i i'zâz ü ikbâl ile telakkî ve zîver-i dûş-ı hamîyyet-perver ve tırkeş ü şemşîr-i zafer-te'sîr-i hâkânîmüzi ârâyış-ı miyân-ı celâdet-eser ve atıyye-i behiyye-i husrevânemüzi nihâde-i ceyb-i mufâharet-güster eyledikten sonra fîmâ-ba'd Boğdanlu'nun ve sâ'ir efrâd-ı nâsun şikâyet ü istid'âlarıyla eyâdî-i nâsdan istirdâd olunmamış bir nesneleri zuhûr ider ise taraf-ı hânîlerinden Bucak'a ta'yîn olunacak Ser'asker sultân ma'rifetiyle lâzım gelenlerden bi-eyyi hâl tahsîl ve ashâbına teslîm ve temşiyet-i kâra kemâl-i ihtimâm u dikkat olunmak ve şimdiye dek Tatar karyelerinden naklolunan zehâyirden gayri kemâ-fi'l-evvel pey-der-pey ve lâ-yenkâtı' zehâyir-i kesîre ihrâc ve iskelelere sevk u irsâl eylemek husûsâtını Bucak Ser'askerine alâ-vechi'l-ihtimâm tenbîh-i ekîd zımnında makarr-ı hükûmetinüz olan Bağçesarayı'na tahrîk-i rikâb-ı azîmet ve her hâlde emrinüzde müstekîl ve re'yinüzde mütebedd olduğınıza binâ'en kalem-rev-i hükûmetinüz olan iklîm-i Kırım ve mülhakâtının tanzîm u tesviye-i umûrî vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-karînleri olmağla her husûsda tarîka-i hüsn-i i'tidâl ve kâ'ide-i enîka-i hazm ü ihtiyât üzere harekât-ı meşkûre ve etvâr-ı razıyye-i mergûbe ibrâzine nisâr-ı cüll-i himmet ve bi'l-husûs Rûmilî'nde vâkı' selâfîn-ı Cengîziyye'nün bâ'is-i ihtilâl-i nizâm-ı memleket ve bâdî-i tefrîk u tenfîr-i kulûb-ı ra'ıyyet olur hâlâtdan ihtirâz ü mücânebet eylemelerine ve tâ'ife-i Tatar'dan ba'zılarının cây-gîr-i zamîrleri olan efkâr-ı fâsideden tevakkî vü mübâ'adetlerine ve min-küllî'l-vücûh fukarâ-yı ra'ıyyetün tahsîl-i esbâb-ı emniyyet ü râhatlarına ve bi'l-husûs hyta-i hükûmetinüzde olan ulemâ vü sulehâ

ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ihtirâm u nevâziş ile fukarâ vü zu'afâyı vüçûh-i te'addiyâtdan hımâyet ü sıyânet ve hemîşe neşr-i me'âsir-i adâlete ve muhâfaza-i hudûd-ı silm ü musâfâta ri'âyet ve be-tahsîs Rûsiyye Devleti'yle miyânede müstahkem olan musâlehanun ale'd-devâm icrâ-yı şerâyıt u levâzimine i'tinâ vü dikkat zımında mesâ'î-i marzıyyetü'l-âsâr ızhâr u iltizâmıyla fîmâ-ba'd dahı tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânemüze sa'y ü himmet ve her emirde isticlâb-ı merâzî-i şâhânemüze sebeb ü vesîle olacak âsâr-ı cemîle-i melhûza ızhârına nisâr-ı nakdîne-i hamıyyet ü fütüvvet eyleyesiz.

Evâsıt-ı C., sene [1]172

65

Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın Yeniden Taltifi

Another Reward for the Crimean Khan Kırım Giray

Bucak bölgesini karıştıran Hacı Giray Sultan ve eski Akkırman Muhafızı Can Mehmed Bey'in yakalanıp o bölgede nizam ve asayişin yeniden sağlanması, Bucak taraflarından zahire sevki vs. hususlardaki başarılarından dolayı çeşitli hediyelerle taltif edildiğine dair Sultan III. Mustafa'dan Kırım Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Kırım Giray Khan about rewarding him with various gifts for his successes in recovering order and security in the region by seizing Hacı Giray Sultan and Can Mehmed Bey, the former guard of Akkerman who disturbed the Buçak region, and sending provisions (zahire) from Buçak and so on

22 Ağustos – 1 Eylül 1760

Lehlü'ye firâr iden Hacı Giray Sultân'un ve gaybet iden Cân Mehmed Beğ'ün terhîb ü istimâlet ile yanına celblerini ve Sultân-ı mûmâ-ileyhün çiftliğinde ikâmeti ve Mîr-i merkûmun Kırım'a naklini ve kendülerinün Kırım'a avdetlerini mutazammın Kırım Hânı Kırım Giray Hân dâmet ma'âlihînin tahrîrâtı geldikde kendüye teşrîfât-ı hümayûn irsâlini muhtevî inâyet-bahş-ı sudûr olan nâme-i hümayûndur.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı olan Kırım Giray Hân dâmet ma'âlihî tahıyyât-ı anber-bâr u teslîmât-ı abher-nisâr -ki, mahz-ı inâyet-i pâdişâhîden sâdır olur- mütâla'a kılındıktan sonra ma'lûmunuz ola ki:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i çerâğ-ı devlet ve hâssaten gars-i yemîn-i zât-ı Hılâfetimiz olup terfî'-ı şân u unvânınız irâdesiyle a'bâ'-i cesîme-i vâlâ-yı hâniyyet dûş-ı hamîyyet-pûş-ı ilhânînuze tahmîl olunaldan berü cebîn-i ehliyyet-kâânîlerinde lâmi' u dırahşân olan envâr-ı necâbet ü celâdet ve âsâr-ı asâlet ü nebâhet muktezâsınca vetîre-i razıyye-i eslâf-ı sadâkat-ittisâfinuza ıktidâ ile kalem-rev-i hükûmetiniz olan memleket-i Kırım ve mülhakâtına neşr-i âsâr-ı nasefet ü ma'delet ve bâ-husûs bundan mukaddemce def'-ı mekâyid-i eşkıyâ ve tahsîl-i nizâm-ı vilâyet ü enhâ için ahâlî-i Kırım'un ağavât u ümerâsıyla Bucak tarafına hareket ve tahrîk-i silsile-i ihtilâl fikriyle Leh tarafına firâr iden Hacı Giray Sultân'un te'mîn ü te'lîfi ile yanınıza celbi ve çiftliğinde ikâmet itdürilmesi ve ikâd-ı nâ'ire-i şikâk u fesâd niyyeti ile gaybet iden sâbıkâ Akkirman Muhâfızı Cân Mehemmed Beğ'ün ruğmen ve kasran ve kerhen dâmen-i afvınıza ilticâ ve Kırım'a götürülmesi niyyeti husûslarına ve bu vechile havâlî-i mezbûrenün istihsâl-i hüsn-i nizâmına ve ahâlîsinün istibkâ'-i emn ü refâhlarına i'mâl-i hüsn-i tedbîr u revîyyet ve sarf-ı cüll-i himmet ve icrâ'-i hüsn-i siyâset ile kulûb-ı sükkân-ı memleketi te'lîf ü tatmîne ve bir taraftan Bucak'dan ve Tatarlık'dan iskelelere sevk-ı zahîreye dahı fevka mâ-yürâd bezl-i ictihâdınız ve sa'y ü ikdâmınız düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nâzımu menâzımı'l-ümem hâlâ Vezîr-i A'zam u efham ve Vekîl-i Mutlak-ı sadâkat-alemimiz Ragıb Mehemmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü ve dâ'a-fe bi't-te'yîdi iktidârahü ve ikbâlehüya* vârid olan kâ'ime-i dirâyet-alâmenüzden ale't-tafsîl ma'lûm-ı hümayûnumuz olmağla bu bâbda cilve-ger-i sâha-i zuhûr olan etvâr-ı mergûbe vü evzâ'-ı makbûlenüz muvâfık-ı hâtır-ı ilhâm-mazâhir-i şâhâne ve mutâbık-ı rızâ-yı meyâmin-iktizâ'-ı şehen-şâhânemüz olmakdan nâşî pesendîde vü meşkûr ve ma'ıyyetinizde bulunan Kırım'un ağavât u ümerâsinun hıdemât-ı sâdikâneleri dahı makbûl ü mebrûr olmuştur. Bundan böyle dahı zîver-i kitâbe-i iştihâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i cüll-i himmet ü miknet ideceğiniz levâyıh-ı ahv[â]l-i hayriyyet-iştimâlinüzden zâhir u bedîdâr olmakdan nâşî tarafınıza olan teveccüh-i fu'âd-ı mekârim-mu'tâd-ı şâhânemüzi isbât ve cümleye ızhâr u i'lân için hakkınızda bahr-i bî-kerân-ı husrevânemüz feyezân ve âftâb-ı âlem-tâb-ı Pâdişâhânemüz leme'ân idüp avâtıf-ı aliyye-i şehen-şâhânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra dûhte ve sâde iki sevb hıl'at-i mûrisü'l-behçet-i sultânî ve bir aded semmûr kalpak ve bir kıt'a murassa' tırkeş ve bir kıt'a murassa' şemşîr-i bî-nazîr-i husrevânî ve atâyâ-yı hümayûnumuzdan beş bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâsıyla hâl ü şânınız ta'liye vü taltîf kılınmağın mahsûsan işbu nâme-i hümayûnumuz ısdâr ve () ile ırsâl olunmuştur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı mülûkânemüz olan teşrîfât-ı hümayûnumuzı hutuvât-ı ta'zîm u tafhîm ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi miyân-ı mufâharete bend ve atıyye-i behiyyemüzi endâhte-i ceyb-i mufâharet ile levâzim-i ihlâs u sadâkati ikmâl eyledikten sonra mâdâm ki cenâb-ı sadâkat-me'âbları lâyıf-ı dîn ü devlet ve sezâ-vâr-ı merâsim-i hâniyyet olan harekât-ı marziyye üzre oldukça hakkınızda kat kat teveccüh ü i'tibârımız mütezâyid ve mesned-i bülend-i hânî zât-ı ma'âlî-âyâtınız ile müstekırr

ve i'tilâ'-i şân u unvânınız dem be-dem mütekâsir olacağında gümân u iştibâh olunmayup kemâ-fi'l-evvel hıyta-i hükûmetinizde kâtınîn-ı vâcibü'l-ikrâm olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri tabakâtihim ikrâm ile fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazârdan hımâyet ü sıyânet ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile hüsn-i nizâm-ı memlekete ve cümle haklarında mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârına ve Moskovlu ve Lehlü ile mün'akıd olan şurût-ı musâleha vü müsâlemeye ri'âyete ve a'zam-ı umûr-ı Saltanat-ı Seniyyemüzden olan Kırım ve Bucak taraflarından bu hılâlde kesret üzre zehâyirün sevk u irsâllerini yarlığ-ı belîğ-ı hânîleriyle iktizâ idenlere tenbîh ü isti'câle kemâl-i ihtimâm u dikkat ve sarf-ı vüs' u kudret ve sizden her hâlde me'mûl ü melhûz-ı hümayûnumuz olan diryet ü dirâyet ve hüsn-i hareket ü sadâkati icrâya nisâr-ı cehd ü miknet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı M., sene [1]174

66

Kırım Hanlığı'nın Kırım Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate under Kırım Giray Khan

Bucak taraflarından İstanbul'a zahire sevki, Bucak ahalisi ve Nogaylıların işlerinin yoluna konulması, Tatarlar ile Lehliler arasındaki anlaşmazlığın sulh yoluyla çözümü vs. hususlarda gösterdiği başarılarından dolayı Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği, kendisinden bir an önce Hanlık merkezine giderek bundan sonra da aynı şekilde hizmet etmesinin beklendiğine dair Sultan III. Mustafa'dan Kırım Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa Khan to the Crimean Khan Kırım Giray Khan about keeping the Crimean Khanate on him because of his successes on sending provisions (zahire) from the Buçak region to Istanbul, putting the affairs of Buçak people and Nogais in order, solving the disagreement between the Tatars and Poles (Lehs) peacefully etc., and sending his charter (berat) with various gifts, and expectation from him to go the center of khanate immediately and to serve in the same way hereafter

22 Ağustos – 1 Eylül 1760

*Taraf-ı Şehen-şâhî'den hâlâ Kırım Hânı olan
Kırım Giray Hân dâmet ma'âlîhiye Kırım Hânlığı'nun ibkâsını
ve teşrîfât-ı hümayûn irsâlini muhtevî nâme-i hümayûn müsveddesidir.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i pehnâ-yı

celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, bi'l-fi'l Kırım Hânı olan Kırım Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tevkî'-ı refî'-ı hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Cenâb-ı hâniyyet-intisâbınız çerâğ-ı efrûhte-i nûr-ı matla'-ı devlet ve feyz-ı cûybâr-ı menba'-ı Hılâfetüm olduğunuzdan gayri eslâf-ı sûtûde-evsâfinuzun a'kal ü emcedi ve ekmel ü erşedi olup zât-ı huçeste-sıfât-ı hânînüzde müvedda' olan mâ-ye-i istikâmet ü asâlet ve vâye-i cevher-i fatânet ü besâlet muktezâsınca âsâr-ı âbâ'-ı kirâm-ı hamîdetü'l-menâkıbınıza iktidâ ve eslâf-ı sadâkat-ittisâfinuzun tarîka-i enîkalarına ihtidâ ile kalem-rev-i hükûmetinüzde neşr-i elviye-i adl ü nasafet ve nesr-i nakdîne-i himâyet-i zu'afâ vü ra'ıyyetde ve bi'l-husûs cenâb-ı ma'âlî-me'âbınızdan matlûb-ı şâhânem ve bu def'a taraf-ı ilhânînüzden vârid olan kâ'imenüzde tahrîr u iş'âr olundığı üzre Bucak câniblerinden Âsitâne-i Aliyyeme hadd-i tasavvurdan bîrûn sefâyin ile sevk u tesyîr-i zehâyirde ve ahâlî-i Bucak ve tavâ'if-i Nogayluyân'un tanzîm-i umûrlarında ve Tatar ile Lehlü beynlerinde vâkı' olan münâze'ât u hısâmun bi-tarîk'l-musâleha hüsn-i tedbîrleriyle kat' u hasm-i rişte-i hısâmlarında ve Rûsiyye Devleti ile mürtebıt olan akd-i musâleha-i memdûdenün muhâfaza-i şurût ve mürâ'ât-ı lâzime-i kuyûdında zâhir u bedîd olan mesâ'î-i cemîlenüz ve kemâl-i sadâkat ü istikâmete makrûn harekât-ı pesendîdenüz ve bu hılâlde Bucak'dan karârgâh-ı hânîleri olan cânib-i Kırım'a sarf-ı zimâm-ı avdete âmâde olduğunuz bi'l-cümle ma'lûm-ı hümâyûn-ı husrevânem olup bu bâbda ve sâ'ir ahvâlde harekât-ı mütebasırâne ile tahsîl-i esbâb-ı rızâ-yı hümâyûn-ı Pâdişâhânem iltizâmına sa'y ü ihtimâmınız sâha-i nezd-i hümâyûnumda marzıyy ü meşkûr olduğundan gayri ba'de'l-yevm dahı eslâf-ı sa'âdet-ittisâfinuzdan ziyâde dîn ü Devlet-i Aliyyeme muvâfık ve rızâ-yı yümn-iktizâ-yı şâhâneme mutâbık mefâhır-i celîle ve me'âsir-i cemîleyi vücûda getürmenüz melhûz-ı tab'-ı safâ-intibâ'-ı hıdîvânem olmağın avâtıf-ı kâmile-i şehriyârî ve avârif-i şâmile-i tâc-dârîmüzden Kırım Hânlığı kemâ-kân cenâb-ı ilhânînüze ibkâ vü mukarrer kılınmağla ibkânuzı hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânem şeref-efzâ-yı sudûr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûr-ı fâ'izu's-sürûra kaplı bir sevb ve bir sâde hıl'at-i mûrisül-behcet-i sultânî ve bir semmûr kalpak ve bir mücevher sorguc-ı şehen-şâhî ve bir kabza murassa' şemşîr-i bârika-nazîr-i husrevânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve hâssaten cenâb-ı ilhânînüze atıyye-i hümâyûnum olmak üzre dört bin dînâr-ı hâlisu'l-ayâr-ı Pâdişâhî i'tâ ile hâl ü şânınız taltîf u terfî' ve li-eclî'l-ihtiyât ilâve-i mülâtafe-i şâhâne için yigirmi sevb hıla'-ı mütenevvi'a dahı zamm u tesyîr olup işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-makrûnumun teblîğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnum olan hıl'at-i fâhire vü kisve-i zâhiremi takdîm-i hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıl'at-i seniyyemi zîver-i dûş-ı istihâl ve kalpak ve mücevher sorguc-ı hümâyûnumı pîrâye-bahş-ı târek-i ibtihâc ve tırkeş-i şâhânemi dahı ârâyış-i miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve atıyye-i behiyye-i husrevânemi nihâde-i ceyb-i iftihâr ve hıla'-ı sâ'ireyi dahı rızânuz üzre hıdemâtda bulunanlara ilbâs idüp tahrîrinüz üzre âmâde-i azîmet olduğınıza binâ'en bir sâ'at

evvel makarr-ı hükûmetinüze vusûle müsâra'at ve kalem-rev-i hükûmetinüz olan iklîm-i Kırım ve mülhakâtının vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-karînleri olan husûslarında tarîka-i i'tidâl-i hüsn-i irtibât ve kâ'ide-i enîka-i hazm ü ihtiyât üzre harekât-ı meşkûre-i mütebassırâne ve şimdiye dek zuhûra gelen etvâr-ı marziyyelerine muvâfık hayr-hâhâne hareket ile bundan böyle dahı her hâlde tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkâneme sa'y ü himmet ve a'zam-ı umûr-ı Saltanat-ı Seniyyemüzden olan Bucak câniblerinden ve Tatarlık'dan mikyâl-i tasavvurdan ziyâde Âsitâne-i Aliyyeme sevk u tesyîr-i zehâyir-i kesîreye kemâ-fi'l-evvel sarf-ı e'inne-i gayret ve sevk-ı matıyye-i dikkat ve Devleteyn-i merkûmeteynün istihkâm-ı ser-rişte-i şîrâze-i musâlehalarına ifâza-i revnak-ı adâlet ile istikrâr-ı nizâm-ı memlekete hüsn-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-keâm ve her emirde isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i Pâdişâhâneme sebeb ü vesîle olacak âsâr-ı cemîle-i melhûza ızhârına ikdâm u hamıyyet ve sarf-ı ihtimâm u miknet eylesesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâhırı Z., sene [1]176

67

Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi

Invitation of the Crimean Khan Kırım Giray to Istanbul

Serhat kalelerinin güçlendirilmesi, Özi Kalesi'nin tamiri, Soğucak Kalesi hakkında yapılacak muamelenin tayini, Lehistan ve diğer komşu ülkelerle olan ilişkiler ve alınması gereken tedbirler ile genel olarak Kırım ve havalisini ilgilendiren konuları yüz yüze görüşüp fikir alışverişinde bulunmak üzere İstanbul'a davet edildiğine dair Sultan III. Mustafa'dan Kırım Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Kırım Giray Khan about the invitation of him to Istanbul to interview and exchange opinions on the reinforcement of frontier fortresses, restoration of the castle of Özi, determination of works to be carried out about Soğucak Castle, relations with Poland (Lehistan) and other neighbour countries and precautions to be taken, generally on the matters related to Crimea and its vicinity

20 – 30 Temmuz 1764

Hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Kırım Giray Hân

dâmet ma'âlîhiye da'vet-i şâhâneyi muhtevî nâme-i hümayûn müsveddesidür.

Ba'de'l-elkâb. Ecdâd-ı ızâm-ı mağîret-ittisâmumun enâra'llâhü Te'âlâ berâhî-nehüm vakıtlarında ve husûsâ vâlid-i mâcidüm cennet-mekân, firdevs-âşiyân mer-

hûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân-ı Gâzî *tâbe serâhü*[nû]n zamân-ı saltanatında hükümrân-ı iklîm-i Kırım olan Hân-ı ma'âlî-unvân vakıt-vakıt Dâru'l-Hılâfe-i Saltanat-ı Seniyye'ye da'vet ve bi'l-müşâfehe ba'zı husûsun müzâkeresiyle umûr u mehâmm-ı lâzimü'l-ihimâmâ nizâm u temşiyet virilmek ve hânân-ı ulüvvü's-şânun dahı hüsn-i iltifât-ı pâdişâhâneye mazhariyyeti vesîle-i esbâb-ı kuvvet ü miknetleri olmak kâ'ide-i kadîme-i Devlet-i Aliyye ve deydene-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den iken bir müddetden berü resm-i mezkûra i'tinâ vü ihtimâm olunmayup her husûsun nizâm u temşiyeti mükâtebe vü mürâseleye hasr u kasr olunduğına binâ'en umûr-ı azîme vü hutûb-ı cesîmenün müzâkeresi dūçâr-ı ukde-i te'hîr olarak nice umûr-ı külliyyenün mu'attal olmasını mûcib olup ve cenâb-ı şehâmet-me'âblarının ibtidâ-yı hânîlerinden şimdiye dek kaleme getürdükleri ve bu cânibden cevâb olmak üzere tahrîr olunan mevâddun künh ü hakîkatini⁹² tahsîle ittîlâ' birle tesviye vü tensîkî mümkün olmaduğından mâ'adâ teksîr-i sevâdı müstelzim olmakdan nâşî gerek serhaddât-ı mansûre kılâ'ınun takvîyet ü tarsînı ve Özi Kal'ası'nun mübâşeret olunan ta'mîr u termîminün tekmîl ü tetmîmi ve gerek düvel-i etrâfun çi-gûnegî-i hareketlerinden bahs ile muktezâ-yı vakt ü hâle göre umûr-ı lâzimenün tanzîmi ve Lehlü'ye dâ'ir iktizâ iden mevâddun temşiyeti ve Soğucak Kal'ası'nun masârif-i kesîre ile ta'mîri veyâhûd hedm ile derûnında olan mühimmâtun âhar mahalle nakli ve alâ-hâlihâ terki şıklarının bi'l-müzâkere tesviyesi mevâdd-ı külliyyeden olmakdan nâşî cenâb-ı ni'me'l-me'âblarıyla müşâfaheten müzâkere vü mükâlemesinden lâ-büdd olup ve bu merâmın husûlî zât-ı sûtûde-sıfâtlarını tevkîran ve ihtirâmen Der-bâr-ı Hılâfet-karâra da'vet ve bi'l-muvâcehe her husûsı mükâleme vü müzâkere ile mümkün olacağı zâhir u bedîdâr olmağla ol havâlînün kâffe-i umûr u husûsını huzûr-ı hümâyûnumuzda bi'l-müşâfehe müzâkere ve iktizâsı üzere nizâm u temşiyet virilmek ve âdet-i kadîme-i hasenenün îfâ vü icrâsına ri'âyet ve şân-ı vâlâ-nişân-ı il-hânîlerinin tebcîl ü tafhîmine mürâ'ât olunmak için Rikâb-ı Müstetâb-ı Cihân-dârî-müze atf-ı licâm-ı hareket eylemelerine irâde-i cemîle-i husrevânemüz ta'alluk itmekle da'vet-i şâhânemüzi mutazammın işbu nâme-i mülâtafet-alâmemüz isdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; zât-ı ma'âlî-simâtlarında merkûz olan cevher-i rüşd ü revîyyet ve mâye-i dûr-endîşî vü kiyâset muktezâsınca iklîm-i Kırım'un dâhîlen ve hâricen umûr-ı lâzimü't-tesviyesinün tanzîm u itmâmı ve cenâb-ı ma'âlî-nisâblarının avdet ü ric'atine değin her husûsun ve be-tahsîs sevk-ı zehâyir mâddesinün gereğı gibi temşiyet ü ikmâli erbâbına tavsiye vü tefvîz olunduktan sonra mevâdd-ı lâzimeyi huzûr-ı hümâyûnumuzda müzâkere ve her husûsı bi'l-müşâfehe mükâleme ile tesviye vü tanzîm ve te'diye vü tetmîm için bir gün evvel Der-bâr-ı Hılâfet-karârımız cânibine imâle-i licâm-ı azîmet eylemeleri me'mûldür.

Evâhır-i M., sene 1178

92 Metinde "حقیقته" şeklinde geçmektedir.

Kırım Hanlığı'na Selim Giray'ın Tayini

Appointment of Selim Giray to the Crimean Khanate

Kırım Giray Han'ın memleket idaresi, komşu ülkelerle ilişkiler, İstanbul'a zahire nakli vs. hususlarda yaptığı kötü işlerden dolayı Kırım Hanlığı'na Selim Giray Han'ın tayin edilerek hanlık berat ve hil'atinin çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden belirtilen hususlarda iyi işler yapıp adaletli ve duyarlı davranmasının beklendiğine dair Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III about the appointment of Selim Giray Khan to the Crimean Khanate because of Kırım Giray Khan's failures in the subjects such as government of country, relations with neighbouring countries and sending provisions (zahire); and sending of the charter (berat) and caftan (bilat) of khanate with various gifts; and expectation from him to make good works and to act justly and sensibly

17 – 27 Eylül 1764

*Taraf-ı Hümayûn-ı Hulâfet-penâhî'den erşed-i selâfîn-ı
Cengîziyye'den Selim Giray Hân'a Kırım Hânlığı müceddeden
tevcih ü ihsân kılındığını mutazammın yazılacak nâme-i hümayûndur.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, erşed-i selâfîn-ı Cengîziyye'den bu def'a Kırım Hânlığı müceddeden kendüye ihsânım olan Selim Giray Hân *dâmet ma'âlîhi* tevki'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûmunuz ola ki:

Selefinüz Kırım Giray Hân hadâset-i sinnine binâ'en mesned-i hânîye irtikâ idelden berü dâ'iresi halkınun ve müntesibânınun iğrâ vü iğfâllerine firîfte olmak-dan nâşî birer bahâne ile Eflak ve Boğdan re'âyâsına zulm ü te'addîden hâlî olmayup hevâ-yı nefsiye mütâba'at ve hilâf-ı şer'-ı şerîf ve mugâyir-i rızâ-yı hümayûn evzâ' u etvâr-ı nâ-şâyesteye ve re'âyâyı tecrîm ü tağrîme mübâderet idüp eslâf-ı dirâyet-ittisâfınun âdet-i marziyyelerine mugâyir Devlet-i Aliyyeme eylediği teklîfât-ı sakîlenün hadd ü hasrı olmadığından gayri bî-hûde beytül-mâl-i Müslimînün telef ü ızâ'atını mûcib olacak hâlâta tasaddî ve Devlet-i Aliyyemle düvel-i sâ'ire beyrinde mün'akıd olan ma'âkıd-ı sulh u salâhun fesh u inhılâlini müstelzim olacak hâlâtı tahrîre cesâret ve ale'l-husûs Tatarlık'dan pey-der-pey Âsitâne-i Aliyyeme celbi matlûb-ı mülûkânem olan zehâyirün naklinde dahı iğmâz u teğâfüli ve

tağliye-i bahâsına illet-i müstekille olduğu meşhûd ü bedîdâr olup makâm-ı hânîden tenzîl ü teb'îd ile ol havâlî ahâlîsinün istikrâr-ı emn ü râhatlarına ve def'-ı mazar-rat u eziyyetlerine himmet-i vâlâ-nehmet-i mülûkânem masrûf kılınmak lâzîm ve cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız dûdmân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dârı ve emced-i şöhret-şi'ârı olup mahâsin-i ahlâk-ı zekiyye ile mevsûf olduğunuzdan gayri mir'ât-ı nâsiye-i hâlde meşhûd ü nümâyân olan mahâ'il-i rüşd ü nebâhet ve delâ'il-i sedâd u istikâmet muktezâsınca vazîfe-i zimmet-i fütüvvet ve lâzime-i rütbe vü menzile-tinüz olan tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve muhâfaza-i şurût-ı musâleha vü müsâlemete bezl-i maktûr u mechûd üzere olacağınız vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânemüz olmakdan nâşî uğur-ı hümâyûnumuzda zîver-i kitâbe-i iştihâr olacak mesâ'î-i cemî-letü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u kudret ideceğiniz muntazar-ı şâhânemüz olmağla Devlet-i Aliyyemüze dâ'ir vâkı' olan hıdemâtını murâd-ı hümâyûnumuz üzere rü'yet ve eslâf-ı sûtûde-evsâf misillü hareket ve düvel-i etrâf ile müstahkem olan şerâ'it-ı musâlehaya ri'âyet ve fukarâ-yı ra'ıyyeti himâyet ü sıyânet ve ahâlî-i Kırım'ı tec-rîmden ve Eflak ve Boğdan ahâlîsini bî-hûde rencîdeden ve mu'tâd-ı kadîmden ziyâde akça almakdan mücânebet ve Âsitâne-i Sa'âdetüme kesret üzere zahîre gön-dermeğe sa'y ü dikkat olunmak ve sâ'ir vasâyâ-yı şâhânemi alâ-vefkı'l-murâd edâ vü icrâ eylemenüz şartıyla hakkınızda bahr-i zehhâr-ı mekârim-şi'âr-ı husrevâne-müz mevc-engîz olup avârif-i seniyye-i Pâdişâhânemüzden Kırım Hânlığı müced-deden cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı ilhânînûze tevcîh ü ihsânımız olmağla tevcîhini hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tastîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden bir semmûr kalpak ve bir sevb serâsere dûhte semmûr ve bir sâde hıl'at-i câlibül-behcet-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı şa'sa'a-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tîrkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kıt'a şemşîr-i adû-tedmîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuz olmak üzere bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i'tâ ve hâl [ü] şânınız taltîf u i'lâ kılınmağın işbu nâ-me-i hümâyûnumuz dahî ısdâr ve teblîğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u tafhîm ile ba'de'l-istikbâl hıl'at-i seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve sorguc-ı meymenet-iştîmâlî pîrâye-i târek-i ibtihâc ve tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi ârâyîş-i miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve atıyye-i behiyyemüzi zîver-i ceyb-i iftihâr idüp mâdâm ki, şurût-ı merkûme üzere cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümâyûn-ı ilhâm-makrûnumuz üzere tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfîh-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve ale'l-husûs Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımız ile Devlet-i Rûsiyye ve Cumhûr-ı Lehlü beyninde mün'akıd u müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbedenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mu'âmele-i hem-civârînün levâzimine kemâ-yenbağî mürâ'ât ile harekât-ı marziyyenüz cîlve-ger-i sâha-i zuhûr ola, zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânîde müstekirr olacağınıza kat'an iştibâh olmayup ve kâtînîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vücut-hi mazarratdan himâyet ü sıyânete hüsn-i ihtimâm ve hem-vâre neşr-i elviye-i

adâlet ile nizâm-ı memlekete ve def'-ı mezâlîme ikdâm-ı tâmm ve mevsim-i deryâ güzerân eylemezden mukaddem Tatarlık'dan mîkdâr-ı tasavvurdan ziyâde Alçaklar iskelelerinde kat' olunan fî'âta kıyâs ile İsmail ve Akkirman İskelelerine ve Hocabeğlü Limanı'na kesret üzre bir sâ'at evvel müte'âkıben zehâyir sevk u tesyîrine ve kapan-ı dakîka nakline be-gâyet takayyüd ü ihtimâm ve yirinüze Kalgay olacak kimesnenün nasb u ta'yîni re'y-i rezîn-i hânînüze tefvîz olunmağla her kimi ihtiyâr idersenüz hıl'atini ilbâs ve ba'dehû berâtı ihrâcıyçün Der-i Devlet-medârımuza i'lâm idüp zîr-i nigîn-i hükûmetinüzde olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban'un⁹³ zabt u rabtlarında cidd-i tâmm ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtıdan cümlesinin men' u tahzîrlere bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-me'âblarından muntazar oldığı vech üzre lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmetleri olan zabt-ı ser-rîşte-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i⁹⁴ müsâlemet-encâma sarf-ı cüll-i miknet eyleyesiz.

Evâhır-i Ra., sene [1]178

69

Kırım Hanı Selim Giray Han'ın İstanbul'a Davet Edilmesi

Invitation of the Crimean Khan Selim Giray to Istanbul

Kendisine sözlü olarak bazı tavsiyelerde bulunulmak üzre ziyaret için İstanbul'a davet edildiği hususunda Sultan III. Mustafa'dan Kırım Hanı Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Selim Giray Khan about the invitation of him to Istanbul for verbal advices on him

3 – 13 Mart 1765

Hâlâ Kırım Hânı Selim Giray Hân

dâmet ma'âlfîhiye da'vet-i şâhâneyi hâvî nâme-i hümayûn müsveddesidür.

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; eslâf-ı sa'âdet-ittisâfınuzun ba'zan Südde-i meymenet-uddemüze da'vet ve manzûr-ı ayn-ı kerâmet ü inâyet kılınmaları Saltanat-ı Seniyyemüzün âdet-i hasene-i behcet-intimâ ve kavâ'id-i müstahsene-i mevhibet-efzâsından olup ve bâ-husûs cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i çerâğ-ı hâss-ı mülûkâne ve gars-i yemîn-i mekremet-zamîn-i husrevânemüz olduğunuza binâ'en şeref-i ziyâret-i Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Pâdişâhânemüz ile müşerref ve bi'l-müşâfehe vasâyâ-yı hikmet-ârâ-yı mülûkânemüz ile gûş-ı hûş-ı keyânînüze

93 Metinde "و بانك" şeklinde geçmektedir.

94 Metinde "مصالحه و" şeklinde geçmektedir.

müşennef kılınmak için bu hılâlde Der-bâr-ı Hılâfet-karâr-ı şehen-şâhânemüze tahrîk-i rikâb-ı nehzat eylemenüze irâde-i seniyye-i şâhânemüz ta'alluk itmeğin işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-makrûnumuz ısdâr ve Dergâh-ı Mu'allâm Kapucubaşlarından Halil Paşa-zâde Ahmed *dâme mecdühû* ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; iklim-i Kırım'un dâhilen ve hâricen umûr-ı lâzimu't-tesviyesinün tanzîm u ikmâli erbâbına tavsiye vü ihâle olundukdan sonra bu hânedân-ı rasînü'l-erkânımuza olan meveddet-i hâlisanzı vicâhen arz u iş'âra niyyet-i câlibü'l-hubûr ile inşâa'llâhü Te'âlâ makarr-ı hükûmetinüzden hareket ve salt u sebük-bâr Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemüze gelmeğe bezl-i himmet ü hamiyet eyleyesiz.

Evâsıt-ı N., sene 1178

70

Kırım Hanlığı'nın Selim Giray Han Uhdesinde Bırakılması

Keeping the Crimean Khanate under Selim Giray Khan

Hanlığı sırasında memleketin adaletle idaresi, İstanbul'a zahire nakli vs. hususlarda gösterdiği gayretten dolayı, İstanbul'u ziyaretinde Kırım Hanlığı'nın yine kendi uhdesinde bırakıldığı ve döndüğünde gerekli görülenlere dağıtması için de kendisine yirmi adet hil'at verildiğine dair Sultan III. Mustafa'dan Selim Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) by Sultan Mustafa III to Selim Giray Khan about keeping the Crimean Khanate on him for his efforts in the matters of governing the country in justice and sending provisions (zahire) to Istanbul in the time of his khanate, and conceding twenty caftans (bilats) to him to be distributed to persons seen necessary by him on his return, during his visit in Istanbul

20 – 30 Temmuz 1765

Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Şehen-şâhî'den hâlâ Kırım Hânı olan Selim Giray Hân dâmet ma'âlîhiye med'uvven Âsitâne-i Aliyye'ye gelüp hılâl-i avdetde Kırım Hânlığı'nun ibkâsını muhtevî yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i pehnâ-yı celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı olan Selim Giray Hân *dâmet ma'âlîhi* tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız efrûhte-i çerâğ-ı devlet ve hâssaten gars-i yemîn-i zât-ı Hılâfetimiz olduğunuzdan gayri eslâf-ı sa'âdet-evsâfinuzun a'kal ü erşedi olup zât-ı huçeste-sıfât-ı hânînüzde müvedda' olan mâye-i istikâmet ü ehliyyet ve vâye-i cevher-i fatânet ü kiyâset muktezâsınca vetîre-i razıyye-i eslâf-ı sadâkat-ittisâfinuza muvâfakat ü iktidâ ile kalem-rev-i hükûmetinüzde neşr-i âsâr-ı adl ü nasafetde ve himâyet-i zu'afâ vü ra'ıyyetde sarf-ı vüs' u cüll-i himmetde ve Bucak câniblerinden ve Tatarlık'dan Âsitâne-i Aliyyeme hadd-i tasavvurdan bîrûn sefâyin ile sevk u tesyîr-i zehâyirde ve ahâlî-i Bucak ve tavâ'if-i Nogayluyân'un tanzîm-i umûrlarında ve celb-i kulûb-ı e'âlî vü ahâlîde zâhir u bedîdâr olan mesâ'î-i cemîlenüz ve kemâl-i sadâkat ü istikâmete makrûn harekât-ı pesendîdenüz vâsıl-ı sâmi'a-i hümayûnum olmakdan nâşî mahzâ eltâf-ı seniyye-i husrevânemüz ile hâl ü şânınız terfî' u taltîf u telmî' kılınmak irâdesine mebnî med'uvven Der-bâr-ı Hılâfet-karârımuza tahrîk-i rikâb-ı nehzat ve ba'de'l-vürûd birkaç gün ârâm u istirâhat ile hakkınızda icrâ'-ı merâsim-i mihmân-nevâzî vü mihr-bânî olunarak hayz-i⁹⁵ kıst-ı evfâ-yı mübâhât ü meserret ve istîfâ'-ı huzûz-ı şâdmânî-i⁹⁶ müsâferet hılâlinde cilve-ger-i minassa-i şuhûd olan evzâ'-ı merğûbe ve harekât-ı makbûlenüz muvâfık-ı tab'-ı ilhâm-mazâhir-i şâhânemüz olup bundan böyle dahı eslâfinuzdan ziyâde istihsâl-i merâzî-i meyâmin-iktizâ'-ı dâverânemüzde sebt-i cerîde-i rûzgâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i cehd ü himmet ideceğünüz levâyıh-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzden zâhir u bedîdâr olmakdan nâşî avârif-i behiyye-i husrevânemüzden alâ-vechi'l-âde teşrîfât-ı seniyye vü atâyâ-yı celîle-i şâhânemüz ile düş-ı istihkâk u istihâlinüz tezyîn ü teşrîf ve mekân u menziletinüz i'lâ vü taltîf zımnında Kırım Hânlığı dahı kemâ-kân cenâb-ı sa'âdet-me'âb-ı hânînüzde ibkâ vü mukarrer kılınup mübtehicen ve mükerreremen makarr-ı hükûmetinüze me'zûn-ı avd ü insırâf olduğunuza binâ'en ol tarafda iktizâ idenlere ilbâs içün ihtiyâten yigirmi aded hıla'-ı mütenevvi'a dahı i'tâ'-ı hümayûnum olmağın imdi:

Mezîd-i şevk u iftihâr ile mu'azzezen makarr-ı hükûmetinüz olan Kırım'a tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet ve bir sâ'at evvel Bağçesarayı'na vusûle müsâra'at ve hıla'-ı şâhânemi rızânuz üzre hıdemâtında bulunanlara ba'de'l-ilbâs kalem-rev-i hükûmetinüz olan iklim-i Kırım ve mülhakâtının vâbeste-i re'y-i rezîn-i istikâmet-karînleri olan husûslarında tarîka-i i'tidâl-i hüsn-i irtibât ve kâ'ide-i enîka-i hazm ü ihtiyât üzre ızhâr-ı harekât-ı meşkûre-i mütebassırâne ve etvâr-ı marziyyelerine muvâfık ibrâz-i vaz'-ı hayr-hâhâne ile bundan böyle dahı her hâlde tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ'-ı mülûkânemüze sa'y ü himmet ve fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazarrat u te'addîden himâyet ü sıyânet ve cümle haklarında mu'âmele-i bi'l-mücâmele ızhârına nisâr-ı cehd ü miknet ve a'zam-ı umûr-ı Saltanat-ı Seniyyemüzden olan Bucak câniblerinden ve Tatarlık'dan bu eyyâmda kesret ü vefret üzre Âsitâne-i Aliyyeme sevk u tesyîr-i zehâyire kemâ-fi'l-evvel sarf-ı e'inne-i gayret ve sevk-ı matıyye-i dikkat ü himmet ve hem-hudûd olan Rûsiyye Devleti ve Leh Cumhûrî'nun müstahkem olan şurût-ı

95 Metinde "شیرماني" şeklinde geçmektedir.

96 Metinde "حایر" şeklinde geçmektedir.

musâlehalarına muhâlif vaz' u hareket zuhûr eylememesine ve istikrâr-ı nizâm-ı memlekete hüsn-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm ve her emirde isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i Pâdişâhânemüze sebeb ü vesîle olacak âsâr-ı cemîle-i melhûza ibrâzine ikdâm u hamiyyet ve sarf-ı ihtimâm u kudret eylesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâ'ili S., sene [1]179

71

Kırım Hanlığı'na Arslan Giray'ın Tayini

Appointment of Arslan Giray to the Crimean Khanate

Selim Giray Han'ın memleket idaresindeki başarısızlığından dolayı azledilerek Kırım Hanlığı'na Arslan Giray Han'ın tayin edildiği ve hanlık beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden memleketinin işlerini düzene koyup halkı adaletle idare etmesi, Osmanlı Devleti ile Rusya ve Lehistan arasındaki antlaşmaya uyması ve o taraflardan İstanbul'a zahire nakline ihtimam göstermesinin beklendiğine dair Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) by Sultan Mustafa III about the appointment of Arslan Giray Khan to the Crimean Khanate on dismissing of Selim Giray Khan because of his failures in the government of the country, and sending the charter (berat) of khanate with various gifts; and expectation from him to put in order the state affairs and to govern the country in justice, and to comply with the treaties signed between the Ottoman Empire and Russia and the Ottoman Empire and Poland (Lehistan), and behaving carefully about sending the provisions (zahire) from Crimea to Istanbul

11 – 21 Mart 1767

Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den bu def'a kendüye müceddeden Kırım Hânlığı tevcih ü ihsân buyurılan Hân-ı esbak Arslan Giray Hân hazretlerine yazılacak nâme-i hümayûn müsveddesidir.

Şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn nezd-i hazret-i Sadr-ı Âsafî'de hıfzolunduğı buyurıldısının bu mahallinde Vezîr-i A'zam hazretlerinin mübârek kalemleriyle tastîr olunmuşdur.

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, selâtîn-ı Cengîziyye'nün erşedi sâbıkâ Kırım Hânı olup bu def'a Kırım Hânlığı müceddeden kendüye tevcih ü

ihsân-ı Pâdişahânem olan Arslan Giray Hân *dâmet ma ‘âlîhi* tevki‘-ı refî‘-ı hümâyû-numuz vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki:

Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; selefînüz Selim Giray Hân'dan rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı mülûkânemüze muvâfık vaz‘ u hareket ve mütefekkirâne sülûk ve hüsn-i serîret melhûz [ve] mesned-i mu‘allâ-yı⁹⁷ hânîye ik‘âd ve şânı i‘lâ kılındığından başka mahzâ kendüi⁹⁸ taltîf ve bi'l-muvâcehe tefhîmi iktizâ iden vasâyâ-yı hümâyûnumı tefhîm içün Der-aliyyemüze da‘vet ve eslâfindan ziyâde nâ‘il-i hüsn-i mu‘âmele vü ikrâm-ı şâhâne ve bi'l-cümle mültemesâtı karîn-i is‘âf-ı mülûkânemüz oldukdan sonra mezîd-i izzet ü memnûniyyetle makarr-ı hükûmetine avdet itdürilmişiken kendüden melhûz u me‘mûl-i husrevânemüz olan etvâr-ı merğûbeyi ızhâr idemeyüp tavsiye vü tenbîh-i hümâyûnumuz olan mevâdda kusûrı ve zîr-i hükûmetinde olan tavâ‘if-i Tatar'un iktizâsı üzre zabt u rabt u te‘lîflerinde ve etrâfda olan serhaddât-ı mansûrem ricâliyle hüsn-i mu‘âmele vü ülfetde tesâmuhi zâhir oldığından kat‘-ı nazar kânûn-ı kadîm-i Devlet-i Aliyyemüzün hilâfı ve rızâ-yı Pâdişâhânemüzün mugâyiri iltimâsâtıdan kat‘â hâlî olmadığından hasbe'l-iktizâ azlî icâb idüp ve cenâb-ı sa‘âdet-me‘âbinuz dûdmân-ı şecâ‘at-nişân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dârı ve emced-i şöhet-şi‘ârı olup mukaddemâ mesned-i hânîyyetde kıyâmınız esnâsında mahâsin-i etvâr-ı fitriyyenüz muktezâsınca tanzîm u tensîk-ı umûr-ı ra‘ıyyet ü memleket ve muhâfaza-i şurût-ı musâleha vü müsâlemete ve sâ‘ir uhde-i kiyâset ü şehâmetinüze mukalled ü muhavvel olan mehâmda bi'l-cümle harekât u sekenâtınızı rızâya tatbîk ve lâzime-i vakt ü hâle ve merâsim-i hazm ü ihtiyâta ri‘âyet ve ibrâz-i kemâl-i gayret ü fütüvvet eylediğiniz resîde-i sem‘-ı mülûkâne ve meşmûl-i ılm-i âlem-ârâ-yı husrevânemüz olmakdan nâşî inşâ‘illâhü Te‘âlâ zamân-ı Hilâfet-nişân-ı mülûkânemüzde dahı evsâf-ı mevsûfenüze mâ-sadak sizden nice-nice me‘âsir-i cezîle vü mefâhır-i pesendîde zuhûr u sünûh ideceği nezd-i hümâyûnumuzda bilâ-reyb ü iştibâh olmağla hâliyâ hakkınızda bahr-i zehhâr-ı mekârim-şi‘âr-ı husrevânemüz mevc-engîz ve sehâb-ı efzâl-i bî-hemâl-i hıdvânemüz âtîfet-rîz olup avârif-i seniyye-i mülûkânemüzden Kırım Hânlığı müceddeden cenâb-ı ni‘me'l-me‘âbinuza tevcih ü ihsânımız olduğunu hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz şeref-efzâ-yı tastîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden bir semmûr kalpak ve serâsere dûhte bir sevb semmûr ve bir sâde hıl‘at-ı mûrisü's-sürûr-ı sultânî ve iki kıt‘a murassa‘-top sorguc-ı behcet-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt‘a murassa‘ tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kıt‘a şemşîr-i adû-tedmîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuzdan olmak üzre dört bin aded dînâr-ı hâlisu'l-ayâr i‘tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i‘lâ kılınmağın işbu nâme-i hümâyûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me‘mûr () ile ırsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta‘zîm u iclâl ile ba‘de'l-istikbâl hıla‘-ı seniyyemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve

97 Metinde "معالي" şeklinde geçmektedir.

98 Metinde "كندونی" şeklinde geçmektedir.

sorguc-ı meyâmin-iştîmâli pîrâye-i tâc-ı ibtihâc ve tîrkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı ârâyış-ı miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve atıyye-i behiyyemüzi zîver-i ceyb-i iftihâr idüp mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümâyûn-ı ilhâm-makrûn-ı tâc-dârî ve melhûz-ı hâtır-ı feyz-makâtır-ı mülûkânemüz üzre tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfîh-i kulûb-ı fukarâ-yı ra'ıyyet ve ale'l-husûs Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karârımız ile Devlet-i Rûsiyye ve Cumhûr-ı Lehlü beyninde mün'akıd u müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbedenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mu'âmele-i hem-civârînün merâsim ü levâzimine kemâ-yenbağî mürâ'ât ile harekât-ı marziyyenüz cilve-ger-i sâha-i zuhûr oldukca zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i übbehet-mend-i keyânîde ebed-kıyâm u ber-devâm olacağınızda iştibâh olmamağla bi-avni'llâhi Te'âlâ makarr-ı hükûmetinüze varup ba'de'l-ku'ûd kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve mîrzâyân u ümerâ ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazârdan himâyet ü sıyânet ve Tatarlık'dan mikyâl-i tasavvurdan ve mîkdâr-ı me'mûlden ziyâde İsmail ve Akkirman İskelelerine ve Hocabeğ Limanı'na zahîre nakl ve Alçaklar iskelelerinde kat' olunan fî'ât üzre bey' itdürilüp Âsitâne-i Sa'âdetüme tesyîrine mezîd-i sa'y ü ikdâm ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete ve zîr-i nigîn-i hükûmet ve dâhıl-i havze-i mutâva'atlarında olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve kâtibe-i sığâr u kibâr ve bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban ve Yedisan'un zabt u rabtlarında ve iktizâsı üzre te'lîf ü istimâletlerinde dikkat ü ihtimâm ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtdan cümlesinün men' u tahzîrlerine bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet me'âblarından me'mûl olduğu vechile lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmetleri olan zabt-ı ser-rişte-i kâffe-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâma sarf-ı cüll-i himmet eylesesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı L., sene [1]180

Kırım Hanlığı'na Kalgay Maksud Giray'ın Tayini *Appointment of Qalga Maksud Giray to the Crimean Khanate*

Arslan Giray'ın vefatı üzerine Kırım Hanlığı'na Kırım Kalgayı Maksud Giray Han'ın tayin edildiği ve hanlık beratının çeşitli hediyelerle birlikte gönderildiği; kendisinden memleketinin işlerini düzene koyup halkı adaletle idare etmesi, Osmanlı Devleti ile Rusya ve Lehistan arasındaki antlaşmalara uyup Nogay ve Tatar kabilelerinin bunları bozacak işler yapmalarını önlemesi ve İstanbul'a zahire naklinde ihtimam göstermesinin beklendiğine dair Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III about the appointment of the Crimean Qalga Maksud Giray Khan to the Crimean Khanate after the death of Arslan Giray, and the sending of the charter (berat) of khanate with various gifts; and the expectation from him to put the affairs of the country in order and to govern the public in justice, and to comply with the treaties signed between the Ottoman Empire and Russia and between the Ottoman Empire and Poland (Lehistan), and to prevent the Nogai and Tatar tribes from abolishing the treaties mentioned above; and to pay attention to sending provisions (zahire)

30 Mayıs – 9 Haziran 1767

***Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den
bu def'a kendüye müceddeden Kırım Hânlığı tevcîh ü
ihsân buyurılan Kalgay-ı sâbık Selâmet Giray Hân-zâde Maksud
Giray Hân hazretlerine yazılacak nâme-i hümayûnun müsveddesidir.***

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, selâtîn-ı Cengîziyye'nün erşedi sâbıkâ Kalgay olup bu def'a Kırım Hânlığı müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân-ı Pâdişâhânem olan Selâmet Giray Hân-zâde Maksud Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Bundan mukaddem Kırım Hânlığı kendüye tevcîh ü ihsân-ı şehen-şâ[hâ]nem olan Arslan Giray Hân bi-emri'llâhi Te'âlâ hulûl-i ecel-i müsemmasıyla bu esnâda âzim-i dâru'l-karâr olduğu haberi bu def'a vârid ve cenâb-ı sa'âdet-me'âbınız dûdmân-ı şecâ'at-nişân-ı Cengîziyye'nün erşed ü nâm-dârı olup mahâsin-i ahlâk-ı fitriyye ile mevsûf ve rızâ-cûyî-i Devlet-i Aliyyem ile ma'rûf ve nâsiye-i sa'âdet-bâhirenüzde âsâr-ı fütüvvet ü liyâkat zâhir ve rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı

mülûkânemüze mutâbık harekât-ı pesendîde ibrâzine isti'dâdınız bâhir ve tevdî'-ı uhde-i emânet ü besâletinüz kılınan tensîk-ı umûr-ı ra'ıyyet ü memleket ve tevsîk-ı şurût-ı musâleha vü müsâlemetde zîver-i kitâbe-i iştiâh ve sebt-i sahâyif-i leyl ü nehâr olacak mesâ'î-i cemîletü'l-âsâr ızhârına bezl-i vüs' u iktidâr ve sa'y-i bî-şümâr ideceğiniz levâyih-ı ahvâl-i hayriyyet-me'âlinüzde⁹⁹ bedîdâr olmağla hâliyâ hakkınızda bahr-i zehhâr-ı mekârim-şî'âr-ı husrevânemüz mevc-engîz ve sehâb-ı efzâl-i bî-hemâl-i hıdîvânemüz âtîfet-rîz olup avârif-i seniyye-i mülûkânemüzden Kırım Hânlığı cenâb-ı ni'me'l-me'âbınıza tevcîh ü ihsânımız olduğunu havî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-dârânemüz şeref-efzâ-yı tastîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden şî'âr-ı celâdet-i hânedân-ı hânîden olan bir semmûr kalpak ve serâsere dûhte bir sevb semmûr ve bir sâde hıl'at-i mûrisü'l-meserret-i sultânî ve iki kıt'a murassa'-top sorguc-ı behcet-efrûz-i cihân-bânî ve bir kıt'[a] murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kıt'[a] şemşîr-i zafer-te'sîr-i husrevânî ve hâssaten cenâbınıza atıyye-i hümâyûnumuzdan olmak üzere dört bin aded dînâr-ı hâlisü'l-ayâr i'tâ ve hâl ü şânınız taltîf u i'lâ kılınmağın işbu nâme-i hümâyûnumuz dahı ısdâr ve teblîğine me'mûr () ile irsâl olunmuşdur.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı mülûkânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u iclâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyye-i mülûkânemüzi zîver-i dûş-ı istihâl ve sorguc-ı meyâmin-iştimâli pîrâye-i tâc-ı ibtihâc ve tırkeş ü şemşîr-i şâhânemüzi dahı ârâyîş-i miyân-ı mufâharet ü mübâhât ve atıyye-i behiyyemüzi zîver-i ceyb-i iftiâh idüp mâdâm ki, cenâb-ı sadâkat-me'âbınızdan me'mûl-i tab'-ı hümâyûn-ı ilhâm-makrûn-ı tâc-dârî ve melhûz-ı hâtır-ı feyz-mazâhir-i mülûkânemüz üzere tanzîm-i umûr-ı memleket ve terfiye-i kulûb-ı zu'afâ-yı ra'ıyyet ve ale'l-husûs Saltanat-ı Seniyye-i ebediyyü'l-istimrârımız ile Rûsiyye Devleti ve Leh Cumhûrı beyninde mün'akıd u müte'ekkid olan musâleha-i mü'ebbede-i hayriyyenün şurût u kuyûdına ve dostluğa şâyân mu'âmele-i hem-civâriyyenün merâsim ü levâzimine kemâ-yenbağî ri'âyet olunarak harekât-ı marziyyenüz cilve-ger-i sâha-i zuhûr oldukca zât-ı ma'âlî-sıfâtınız mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i sa'âdet-mend-i keyânîde ber-devâm u ebed-kıyâm olacağınızda iştibâh olmamağla bi-mennihî Te'âlâ makarr-ı hükûmetinize ba'de'l-ku'ûd kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan cümle ulemâ vü sulehâ ve mîrzâyân u ümerâ ve sâ'ir eşrâf u a'yâna alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve fukarâ vü zu'afâyı vücûh-i mazârdan hımâyet ü sıyânetine cidd-i tâmm ve Tatarlık'dan mikyâl-i tasavvurdan ziyâde İsmail ve Akkirman İskelelerine ve Hocabeğ Limanı'na zahîre nakl ve Alçaklar iskeleleri[n]de kat' olunan fi'ât üzere bey' itdürilüp Âsitâne-i Sa'âdetüme tesyîre mezîd-i sa'y ü ikdâm ve hem-vâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete ve zîr-i nigîn-i hükûmet ve dâhıl-i havze-i mutâva'atınızda olan kâffe-i kabâ'il-i Tatar ve kâtibe-i sığâr u kibâr ve bi'l-husûs Nogayluyân ve ahâlî-i Kuban ve Yedisân'un zabt u rabtlarında ve iktizâsı üzere te'lîf ü istimâletlerinde dikkat ü ihtimâm ve mugâyir-i şurût u uhûd harekâtdan cümlesinün

99 Metinde "معالكرده" şeklinde geçmektedir.

men' u tahzîrlerine bezl-i makderet ve'l-hâsıl cenâb-ı şehâmet-me'âbınızdan me'mûl olduğu vech üzre lâzime-i şân-ı fütüvvet ve muktezâ-yı unvân-ı hükûmet olan zabt-ı ser-rîşte-i kâffe-i nizâm ve hıfz-ı şurût-ı musâleha-i müsâlemet-encâma sarf-ı cüll-i himmet eyleyesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâ'ili M., sene [1]181

73

Kırım Tatar Askerlerinin Rusya Seferine Hazırlanması

Mobilization of the Crimean Tatar Soldiers for the Russian Campaign

Aradaki antlaşmayı bozan Rusya üzerine ilkbaharda sefer düzenlenmesine karar verildiğinden, kendisinin de şimdiden Tatar askerini toplayıp harbe hazır hale getirmesi ve Tatarların eskiden olduğu gibi düşman üzerine akınlar yapıp eşya ve zahirelerini almaları, yerleşim yerlerini tahrip etmeleri; Lehlilerin tamamı antlaşmayı bozmadıkları için şimdilik onlar üzerine sefer düzenlenmeyeceği hususlarında Sultan III. Mustafa'dan Kırım Hanı Kırım Giray Han'a name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to the Crimean Khan Kırım Giray Khan about calling up and mobilizing the Tatar soldiers for the war right now for carrying out a military campaign in spring against Russia which violated the treaty, and seizing the wares and provisions (zabire) of enemies; and destroying their settlements in a manner that the Tatar soldiers had used to be during raids against them as in the past; and but the campaign has not yet been organized since the Poles have not violated the treaty

1 Kasım 1768

Şehâmetlü, celâdetlü Kırım Hânı Kırım Giray Hân

bendelerine yazılan nâme-i hümayûnlarının sûretidür. Fî 20 C., sene [1]182

Ba'de'l-elkâb. Siz ki Hân-ı müşârun-ileyhsiz; cenâbınız nesl-i Cengîziyye'nün nâm-dârı olduğına binâ'en her hâlde dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi' ve rızâ-yı yümn-iktizâ-yı Pâdişâhâneme muvâfık hıdmet zuhûr me'mûl-i hümayûnum ve akl ü fikr u hüsn-i tedbîrinüz mücerreb ü ma'lûm-ı mülûkânem olup ve bu esnâda düşmen-i dîn ve adû-yı Rabbü'l-âlemîn olan Moskov keferesi nakz-ı ahd eylediği zâhir u âşikâr olduğu ecilden inşâa'llâhü'r-rahmân böyle sarâhaten nakz-ı ahde cesâret eylediği sebebiyle karîn-i kahr-ı Bârî ve asker-i İslâm mansûr u muzaffer olacağı eltâf-ı İlâhiyyeden meczûmdur. Ancak sizünle bu tarafda müzâkere olundığı üzre

ber-muktezâ-yı şer'-ı kavîm ittifâk-ı ârâ-yı ulemâ-yı ızâm ve erbâb-ı meşveret-i ricâl-i Devlet-i ebed-kıyâmum ile evvel-bahârda düşmen-i dînün istisâlleri niyyet-i sâdikasıyla sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum muhakkak u mukarrer ve fâtihası kırâ'et olduğına binâ'en Anadolu ve Rûmili'den vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân ve sâ'ir asnâf-ı asâkir Nevruz'da Edirne sahrâsında Ordu-yı Hümâyûnuma ve serhadler ve Kırım taraflarına varmak üzere me'mûr olmalarıyla cenâb-ı şecâ'at-ittisâfinuz bi-avnihi Te'âlâ makarr-ı hükûmetinüze vâsıl olduktan sonra tavâyif-i Tatar'ı cem' u tertîb ve hîn-i iktizâda i'mâlleri keyfiyyetine bi'l-müşâfehe size olan tenbîh-i hümâyûnumuz sarf-ı kudret eylemenüz için hâssaten işbu nâme-i hümâyûnumuz şeref-sudûr olup selâtîn-ı Cengîziyye vü mîrzâyân ve ma'ıyyetinüzde olan kırk adet bayrak sekbânları ve Kalgay ve Nûreddîn sultânlarına mu'tâd olduğu vechile ihsân olunan atıyye-i husrevânem cenâbınız ile irsâl olunmak hasebiyle re'y ü irâdenüz üzere ilbâs için elli adet hıl'at dahî inâyet-i mülûkânem olmağla bu def'a () ile tarafınıza irsâl olunmuşdur.

İmdi; bi-selâmeti'llâhi Te'âlâ mesned-i hânîye ku'ûd ve atıyye-i mülûkânem mûmâ-ileyhime teslîm ve hıl'atler ile dûşlarını tezyîn idüp zamân-ı mâziyede Kırım hânları yalnız selâtîn-ı Cengîziyye ve ümerâ'-i Şırîniyye vü mîrzâyân ve rû'esâ-yı asâkir-i Tatar ile Moskov keferesini şikest ve memleketlerini yağma vü gâret ve nisâ vü sıbyânlarını esîr itmek ile şöhet ve nîk-nâm tahsîline mübâderet eyledikleri gibi cenâb-ı gayret-ittisâfinuz eslâf-ı hamîyyet-nisâbınızdan ziyâde sarf-ı kudret ve bezl-i mâ-hasal-i miknet idüp zâtınızda merkûz olan gayret ve şân-ı şecâ'at ü fütüvveti ızhâr ve her hâlde size olan vasâyâ-yı şehen-şâhânemi fikr u hayâl iderek asâkir-i Tatar-ı adû-şikârı iktizâ-yı vakt ü hâle göre Bender Ser'askeri olan Vezîrüm Ali Paşa ve sâ'ir ol havâlîde olan kal'alar muhâfızlarıyla mükâtebe vü muhâbere ve hîn-i iktizâda ittifâk üzere harekete himmet eyleyesiz ve Devlet-i Aliyyemüz ile Lehlü tâ'ifesi Karloviçe Musâlehası'ndan berü musâfât üzere iken birkaç seneden berü Moskov keferesinin cebr u tazyîklarıyla ba'zıları kefer-i mesfûreye lâ-ilâc teba'ıyyet ve ba'zıları Devlet-i Aliyyem ile hâlâ musâfât üzere olduklarını beyân eylediklerinden cümlesi nakz-ı ahd itmiş olmamalarıyla şimdiki hâlde Lehlü üzerlerine şer'an sefer-i hümâyûn lâzım gelmediğini Şeyhu'l-islâm ve Müfti'l-enâm cenâbınız hâzır olduğu hâlde cevâb verdikleri ecilden ancak şimdi Moskov keferesi memleketine çapul u akın idüp kurâ vü bıkâ' u kasabaların tahrîb ve eşyâ vü zehâyirlerin guzât-ı muvahhîdîne ahzıtdürmek ile gereği gibi intikâm almağa ve gönül birliği ile düşmen-i dîn ü devletüm olan Moskov keferesine rahne itmeğe ve eslâf-ı kirâmlarından ziyâde hıdemât-ı pesendîde zuhûrıyla rızâu'llâha muvâfık a'mâl vücûda getürmekle du'â-yı hayr-ı mülûkâneme nâ'il olmağa ziyâde gayret ü himmet eyleyesiz.

Fî-evâsıtı C., sene [1]182

Kırım Tatar Askerlerinin Rusya'ya Akınları

Raids of the Crimean Tatar Soldiers against Russia

Kırım askeri ile birlikte Rus topraklarına yapılan akınlar ve elde edilen başarılar hakkında gönderdiği mektubun alındığı ve memnuniyet duyularak kendisine ve maiyyetindekilere birçok hediye ve para gönderildiği; Sadrazam Mehmed Emin Paşa Osmanlı Ordusu ile o tarafa hareket etmek üzere olduğundan, o gelene kadar Bender seraskeri ile haberleşerek memleket muhafazasında bulunması, o geldikten sonra da düşmana karşı onunla birlikte hareket etmesi hususunda Sultan III. Mustafa'dan Kırım Hanı'na name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to the Crimean Khan about receiving his letter telling about the raids against the Russian lands and the victories over them together with the Crimean soldiers, and sending a large quantity of money and gifts to him and to his men being satisfied with this situation; and defending the country by staying in contact with the Commander-in-Chief (serasker) of Bender until the arrival of Grand Vizier Mehmed Emin Pasha with the Ottoman Army there, and acting jointly with him against enemies after his arrival

9 – 19 Mart 1769

Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den celâdetlû

Kırım Hânı cenâblarına yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidür.

Ba'de'l-elkâb. Siz ki Hân-ı hamîyyet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz; bu def'a tarafî-nuzdan Dergâh-ı ma'âlî-penâh-ı husrevânemüze arz u takdîm eylediğiniz tahrîrât-ı şehâmet-dâ'imenüz Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümayûnumuzdan olup Dîvân Kitâbeti hıdmetinüzde olan Ömer Besim *zîde mecdühû* yediyle vârid ü vâsıl ve mefhûm-ı cihâd-mersûmında mûnderic ü mündemic olan tebâşîr-i sabâhu'l-hayr-i fevz ü za-fere bi'l-cümle ılm-i şerîf-i âlem-muhît-ı Pâdişâhânemüz şâmil ü lâhık olmuştur. Cenâb-ı ni'me'l-me'âblarınun cebîn-i şehâmet-mekîn-i hânîlerinde lem'a-rîz olan envâr-ı sıdk u fütüvvet mübteğâsı üzre rehberî-i tevîk-ı nusret-refîk ile ber-fahvâ-yı rahmet-ihtivâ-yı "*Faddala'llâhü'l-mücâhidîne ale'l-kâ'idîne ecran azîmâ.*"¹⁰⁰ tahtına ilticâ ve bi'z-zât ihrâz-i fazâ'il-i gazâ için ma'ıyyet-i kâânîlerine cem' u ihtîşâd iden selâtîn-ı gayret-nişân ve Tatar-ı adû-şikâr ve sâ'ir asâkir-i nusret-mazâhir ile mâh-ı Ramazân-ı Şerîfun On beşinci İsneyn günü Balta nâm mahalden hareket ve Aksu nehri muncemid olduğu hâlde üzerinden mürûr ve memleket-i a'dâyâ duhûl ve Unkul nâm mahalle ba'de'l-vusûl ma'ıyyetinüzde mevcûd asâkir-i nusret-mev'ûddan otuz

100 Kur'ân-ı Kerîm, 4/95

binden mütecâviz merd-i mümtâz intihâb ve üç koldan tertîb ü tesyîr ve siz dahı bâkî askeriniz ile verâlarından ta'kîb; *"Ve men yetevekkel ala'llâhi fe-hüve hasbüh."*¹⁰¹ kelâm-ı beşâret-zamîni üzre her hâlde mütevekkil ala'llâh olarak taraf-taraf memâlik-i adûya hücum ve seksen sâ'at mîkdârı mesâfe mahallerine varınca akın olarak on beş [gün] ale't-tevâlî küffâr-ı dûzah-karâra îsâl-i hasâra ikdâm ve on binden mütecâviz kefere-i li'âm tu'me-i şemşîr-i intikâm ve sıgâr-ı ricâl ü nisvânlarından yedi bin mîkdârı girifte-i kemend-i¹⁰² teshîr-i guzât-ı adû-şikâr ve beşer yüz-biner hâneli yüz aded kurâ-yı ma'mûre ve nice kenîse ve kamalic ta'bîr itdikleri kurâ ve mevâzı'-ı muhassanaları hedm ü tahrîb ve derûnlarında bulunan zehâyir-i vâfireleri ihrâk bi'n-nâr ve bu vechile guzât-ı şecâ'at-nihâd mazhar-ı ganâyim-i bî-şümâr ve bî-hadd ü add mevâşî vü hayvânâtı ahz ü zabt olunmağla Rûsiyye kılâ'ından olan Mirhorat ve Adhanhorat ve Lasvet nâm üç aded kal'aya mülhak ve memâlik-i düşmenün sâ'ir mahallerinden ma'mûr olduğu meşhûr u muhakkak olan kurâ vü nevâhî bi'l-külliyye âsâr-ı imâretten ârî olduğu ve hattâ Seylof nâm Kal'a'nun varoşı üzerine hücum u vülûc olunmuşiken kal'a derûnında olan kefere-i fecere kal'adan hurûc ve mukâbeleye cesâret idemeyüp bi-hamdi'llâhi Te'âlâ murâd üzre adûya hasâret îsâl ve tahrîb-i dâr u diyâr-ı küffâr olundukdan sonra mâh-ı Şevvâlü'l-mükerremün On altıncı yevm-i mübâreke-i Hamîsde bi'l-cümle guzât-ı İslâm ile mansûren ve muzafferren ve muğtenimen ve mübtehicen Kavşan'a vusûl ü nüzûl müyesser olup el-yevm mahall-i mezbûrda sâye-güster-i hırâset olduğunuz ve sâ'ir tahrîr u işâret olunan keyfiyyât bi'l-cümle ma'lûm-ı ılm-i atûfet-şümûl-i hıdîvânemüz olmağla bi-avnihi ve keremihî Te'âlâ bu gûne hâ'iz oldukları fevz ü nusret ve uğur-ı dîn-i mübînde fevka'l-me'mûl zuhûr u vukû' bulan dest-bûrd-i muzafferâne ve gayretlerinden hâssaten cenâb-ı Hılâfet-me'âbuma ve âmme-i ibâd-ı mü'mînîne sürûr u hubûr-ı nâ-mahsûr hâsıl olmuştur. Cenâb-ı Müsehhilü's-sı'âb dâreynde üçûr-ı bî-hisâb ile mahbûr ve bundan böyle dahı sebîl-i dîn-i mübînde bu gûne nice-nice mesâ'î-i cemîlelere muvaffak eyleye. Âmin. Hâliyâ hakkınızda âftâb-ı cihân-tâb-ı nevâziş ü iltifât-ı mülûkâne-müz pertev-efken ve bihâr-ı bî-kerân-ı inâyet-i şâhânemüz mevc-zen olup avâtîf-ı aliyye-i husrevâne ve avârif-i seniyye-i hıdîvânemüzden semmûra kaplı bir sevb hıl'at-i mûrisü'l-behcet-i sultânî ve bir kabza murassa'-gılâf şemşîr-i adû-tedmir-i hâkânî ve kezâlik bir kıt'a tırkeş-i düşmen-küş-i sâhib-kırânî ve tezyîn-i fark-ı celâdet-karîninüz için bir çift mücevher sorguc-ı kişver-sitânî ve hazîne-i mekârim-defîne-i şâhânemüzden an-nakdin yüz kîse akça cenâbınıza ve emr u îmâ-yı kâânî ve re'y-i savâb-âşinâ-yı keyânîleri üzre mesâ'î-i memdûhası zuhûrî sonra gelen tahrîrâtınızdan ma'lûm-ı hümayûnum olan Kalgay sultân ile selâtîn-ı sâ'ireye¹⁰³ taksîm için elli kîse akça atıyye vü inâyet-i mülûkânem olduğundan gayri miyân-beste ve miyân-beste-i emr-i mutâva'atınız olarak bu gazâda sa'y ü ictihâd iden mûmâ-ileyh Kalgay sultân ve sâ'ir selâtîn ve mîrzâyân-ı şecâ'at-nihâd ve sâ'ir iktizâ idenlere alâ-kadri tabakâtihim ilbâs ü iksâ için üç sevb kürk ve yetmiş dört aded hıla'-ı zâhi-

101 Kur'an-ı Kerîm, 65/3

102 Metinde "كنكر" şeklinde geçmektedir.

103 Metinde "مأثره" şeklinde geçmektedir.

re-i mülûkâne in'âm ve işbu nâme-i hümayûn-ı mülâtafet-meşhûnumuz ısdâr olunup teblîğ u îsâli hıdmetine me'mûren bu def'a yine cânib-i ilhânîlerine i'âde vü imrâ[r] olunan Dîvân Kâtibinüz mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur.

Vusûlünde; siz ki Hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, teşrîfât-ı seniyyemüzi istikbâl idüp hâssaten cenâbınıza ihsân-ı Pâdişâhânemüz olan hıl'at-i cezîlemi dûş-ı celâdet-pûşunuza iktisâ ve samsâm-ı neheng-iltikâm ve tırkeş-i düşmen-küş-i süreyyâ-nizâm-ı mülûkânemüzi dahı miyân-ı hamiiyetinüze bend ü pîrâ ve sorguc-ı hamiiyet ü ibtihâcî zîver-i tâc-ı behcet-efzâ ve atıyye-i hümayûnumuzı endâhte-i kîse-i mufâharet birle ızhâr-ı mübâhât-i evfâ ve mûmâ-ileyh Kalgay sultân ve selâtîn-ı sâ'ireye ihsân-ı hümayûnumuz olan hıla'-ı fâhîremüzi iksâ ve atıyye-i Pâdişâhânemüz olan elli kîse akçayı taksîm ü i'tâ idüp ve hıla'-ı re'fet ve hıla'-ı zâhire-i sâ'iremüzi dahı ma'ıyyetinüzde bulunan ümerâ vü mîrzâyân ve sâ'irlere re'y-i rezîn-i ilhânîleri üzre bi-kadri merâtibihim ilbâs ü iksâ olundukdan sonra mevdû'-ı dürc-i cibilliyyet-i bâhiru'l-hamiiyetleri olan gevher-i girân-bahâ-yı şecâ'at ü şehâmet ve mermûz-i tıynet-i lâzîmü'l-istikâmetleri olan hâssıyyet-i gayret ü celâdet muktezâsınca uhde-i himmet ü hırâsetlerine¹⁰⁴ muhavvel olan ol taraflara dâ'ir umûr u hutûb-ı aliyyede kemâl-i ihtimâm u dikkat ve bi-mennihî Sübhânehü ve Te'âlâ sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf-i Hazret-i Fahru'l-mürselîn ile hâlâ Vezîr-i A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Vekîl-i Mutlak-ı celîlü'l-himem ve Serdâr-ı Ekrem-i mansûru'l-alemüm el-Hâc Mehmed Emîn Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü ve dâ'afe bi't-te'yîdi iktidârahü ve ikbâlehü* dahı işbu mâh-ı mübâreke-i Zi'l-ka'denün On sekizinci günü Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemden Ordu-yı Hümayûnumla hareket ü azîmet ideceği muhakkak u mukarrer olmağla Serdâr-ı Ekremüm müşârun-ileyh varınca hâlâ Bender Cânibi Ser'askeri ve sâ'ir muhafızîn ile bi'l-mükâtebe muhâbere ve muktezâ-yı vakt ü hâlden olan hâlâtı pey-der-pey kendülere işâ'a vü ifhâm iderek hıfz u hırâset-i¹⁰⁵ kılâ' u memâlike ve müdâfa'a-i a'dâya bezl-i cüll-i himmet ve inşâa'llâhü'l-Melikü'l-Müte'âl Ordu-yı Hümayûnum ol taraflara vardığında Serdâr-ı Ekrem ü efhamum müşârun-ileyh ile her hâlde merâsim-i ittihâd u ittifâka ri'âyet ve cemî' husûsında inâyet-i Hazret-i Rabb-i Ga[f]ûr'a istinâd ile adû-yı dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesine nakz-ı ahdün şe'âmeti bildürilerek ızhâr-ı satvet-i kâhire-i İslâm ile ilâ-inkırâzı'd-devrân sebep-i hubûr u sürûr-ı âmm-ı İslâmiyân olacak nice fütûhât-ı celîlelere muvaffak olmağa mezîd-i ihlâs ile sarf-ı nîrû-yı miknet ü kudret ve düşmen-i dînün keyfiyyet-i harekât u sekenâtlarını bir taraftan istiş'ârdan hâlî olmayarak vukû' bulan hâlâtı tahrîr u iş'âra mübâderet ve te'yîd-i dîn-i mübîn ve tekâmîl-i nâmûs-ı Saltanat-ı ebed-karînimüzde nisâr-ı vüfûr-ı gayret ü celâdet eyleyesiz.

Fî-evâ'ili Za., sene [1]182

104 Metinde "خراستلرينه" şeklinde geçmektedir.

105 Metinde "خراست" şeklinde geçmektedir.

Sultan III. Mustafa'nın Gazi Unvanı ile Anılması

Entitlement of Sultan Mustafa III as Ghazi

Osmanlı ordusunun Hotin'de Rus ordusuna karşı elde ettiği zaferlerden dolayı Sultan III. Mustafa artık gazi unvanı ile anılacağından, Kırım ve Tataristan'da da hutbe ve vaazlarda bu şekilde anılması hususunda Kırım Hanı'na name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent to the Crimean Khan about mentioning the name of Sultan Mustafa III as Ghazi in sermons (hutbes) and preaches (vaazes) in Crimea on the occasion of winning victories by the Ottoman armies over the Russians in Hotin

26 Mayıs – 5 Haziran 1769

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den celâdetlû**Kırım Hânı hazretlerine yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidir.*

Ba'de'l-elkâb. Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karâr ile bir mü[dde]tden berü musâ-leha üzre iken nakz-ı ahd ârını irtikâb iden Moskov keferesi fi'l-asl me'lûf oldu-ğı hîle vü hud'aya revâc ve kudret-i Cenâb-ı Hudâvend-i Fettâh'ı derûn-ı mel'a-net-meşhûnından ihrâc ile bî-hengâm var kuvvetini bâzûya getürüp ma'kıl-i metîn olan Hotin üzerine yüz binden mütecâviz Lehlü ile mahlût asker-i hezîmet-eser ve külliyyetlü top u cebehâne ile tabur-ı makhûrî mâh-ı Zi'l-hiccetü'l-harâmın Yiğirmi dördüncü günü Leh memleketi derûnından bağteten nehr-i Turla'yı mürûr ve hudûd-ı İslâmiyye'ye ubûr eylediği haberi Seksen üç senesi Muharremi guresinde Ordu-yı Hümayûnumda Sadr-ı A'zam ve Serdâr-ı Ekrem ve Vekîl-i Mutlak-ı sadâkat-alemüm düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzımı'l-ümem Vezîrüm el-Hâc Mehmed Emîn Paşa *yessera'llâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâyâ* vâsıl oldukda der-hâl livâ'-i sa'âdet-ih tivâ-yı Hazret-i Fahr-i Kâ'inât u Eşref-i Mahlûkât *aleyhi ezkâ mine't-tahıyyât ve evfâ mine't-teslîmâta* teşebbüs; *"Ve şâvirhüm fi'l-emr."*¹⁰⁶ hitâb-ı müstetâbına imtisâlen Ordu-yı Hümayûnumda bulunanlar ile akd-i Encümen-i Şûrâ ve sünnet-i seniyye-i Resûlû's-sakaleyn'i ihyâ birle ittifâk-ı ârâ üzre mütevekkilen ala'llâh ve müste'nen bi'llâh tevfik-ı hidâyet-refîk-ı Cenâb-ı Kibriyâ'yı istid'â ve ser-nigûnî-i a'lâm-ı menhûse-i a'dâ-yı dîn-i Muhammedî niyyet-i hâlisasıyla dest-ber-efrâste-i Dergâh-ı Vâhibü'l-atâyâ olarak etrâf u eknâfda ve serhadd-i merkûmun kurb u civârında bulunan vüzerâ vü mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ'ir asâkir-i nusret-nişâ-numun bir kadem akdem düşmen-i dînün müdâfa'a vü tedmîrlerine sür'at ü şitâb eylemeleri için evâmîr-i ekîde ısdâr ve mukdim mübâşirler ile isti'câl ve ketâ'ib-i

mevfûrenün sevk u tesyîrlere sa'y-i bî-hemâlden hâlî olmayarak guzât-ı muvahhıdîne istimâlet ü imdâd u i'ânet birle bezl-i mâ-hasal-i miknet eylediğine binâ'en Kal'a-i mezbûrede olan rü'esâ vü guzât-ı muvahhıdîn dahı keyfiyyet-i hareket-i adûdan habîr olduklarında mütevekkilen ala'llâh ve ittibâ'an bi-sünneti Resûli'llâh süyûf-ı gayreti miyânlarına bend ve Mîr-i mîrân Ali Paşa ile mukâbeleye sür'at ü şitâb ile bi-avni'llâhi Te'âlâ hücûm-ı küffârı seyl-i aramram gibi sedd ü sadd ve nice kelleler ve diller ahz ve katı çok melâ'îni şîr-i şemşîre alef ve vücûd-ı habâset-âlûd-ların bâzâr-ı kâr-zârda telef idüp ancak cünûd-ı zafer-mev'ûd bi'n-nisbe kalîl ve küffâr-ı hezîmet-âsâr müte'addid tabur ile vefîr u kesîr iken; *"Ve enzele cünûden lem-teravhâ ve azzebe'llezîne keferû ve zâlike cezâ'ü'l-kâfirîn."*¹⁰⁷ fahvâ-yı belâğat-ihtivâsı üzre merdâne vü gayûrâne mukâbele vü mukâtele birle mir'ât-ı şemşîr-i tâb-dâr-ı asâkir-i zafer-me'âsirde suver-i feth u nusret rû-nümâ ve bir taraftan dahı Mar'aş Beğlerbeğisi ve Teke Sancağı Mutasarrıfı Mîr-i mîrân Abaza Mehmed *dâme ikbâlühû* ma'ıyyetinde olan merdân-ı hamıyyet-nişân ile Kal'aya iki sâ'at karîb Yemeklik Çeşmesi'nde a'dâ-yı dîn-i mübînî mukâbele ve bâzâr-ı nâ'ire-i ceng ü peykâr işti'âl ve asâkir-i nusret-me'âl dahı bi-hulûsî'l-bâl muhârebe vü mukâteleye iştiğâl iderek altı binden efzûn bir tabur-ı nekbet-nümûnında müterâkim olan kefere-i habâset-âyînün cümle-i ûlâda; *"İzâ zülzileti'l-arzu zilzâlehâ."*¹⁰⁸ müfâdı üzre pây-i sebâtı mütezil ve derhâl satvet ü celâdet-i cünûd-ı İslâm'dan bi-inâyeti'llâhi Sübhânehû perîşân u muzmahıll olarak münhezimen bakıyyetü's-süyûf olan kefere-i sakar-makar nâle vü efğân ile *"Eyne'l-meferr."*¹⁰⁹ diyerek tabur-ı kebîrlere toğrı gürîzân ve altı-yedi bin mıkdarı bir taburı dahı asker-i zafer-eserüme şerâre-endâz-ı mümâna'at olduklarında cünûd-ı muvahhıdîn ol gürûh-ı şakâvet-enbûha dahı göz açdurmayup cem'ıyyetlerin tefrîk ve muhassalu'l-keâm dört-beş sâ'at zarfında düşmen-i dînün dört taburı avn [ü] inâyeti Cenâb-ı Bârî ile şikest ü temzîk olunarak lâ-yu'add ü lâ-yuhsâ melâ'îni nekbet-âyîn kantara-i süyûf-ı ceng-azmâdan güzerrân olduğından kat'-ı nazar Kal'a-i mezbûreyi üç gün üç gice muhâsara itmişken bi-inâyeti'llâhi Te'âlâ taraf-ı düşmenden atılan top u humbara dânelerinden Kal'a-i mezbûre rahne-dâr olmayup avn-i Hazret-i Feyyâz ile yed-i guzât-ı gayret-simâtdan endâhte olunan top-ı ceng-âşûb ve humbara-i ra'd-üslûb dânelerinin ekseri sufûf-ı küffâr-ı bed-tebârı târ-mâr ve birkaç bin melâ'îni îsâl-i dâru'l-bevâr ve bi-inâyeti'l-Meliki'l-Kahhâr bir gülle ve salkım ta'bîr olunan dâneler Moskovlu la'înün i'mâl-i sanâyi'-ı harbiyye ve tedvîr-i¹¹⁰ umûr-ı askeriyyede kuvve-i zahr ittihâzıyla i'tinâ eylediği serdâr-ı murdârına isâbet ve yek nefesde me'vâ-yı kadîmî olan dâru'l-cahîme avdet ve dîger bir ceneral dahı sadme-i topdan refîk-ı harîkî ma'ıyyetine reh-neverd-i azîmet ve topcıbaşısı ve sâ'ir nice melâ'în -ki, her biri fûnûn-ı harbiyyede mu'tenâ- âğûşte-i hâk-i mezellet-i küfr olmakdan nâşî kulûb-ı

107 Kur'ân-ı Kerîm, 9/26

108 Kur'ân-ı Kerîm, 99/1

109 Kur'ân-ı Kerîm, 75/10

110 Metinde "تدمیر" şeklinde geçmektedir.

kâsiyelerine havf u hirâs istîlâ ve geldikleri tarafa bî-siper firâr u ric'at ve guzât-ı muvahhidînün hücum-ı nerîmâ[n]-pesendlerinden otuz bine karîb küffâr-ı hâk-sâr meş'ale-i tîğ-ı guzât u mücâhidîn ile; " ... *ilâ-cehenneme ve bi'se'l-mihâd*.¹¹¹ nass-ı şerîfine mâ-sadak ve teng-nâ-yı dihlîz-i ademe azm ile cenerallerine mülhak olup mücâhidîn-i dîn-i mübînden altı-yedi yüz mıkdarı merdân-ı meydân-ı gayret-nişân âb-ı hayât-ı ebedî ve mâye-i sa'âdet-i sermedî olan rahîk-ı şehd-i şehâdeti nûş ve matâlib-i a'lâ vü mev'ûd-ı Hazret-i Seyyidü'l-enbiyâ ile hem-âgûş ve birkaç yüz merd-i dilîr dahı mecrûh olmuşdur. *El-hamdü li'llâhi alâ-hâzihi'n-ni'am*, bu gazâ-yı firûzun işâ'at ü i'lânı kulûb-ı mü'minîn ü fırka-i muvahhidîn[e] nûr-ı meserret ilkâ, "*Ve emmâ bi-ni'meti Rabbike fe-haddis*.¹¹² emr-i münîfi icrâ ile fîmâ-ba'd cenâb-ı Hılâfet-me'âbumun ism-i sâmisî ru'ûs-ı menâbirde pîrâyeye-i telkîb-ı "*Gâzî*" ile tez-kîr olunmak üzre zîr-i nigîn-i hükûmet-i hânîlerinde olan memleket-i Kırım ve sâ'ir Tataristân'da vâkı' cevâmî'-ı şerîfe hutabâsına tenbîh ü tefhîm eylemenüz içün işbu nâme-i hümayûn-ı mevhibet-makrûnum şeref-efzâ-yı sudûr olup () ile tarafinuza irsâl olunmuşdur.

İmdi vusûlinde; [icrâ-yı] levâzim-i senâyâ-yı Hazret-i Kibriyâ ve îfâ-yı merâsim-i hamd-i lâ-yuhsâ'-ı Cenâb-ı Vâhibü'l-atâyâ'dan sonra bu haber-i meserret-i zaferî hitta-i hükûmetlerinde olan Kırım memleketi ve sâ'ir Tataristân'da vâkı' bilâd u kasabâtda mukîm ulemâ vü sulehâ ve eşrâf u ahâlî vü berâyâyâ i'lân u işâ'at ve fîmâ-ba'd cenâb-ı Hılâfet-me'âb-ı şâhânemün nâm-ı nâmî vü ism-i sâmisîni ru'ûs-ı menâbirde hutabâyâ "*Gâzî*" lakabıyla yâd u tezkâr itdürüp ve bi-tevfîkî'llâhi Te'âlâ ve avnihî Ordu-yı Hümayûnum işbu mâh-ı Muharremü'l-harâmın Yiğirmi yedinci yevm-i mübâreke-i Cum'ada İsakçı Ma'beri'nden ubûr ve a'dâ-yı dîn-i mübîn olan Moskovlu ve ana tâbî' olanlar üzerine teveccüh ü azîmet itmekle bi-inâyeti'r-Rabbî'l-Mecîd melâ'în-i hâsirînün kılâ' u büldânı dahı zamîme-i memâlik-i kişver-gîr-i şehen-şâhânem olmak temennâsıyla fevz ü nusret-i dîn-i mübîn ve dâ'imâ kahr u tedmîr-i gürûh-ı müşrikîn içün cümleden isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeye mübâderet ve cenâb-ı ni'me'l-me'âbınızdan me'mûl ü muntazar-ı mülûkânem olan me'âsir-i memdûhayı vücûda getürmeğe fevka'l-hadd ve'l-gâye himmet ve bezl-i makderet birle hakkınızda sebep-i tezâyüd-i teveccühât-ı mekremet-gâyât-ı hıdîvânem olur ahvâl ü etvâr-ı haseneyi nev be-nev ibrâz ü izhâra nisâr-ı nakdîne-i fütüvvet ü liyâkat eyleyesiz.

Fî-evâhîri M., sene 1183

111 Kur'ân-ı Kerîm, 3/12

112 Kur'ân-ı Kerîm, 93/11

Kırım Hanlığı'na Devlet Giray'ın Tayini ve Tatar Askerlerinin Hotin'e Yardıma Gitmesi

Appointment of Devlet Giray to the Crimean Khanate and Dispatch of the Tatar Soldiers to Hotin for Assistance

Kırım Hanlığı'na tayin olunduğunu Bender'de Ordu-yı Hümayun'a vardığında Sadrazam Mehmed Emin Paşa'dan sözlü olarak öğrenen Devlet Giray Han'ın, burada maiyyetine verilen ordu ve Kırım Tatar ordusu ile birlikte Rus ordusunun tehdidi altında bulunan Hotin Kalesi'ne yardıma gitmesi, ancak bir sultanını gerektiğinde Özi ve Bender'e yardım için yeterli miktarda Tatar askeriyle birlikte Kavşan'da bırakması hususunda Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III ordering Devlet Giray Khan, who learnt orally from Grand Vizier Mehmed Emin Pasha that he was appointed to the Crimean Khanate when he arrived in the Imperial Army (Ordu-yı Hümayun) in Bender, to go to support the Castle of Hotin under the threat of the Russian army with the army given under his command there, and, however, to leave one of his sultans with sufficient numbers of Tatar soldiers in Kavşan for assisting Özi and Bender if necessary

5 – 15 Temmuz 1769

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den
celâdetlû Kırım Hânı hazretlerine yazılan
nâme-i hümayûn-ı mehâbet-makrûn müsveddesidir.*

Ba'de'l-elkâb. Siz ki Hân-ı hamîyyet-unvân-ı müşârun-ileyhsiz; siz irsen ve aslen ve zâten ve neslen Saltanat-ı Seniyye-i ebediyyü'l-istimrâr u sermediyyü'l-istikrârumun hayr-hâh u sadâkat-kârı olup sizden bi-avnihî Te'âlâ işbu sene-i mübâreke-i amîmetü'l-meymenede vukû' bulan sefer-i hümayûn-ı zafer-makrûnumda ve sâ'ir taraf-ı şâhânemden zimâm-ı hall ü akdi yed-i kifâyetlerine müsellemler ve uhde-i hamîyyet ü dirâyetlerine mufavvaz olan kâffe-i umûr u husûsda rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı mülûkâne ve dil-hâh-ı bî-iştibâh-ı husrevâneme muvâfık harekât-ı cemîle ve mesâ'î-i celîle zuhûrî me'mûl-i tab'-ı inâyet-neb'-ı husrevânem olduğu avâtıf-ı aliyye-i şâhânemden size Kırım Hânlığı ihsân ve Ordu-yı Hümayûnuma da'vet ile nâ'il-i teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânem olduğumuzda düstûr-ı ekrem ilâ-âhrihî () Vezîr-i A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Serdâr-ı Ekrem-i mansûru'l-alemüm el-Hâc Mehmed Emîn Paşa edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi'l-izzî ve't-te'yîdi iktidârahû ve ikbâlehûnun lisânen takrîr u tefhîmlerinden ma'lûmunuz

olup müşârun-ileyh Serdâr-ı Ekremüm dahı kendüye olan tavsiye-i aliyye-i husrevânem üzre mevdû'-ı dürc-i cibilleti olan cevher-i asâlet ü fatânet müsted'âsınca her umûrda âkılâne ve müdebbirâne hareket ve iktizâ-yı maslahatı pey-der-pey cenâbınız ile muhâbere ve Ordu-yı Hümâyûnumda olan ricâl-i mu'temedü'l-akvâl ve sâ'ir nîgû-hâhân-ı Devlet-i Aliyyemüz ile müzâkere ve icrâ-yı sünnet-i seniyye-i meşveret ve taraf-taraf kahr-ı müşrikîn için sevk-ı ketîbe-i celâdet ve me'mûr olduğu işbu sefer-i zafer-eserde nasr u tevfiğ-ı İlâhiyyeyi Dergâh-ı Hazret-i Hakk'dan istid'â iderek mâh-ı Saferu'l-hayrun Yiğirmi beşinci günü zîr-i sâye-i livâ'-ı Seyyidü'l-ebrâr'da mevcûd cünûd-ı Müslimîn ile sahrâ-yı Bender'e vusûl ve cenâb-ı ni'me'l-me'âbınız dahı mâh-ı mübâreke-i merkûmenün Yiğirmi sekizinci günü sahrâ-yı mezbûrede Ordu-yı Hümâyûnuma lâhık olup Sadr-ı A'zam u Vekîl-i Mutlak u Serdâr-ı Ekremüm müşârun-ileyh ile Sırb-ı Cedîd'de vâkı' İlsavet¹¹³ ve Mirhorad ve Orhankrad nâm Moskov keferesi kılâ'ını feth u teshîr husûsı müzâkere ve ser'asker ve levâzimi ba'de't-tertib mâh-ı Rebî'u'l-evvelün Beşinci Ahad günü Kavşan'a azîmet ve orduda karâr-dâde olan re'y üzre Sırb-ı Cedîd üzerine azîmet tedârükine tarafeynden ihtimâm olunurken irtesi İsneyn günü on bin Tatar ile me'mûren Hotin tarafında olan Bucak Ser'askeri İslâm Giray Sultân *dâme ulüvvühûnun* tahrîrâtıyla âdemîsi vürûd idüp hulâsasında mâh-ı Rebî'u'l-evvelün İkinci Hamîs günü Moskov keferesinin külliyyetlü tabur-ı makhûrı Hotin'e sekiz sâ'at mesâfesi olan Kurugene nâm mahalle gelüp ve mahall-i mezbûrdan Turla Suyı üzerine beş aded köprü kurup dört-beş sâ'at zarfında asker-i bî-şümâr-ı hezîmet-âsârını köprülerden imrâr ve Hotin toprağına idhâl idüp kadem be-kadem hareketde olduğu ve melâ'în-i mesfûrîn kesret ü vefret üzre olmağla küffâr-ı hâk-sârun tekrâr hey'et-i gurûrâne ile Hotin'e yürümesi Hotinlü'nün ıztırâblarına bâ'is olmağla Hotin Kal'ası'na ve Ser'askeri ordusına piyâde vü süvârî külliyyetlü asker ü top u cebehâne ve vüzerâ vü mîr-i mîrân ta'yîn olunmasını kâ'imenüzde tahrîr; ve Hotin Ser'askeri olan Rûmili Vâlîsi düstûr () Vezîrüm Mehemed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehûnun* tahrîrâtı me'âlinden dahı asker ü mühimmât u şa'îr ve zehâyir-i sâ'ire ile imdâda müsâra'at olunması tastîr olunup bu esnâda Hotin tarafına imdâd akdem-i umûr-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemden olduğına binâ'en cenâbınız bi'n-nefs külliyyetlü Tatar askeriyle ber-vech-i müsâra'at Hotin hudûdına mürûr iden tabur-ı makhûr-ı küffârı mukâbele vü kahr u istîsâl için azîmet ve ma'ıyyetlerinde bulunup re'y-i savâb-dîd-i ilhânî ve tedbîr-i isâbet-pezîr-i keyânîleri üzre hareket ve kahr u tedmîr-i gurûh-ı müşrikîn ile levs-i vücûd-ı habâset-nümûdlarından hudûd-ı İslâmiyyeyi tanzîf u tathîr zımında Ordu-yı Hümâyûnumdan dahı serî'an ve âcilen ma'ıyyetinüze lâhık olmak üzre otuz-kırk bin süvârî ve top u cebehâne mühimmâtıyla külliyyetlü piyâde asker ve bir vezîr-i gayret-eser ve birkaç nefer mîr-i mîrân-ı şecâ'at-güster ta'yîn olunmasını tahrîren ve takrîren arz u iltimâs eylediğünüze binâ'en iltimâsınıza müsâ'ade-i aliyye-i şâhânem erzânî kılınup matlûb olan asâkir ve mühimmât-ı top u cebehâne ve bi'l-cümle eyâleti askeri ve kapısı halkıyla Diyarbekir Vâlîsi düstûr () Vezîrüm

113 Metinde "إلسادت" şeklinde geçmektedir.

Mehammed Emîn Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* ve kezâlik eyâleti askeri ve kapısı halkı ve levendâtıyla Karaman Beğlerbeğisi Ali *dâme ikbâlühû* ve Çorum Mutasarrıfı paşa tesyîr ve Ordu-yı Hümâyûnumda mevcûd Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerilerinün süvârî serdengeçdileri dahı ma'ıyyet-i ilhânîleriyle vâsıl olmak üzere ta'yîn ve yiğirmi bin mıkdârı piyâde Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ocağı'nun kul-kethudâsı ile ve kifâyet mıkdârı top u cebehâne mühimmâtı ile idârelerine iktizâ mıkdârı topcı neferâtı ve cebeci vü top-arabacılarından dahı dört orta tesyîr olunmağla bu bâbda ve her hâlde niyyet-i hâlisâ ve gayret ü şecâ'at-i cibilliyenüz üzere asker-i nusret-eser-i Tatar ve selâtîn-ı gayret-medâr ve mîrzâyân ve sâ'ir kabâ'il-i hamıyyet-şî'ârı derhâl cem' ve ma'ıyyetinüze me'mûr kılınanları re'y-i savâb-âşînâ-yı kâânîleri üzere umûr-ı dîn-i mübîninde istihdâm ve Hotin Ser'askeri müşârun-ileyh ile ittifâk ve bu esnâda Tabur nâm mahalde ikâmeti fermânum olan sâbıkâ Bender Ser'askeri düstûr () Vezîrüm Ali Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* tarafına dahı iktizâ iden husûsları tahrîr u te'kîd iderek serî'an ve âcilen adû-yı dîn-i mübînün tabur-ı makhûrî üzerine azîmet ve müste'înen bi'llâhi Te'âlâ Hotin ve Boğdan hudûdlarına ve Hotin Kal'ası üzerine hücum iden melâ'în-i dalâlet-âyîni; *Bismillâh. "Uktülühüm haysü vecedtiümühüm."*¹¹⁴ nass-ı kerîmi mefhûmı üzere katl ü istîsâl ile küffâr-ı dûzah-karârdan avn ü inâyet-i Perverdigâr ile gereği gibi ahz-i sâr u intikâm idüp Dergâh-ı Hazret-i Kâdı'l-hâcât'dan niyâz ü istid'â olundığı üzere yüzünüzden zuhûrî me'mûl-i şâhânem olan fütûhât-ı celîle vü nusret-i cemîle haberleriyle âmme-i muvahhidîni dil-şâd ve rûh-ı enbiyâyı şâd eylemeğe şedd-i nitâk-ı gayret ve i'lâmı mühimm husûsâtı Ordu-yı Hümâyûnuma i'lâm u iş'âra müsâra'at ve berü taraflar dahı asâkir-i Tatar'dan¹¹⁵ hâlî kalmayup inde'l-hâce Özi ve Bender taraflarına i'ânet için umûr-dîde selâtinden mücerrebül-etvâr bir sultânı münâsib gördüğünüz vech üzere kifâyet mıkdârı Tatar askeriyle Kavşan'da ikâmete ta'yîn ve her husûsı kendüye tavsiye vü tefhîm eylesesiz.

Fî-evâ'ili Ra., sene [1]183

114 Kur'ân-ı Kerîm, 4/89

115 Metinde "تارتار" şeklinde geçmektedir.

Kırım Hanlığı'na Kaplan Giray'ın Tayini

Appointment of Kaplan Giray to the Crimean Khanate

Düşman üzerine akınlar yapmadığı için üstünlük sağlamalarına sebep olan Devlet Giray'ın azledilip Kırım Hanlığı'na Selim Giray oğlu Kaplan Giray'ın tayin edilerek hanlık berat ve hediyeleri ile sefer münasebetiyle çok miktarda para gönderildiği; kendisinden Eflak, Boğdan ve Lehistan'a akınlar düzenlemesi ve Hotin Kalesi'nin kurtarılması için gayret sarfetmesinin beklendiği hususunda Sultan III. Mustafa'dan name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Mustafa III to Kaplan Giray about appointing Kaplan Giray, the son of Selim Giray, to the Crimean Khanate dismissing Devlet Giray who was caused to be defeated by the enemies as he did not make raids on them, and sending the charter (berat) of khanate, the gifts and a large amount of money on the occasion of campaign, and expectation from him to conduct raids against Wallachia (Eflak), Moldavia (Boğdan) and Poland (Lehistan), and to do his best to recover the Castle of Hotin

16 – 26 Şubat 1770

*Taraf-ı hümayûn-ı hazret-i Cihân-dârî'den**Hâlâ Kırım Hânı Kaplan Giray Hân hazretlerine yazılan nâme-i hümayûndur.*

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, sa'âdet-iktisâb, devlet-intisâb, zül'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hânedân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî bi'l-fi'l Kırım Hânı olan Kaplan Giray Hân ibn-i Selim Giray Hân *dâmet ma'âlihi*:

Selefinüz Devlet Giray Hân Hotin avdetinden sonra birkaç def'a sâdır olan hutût-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum müceblerince Boğdan memleketine ve Fokşan ve Bükreş taraflarına istîlâ iden Moskovlu ve Boğdanlu ve Eflaklu hâinleri üzerlerine çapul u akın, a'dâ'-i dîn-i mübînî tedmîr ve emvâl ü eşyâların iğtinâm ve nisâvü sıbyânların seby ü esîr eylemesi tavsiye vü te'kîd olundukda Kışnev'den aşağı geçmeyüp ve yanına cem' olan guzât-ı gayret-şî'âr-ı Tatar'ı karındaşları ile dahı memleket-i Boğdan'a tesyîr eylemediğine binâ'en Boğdan memleketine istîlâ iden Moskovlu la'în Boğdanlu usâtıyla ma'an gâh Bender'e ve gâh Kalas ve İbrail ve etrâfına yöriyüp Tatar karyelerinden hayvânât sürüp Tuna sevâhiline istîlâ kasdıyla günden güne cem'ıyyet ü tedârükde olduğu resîde-i sâmi'a-i mülûkânem ve esfâr-ı sâbıkada ve hattâ geçen senede dahı asâkir-i gayret-şî'âr-ı Tatar'dan ve mîrzâyân ve güzîde-i kabâ'il ve selâtînden nice-nice me'âsir-i makbûle ve çapul u akınlar ile âsâr-ı sa'îde ve fütûhât-ı kesîre zuhûr idegeldiği mesbût-ı sahâyif-i rûzgâr ve esfâr-ı

hümâyûnda cümlesi bezl-i vüs' u iktidâr idegeldikleri ma'lûm-ı ılm-i âlem-ârâ-yı mekârim-nisâr-ı şâhânem olup lâkin Hân-ı sâbık-ı müşârun-ileyhün i' mâl-i askerde acz ü kusûrı ve düşmen üzerine azîmetde vehm ü fütûrı nümâyân olmakdan nâşî azlolunup ve siz urûğ-ı bâ-fürûğ-ı ilhâniyândan memdûhu'l-âsâr Selim Giray Hân-ı merhûmun necl-i necîbi ve selâtîn-ı besâlet-nişânun eşca' u erşedi olduğunuz hasebiyle bu def'a şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mevhîbet-makrûn-ı husrevânem mûcebince Kırım Hânlığı cenâb-ı vâlâ-nisâbınıza ta'lîk u tevcîh olunmağla tevcîhini hâvî berât-ı behcet-âyât-ı cihân-bânîmüz tasdîr u imlâ ve teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden bir sevb semmûr-ı mûcibü's-sürûr-ı sultânî ve iki kıt'a sorguc-ı¹¹⁶ mefâhır-pûş-ı cihân-bânî ve bir kıt'a murassa' tırkeş-i süreyyâ-veş-i hâkânî ve bir kabza şemşîr-i adû-tedmîr-i husrevânî ile atıyye-i hâssa-i hümâyûnumuzdan dört bin aded zer-i mahbûb ve sefer-i hümâyûn atıyyesi olmak üzre elli bin gurus ve sefer-i hümâyûnumda bezl-i tâb u gayret içün ber-vech-i mu'tâd sekbânân ulûfesi olmak üzre elli bin gurus ve tırkeş-bahâ olmak üzre kırk bin gurus dahı ihsân u irsâl-i hümâyûnum olmağın () ile irsâl kılındığını mübeyyin işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-meşhûnumuz irsâl olundı.

Lede'l-vusûl; ihsân-ı hümâyûnumuz olan teşrîfât-ı seniyye-i şâhânemüzi hutuvât-ı ta'zîm u ibcâl ile ba'de'l-istikbâl hıla'-ı seniyyemüzi zîb-i dûş-ı istihâl ve sorguc-ı¹¹⁷ meyâmin-hurûşî pîrâye-i ser-tâc-ı ibtihâc ve tırkeş ü şemşîr-i adû-tedmîri dahı bend-i miyân-ı mufâharet ü i'tibâr ve hâssaten olan atıyye-i behiyyemüzi pîrâye-i ceyb-i iftihâr ve sefer atıyyesi olan meblağ-ı merkûmı dahı mehâmm-ı seferiyyenüze şimdilik sarf ve tırkeş-bahâ ve ulûfe-i sekbânânı dahı mu'tâd ve kâ'ide-i müstedîme üzre askerînüz taksîm ü nisâr ile Dergâh-ı Hazret-i Vâhibü'l-atâyâ'dan temennâ-yı tevîk [u] nusret iderek cem' olan asâkir-i gayret-me'âsir-i encüm-şumârınuzı derhâl tanzîm ve bi'n-nefs bâzû-yı şecâ'atî teşmîr ve a'dâ'-i dîn-i mübîn üzerine iktizâsına göre birkaç koldan çapul u akınlar iderek küffâr-ı hâk-sârı Boğdan memleketinde bi'l-cümle katl ü tedmîr ve nisâvü sıbyânların seby ü esîr ve emvâl ü eşyâların ahz ü iğtinâm Bükreş ve Potşan ve sâ'ir mahalleri ve Eflak derûnını ihrâk u tahrîb iderek a'dâ'-i dîn-i mübînden gereği gibi ahz-i sâr u intikâma bezl-i vüs' u tâkat eyleyesiz. Du'â-yı hayr-ı serî'u't-te'sîr-i şâhânem size ve sizünle olan selâtîn u rü'esâ-yı kabâ'il-i gayret-şî'âr ve mîrzâyân u asâkir-i Tatar-ı adû-şikâr haklarında masrûf u tezkâr olduğu yakînen meczûmunuz olup ve hâlâ Sadr-ı A'zam-ı sûtûde-şiyem ve Vekîl ü Serdâr-ı Ekrem-i sadâkat-alemüm düstûr-ı ekrem, müşîr-i efham, nâzımu menâzımı'l-ümem *ilâ-âhırîhî* Vezîrüm el-Hâc Halil Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû ve dâ'afe bi't-te'yîdi ikbâlehû ve iktidârahû* ile umûr-ı mehâmm-ı seferiyyeyi bi'l-ittifâk ve'l-muhâbere re'y ü ittihâd iderek işbu sene-i müyemmenede inâyet-i Hazret-i Vehhâb ile düşmen-i dînden gereği gibi ahz-i intikâma gayret ve düşmen-i hızlân-karîni katl ü tedmîr ve Boğdan ve Eflak derûnına kaviyy ü muhkem çapullar ve seferler ile a'dâ'-i

116 Metinde "مرغوش" şeklinde geçmektedir.

117 Metinde "مرغوش" şeklinde geçmektedir.

dîn-i mübînün nisâ vü sıbyânlarını seby ü esîr ve emvâl ü eşyâların ahz ve guzât-ı gayret-simâta iğtinâm itdüre[re]k memleket-i Boğdan ve Eflak'ı levs-i vücûd-ı dalâlet-nümûdlarından tathîr ve tedmîr ü ta'kîb iderek inşâa'llâhü'l-Melikü'l-Mu'în Hotin Kal'ası'nı dahı dest-i nuhûset eser-i adûdan tahlîs ve Leh memleketi derûnına dahı geçüp bilâd-ı dalâlet-mu'tâd-ı küffâr-ı bed-nihâdı [istîlâ] iderek istirkâk u istîsâl-i a'dâya bezl-i cüll-i himmet ve âbâ vü ecdâdınız misillü me'âsir-i makbûle ızhârına sarf-ı nakdîne-i tâb u kudret eylemenüz mesned-i bülend-i hânî ve erîke-i übbehet-mend-i kâânîlerinde müstekırr ve i'tilâ'-i şân ve irtifâ'-ı kadr u unvânınız dem be-dem mütezâyid ü mütekâsir olacağı bî-iştibâh olduğu ma'lûmunuz oldukda meknûz-ı zamîr-i celâdet-semîrinüz olan cevher-i gayret ü şecâ'ati ızhâr u nisâra mübâderet ve kâtınîn-ı ülke-yi Kırım olan ulemâ vü sulehâ ve ümerâ vü mîrzâyân ve eşrâf u a'yâna alâ-merâtibihim ikrâm ve zu'afâ vü fukarâyı vücûh-i mazârdan ve mekâyid-i a'dâdan vıkâyet ü sıyânete ihtimâm ve hemmâre neşr-i me'âsir-i adâlet ile nizâm-ı memlekete dahı ikdâm-ı tâmm eylesesiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâhîri L., sene [1]183

78

Yedisian Mirzalarının Kırım Hanına İtaat Etmeleri *Yedisian Mirza's Obedience to the Crimean Khan*

Yedisian halkı adına Kırım hanına göndermiş oldukları mektupta Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını bildirmiş olmalarından memnuniyet duyulduğu, ancak Rusya ile yapılan antlaşma Kırım'ın Osmanlı Devleti'ne bağlılığını ortadan kaldırmadığından Kırım hanlarına itaatlerinin Osmanlı'ya itaat demek olacağına dair Sultan I. Abdülhamid tarafından Yedisian Mirzası Can Mehmed ve diğer mirzalara gönderilen ferman-ı hümayun

Imperial edict (ferman-ı hümayun) sent by Sultan Abdülhamid I to Can Mehmed, the Yedisian Mirza, and to the other mirzas about the satisfaction with declaring their loyalty to the Ottoman Empire in the letter sent by them on behalf of the Yedisians to the Crimean Khan, and, nevertheless, that their obedience to the Crimean khans would mean obedience to the Ottomans since the treaty signed with Russia did not cancel the dependency of Crimea to the Ottoman Empire

4 – 14 Mart 1775

Yedisân mîrzâlarından Cân Mehmed ve sâ'ir mîrzâyân ve söz sâhiblerine ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Hıttâ-i Kırım ve havâlîsinde mutavattın kabâ'il-i Tatar-ı diyânet-şî'ârun öteden berü Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrâruma olan râbîta-i ihlâs u taviyyetleri ve ale'l-husûs urûğ-ı pür-fürûğ-ı Cengîziyye'den memleket-i Kırım'da mütevessid-i visâde-i hükûmet-rânî olan hânân-ı kâânî-nijâd ve selâtîn-ı hamîyyet-mu'tâdun cânib-i Saltanat-ı Seniyyeme tahakkuk iden zâbîta-i incizâb ü husûsiyyetleri min-küllil'l-vücûh cümlesinün haklarında neşr-i me'âsir-i eşfâk-ı dâverâne ve bezl-i mevâhib ü eltâf-ı Hudâvendigârânemi müstelzim olduğu îrâd-ı bürhân u delîlden müstağnî olup ve Rûsiyye askerinin ber-muktezâ-yı takdîr-i mümteni'ü't-tağyîr Kırım cezâresine duhûl ü istîlâları evânında Kırım ahâlîsi ve sâ'ir kabâ'il-i Tatar'un mücerred muhâfaza-i ırz u ıyâl zımnında zarûrî ihtiyâr eyledikleri sûret-i muvâza'a sadâkat-i dîrînelerine münâfât îcâb ider kazâyâdan olmayup mukaddem ü mu'ahhar vürûd iden urûz u mahzarlarından dahî leyl ü nehâr zafer ü nusret-i Devlet-i ebed-müddetüme müterakkıb u muntazır oldukları zâhir u müstebân olduğundan başka sen ki mûmâ-ileyh Cân Mehmed Beğ'sin, hâlâ Kırım Hânı Sâhib Giray Hân *dâmet ma'âlihi* tarafına bu def'a gönderdiğün kâğıdunda senün ve Yedisân halkının her vechile cânib-i Saltanat-ı Seniyyeme inkıyâd u itâ'atde olduğunuz mastûr u muharrer olduğına binâ'en Hân-ı müşârun-ileyh kendüye gelen kâğıdını Der-bâr-ı atûfet-karâruma tesyîr ve hulâsa-i mefhûmı ma'lûm-ı husrevânem oldukda sende ve Yedisân halkından me'mûl ü melhûz-ı mülûkânem olan sadâkat ü istikâmet ve gayret-i İslâm u diyâneti te'yîd ü te'kîd itmekle cümleünüzün hakkında hüsn-i teveccühât-ı şâhânem mütezâyid ü ezfûn olmuştur; ber-hûrdâr olası. Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârumla Rûsiyye Devleti beyninde nizâm u istikrâr bulan musâleha şurûtında hıttâ-i Kırım'da hutbe vü sikke nâm-ı nâmî-i husrevâneme cârî olup kuzât-ı Kırım dahî Tatar ulemâsından olmak ve kuzât-ı asâkir-i Devlet-i Aliyyem câniblerinden nasblarına izn-i şer'î mürâselesi virilmek ve hânân-ı Kırım'a taraf-ı vâzihu's-şeref-i şâhânemden teşrîfât-ı hümayûn ve menşûr-ı hânî i'tâ olunmak ve bundan mâ'adâ Kırım hânları umûr-ı hâriciyye vü dâhiliyyelerinde serbest olmak husûsına nizâm virildiği ve mecmû'unuz üzerlerine hafd-ı cenâh-ı inâyet ve isbâl-i zılâl-i birr u mekremet vâcibe-i zimmet-i himmet ve râtibe-i uhde-i ma'delet-i şehriyârânem olduğunu ve sizün gibi sâdik u mütedeyyin tavâ'if-i bâhiru's-sedâddan mekârim-i celîle-i tâc-dârânem bir dürlü dirîğ kılınmayup avn-i Kâdir-i Müste'ân ile sâye-i merâhım-vâye-i şehen-şâhânemde çektiğiniz meşâkk u mihanun dünyevî vü uhrevî mükâfâtına nâ'il olacağınız bî-iştibâh idüğü ma'lûmunuz oldukda bundan böyle dahî Hân-ı ma'alî-unvân-ı müşârun-ileyhün emr u re'yine mutâva'at taraf-ı vâzihu's-şeref-i Pâdişâhâneme inkıyâd u itâ'at olduğunu ve cânib-i adâlet-menâkıb-ı hıdvânemden vücûhla mazhar-ı lutf u mürû'et ve nâ'il-i cûd ü atûfet olacağınızı mukarrer bilüp muktezâ-yı diyânet ü İslâminuzı icrâya mübâderet eylemenüzi beyân ve Devlet-i Aliyyeme olan sıdk-ı derûn ve râbîta-i rûz-efzûnunuz nezd-i dâverânemde karîn-i şâbâş u tahsîn olduğunı i'lân siyâkında harekât-ı merğûbenüzi

istihsânen işbu fermân-ı celîlû's-şânum ısdâr ve tarafınızdan Hân-ı müşârun-ileyhe tahrîrât ile gelüp Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâneme ib'âs olunan Murad Mîrzâ *zîde kadruhû* ile irsâl olunmuşdur.

Siz ki Cân Mehmed Beğ ve sâ'ir Yedisân mîrzâları ve söz sâhibleri ve ihtiyârları mûmâ-ileyhimsiz; esâs-ı dîn-i mübîn ve binâ-yı metîn-i şerî'at-ı Seyyidü'l-mürselîn cihet-i câmi'a-i tevâfuk-ı muvahhîdîn ile mûmehhed olduğu zâhir u âşikâr ve sizlerün cümleñüz zîr-i hımâye vü sıyânet-i hudâvendigârânemde mahmî olmanız lâzime-i kavâ'id-i mu'tebere-i Hılâfet ve mübteğâ-yı merâsim-i mukarrere-i adâlet olup bi-mennihi Sühbânehû ve Te'âlâ dâ'imen ve müstemirren zıll-i zalîl-i tâc-dârânemde müreffehü'l-hâl ü emînü'l-bâl safâ-yı hâtır ile evkât-güzâr olacağınız muhakkak olmağın bundan böyle dahı Hân-ı müşârun-ileyhün emr u re'yine mütâba'at ve tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkâneme nisâr-ı vüs' u makderet eylemeniz bâbında.

Fî-evâ'ili M., sene [1]189

79

Kırım Hanlığı'na Devlet Giray'ın Tayini

Appointment of Devlet Giray to the Crimean Khanate

Kırım ve havalisinde sakin Tatar kabileleri önde gelenlerinin gönderdikleri mahzarların cevaplarının daha sonra verileceği; Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan antlaşma Osmanlı sultanına Kırım'a han atama yetkisi verdiğiinden, hanlık için gerekli şartları taşıyan Devlet Giray'ın Kırım Hanlığı'na tayin edilerek hanlık berat ve hediyelerinin gönderildiği; kendisinin de Kırım'ın nizam ve imarı ile ahalisinin adaletle idaresine gayret etmesi hususunda Sultan I. Abdülhamid'den name-i hümayun

Imperial letter (name-i hümayun) sent by Sultan Abdülhamid I to Devlet Giray about that the answers to the collective petitions (mahzars) presented by the nobles of the Tartar tribes in Crimea and its surroundings would be given later; and appointing Devlet Giray who possessed necessary conditions for being khan to the Crimean Khanate as the treaty signed between the Ottoman Empire and Russia gave the power to appoint khans to Crimea to the Ottoman Sultans, and sending the charter (berat) of khanate and the gifts; and his trying to put Crimea in order and to construct it and to govern its residents in justice

20 – 30 Nisan 1776

***Hâlâ fermân-fermâ-yı hıttâ-i Kırım
celâdetlü Devlet Giray Hân hazretlerine irsâl-i teşrîfâtı havî
isdâr olunan nâme-i hümayûn-ı Cihân-dârî'nün müsveddesidir.***

Cenâb-ı emâret-me'âb, eyâlet-nisâb, devlet-intisâb, zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşemm, alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet, yekke-tâz-i arsa-i celâdet, sülâle-i hâne-dân-ı hânî, nukâve-i dûdmân-ı ilhânî, hâlâ Kırım Hânı olan Devlet Giray Hân *dâmet ma'âlihi* selsâl-ı tahıyyât-ı sâfiyât-ı şâhâne ve zülâl-i teslîmât-ı tayyibât-ı Pâdişâhâne -ki mecrâ-yı teveccüh-i bî-kerân-ı husrevâne ve ayn-ı teveddüd-i feyz-iktirân-ı şehriyârâneneden cârîdür- icrâ vü işrâb kılındıktan sonra ma'lûm-ı nebâhet-mersûmunuz ola ki:

Hıttâ-i Kırım ve havâlîsinde sâkin umûmen kabâ'il-i Tatar-ı diyânet-şî'ârun ümerâ vü ulemâ ve vücûh ü esâtînı taraflarından mukaddem ü mu'ahhar Dergâh-ı ma'delet-penâh-ı husrevânemüze ba's ü tesyîr olunan mahzarlarında ve husûsâ bundan akdemce halefeyi['s-]selâtîni'l-kirâm ve şerefeyi['l-]havâkîni'l-ızzâm birâderân-ı nebâhet-nişânınız Kalgay Şahbâz Giray Sultân ve Nûreddîn Mübârek Giray Sultân *zîde ulıvvühümâ* ve Tarikat-ı Kaçay Ocağı'ndan hâlâ Kâdî'asker-i Hânî umdetü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Mevlânâ Feyzullâh *zîde ılmühû* ve Ocakhâ-i Erba'a-i Şırîniyân'dan Mehmed Şâh Mîrzâ ve Timur Şâh Mîrzâ ve Hacı Giray Mîrzâ ve Kaya Mîrzâ ve ağavât-ı Kırım'dan sâbıkâ Ser-hâzin-i Hânî Mehmed Ağa ve İvaz Ağa ve sâbıkâ Kâdî-ı Sultânî Abdurrahman *zîde ılmühû* ve ümerâ'-i Mansûriyân'dan Ali Mîrzâ ve Kaplan Şâh Mîrzâ ve Sücûd ümerâsından Ahmed Şâh Mîrzâ ve Argun ümerâsından Mehmed Şâh Mîrzâ ve Kasay-oğlu Kabîlesi'nden Orak Hacı Mîrzâ ve Yedişki-oğlu Kabîlesi'nden Ali Mîrzâ ve Yedisân Kabîlesi'nden Kanay Mîrzâ ile tekrâr irsâl kılınan mahzar-ı âmme ile mahâzır-ı mezkûreyi musaddık hânân-ı sâbık ve selâtîn-ı Cengîziyye'nün mahzarları mefâhîminde mûnderic matâlib ü mültemesâtun mecmû'ına ittılâ'-ı dâverânem muhît u şâmil olmağla mâdde-i matlûbe vü mültemesât-ı sâ'irelerinün iktizâ iden ecvîbesi bundan sonra Sultân-ı müşârun-ileyhimâ ile îmâ vü iş'âr olunacağı mukarrer olup ve Devlet-i Aliyyemüz ile Rûsiyyelü beyninde in'ıkâd bulan musâleha şurûtında egerçi Kırım mâddesi derc ü tasrîh olunup lâkin zât-ı ma'delet-simât-ı mülûkânemüz imâmü'l-mü'minîn ve halîfetü'l-muvahhîdîn olmak cihetiyle ber-muktezâ-yı şerî'at-ı garrâ şu'ûb-ı dûdmân-ı Cengîziyye'den kişver-i Kırım'da müttekâ-pîrâ-yı nişîmen-i ilhânî olacak hân-ı hamâset-unvânun tahlîf ü istinâbesi husûsı mufavvaz-ı uhde-i şehriyârânemüz olduğu mazmûn-ı ahid-nâmeden münfehim olduğundan başka Devlet-i Aliyyemüzde mukîm Rûsiyye maslahat-güzârına bu mâdde zımnında virilen tahrîr Rûsiyye feld-mareşaline irsâl ve ol dahı Devleti tarafına tahrîr ve Rûsiyye İmparatoriçesinün kendüye i'tâ eylediği ruhsat-ı kâmile mûcebince Devlet-i Aliyyemüzün bu makûle umûr-ı şer'îyyesine Rûsiyye İmparatoriçesinün kat'â müdâhalesi olmadığını mutazammın Maslahat-güzâr-ı mûmâ-ileyhün virdiği memhûr u mumzâ vü ma'mûlün-bih senedi mefhûmı üzre sülâle-i selîle-i Cengîziyye'den hılye-i şehâmet ü diyânet ve ârâyış-i istihâl ü hamâset ile mütezeyyin ü mevsûf bir zâtun visâde-i hânî vü evreng-i ilhânîde ikâme vü ık'âdı ber-mübteğâ-yı şer'-ı kavîm müsellemler-i kabza-i irâde vü ihtiyâr-ı Hılâ-

fet-penâhımız olup siz nesl-i nesl-i Cengîziyye ve asl-ı asl-i kââniyyeden teşâ“ub iden havânîn-i bülend-mekân beyninde kıdem-i sinn ü sâl ve diyânet ü kemâl ile pîrâste ve evsâf-ı hamîde vü me’âsir-i sa’îde ile ârâste olduğunuzdan başka def‘a-i ûlâda dahı rûtbe-i refî‘a-i kâânî tırâz-ı câme-i istihkâkınız olduğu evânda ve bu es-nâda bi’l-vekâle câlis-i evreng-i ilhânî olduğunuz günden berü sekene-i memleket ve sunûf-ı kabâ’il-i Tatar-ı celâdet-âsâr tavr-ı dil-pesendinizden memnûn u şekrân ve mesned-i fermân-dârî vü hükümrânîde takarrur u istimrârınızı zâhiren ve bâtinen hâhinde vü cûyân oldukları ecilden bu def‘a taraf-ı hümâyûnumuzdan Kırım Hân-lığı cenâb-ı sa’âdet-me’âbınıza tefvîz u taklîd ve zât-ı hamâset-simâtınızı tekrîmen ve taltîfen teşrîfât-ı seniyye-i mülûkânemüzden semmûra dûhte bir sevb hıl‘at-i mûrisü’l-behçet-i sultânî ve bir kabza murassa‘-gılâf şemşîr-i adû-tedmîr-i hâkânî ve kezâlik bir kıt‘a tırkeş-i düşmen-küş-i sâhib-kırânî ve tezyîn-i fark-ı celâdet-karî-ninüz için semmûr kalpak ile iki kıt‘a sorguc-ı kişver-sitânî ve hazîne-i mekâ-rim-defînemüzden () bin aded dînâr-ı hâlisu’l-ayâr ihsân-ı hümâyûn-ı cihân-bâ-nımız olmağın taraf-ı ilhânînûze olan teveccüh-i dâverânemüzi beyân u inbâ ve e[v]reng-i hânîye nasbınız ile menzile-i izzet ü ikrâmınızı terfî‘ u i’lâ zemîninde işbu nâme-i hümâyûn-ı mülâtafet-mazmûnumuz ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İnşâa’llâhü Te‘âlâ lede’l-vusûl; siz ki hân-ı vâlâ-şân-ı müşârun-ileyhsiz, teş-rîfât-ı sâmiyemüzi istikbâl idüp hıl‘at-i cemîlemüzi kâmet-i şecâ‘at-pîrânûza iktisâ ve samsâm-ı neheng-iltikâm ve tırkeş-i süreyyâ-veş-i mülûkânemüzi bend-i miyân-ı hamıyyet-nümâ ve sorguc-ı pür-zîb ü ibtihâcî zîver-i tâc-ı mufâharet-efzâ eyledik-den sonra mevdû‘-ı dürc-i cibillet-i bâhiru’d-diyânetiniz olan gevher-i girân-kadr-i arâkat ü tıynet-i lâzimu’l-istikâmetinizde müstevedâ‘-ı rüst-i mevhîbet kılınan hâs-sıyyet-i gayret ve hüsn-i akîdetiniz muktezâsınca tervîc-i millet-i beyzâ-yı Nebe-viyye ve vîkâye-i kavânîn-i şerî‘at-ı garrâ-yı Ahmedîyye ki, kâffe-i mülûk-i diyâ-net-şiyem ve âmme-i uzamâ-yı ümmet-i fahr-i ümemün dâreynde bâ‘is-i iktisâb-ı sa’âdet ve neş‘eteynde bâdî-i rif‘at-i menziletleridür; ol hasîsa-i celîlenün istihsâlî merbût-ı cihet-i câmi‘a-i Hılâfet-i Muhammediyye *alâ-mü’essisihâ efzalü’t-tahıy-ye* olduğunu mülâhaza birle ülke-yi behçet-intimâ-yı Kırım¹¹⁸ ve muzâfâtında vâkı‘ cümle ulemâ vü sulehâ ve mîrzâyân u ümerâ ve sâ’ir eşrâf u a’yân[a] alâ-kadri merâtibihim ikrâm ve ri‘âyet-i fukarâ vü zu‘afâ ve e‘âlî vü ahâlî üzerlerine neşr-i cenâh-ı şefakat ü sıyânete himmet-i tâmm iderek dâhıl-i hıyta-i hükûmetinizde olan umûmen kabâ’il-i Tatar ve kâtibe-i sığâr u kibârın isâbet-i havâdis-i çarh-ı kec-refâtardan mahfûzıyyetlerine ve hıtta vü inâ-yı Kırım’un ımâr u nizâmına mü-teferri‘ olan hâlât ki, nezd-i ilhânînüzde muhtâc-ı ta‘rîf ü beyân değildir; ol bâb-da emânet-i kübrâ-yı hükûmetün ber-vefk-ı mîzân-ı şer‘-ı mübîn ifâ-yı levâzimine sarf-ı cüll-i miknet eyleyesiz.

Fî-evâ’ili Ra., sene 1190

118 Metinde "قديم" şeklinde geçmektedir.

Şehzade Mehmed'in Doğumu

Shahzade Mehmed's Birth

Şehzade Mehmed'in doğduğu, bunun Osmanlı ülkesinin her tarafında olduğu gibi Kırım'da da şenliklerle kutlanması ve ömrünün uzun olması için dua edilmesi hususunda Sultan I. Abdülhamid'den Kırım Hanı Devlet Giray Han'a ferman-ı hümayun

Imperial Edict (ferman-ı hümayun) sent by Sultan Abdülhamid I to the Crimean Khan Devlet Giray Khan about celebrating the birth of Shahzade Mehmed with festivals in Crimea as it was held in all of the Ottoman country and praying for his long life

16 – 26 Ağustos 1776

Hâlâ Kırım Hânı Devlet Gir[ay] Hân *dâmet ma'âlihiye* hüküm ki:

"*Ve rafe'nâ ba'zaküm fevka ba'zın derecât.*"¹¹⁹ nass-ı münîfi üzre hâne-dân-ı muhalledü'l-erkân-ı şâhâne ve dûdmân-ı şevket-bünyân-ı şehriyârânemüze mevhûb-i dest-i feyz ve mevhîbet-i Rabbâniyye olan mertebe-i refî'a-i Hılâfet-i Muhammediyye ve rütbe-i sâmiye-i imâmet-i millet-i Ahmedîyye *alâ-sâhibihâ efzalü't-tahîyyenün* te'sîs-i rûkn-i rekîn-i devâm u istikrâr ve temhîd-i üss-i esâs-ı istidâme¹²⁰ vü istimrârı halefen an-selef te'âkub-ı evlâd u ensâb-ı hânevâde-i Devlet-i Aliyye ve terâdüf-i ensâl ü ahlâf-ı sülâle-i Saltanat-ı Seniyyemüze bâz-beste olup binâ'en-alâ-zâlik devha-i zâtü'l-ağsân-ı nesl-i nesîl-i hıdîvâne ve ravza-i müteşâ'ibetü'l-efnân-i asl-ı asîl-i tâc-dârânemüzden bir nihâl-i nevres-i bâğçe-saray-ı adâletün kadd-i keşîde-i sâha-i riyâz-ı şühûd ve sâye-figen-i sahn-ı çemen-i vücûd olmasına eküff-i niyâz ü recâ-yı âmmе-i muvahhîdîn mânend-i evrâk-ı çınâr u yâsemîn ber-efrâşte-i Dergâh-ı Rabbü'l-âlemîn iken fe-hamden, sümme hamden hübûb-ı nesîm-i enfâs-i ehl-i hulûs ile gonçe-i maksûd-ı kâffe-i Müslimîn-i bâlâ-yı şâh-ı husûlet güşâyîş-pezîr ve müşâhede-i tebâşîr-i subh-ı ümîd ile uyûn-ı me'mûl-i hayr-hâhân-ı dîn ü devlet münevver ü karîr olup işbu Bin yüz toksan senesi mâh-ı Recebül'ferdinün Altıncı Çehârşenbih hılâl-i edâ-yı salât-i subhda kâşin-i sulb-i sâmi-i dâverânemüzden şehzâde-i civân-baht-ı mü'ebbed [ve] ferzend-i dil-bendimüz es-Sultân Mehmed *ammerahu'llâhü Te'âlâ bi-lutfihî's-sermed* verâ-yı sürâdikât-ı harem-sarây-ı inâyet-i Samedâniyyeden kadem-nihâde-i kasr-ı velâdet ve envâr-ı sürûr-ı makdem-i meyâmin-tev'emi cümleden kâşâne-i kulûbını meşrîk-ı azvâ'-i âftâb-ı meserret eylemekden nâşî şük-

119 Kur'ân-ı Kerîm, 6/165: "*Ve rafe'a ba'zaküm fevka ba'zın derecât.*"; 43/32: "*Ve rafe'nâ ba'zaküm fevka ba'zın derecât.*"

120 Metinde "امشأمة" şeklinde geçmektedir.

ran li-hâzihi'n-ni'am Âsitâne-i Ma'delet-âşiyânemüzün derûn u bîrûnında ve mec-mû'-ı Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i şehen-şâhânemüzden ber-mu'tâd-ı kadîm icrâ-yı rûsûm-ı şehir-âyîn olunmasını havî evâmîr-i aliyyemüz neşr u ib'âs olunup cenâb-ı celâdet-nisâbınız ve gerek sâ'ir hıttâ-i Kırım ve havâlîsinde mevcûd ümerâ vü ulemâ vü sulehâ ve ahâlî vü kabâ'il-i Tatar-ı diyânet-şi'ârun cümlesi taraf-ı vâzı-hu's-şeref-i mülûkânemüze olan hulûs-ı bâl-i safvet-iştîmâlinüz lâzimesince sipîhr-i sülâle-i selîle-i husrevânemüzden tulû' u sûtû' iden kevkeb-i dırahşân-ı efenn-i Hılâfetün âsmân-ârâ-yı zuhûr u bürûz olmasından memnûn u mesrûr olacağınız zâhir u âşikâr olmak hasebiyle bu peyâm-ı behcet-iltizâmıdan zât-ı arâkat-simâtınız dahı hıssa-yâb-ı hazz-ı evfâ olmanız zımnında tebşîren ve i'lâmen işbu fermân-ı nevâziş-unvânımız ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur.

İnşâa'llâhü Te'âlâ keyfiyyet ma'lûm-ı asâlet-mersûmunuz oldukda şehzâde-i civân-bahtımızun ârâyış-i kımât-ı vücûd ve pîrâye-i gehvâre-i şühûd olduğunu cümle ümerâ vü mîrzâyân u ulemâ vü sulehâ vü ahâlîye i'lân u işâ'at ve icrâ-yı sūrûr u şâdmânî birle kurre-i ayn-ı husrevânemüzün füzûnî-i ömr ü ikbâlî da'avâtını isticlâba bezl-i himmet eylemeniz bâbında.

Fî-evâ'ili B., sene 1190

81

Şehzade Ahmed'in Doğumu

Shahzade Ahmed's Birth

Sultan I. Abdülhamid'in Sultan Ahmed ismi verilen bir oğlunun daha doğduğu, ancak şenlikler düzenlenmesi âdeti terkolunduğundan, mescid vb. mekânlarda ömrünün uzun olması için dua edilmesi hususunda Kırım Hanı Devlet Giray Han'a ferman-ı hümayun

Imperial Edict (ferman-ı hümayun) sent by Sultan Abdülhamid I to the Crimean Khan Devlet Giray Khan about the birth of a shahzade called Sultan Ahmed and praying for his long life in places such as mesjids and the other places because celebrating with festivals has been left

2 – 12 Aralık 1776

Hâlâ Kırım Hânı Devlet Giray Hân dâmet ma'âlîhiye hüküm ki:

Tevâlî-i ahlâf-ı selâtîn-ı adâlet-rehîn ve terâdüf-i a'kâb-ı havâkîn-i zafer-temkîn a'zam-ı esbâb-ı nizâm-ı mülk ü millet ve akvâ-yı vesâ'il-i bakâ-yı devlet ü saltanat olup be-tahsîs hânedân-ı muhalledü'l-erkân-ı husrevâne ve dûdmân-ı müşeyyedü'l-bünyân-ı mülûkânemün te'sîs-i esâs-ı devâm u istikrâr ve temhîd-i binâ-yı kavâm u istîzhârî sülâle-i selîle-i tâc-dârâne ve cürsûme-i nebîle-i şehriyârânemden

nice halef-i kirâmî-nijâd ve evlâd-ı emcâd-ı bâhiru'r-reşâdun verâ-yı sürâdikât-ı mevâhib-i Rabbâniyye ve harem-sarây-ı atâyâ-yı Sübhâniyyeden hırâmân-ı pehnâ-yı şühûd ve cilve-nümâ-yı mücellâ-yı vücûd olması bâ'is-i tezâyüd-i revnak-ı Hılâfet ü Şâhî ve bâdî-i terakkî-i şân u şükûh-i adâlet-penâhî olmakdan nâşî cümle hayr-hâhân-ı dîn ü devlet ve perverdegân-ı nân u ni'met-i dâverânemüz bu bâbda tekerrür-i eltâf-ı Vâhib-i bî-minnet ve teceddüd-i ihsân-ı Vehhâb-ı bî-illete intizâr ile dest-i güşâyende-i kible-i du'â ve ruhsâre-fersâ-yı secdegâh-ı niyâz ü temennâ iken bundan mukaddem kımât-ârâ-yı mehd-i velâdet ve zînet-efzâ-yı gehvâre-i sa'âdet olan şehzâde-i civân-baht-ı emcedüm es-Sultân Mehmed *es'adehu'llâhü Te'âlâ bi-feyzihî's-sermedün* makdem-i meyâmin-tev'emi meserretine tâlî olarak işbu Bin yüz toksan senesi Şevvâlü'l-mükerremün Yigirmi altıncı yevm-i mübârek-i Sebt matla'-ı sulb-i sâmi-i Pâdişâhâne ve meşrık-ı nesl-i nesîl-i hıdvânemüzden Sultân Ahmed ismiyle müsemma bir kevkeb-i dirahşân-ı mecd ü nebâhet ve ahter-i bülend-mekân-ı âsmân-ı kadr u celâletün sûtû' u tulû'ı a'yün-i a'yân u erkâna ifâza-i envâr-ı sürûr u behcet ve kulûb-ı sükkân-ı emsâr u büldâna îrâs-i sunûf-ı hubûr u ferhat eylediğine binâ'en bu mevhibet-i behiyye-i Perverdîgârî ve atıyye-i seniyye-i Kirdgârî'nün tebşîr u ihbârını hâvî Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemüze sû be-sû neşr-i emsile vü ahkâm kâ'ide-i mer'ıyyesine kıyâm olunup siz ki Hân-ı şehâmet-nişân-ı müşârun-ileyhsiz, beşâret-i mezkûreden gerek cenâb-ı hamâset-nisâbınız ve gerek cezîre-i Kırım ve havâlîsinde sâkin ulemâ vü sulehâ ve mîrzâyân u ümerâ ve umûmen kabâ'il-i Tatar-ı diyânet-şi'ârun hissa-yâb-ı hazz-ı evfâ olacağınız bî-iştibâh olmağın tebşîren ve i'lâmen size dahı işbu emr-i şerîfüm ısdâr ve () ile ırsâl olunmuşdur.

Dâru's-saltana-i Seniyyemde ve etrâf memâlik ü emsârda ber-mübteğâ-yı kâ'ide-i dîrîn icrâ-yı rüsûm-ı şehir-âyîn olunmak husûsı terkölunup tahsîl-i rızâ-yı Rabbü'l-âlemîn için kâffe-i mesâcid ü ma'âbid ve tekyeler ve hânkâhlar ve mazânn-ı isticâbe-i du'â olan mevâzı' u mahâfilde kurre-i ayn-ı şâhâne ve filze-i kebid-i husrevânemün imtidâd-ı ömr ü sıhhati ed'ıyesine iştiğâl ve isticlâb-ı kulûb ve tatyîb-i havâtır-ı sıbyâna sa'y-i bî-hemâl olunmak yazılan evâmîr-i münîfemde tavsiye vü telkîn olundığı ma'lûm-ı hakâyık-mersûmunuz oldukda siz dahı bu haber-i meserret-eseri ulemâ vü sulehâ ve mîrzâyân u ümerâ ve a'yân-ı hıttâ-i Kırım ve mecmû'-ı kabâ'il-i Tatar-ı besâlet-disâra ifâde vü i'lân ve hıttâ-i mezkûrede dahı câmi'ler ve mescidler ve sâ'ir emâkin-i müteberrikede şehzâde-i civân-bahtumun tezâyüd-i eyyâm-ı ömr ü âfiyeti da'avâtına kıyâm eylemelerini tefhîm ü tenbîhe bezl-i cüll-i himmet eylemenüz bâbında.

Fî-evâhırı L., sene 1190

Ignat Kazaklarının Emniyeti

Security of Ignat Cossacks

Osmanlı Devleti'ne bağlı ve Kırım Hanlığı'nın himayesinde oldukları halde bazı Kırım sultanları tarafından rahatsız edildiklerini arzeden Tamanlı Ignat Kazakları'na yönelik tecavüzün engellenmesi hususunda Kırım Hanı Devlet Giray'a gönderilen emr-i şerif

Imperial decree (emr-i şerif) ordering the Crimean Khan Devlet Giray to stop injustice against the Ignat Cossacks in Taman who claimed that they were disturbed by some Crimean khans in spite of the fact that they were loyal to the Ottoman Empire and they were under the patronage of the Crimean Khanate

10 – 20 Nisan 1776

Hâlâ Kırım Hânı Devlet Giray Hân'a Hüküm ki:

Taman cânibinde sâkin Yıgnad Kazakları öteden berü Devlet-i Aliyyeme mutî' u munkâd ve kendü hâlleriyle evkât-güzâr olup hımâ-yı hımâye-i şâhânemde ihtimâ idegeldiklerinden başka cânib-i Saltanat-ı Seniyyeme ızhâr-ı mutâva'at eyledikleri zamândan bu âna dek hânân-ı asâlet-nişân-ı hıttâ-i Kırım'un zîr-i hımâyet ü sıyânetlerinde muhtemî olagelmışler iken bu esnâda ba'zı selâtîn-ı Cengîziyye ve sâ'irleri câniblerinden mazhar-ı rencîdegî vü hasâr olduklarını Südde-i adâlet-karâr-ı şâhânemüze inhâ ve vücûh-i mazâlimden vâreste olmaları esbâbının istihsâlini recâ vü istid'â idüp siz ki Hân-ı ma'âlî-unvân-ı müşârun-ileyhsiz, ez-kadîm tâ'ife-i mezkûrenün cevır u te'addîden muhâfazaları eslâf-ı celâdet-ittisâfinuzun muhavvel-i dûş-ı hımâyetleri¹²¹ olagelen kazâyâdan olmağın mesfûrların mutavattın oldukları mahallerde bî-vech selâtîn ve gayriler taraflarından âzürde vü remîde olunmamaları hâlâtına nisâr-ı cüll-i himmet eylemenüz bâbında işbu emr-i şerîfüm ısdâr u irsâl olunmuşdur.

Bu misillü itâ'at-güzâr-ı Saltanat-ı Seniyyem olan tavâyifün bilâ-mûcib ızrâr u tekdîrleri münâfî-i kavânîn-i adâlet olup tâ'ife-i mesfûrenün tahsîl-i levâzim-i emn ü refâhları cenâb-ı asâlet-me'âbınuzun süpürde-i zimmet-i¹²² keyânînüz olan mevâddan idiği ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer kendülerine vukû' bulan tasallut u tecavüzün def' u ref'ıyle iktisâb-ı emniyyet ü râhatlarına ikdâm u dikkat eylemenüz bâbında.

Evâhır-i S., sene 1190

121 Metinde "جاستلری" şeklinde geçmektedir.

122 Metinde "قامت" şeklinde geçmektedir.

Nogayların Özi Suyu Kıyısına Yerleştirilmesi

Settlement of Nogais in Özi Suyu (Dnieper)

Sınırın en uç noktasındaki Özi Suyu kıyısına yerleştirilen Nogayların oradan kaldırılmaları için karşı kıyıda yaşayan Zaporoh Kazakları tarafından Rusya Devleti nezdinde girişimde bulunulması üzerine mesele kendisine sorulan Kırım Hanı Kırım Giray Han'ın; Nogayların daha önce zaten birkaç defa yer değiştirdiği, onları iskân edecek başka yer olmadığı, Kazakların şikâyetlerinin temelsiz olduğu, şayet aralarında bir müşkilat zuhur ederse bunun adaletle çözüme kavuşturulacağı hususunda Sadrazama gönderdiği mektup

Letter by the Crimean Khan Kırım Giray Khan whom was asked of the matter because of attempts of the Zaporog Cossacks living on the other shore towards the Russian State for removal of the Nogais settled on the shore of Özi Suyu (Dnieper) at the endpoint of the border, to Grand Vizier about that the Nogais changed their places for several times, there were no places to settle them, the complaints of the Cossacks were baseless, if any problem occurs among them, it would be solved in justice

16 Eylül 1760

Ash Mektûbî efendi tarafına virilmiştir.

Kırım Hânı esbak celâdetlü Kırım Giray Hân hazretleri taraflarından cânib-i hazret-i Sadâret-penâhî'ye gelen kâ'imenün sûretidür. Fî 5 S., sene [1]174

Benüm devletlü, âtîfetlü, mürüvvetlü, birâder-i vâlâ-güherüm sultânüm hazretleri:

Hakk Sübhânehû ve Te'âlâ hazretleri şevketlü, kudretlü, azametlü, kerâmetlü, veliyy-i ni'am-ı âlem ve Pâdişâh-ı a'zam u efham efendimüz hazretlerinin vücûd-ı âlem-sûd-ı hümayûnların kâffe-i hatâyâdan masûn ve ömr ü devletlerin yevmen fe-yevmâ efzûn ve zıll-i zalîl-i husrevânelerin üzerlerimizde ebed-nümûn eyleyüp zât-ı âlî-şânların dahı mesned-i sa'âdetde dâ'im ü ber-karâr eyleye. Âmîn.

Bu def'a çukadârimuz kullarıyla vürûd iden kâ'ime-i devlet-dâ'imelerinin mazmûn-ı münîfinde; "Âsitâne-i Aliyye'de mukîm Rûsiyye kapu-kethudâsının Der-i Devlet-i Aliyye'ye arzylediği bir kıt'a takrîrinün hulâsa-i tercemesinde Nogay tâ'ifesinden on bin nefer mîkdârı nihâyet-i hudûd-ı İslâmiyye'de vâkı' Zaporoh Kazakları'nun sâkin oldukları mahallün karşısına nakl ü iskân itdürilüp tâ'ifeteyn-i merkûmeteyn ez-kadîm birbirleriyle zıdd u mu'âırız iken şimdiki hâlde makarr u me'vâları beynini hadd-i fâsıl ancak Özü Suyı olduğundan birbirlerinden

emniyetleri olmayup Kazak tâ'ifesi dâ'imâ şikâyetden hâlî olmadıklarını tahrîr ve def'-ı nizâ' u şikâyetleri zımnında Nogay tâ'ifesinin mahall-i mezbûrdan kaldırılıp me'vâ-yı kadîmlerine ircâ' u iskân olunmalarını tastîr u istid'â itmekle mûmâ-ileyhün tahrîr u iltimâsından kat'-ı nazar tâ'ife-i mezkûre mahall-i merkûmda îvâ vü îtân olunmalarında bir fâ'ide-i mu'teddün-bihâ melhûz mîdur yâhûd makarr-ı kadîmlerine i'âde vü ircâ'da bir mahzûrî mûcib [mi] dür; vâkı'-ı hâl her ne vechile ise hakikat-i keyfiyeti savb-ı vâlâ-yı âsafânelerine ihlâs-kârîden tahrîr u işâret olunmak" bâbında tavsiye-i aliyyelerine ittîlâ'-ı hâlisânem muhît u şâmil olmuştur.

Kabîle-i mezkûr tavâ'if-i Nogaylu'nun Yedički-oğlu ta'bîr olunur aşîretinden olup Otuz yedi târîhından Altmış tokuz senesi evâ'iline değin Ur sahrâsında nehr-i Özü sâhilinde mutavattın iken Kuban cânibinde olan aşîretleriyle iskân etmek üzre Hân-ı sâbık merhûm Selim Giray Hân asrında mahall-i mezkûra nakl ü iskân itdirilmişiken cibilliyetlerinde merkûz olan şakâvetleri muktezâsı mahall-i mezkûrda olan aşâyir u kabâ'ili ifsâd u ihtilâlden hâlî olmadıklarına binâ'en Halim Giray Hân me'vâ-yı kadîmleri olan Ur sahrâsında iskân için mahall-i mezkûrdan naklîtdürüp ve vâfir şeylerin ahz ve Bender kurbinde Sarısu'da mütemekkin olan Yedisân Kabîlesi'ni sâ'ir mahalle nakl ve yirine aşâyir-i mezkûr Yedički-oğlu'nı iskân itdürmüş idi. Mahall-i mezkûr Bender Kal'ası'nun civârı olduğundan mâ'adâ bir taraftan Boğdanlu ve bir taraftan Lehlü hudûdına karîb olmağla şakâvet ve etrâfa îsâl-i mazarratdan hâlî olmadıklarından mâ'adâ tavâ'if-i Yedisân'ı dahı ifsâd idüp geçen sene vâkı' olan ihtilâle bâdî olmalarıyla ser-i eşkiyâları olan Tîn Mehmed Mîrzâ'nun ise keyfiyeti beyândan müstağnî olup ma'lûm-ı devletleridür. Sâ'ir erbâb-ı fesâd mîrzâlarınun ba'zıları ahz ü te'dîb ve ba'zıları gûş-mâl birle istimâlet virilüp mahall-i mezkûr Sarısu'dan nakl ve me'vâ-yı kadîmleri olan Irgacık ta'bîr olunan mahal ki, sevâhıl-i nehr-i Özü'ynün Gâzî-kirman yurdunun karşı Ur sahrâsı tarafı Ur Kal'ası'na sekiz sâ'at mesâfedür ve mahall-i mezkûrdan re's-i hudûda değin mesâfe-i ba'îd idüğü vâzıh u âşikârdur ve bir tarafı sevâhıl-i nehr-i mezkûr ile Kılburun'a değin Cemboyluk ta'bîr olunan kabîle sâkindür. Yedički-oğlu kabîlesi on bin mîkdârı ta'bîr olunmuş; ihtilâl sebebiyle vâfiri derûn-ı Bucak ve sâ'ir mahalle perâkende olmalarıyla kabîle-i mezkûrdan nakl ve mahall-i mezkûra iskân olunan bin yedi yüz hânedan ibâretdür. Kaldı ki, Zaporoh Kazaklarının tavattun eyledikleri mahal nehr-i Özü'ynün karşı cânibi olup beyni[n]i hadd-i fâsıl ancak Özü Suyı olduğu vâkı'dur. Mahall-i mezkûrun birkaç mevzı'ında ma'ber olup Kazak tâ'ifesinin eşkiyâları zikrolunan ma'berlerden mürûr ve Ur sahrâsında olan ahâlî-i Kırım ve Nogayluyân'un mâl ü mevâşîlerin gasb u gâret mu'tâdları iken bu esnâda refâhiyyet üzre berü tarafa geçüp Ur sahrâsında olan hargele vü hayvânâta dil-hâhları üzre dest-dırâz mümkün olmaduğundan def'-ı gâ'ile bahânesiyle teşekkî zımnında neş'et iden hâletdür. Zîrâ husûs-ı mezkûr bundan evvel Başkoşavi zikrolunan Nogayluyân'un nakli husûsı[n]ı cânib-i ihlâs-kârîye tahrîr itmekle "Tarafeynden dâhil-i hudûdda îvâ vü tavattun olunanlara müdâhale olunmak Devleteyn beyninde mün'akıd müsâlemenün şurûtından olmaduğundan mâ'adâ

zîr-i hükûmetünde olan Kazak tâ'ifesi'nün zabtına kâdir olamadığından kat'-ı nazar hudûd-ı İslâmiyye dâhilinde küreniyle sâkin olan Kazağ'un nakline iktidârın yoğiken mugâyir-i şurût-ı müsâleme derûn-ı hudûd-ı İslâmiyye'de iskân olunan nâsun naklini bize niçün teklîf idersin?" diyü nakilleri husûsında ye's birle redd-i cevâb virilmeğın Kazak tâ'ifesi'nün ibrâmından nâşî tertîb eyledikleri mukaddemât idüğü bedîhîdür. Kabîle-i mezkûreyi mahall-i mezbûrdan gayri naklitdirecek bir münâsib me'vâ olmamağla zabt u rabtlarına Kazak tâ'ifesi'nün emvâline îsâl-i hasâretleri vukû'ında tazmîn ü tahsîline hulûskârları zâmin ve deruhde eyleyüp bu havâlinün lâzime-i uhde-i bendegânem olan umûr-ı külliyye vü cüz'iiyyesi'nün temşiiyyet [ü] vıkâyesine bâ-husûs Devleteyn beyninde akd ü rabt olunan müsâlemenün şurût u kuyûdının icrâsına vâcibe-i zimmet-i çâkerânem olduğı vech üzre rızâ-yı yümn-iktizâ-yı Pâdişâhî istihsâline sarf-ı makdûr üzre olduğum beyândan müstağnî idüğü hüveydâ-yı mir'ât-ı sâfi-derrâkleridür. Tatar tâ'ifesiyle Zaporoh Kazakları beyninde Yetmiş iki Muharreminden işbu Yetmiş dört Muharremi ibtidâsına gelince vâkı' olan zâyî'âtları tarafeynden redd ü tazmîn ü istirdâd ile nizâ'-ı merkûmun hakk [u] adl üzre rû'yet içün Kiyev cenerali ile muhâbere birle mahall-i münâsibe cânib-i muhlisîden Kapucıbaşı Ali kulları ta'yîn ve şurût-ı musâleha ve musâfâta ri'âyet birle temşiiyyet ve rişte-i nizâ'un inkıtâ'ıyla hüsn-i hıtâma ifrâğ eylemek husûsı tenbîh-i ekîd olunmağın diğer kâ'ime-i devlet-dâ'imelerinde işâret-i aliyye ve tavsiye-i seniyyeleri üzre pezîrâ-yı husûli vukû'ı üzre Der-i Devlet-i Aliyye'ye tahrîr u ifâde olunacağı karîn-i ilm-i âlem-ârâ-yı âlîleri buyurılmak bâbında kâ'ime-i hulûs-dâ'ime tahrîr ve âdemüm kullarıyla ba's ü tesyîr kılınmışdır. İnşâa'llâhü Te'âlâ ledâ-şerefi'l-vusûl ahvâl [ü] keyfiyyet ber-minvâl-i muharrer idüğü muhât-ı ilm-i âlîleri olup zâyî'ât mâddesi dahı ne vech [üzre] faysal-pezîr ve resîde-i hıtâm buldığın ifâde-i nâdî-i âsafâneleri kılınacağı karîn-i ilm-i devletleri buyurıldıkda bundan böyle dahı hakkımızda muktezî tavsiye-i aliyye ve hüsn-i himmet-i seniyyeleri der-kâr u bî-dirîğ buyurılması mercû vü mes'ûldür.

Zaporoh Kazaklarıyla Tatarlar Arasındaki Anlaşmazlıklar ve Sınırdaki Ticaret Güvenliğinin Sağlanması

Disagreements between Zaporog Cossacks and Tatars, and Ensuring Security for Trade on the Border

Zaporoh Kazaklarının mallarının iade edildiği gibi diğer Kazakların zayıatlarının da tahsil olup sahiplerine iadesi gerektiği, Zaporoh Kazaklarının Kırım ahalisine verdikleri zararların tazmin edileceği, Acısu'da Kazakların ihdas ettikleri köprünün yıkıldığı ve iki taraf tüccarlarının birbirlerinin memleketlerinde iken yanlarında tüccar olduklarını gösteren bir vesika bulundurmalarının uygun olacağı hususlarında Rusya'nın Kiev generalinden Kırım hanına gelen mektup

Letter sent by the Russian General in Kiev to the Crimean Khan informing that the Zaporog Cossacks' properties were returned and the other Cossacks' damages should have been indemnified and the damages caused by the Zaporog Cossacks to the Crimean dwellers should also have been indemnified and the bridge established by the Cossacks in Acısu was demolished and it would be appropriate for merchants to carry a certificate showing that they are merchants while they are in each other's hometowns

3 Ekim 1749

Aslı yine Hân-ı âlî-şân taraflarına gönderilecektür.

Celâdetlü Hân-ı âlî-şân hazretlerine Kiyev ceneralinden bu def'a gelen mektûbun tercemesidür. Fî 20 L., sene 1162

Elkâb-ı lâyıkadın sonra hulûsâne inhâ vü i'lâm olunur ki:

İşbu mâh-ı Ağustosun On ikinci günü târîhî ile mektûb-ı merğûbları mahsûs âdemleri izzetlü Halil Ağa bendeleri yediyle cânib-i dâ'îlerine vusûl ve mefhûm-ı celâdet-makrûnı ma'lûm-ı senâkârî olup Çerkez'den Kırım'a avdet iden Andirey Şeryatof nâm Rûsiyye bâzergânı sâlimen gelüp eşyâlarınun ba'zısı bulunduğ yirlerden tahsîl ve kendüye teslîm olunduğu iş'âr buyurulmuş; hazz itdik ve memnûn olduk ve kusûr mâl ü eşyâsı dahı kimün yedinde ise redd ü teslîm itdirildikten sonra yanına âdem ta'yîn ve Rûsiyye cânibi[n]e sağ u sâlim irişdürmenüz niyâz olunur ve bundan evvel Seç Adası'nda tarafeynün murahhasları ma'rifeti ile iki taraf zâyî'âtı ba'de'l-müzâkere ve defter deftere tak[â]ss olup temessükleşdikde Barabaş Kazağı ol vakıt mükâlemede ve defter tak[â]ss olundukda dâhıl olmayup

ancak Zaporoh Kazakları'yla zîr-i hükûmet-i hânîlerinde olanların zâyî'âtları mükâleme olunup fîmâ-ba'd iki taraftan mutâlebe olunmamak üzre karâr virilmekle Barabaş Kazağı'nun zâyî'âtı tahsîl olunup hakk u adl üzre sâhiblerine teslîm olunmağa muhtâcdur. Zîrâ mesfûrların zâyî'âtı müzâkere olunmayup açıkda kalmışdır ve bundan gayri; "Zaporoh Kazakları temessükleştikten sonra Kırım halkına müceddeden zâyî'ât u hasâret zuhûr eyledi." diyü işâret eylemişsiz. Bu âna gelince bu husûslardan haberüm yok idi. Ol ecilden Koşavi hatmanına bu def'a gönderilen tenbîhâtımız ile teftîş ü tefahhusına ihtimâm-ı tâmm eylemek üzre te'kîd eyledik ve buldurılup ol makûle yaramazlar mâlî tazmîn ve ashâbına redd ü teslîm ve mûcib-i ibret için haklarından gelinmek üzre tenbîh olunmuşdur ve Acısu'da Kazaklar'un ihdâs eylediği köprü ahvâli işâret olunmuş. Zikrolunan köprü hedm ve fîmâ-ba'd böyle köprü takrîbiyle ve sâ'ir bahâne ile ecnebî hudûdlarında iskân eylememek ancak kendülerine mahsûs olan yirlerde sâkin itdirmek üzre muhkem tenbîh olunmuşdur ve iki tarafın refâhiyyeti için ve musâleha-i mü'ebbedeye ri'âyeten bu makûle teşekkîler zuhûr itmek için bu taraftan varan tüccârın ve ol taraftan gelen tüccârın ma'ıyyetlerine âdemler ta'yîn olunup hudûd başına dek yitişdirilür ise bu nizâm indifâ'-ı kıl ü kâle ve emn ü râhata vesîle olur idi ve kezâlik Zaporoh Kazakları'ndan gerek ticâretleri ve gerek gayri maslahatlarıyçün ol tarafa gidenlerin Başkoşavi'den yedlerinde sened olup öyle gitmek üzre tenbîh olunmuşdur ve fîmâ-ba'd bilâ-sened gezenlerin töhmetleri yok ise dahı yaramazdan addolunup mesfûrlar ahz ve kayd ü bend ile Başkoşavi'ye irsâl itdiresiz ki, sâyir yaramazlar gibi cezâ-yı sezâları tertîb oluna.

Bâlâda zikrolunan mevâddun cümlesi ba'de'l-yevm temâdî vü istikrâr için haşmetlü Rûsiyye İmparatoriçesi cenâblarının mahsûs emriyle Başkoşavi'ye tenbîh olunmuşdur ve tarafınızdan dahı gerek tüccâr ve gerek sâ'ir gelenlerin yedlerinde sened olup bu minvâl üzre gelmeği tenbîh eylemenüz mercûdur. Bu siyâkda muhkem tenbîh olunup iki tarafa iyâb ü zehâb idenlerin emniyyeti der-kâr olmağla işbu tedbîr tarafınızdan dahı müstahsen kılındığı hâlde memnûn oluruz ve bundan gayri buna dâ'ir hüsn-i tedbîrinüz var ise işâret buyurmaları mercûdur. Bâkî.

Kazakların Kılburun Göllerinden Tuz Tedariki

Supplying of Salt by the Cossacks from the Lakes of Kılburun

Rusyalı Kazakların Kılburun civarındaki Kırım hanlarına ait göllerden tuz çıkarmalarına engel olunmaması ve çıkardıkları tuza ortak olunmaması, bunun Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan barış antlaşmasına aykırı olduğu hususunda Kırım Hanı Selim Giray Han tarafından Özi Kalesi muhafızlarına gönderilen yarlğ-ı şerif

Imperial Letter (yarlğ-ı şerif) sent by the Crimean Khan Selim Giray Khan to the guards of the Castle of Özi about not to prevent the Russian Cossacks from extracting salt from the lakes belonging to the Crimean khans around Kılburun, and not to share the salt with them in contrary to the peace treaty signed between the Ottoman Empire and Russia

9 Haziran 1746

*Kılburun ve havâlîsinde olan göllerden Kazak tâ'ifesinün
tuz ihrâclarına ve Özi Suyı'ndan sayd-ı mâhî itmelerine
ruhsatı mutazammın hâlâ fermân-fermâ-yı iklîm-i Kırım celâdetlû
Selim Giray Hân taraflarından virilen iki küt'a yarlğ-ı belîğunbi-aynihî
sûretleridür ki, bu mahalle sebt ü kayd olunmuşdur. 19 Ca., sene [1]159*

Hâlâ Özi muhafazasında olan Yeniçeriyân u Cebeciyân u Topcıyân odabaşları ve bayrakdâr u aşçıyân ve oda eskileri ve sâ'ir zâbitân u ihtiyârları ve umûmen neferâtına inhâ'-i yarlğ-ı şerîf-i hânî budur ki:

Bundan evvel Devlet-i Aliyye-i dâ'imü'l-karâr ile Devlet-i Rûsiyye beyninde akd ü te'bîd olunan musâlehada Rûsiyye re'âyâsından olan Kazaklar muhtâc oldukları tuzı Kılburun kurbinde ve öteden berü hânân zabtında¹²³ olagelen göllerden mücerred dostluğa ri'âyeten ihrâc eylemelerine izn ü ruhsat virilüp bu bâbda mesfûrlara bir taraftan mümâna'at olunmamak üzre ve mâni' olanlar olur ise def' olunmak bâbında mahsûs nâme-i hümayûn ısdâr ve mücebince tarafımuza dahı ihbâr olunup sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ımtisâl mücebince mesfûrlara bir vechile dahl ü tahallül iktizâ itmeyüp zikrolunan göller ise kadîmden hânânun zabtlarında¹²⁴ olagelmekle Özülü ve Kılburunlu balık tuzlamak misillü ta'ayyüşlerine kadr-i kifâye tuz ihrâcını recâ itdikce ol mıkâdara izn ü ruhsat virilüp bu siyâk üzre mütemâdî iken sizler tuz vakitlerinde ittifâkâne hareket ve sâbıku'l-beyân göller gûyâ sizlere mülk-i meşrûta olmak misillü zabtidüp mesfûrlar tuz ihrâcını murâd eylediklerinde

123 Metinde "ظبطنده" şeklinde geçmektedir.

124 Metinde "ظبطارنده" şeklinde geçmektedir.

çıkardıkları tuzlarına müşterik olup hılâf-ı fermân-ı Pâdişâhî olan hâlâta cesâret ve iki Devlet beyninde re'y ü maslahat görülen mâddeye muhâlefet ile Kazakları rencîde idüp nizâ'a bâdî ve ihtilâf-ı hâle bâ'is olduklarınıuzdan işbu yarlığımız tahrîr ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Seyyid Selâmi Efendi ile irsâl olundu.
Buyurdum ki:

Vusûlünde fimâ-ba'd zikrolunan göllerden Kazaklara izn ü ruhsat virildiği üzere tuz ihrâc eylediklerinde mesfûrlar ile müşterik olmak fikri ve âhar vechile hılâf-ı rızâ-yı Devlet-i Aliyye bir dürlü mâni' olmayup ve kendi kâr [u] ta'ayyüşleriniz için tuz ihrâcî murâdında olanlarınıuz kendüsi başka ihrâc idüp gölleri zabt itmek veyâhûd bir göle nişân vaz' idüp taksîm ü tansîf eylemek ve ba'dehû mesfûrlar ile müşterik olmak dâ'ıyesinde olmayup vechen-mine'l-vücûh mesfûrlara mâni' olmayasız; şöyle bilesiz.

86

Kazakların Özi Suyunda Balık Avlaması

Fishing of the Cossacks in Özi Suyu (Dnieper)

Rusyalı Kazakların Özi suyunda balık avlamalarına engel olunmaması ve avladıkları balığa ortak olunmaması, bunun Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan barış antlaşmasına aykırı olduğu hususunda Kırım Hanı Selim Giray Han tarafından Özi Kalesi muhafızlarına gönderilen yarlığı-ı şerif

Imperial Letter (yarlığı-ı şerif) sent by the Crimean Khan Selim Giray Khan to the guards of the Castle of Özi about not to prevent the Russian Cossacks from catching fish in Özi Suyu (Dnieper) and not to share fish with them in contrary to the peace treaty signed between the Ottoman Empire and Russia

9 Haziran 1746

[19 Ca., sene 1159]

Hâlâ Özi Kal'ası muhâfazasında olan Yeniçeriyân u Cebeciyân u Topcıyân odabaşları ve bayrakdâr [u] açıcıyân ve oda eskileri ve sâ'ir zâbitân u ihtiyârları ve umûmen neferâtına inhâ'-i yarlığı-ı şerîf-i hânî budur ki:

Bu def'a Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrâr ile Devlet-i Rûsiyye beyninde akd ü ahd olunan sulh u müsâlemeye Rûsiyye re'âyâlarından olan Kazaklar Özi Suyı'nda meccânen sayd-ı mâhî eylediklerinde mesfûrlara bir tarîkile mümâna'at olunmamak üzere Devleteyn beynlerinde karâr-dâde olunmuşiken hâlâ mesfûrlar sayd-ı mâhî eyledikde sizlerden ba'zılarınız cebren şerîk ve mesfûrların kârlarına

müşterik olmak takrîbiyle mâ-beynde münâze'a zuhûrından hâlî olmayup bu makûle ihtilâf u nizâ' ise şurût-ı müsâlemeye münâfî ve mutlakâ rızâ-yı Devlet-i Aliyye'ye mugâyir ihtilâl-i zâbıta-i müsâlemeyi mü'eddî ve mesfûrlar tarafından ser-rişte-i iştikâya bâdî olmağla fîmâ-ba'd sizden her kangınızın olur ise de mesfûr Kazaklara bir ferdinüz şerîk ve bir vechile mâni' olmayup ve hâzırâ mesfûrlar ile müşterik olanlarınız dahi şirketlerinüzi kat' ve fîmâ-ba'd sayd-ı mâhî kârında başka ağ u karmak tedârükiyle kesb-i intifâ' idüp mesfûrlara tahallûlden mücânebet ü ihtirâz eylemeleriniz için işbu yarlığ tahrîr ve hâlâ Hâcegân-ı Dîvân-ı Âlî'den izzetlü Seyyid Selâmi Efendi ile irsâl ü tesyîr olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûlünde vech-i meşrûh üzre mesfûr Kazaklar nehr-i Özi'den meccânen sayd-ı mâhî eylemelerine Devleteyn beyninde akdolunan mevâdd-ı musâleha muktezâsı üzre murahhas olduklarından mesfûrlara beher hâl kâr-ı mezkûrda şirketlerinüz nizâ'dan hâlî olmamağla bu makûle münâze'a vü münâkaşa hudûsı rızâ-yı Devlet-i Aliyye'ye mugâyir ve merâsim-i müsâlemeye münâfî olmağla fîmâ-ba'd bir ferdinüz mesfûrlar ile şerîk olmayup ve bir vechile dahl ü ta'arruz dahi itmeyesiz; şöyle bilesiz.

Kırım'daki Sekbanlar İçin Ocaklık Tayini

87

Assignment of Hereditary Property (Ojaklik) for the Soldiers (sekbans) in Crimea

Kırım'da devlet işlerinin yürütülmesinde önemli bir yere sahip olan sekbanların ulufe ve bahşişlerini ödemekte güçlük çeken Kırım Hanlığı'nın ihtiyaç duyduğu paranın bazı cizye ve mukataa gelirlerine zam yapılarak karşılanması hususunda Başmuhasebe Kalemi'nden Divan-ı Hümayun Kalemi'ne gönderilen ilmuhaber kaimesi

Banknote (kaime) of information certificate (ilmuhaber) sent from the Chief Accounting Office (Başmuhasebe Kalemi) to the Divan-ı Hümayun Office (Divan-ı Hümayun Kalemi) about providing the money needed by the Crimean Khanate which was in difficulty to pay the salaries (ulufes) and tips (baksbeeshs) of the soldiers (sekbans) who played an important role in the state affairs in Crimea, by increasing some incomes from capitations (cizyes) and tax farmings (mukataas)

14 Ağustos 1747

Gelen kâ'ime İzârî Efendi tarafına virilüp Kîse tarafında hıfz olunmuşdur. 14 Ş., sene [1]160

Kırım hânları hazarâtının iklîm-i Kırım'da ve sâ'ir kalem-rev-i hükûmet-i kâânîleri olan mahallerde lisânı ve yarlığı iktizâ iden emr u tenbîhlerinün icrâ vü infâzi sekbân ta'bîr olunan tâ'ife-i mahsûsanun zâbitân ve neferâtları mübâşeret ü me'mûriyyetleri ile pezîrâ-yı husûl ü itmâm olup ve tâ'ife-i merkûme hükûmet-i hâniyyeye nazaran gûyâ çavuş ve Der-aliyye ve sâ'ir mahallerde vâkı' Dergâh-ı Âlî Yeniçerilerinden müretteb olan kulluk neferâtı mesâbelerinde olmakdan nâşî üzerlerine mübâşir oldukları kimesne selâtin-ı Cengîz'den olsun ve mîrzâ vü Şırınıyândan bulunsun kâyinen men-kân mâdâm sekbânlardan mübâşir oldukca şer'-ı şerîfe ve sâ'ir me'mûr oldukları mahalle gitmekden nükûl ü i'râz idemeyüp bu vechile yarlıgât u tenbîhât-ı hânî vech-i şer'î vü kânûn-ı mer'î üzre ez-kadîm tenfiz olunugeldiğinden başka bi'l-cümle tavâyif-i Tatar ancak sekbânân-ı merkûmînün mübâşeretleriyle i'mâl olunmak de'b-i dîrîn ü âyîn-i pîşîn iken bir müddetden berü murabba'-nişîn-i mesned-i hânî olanlar sekbân tâ'ifesini i'mâl itmeyüp bu takrîb ile netîce-i umûr-ı mühimme mu'attal ve ba'zı ahvâl-i vilâyet-i Kırım metrûk ü mühmel kalmağla mâyet-i Devlet-i Aliyye ile sekbân husûsı tavr-ı kadîm bir kâlîb-ı müstahsene ifrâğ ve resm-i dîrîn üzre i'mâl ü istihdâm olunmalar[ı] hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Selim Giray Hân-ı âlî-şân hazretlerinün aksâ-yı murâd-ı ilhânîleri olup lâkin tâ'ife-i mezbûrenün ulûfe vü bahşişlerini tertîb ü tanzîme îrâdât-ı hâniyyenün tahammülü olmamağla taraf-ı Devlet-i sermediyyü'l-istimrârdan cânib-i hânîlerine senevî on beş bin gurus i'tâ vü ihsân buyurıldığı sûretde ol mîkdâr akça toğrı Darbhâne-i Kırım'a teslîm ve andan sîm-i hânîye tebdîl ve bu takrîbile Darbhâne-i mezbûrun masârif-i bî-hûdesi hatt u tenzîl ve kâ'ide-i kadîmesi icrâ vü tanzîm olunup mîkdâr-ı mezbûr ile darbhâne tanzîminden sene be-sene hâsıl olan sîm-i hânî ile mîkdâr-ı mu'ayyen sekbânânun lâzım gelen ulûfe vü bahşişleri virilüp ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ i'mâl ü istihdâm olunarak iklîm-i Kırım'un ahsen-i vech üzre nizâmı düstûr ve ber-karâr olur idi diyü Hân-ı müşârun-ileyh hazretleri bundan akdem med'uvven Dersa'âdetüme geldiklerinde takrîren ve tahrîren ifâde vü inhâ eylediklerinden başka me'zûnen iklîm-i Kırım'a avdet eylediklerinden sonra dahı birkaç def'a tahrîrât-ı hânîleriyle husûs-ı mezbûra müsâ'ade-i aliyye buyurılmasın iltimâs ü istid'â eylediklerine binâ'en masârif-i mîriyyenün tezâyüdine sebep olmamak içün ba'zı mertebe zamma mütehammil olan mukâta'ât emvâline ve Eflak ve Boğdan cizyelerine zammolunmak şartıyla münâsib mukâta'a mâllarından meblağ-ı mezkûr on beş bin gurus ocaklık ta'yîn olunmasına müsâ'ade-i hümayûn-ı hazret-i şehriyârî erzânî buyurılıp mücebince fermân-ı âlî sâdır olmağın sudûr iden fermân-ı âlî üzre Bin yüz altmış senesi ibtidâsından i'tibâr ile bu mâdde içün Trablus-ı Şâm Eyâleti mukâta'âtı mâlına iki bin beş yüz gurus ve Rakka Eyâleti mukâta'âtı mâlına bin beş yüz gurus ve Sayda Eyâleti mukâta'âtı mâlına yedi yüz elli gurus ve İzmir Meyve-i Ter Gümrüğü Mukâta'ası mâlına bin yedi yüz elli gurus ve Midillü Nezâreti Mukâta'ası mâlına beş yüz gurus ve Hulumiç ve Balyabadra mukâta'alarının mâllarına başka başka ikişer yüz ellişer gurus ve Eflak cizyesi

mâlına beş bin beş yüz guruş ve Boğdan cizyesi mâlına iki bin guruş zammolunup mukâbelesinde beher sene şehir-i Muharremü'l-harâm duhûlinden sonra taksît-ı evveli ve şehir-i Receb-i Şerîf duhûlinden sonra taksît-ı sânisî tamâmen teslîm olunmak ve her ne vakıtda Kırım hânları taraflarına cânib-i seniyyü'l-menâkıb-ı Devlet-i Aliyye'den mu'tâd üzre topdan sekbân akçası virilmek iktizâ ider ise ol senenün on beş bin guruş ocaklığı fûrû-nihâde ve mahsûb olup mâ'adâsı virilmek şartıyla Bin yüz altmış bir senesi Muharremi ibtidâsından sekbân ulûfe vü bahşîş nâmıyla Kırım hânlarına senede iki taksît ile Sağ-kol Bedel-i Ağnâm-ı Celeb-keşân Mukâta'ası mâlından yedi bin beş yüz guruş ve Sol-kol Bedel-i Ağnâm-ı Celeb-keşân Mukâta'ası mâlından dahı yedi bin beş yüz guruş ki, mecmû'ı on beş bin guruş ocaklık ta'yîn olup Yüz altmış bir senesi Muharreminden fîmâ-ba'd meblağ-ı mezbûr sene be-sene iki taksît ile Kırım hânları taraflarından ocaklık berâtı sûretleri ile ahz ü kabz ve toğrı Darbhâne-i Kırım'a nakl ve Darbhâne-i mezkûreden eyâdî-i nâs kasrolunup tamâm nizâm-ı kadîmine ircâ' olunarak zikrolunan meblağ re'y-i hânî üzre sîm-i hânîye tebdîl ve cümlesinden hâsıl olan meblağ ile ilâ-mâşâa'llâhü Te'âlâ mîkdâr-ı mu'ayyen sekbân tâ'ifesi tertîb ve iktizâ iden hıdemât-ı iklîm-i Kırım'da i'mâl ü istihdâm olunmak üzre Başmuhâsebe'ye kayd ve ocaklık berâtları ve Dîvân-ı Hümâyûn ve Ma'den ve Haremeyn ve Koyun Mukâta'ası kalemlerine başka başka ılmuhaberleri virilmek telhîs olundukda telhîs mücebince Başmuhâsebe'ye kayd ve ocaklık berâtları ve ılmuhaberleri virilmek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın imdi telhîs ve fermân-ı âlî Başmuhâsebe'ye kayd u hıfz olup berâtları ve ılmuhaberleri virilmekle Dîvân-ı Hümâyûn tarafına işbu ılmuhaber kâ'imesi virildi.

Fî 7 Ş., sene 1160

Kazaklardan Gasbedilen Hayvanların İadesi

Return of Plundered Animals from the Cossacks

Ak Mehmed Mirza'ya bağlı Yedisian Nogayları'nın Garde denilen yerde Rusya'ya bağlı Koşavi Kazaklarından gasbettikleri beş yüz baş hergele^{*} kendilerine tamamen iade edildiğine ve bunların dava konusu yapılmayacağına dair Kazakların vekilleri tarafından imzalanıp Kırım tarafına verilen temessük

Title deed (temessük) handed over to the Crimean side signed by the representatives of the Cossacks about that 500 hergeles (horses or a donkeys) plundered by the Yedisian Nogais subject to Ak Mehmed Mirza in the place named Garde from the Koshavi Cossacks subject to Russia were returned to them and it would not be made the subject of lawsuit

6 Kasım 1748

*İşbu temessük sûreti Kırım tarafından gelmekle
bu mahalle kaydolunup hıfzolunmuşdur. 15 Za., sene [1]161*

***Koşavi Kazakları Yedisian Nogayı'ndan da'vâ eyledikleri
hargeleyi ba'de't-tahsîl kabzlarını müş'ır virdikleri temessük sûretidür.***

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki:

Ak Mehmed Mîrzâ'ya tâbi' olan Nogaylular gelüp Garde nâm mahalden Koşavi Kazaklarından ahz ü gâret eyledikleri beş yüz re's hargeleyi devletlü, mâyetlü hâlâ Kırım hânı hazretlerinin emr u tenbîhleri üzre Bucak ser'askeri izzetlü, mekremetlü Hacı Giray Sultân hazretleri hargele-i mezkûr mahallerinden cem' u tahsîl ve işbu Bin yüz altmış bir senesi Ağustosun Üçüncü günü yedimüze tamâmen ve kâmilin redd [ü] teslîm itmeleriyle ba'de'l-yevm işbu zikrolunan beş yüz re's hargele husûsında da'vâ vü nizâ'ımız kat' olunup vekîl-i murahhas olduğumuz ecilden Ser'asker-i mûmâ-ileyh hazretleri taraflarına ve ma'ıyyetinde ağaları ve sâ'ir mîrzâları ve Ak Mehmed Mîrzâ'nun kabîlesi taraflarına işbu mumzâ temessüğüümüz virildi.

Garde Polkovniki
Kalim Ajirajev

Koşavi Yârencisi
Aleksi Petruşka

* Hergele: Binmeye veya yük taşımaya alıştırılmamış at veya eşek. / Hergele: A horse or a donkey which is not suitable to ride or to load

Kazaklardan Gasbedilen Hayvanların İadesi

Return of Plundered Animals from the Cossacks

Sarı Mirza'ya bağlı Tatarların Palacko denilen yerde Rusya'ya bağlı Koşavi Kazaklarından gasbettikleri on sekiz baş hergelenin kendilerine tamamen iade edildiğine ve bunların dava konusu yapılmayacağına dair Kazakların vekilleri tarafından imzalanıp Kırım tarafına verilen temessük

Title deed (temessük) handed over to the Crimeans signed by the representatives of the Cossacks concerning eighteen horses plundered by the Tatars subject to Sarı Mirza in the place named Palacko from the Koshavi Cossacks subject to Russia were completely returned to them and it would not be made the subject of lawsuit

6 Kasım 1748

İşbu temessük sûreti Kırım'dan gelüp kaydolunmağla gelen sûret battâl mühimme toprasında hıfz olunmuşdur. 15 Za., sene [1]161

***Bu dahı kavm-i mezkûrdan mutâlebe olunan
hargeleyi ba'de't-tahsîl mesfûrlardan ahzolunan temessük sûretidür.***

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki:

Bundan akdem Palacko nâm mahalden Sarı Mîrzâ'nun Tatarları gelüp Koşavi Kazaklarından aldıkları on sekiz re's hargeleyi devletlü, mîyettlü hâlâ Kırım Hânı hazretlerinin Bucak Ser'askeri Hacı Giray Sultân hazretlerine emr u tenbîhleri üzre mezkûr on sekiz re's hargeleyi Sultân-ı müşârun-ileyh mahallerinden tamâmen cem' u tahsîl ve işbu Bin yüz altmış bir senesi Ağustosun Üçüncü günü yedimûze redd [ü] teslîm itmeleriyle ba'de'l-yevm mezkûr on sekiz re's hargele husûsında bir dürlü da'vâ vü nizâ'ımız kalmayup vekîl-i murahhas olduğumuz ecilden Ser'asker-i mûmâ-ileyh hazretleri taraflarına ve ma'ıyyetinde ağaları ve mîrzâları ve Sarı Mîrzâ Nogayları taraflarına işbu mumzâ temessüğümüz virildi.

Zaporozan Kazaklarından
Paşkovski Küreninden
Aleksi Lanko

Loşkovski Küreninden
Petruşka

Kırım Ahalisi ile Zaporoh Kazakları Arasında Sulh *Truce between the Crimeans and the Zaporog Cossacks*

H. 1162 – 1167 seneleri arasında Rusya'ya bağlı Zaporoh Kazaklarıyla Osmanlı Devleti'ne bağlı Tatar, Kırım, Özi ve Bucak ahalisi arasında vuku bulan saldırı, hırsızlık, gasp, zayıat ve hasarların tamamen unutulacağına ve bunların bir daha olmaması için her iki tarafça ihtimam gösterileceğine dair Rus tarafının vekilleri tarafından imzalanıp Kırım tarafına verilen temessük

Title deed (temessük) signed by the Russian representatives and handed over to the Crimeans concerning attacks, robberies, usurpations, losses and damages that occurred between the Zaporog Cossacks subject to Russia and the inhabitants of Tatar, Crimea, Özi and Buçak subject to the Ottoman Empire between 1162 A.H. and 1167 A.H. would be completely forgotten and that necessary attention should be paid by both sides not to be repeated

2 Eylül 1754

İşbu temessüğün bir sûreti bi-aynihi Moskova Ahid-nâmesi'ne kaydolunup asıl ve tercemesi Za., sene 1167 Mühimmesi topraklarında hıfzolunmuşdur.

Şehâmetlü Hân-ı âlî-şân hazretleri tarafına Rûsiyye murahaslarından virilen temessüğün tercemesidir. Fî 14 Za., sene 1167

Haşmetlü Rûsiyye İmparatoriçesinin emr u tenbîhlerine binâ'en hâlâ Kiyev Cenerali hürmetlü Kostorin nâm Mayor Ceneral tarafından bizler murahas vekiller ta'yîn olup Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nün emr u fermânları üzre hâlâ Kırım Hânı celâdetlü Hân-ı âlî-şân hazretlerinin cânib-i ilhânîlerinden kezâlik murahas vekiller ta'yîn olunan Kırım Kapucıbaşlarından hâlâ Ur Kâyim-makâmı izzetlü Abdülfettâh Efendi ile Tabya Ağası Seyyid Ağa cenâblarıyla havâlî-i hudûdda vâkı' Voroçesti Kamenko nâm mahalde mülâkî ve Der-aliyye'de mukîm Rûsiyye Devleti'nün Müsteşiri rağbetlü Abraşkof nâm Rûsiyye Kapu-kethudâsıyla mukaddemâ Âsitâne-i Sa'âdet'de karâr-dâde olduğu vech üzre Rûsiyye Devleti'ne tâbî' Zaporoh Kazağı ile Devlet-i Osmâniyye'ye tâbî' Tatar ve Kırım ve Özi ve Bucak ahâlîleri beynlerinde târîh-ı Hicretün Bin yüz altmış iki ve Altmış üç ve Altmış dört ve Altmış beş ve Altmış altı ve işbu Altmış yedi târîhına gelince vukû'

* Bu hükmün başka bir kaydı için bkz. kayıt no: 55-56.

bulan te‘addiyât ve serika ve zâyî‘ât ve hasârât ve gasb-ı hayvânât ve bunun emsâli bu âna deĝin îrâd olunan ve olunmayan teşekkî vü mutâlebe tarafeynden nesyen-mensiyyen terkolunup cânibeynün merĝûbı olan işbu nizâm husûsı havâlî-i hudûdda tarafeynün ahâlîlerine i‘lân u işâ‘a ve fîmâ-ba‘d kendü hâllerinde olmayanların zabt u rabtlarına dîde-güşâ-yı basîret ve bu tedbîre cânibeynden ihtimâm u dikkat olunmak üzere karâr-dâde olduĝı ecilden tarafeynün murahhaslarından mumzâ vü memhûr sened virilmek muktezî olduĝına binâ‘en tarafımızdan imzâlarımız ile mumzâ ve mühürlerimiz ile memhûr işbu temessük tahrîr ve def‘ u teslîm olundu. Mîlâd-ı Hazret-i İsâ'nun Bin yedi yüz elli dört senesinde mâh-ı Ağustosun Üçüncü gününde havâlî-i hudûdda mahall-i mezkûrede tahrîr olunmuşdur.

İmzâ-yı

Zaporoh Kazaĝı'nun Mayor Zâbıtı
Matî Efremof
Murahhas-ı Rûsiyye

Sotnik Polkovnik
Zâbıt-ı Kazaĝ-ı
Zaporoh

Filipo Leotni
Yüzbaşı-ı Kazaĝ-ı
Zaporoh

İNDEKS

A

A'câm bkz., Acem

a'yân-ı Kırım, 17, 26, 27

Abaza kabâili, 127

Abdullah Paşa, Bender cânibi Ser'askeri, 57

Abdullah Paşa, Şark cânibi Ser'askeri, 41

Abdullah, Rikâb-ı Hümâyûnda Mîr-âhûr-ı Evvel, 62, 72

Abdurrahman, sâbık Kâdî-i Sultânî, 170

Abdûlfettâh Efendi, Kırım kapucubaşlarından, Ur Kâim-ma-kâmı, 120, 188

Abraşkof, Rûsiyye Kapu-kethudâsı, 120, 188

Acem [A'câm], 21, 23, 28, 47, 48, 91

— bâğîleri, 39

— memleketi, 21, 23, 28

— sergerdeleri, 47

— şâhı, 20, 23

— tâifesi, 20

Acısu, 180

Acu Kalesi, 94

Adhanhorat kalesi bkz., Orhankrad kalesi

Afgân tâifesi, 23

ahd [uhûd], 18, 20, 21, 32, 47, 48, 49, 50, 59, 70, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 91, 109, 111, 112, 117, 124, 135, 136, 146, 153, 154, 157, 158, 159, 182

ahid-nâme, 31, 32, 70, 72, 73, 75, 80, 81, 84, 85, 94, 112, 117, 170

— şûrûtu, 44, 76

Ahmed Han, Usumi, 39, 40, 41

Ahmed Hân-ı Gâzî, III., 143

Ahmed Paşa, Bağdâd Vâlisi, Ser'asker, 21, 22

Ahmed Paşa, Vezîr, Kars cânibi Ser'askeri, 98

Ahmed Paşa, Vezîr, Rakka Vâlisi, Şark cânibi Ser'askeri, 44, 47, 48

Ahmed Şâh Mîrzâ, Sücûd ümerâsından, 170

Ahmed, Halil Paşazâde, Dergâh-ı Mu'allâ kapucubaşlarından, 147

Ahmed, Kapucılar Kethudâsı, 49

Ahmed, şehzâde, Sultân, 174

Ahmediyye, 142, 143

akd-i musâleha, 20, 23, 141

Akkirman, 32, 33, 34, 60, 65, 131

— İskelesi, 146, 151, 153

— Muhâfızı, 139

Aksu, 65, 78, 85

— nehri, 156

Alçaklar iskeleleri, 146, 151, 153

Aleksi Lanko, Zaporozan Kazaklarından, Paşkovski Küreninden, 187

Aleksi Petruşka, Koşavi Yârencisi, 186

alemdârlar, 131

Ali Ağa, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından, 35

Ali Kapucubaşı, 178

Ali Karaman Beğlerbeğisi, 164

Ali Mîrzâ, ümerâ-i Mansûriyândan, 170

Ali Mîrzâ, Yedişki-oğlu Kabîlesi'nden, 170

Ali Paşa, Adana Vâlisi, 61

Ali Paşa, Bender Ser'askeri, 164

Ali Paşa, Gence Muhâfızı, 22

Ali Paşa, Mîr-i mîrân, 160

Ali Paşa, Vezirazam, 21, 32

Ali silâhşôr, 125

altun kılıç, 54

Anadolu, 23, 55, 62, 88, 155

Andrey Şeryatof, Rûsiyye bâzergânı, 179

andlaşma temessüğü bkz., mu'âhede temmessüğü

Anna, Moskov çariçesi, 58, 69

Arslan Beg-i Peyk, 103

Arslan Beğ, Kabartay'ın Başbeği, 80

Arslan Giray Han, Kırım Hânı, 108, 110, 111, 114, 118, 121, 149, 150, 152

asâkir bkz. asker

Âsitân / Âsitâne, 16, 31, 49, 55, 62, 72, 74, 82, 84, 85, 88, 92, 100, 102, 107, 120, 122, 129, 141, 142, 144, 145, 147, 148, 151, 153, 158, 169, 176, 188

asker [asâkir]

— zâbitleri, 44

—i İslâm, 29, 43, 44

—i Kızılbaş, 29

—i mansûre, 24, 55, 101

asnâf-ı askeriyye, 62

aşçıyân, 181, 182

atiyye, 16, 19, 20, 32, 37, 55, 72, 78, 90, 94, 96, 102, 109, 110,
119, 123, 125, 132, 134, 137, 139, 141, 145, 150, 153,
158, 166, 174

Avlonya, 131

Azak, 50, 51, 78

— hudûdları, 75

— Kalesi, 50, 52, 57, 74

Azerbeycan hudûdları, 98

B

Babadağı, 50

bâc, 86

Bağcesaray, 32, 33, 125, 135, 137, 148, 172

Bağdâd Vâlisi; 20, 22

Bağdâd, 20, 21, 23, 24, 29, 98, 101

Bahr-i Sefîd, 62

Baksan, 103, 104

Bakü, 22

Balaklava İskeleyi, 92

balık

— avlamak, 86

— tuzlamak, 181

Balta, 156

Balyabadra mukâta‘a mâli, 184

Barabaş Kazağı, 179, 180

Basra, 98

başdefterdâr, 106

Başkoşavi, 177, 180

Başmuhâsebe, 185

bayrak sekbânları, 155

bayrakdâr, 181, 182

Bedel-i Ağnâm-ı Celeb-keşân Mukâta‘ası mâli, 185

Belgrad, 69, 79

Bender, 50, 51, 60, 61, 62, 65, 130, 131, 158, 164, 165

— Kalesi, 177

— kurbu, 177

— sahrâsi, 131, 163

— ser‘askeri, 65, 164

berât, 90, 93, 109, 110, 119, 123, 127, 131, 134, 145, 153, 185

Boğdan, 144, 165, 166, 167

— ahâlîsi, 145

— cizyeleri, 184

— cizyesi mâli, 185

— hudûdları, 164

— memleketi, 166

— vilâyeti, 134, 136

Boğdanlu, 136, 137, 165, 177

— cânibi, 136

— usâtı, 165

boyarlar, 136

Bucak, 73, 75, 76, 79, 105, 106, 112, 120, 124, 135, 137, 139,
140, 141, 142, 148, 163, 177, 188

— ahâlîsi, 136, 141, 148

— askeri, 56, 61, 132

— bahâdırânı, 65

— ser‘askeri, 54, 55, 62, 67, 84, 130, 131, 133, 136, 137

— Tatarı, 136

Bucaklu, 34, 126

Bükreş, 165, 166

C

Ca‘ferî mezhebi, 98

cebeci, 88, 164

cebeciyân odabaşları, 181, 182

Cemboyluk, 177

Cengîziyye / Cengîziyân, 21, 34, 51, 52, 55, 71, 89, 108, 111,
112, 123, 150, 152, 154, 168, 170, 171

— hânedânı, 124

— sülâlesi, 19, 30, 93, 170

— selâtını, 23, 40, 54, 99, 133, 137, 144, 149, 152, 155,
170, 175, 184

Cevher, hâssa silâhşörlerinden, 57

cizye, 105, 106
cülûs-ı hümâyûn, 15, 16, 121, 122, 128, 129

Ç

çariçe, 59
çavuşân, 88
Çehâr-yâr-ı güzîn, 24
Çerâkise, 19, 104, 127
Çerkez, 179
Çorum mutasarrafı, 164

D

Dağıstan, 21, 23, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49
— ahâlisi, 39, 41
— askeri, 39, 41
— bahâdırları, 39
Dağıstanlı, 49
Dâru'ssaltanai Seniyye, 174
Delvine, 131
Der-aliyye, 41, 50, 61, 69, 70, 102, 120, 132, 136, 150, 184, 188
Derbend, 22
Dergâh-ı Âlî Yeniçerileri, 184
Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri, 88, 164
— Ocağı, 164
— zâbiti, 51
Derne sancağı, 21
Dersa'âdet, 74, 84, 98, 101, 108, 115, 184
Devlet Giray Sultân/Han, Kırım Hânı, 116, 165, 170, 172, 173, 175
Devlet-i Aliyye, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 23, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 46, 47, 53, 58, 60, 62, 64, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 97, 98, 100, 101, 102, 106, 108, 109, 111, 112, 113, 116, 117, 120, 120, 123, 125, 129, 135, 141, 143, 144, 145, 150, 151, 152, 154, 155, 158, 159, 163, 168, 170, 172, 175, 176, 178, 181, 182, 183, 184, 185, 188

Devlet-i İslâmiyye, 39
Devlet-i Osmâniyye, 120, 188
Devlet-i Rûsiyye, 85, 86, 90, 102, 109, 111, 114, 116, 118, 123, 125, 145, 151, 181, 182
dînâr, 78, 94, 96, 109, 119, 123, 127, 131, 134, 137, 139, 141, 153, 171
Dîvân ricâli, 70
Dîvân-ı Hümâyûn, 41
— Kalemi, 31, 185
Diyarbakir, 99, 101
Donanma-i Hümâyûn, 51, 62, 64, 65
Dûcme, 24
Dukagin, 131
Durak Beğ bkz., Mîr Durak Beğ, Mîr-âhûr-ı Evvel

E

e'imme-i Hanefiyye, 87
Edirne sahrâsı, 155
Eflak, 144, 145, 166, 167, 184
— cizyesi mâlî, 185
Eflaklu, 165
ehl-i İslâm, 44, 73, 74, 75, 76, 98
Ehl-i Rafz [Ravâfız], 21, 24, 25, 39, 87
Ehl-i Sünnet ve'lCemâ'at Mezhebi, 98
ehl-i zimmet, 105
Ejderhan cenerali, 117
Eldar Mîrzâ, Şemhallık dâiresinin ihtiyârı, 39
Encümen-i Şûrâ, 88, 98, 134, 159
erbâb-ı timâr, 23, 62, 79, 88, 131
Ermîrzâ Ağa, 103
Erzurum, 43, 47, 62, 99
eşkıyâ, 132, 139, 177

F

Fetih Giray Hân/Sultan, Kırım Hânı, 52, 56
Feyzullâh, Mevlânâ, Tarikatı Kaçay Ocağı'ndan, Kâdî'asker, 170

Filipo Leotni, Yüzbaşı-i Kazağ-ı Zaporoh, 120, 189
 Fokşan, 165
 France, 32
 — Devleti, 70
 — elçisi, 69

G

Garde nâm mahal, 186
 Gâzî
 — lakabı ile yâd u tezkâr olunmak, 161
 — nutkı ile yâd u tezkâr olunmak, 29
 Gâzî-kirman, 177
 gedikli, 88
 Gelibolu, 88
 Gence, 44
 — Kalesi, 43
 — Muhâfızı, 22
 Genç Ali Paşa
 — Bender cânibi Ser'askeri, 60
 — Karaman Vâlîsi, 47
 göçebe Kıbtıyânun virgüleri, 105
 göllerden Tuz tedariki, 181, 182

H

Hacı Giray Mîrzâ, Ocakhâi Erba'ai Şırmıyân'dan, 170
 Hacı Giray Sultan, Bucak Ser'askeri, 130, 138, 139, 186, 187
 Halil Ağa, 179
 Halil Paşa, el-Hâc, Sadrazam, 166
 Halil, Dergâh-ı Mu'allâ kapucibaşlarından, 40
 Halim Giray Han, Nûreddîn/Sultân, Kırım Hânı, Bucak Ser'askeri, 62, 122, 123, 126, 128, 130, 133, 134, 177
 Hamza, Dergâh-ı Mu'allâ kapucibaşlarından, 29
 Hân Kışlası, 106
 hançer, 37
 Hanefiyye bkz., e'imme-i Hanefiyye
 Haremeyni's-şerîfeyn, 15
 — Mukâta'ası, 185

Harem-i Şerîf, 87
 Hasan Paşa, Sadrazam, 15, 88
 Hasan, el-Hâc, Dergâh-ı Mu'allâ kapucibaşlarından, İsmail Mütevellîsi, 134, 136
 hazîne, 51
 Hazîne-i Âmire, 40, 51, 57, 64, 88, 92, 99, 106
 Hemedan, 28
 hendek, 24
 hil'at, 16, 19, 20, 21, 32, 33, 40, 51, 54, 55, 57, 64, 72, 78, 90, 92, 94, 96, 109, 110, 115, 119, 122, 123, 124, 127, 129, 131, 132, 134, 137, 139, 141, 145, 150, 153, 155, 157, 158, 171
 Hocabeğ Limanı, 146, 151, 153
 Horasan, 23
 — Hânı, 29
 Hotin, 73, 159, 163, 164, 165
 — hudûdı, 163
 — Kalesi, 163, 164, 167
 — ser'askeri, 164
 Hotinlü, 163
 hudûd 31, 44, 49, 58, 70, 74, 159, 163, 176, 178
 — muhâfazası, 109
 — temessüğü, 70, 85, 120, 187, 188
 hudûd-nâme, 70, 72, 85
 Hulumiç Mukâta'ası mâlî, 184
 hutbe, 16, 121, 122, 129, 168

I

Ignad [Yıgnad] Kazakları, 175
 Irak, 98
 Irgacık, 177
 Istabl-ı Âmire, 41

İ

İbrâhim Paşa, Vezîr, 23, 125
 İbrahim, el-Hâc, Serşâhinciyân-ı Hâssa, 90
 İbrahim, Serşâhîniyân-ı Hâssa, 125

İbrail, 165
 İlbasan, 131
 ilhânî/ilhâniyye/ilhâniyân*
 İlsavet Kalesi, 163
 İmâm-ı A‘zam, 98
 îrâdât-ı hâniyye, 184
 İran, 20, 21, 23, 23, 48, 49, 87, 90, 91, 94, 97
 — Şâhlığı, 87, 91
 İsakcı Ma‘beri, 161
 İsenderiyye, 131
 İskemleci Mustafa, Dergâh-ı Mu‘allâ müteferrikalarından, 42, 51, 92
 İslâm Ağa, Ahmed Beyoğlu, Şaki, 103
 İslâm Giray Sultan, Bucak Ser‘askeri, 163
 İslâm'a gelenler, 73
 İsmail, 153
 — İskelesi, 146, 151, 153
 — Kalesi, 131
 — Mütevellîsi, 134
 İstanislav Kral, 32, 34
 İsveç kralı, 31
 İtil Suyı, 67
 İvaz Ağa, ağavâtı Kırım'dan, 170
 İzârî Efendi, 184
 İzmir Meyve-i ter Gümrüğü Mukâta‘ası mâlî, 184

K

kabaniçe kürk, 72, 109, 110, 112
 Kabartay, 19, 25, 26, 27, 30, 80, 104, 117
 — ahâlîleri, 80, 116, 117
 — arâzîsi, 30
 — Çerkesi, 17, 103
 Kaçay Ocağı, 170
 Kal‘a-i Cedîde Ma‘beri, 45
 Kalas, 165

kaleler, 16, 24, 28
 —de top attırmak, 122
 —de top şenlikleri ettirmek, 25
 Kalgay, 26, 27, 51, 52, 54, 55, 64, 65, 67, 71, 72, 84, 89, 90, 102, 124, 135, 146, 152, 155, 157, 158
 Kalim Ajirajev, Garde Polkovniki, 186
 Kalmuk memleketleri, 67
 kalpak, 72, 109, 110, 112, 123, 131, 132, 134, 137, 139, 141, 145, 150, 153, 171
 kamalic, 157
 Kanay Mîrzâ, Yedisân Kabîlesi'nden, 170
 Kaplan Giray Han, Kırım Hânı, 17, 19, 20, 23, 25, 28, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 43, 45, 46, 48, 49, 50, 165
 Kaplan Paşa, Bender Muhâfazası, 131
 Kaplan Şâh Mîrzâ, ümerâ-i Mansûriyândan, 170
 Kapu-kulî ağavât u zâbitânı, 131
 Karloviçe Musâlehası, 155
 Kars, 43, 44, 47, 99, 101
 — Kalesi, 91
 Kartal sahrâsı, 58
 Kavşan, 106, 157, 163, 164
 Kaya Mîrzâ, Ocakhâi Erba‘ai Şırınıyân'dan, 170
 Kazağ, 178
 Kazak/lar, 85, 178, 180, 181, 182, 183
 — arâzîsi, 67
 — semtleri, 84
 — tâifesi, 59, 83, 177, 178, 181
 Kazan, 80
 Kefe, 114
 — cânibi, 57
 — ser‘askeri, 62, 65
 kefare, 105
 Kerberdi, 56
 kıbtîler / kıbtîyân, 105, 106
 — Müslim ve zimmî, 105
 — virgüsü, 105
 kılâ‘-ı serhaddâtun takvîyet ü istihkâmları, 112, 113
 Kılburun, 62, 65, 67, 73, 79, 85, 177, 181

* Bütün sayfalarda geçtiği için sayfa numaraları alınmamıştır.

Kırım, 16, 19, 20, 29, 34, 35, 36, 40, 51, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 65, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 80, 81, 84, 90, 93, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 112, 116, 119, 120, 124, 125, 126, 127, 129, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 145, 147, 148, 151, 153, 155, 161, 167, 168, 170, 171, 173, 174, 175, 179, 184, 185, 186, 187, 188

— Adası, 52, 54, 62

— ağavâtı, 170

— ahâlîsi, 17, 18, 30, 71, 126, 130, 139, 145, 168, 177

— askeri, 61, 132

— cezîresi, 168

— darbhânesi, 184, 185

— halkı, 180

— hânı, 66, 72, 81, 100, 103, 105, 114, 116, 155, 156, 159, 162, 168, 184, 185, 186, 187, 188

— Hânlığı, 53, 71, 78, 90, 94, 108, 109, 110, 119, 122, 123, 126, 127, 131, 133, 134, 140, 141, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 162, 166, 171

— Hükûmeti, 18

— muhâfazası, 61

— Tatarları, 80

Kırım Giray Han, Nûreddîn/Sultân, Kırım Hânı, 112, 133, 136, 138, 140, 141, 142, 144, 154, 176

Kızılbaş, 23, 24, 28

Kili Kalesi, 60, 131

Kirmânşâhân, 20

kîse, 184

kisve, 16, 20, 33, 122

Kışnev, 165

Kiyev

— cenerali, 178, 179

— havâlîsi, 67

konar u göçer, 104

Kostantiniyye, 74

Kostorin, Kiyev Cenerali, 120, 188

Koşavi

— hatmanı, 180

— Kazakları, 186, 187

Koyun Mukâta‘ası Kalemi, 185

Köstendil, 131

Kuban, 54, 55, 67, 73, 76, 79, 80, 84, 104, 106, 113, 177

— ahâlîsi, 91, 109, 124, 135, 146, 151, 153

— ser‘askeri, 84, 104

kul-kethudâsı, 164

kulluk neferâtı, 184

Kurugene nâm mahal, Hotin, 163

Küçük Kale, 80

Küçük Rûz-nâme pâyesi, 112

L

Lasvet Kalesi, 157

Leh, 31, 32, 33, 68, 84, 138, 139, 140, 141, 143, 155, 159

— Cumhûru, 31, 67, 114, 145, 148, 151, 153

— Devleti, 112, 113, 115

— hudûdı, 32, 177

— kralı, 31, 32, 125

— Krallığı, 31, 32

— memleketi, 31, 159, 167

— tâifesi, 31, 32, 155

libâs, 129

Loşkovski Küreni, 187

M

Maden Mukâta‘ası Kalemi, 185

Mahmud Han, I., Sultân, 15, 121

mahzar, 170

Maksud Giray Han, Kırım Hânı, Selâmet Giray Hân-zâde, sâbık Kalgay, 152

Makû Kalesi, 101

Mansur Mîrzâ, Kelemit-oğlu, 80

Mar‘aş Beğlerbeğisi, 160

Mati Efremof, Zaporoh Kazağı'nın Mayor Zâbıtı, 120, 189

Mazay-oğlu aşâyiri, 80

meclis-i müşâvere, 50

Mehemmed Ağa, Mîr-alem, 44, 45

Mehemmed Beğ, Cân, sâbık Akkirman Muhâfızı, 138, 139

- Mehammed Emîn Paşa, el-Hâc, Sadrazam, Serdâr-ı ekrem, 158, 159, 162
- Mehammed Emîn Paşa, Vezîr, Diyarbekir Vâlîsi, 164
- Mehammed Paşa, Babadağı cânibi Ser'askeri, 50
- Mehammed Paşa, Canım Hâce, Vezîr, Deryâ Kapudânı, 51, 55
- Mehammed Paşa, Vezîr, Kefe cânibi Ser'askeri, 57, 61, 63
- Mehammed Paşa, Vezîr, Rûmili Vâlîsi, Hotin Ser'askeri, 163
- Mehammed Paşa, Veziriazam, Kırım Ordusu Ser'askeri, 53, 55, 57
- Mehammed, Hâssa silâhşörlerinden, 132
- Mehammed, Kethüdâ, Paşa, Rûmili Vâlîsi, 131
- Mehammed, şehzâde, Sultan, 172, 174
- Mehammed, Temür, Paşa, Vezîr, 43
- Mehammed, Yeğen, Paşa, merhûm, 98
- Mehmed Ağa, Serhâzin-i Hânî, ağavâtı Kırım'dan, 170
- Mehmed Ağa, Silâhşôrân-ı Hâssa'dan, 37
- Mehmed Beğ, Cân, Yedisân mîrzâlarından, 168, 169
- Mehmed Mîrzâ, Ak, 186
- Mehmed Mîrzâ, Tin, eşkıyâ, 177
- Mehmed Şâh Mîrzâ, Argun ümerâsından, 170
- Mehmed Şâh Mîrzâ, Ocakhâ-i Erba'a-i Şırınıyân'dan, 170
- Mehmed, Abaza, Teke Sancağı Mutasarrıfı, Mîr-i mîrân, 160
- Mehmed, Bergosî, Dergâh-ı Muallâ Kapucılar Kethudâsı, 122
- Mekke-i Mükerreme, 87, 98
- Mektûbî efendi, 110, 176
- Memâlik-i Mahrûse, 16, 23, 26, 27, 28, 30, 39, 43, 44, 59, 74, 87, 98, 99, 102, 105, 121, 129
- Mengli Giray Han, Kırım Hânı, 15, 59, 61, 63, 69, 71
- Mesos-oğlu Arslan, 80
- Meşhedeyn, 98
- meteris, 24
- mezâhib bkz., mezheb
- mezheb [mezâhib]
- düşmenleri, 42
- i bâtlı, 91
- i Ca'ferî, 87
- i erba'a, 87
- i hakka, 97
- i Rafz, 87
- i sünnet-i seniyye, 40
- Midilli Nezâreti Mukâta'ası mâlı, 184
- Mîr Durak Beğ, Mîr-âhûr-ı Evvel, 109, 110
- Mirhorad kalesi, 157, 163
- mîrî levendât, 62
- mîrzâ /mîrzâyân, 17, 30, 34, 35, 51, 55, 62, 64, 65, 70, 75, 78, 90, 94, 95, 109, 113, 115, 119, 124, 125, 127, 135, 138, 140, 145, 151, 153, 155, 157, 158, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 173, 174, 184
- mîsâk, 20, 59
- Miyuş, 85
- Kasteli, 86
- nehri, 85
- Moskov, 23, 59, 63
- Ahid-nâmesi, 120, 188
- beyzâdeleri, 74
- cenerali, 76
- çarı, 31
- çariçesi, 32, 58, 80
- Devleti, 26, 27, 73, 79, 80, 112, 113
- esîrleri, 74, 76
- hudûdları, 40, 44
- keferesi, 50, 51, 54, 154, 155, 158, 159, 163
- kılâ'ı, 56
- Taburu, 52
- tâifesi, 32, 40, 48
- Ukranyası, 67
- üsârâsı, 73, 74, 75, 84
- vilâyetleri, 69
- Moskovlu, 17, 18, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 36, 40, 47, 48, 49, 59, 69, 72, 73, 74, 76, 80, 81, 109, 127, 140, 160, 161, 165
- hudûdları, 26, 27, 33
- mu'âhede, 20, 30, 127
- feshi, 47, 48
- temmessüğü, 59, 70, 86, 120, 179, 180, 186, 187, 189
- muhâfaza-i hudûd u sınır, 101
- mukâta'a mâlları, 184
- Murad Mîrzâ, 169

Murahhas efendiler, 58
 murahhas, 69
 murahhaslık senedi, 34
 musâleha, 18, 20, 23, 26, 27, 31, 47, 48, 49, 58, 67, 69, 70, 72, 73, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 89, 90, 91, 94, 98, 104, 108, 109, 111, 112, 113, 115, 116, 119, 123, 124, 135, 138, 140, 141, 142, 145, 146, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 159, 168, 170, 178, 180, 181, 183
 Mustafa Efendi, el-Hâc, Reisülküttâb, 15
 Mustafa Hân, II., Sultân, 15
 Mustafa Hân, Nâdir Şah'ın hânlarından, 98
 Mustafa Paşa, Karaman Vâlîsi, 43
 Mustafa Paşa, Vezirazam, 125
 Mustafa, emekdârân-ı Atebe-i Seniyye'den, 129
 Mustafa, Rikâb-ı Hümâyûnda Mîr-âhûr-ı Evvel, 53, 54
 Mübârek Giray Sultân, Nûreddîn, 170
 mühimme torbası, 187, 188
 mülhıd, 24, 25, 97

N

Na'lkıran, Leh Kralı, 31
 Nadir Şâh, 87, 91, 97, 101
 nâme cerîdesi, 15
 Nemçe, 59
 — çasarı, 32
 nevrûz, 92, 155
 Niğbolı, 131
 Niş, 70
 Nogay / Nogaylı /Nogayluyân, 30, 75, 80, 84, 91, 104, 109, 112, 113, 124, 130, 133, 135, 141, 146, 148, 151, 153, 176, 177, 186
 Numan Paşa, Bender Ser'askeri, Kefe Ser'askeri, 62, 65, 72
 Nûreddîn sultân, 51, 54, 55, 67, 155

O

Ocakhâi Erba'ai Şırınıyân, Kırım, 170
 Ocaklar
 — ağavâtı, 32, 50
 — ricâli, 50, 70, 99

ocaklık, 184, 185
 — berâtı, 185
 oda eskileri, 181, 182
 Ohri, 131
 Orak Hacı Mîrzâ, Kasay-oğlu Kabîlesi'nden, 170
 Ordu-yı Hümâyûn, 29, 43, 44, 55, 69, 70, 91, 155, 158, 159, 161, 162, 163, 164
 Orhankrad [Adhanhorat] kalesi, 157, 163
 Osman Hân, III., Sultân, 128
 Osman Paşa, Ser'asker, 24, 29
 Osmânlı, 73
 otâka, 109, 110
 — -i hümâyûn, 72, 109
 oymakân, 51, 70
 oymaklar, 117

Ö

Ömer Besim, Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûndan, 156
 Özi, 65, 73, 79, 80, 120, 130, 133, 164, 188
 — Boğazı, 79
 — eyâleti askeri, 51
 — eyâleti, 131
 — istihlâsı, 65
 — Kalesi muhâfazası, 182
 — Kalesi, 59, 60, 65, 84, 143
 — li, 181
 — muhâfazası, 181
 — nehri, 177, 183
 — Suyı, 60, 72, 85, 176, 177, 181, 182

P

Palacko, 187
 Paşkovski Küreni, 187
 Petruşka, Loşkovski Küreninden, 187
 Pirizrin, 131
 Polad Ahmed Paşa, Vezîr, 43
 Potşan, 166

Prevenişte, 56

Prut Suyı, 31

R

Ragıb Mehemed Paşa, Vezîriazam, 139

Rakka Eyâleti mukâta‘âtı mâlî, 184

Rakka Vâlîsi, 44

Ravâfız bkz., Ehl-i Rafz

Revân cânîbi ser‘askeri, 22

Revân hudûdu, 28

Ribat Kalesi, 94, 114

Rodos cezîresi, 103

Roma imparatoru, 58, 59

Rûmîli eyâleti, 131

Rûmîli paşaları, 51

Rûmîli, 23, 51, 62, 88, 137, 155

Rus [Rûsiyye], 80, 179

— askeri, 168

— Devleti, 83, 86, 115, 116, 117, 120, 135, 138, 141, 148, 153, 168, 188

— feld mareşali, 170

— imparatoriçesi, 120, 170, 180

— kapu-kethudâsı, 176

— kılâ‘ı, 157

— maslahatgüzârı, 170

— murahasları, 120, 188

— re‘âyâsı, 85, 181, 182

— üserâsı, 84

Rûsiyye bk., Rus

S

Sadâret-i Uzmâ, 88, 125

Sadâret-penâhî, 176

Sağ-kol Bedel-i Ağnâm-ı Celeb-keşân Mukâta‘ası mâlî, 185

Sâhib Giray Hân, Kırım Hânı, 168

Saksonya dükası, 32

Salgır Suyı, Kırım'da, 103

Saltanat-ı Seniyye, 26, 27, 33, 69, 74, 83, 88, 92, 97, 98, 101, 102, 113, 137, 140, 142, 143, 146, 148, 153, 162, 168, 172, 174, 175

Sarı Mîrzâ, 187

— Nogayları, 187

Sarısu, 177

Sayda Eyâleti mukâta‘âtı mâlî, 184

sayd-ı mâhî, 85, 86, 181, 182, 183

Seç Adası, 179

sefâyin bkz., sefine

sefer(-i hümayûn), 66, 87, 88, 92, 99, 100, 101, 155, 162, 163, 166

— atıyyesi, 166

sefine [sefâyin], 62, 64, 65, 74, 75, 92, 135, 141, 148

sekbân / sekbânân, 155, 184, 185

— akçası, 21, 42, 88, 92, 99, 185

— bahşişi, 185

— tâifesi, 184, 185

— ulûfesi, 40, 51, 166, 185

— ücreti, 32

Selâmet Giray Hân, Kırım Hânı, 71, 73, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 152

Selanik, 131

Selim Giray Hân, II., Kırım Hânı, 71, 89, 91, 93, 95, 96, 97, 106, 108, 166, 177, 181, 184

Selim Giray Hân, III., Kırım Hânı, 144, 146, 147, 150

serdengeçdi ağaları, 131

Seylof kalesi, 157

Seyyid Ağa, Tabya Ağası, 120, 188

Seyyid Selami Efendi, Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümayûndan, Başmukâta‘acı, 94, 95, 96, 99, 102, 113, 115, 116, 182, 183

Sırb-ı Cedîd, 163

sikke, 16, 121, 129, 168

silâhdâr ocağı, 88

Silistre, 131

sipâh ocağı, 88

Sivas, 79, 92

Soğucak Kalesi, 143

Sol-kol Bedel-i Ağnâm-ı Celeb-keşân Mukâta‘ası, 185
sorguç, 51, 54, 55, 57, 64, 90, 112, 123, 134, 137, 141, 145,
150, 151, 153, 157, 158, 166, 171
Sotnik Polkovnik, Zâbıt-ı Kazağ-ı Zaporoh, 120, 189
Süleymân Paşa, Deryâ Kapudânı, 62, 64
Sürhay Hân, Şirvan Hânı, 22

Ş

Şâh /Şâh-ı Acemi, 23, 28, 29, 87, 88, 92, 101
— husûlet, 172
Şahbâz Giray Sultân, Kalgay, 116, 170
Şahin Giray Sultân, Kalgay, 99
şakî, 104
Şamahı, 41, 44, 47
Şark, 21
— cânibi ser‘askeri, 41, 47, 48
— seferi, 87
— serhaddi, 91
Şatt kenârı, 24
şehzâde-i civân-baht, 172, 173, 174
Şemhallık, 39, 40, 41
— dâ‘iresi, 39
şemşîr, 19, 24, 29, 32, 40, 45, 51, 55, 57, 62, 64, 67, 72, 78, 90,
94, 96, 98, 109, 112, 115, 119, 123, 127, 131, 132, 134,
137, 139, 141, 145, 150, 151, 153, 157, 160, 166, 171
şenlikler ettirmek, 16, 25, 122, 129
şer‘ / şer‘î / şer‘an / şer‘iyye / şer‘-i kavîm / şer‘-i şerîf, 50, 52,
74, 76, 87, 97, 98, 99, 101, 105, 130, 131, 132, 133,
144, 155, 168, 170, 171, 184
şerî‘at, 19, 39, 56, 78, 94, 98, 119, 169, 170, 171
Şırınıyye / Şırınıyân, 17, 51, 55, 155, 170, 184
Şî‘a, 87
Şirvan, 23, 39, 41, 42, 46, 47

T

Tabur, Bender'de bir mahal, 164
tahdîd-i hudûd, 41, 74, 78, 85, 109

Tahmasbkuılı Hân, 20, 23, 24, 29, 39, 40, 47, 48
Taman cânibi, 106, 175
tasdik-nâme, 70, 73, 86
Tatar / Tatarân, 21, 40, 42, 44, 55, 56, 62, 63, 64, 65, 70, 73,
75, 85, 88, 90, 92, 99, 100, 109, 112, 113, 116, 120, 124,
141, 156, 163, 164, 165, 171, 187, 188
— askeri, 21, 23, 26, 27, 33, 34, 35, 39, 40, 42, 44, 51, 52,
54, 87, 88, 92, 94, 99, 100, 101, 155, 163, 164, 166
— asnâfi, 75
— esîrleri, 75, 76
— kabâili, 117, 135, 146, 151, 153, 168, 170, 173, 174
— karyeleri, 136, 137, 165
— tâifesi, 40, 74, 76, 80, 83, 84, 117, 137, 136, 150, 155,
178, 184
— ulemâsı, 168
Tataristân, 161
Tatarlık, 139, 142, 144, 146, 148, 151, 153
tecdîd, 47, 58, 59, 73, 79, 83, 85, 104
Ten Suyı, 67, 80
teşrîfât, 40, 53, 54, 57, 64, 78, 90, 94, 95, 96, 109, 110, 111,
113, 114, 115, 118, 119, 123, 127, 131, 136, 138, 139,
140, 141, 145, 148, 150, 153, 158, 162, 166, 168, 171
Tırhala, 131
Timur Şâh Mîrzâ, Ocakhâi Erba‘ai Şırınıyân'dan, 170
tîrkeş, 40, 51, 54, 55, 57, 64, 72, 78, 90, 94, 96, 109, 110, 112,
115, 119, 123, 127, 131, 132, 134, 137, 139, 141, 145,
150, 153, 157, 166, 171
top atdırmak, 16, 122, 129
toparabacıları ocağı, 88
topcı neferâtı, 164
topcı ocağı, 88
topcıbaşı, 160
topcıyân odabaşları, 181, 182
Trablus-ı Şâm Eyâleti mukâta‘âtı mâli, 184
Trabzon, 62
Tuna sevâhili, 165
Turla Suyı / Nehri, 65, 159, 163
tuz ihrâcı, 84, 85, 86, 181, 182

U

uhûd bkz., ahd
Ukranya, 67
ulûfe / ulûfelü, 40, 51, 88, 166, 184, 185
Unkul, Ukranya'da bir mahal, 156
Ur Kalesi, 63, 94, 114
— Boğazı, 86
— etrâfi, 64
— hârici, 78
— sahrâsı, 177
Ur Kapısı, 53, 55
Ur, 120, 188
Usumi, 39, 40, 41

Ü

ücret-i sekbânân, 32
üsârâ, 73, 74, 75, 76
Üsküb, 131
Üsküdar, 88

V

Van, 98
Veli Paşa, Vezîr, Bender Ser'askeri, 72
vergü, 105
Veşnekof, Rûsiyye Kapu-kethudâsı, 84, 85
Vona İskelesi, 92
Voroçesti Kamenko, Kırım-Rus hududunda bir mahal, 120, 188

Y

Yalı Karyeleri, Bucak bölgesinde, 106
Yanık Palanka, 60
Yanya, 131
yarlığ / yarlığât / yarlığlar, 67, 75, 140, 181, 182, 183, 184
yed-i vâhid, 105, 106
Yediçki / Yediçki-oğlu kabilesi, 170, 177
Yedisan, 136, 151, 153
— halkı, 168
— kabilesi, 130, 133, 134, 170, 177
— mîrzâları, 168, 169
— Nogayı, 126, 127, 186
— Tatarı, 136
— tavâifi, 177
Yehûd tâifesi, 105
Yemeklik Çeşmesi, Hotin civârında bir mahal, 160
yeniçeri / yeniçeriyân, 51, 62, 184
— ocağı, 88, 164
— odabaşları, 181, 182
Yıgnad Kazakları, bkz. Ignad Kazakları, 175
Yusuf, Hamza Paşazâde, Silâhşôrân-ı Hâssadan, 78

Z

Zaboron / Zaporoh / Zaporozan Kazakları, 85, 120, 176, 177, 178, 180, 187, 188
zahîre /zehâir/ zehâyir, 59, 60, 61, 67, 68, 92, 99, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 151, 153, 155, 157, 163
zer-i mahbûb / meskûk, 37, 102, 110, 112, 115, 166
ziyâret-i Rikâb-ı Kâm-yâb-ı Pâdişâhâne, 49, 82, 107, 146
zü'amâ, 23, 62, 79, 88, 131

BELGE GÖRÜNTÜLERİ

[illegible]

حالا اوزی محاطه شدن اولون بکجه چان و طوبیجان اووه یا شیدری ویدر اقدار و شیجان اووه اسکیدی و سائر ضابطان و اختیار لری و عین تفراتنه اینهاء بر لیغ شریف خانی بود که یوندن اول وقت علیه و اثم القدر ایه دولت مرویه یلیدن عقد و یابید او شان مصلحه ده رویده مرعایا شدن و اولد قراقلر محتاج اولد قلمری طوزی قلمرون قرین و اوته دن بر و خانان طیب یلیدن اوله طاون کوللردن مجرود و دستلغه رعایه اخراج اللمده اذن و رخصت و بر لوب یو یابد مضمورین بر طرفدن منافعت اولنما مق اوزره و مانع اولنلا و کورایسه دفع اولوق یانین مخصوص ناسه همایون اصدار و منصفه طرخم وخی اخبار اویوب صادر اولون قران واجب اوله مثال موصوفه مضمورین بر و جمله دخل و دخل افتضا ایتوب ذکر اوشان کوللرایه قدیدن خا مالک ضبطلن اوله کلمله اوزولی و قلمرونلی بالق طوزوق منتهی تعیشلرنده قدر رعایه طوز اخراجی رجایا یتدیکه اولمقدار اذن و رخصت و بر لوب یوسیا اوزر مقامی ایکن سیزلر طوز و قلمرن اتفا فانه حرکت و سابق الیمان کوللر کویا سز لره ملک مشروطه اولوق منتهی ضبط ایدوب مضمور لر طوز اخراجی مراد الید کلمرن بقار و قلمری قوز لرنده مشترک اولوب خلاف قران بادشاهی اولون حاله به جسامت و ایچ وقت یلیدن مری و صلیت کوریلان ماده به مخالفه اید قراقلری ریجند ایدوب نزاعه بادی و اختیار و حاله باعث اولد قلمرون اشیمور لیغز تخریر و خواجکان دیوان همایوندن سید سلامی افندی ایدار سال اولندی بیعد و عک و ضو لن قیام ایدو قلمران کوللردن قراقلرن اذن و رخصت و بر لودلی اوزره طوز اخراج الید کلمرن مضمور لر الیمک اولوق قلمری و آخر عهد خلاف رضای دولت علیه بر در لوب مانع اولوب و کندی کار تعیشلرنده ایچون طوز اخراجی مراد دن اولدر نند و سوبی شقم اخراج ایدوب کوللری ضبط ایتک و یا خود بر کوله نشان وضع ایدوب تقیم و تنصیف الیمک و بعد مضمور لرایله مشترک اولوق داعیه کنده اولیوب و چها من الرجوع مضمور لره مانع اولیه سز شود بکر

[illegible]

در بیان غایت

جلال او خاندان عالیشان حضرت مرید کبیر جلال الدین بود همه خلون مکتوبان ترجمه سید بن محمد

القباب لا یقه دن صکره خلوصه انها واعلام اولود که اشومما اغسنوساج اون البخی کوفی نازخی ابله مکتوب مرغوبی مخصوص امدی
 غایب غایب لوی بدایه جانب داعیلرینه وصول و مقبول جلال و مقبول علوم شاکاری اولوب جرز دن فریده غودت ابدن اندری
 نازنا توک نام دوستیه نازر کانی سالما کلوب اشالریان بعضی بولدیخی براردن تحصیل و کذبیه تسلیم اولدیخی اشعار بودیش
 خط ابدان و ممنون اولدی و مقصود مال و اشیا سی دخی نیاج بدن ابله و قد تسلیم اندر لکدن مکره بائنه اوم نغین و دروبه
 جانبه صاغ و سالم بر شد مکر ناز او بود و بوندن اول شیخ اطمینان طرفین مخصاری معرفتی ابله ایکی طرف ضایعانی ابله انداز
 و دقت و دقت و نقص اولوب نمکشدن برایش فراخی اولوقت مکالمه ده و دقت و نقص اولدق و داخل اولوب انجی زاپورن
 قزاقلرله زیر حکومت خانلرینه اولدق ضایعانی مکالمه اولوب قیما بعد ایکی طرفدن مطالبه اولنا من اوزره قرار و رطبه
 برایش فراغی ضایعانی تحصیل اولوب حق و عدل اوزره صاحبزاده تسلیم اولمغه محتاجدر زیر اسفوردلک ضایعانی
 مذکره اولوب احق قالمشدر و بوندن غیری زاپورن قزاقی نمکشدن صکره قریم خلقة مجتهد ضایعات خسارت
 ظهور ابدی دیو شایف المثنی تر بوانه خلقة بوخ صوضاردن خیم یون ابدی اول ابلدن قوشوی خلقة بود فاعل کوملر
 بنیما نغز ابله تقبلش و فحشاء اهتمام نامر ابله اوزره بنیه اولمشدر و ای صوده قزاقلر احداث ابدی کور و احوالی
 و تسلیم موجب عبرت ایچون حقارتن خلقات اوزره بنیه اولمشدر و ای صوده قزاقلر احداث ابدی کور و احوالی
 اشارت اولمشدن ذکر افغان کور و خیم و قیما بعد بولیه کور و تقیر ابله و سایر پانه ابله اجنبی حدود وین اسکان انیامان نجی
 کند و لرینه مخصوص اولان برلرده ساکن ابدی برملک اوزره محکم بنیه اولمشدر و ایکی طرفدن رفاهیتی ایچون و مصلحه مومن به
 رعایه بو مقوله تسکین ظهور انیامان ایچون بو طرفدن و دان بخار دن و اول طرفدن خلون بخار دن معینلرینه امدار قیمن ابله
 حدود بائنه دق بنشد بر یور ابله بو نظام اندفاع قیل و قاله و امن و راحت و سیله اولور ابدی و کذلک زاپورن
 قزاقلرین کولج بخار لری و کولج غیری مصلحت ایچون اول طرفه کیدلرک باش قوشودن بد لرین سند اولوب اولده
 کمال اوزره بنیه اولمشدر و قیما بعد بلا سند کولرک نعلری یون ابله دخی برامازدن عداوت و نفور اخذ و قید بنیه
 باش قوشوی به ارسال ابدی بره سز که سایر براماز لوی خرای سز لری تربت اولنه بالاوه ذکر افغان مواد عملده
 بعد البعم نمادی راستقار ایچون حشمت و دوستیه ایدر اطور ریجه سی جناب لرینک مخصوصی امر ابله باش قوشوی به بنیه اولمشدر
 و طرفدن دخی کولج بخار و کولج سار کولر نلرک بد لرین سند اولوب بو منوال اوزره کلک بنیه ابله موجود بر سیاق
 محکم بنیه اولوب ایکی طرفه ایاب و ذهاب ابدنلک ابدیتی در کار اولغله اشوند بیر طرفدن دخی مستحق
 قلند یعنی حاله ممنون اولور و بوندن غیری بو کار حسن تدبیر و ابله اشارت بو برملی وجود راق

دحوایسده موجود امرا و عیال و اهالی و قبائل نامدار دبانست سارک جمله سی طرف واضح الشرف ملوکا نیرغ اولون خلوص بال صفتی شتاکت
 لاورنه سجه سهر سوله سله خسر و امردن طالع و طوع ارن کونک درختان افن خلوص اسمان ارای ظهور و روزا امردن سمنون
 و سرور اوله جعفر ظاهر و اشکار اولق جملله بر پیام اجبت التزامت ذات عرافت سمانک دخی حقیه یاب حفظ ارفی اولنک صحنه تبسمرا
 و اعلامنا اسیر خنک نواز سحر عزرا اصداد و ابله ارسال و شمسدر انک انکلی کیفیت معلوم اصالت و مسوکن اولون سهراده و خنک
 ارایس قاطر وجود و برابله کهوره سهر اولینقی جمله امرا و مرزبانان و عیال و اهالی و اعلام و اساعت و اجرای سرور و کادمانی
 فرغ عین خسر و امردن فروغی و عروا قبالی دعواتی استجاب بزل همت الملک بایند

س او انو صحت

حاله و فریاد و کفری خان و عیال و اهالی و قبائل نامدار دبانست سارک جمله سی طرف واضح الشرف ملوکا نیرغ اولون خلوص بال صفتی شتاکت
 تلع و لطف و کرمی عیال و اهالی و قبائل نامدار دبانست سارک جمله سی طرف واضح الشرف ملوکا نیرغ اولون خلوص بال صفتی شتاکت
 خسر و امردن طالع و طوع ارن کونک درختان افن خلوص اسمان ارای ظهور و روزا امردن سمنون
 و سرور اوله جعفر ظاهر و اشکار اولق جملله بر پیام اجبت التزامت ذات عرافت سمانک دخی حقیه یاب حفظ ارفی اولنک صحنه تبسمرا
 و اعلامنا اسیر خنک نواز سحر عزرا اصداد و ابله ارسال و شمسدر انک انکلی کیفیت معلوم اصالت و مسوکن اولون سهراده و خنک
 ارایس قاطر وجود و برابله کهوره سهر اولینقی جمله امرا و مرزبانان و عیال و اهالی و اعلام و اساعت و اجرای سرور و کادمانی
 فرغ عین خسر و امردن فروغی و عروا قبالی دعواتی استجاب بزل همت الملک بایند

س او انو صحت

حاله و فریاد و کفری خان و عیال و اهالی و قبائل نامدار دبانست سارک جمله سی طرف واضح الشرف ملوکا نیرغ اولون خلوص بال صفتی شتاکت
 تلع و لطف و کرمی عیال و اهالی و قبائل نامدار دبانست سارک جمله سی طرف واضح الشرف ملوکا نیرغ اولون خلوص بال صفتی شتاکت
 خسر و امردن طالع و طوع ارن کونک درختان افن خلوص اسمان ارای ظهور و روزا امردن سمنون
 و سرور اوله جعفر ظاهر و اشکار اولق جملله بر پیام اجبت التزامت ذات عرافت سمانک دخی حقیه یاب حفظ ارفی اولنک صحنه تبسمرا
 و اعلامنا اسیر خنک نواز سحر عزرا اصداد و ابله ارسال و شمسدر انک انکلی کیفیت معلوم اصالت و مسوکن اولون سهراده و خنک
 ارایس قاطر وجود و برابله کهوره سهر اولینقی جمله امرا و مرزبانان و عیال و اهالی و اعلام و اساعت و اجرای سرور و کادمانی
 فرغ عین خسر و امردن فروغی و عروا قبالی دعواتی استجاب بزل همت الملک بایند

س او انو صحت

مفهوم و زنده سلاسله جنگیده دن حیدر: نهامت و دیات و ارایق استنبال و حماست ایله مندرن و موصوف برذاتک و ساده خاف
 و اورنک ایلمایند اقامه و افعادی بر مینغای شرع قویم سلم قبضه: اراده و اختیار خلوق قنبا هنر اولوق سز نسل نیل جنگیزنه اصل
 قانیه دن تشعب ایدن خرائین بلند مکان جیند قدم سن و سال و دیات و کمال ایله پیراسته و اوصاف حمید و ناز سعیده ایله ارکته
 اولدیکور دن بشق دفعه: اولیدن دنی رتبه: دفعه: قاننی طراز جامه لستحقا فکر اولدینجی اولدیر و بوانساده بالوکا له حاکم اورنک
 ایلمانی اولدیکور کوندن بروکنه: مملکت و صوف قبائل تانار جودوت آثار طور دلپسندیکور دن منون و شکران و مسند فرما ندرک
 و کرامتد قفر و استمراری کیزی ظاهر و باطناً خود اهنک و جویان اولدینجی اهلدن بودن طرف هابونزدن قریباً نلغی جناب عا و ناکره
 تفویض و تقلید و ذات حماست سمانگری نکریم و نلطیفاً انشرفیات سنیه: ملوکا: مزدن ستموره و رخته برنوب خلعت موش البیت
 سلطان و بر قبضه رضع خلوت شمشیر عدد و تدبیر خافانی و کذلک بر قطعه نیکوش و شمس کش صاحبقرانی و تزیین فرق بودن نکریم
 سمر قبای ایله ایکی قطعه سرخوج کشورستانی و خزیه: مکارم دینه مزدن بیلک عدد دینار خالص عبارت احسان اهلین جهانیز
 اولغین طرف ایلمایکزه اولو توجه: داوره نری بیان و انبا و اردن خانی: نصیکر ایله منزله: عزت و اکرامگری ترفع و اعدو زمیندن
 نام: هابون مدو طقت مضمون اصدار و ایله ارسال اولمشدر انشا الله تعالی لدی الوصول سرکه خان واکوش
 مشارالیه سر نشرفیات سابعه نری استنبال ایدوب خلعت حمیده نری قامت شجاعت پیرکزه اکشا و مصصام نهیلن النقام و تبرکش
 ثربا و نری ملوکا: نری بند میان حمت نما و سرخوج برزیب و انبهاجی زیودناج مغافرت افزا ایلدیکر نصکره مودوع ورج جلیت
 باهرالد یا نکر اولون کوه کرانقدر عراق و طینت لازم اوستقا منکره مودوع کست موجب قلان خاصیت غیرت و حسن
 عقیدت مفضل بجه ترویج ملت بیضای نبویه و وقایه: قوانین شریعت غزای احمديه که کافه: ملون دیات شیم و عاده عظامی
 امت نخر املن داریند باعث اکساب سعادت و نشاندن بادی: رفعت مندر تدبیر اول خصیصه: خلیله نلک استحصای مربوط
 جهت جامع: خلوت محمدیه علی مؤسسها افضل النجیه اولدینجی ملاحظه بله اکای بخت انتای قدیم و مضافانده واقع
 جمله عماد و صلح و میرزایان و امرا و سائر اشراف داعیان علی قدر مراتبهم اکرام و رعایت فقر و وضعفا و اعلای و اهالی اوزد نریه
 نشرجناح شفقت و صیانت همت تام ایدرن داخل حیطه: حکوم منکره اولون عموماً قبائل تانار و قاطبه: صفار و کبارن اصابت
 حوادث جریح کبر فاردن محفوظترین و خطه و غنای فریل عمار و فظانه منفرع اولون حالونکه نزد ایلمایکزه محتاج تعریف
 و بیان و کلد و ابلابن امانت کبری حکومتک بروق: میزان شرع بین ایفای لوازمه صرف جل مکت ایله سر

س: اوایل

حالا و قریبانی دولته خان دستماله حکم که
 و رفقا بعضکم فوق بعض درجات تقیضی اوزده خاندان مختد اورکان شاهان و دودمان مکت بنیان سربارانه فرم محبوب دست
 و موهبت ربانیه اولون مرتبه رفیع: خلوت محمدیه و درجه سابعه: امامت احمديه علی صاحبها افضل النجیه نلک تأسیس رکین دوام
 و استقرار و نهید اساس استرامه و استراری خلفا عین سلف نقاب اولود و انساب خانواده دولت عین و زراف انسال و اختلاف
 سلاطین سلطنتیه منن باز بسته اولوب بناء علی ذلک روحه ذات الاعضان نسل نیل خدیوان و درویش: ششعه الاقنان اصل اصیل
 تاجداره مزدن بر نهال نرس باغچه سرای عیالک فرکیدن ساحه: ریاض نبود و بایه فتن صحن جبر و جبر اولسنه کف نیاز و رجای عا
 مودعین مانند اوزان چنار و باسین: برافشته درگاه: دن العالمین اکین فخر تم خدیویم نلس نفاس اهل خلوص ایله عجمه: مقصود کافه
 مدین بالای شافع حصول کسایش بزر و شاهده تباکیر صبح امید ایله عبودت ماحول خیر خواهان دین و دولت منور و قرار اولون انبواب
 طفیان سه ماه رجبا نلک النبی جبارتیه خول ادای صلح صحن کاشن صلیب سیم: داوره مزدن سرباره: جلوت مودعین و درجه
 السلطان محمد عین اللهی بلطفه السرمه و رای سادات حرمی غنای صیانه دن قدم نهاده فخر ولادت و انوار سرور مقدم بیان نری
 جمله نلک کاسانه: قانونی شرع اضواء افتاب جنت الیمکن ناشی سکرا لیل القیم: انشاء: معدن انبیا نلک: درون و بیرون و مجمع ملایک
 نه نشانه مزدن بر معناد قدیم اجرای رسوم سرباکین: انشعای جوی اوامر عید منزه و ابعای اولوب جناب جودوت نصایر و کزلک: سلا خطه قریب

[illegible]

حاجه فرماي خطه: قريم حيد و نانو دوسرې

جناب امارتاج اباالمنصب دولت انتخاب ذوالقدر اتم و الفواو نيم علم اواز خط: شهادت کبر ناز عرصه: جلالت سوله: خاندان خاني تقاوه دوله
البحاني حلاله فرماني اولون دولته کاي خان دامت معاليه سلال اتحيات صافيات شاهانه و زول شهبات طببات بادشاهانه که مجرای نوحه بیکان
خسروانه و عین نو و فیض اقدان شهر باران دن جاري در ابر و اشراق کنند قد نصکه معلوم بناهت رسوکه اولکه خطه قريم و جواي بند ساکن عمو اقبال نا اثار
ديانت شماران اموال و عوا و جوه و اساطين طرفه نون مقدم و مؤخر درگاه معدن بنا جسروانه بعث و شيردانان محضر نون و خصوصاً بوزن اقدومه خلفي
سلطه اکرام کشرتي خواص العظام برادران بناهت نشا خرقه اعلاي شهباز کرای سلطان و نورالدين مبارک کرای سلطان زید عوهار و طریقت
نجای اوجاخذن حلاله قاصد کرای خانی عمن العلماء المحققین مولانا فیض ابرو زید عمو و اوجا فرما: اربعه: شير نيان دن محمد شاه ميرزا و نيمور شاه مرزا
و حاجی کرای ميرزا و قيا ميرزا و اغوات قريم دن سابقا سرخا دن خانی محمد اغا و عوض اغا و سابقا قاضي: سلطان عبدالرحمن زید عمو و اوجا و ميرزا
علي ميرزا و قبله شاه ميرزا و سجود اراستند احمد شاه ميرزا و ارغون اراستند محمد شاه ميرزا و قاضي و غنی قبله سندن اوراق حاجی ميرزا ویدکی و غنی
قبله سندن علي ميرزا و بديصان قبله سندن قنای ميرزا ايله تکرار ارسال قلدان محضر عامه ايله محاضر مذکورده بی مصدق خانان سابق و طبیب
چنگیز نیک محضر کري مفاهمین مذبذغ مطالب و تمسنانک مجموعه اطلاع داورانم محیط و شامل و لغله ماده: مطلوبه و تمسنان سازه لرینان
اقتضای ایدن اجوبی بی بوند سکوه سلطان مشارالیهما ايله ایما و اشعار اولنه جفی مقدر اولوب و دولت سماء ملوکانه از امام المومنین و خلیفه المومنین اولون جهتله بقضای
مصلحه شروطنده اگر چه قريم ماده سبی درج و تصریح اولوب کن ذات معدن سماء ملوکانه از امام المومنین و خلیفه المومنین اولون جهتله بقضای
شریعت غرا شعوب دودمان چنگیز دن کنور قريم متکاپیری شریین البحاني اوله جو خان حماست عنوانک تخفیف رستنا سبی حصی مقصود
عمد: شهر باران مرزا ولد فی مضمون عهدنامه دن مقفهم اولدیغدن بنقه دولت عبد مزده مقفهم رسیده مصلحتدارین بوماده صنعت و بر بلو تقریر بریده
فلد مارشال ارسال اولدی و دولتی طرفه خبر در رسیده ایدر طور بی سندن کندوب اعطا ایدکی رخصت کاکلی بیضیم حوت عبد مرزا
بمقوله امور شرعی سنده رسیده ایدر طور بی سندن قطعاً داخله کای اولدیغنی متضمن مصلحتدار مومنی لیهان و بر دکی مهور و مضی و مومنی سندن

شاعت واعلافت قلوب مومنین ورفقه موحرین نو مسر خالقا واما بنعمه دبك فحدث امرينجا جبرائله فمابعد جناب خلد قما بل اسم
دوس منابره ببرائ نقیب غاذاها بدت بکرا و لحن اوزده زیر کین حکومت خانلرنه اولک مکن فریم و سائر نانا دانسانه افغ جوی رف
خطا سنه نبیه و فقهیم ابلکر ایچون لبو فانه هابون موته مقرونم نرفا فزای صدودا و لوب
ایمیدی مولود لوازم ثابای حضرت کبریا و باقای مراسم حمد و تحسنا جناب و اهاب العطا یا دن صکره بوخبر کون غفری خطه حکوملرنه
اولدن فریم مکنی و سائر نانا دانسانه واقع بلاد و قبضانه مقیم علما و خطا و اشرف و اهالی و برابره اعلا و شاعت و فمابعد جناب خلد
شاهان ملک نام نای و اسم سامعینی دوس منابره خطابه غازی لقبیله یاد و نوزکا و اندر و ب و بنو فقی الله غالی عو و ادوی هابونم
لبو ماه محرم الحرام یکوی برنجی یوم مباد جمعده اسانجی معبرین عبود و اعدای دین مبین اولدن مسقول و کافع اولندا و نوزکده
و غریب انصافه بعاینه الرجا الحمد مراد عین خاصینک فادع و بلدانی فخی ضمیمه ممالک کشود کبر شهنشا هانم اونی غنایله نور و نصرت
دین مبین و دایما خیر و بر سر کون ایچون جمله دن استعجاب دعوات خیریه مباد و ف و جناب نغم الما بکون مامول منتظر ملوکام
اولدن مائید و حه بی وجوده کفیک فوق الحدو الغاء هت و نزل مقدر و بر حق فزده سبب نرا بر نوحاف مکت غایاف خیر و ارم
اولوا و احوال و طور حسنه بی نوبه ابراز و ظاهره تا رفیقینه قوف و بقات ابله سر

طرف مایون حضرت جهاندارین جدا و توفیق فی حضرتین بایمان نه مایون متعززون و مود مسید

[illegible]

تخیر و استادن کیفیت بالجه معلوم علم عطف شول خبریانه فرا و لغت بعونه و کرمه تعالی بگویند جائز اوله قری فوز و لغت و اغور
دین بسینه فوق الممول ظهور و وقوع بولای و کسیر و مظهرانه و غیره تریج خاصه جنب خلافتنامه و عامه عباد مؤمنین سرور و جهور و محصور
حاصل اوله جنب سهل القعاب و اربند و جوب و حبس و اب و جهور و بونوی بولای دخی سبیل دین بسین بگویند بجه بجه مس عی جمله لره و موق ایام این
چنانکه کرده افتاب جهاناب نوازش و انتفات ملوکانه خبر نو افکن و بکار بیکرای غایت شایان فر موج زن اولوب عواطف عی خسرانه و عواطف
سینه خدیوانه فردی سموره قبو بر نوب خفت مورث البهجت سلفانی و بر بقیه رصع نغاف شمیر عدد و ترمیر حافی و کز که بر قطعه نبر کش و شمشیر
صافقرا و ترمیرین فرق جلاست فرنگز ایچوی بر جفت مجور سرخوش کشورستان و عزیزه مکارم و فضا شایان فردی عن لغت بزرگه ایچو جان بکر
و امر و ایامی قال فی و رای صوابه شای بکیندی اوز به مساعی محمد و حسنی ظهوری مکره کلاهی تحریر انکودی معلوم هما بونیم اولای قاعای سلفانی
سلفین مائره و تقسیم ایچون الکیمه ایچو عطیه و غایت ملوکانه ام اوله بونیم غیری مباحی بسنه و میان بسنه امر ملای و عکس اوله رفی بوغرا ده سنی
و اجتهاد ایدن موی الیه قاعای سلفانی و سلفین و مرزایان شجاعت نهاد و سلفی ایضا ایزله علی قدر طبقاتهم ایس واک ایچوی
ایچو کورک و تیش درت عدد دفع زاهره ملوکانه انعم را شبنامه هما بونیم ملافت ششونیم اصدار اولوب تبلیع و ایضالی خفته یوز
بود دفعه جنب ایچو بندیه اعاده و امر اولای دین کاتیکز موی الیه ایچو ارسل اولمشه و وصوله سز که خان واکان مش را ایچو سز
سینه فردی استقبال ایدوب خاصه جان بکره احبابی بادش بانه مرز اولای خفت جز بومی و دوش جلاست پوشکزه اکت و مصمم نهنگ انعم و تیش
و شمشیر کش نیرا نظم ملوکانه فردی دخی میاج تمیکره بند و پیرا و سرخوش جیت و ابتهجی زبور تاج بهجت افزا و عطیه هما بونیم انداخته کیمه ملافت بر
ازطه رب است و فی موی الیه قاعای سلفانی و سلفین سز به احسان هما بونیم اولای خلق فاخره خزه اک و عطیه پادشاه مرز اولای الکیمه
ایچو ای تقسیم و اعطای ایدوب دفعه رفت و دفعه زاهره سز به فردی دخی معیکزه بونیم امر و پیرا ایچو سز به رای رزین ایچو بونیم اوزره بقدر
مراتبهم ایس واک اوله قدر ملوکانه مودع و جیت باهر المیکدی اولای کومر کرانه ای شجاعت و شهادت و رموز طینت لازم الکیمه متری اولای
خجبت غیرت و جلاست و مقتضای عهده است و مرز اسندی محول اولای اوله قدره دایر امور و خطوبه عیله و کمال انهم و دقت و بینه سحانه و قاعای
سجیح سز لیت لغت ردیف حضرت خیر السین ایدو وزیر اعظم ستوده شیم و کیک ملوک جلیل الهم و سردار اکرم منصور العلم الحج محمد بن پادشاه
ادام ایضالی اجلاله و مقام باقیبیدار و اقبال دخی اشیو و مبارکه ذی القدر تک اولن سز بونیم کونی انسانه سعادت اشیو مددی رودی
همایونده حرکت و غایت ابره کجی محقق و مقرر اوله قدره سردار اکرم مش رای و اربند ایدرک حفظ و خواست قلع و لکای و مدافع اعدایه بدل جلاست و ان شایر
وقت و حال ایچو اولان حالای پیرای کز لره ایشی و اربند ایدرک حفظ و خواست قلع و لکای و مدافع اعدایه بدل جلاست و ان شایر
الکیمه ایضالی رودی هما بونیم اوله قدره و ایدرک مودع و جیت باهر المیکدی اولای کومر کرانه ای شجاعت و شهادت و رموز طینت لازم الکیمه متری اولای
حضرت رب عنوره استاد ایدو موی دین و دولت عیوم اولای کومر کرانه ای شجاعت و شهادت و رموز طینت لازم الکیمه متری اولای
الی انقراض الدورانی سبب جهور و سرور علم اسلامیای اوله جنب نجه فتوحات جلیل لره موقی اوله قدره و ایدرک مودع و جیت باهر المیکدی اولای
و دشمن و بینه کیفیت حرکات و سکن ترمیر بر طرفین استشار دخی حال اوله قدره و وقوع بولای حافی تخیر و اشعاره و جلاست و تبابید دین
بسین و کیکل موی سلفیت ایدرک نیرنده شمار و نور غیرت و جلاست ایدرک

ف (اول د)

اوزره ایکن بر قاج کنه دی برو مسکو کفره شکس جبر و تفتیق علیه بعضی کفره مسفور به لا علاج
 و بعضی دولت علیه ایله طامصاف اوزره اولدقنی بیای ابر کفره نبی جمله سی نقض عهد ایش اولدق
 شمدیکی حاله لهلو اوزر لرینه شمره عا سفر بها بوی لازم کلمه کبی شیخ الاسلام و مفتی الانام جنبه حاضر اولدق
 حاله جواب ویردکری اجلدی انجی شمردی مسکو کفره سی مکنته جابول واقین ارباب قرا و بقاع و قصبه کرب
 تحنوب و انشیا و ذخایر لرین غزاه موحدینه اخذ انیدر مک اید کرکی کبی انتقام المغه و کوکل برکلی اید دشمن دین
 و دولتم اولای مسکو کفره سنه رحنه ایکنه و اسلاف کرامت زن زیاده خذات بسندیده ظهور به رضا الله موافق
 اعمال و موجوده کتور مکله و عای خیر ملوکانه نامل اولمغه زیاده عبرت و هیئت ایلر سنه
 فی او اوسط ۱۸۶۵

طرف بهایون حضرت جهاناریدی جان و قریحی جنایه نایله بهایونکس و دمسیر

بعد الاقرب ستر که حاجی هیئت عنوان مشایره سر بود فو طر کزدی درگاه معالی پناه خسروانه مره عرض و تقدیم ایلر لیکر
 تحریکات شهت دانم که احوال کوی دیوان بهایونکس و انوب دیوان کتبی خدمت کزده اولای عسبر سیم زیاده برید وارد
 واصل و مفهوم جهاد و مسومنده مندرج و مندرج اولان تیر شیر صلیح لایحه فو طر کزدی علم شریف عالم محیط پادشاه فرمال
 و لاحق اولدق جناب نعم الدار بیک جبین شهت کلمین خایه ندر ملعه ریز اولای انوار صدق و فتوت مبتغاسی اوزره رهبری
 توفیق نصرت رفیق اید بر خوی رحمت احتضای فضل اسد الجا بدین علی القادرین اجرا عظیمه تحنه النجا و بالذات اعواز فضل غزای کون
 معیت قایم ایلر جمع داشت و ایدین سیدین عزیزت قشایر و انوار عدو شکار و ستر عسک کر نصرت مظاہر اید به رمضان
 شریفک ان بشیخی انشین کولای باطن نام حکم بعد اوسول معینکده موجود عسکر نصرت موعود دین اولور کونجی انجاوز مردمت از انتخاب
 دایه قولر بی تربیت و تسیر و سزونی باقی عسکر کیز اید در لرینجی نقیب و من یوکل علی اسد فوجیه کلام کثرت نصیبی اوزره هر حاله
 متوکل علی اسد اولر ق طرف طرف مایک عدوی بهجوم و سکن ساعت مقداری مسافه مخدیه دار بنجه اقبین اولر ق اون بش
 علی التوالی کفار دوزخ قراره ایصال خاره اقوام و اون بیکدن منجا و کفره انم طوعه شمشیر انتقام و صفار رجال و سواد لرین
 بری بیکه مقداری کفره مکمل شمشیر غزاه عدو شکار و بشیر یوز بیکر جانلی یوز عدد قزای معصوده و بنجه کین و قالیج قبیله لیکری قزای موضع
 محصنه لری بهرم و تحنوب و در و نرنج بونای ذخایر و افره له اخلاق بان ر و ب و جهله غزاه شجاعت نه و مظهر غایم به شمار و بجه وند
 مویشی دیوانه تری اخذ و ضبط و تلفه و رر سیه قلمننجی اولای مرحولت و ادخای حوادث و لاسوت نام اوج عدد طعه به معنی و مالک
 و دشمنک سائر محکمرین معمر اولر قی مشهور و محقق اولای قزای و نواحی بالکله انا رعایا تری عاری اولر قی و حتی سبوف نام قلعه نکست
 و اردوشی اوزرینه بهجوم و دویج اولر قی کین قلع در و نرنج اولای کفره بخرو قلع دی خروج و مقابلیه جبارت ایدر میوب مجد بقالی
 داد اوزره عدو و خسارت ایصال و تحریب دار و دیار کفار اولر قی فکره ماه شوال لیکر مک اولر قی بوم مبارک تمسده بالجه
 غزاه اسلام اید منصور و مظهر و متبها فو طر کزدی و سول و نزل کسر اولر قی بوم کل فرورده سابر کسر حواس اولر قی و سائر

شاهنشاهی و تو فریم خانی فرمیدای خانی بنده لرینه باز میاید نامه بهما بفرستد صورتی در فی ۱۸۴۰

بعد الاق

سز که خان مشایخ سرخان بکر اسل جنگیر به یک نامداری اولدیفیه بنام هر حمله دین و دولت علیه به نافع و رضای
 بین اقتضای یادش نامه موافق حضرت ظهوری مامول بهایونم و عقل و فکر حسن تدبیر بکبر محب و معلوم
 ملوکا نام اولوب و بو ائشاده دشمن دین و عدوی رب العالمین اولان مسفوکفره سی نقص عهد ایبری ظاهر و آشکار
 اولدیفیه اجلدن انش اسرار حسن بویه صراحت نقص عهده جب رت ایبری سبیده قرین قهراری و عسکر اسلام
 منصور و نظیر اوله جفی الطاف الهیه و حج مجروح و در انجی سز که بوطرفه مذکره اولدیفیه اوزره بر مقتضای شیع
 قویم اتفاق ارای علی عظام و ارباب مشورت رجل دولت ابر قیام اید اول بهارده دشمن و نیک استیضای
 نیت صادق سبیده سفرهایون نصر کفر و نم تحقیق و مقدر و فاتحه سی قرانت اولدیفیه بنام اناطولی و روم ابدی
 وزرای عظام و میر میراج و ستر اصناف عسکر نور زوده اوزره صحرا شده اردوی بهایونم و سرحد و قریب
 طرفه و ارمق اوزره مامور اولدیه جناب شیعیت انصاف بعونه تعالی مقدر حکوم شکره و اصل اولدیزون صکره طوائف
 تازی جمع و ترتیب و حین اقتضای عملی کیفیه بالمش خه سز اولای بنیه بهایونم اوزره حرف قدرت اکبر ایچی
 حاضه اشبونا نه بهایونم شرف صدور اولوب سلطان جنگیر به و میرزا باهی و معبک زده اولای فرق عدد برای
 سکا نری و قفای و نوز الدین سخط ندریه معاد اولدیفیه وجهه احی اولان عطیه حسن و ایم جناب بکر اسل
 اولونج حسبه رای و اراده کنه اوزره الباس ایچی الی عدد و خلعت دخی غایت ملوکا نام اولدیه بودفیه
 اید طرفه ارسل اولونج در ایبری بسلا نه اسر تعالی سز خانی به قعود و عطیه ملوکا نام موی الهیه تسلیم و خلعت اید
 و شریفنا ترین ایدرب زمانیه ده قریب خانری با کز سلطان جنگیر به و امرا اشیریه و میرزا باهی
 و روسای عسکر تاتار اید مسفوکفره سی شکست و ملک ندریه بغا و غارت و نا و صبا غریبی اسیر انجلیه
 سزرت و نیک نام تحصیل مباردت اید کفری کبی جناب غیرت انصاف کز اسلام حبت انصاف بکر زاده
 حرف قدرت و نبل حاصل گنت ایدرب و اکتم زده مرکز اولای غیرت و شای شجاعت و فتوی اظهار و هر
 سز اولای و صایای شهنشاهی می فکر و خیال ایدر کت عسکر تاتار عدد و شکاری اقتضای وقت و حاله کوره
 بنده عسکر اولای وزیر علی یشت و سائر اولو ایدره اولای قعه لر فی نظریه مکانیه و خیبره و حین اقتضای
 اتفاق اوزره حرکت همت ایدر سز و دولت علیه مزایم اهلویانه کسی قار لویه مصطفی سز به بر مصفا

ارسال کر ای خان با مراد نقالی حول اجل سما سید بوشانده غارم دارالقرار اولدین جبری بود فیه دارد و حساب
سعادتمند بکزد و دودمان شجاعت نشان جنگیزه نمک ارشد و امداری اولوب محسن اخلاق قطره ابر موصوف
ورزش جوئی دولت علم ابر معروف و نامینه سعادت با بهره کرده آثار قوت ربانیت ظاهر و رضای بهمن اوقتی
ملوکانه مزه مطابین حرکات پسندین ابرازینه استعداد بکزد باهر و تودیع عهد امانت و بسا لکن فلان تنسین امور
رعیت و ملکات و توفیق شرط مصالحه و سامان زبور کتابه اشعار و ثبت صحیف لیل و نهار اولوب مساعی
جبهه الانار اظهارینه بذل و سع و اقتدار و سعی بیسار اینجک لواج احوال خیریت معاکرده بدبار اولغله لیا جکرده
بهر زخار مکارم شعار خسر وانه مزموج انکیز و سحاب افضل بهمال خد بوانه مز علفیت ربز اولوب عوارف سینه
ملوکانه مزون قرینجی جنب نم الماکیزه توجیه و احسان و اولدینجی حاوی برات بهجت ابات جهاندارانه مز
شرف افزای تسلیم و اعلا و شرفیات سینه ملوکانه مزون شعار جلالت حانرا ان خاندن اولان بر سوره فداق
و سر اسره و دخته بر لب سوره و سر اسره و خلعت مورث المرسط طانی و ایکی قطعه مرصع طوب سر غوغ بهجت
افروز جهان بانی و بر قطع مرصع تبرکش ثریا و شش خاقان و بر قطع شمشیر طغر تاغیر خسته وانی و خاقانه جنبکزه عطیه
همایونزدن اولون اوزره درت بیک عدد و دینار خالص العیار اعطا و حال و شش لکن تطیف و اعلا فلفغین
اشبوانه همایونزدن اصدار و تبلیغه مامور ابوار اول و شش لکن الوصول احسان همایونزدن اولان
تشریفات ملوکانه مز خط و املا و تقطیع و احاطه الیه بعد الاستقبال خلعت سینه ملوکانه مز زبور و شش استبها و مرغ
میان نشانی بر باریه تاج انبهاج و تبرکش شمشیر شاه فرما و غنی ارباش میان مغرحت و مهابت و عطیه بهر مز
زبور حبیب افشار ایدوب مادامکه جنب صداقت ماکزدن مامول طبع همایون الهام مقرون تاجداری و ملحوظ خاطر
فیض مظا هر ملوکانه مز اوزره تنظیم امور ملکات و ترفیه قلوب ضعیف رعیت و علی الخصوص سلطنت سینه ابری
الاستمار مز ابر روسیه دولتی و که جمهوری بنینج منعقد و شاکه اولان مصالحه مزوب خبریه بک شرط و قبول
و دوستی شایان معامله بهجواریه بک مراسم و لوازمه کما میبنی رعایت اولدین حرکات مرضیه کز جوده کر
ساحه ظهور اولدین ذات معالی صفا نمک سینه بند خانی و ابریکه سعادت کما بنینج بر دوام و ابد قیام اوله جکرده شنبه
اولمغله عینه نقالی مفر حکومتکزه بعد القعود قاطنین الکاء قریم اولان جمله علما و صلحا و میرزا بان و امرا و اسرار اشراف
و اعیانه علی قدر مراتبهم اکرام و تقرا و ضعیف و جوده مضارون حمایت و صبانته جذام و تمار لحدن کمال تصور دن
زیاده اسامیل و اقتران اسکلر لینه و خواجه بک لیمانته ذخیره نقل و الحقد اسکلر لیده قطع اولان قیامت اوزره
بیج انیدر بلوب استبانته سعادت سینه مزینسی و اقدام و همواره نشره مائز عدالت ابر نظام مملکت و زیر کین حکومت
و داخل حوزه مطا و عکزده اولان کافه قبایل تمار و قاطبه صغار و کبار و بالخصوص نوغانلویان و ایالی و قویان
و دیار بیک خط و در لحدن و اقتصاد اوزره تالیف و استمالندن دقت و اهتمام و مغایر شرط و عهود
حوکاترن جیکشک منع و تحذیر اینه بذل معذرت و الحاصل جنب شهامت ماکزدن مامول اولدینجی و هم
لازمه شان قوت و مقتضای عنوان حکومت اولان ضبط سر رشته کافه نظام و حفظ شرط مصالحه مملکت
انجامه صرف میل بهمت ایمی سر سوبه به سر

فی اوائل
م

[illegible]

طرف پادشاه حضرت جهاندار پادشاه بود و در کتب مجرب و افریختی نمانی توجیه و احسان پیر پادشاه فیضی است بهی سلاطین ای خاندان
نزداد و مقصود کرای خان حضرت مرید پادشاه پیر پادشاه است و مقصود پادشاه

جناب امارت نصیب سعادت کتب دولت انساب و القدر الماتم و الفخر الماتم علم فرائد
حظ شہنت یکم تاز عرصہ جلالت سلا خاندان خانی لغزو و دوران الجانی سلطانین جلیلیہ بہت ارشدی
قلعہ اولوب بودفعہ قمرنجی مجد و اکند و یہ توجہ و احسان بادشاہ نام اولان سلامت کرای خان زادہ مقصود و کراخان
وامت معالہ توفیق رفیع ہایون واصل و لیجی معلوم اولاکہ بوندن مقدم قمرنجی لمعی کند و یہ توجہ و احسان شہنشاہ نام اولان

استحصال مراضی میامن اقتضای داورانه مزده ثبت جریج روزگار اوله بق مسعی اجمیله الآثار اظهارینه بذل جهد و بهمت ابره جگر لواج
 احوال جیریت ماکزودن ظاهر و بعدیدار اولقدن بمشی عوارف بهیه خسر وانه مزودن علی و مد العا و نشر نفیات سبیه و عطا یای حلیله بن ایزد
 ووشا استحقاق و استیبا لکر ترنیز و نشر نف و ملکان و منزه لکر اعلا و تطیبت خمنده قهریم خانلی و فی کلکان جناب سعادت ماب خانیکره
 و مقدر قندب متبجا و کرامت حکومته ماکزودن عود و انصراف اوله بیکره بنار اول طرفین اقتضای ایزد ابره البس ایچون احتیاطیکری
 عمد و قلع متنوعه و فی اعلا و هابونم اولمغین ابدی مزید شوق و انخیز اید معززا مفر حکومته اولان قریبه تحریک رکاب معاودت
 و بر سرعت اول باغچه سرانیه و صوله سرعت و قلع شاهانه می رضا کر اوزره خدماتی برونانه بعدا لابس قلم و حکومته اولان
 تعلیم قریم و طفا کتک و ابسته رای رزین استقامت قریبیری اولان خصوص صدق طریقہ اعتدال حسن ارتباط و قلع ایستقامت
 خرم و احتیاط اوزره اظهار حاکمات مشکوره منبصره و الطوار مرصیه لرینه موافق ابراز وضع خیر خواهان اید بونون بوبد و فی هر حال تحصیل
 رضای مین اقتضای ملوکانه مزده سعی و بهمت و نفقا و ضعفای وجوه مضرت و لغدیرن حمایت و صیانت و جملہ حقیرین معامله بجا
 اظهارینه نثار جهد و کنت و اعظم امور سلطنت سبیه مزودن اولان بوجای جانلر نون و تا تار لقدن بوا یامده کشت و وفرت اوزره
 استانه علیه رسوق و تسیر ذخایره کافی اول صرف اعتدال غیرت و سوقی مطیبه وقت و بهمت و الحمد و اولان روسیه دولتی
 و لاجرم و کینت مستحکم اولان شروط مصالحه لرینه مخالف وضع و حرکت ظهور ایلما سینه و استقرار نظام مملکت حسن اتمام رسوای کلان
 و هر اورد و استجلا ب دعوات جیریه و بادیانه مزده سبب و وسیله اوله جی ناز جلیله و ملحوظه ابرازنه اقوام و جمیت و صرف
 اتمام و قمریت اید سینه شود بیکسر

۱۷۹
۲
۱۷۹

مطرف بهایون حضرت جهانزادین بودقه کند و به مجده و قریب خانق توجیه و حسن ابویون خان اسبق ارسلان کرانی خان جعفر زینه
 باریجی نامه بهایون مسوده سید

جناب آمارغاب ابالت نصایب سعادت کتاب دولت انتساب ذو القدر الامم و الفخر الامم علم افراز خطه شهابت کیمار عظمه
 سلامه خاندان خانی نقاوه و دوام ابغای سلطین جیکیزیک ایشی سابقا قریب خانق اولوب بودقه قریب خانق مجده و کزیزیک
 و حسن باوشا بایم اولان ارسلانکرای خان و امت معالیه توفیق رفیع جابونمز و صل و یمن معلوم اولاکه سکر که خان مشا رایسینر
 سیکرای خاندان رضای میامن اقتضای ملوکانه مزده موافق وضع و حرکت و مشکرا نه سکوک حسن سیرت ملحوظه سعادت خانی
 و شانی اعلا قند یغیدن بشعه محض کنونی قلیف و بالمواجهه تقیض اقتضای ایدن و جدایای هابونمی تقیض ایچون و عدلیه مزده دعوت و استقامت
 زیده نامل حسن معامله و اکرام شاهانه و بالکلہ متناساتی قرین سعادت ملوکانه مز اولقدن مسکره مزید عزت و منویله مفر حکومته
 ایدر شیکین کند و دین ملحوظ و نامول خسر وانه مز اولان الطوار مرغوبه فی اظهار ایدر میوب توفیه و قریبه هابونمز اولان مراد وده
 وزیر حکومته اولان طوائف تارک استقامتی اوزره ضبط و ربط و تار لقدن و الطرافه اولان سرحدات منصورم و جالبه حسن
 و افنده نشا محی ظاهر اولد یغیدن قطع نظر قانون قریم دولت علیه مرک خلافی رضای باوشا بانه مرک مغایری انما سادن قطع حال
 اولد یغیدن حسب الاقتضا عرفی ایجاب ایدوب و جناب سعادت بکزد و دوام شجاعت نشان جیکیزیک ایشی ارشد نامیده
 و الحمد شجاعت شغاری اولوب مقدما سینه خانیتم قیامکرا ایشا سندن محسن الطوار فطر بکر متفقاً سینه منظم و قیاسی امور عزت

کثرت اوزره بر سعت اول منعاف از خطا بر سوت و تیر بنه و تیران و تیرانه نعلنه لغایت تقید و اهدام و بر بکره فالغای و بر بکره کینه نعلن و تیر بنه را
 درین خطا بکره نعلن و نعلنه هر کجی خیارا بر بکره خلقعتی الیس و بعد برانرا خراج چون در دین اوزره اهدام ایدوب ز بر بکره حکم مکرزه اول و کله
 قابل آثار و بخصوص نعلن و اهلای اوبانک ضبط و در بکره حد نام و مغایر شرط و عهود و حرکات نعلن جمل سنان منع و تیر لرنه بول معدودت
 و اصل جنبه نعلن متا بکره نعلن منتظر اولدغی و چه اوزره لوزمه شایع شوق و تیر بنه و تیرانه حکم مکرزه اول و ضبط بر رسته نعلن و حفظ شرط معالیه
 و س ملت انجامه صرف حبل کنت ایلیر

حاره قریم خانی سلیم کرای خان دامت معالیه در دعوت شاهازی حاوی نام اهایون مسوده سید
 نذر خان مشا د الیه سعادتی انصاف فکران بعضا سده سمیت عدله مزه دعوت و منظور عین کرامت و عنایت قلندر سلطنت
 عادت حسنه ایتما و قواعد مستحسنه موهبت افزا سندن اولوب و با خصوص جناب سعادتی ما کرا فروخته جمل خانی
 ملوکانه و غرض بین حکومت صمیم خیر و ایدوب اولدوغی بیا شرف زیارت رکاب کا میاب بادشاه مز ایله مشرف و بالمشافهه جمل
 حکمت آرای خلوکانه مز ایله کوش هوش یکا نیکر مشفق قلندر ایدوب بوخده له در بار خود فقرا رشت شاهانه مزه تحریک رکاب
 ایلکزه اراده سینه شاهانه مز تعلق امیکس اشبونا نام اهایون مدو طمق و نمر اصداد و در ره معدله قومی باشلر نعلن خلیل پاشا زاده
 لهدام بجان ایلله آر تبال اولمشده لدی الوصول ایدوب قریم خان داخدا و خارجا ایدوب لوزم التوسیه سندن منظم و اکلی اربانه توصیه
 و اهل اولدقدن صکره بوخاندان حصین ایدوب کانه مزه اولون مودت خالصه کزی و جها عرص و اشعاده نیت حاب انجود ایلله
 ان شا الله تعالی متفر حکم مکرزه حرکت و صالت و سبکار آستانه سعادتی اشیان مزه حکم بول حمت و حیت ایلیر

الواسطه

طرف هاین حضرت شمش بیدن ملا قریم خانی اولان سلیم کرای خان دامت معالیه به مدقوا استانی علی کایوب خانی ایدوب قریم خانی
 بقاسنی محتوی یازین نام به یونان مسوده سید

جناب مارتاب ایلالت فضا ب سعادتی کتب دولت انساب ذوالقدر لایم و الفخر الاثم علم افراز خطه شهابت که ناز عرصه پنهانی خیارا
 سلا و خاندان خانی نقاره و دودمان ایلخان با فعل قریم خانی اولان سلیم کرای خان دامت معالیه توفیق رفیع هاین و اصل ایدوب معلوم اولدوغی
 ما کرا فروخته و چراغ دولت و خاصه غرض بین ذات خلافتن اولدوغی نعلن غیره سعادتی ایدوب فکران عقل و دانشی اولوب در خدمت
 صفات حاکمه مزه مودع اولان مایه استقامت و ایلالت و رایه جوهر فطانت و یکایت مقتضایه و تبره رفیه استقامت ایدوب
 و ایتد ایدوب قریم و حکم مکرزه شایع ایدوب اولدوغی و نصفتن و حمایت ضعا در عین صرف و سرجل جسته و بوجاق جان بکره نعلن و نامار ایدوب
 حد تصور دین بیرون سفاین ایدوب سوت و تیر بنه و تیرانه و ایلالت بوجاق و طوائف نعلن و ایلالت تنظیم امور لرنه و حبل قریم خانی ایدوب
 ظاهر و بیدار اولان مساعی جمیل کز رکمال صرافت و استقامت معروف حرکات پسندین کز و اصل سامع هاین اولدوغی بکمال لطافت
 سینه خسته و از مز ایدوب حال و شکر ترفیع و تیر بنه ایدوب سندن مرصع و در بار خلافتن مزه تحریک رکاب نهضت و عید لوزم و تیر بنه
 آرام و استراحت ایدوب حکم مکرزه اجراء و اسامی هاین نوازی و مهربانی اولدوغی حایر فطانت و سرت و سینه و خطوط سیرانی
 خلایق جلوه کرمه است و اولان اوضاع معروف و حرکات مقبول کز موافق طبع ایدوب مظهرش ایدوب اولوب بوزن بوزن و فی السلا مکرزه

طرف هابون خلوت قنبا همدن ارشد سلطین چکنیز به دن سلیمانی خان فریم خان لغی تجردا نوجیه واحسان قلند بی نصرت باد به حق

خداوند امانت آید ایالت نصب سعادت کتب دولت انج ذوالقدر الامم و الفکر الامم علم افزاد خط شامت کبد نادر عرصه جلاوت سلو له خا
 خط نقاره دودمان الخا اشد سلطین چکنیز به دن بود فیه فریم خان لغی مجددا کذویه احسان املا سلیمانی خان دامت معاکبه توضع دفع هابون وصل
 اولیج معلوم که اول که سلطنت فریم کرانی خان حادث سنه بنام مسند خان به ادق ابدلن برودن سی خلعی و منبانی اغرا و اغفال در به فریقه و
 بر بهانه ابله افلاق و لغو رعایتی ظلم و تعدیر خالی و میوه هوای فتنه منبت و خلعت شرع شریف و مغایر رضا هابون اوضاع و اطوار نانی
 و در انجا تجریم و فریقه مبارکت ابوب اسد و رایت انصاف عادت مرضیه از به مغایر دولت علیه له ایدیکه خلعت فقیله نای حد و حصری و لغو
 غیرت پیوده بیت المالی سلیمانی تلف و اضافتی موجب اید حق حاکمه نصرت و دولت علیه مله دول سی بدین متفق اول معاهد صلح
 فتنه و انحلالی مسندم اوله جن حاله بخیره جاد و غلبه مخصوص نانا لعدن بدری سنانه علیه له حلی مظلوم ملکانه اوله و خا بر کف
 دخی اغراض و تقاضای و غلبه به سنانه علت مسفله اولدنی شود و بیدار اولو و جفام خاندن تنزل و بعد ابله او کوالی هابون استقران
 و دفع مضرت و از تیر به همت والا همت ملوکانه مصر و قلیق اوزم و جناب سعادت نابکر دودرا چکنیز به نکی ارشد و نامدار و انجدرت
 اولو و محاسن خلعت دیکه ابله موسوف اولدیکه زن غیرت ذات ناصبه حاله شود و نای اوله خا نل رند و ناهت و دول سداد و ستمت
 متفصلا و طیفه دقت فوت و لوزمه ربه و نرنگز اوله نسبی امور رعیت و مملکت و محظوظه شروط مصالحه و سالک بول مقدر و محمود اوزر
 اوله جفکر و اصل مع ملوکانه اولدنی خود هابون مرز زبور کتا به استناد اوله جن مساعی جمیله از ناد اطرار به بدل و مع و قدر اید چکن
 مستطرات هابون اولدنی دولت علیه مزه دار واقع اوله خدمت مراد هابون مرز اوزر و دین و سلف ستوده اوصاف متلو حرکت و دول اطراف له
 مستحکم اوله شرائط مصالحه به رعیت و فقرای رعیتی حمایت و صیانت و اهالی قری مجریدن و افتوح و بغداد اها سینی پیوده رکنه و معقله
 زانکه انچه المقدن محاببت و استانه سعادت کثرت اوزر کوندر مکشی و دقت اولمن و شامای ش هانته می علی و فنی المراد اوله و اجرا بیکر
 شریطه حاکم ده بخار خاد کمادم بخار خسر وانه مزبج انکر اولو و عوادف سینه پادش هانته مرز فریم خان لغی تجردا اجناب سعادت کاب الخا بیکر
 نوجیه واحسان اولدنی نوجیه حاوی راق بحت آیات جانا بنام شرف افزای نظیر و امه و تشریفات سینه ملوکانه مرز برمود قلیات و رجب
 سراره و خنده شود و بر ساد خلعت حاکم الیج سلطانی و ایچ قطع مضع طوب نزع شغور افزو و جانا نای و قطع مضع کیش شرا و خا نای
 و بر قطع شمشیر عدد و بر شرو و خاصه جنا بکره علیه هابون مرز اولم اوزر بدین عدد و دیار خاکسار عباد اعطا و حال شاکر لطیف و اعلو ظمفین
 شهنشاه هابون مرزخی اصدار و بلخه مأمور ابله ارسل اولدنی دولی الوصول احن هابون مرز اوله تشریفات ملوکانه مرز خطوات
 نفظم و نفظم ابله بعد استقبالی خلعت سینه مرز زبور و شهنشاه و نزع نمش شاهی بریده تارکج ابتهاج و نیکش و نمش شانه مرز آرا سینه
 معاشرت و اعتبار و عطیه بهیه مرز زبور حبیل بغداد ابوج مالاکم شروط مر قومه اوزر جناب صد افتابکر دن مامل طبع هابون الیهم فرور
 اوزر تعلیم امور مملکت و زنده فقرای رعیت و علی الخصوص دولت عبدالام کفر از ابله دولت دوسیه و جمهور دلبو بندن متفق و متکد اوله مصالحه
 موافق نای شروط و قیودیه و در سلفه شایع مد هجر ابدی لوازمه کابینجی ملحت ابله حرکات مرضیه کز جلوه کر حله ظهور ام ذات
 معالی صفات کز مسند خاندن مستقر ام حکمره قطع استنباه اولیج و فطین الکاهی فریم اوله علما و صلحا و امرا و میرزا و سائر اشرف و اعیانه
 علی قدر مراتب اکرام و فقر و ضعفانی چوه مخردن حمایت و صیانت حسن اهتمام و همواره نیکو به عدالت ابله نظام مملکت و دفع مظالم اقدام تام و موسوم دیا
 کدو نر ایگزین مقدم ناما دعدن مقدار ضرور دن نایکه انچه اسکر لر نای فیل اولدنی فیانه قیاس ابله اسمعیل و افکاران کله لر نه و خواجه کچو لیامنه کثرت

خانیکرده مودع اولان مایه سقامت واصلت و وایه جوهر فطانت و بسالت مقضاسیغه
آثار آباء کرام حمیده المناقب کزده اقداسلاف صداقت اتصاف کزده طریقہ اینقه لرینه اهندا
ایله ظلم حکومت کزده نشر الوثه عدل و نصفیت و نثر نقدینه حایت ضعیفا و رعیتین و الخوص
جناب معالی مابکر دن مطلوبی شایه نه م و بودیغه طرف الخانیکرده و ارد اولون قائمه کزده
تخریر و اشعار و لذیغی اوزره بوجاق جانلرندن آستانه غریبه مه حد تصور دن بیرون سفاین
ایله سوق و تسبیح ذخایره و اهالی بوجاق و طوائف نوغایلو یانک تنظیم امور لرنن و نانا ر
ایله هلو بنلرندن واقع اولون منازعات و خصامک بطریق المصالحه حسن تدبیر لریله قطع
و حسم دشته خصام لرنده و دوستیه دولتی ایله مرتبط اولون عقد مصالحه ممدوده نلک عطفه
شروط و مرععات اوزمه قیودنک ظاهر و بدید اولون مسامحی عیبه کز و کمال صداقت و استقامت
مقرول حرکات بسندیک کز و بوخلولک بوجاقون قرارگاه خانیلری اولون جانب قریبه صرف
زمانم عودنه آماده اولد یغیر بلکله معلوم هایون خسروانده م اولوج بوبادین قارحوالک
حرکات متبصرانه ایله تحصیل اسباب رضای هایون پادشاهانده م التزامنه می و اهتیا مکر
ساخته نزد هایونک مرضی و مشکور او یغیر غیر بعد ایوم دخی اسلاف عادات اتصاف کزده
زیاده دین و دولت عیبه مه موافق و رضای عین اقتضای شایه نه مه مطابق مفاد خدیله
و آثار جمیله بی وجوده کتور مکر ملحوظ طبع صفا انطباع خدیوانه م اعلیٰ عیبه عواطف کامله فر
نهمیاری و عوارف شامله ناجدار یزدن فریم خانقاهی کاکان جناب الخانیکرده ابقا و مقرر
قتلغده ابقا کزی حاوی برات بخت آیات جهانانده م شرف اقرا ی صدور و امل و نشر فایده
ملوکانه مزدن ستور فائض السروره قیو برنوب و بر ساره خدیو موردی البیج سرتانی و بر
قبایق و بر محو هر سرعوج شهنشاهی و بر قضا مریضه شمشیر بارقه نظر خسروانی و بر قطعه عرض
تبرکنی نریاوش خاقانی و خاصه جناب الخانیکرده عطیه هایونم اولقا اوزره درق بیک دنیار
خالصی اعیار پادشاهی اعطا ایله حال خانیکرده لطیف و تدبیر و اولجل الوعیاط علوق ملو قه
شاهانه ایچون یکر می نوب خلع متنوعه دخی ضم و تسبیح و لکون شایه نه هایون ملو قه
ایله ارسال الفیض دردی الوصول احسان هایونم اولون خلعت فاخره
تبلیغنه ماخورد
و کسوف زاهره می تقدیم خطوط تعظیم و جلول ایله بعد الاستقبال خلعت سینه می زور دون
و قیبا قه محو هر سرعوج شهنشاهی و برایه بخش تارک ابتهاج و تبرکنی شاهانده می دخی آرایش میان مفاد
و اختیار و عطیه بهینه خسروانده می نادره حبیب افشار و خلع سائره می دخی رضا کز اوزره
خدمانک بونا نلره اباسی ایدوی تحریر کز اوزره آما ده غریبه او یغیر نه برساعت اول مقرر
حکومتک و صوله مسامحت و قلم و حکم متکر اولون اقلیم قریم و ملحقانک وابسته رای در
استقامت قریلری اولون خصوص لرنن طریقہ اعتدال حسن ارتباط و قاعده اینقه عزم و احتیاط
اوزره حرکات مشکور متبصرانه و غلبه دلی ظهوره کلون اطوار مرضیه لرینه موافق خیریه
حرکت ایله بوندن بویله دخی هر حالک تحصیل رضای عین اقتضای ملوکانه مه می و همت و اعظم

کسر ایندکده صکر فیما بعد بعد نالونای و سائر افراد ناسان شکایت و استعاضه از یاری ناسان استعداده و اوقات برشته
 ظهور ابرایسه طرف نمایندند بخواهد تعیین اولن جق سرعک سلطان معرفت لوزم کلندر بای حال تخصیص و احسان تسلیم
 و غنیمت کاره کمال اهتمام و دقت اولن و غنیمت دلی نادر قرین نکل اولنک ذخایر دلی غیری کافی الوقت بیدر جق
 دلو قطع ذخایر کندید اقراج و اسکله لره سوه و ارسال ابلای خصوصاً بوجاق سرعک علی وجه الوهتام بنید اکید ضمیمه
 مقر حکومتک اولون باغی سرانیه تحریک رکاب عزیمت و هر حاله امر کرده مستحق و ذاکر زده مستند اولو بفرکه بناء قلم و حکومت
 اولون اقلیم قریم و سلطنتک تنظیم و تسویه اموری و ایستاده رأی دین استقامت قرینلری اولغه هر خصوصه طریق حسن
 اعتدال و قاعده ایغه هزم و احتیاط اوزره مرکبان مسکوره و اطوار رضیه مرغوبه ابراز نه نار جل همت و بالخصوصی روم ایستاده
 واقع سلو طین جنگیدیه ناک باعث اختلال نظام ممکت و بادی تفریق و تنفیر قلبی رعیت اولون حالونک احتراز و محاببت
 ایللرینه و لائقه ناکار دیک بعضیلرینک جاکید ضمیر لری اولون افکار فاسده دیک توفی و مباحد نلرینه و من کل الوجوه فقرای
 رعیتک تخصیص اسباب امنیت و راحتلرینه و بالخصوصی حیطة حکومتک زده اولون علما و صلحا و امرا و میرزا باک و سائر اشراف
 و اعیان علی قدر مراتب احترام و نوازی ایله فقر و ضعفای و جوه نقد یاندر حمایت و مسیحت و هدیه خیرات عدالت و محافظه حدود
 سلم و مصافاة رعایت و تخصیص روسیه دولتی سیانده مستحکم اولون مصالح ناک علی الذلوم اجرای براه و لوازمه اعتنا و دقت
 ضمیمه مساعی مرضیه الوتار افکار و التزامیه فیما بعد دلی تخصیص رضای بنی اقتضای ملوکانه مزه سعی و همت و هر امره استیلا
 مرضی شاهانه مزه سبب و وسیله اوله جق آثار جمیله منحوتة افکار بینه نادر نقدیده حجت و شوق ایدر سید

اولون

لهای فرادین حاجی کرای سلطانان غنیمت ایدر جان محمد قلیک زده یاندر جانم جلیلری و سلطانان توفیق ایدر جانم
 اقامت و سوزن و فرقه تعلق و کز یاندر جانم غنیمت فریم کرای خان دامت و ایله فان غنیمت ایدر جانم
 کدوبه نشریات هابون ارساله منحوت غنیمت بخش اولون قامله و هابون

جناب امارت ناب ایاکت نصاب عادت کتساب ذو سدر الوتم و الفخر الوتم علم افرا خطه شهادت بکه تاد عرصه
 جلادت سلوک خاندان خانی نقاوه دودمان الخانی بالفعیل فریم خانی اولون فریم کرای خان دامت معالیه غنیمت غنیمت
 و تسلیمات عهد ناکه محض غنیمت بادشاهین صادر اولور مطالم عند قدن صکر معلوم اولور که جناب عادت ناکر افروخته
 چراغ دولت خواصه غرض عین ذات خلوت و اولوب ترفع شان و عزت اکر اکراده سید اعیان جمیل و والای خانات دلی
 حجت بوش الخانیکه محمل و لئالین بر وجه اهلیت فاکنلر لومع و درخشان اولون انوار نجابت جلادت و فاد اصا
 و نایه تقضا سنج و تبره و ضمه و اسلاف صداقت اقتضا کفره اقتدا ایدر قلم و حکومتک اولون مملکت قریم و خفانه نشر افار
 نصفت مهورت و با خصوص بوزن مغربله دفع مکاتبت و بصل نظام ولایت و انجا بچون اهالی قریمک اغوات و اکر
 بوجا و طرفه حرکت و تحریک سلسله استدلال کفره لمر طرفه فرادین حاجی کرای سلطانان قلمین و قالیغی ایدر با بخره جلیلی و غنیمت
 اقامت ایندلی و ایفا دنا رة شفا و فساد دینی ایدر غنیمت ایدر سابقا افکرمان محافض جان محمد کلک و غنای قضا و کرها
 دامن عفونته النجا و فریه کونولری نخی خصوصیه و بوجا و حوالی مرزوره فان استیصال حسن نظر مناه و اها لیسک لرسنقا
 اس و در فاهیدنه اعمال حسن تدبیر و در وقت و صرف جل همت و اجرا حسن سیاست ایدر قلوب کسان مسلکی ناکلف و نسیبه و طرفین
 بوجا قدن و ناکار قدن سکله لره سوه و خبریه و دلی قوه مابرا دزل اجتهاد کز و سعی و فدا کز دستور اکرم مشیر افخم فاعلم مناظم

دای درین ایالت بکریه نفوذ و نفوذ هر چه اختیار و هر دیر سر خلقی الباس و بعد برات اخراجی بخود در د و ندادن عرضی اعلام
 اید بطلب زیر کجی حکومت و دانی حوزه مطا و متلزن اولون کافز قابل قاتار و خاصه فوغا بلو باد و اها لای تو فاطی ضبط
 و دیلزن مزده نام و دفت و غایر شرط و عهود وضع و هر چند جمله سلب منع و تحذیر لایه بدی مقدور و حاصل جناب
 سهام ناما بلندن ناما مولها بونرا و لای و جلد لا زمه ساد فیت اولون ضبط سر دشته نظام و برانحص سربت ایله جیب
 قلوب خاص و عام حفظ شروط مصالحه مسامت انجام و شدت ساقیری ایله انقطاع سفایند مقدم تمام فایله فایله
 بوجای حواله کردند علی الفوز و خا بر کتیره فایه سوز و نسب بونه اظهار مسامحی بخیل و اقدام صرف جمل هفت عزت ایلیه سرتوبله
 بیله سوز

دری سوز

فرق هایون برانزادین بغداد نونای اختلای اولنک رعایا و حیوانانای کنزیه تحصیل و استوار و نفقه بسندیره خدمتی و فایله
 غرضی و شرفیات هایون رسالتی محتوی حال و قریم خان قریکری خان دامت معالیه به نامه هایون موجب مقدور نای تسویدد

بوزن مقدمه بر بصلان و بوجاق نانایرینک اختا و نده بغداد و لو بزند اخذ اولنک موانی و اسرا خان رعایا و اولود رعایا و غارت ایل
 آنچه و غلام و اشیا و ذخایر و دلب و واقع اولود خسارت هرزه ایله بلو نقصان اختلای ایرنارین استرداد و اصحابه تسلی ایله اظهار عدا
 و داد و تلقی خصوصاتی نامه هایون عدالت مفروض خسروان از ایله توبه و تاکید اولنک سیری بواناده درگاه معلوم قویجی باشلرین هر
 بوضو صلاحتی تقیم و تمسک لایه مباشر تعیین اولنک الهام حسن دام مجده نای در عین مزه کلون قائمه سنده طوایف نانارای و سائر
 احاد ناسک اغتصاب ایلدکری رعایا و حیوانات و امول و اشیا نای تقنینی و استرداد بوجی طرف ایلتا بلندن هر جانیه معتمد و کارکنان
 مباشر تعیین ایله اجرای اموار عینیه مزه بذل مقدور و تحصیل ایلان رعایا و اشیا بغداد نای جانیه بویادر و سا خا بلده جسته جسته
 رد و تسلیم ایلدکری صرف و سکت اولنک ایلادی بر بصلان و اها لای بوجاق بلنک و ظاهر اولود اشیا استرداد اولنک
 و بوزن صکره بر محده بغداد نای و سائر دایر بر شئی ظهور ایلدکری بوجاق و عسکری سلطان معقیله تحصیل ایلدکری و تانادر قریلرین
 ذخایر کتیره نای افرانجده و اسکا لره نقد و تسلیم مزه اهتمام و دقت خانلری بر کمال اولدنی علی النضیب تحمیر و تمهید ناشی کیفیات
 مزبور بالجملة قریب بقیه شاهانه از اولفله تمسک مصالح مزبورده ده و ایفای عهود ملتزمه ده جلوه کرسا خا ظهور اولود مسامحی جلیله
 و مفاخر جلیله کز باعث انشراح درون الهام مفروض پادشاهانه مز و خاصه حقکرده بادی از دیاد علوفه و حسن اعتقاد خسروان
 اولشدر حومه حکومت قریب کافه اموری اونه دک برو خانات ذبشاک صدافت عنوانک موکول عهد استقلالی اولود
 قضایا دک اولنک و علی الخصوص جناب نعم الما بکرک انجماع اوطار مزبورده ده سنوم ایرک آثار حسن مسامحی قائمه مزبورده
 تحقیق و افضاح اولنک تحصیل رضای بقیه اقتضا ملوکانه مزده انار صاد قائم کز محسوس و فیما بعد دخی تکلیک شروط ملتزمه ده و سائر
 جمیع احواله حرکت متبصرانه ایله استحصل رضای هایون پادشاهانه مز التوا منه سحی و التوا منه سحی و التوا منه سحی و التوا منه سحی و التوا منه سحی
 و هر بقدرک ما عدا بویله خدمات مشکوره و ثمار مزبورده موقوف اولنک عوارض سینه خدیوانه مزه مظهر و نای اولنک دیرنه حسنیه
 سلطنت سینه مزده اولنکین عوارض کامله شهر یاری و عوارض شامله تاجدار دیردن مجرذ سزی فو قیور و بکریم و قدر سامیکری اعالی
 و تقسیم ایلی بر سمور قلبان و سراسر قیو بر فوجی سمور و برنجی ساده خلعت مورخ الهجت سلطانی و یکی قطع مریض طوبی سرخیم
 مفخیزه افروز جانی و بر قطع مریض تبرکاتی و نای خاقانی و بر قبضه شمشیر مهابت مشیر خسروانی و عطا یای هایون مزده دوست
 بایک عدد دینار خالص العیار غایت و احسان از اولنک تحصیل ثمر حبیبه و سالیانی مسامحی سعید لری ضمیمه اشبو نامه هایون
 عنایت مفروض اصدار و فوجی باشی موی الیه مباشرتیل تبلیغ اولنک او زده ارسال اولنک سدرک نا الله الملک الودود لری
 صرف الودود احسان هایون اولون قلبان و سرخیم و خلعت فاخره و کسوه زاهره مزی تقدیم مراسم اعزاز و اقبال ایلدکری و زیور
 و نای حیت برود و تبرکاتی و شمشیر ظفر ثانی خاقانیزی اراین میاک جلودت انر و عقیبه بهر خسروانه مزی نهاده جیب مفاخرت

تغوت جود و شاکری و احکام بیانات و عنوانی موجب حال و نه مساعد همایون مزبور و از زانی تلقین ضحکه
 فریم خاندانی کماکان جناب سعادت مای ایلخانی که ایضا و مقروض و قنوب ایفاکاری حاوی برات بهجت اباق جهانگیر
 شرف افزای صدور اولاد بغداد ماعدل شرفیات سینه ملوکانه مزور و مقروض فاضل الجوده و خنده و ساده ایکی
 نوب خلعت مورث البهجت سلطان و بر مقروض اباق و بر قطعه مرصع نیرکش نژاد و شوق خاقان و بر قبضه شمشیر مهابت
 خسروانی و خاصه جناب قانیکره عطایای همایون مزور و اوج بیک دنیا و خالص العیار اعطاسیله و دشمنان سینه لکرت شریف
 و حال و شاکر تعبیه و تلطیف و انراستخفاف و لکرتناکید و تشبیه قنوب و تحریر و التماس و اوزره عموماً فریم و روحانی
 حکمرانیه اسبقای مزبور و نیک نادید و کوشش لریه و باعث فتنه و جمعیت اولتکون شرعاً ایجاب ابرو جزای سزایک
 ترتیب و اجرائیه و تحصیل حسن نظام لریه مأمور قلمی که حسابیه سز افضا حاله کون حرکت و بلایق مشارالیه الله مجاره
 و مکاتبه ابرو استغیای سالف البیان و نادید و نیک لریه و تحصیل نظام لریه بالافتاق بدل مکتب ایلی که مراد همایون
 اولمغین اشبونا به نامی همایون مزور اصدار و تبلیغ مأمور خاصه سلخورد مزور قردو الوماجد و الوعبان محمد زبیره
 الله ارسال او و تشریح و لدی الوصول شرفیات خستروانه مزور خطرات تعظیم و تخفیم الله بعد الوستقبال خلعت و قلیاق
 و نیرکش و شمشیر شاهانه سز ایله کسب مباحات و مفاخرت و عطیه به مزور وضع جیب ابتهاج و سرت ایلی که فخره
 بر وجه مزور طائفه مزبور و ابتدا قبول نفع و پند الله رفقه انقیاد لریه رفقه امتثال و اطاعت بند و ادخال
 ابرو در ایسه فیها و نعت و اگر منفع و منبیه اولوب مجبور اولد لری خبث طینتری مفضاضه ملعنت و طغیان لریه
 اصرار ابرو در ایسه افلیم فریدن معیت کرم استعجابی لازم کلتری استصحاب الله سز بالنفس فریدن حرکت و مشارالیه
 مکاتبه و مخارج طریقه سینه رعایت و افضا ابرو رای و تدبیری افاده و ارات ابرو بالافتاق قبلیه مزور و
 اوزر لریه و ارب و سناری عون باری و همونی بدرقه توفیق کرد کاری الله جمعیت لری تفریق و بوفته و فساد
 مزور و موقظی اولون سر جمعیت لری نادید و نیکل و ماعدل سخی ترهیب و تخویف الله ناره فتنه و فساد لری هفتاد و شصت
 و نظام اصل لری تحصیل و نمکین انکه بالافتاق صرف جل همت و سعی و غیرت ابرو بما بعد مزور لردن بر مقوله
 ملعنت و فساد ظهور انبه جن و الله احوال طائفه مزور و حین نظام و نفعه بند و توفیق اولمغنه طرف کردن دخی
 صرف جند و اجتهاد و لوب کیفیت نظامی در عقبه تحریر ابرو سز شوبله به سز

۲۷
 و ارسال

ملوکانه بالادست انتقال الیه بر واجب التبعظیم خلافت و اجلازلز ای جا علیک للناس اماماً ذی وزنی ابله
مزین و نایب بر اینهاج در وقت و اقبال فرزند فالمر فالحکم بن الناس بالمعدل عنوانه معنون الیغله اتفاق رای
وزرای عظام و اجماع علماء کرم و انقباض قاضیه خواص و عوام ابله اشبوسنه احدی و سبعین و مائة و الف
صفرا الحیرین آون النبی مبارک احد کومتن سیر سلطنت مصیر جهانباقی بالادستخفاف شرف و اقبال و سعادت
و اجلازل ابله جلوس مبت مانوسر واقع اولوب لباس شرف استنباس و جعلناکم خلافت فی الارض فام هالیت
خبر و امیر الناس و لمغین خصیه و کما نام سامی شریف ابله مسعد و مزین و احطام و مناسیر عدالت شریف
طغری غری شهنشاه ابله موثق و معنون اولوب بوموهبه عظمی و عطیه کبری الهیه نیک جمله محال
مخومه من و خصوصاً خدام و اولاد علیهم اولاد حطام کرام اشعار و افهامی مرتضی و لمغین حاله خضره زید
عنایت علی شاه و مرتب داف سنی بادشاهان مرطوره کوردوب خاصه خلغ فاعره ملوکانه زدن ستور
فانض الشدوره روخت بر ثوب خلعت جالب الیه سبطانی عنایت و احسان اولوب نامد هماونر خد سکندر
ابله ارسال و تقدیر لدی الوصول عنایت و احسان اولاد خلعت فاعره و کسوف زاهر باهر مری انواع اعز
و اکرام و اصناف توقیر و احترام ابله استقبال و دروش حمیت پوشکن اکسا و اظهار خیر و مباحات بلاد و دفر
نرکامان اقلیم و بینخان و الاشان اولوب اسنان سعادت عنون و در و مان مرشد البیان اولاد و نور
صدقت و اخلاص و فطر خلوص طوبت و اخضا صکر لاد مناجد سیر سلطنت جهانباقی و تخت عالین کشورنای
اوزده جبارس هماون عزت مانوسر واقع اولاد و غن حوزه حکومته اولاد اماکن و فتح و فضا و خفا
خلقتا علان و اشعار و جوامع شریفه ایام جمعه و بعدین نام سامی ملوکانه ابله ادای خطبانه در
ابتدا و منن مرت و شادمانی اطرا بچون قلعه لرد طوبلر اندوب انواع منظر اندر در

خدا
ایکله راک
عبد و
سفره و
روایه
نور
نور
نور

نایب جهانباقی
رکاب جهان حضرت جهانباقی خان جلا و ملوک کرای خان دامت معالیه
سرکه خان جلا و عنوان مشار الیه
قدیم محضر لری بایه سیر ایت مصیر

رکاب جهان حضرت جهانباقی خان جلا و ملوک کرای خان دامت معالیه
سرکه خان جلا و عنوان مشار الیه
قدیم محضر لری بایه سیر ایت مصیر

و مراد صدق و هیکلی نظم احوال و رفقا با مال و زدن راضی و شاد و لذت و قبال با زده دن بر کردن ماعدا
 بالجمله ابا زه و قبال جراسه طایفه بی حسن اسما و آرای مستحسنه لایله طرفه مذکور عبودیت و اطاعت
 و رعیت بلاد طری و ظلم و تعدی من کل الوجوه بری و صون اولاد طری و مقبول ابله مؤید و مستحکم اولاد مسالمة
 و معاهد نیک بیزی عزیم و انحلا لدن و قایه و صیانت دین و فیه فوت اولاد و بی و بالخصوص بیقظ و تحفظ اولاد
 اولاد نداشتی بود فیه بد بصران نوحا بیدار قبیلہ صاع قوی طایفه سیدین مغایر شروط مصافقات حرکت
 جبارت ایدن لایله اخذ و تکلیف فیه صرف اهتمام ملاکلام او فدیخی روح و نظیر و سایر سزیدن مأمول ضمیر الهام
 سید بادشاہ از او دینی و زره استراحت عیاره و استیفاء نظام بلوہ صدق نیت و صفای طوبت ابله ظهور ایدن مسالمتی
 جبلة و مائر جبلة لری قرین علم دقایق شناس ملوکانه از او مغله طرف جانبیکر انجذاب درون صفای مقرون خدو نیز
 منازید و منوار اولوب بعد البوم دخی استیصال رضای مباسن افضا و خیر و ایدن زور کتایه آشنه را و لایق
 مفاد جملة الزاد اظهار نه بذل و سع و اقتدار ایدن چگونگی نواح احوال خیریت ملاکزدن ظاهر و پدیدار و مقید
 ناشی حالیا حق کرده بحی سیکر خند و از موج زن و آفتاب عالمناج بادشاہ از من بر نوا فکن اولوب عوارض سینه
 شهنشاهان سزیدن قرین خالنگی کا کان جناب سعادت نصایب بلخانیکه ابقا و غرر قلنقله ابقا دخی حاوی برات بهت
 آیات جهانیا نیز شرف افزای ملا و نصیر و تشریفات فاخر ملوکانه سزیدن ستمور فائض المیزور و دوحنه و ساد
 اچی ثوب خلعت صورت البخت سلطانی و بر قطعه مروضه تیر کش زنا نقی خاقانی و بر قصه تفسیری نظیر خند و خیر
 و خاصه جناب جانبیکر عطایای هما یون سزیدن اوج بیاج عدد دینار خالص البکار اعطای سبیلہ ذات شامت استیفا
 توشیح و تشریف و حال و شانکر اعاد و نلطیف قلنقلین مخصوصا اشبونا سماعی هما یون سزیدن و تبلیغنا مأمور استقبال
 ابله ارسال و فستاد لدی الوصول احسان هما یون سزیدن اولاد تشریفات ملوکانه سزیدن خطوات تعظیم و تقسیم ابله بعد از
 خلعت سینه نری زور دوش حمت پوش و تیر کش و تفسیر ناهان سزیدن دخی میان مفاد بنده و عطیه بهت و تحسین
 میبایانکه وضع و انداخته ابدوب مادامکه جناب صدق ملاکزدن دین و دولت و سزاوار مرسم خات و اولاد
 حرکات مرضیه تر در کارا و در قیامند بلند خاف ذات معالی سمانکر ابله سترقا و اعلا شان و عنوانکر منزاید
 و منور اولاد جفند آشنه اولاد مغله کافی الاول حبیط حکومکر دقهیمین اولاد لازم الاکرام علما و صلحا و امرا
 و میرزایان و سایر اشرف و اعیان علی قدر مراتبهم احترام و نوازش ابله ففرا و ضعفا بی و چون تعدد باندرن حمایت
 و صیانت و هیبت و نادید و کوشمال رباب تفاوتنه بذل و سع و قدرت و سزیدن هر حاله مأمول و ملحوظ هما یون سزیدن
 نظام مملکت و نادید و کوشمال رباب تفاوتنه بذل و سع و قدرت و سزیدن هر حاله مأمول و ملحوظ هما یون سزیدن
 رشد و درایتی جرایه صرف جل همت و مکت ابله سز

۱۱۷۱
 اوامیر

نشین جلوس هابون سببت مائوسی ماری حاله قریم خانی جلوز دلو حکمرای خان حضرتیلینه باز بدو قات نام
 هابونک نشو بدید

عزاده خداوندکار ساین سلطان عثمان خان علیا الرحمن والغفران بواثاده کل نفس ذائقة الموت نظم کرمی وزده
 کلسن سرای بقایه نقل و رحلت ابله حسبلله اراده حق لاموت لایزال و عنایت بیغایت سالک الملک
 زکی الجلال ابله ناصیه احوال سادت اشمال ملوکانه وجهه آمال بهت نوال خیر واد مرزده ساطع اولاد
 انوار قابلیت و رشاد و آثار استعداد خداداد مقتضا سببت ثوب خلافت سببت دقایق ذات محارم آیات

وخصوصاً جانب سنی المناقب شاهانه مزه اولون وفور اخلاص واستقامت و مزید حسن طوبت و صداقت کمال و زور افزای مستند صدق
عظمی و حامل امانت غرای هر وکالت کبری دستور اکرم مشیر الفتح نظام العالم تاظم مناظم الامم مذبر امور الجهور بال فکر الشافق متم
مهام الاقام بال رأی الضابط مهذب بنیان الدوله و الاقبال مستید ارکان السعادة و الاحوال مکمل ناموس الساطنة العظمی مرتب مراتب
الخلافه الکبری المحفوظ بصوف عواطف الملک الاعلی و زبر اعظم ستوده شیم و وکیل مطلق صداقت علم مصطفی پاشا ادم الله تعالی
اجالوله و ضاعف بالتأیید اقتداره و اقباله طرفدن کرکی کبی بوخالده رکاب هابونمزه عرض وانها و حفکرده صدور انار نوارش
و التفات شاهانه من التماس و اسند عا اولند یغنه بناء مجبول اولد یغکر سجنیه صدق و استقامت و مشار الیهک حفکرده و بکونه
واقع اولون حسن افاده و شهادت لری طرف خانلرینه اولون علاقه فواد شاهانه و حسن توجه و انعطاف خسروانه مزی افاده و اعلان و زین
و تشیید ایلک حبسیله بودفعه محضاجناب شرافت نصا بلرینه اولون حسن توجه و انعطاف خسروانه مزی افاده و اعلان و زین
ملوکانه مزده اولون وقع و اعتبار و مرتب قدر و شان معالی مدار یکری جمله به افهام و بیان ضمنده اشبونامه هابونمز اصدار و خزینه
مکارم د فینه شاهانه مزدن یکری بیان غر و ش سزه عطیه و احسان هابونمز اولوب در دولت مدار خسروانه مزده حاله سر شاهینیا
خاصه اولون افتخار الاماحد و الاعیان ابراهیم دام مجره ناک اوغلی اولوب سلخورد مزدن اولون فدوة الاماحد و الاعیان علی
زید مجری ابله ارسال و منتشر ایمی و وصولنده بوجه محتر عقیقه هابونمز اندخته جیب مفاخرت و دعای بقای عمر و دولت بادشاهان
مواظبت ضمنده جناب نجابت نصا یکزدن ملحوظ طبع هابون شاهانه مز اولد یغی و جمله فاما بعد دخی اقلیم فریمک ضبط و ربطنده و امر
و میرزبان و علما و صلحا و بلجمله اهل السنک اقتضاسنه کونه حرکت ایدرک جلب قلوب و تنظیم امور لرنه بذل و سع و قدرت و محدود
بولتان دولت روستیه وله قری و جمهوری ابله دولت علیه ابدی الاستمرار مزینده انعقاد بذرا اولون صلح و مصافاتک شرط
ولوازمه علی الدوام رعایت و اجرای مراسم دوستی و همجاری به رقت و اتفاق حاله تنی تحت حکومت ایلخانیکرده اولنره هربار
تأکید و نه بدیده مبادرت برله بوندن بوبله دخی رضای بمن اقتضای شاهانه مزه موافق خدمات جمیله و مساعی جمیله جوده
کنور مکه همت ابله سز

طرف هابون حضرت جهاندار دین قریم خانی حیدرکرای خانه قریم خانلغی ایتاسنی و تشیفات ملوکانه
ارسالنی متضمن یازیلون نامه هابون نسویدر

جناب امارت آجایات سعادت انساب دولت انساب ذوالقدر الزم و الفخر الزم علم افراز خطه شرافت کبریا
عرسه جلالت سلاله خاندان خانی نقاوق دورمان الخانی بالفعل قریم خانی حیدرکرای خان دامت معالی سلاله
رفیع هابون واصل و لحنی معلومکز اولوک بوانشاده درگاه سپهر اشباه خندوانه و بارگاه مکارم دستگاه بانایان
ایصال و فان قائم لریز و قریم اهل السنک و بوجا قلوبک و بدیسان نوغانک قبول قول قبیله سنک محضری
در دولت مدار مزه واصل و بایه سیرابیت مصیر خافانیم عرصه و متواصل و لوب خوارند جناب خانیات ماکر
اقلیم قریم مستدار آری حکومت الخانی اولادن بروا شخصال نظام امور مملکته و استدفاع مضرت اهل
و رعیت کمال سعی و دقت لرنن نامنی فریمک

و سحاب افضل بهال خدیوانه فر عا طفت ریزا و لوج عوارف سینه باد شاهانه مردن فرم خالقی محدود اجزاء
 سعادت مآب اینجا نکره توحید و احسان غزاله توحید خجای برکت بخت آجای جهان بنای شرف فزای لطیف
 و املا و تشریفات سینه ملوکانه مردن بر عود قلیان و بر لوج سراسره و دوشنه سمور و بر سازه خلعت مورچه
 سلطانی و ایچی قطعه فرستع طوب بر غوج بخت افروز جهانانی و بر قطعه فرستع تیر کش تیر ناظر خاقانی و فرقه
 سب بر عدد و تر میخند وانی و خاصه جنا بکره عطیه و لها بر تمر دن اهل آورده و درت بیک عدد و بنا را اصل تغییر
 اعطا و حال و شانکر لطیف و اعلا و قلمغین استیونامه به لها بر تمر دخی اصدار و تبلیغنه مشور
 ایله ارسال و تشر در لری الوصول احسان لها بر تمر و کان تشریفات ملوکانه فری خطوات عظیم و احوال ایله
 بعد اوستقبال خیم سینه فری زبور دوش سینهال و غوج میان منتهای بر پایه نایم اینهاج و تشریف و تشریف
 شاهانه فری دخی آراش میان مفارقت و اعتبار و عطیه و سینه فری زیو بچیب افتخار ایدوب نادر امله جناب
 صد اقتضای بکردن ممول طبع لها بون الهام مقرون فاجد ری و ملحوظ خاطر قبض خاطر ملوکانه مزاد و بر عظیم امور محکم
 و ترفیه فقر و عیبت و علی الخصوص دولت علیه دائم القدر از ایله دولت در سینه بنین منعقد و متا کد اولون مسئله
 مؤیدن ذل شروط و فیودینه و دوستلغه شایان معامله همچو آرنک مراسم و لوازمه کایبغی مراعات ایله
 حرکات مرضیه کز جلوس کز ساحه ظهور اولدوخه ذات مغالی صفات کز مسند لند خانی و ابریکه ایهت مند کایبغی
 و اعلا و شان و ارتفاع منزلت کز مدیم فزار و متکا ترا و بختی استیاده اولیوب و قاطنین الکای فرم کز
 علما و صلحا و امرا و میرزایان و سایر اشراف و اعیانه علی قدر مراتب اکر ام و فقر و ضعفای وجوه مضار دان
 عایت و صیانت حسن اهتمام و هموار نشر مآثر عدالت ایله نظام محکمه اقوام نام و دخی مالوکاوم و بر کز قلیای
 اولدو جی کسینه ذل نصب و تعیینی رای دین اینجا نکره تفویض اولغله هر ای اختیار و انتخاب ایدر سکر ختمی
 اباس و برین برانی افرایمچون در هتمند از عرض و اعلاوم ایدوب و زرین حکومت و داخل حوزه مطار
 اولون کافه قیائل نادر و قاطبه صفار و کبار و بالخصوص نوغایلو یان و اهالی قویان ذل ضبط و نظارت
 اهتمام و درق و متعار شروط و عهد و حرکات ذل جمله سنان منع و تحذیر رینه نزل مقدرت و الحاصل جناب
 سهامت مآب برین ممول اورینی و جمله لازمه سنان قوت و مقتضای عنوان حکومتی اکان ضبط سینه
 نظام و حفظ شروط مصالحه مسالمت اینجا مه صرف حل لغت ایله سر شویله به سر
 ۱. اول م

خان حضرت تارینه نامه هایون مسوده سیدر

بعد الالقاب

جناب شہامت نصا باری خاندان جنکیز تیک اعقل و ارشادی و دودمان کبانیه نیک اکمل و امجدی اولوب و آن ذل کرک بوجاق
 سر عسکر لکرمز مند و کرک سائر مقام لازمہ به مأموریت کزده حسن سلوک و حرکت و تحصیل رضای دولت علیه مه اهتمام
 و در فتنه معلوم لها بر نزار اولدیفندن فضله رنبه و الوی خانی و مسند بالای اینجا نی به صعود و ارتفاع هنگامند برو
 اقلیم قریمک تنظیم امور دن و امرا و میرزایان و بالجمله علما و صلحا و اهالی و سکا نیک جلب اسباب راحت و رفاهیت بر له
 جمله دن طرف زاهر الشرف شاهانه مه استجاب و دعوت خیریه ده مساعی عمید و حرکات پسندید کز ظهوری مسموع
 شاهانه مز اولدیفندن ماعد سزک با غچه سرا به ورود و اقامت کز خبری مشعر بخبر بر انکز فائقام صد ارت عظمی و ستور
 مکرم مشیر مفتح نظام العالم و زیم ابراهیم با شا دام الله تعالی اجاوله و قسہ تصادف ایتکدن ناشی تقابل اطوار مرغوب کز

نقل
برادر و لا کبر مرزدا و ندر کار سابق سلطان محمود خان اسکند الله تعالى في غرض الحان بارادة الله تعالى

ورعلت ايمان حسیله حفرت دقاب مواهب و آمال جلت ذاته عن السیه و المثال منامه تأیید از لیه و آیامه توفیقات لم یستبیله ناصیه احوال سعادت اشتغال ملوکانه و وجهه آمل بهجت نوال خسروانه مزده لامع و ساطع اولان انوار قابلیت و رساد و اشعه استعداد مادر زاد مقنضاسیخه نوبت خلافت میمنت رفاقت ذات مکرم آیات ملوکانه مرز با درت رسید و واصل زهب امر لازم انجیل سلطنت و اجل از نظم کریم انا جعلناک خلیفه فی ربیب و زینتی لیه مرتبه و تاج بر اینجای دولت و اقبال فرخنده فالز فاکم بین الناس بالعدل عنوانه معنون اولغله اتفاق آرای و زرای عظام و اجماع علمای کرام و انقباد جمله خواص و عوام ابله استیوسنه تمان و سنی و مانه و الف صفرا الحیزینک بکرمی سکرخی مبارک یوم جمعه ده سربسلطنت مصیرجا بنایه بلا سخفای نرف و اقبال و سعادت و ایدل ابله حلون و لباس کرامت اقتباس و جعلناک خلائی فی الارض قامت و الا هت خسروانه مزع الباس از هب خطبه و سکدام نام شریف ابله مسترق اولغله بوسه عظمی و عظیمه کبرای الهیه نک جمله مالک محوسه مز اعلام و اعلامی لازم و خصوصاً اولیای و حق علیه مز اولان حکام کرامه اشعار و افراخی امریغیم اولغله حاله مفکرده مزیر عنایت علیه شاهانه و مزیت رافت سینه یاد شاهانه ظهوره کنور و ب عاصه خلغ فاخره ملوکانه مزدن تمور فائض السرویه و دخته بر توب خلعت مورث البیعت سلطانی عنایت و احسان از هب نامه هابونز ابله و کرامه معلوم فی وجهه کخدا سی و لا برغوسی محمد دام بحق ابله ارسال و تمسک لای الوصول عنایت و احسان از و لا خلعت فاخره و کس و زاهره باهره مزای انواع اعزاز و اکرام و اضاف توفیر و احترام ابله استقبال و دربر عنایت بوشم اکتا و اظهار مباحات و فی المذکره استانه سعادت عنوان و دو دمان مستر البیعا نمره اول و نور صدق خادص و فرط خلوص طوبت و اختصاص صکر مقنضاسیخه سربسلطنت جهانانی و تخت عالینت کشورستانی اوزره حلوس هابون عزت مانوسمز واقع اولغله حوزة حکومکرده اوله امکن و بقاع و فضیات و ضیاع خلقه اعلام و اشعار و جوامع خطبه بی اسم کائی سز یغره فرات و اجهار ضمیمه مسرت و سادمانی اظهار بحون قلعه لاده طولی اتر و ب انواع مشکله اتر و ده سز

٥٩
طرف بهابون حفرت جهان نادرین مجدداً علیه السلام فریم خان فی نوجیه احسان ملوکانه
بیور دینق منصر با زبوق نامه هابون شوغفر و نای صور تندر

جناب اما در حجاب ایالت نصاب سعادت اکتساب دولت انتساب ذوالقدر الوثم والفخر الوثم نایح مناه العز والوقال سالک منال المجد والوجلل المحقق مزیر عنایت الملک المنان سابقاً نور الدین کلیم زکی خان کرامت مغالبه توقع دفع هابونمز و اصل ایچی معلوم اوله جناب سعادت مایکزد و دمان سحاعت قشانت جنکیزیه نک ارشد و نامدار و امجد شهرت سعادی اولوب محاسن اخلاق فطریه الهه موصوف اولغله زدن بستقه دینه : ساجیه : نور الدین ابله سنا کز تر فیم و الهاب لوفیه شرف افراخی الهه منشور اعتبار در توقع افراخی ایا مکن الی هذا لون محلو کما نادر استعداد و استیها ل اولون مزاع ناصیه خالدين مشهور و تمامان محال صیدق نقلا و دول حسن اختصاص صکر مقنضاسیخه و طیفه : ذمت قوت و لازمه رتبه و منزلتک اولون تنسیق امور رعیت و ملک و محافظه شروط مصالحه و مسالمنده بزم مقدور وسیع فاصحور اوزره اولغله سیدک سامعه : ملوکانه مشمول عدم عالم از خسروانه مز اهلقدن نایح بوانه دن منصفه : وجوده جلوه کر ظهور اکلان اطوار مرغوبه و اوضاع مقبوره موافق ضابط الهام مظاهر شاهانه و مطابق رضای میمنت از رضای داودانه مز اولوب و نوزن بویه دینی دیور کتای استیهاد و بیت صحایف لیل و نهار اوله حق مساعی جمیله الودار اظهار نه بذل و مع و اقدار این جملک لایح احوال خیریت ما کزدن ظاهر و بیدار اولغله حالیا حقکرده بحر خاد مکدام سعادت خردانه مز موج انکیر

واجتهاد یکز و الحاصل بوانه دن جلوه کر مرات ظهور اولاً اطوار مرغوبه و اوضاع مبروره مطلوبه کز موافق خاطر الهام
مظاہر شاهانه و مطابق رضای میمنت ارتضای شهنشاهانه مرا و مقدر ناسخی حاله حقکرده بحر خاتم حکام بی امتنان خسروانه
موج انبیز و سبحان افضال مدبر ارخاقانیز باران رزمکرات ملوکانه مزاولوب مواهب جلیله شاهانه مزودن قریم خاتمی
کا کان جنات سعادت اتمام الخائیزه ابقا و مقدر قلمقله ابقا کر ای حاوی برات بخت ایات جهانیا نیز شرف افزای صدور
واملا و تشریفات سنه ملوکانه مزودن سحر باهر السوره دوخته و سادہ ایی ثوب خلعت مورت البخت سلطانی و بر قطعه
تیر کش مرصع نقش خاقانی و بر قیفه شمشیر برق نظیر خسروانی و خاصه جناب خائیزه عطیه ها یونمز دخی اوزره اوچون
عیدر دینار خالص العیار اعطای سیله حال و منیر تکر تلطیف و اعلا قلمنیز مخصوصا اسبوانامه ها یونمز دخی اوزره اوچون
ایله ارسال و تندر لدی الوصول الحسن ها یونمز اولاد تشریفات ملوکانه مزنی خطوات تعظیم و احادال ایل
مأمور بعد الاستقبال خلعت سنه مزنی زبور و شربالت و تیر کش و شمشیر شاهانه مزنی بند میان مفاخرت و عطیه بخت مزنی
دخی بر ساز جیب سینه ال ایله مادامک جناب صداقت مابجز بکوین لایق دین و دولت و سزاوار مراسم خانیت اولاد حرکات
مرضیه اوزره اولدخه مندر بلید خاقانی ذات معالی سائیکر ایله منقر و اعتلا شان و عنوان دمدیم منتظار اوله حنفه
استبانه و الینوب بعد الیم دخی طر و حکومکز اوله اقلیم قریم و لطافت تل تنظیم و ستوبه امور و استه رای و زین اسفت
فرزندی اولاد خصوصاً طریقه حسن اعتدال و قاعده انقه حزم و احتیاط اوزره اظها زحرکات مشکوره متبصره
برله سمدید دن ظهوره کلان اطوار مرضیه لرینه موافق خبر خواهانه حرکت و تحصیل رضای بین اقصای ملوکانه مزه
سی و همت و هرا مرده استجاب و دعوات خیریه باد شاهانه مزه سبب و وسیله اولدجق انا رجیله ملحوظه اظهاره
نثار نقد نه حمیت و فوق البیستر

شہانخواں عالیشان حضرت علی مرتضیٰ کاشانی و بریلان نمک نرجہ سید

[illegible]

صوتیاتی پولیوینیک
صنایط فراغ
زایوروم

و هرگاه که منظر توفیقات جناب کرد کار اولیست سزده اولی عقل و فراست و حسن تدبیر و کجاسته کوره بر در لودری چکلیک و جمله هراینه
 بروی مرام غشیت و نظام و ربوب دولت و مملکت و اهالی و رعیتک تحصیل امنیت و راحتینه صرف قدرت این جکیز و برون و بوانه دل منوق و لودری
 نظام و خدمت سزده اول خانلق شرفه نائل اولد منوق و مصدر اولد منقری معلوم اولوب و سزه هر و جمله اعتماد و حسن عقاد ملوکانه در کار
 و جمع جزرات و تفریج نزد هایدن شاهاننده بد شک و اریاب قری تحقیق و اعتبار اولی حبسیله ارسل حکما و له نوصه خواستنه اولد منقری
 فکری تحصیل امنیت و کسب سامان و راحت و لشکر لکن بوانده بخل تحبیری متار ایها قباطه لوا بجزدن جقیری و جانب خانیلینه جلبا و لغری
 تقری ایله قباطی اها لیسندن بعضی کندی بلز انجام کاری فتم از مقولری عهدنامه هایونک منطوقه عدم رعایت ایله سر بستینه خلل
 ویره جک بعضی نامعقول حرکت جبارت و اطراف واکا فلز نه دولت علیه متابع اولی بعضی قبائل و او عاقره ایصال مصرت ایلری بد محظون
 بعید اولوب و خصوصاً عهدنامه هایونک التیجاده سزده کوچک و بونق قباطی اها لیسندن طرفیدن مناسب کور شد که ذکر اولی قباطی
 سربت فالدر بعضی دولت علیه ملک و کرل روسیه دولتک زیر کجده اولوب ایکی دولت بینه فاصله اولر و دولت علیه ملک عسری و تالار
 طائفه سی ذکر اولن قباطه ره خلل ویریب و قارشمیه ر و کز لک روسیه دولتی طرفدن دهنگر التی و تو خصوص ایچون دولت علیه م طرفدنخی رهند
 اوزده ذکر اولن قباطه لر راحت تحصیل ایچون روسیه دولتی طرفدن دهنگر التی و تو خصوص ایچون دولت علیه م طرفدنخی رهند
 التی جانز اولد و ذکر اولن قباطه لر دن ایکی دولتک برینه شکایته مبنی حالت اولد که کرل دولت علیه م و کرل روسیه دولتی ایله اولی
 و حقارتن کلنسی جانز اولد و بونق عهد و شرط اولد و غنه بناء عهدنامه هایونک سروطی خلل نظر قزیدن تعایت صیانت و روسیه دولتی ایله اولی
 دوستان و رعیتک انا فانا تازید و مستحکمانه رعایت اولی مطلوب هایونم اولیغین بر وجه سروط معاهده قباطی سر بستینه مادمه سزده
 مستقر ایی اذ دغان جزای ایله بالخاره پذیرای غشیت و هر حاله عهد ایلیاندرینه مقوض اولده امور و قضایانک بروی دخواه ادایی حسن
 نظامنه هتا ایلری ایچون مشونامه هایونم اصدار و طرف شرف کانیلینه قزیده و ارسال و لشکر ایدری وصولده بر خصوص ملک دخی بود
 غشیت و نظامی مطلوب و مأمول و عهد اهنامکره محول و مکرل ایدری معلومکر اولد که بروجه عزم بود باید دخی اعمال رشود و دیت و اجرای
 حسن تدبیر و حرکت و جنرال موایله ایله دخی مکاتبه و بخاره مرسانه رعایت ایدری عهدنامه هایونم مقتضایه قباطی اها لیسندن سر بستینه
 مستقری جزما و قطعاً مطلوب هایونم ایدری و نوا مرجه سی و اتمام ملوکانه م علی الدوام حاضر و ناظر اولوب و کرل دولت روسیه طرفدنخی
 سر بستینه ای بتاسنده اقدام اولی شروط مصافانندن اولد یعنی تقیم و تطبیق ایله سر بستینه ایقامنه و شروط عهدنامه و سر بستینه سانی بر جاکت
 ملادر و وامانه صرف جلالت ایله سز

۴۷
 جلا امل کل

طرف هایون حضرت خلدو فینا هیدن حاله قزیم خانی اولی ارسلای خان دامت معالیه بقا و خانیات و ارسال
 سر بیفات هایون کران قیمت ضمننده یاز ایله جتی نامه هایونک تسویدیدر

جناب امارت نام ابالت مضاب سعادت کتساب دولت انتساب ذوالقدر الایم و الفخر الایم علم افراز خطه شام
 بکه ناز عرصه جلادت سادله خاندان خانی نقاوه دودمان ایلیانی بالفعل قزیم خانی ارسلای خان دامت معالیه
 نجبات عنبر بار و سلیمات عبرتار که محض چشمه سار عنایت بادشاهیدن صادر اولور مطالعه فلند قد فکره معلوم
 اولد که جناب سعادت نام بکر افروخته چراغ دولت مقبض الانوار شهر یاری و خاصه غرس بین ذات خاد فتنات تاجدار
 اولوب تعلیه مکان و رفیع شان و عواکز اراده سیله اعباء جسمیه والای خانیات و خلق باکیزه جلیکزده مرموزا و لامایه
 و تعلیق اولنالدن برو جبین صفوت مبینکرده ساطع اولد جوهر نجابت و دیانت و خلقت پاکیزه جلیکزده مرموزا و لامایه
 اصالت و استقامت مقتضایه طریقه انقه اباء بکند اوصاف و ویرنه نصیره اسلاف صداقت انصافکره اقفا و اقفا
 ایله قلمر و حکومتکر اولی ملک قزیم و ملحقاته شترانار معدلت و دستبازی تدبیر دلپذیر کز ایله تنسب امور رعیت و مملکت
 و مصالحه متبوع نک شرائط و لوازمه متحفظان رعایت و انفاذ احکام شریعت و اجرای حسن سیاست و لادیم الاکرام
 اولی علما و امرا و میرزایان و سائر ارباب و اعیان علی مراتبهم توقیر و اسعه انوار نصفت ایله قلوب فقرای تنویر و بذل

و مهمانك محالرينه نقل و تسليم لرزده و ساز بوندره متفرع اوله امور و حالات و لوازم و مهمانك استحضار و استكمال لرزده
 و الحاصل او نحو البينك و نحوه نظام و تقويت لرزده جلوه كرساحه ظهور اوله غيرت و همت خاني و مزدا عتبا و دقت قايدي
 نزد هاي بوندره بفايت موقع تحصيل موصول و اندام استعداد و استيما لكز بر تو انظار عنايت انا خسر و انده مشمول و لوب
 بود قدر عواطف كامله خسر و انده و عوارف شامله ملوكانه مدن طرفه اوله و فور توجهات مكارم ايات شاهانه ي جمله به
 محذوم و نزد خسر و انده اوله كال وقع و اعتبار و مزدا استقرار و استعداد لكزي معلم و مبشرا و ملق و زده متموز فاض
 الترو و دوخت بر نوب خلعت سودا الهجت سلطاني و بر قطعه مرصع ترنس نيا و سن خاقاني و بر قبضه مرصع شمير ي نظير
 خسر و اني اعطا و حزينه مكارم دفينه مزدن دخی خاصه جنا بركه اولم و زده بالكر برك زنجوب مرعوب عنايت و استام
 اولمغين جمله سحابو نامه هاي بوندره مصحوبا فوقه الفكر حذمتك بكام اوله خواجكان ديوان معالعه عنواندن قدوة الهام
 و الاكارم السيد سلامي زنجيره ارسال و لغتدر لدی الوصول اشبوش بفايت هاي بوندره خطوات اعظمت ايله استقبال
 و سرودوش و بيان و حبيب جلالت نشانكره وضع و تعليل و ربط و القا ايله لوازم منحصر و اختصاصي كال ايلدر فكره
 فيما بعد دخی بو حرکت رضيه و شيوه مرضيه و زده ثابت و برقرار و بلكه و لكيدن از بد و او فر رضاي هاي بوندره تحصيله
 و سيله اولدغي خدمات و حر كاتك اظهار و ابرازيند بذل قدار ايله توجهات مكارم ايات شاهانه ملك مترايد و مترقي
 اولسنه سعي و ابتداء نموده ضبط و ربط ملكك و تنظيم امور ملك و ملك و حمايت و صبايت اهالي و رعيت و توازن
 و التفات علما و صلحا و امرا و ميرزا يان و ساز احباب رتبت و ترفايت خصوصيت زيايه اهتمام و دقت و دروسيه
 دولتي ايله منعقد اوله مصالحه مؤتمره نك ضوابط و شرائطي عارضه انحرادن صبايت و كذلك كد دولتي و جمهوري ايله
 از قيمت ميان ده مربوط اوله مرازم و مضبوطك و فاجاي ايله شرايط مواله نك كايدي اجرا و رعايته صرف مقدرت
 و محالده اظهار مراسم دوستي و همجاري ايله اسلوب حكيم اوزده حرکت ايله دن حفظ حدود و نفوذ مصالحه بذر ملكك
 و خصوصيات مرقومه ده و بوندره دائر ساز كيفيات ده رضاي هاي بوندره موافق روش و رفتار حكمت شعار ابراز ايله توجهات
 هاي بوندره تزايد و استمرار و مبدارات عنايت و الطاف خسر و انده ملك دائم اله دارا و لمسته ساز نقد بینه غيرت و صداقت
 و اوزم الهها اوله احوال و اخباري بيدري در سعادته اعلام و اشارت ايلدر

۶۶
 بولور
 سوال

مرغ هايون حضرت خلد فتيما هيدين جلوتلو قريم خانسه نامه هايون صورتيدر

سره خاند شار ايله مر بود فده خواجكان ديوان هايوندن حاله قوت الفكر حذمتكده اوله سيد سلامي زنجيره و جو قدار كز زنجيره ايله
 در بار خلد فتيما شاهانه ارسال و تفات اخلاصنامه و عزرايت سازه نر منظور هايونم اولوب با جمله مضموم و مؤدی و مضبوط و نحو الرينه
 اطلاع خسر و انده شامل و ملغله قرو و حذمتكده اوله طواف تا تار و رجاله عشاير و قبائلك ضبط و ربطلري ختمده اقليم قريه كاقه
 اموري نظامنده و دولتي عليه ابدی استقرار مله مؤتباً صلح و مصافقات اوزده اوله دولتي روميه طرفه اظهار مراسم دوستي و مواوت ايله
 شرائط مصالحه نك استقرار و استحكامده و با خصوص قباطي اهل البينك شروط برستينرينه رعایت و دروسيه دولتي طرفه كال دوستلي
 و حقوق همجاري اعلان و اشاعت همچون بخل بخيلري خلفا له طين العظام دولتي سطان و شهاب كراي سطان دام علوهانك اسلوب
 مرعوب اوزده طرف خاترينه جلب و جذب ايله تحصيل رضاي هاي بوندره واقع اولدن سعي و اهتمام و با جمله بو خصوصيه متعلق اوله احوال
 و كيفياتك حسن تشيت و اقامه ايله اراحه سامعه هاي بوندره سيله اوله جي ايشلر كشت و اجر كنده سنوح ايدن دقت و اقدامكز طرف هاي بوندره
 مقبول و مسكور و عين رضا و عنايت ايله منظور و مبرور اولوب دعاي خير سريع التاثير باد شاهانه مظهر اولمش مزدر هيشه برخوردار

و میان جیب جلوت نشانی که در نور و تعلیق ابله لوازم اخلاص و اختصاصی احوال ابله که نصیحت جناب
 اصالت نصایب بر مرکب و ضمیمه و شیع مرضیه اوزده ثابت و برقرار و هر حال تحصیل صناعی میان
 انضاع شاهانه میان بند سخی و ابتداء اولد بخیه حق کرده قات قات حلقه و اعتبار من مبداء و کار
 و مسند بلند خایند الی ماشا الله تعالی دوام و استقرار ابله حائز قضایا السبق افتخار و فائز سهام
 بهجت و معالی بهشت ازل و جگر می مقرر بلوب اکاکوره کافی الاول و بلکه اولیکدن اوزده و اکل ضبط و وظ
 مملکت و تنظیم امور خایند صرف معدت و حیطه حکومت کرده اولو علما و صلحا و امر و مید زبان و اشراق
 و اعیانه علی مرآتیم اظهار روی نوازش و مکرمت و فقر و ضعفیه نشر انوار عاطفت و بسط جناح مرحمت
 و شفقت ابله جیب قلوب بینه میادرت و احوالید و افع تغییر و ترمیمی فرما نوا اولو قلوب سرمدانک امر بنا و
 و تحصیل و رجوع تقویت و ترصین کردن طرف دولت علیه مژدن یقین و تسبیح اولنان بنا امینلرینه اعانت
 و مظهرت و تحصیل اسباب سهولت و منشیت مأموریتلرینه اعتنا و دقت و طوایف آثاران و خصوصاً
 نواغایویانک و قویانک ضبط سر رشته نظاملرله خلوق شروط مصافات مقدار ذره حالت و حرکت
 ظهور و زدن علی اکدام جمله سخی منع و تخذیره همت و دولت علیه نوا ابله مؤیداً مصالحه اوزده اولو مسعود
 ابله شرایط دوستی و صفوت و روابط همجوار و مسالمتک کما یبغنی منان و استحکامنه زیاده اعتنا
 و دقت و کذلک سلطنت سینه مزک قدیمی دوستی اولو له دولتی و جمهوری و دستلر عزم جانلرینه
 دخی و خود رعایت و هر حال ابراز لوازم مجبوری و مودت و اظهار مراد دوستی و مسالمت
 ضمنه اسلوب حکمه رعایت و جمله سی حقلرله معامله بالجماله مرسمنه همت ابله رک حفظ شرط
 مصالحیه بذل مکت و هر حال جناب کردن مأمولز او کون آثار رشد و رویت و اطوار لطف و اجتناب
 اجرایه نثار نقدینه سخی و زهدت و پیر بی اولطر فلرک احوال و اناری و فزونی استجواب اولنان
 وقایع و اخباری اعلازم و اشارت ابله سر

مبارک رکاب خطاب مایه بودن قیوم خانه تشریفات سنتی بی عاوی نامه مایه بودن صورتیدر

جناب امارت ماب ایلک نصاب سعادت کتاب دولت انتاب ذوالقعد لایم و الفز لایم علم افز خطبه شهادت
 یکدیاز عرصه جلادت سلاطین خاندان خانی نقاوه و دودمان ایلخانی بالفعل قیوم خانی ارسلان کرای خان دامتعالیه و
 تحیات شاهانه و تسلیمان سلیمان بادشاهانه کی حسن توجه بیکرانه خسروانیدن فائز اولور مطالع قدر قدره معلومکر
 اولیک جناب شهادت نصایب رتبه والای خایند ابله رونق ده کلشنرای خانی و پیرایه بخش مرند ایلخانی اولدیفکر
 مدتن برو هر خصوصه عزم و احتیاطی بهشتاد و هر ماده ده اجرای لوازم رشد و رویت و تقویت و معناد ابله رک عهده اهتمامکره
 احاله قلنان مهمان لایم و ملوکانه اوزده حسن تمثیت و امانت سخی و اقدام و دولت روسیه و لایم ایلر
 میانه ده منعقد اولو شرایط دوستی و مصافاتک رعایت و اجرا سند وقت مالا کلام اوزده اولدیفکر دن ماعدل رباط قلعه کونک
 مجدداً نواغایوی ترمیمی و برلورینه وضع و تقریری خصوصنده و اور قلعه کونک نواغایوی وضع و ترتیبده و کفیدن کیده جنک نواغ

طرف های بوند حضرت خلد قنبا اهدیه بود فیه عنایت و اعطای پوریا بوند تشریفات های بوند ارسائی مشروحاً در قریب
خانی ارساله کرای خانه دامت معالیه به یاز بوند نامه و های بوند عنایت مرقوم در صورت دید

بعد از لقب جناب نهامت سالتو اربوغ خورشید فرخ جنگیزیه و دودمان شجاعت نشان خانیه نک ارشد و نامدار
و امجد و شهرت شعاری اولو بچول اولدی فکر جوهر رشد و کیاست و اکید بایست و نفوذ مقتضای سخته جناب کردن دین
و دولت علیه مزه موافق و رضای بن افقنای شاهانه مزه مطابق حرکات سنجیده و احوار بسندین ظهوری مطلق طبع عالی
ملوکانه مز اولی حبسیله بودند اقدم ذات نجابت سالتو فرخ شجره طنبیه ثابت الاصل جنگیزیه بندن انتخاب
و اختیار و صدور و الو قدو خانی به اصعد و ارقا ایلله نهال شان و اعتبار بکر. موازی جرج دوار طنبیه اولزمان
الی بومنا هذا ذا انکرده اوله مایه اهلیت و اسناد و ماده حسن رقیب و و رشاد مقتضای اظهار و ابرار و
امرد. تمام رضای های بوند اوزده حرکتی التزام و ایفا این دلک کتک طوایف تانار و نوغایلو بانک ضبط سر رشته
نظام ملیله اقلیم قریب تنظیم کانه امور دین و کتک قلع سرحدات تقویت و استحکام مدر ضمنه تسویه احوال
جمهور دین و تخصیص دولت علیه ابدی الی ستمار مله موبد مصالحه اوزده اوله مسعود و لئی ایلله حسن
دوستی و همجوار ی اظهار دین و سبقت اید بعض دعاوی جزئیة نک شروط عهد نامه های بوند تطبیق و دود
سرومنی باید و توفیق برله عاقلانه و مدبرانه فصل و حسمند و حرکات حرکت برله طرفینی ارضا و تطبیق
و الحاصل خاصه اعتنا و اهتمام های بوند در کار او کون شرایط مصافقات عموم و قیودیه موجب رعایت
دکنک دولت علیه مک قدیمی دوستی او کون لهلو دولتی و همجوریه منعقد اوله مصالحه موبد
و دوستی و همجوریه مسمک طرق خلادن حفظ و صیانتن ظهوره کلون هت و الو منقبت الخانی
و بود فیه طرف خانی بندن خرمی و انان اولندی بی و جملله مرام حرم و احتیاط رعایت و حدود صلح و مصافقات
حراست سیاقده خلف السلاطین العظام حاله نورالدین او کون قریب کرای سلطان زید علوه نک
برجاق طرفین به تبیین و تسبیله اولو ایلد نوغایلو بانک امر محافظه و ارتباط دین ستون ایدن دقت
و مباد دلبی و سالتو شستی فرما نوز اولون مهام لوزمه نک هرب و نشیون و بالجمله مترب نشیون
و بخول عهد رسد و روئید اولو حاله و متمان تادیبه و تسبیله انا فانا حلوه کراسه ظهور اولو
غرب و جینلوی بکان بکان قریب حدس و ایقان و معلوم طبع دقیقه دان مالوکانه مز اوله و غله خصوصیات مزومه
ظهور و بروز ایدن اهتمام و دقت و دلخواه مالوکانه مز مطابق وضع و حرکت و وسیله مخطوطیت طرفین
باعث تواد توجیه و عنایت نانی حق کرده بحر بیایان مکارم مالوکانه مز موج خیر و آفتاب
عالمتاب عوارف جللیه خسروانه مز لمع دین اولو طرفین اوله توجه فراد مکارم معتاد شاهانه مز
جملله اظهار و اعلان و نوزد های بوند اولون علو منزلت و مکان و ستودر و شانگری ادب و ادب
سیاقده عواطف علیه مالوکانه و عوارف سینه خسروانه مز دین سمور قابض السوره دوخته بر فوب
قیانجه سلطانی و بر عدد سمور قلباق لومع الو شراق و بر قطعه مرصع طوب سرعوج کیانی و بر قطعه
مرصع ترکین بزیوش خاقانی و بر قیضه مرصع شمشیر بی نظیر خسروانی اعطا و خرنده مکارم دقت
دخی خاصه جناب بکر اولو اوزده بالکوبیشی عدد و محبوب مرعوب عنایت و احسان مز اولون
مخصوص اسیر نامه های بوند ایلله مصحوباً حاره دولت علیه مزده خواجکان دیوان معالو عنوان مزده کویان
روز نامه بایه سبیلله مقدمه شانی ترفیع و اعلا قلوب مامور اولدی خرماتن صداقت و استقامتی
معلوم و فیکتخا الفکر درجه نهیه سی احراز بیلله مفخر و مرسوم اولون افتخار الاما جود و اولون شید سلو
زید مجده ایلله ارسال و نمند در احوال تشریفات های بوند خطوات تعظیم ایلله استقبال و سرود

خلعت مورث الهی سلطان و شعار خلافت و نهامتکرا اولان بر عدد ستمو قلیاق با اینجای کشورستانی و اینجی قطع و مرتع انا
 ها سایه جهانیا و بر قطع مرتع تبرکش ثرا و شرفانی و بر قبضه مجوهر شمشیر برق نظیر خسروانی و خاصه جناجره عطیه
 ها یونزدن اولی اوزده درت یک عدد دینار خالص اعیار عطا و حال و شانکر لطیف و اعلا قلمتین مخصوصا اشونامه
 ها یونزدن اصدا و تبلیغه مأمور رکاب ها یونده میرا خور اولم اولان افتخار الامجد والا کارم میرطوق دام مجده
 اسدال اولمدر لدی الوصول احسان ها یونزا اولان شرفیات ملوکانه مزین خطوات عظیم و احلال ابله بعد الاستقبال خلج
 سنیه مزین ذیور و شرف استیصال و قلیاق فلک ماسی زیب سراقبال و اناقه ها یوننی بر اید تاج و هاج و تبرکش و شمشیر
 ساها نه مزین دخی ارا بشربان سفارحت و اعتبار و خاصه اولان عطیه مزین انداخته جیب افتخار ادوب و مادامکه
 جناب صداقت مایکزدن مأمول طبع ها یون الهام مغرور ناجداری و ملحوظ خاطر فیض مظا هر خداوند کار عز اولدی خورده
 تنظیم امور مملکت و ترفیه فقا و رعیت و تخصیص دولت علیه و اتم الفار مزایا دولت روسیه بنده منعقد و متاکد اولده
 مصالحه مؤتید نک شروط و وجود بنه و در سنیله سانیان محاسله هموارنیک مراسمه و قطع اولان حد و درک محافظه
 مراعات ابله حرکات مرضیه کر خلیج کرساجه ظهور اولدجه ذات معالی صفانکر مسند بلند خانی و اریکه استند الخاند
 مستقر و اعتلا و شان و ارفاع قدر و عنانکر دیندم متزاید و متکاثر اولدجنده اشتباه و کنبوب و قاطنین الکای قریب
 اولان علما و صلحا و امرامیرزبان و سائر اشراف و اعیان علی قدر مراتبهم اکرام و فقرا و ضعفا بی وجوه مضارندن حال
 و صبانته حسن اهتمام و همواره نشر مأمور عدالت ابله نظام مملکت اقدام نام و سعی مالا کلام ادوب و ذریکین حکومت و حیطه
 و مائز نیلری و اطاعتکرده اولان کافه قیاسل کاتاز و قاطبه صفار و کبار و بالخصوص نوغایلو بیان و اهالی قویانک ضبط
 و بر بیلر نده اهتمام و دقت و مغایر شروط و عهود حرکات در جمله سنیله منع و تحذیر بر نده بذل مغدیرت و الحاصل جناب شما
 نصاب ایلما تبرندن مأمول اولدی و جبهه لازمستان قوت و مقضای عنوان حکومتری اولان ضبط سر رشته نظام
 و حفظ شرط مصالحه مسالت انجامده صریح جملت و مسقوب ابله مقدما قطع و تحذیر اولان حد و درک حفظ
 و مراسته کرکی بی ایثار نقد بنه مکت و قدرت ابله سنیله

نشان سینه ها و و صولتی مجید حاله فریم خانی جلوه نور اسرار کرای خان طوقین میرا خور اول طوقین بلای ابله کلوت
 جوارنامه و اوانچه

شوکلو کراملو قدرتلو عظمتلو و لای نعمت حکاکام حضرت نازیک عینه علیه سدره نشان و سکه سینه معلی
 عنواندرنه انواع خنوع و خضوع اوزره روی عبودیت مالیک و ناصیه رقت ساینک قلمی سیاقده معروض معصوف
 مفروضه بر درک جناب خدای مجور شوکلو کراملو قدرتلو عظمتلو و لای نعمت حکاکام حضرت نازیک سب نظام و بی مسکون
 اولان وجود مسعود ها یونزدن کافه خطایا در مصون و مأمون و عدای بر خواهاری اما مد مرفوس و سز کون ابیوت هور
 سایه هایا ملوکانه عامه نده کاند و خاصه بوجراغ خاص باهر الاخصاص اوزره ابد مقرون ابله بو عبد شرف ایل
 حقان مجاز خا رعایت و عطف و خیر و نای موجبین و لوب عوارف علیه شاهانکدن فریم خانی توجیه و احسان بیورن
 مبشر و خاوی برات بخت یا ت شرف مال و رکاب ثرا و خسروانکر شرف خود صدور اولان نامه ها یون شو مقرون برت مقای
 معینجه شرفیات ملوکانه سوره و نخته بر توب قیاسجه و بر توب خلعت باهر الهی سلطان و بر عدد قلیاق با اینجای
 اکی قطع اناقه ها خاصه جهانیا و بر قطع تبرکش شمشیر کس و صهام نصر نیام خسروانی و خاصه و ذریک عدد در
 مسکول خا اعیار عطیه سینه شاهان ارا حاله میرا خور اول طوقین بلای ابله کلوت جوارنامه و اوانچه
 نظم و انجال اوزره او اعظم استقبال و اجری بوزم تیش و اجلول و لنوب امر و فرمان باد شاهان ارا اوزره شرفیات ملوکانه
 زبور سرود و نو سفارحت و ارا بشربان طوبیت و زیب جیب ثورث و هر بره هزار کون انکسار شرف مباحات و نینال و هر روز
 امر و فرمان واجب الادعان باد شاهانکه امتثال فدا ده کردن اشتغال و لنوب فرضیه ذمت جا کرانم اولدی اوزره نظم امور
 مملکت و ترفیه فقا و رعیت و تخصیص دولت علیه ابدی الاستمرار ابله دولت روسیه بنده منعقد و اوله بام و نیال
 و قیود و موانع عبودیت و محافظه و استقرار نه بذل حاصل قدر و استیصال رضا عین اقتضای خسروان ابله بام و نیال
 محصور الامان اولدی و لای نعمت محاط علم عالم رای ملوکانه و در فن امر و فرمان و لطف رعایت و احسان شوکلو کراملو قدرتلو عظمتلو
 حضرت نازیک

اذن هابون ملوکانه مزار از ان قلمقین منوال مشروح اوزده عمل و حرکت مباشرت و اولیایه افراد آفریده دن هیچ احدی مان
هابونه و رای اصابت آرای بلخانیریته مخالف حرکتدن بجانب و مباعبت ایلماری تنیه و افراچی لازم کلیده تنیه و ناگیره
هت و کیفیتی هرکه اعلان و اشاعت ایله سر نخبائی واسطه جمادی الاخر سنه تسع و خمسين و مائة و الف

حالا فریم خانجی جل و تلو سلیمکرای خان دامت معالیه به دعوت شاهانه بی جاوی نامه هابون

فرما نفرمای اقلیم فریم اولون خانان منازم الشیخخان دولت عبده خلافت آثار منزه اولون اخلاص و اخلاص
مقضا سبجه سز که خان و لاشان مشار الیرس حین بهجت و بیسطند اسلاف سعادت انصاف فکر بعضا
سد سعادت عده منزه دعوت و منظور عین کرامت و عنایت قلمق خانان طلبت عنوانی عادت حسنه
بهجت نمون و قواعد حسنه موهبت آفریندن معدود اولوب و با خصوص جناب سعادت تمام کفر افروخته مرغ
خاص ملوکانه و غیر عین مکرم ضمیم خسروانه من اولمکن ایله جبین اخلاص مبین قانیکزده لامع و درخشان
اولان انوار شہامت و صدقت و حمیدیه ظرف بلخانیکزده ساطع و تابان اولون آثار اصالت و حقیقت
مقضا سبجه آسنانه سعادت آسنانه من اسلاف پاکیزه او صاف کردن زیاده جلوه در معرفت ظهور اولان
صورت اخلاص و نور موزخه بناء شرف زیارت و کاک کامیاب بادشاهانه
مشرف و عین ربانی و صون ضمدانی ایله فیما بعد حی ضطر و در بط مملکت و تنظیم و رسم امور این دولت
مقتضی اولان بالمشافیه و صیای حکمت آرای خسروانه مرالیه کوشش هوش بمانیکش مشرف قلمق ایچین بوزلن
در بار خلافت ملوکانه من تحریک رکاب حضرت ابلکم ادا و سنه شاهانه مرتضی انیکش آبنو نامه هابون
ایله ارسال و بتدری اوصول اقلیم فریم و اخلاص و خارجا
ملا طیفه و غیر اصدار و امور لازم التوسیسی تنظیم و انعام و جناب معالی رضا بکر عود و رجعت و کین هر خصوص کرمی کبی
افراغ قالی حسن انجام ابلد کردن حکم خانان و صین الازکا من اولان مودت خاصه کرمی من در حی طرف
و جاها غرض و اشعار نیت موجب الاستبشاری ایله ان شا الله تعالی مفرح کن منکرون حرمت و صالت
و سبکبار علی طریق الزبانه آسنانه سعادت آسنانه من کلمه بدل جل همت الیرس

طرف هابون حضرت جهاندار بدن مجدد فریم خانلی توجیه و احسان ملوکانه بوردین شعر یازیلون نامه هابون

جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکساب دولت انتساب ذوالقدر الوتم والفحی الاشم ناهج مناج العز والاقبال
سالك مسالك المجد والاحوال المختص بمزید عنایة الملك لکنعال فالغای سابق ارسلانکرای خان دامت معالیه نوقیع رفیع هابون
واصل الیقین معلوم اولمکه فریم خان اولان سلیمکرای خان بامر الله تعالی اجل مستی ایله عازم دار بقا اولدین فریم طرفدن در سعادت
اعلام و انظار و لغله جناب عادت تمام بکرد و دمان شجاعت نشان جنگیزه نك ارشد و نامدار و اجد و شهرت شعاری اولوب
محاسن اخلاق فطریه ایله موصوف و رضا جوئی دولت علیه م ایله معروف اولدین بکشدن بشقه حریت ناصیه حال کردن
مشهور و نمایان اولان محافل فضائل نجابت و اصالت و دلائل جلال و رشد و فطانت مقضا سبجه بوانه دن جلوه کر منصبه
ظهور اولان اطوار مرغوبه و اوضاع مقبوله کر موافق خاطر الهام مظاهر ظل الی و مطابق رضای مبین اقتضای خلافتنا
اولوب و بوندن بویلده دخی سبده عهده امانت و بسا لکنز قلنان تنسیق امور رعیت و مملکت و توفیق حفظ شروط
مصلحه و مسالمنده زیور کتابة اشتهار و ثبت صحایف لیل و نهار و لحن مساعی جملة الا نازا ظاهرینه بذل وسع و اقدار هر
و استحصا رضای مبین اقتضای بادشاهانه مده سعی بشمار ایدر جکر لواج احوال خبرت مال کردن ظاهر و بدیدار اولم
حالی احف کرده بجار زخار مکارم بی امتنان خسروانه من موجیز و سحاب افضال بهمال خاقانیه من باران ریزا و لوب عواطف
علیه شاهانه مزدن فریم خانلی مجدد اجناب سعادت تمام بلخانیکزده توجیه و تقلید و لغله توجیهی جاوی برات بهجت آیات
جبارنا بجز شرف افزای تصدیق و املا و نشر بقات سبیه ملوکانه مزدن سحر باهر السروره درخته بر ثوب قبانجه کورن و بر ثوب

جزیره سنده نخی و حاله انک مکت اوزره اولون قرعی الاصل ارمیرزا اغاخان بکلی اولوب قرعین صالحه قرعینو غیراغانی بکلی ساکن
احمدلی اولی اسلام اغا بکلی معروف کسه مبداء قننه وضاد و منبع شور و غناد اولوب مضرا الناس و ساعی الفساد و اعدام و ازاله سی
مرتبه و حویه منتهی شقی بد نهاد اولدی بقیضا و اصل سامعه خسروانه و اولغله اعدام و ازاله سی خصوصی عین دیانت و اما تارینه نفوس
و تعلیق اولوب و بوزدن بشقه بکری شقی سنده مقدم قیاری جری کوزن اربوب حالا اولجولین شنت و کذا ایدن ارسلون بلن
بیای نام شخصی دخی برایم باق خانک اونه طرفین او توروب اولون بر طرفین قویان ایلله باق خانک ارا سندن غرز و کوجر مقولری
اولوب لکن مزبور بر در لوندو حالن اولوب خلاف رضای مایون و مغایر شرایط مصافات اوضاع و حرکاته حسارت و خصوصاً
قیاری طایفه سنک قرار داده اولون حسن نظاملرینک اخلا و لینه تعلیق انامل خدیبت و عباد الاهی بر غزده ضیحت ایدوب
اولون طرف الحاکم بکری دخی خیانت قویان طرفین اقامت و اطاعت اولون حرکته و نوزغایوانی کدو حالن قویوب بعضاً
حیوانات و بعضاً نفوسلری سرقه و غارت و بعضی حشرات ایلله جمعیت و مغایر مصالحه حرکت بولغله حرات ایدوب
و الحاصل انک دخی مضرا الناس و ساعی الفساد اولوب ازاله سی مهم و مقتضی ایدوب تحقیقاً رسیدن ساع مایون غزایانک دخی
حفظاً لاسالمه و النظام ترتیب جزاسی فرمان مایونم اولغله قویان سرکونه طرف خا ایلرین خبر رساله الی اولور بولغله
ونه طرفله اولور ایللر اعدام و ازاله سی خصوصی تدبیر صابت بذکره حواله و نفوسین اولندو دخی چندین اجرا و تقضیه
صرف ذلت الحاکم بکری خاصه اشو مشهور دیانت نشور خا قانغز شقی شای صدور اولوب
اولمشدر لدی الوصول ذکر اغان شقیلر اعدام و ازاله سی خاصه صحت و الا نعت کبانکوزن مطلوب مایون غزایانک
قرین بقیلر اولدو شقیان مرقومانی نه طرفله و نوجله اولور ایللر اعدام و ازاله سی حایل الی کوزدوب ترتیب جزای سر ایلله
وجود خیانت الود لیزن الکات قرعی و حواله بکری تقضیت و نظیر و نظام حاکم ایللر اعدام و ازاله سی ایللر اعدام
بویخیز خیلر خاصه باعث ارامش عباد و سبب اساسی نظام بود اولغله ان شاء الله تعالی ذکر بالجبر ایللر بربابه ایللر اعدام
اولغله اقدام تام ایللر ستر

۱۱۵۹
اوامطه

تاریخ

قرم خان خیلر تلوخان عالیشان مغربیانه امرها بون تسویدیلر

بالجمله ممالک محروسه لسا لک بادشاهانده واقع محال و مواضعه ساکن و قاطن کفر و یهود طایفه لرینک جزیره لری اصناف ثلثه اوزده
و قبطیان کروهانک جزیره لری دخی مقطوعیت و جریله جیات اوله لکدن ناشی سکره خان و لاه شان مشار الیه سفر قلم و حکومت و حیطة
فرما نیری و جیات کزده اولون اقلیم قریم و الکای بوجاق و سائر محالده بولان کوجیه و یرو مقول لری اولون مسلم و ذمی طایفه بطایک
و برکولری دخی سائر ممالک محروسه مده اولون قبطیان قیاساً مقطوع نامیلر جیات و طرف الحاکم بکری بد واحد دن روت اولتی اقتضا
ایدرا کین مسعود لرغت ضابطه به احوال و تنزیل و جزیه و مقطوع لرینک جیاتی مقدار معاومه افران و تحویل اولما مقدر ناشی الیوم بعضاً جیات
و بعضاً دخی جیات و جیات اولنار دخی مختلف المقدار نامضبوط روت اولغله نظام امر جیات بخل و یوتقرب ایللر نیجه لرینک و جیجی
مترک و معطل اولدی بقی و اصل سامعه مایونم اولمشدر دواخل الکای اسلامان دن قبول رعیت ایللر مکن و اقامت ایدن اهل ذلت
اسباب امن و راحت لری حتی بعضاً الجزیه عن ید و هم مایونم نص حکم نقض اوزده رقبه لرینه مضروب جزیه نیک و قبطی الاصل اولوب
مسلم عبادنده اولن لیزن الیه کلان رسوم مقطوعه نیک ادا و استیفا سینه منوط و فی رشوک دولت روز افزون لک اظمار و باقی
دخی شرع قویم و قانون مستدم اوزده عمل و حکم مشروط ایدوبکی قضایای مسئله دن اولغله سائر ممالک محروسه مده جاری اوله
نظام و قوانین اوزده قلم و حکوم کز اولون محال لک دخی قبطی لری خصوصی ضابطه نظامه بد اولتی مقتضی اولدی جیجی بالجه
ممالک محروسه مده اولون مسلم و ذمی کروه قبطیانک جزیه و مقطوع لری نوجله جیات اوله کلیدی و ترو طاری نه کونه ایدوبکی مفتلاً
خزیه عامه مرده محفوظ اولون دفا ترده اخراج و باش دفا ترده امضا سبله ممضی قلوب معلوم الحاکم بکری اولتی اوزده جانب
کبانیرینه ارسال اولمشدر ایدوبی فبا بعد قریم دواخلنده و کذلک طمان و قویان جان لیزده و بر و بوجاق طرف لیزدن دخی قاضیات
و بالجای قرم لری تعبیر اولان برلره و خان قشلا سنده و انلره تابع مواضعه و الحاصل اونه دن بروخت حکومت خانان ذوی العوا
و حال و نزال بولنوب جزیه و مقطوع لری مشار الیه جان لیزدن الیه کلان قبطیان طایفه سنک جزیه و مقطوع لری بر نشان معین و می
و قلمدن اخراج اولان صورتک شروطنه تطبیق و جریله طرف خا لیزدن تحصیل و تنیم و بد واحد دن جیات و تنظیم و تنسیه

دولت علیه مزدن بر رسول لغت و اسرا و لونی ضمتند شاه موی الیهای حرکات جریا ساندن چنانچه در غی غفلت و طرفزدن و نوم
امنیت بر در لوجان اولی و هر حاله لوازم حرم و احتیاطه رعایت و مراسم بنقظ و بصیرت اهماق و وقت لوزمه و
دولت خلوت مکینز اولی و حسیله سنین سابقه مثللو بر طرفن زینت عسکر و تهنیت لشکر اطاعت حاکمه نظارت
اولی و در قی فارسی و دیار کر قولدرن بود و دهی عساکر و مهمات جمع و انشاد و تهنیت و عتاد اندر ملای حسیله
وقت و حال اولی و غی عتاد و انسان عموم مشورتنه قرار داده آرا و ملغله بوسابقه اوزره حرکت ابدار و لونی محافظه
حدود و نفوذ نامیده با حمله عساکر نامورده نای باد در کاب عزیت و شتاب اولی و اهماق ملوکانه فر فوق الحد در کار
و نوامرک انجام و فراری و دهی مطر انتظار اولی و نه سوابق مثللو بر دهی عبادت الله اعلی کندودن بر سینه کار
کفندی فیل و استعار اولی و کرم کلورایه بر دلو مکت و آرام اولی و نقیض بنه سحانه و غالی قلع عروق مکین
و قطع و قمع پنج خدمتیه در حال مباردت و قیام الیاری سرگردان عساکر منصوبه مزه شود او مرجهای مطاع مزه بویه
و تبه اولی و نه در جویکه بوسنه مبارکه ده سفرها بوزمه ما سود اولی و عساکر نصرت ما از مزه روضه محرز ظاهر محافظه
حدود و مشور ایچون تختد و جمع اندر به جی مستدر بناء علیه نزالدن ناخت و ناراج مثللو رحالت اولی و نه
تجصان عساکر تا نار بهوره اقبای اولی و نه ایچون بوسنه لای بوسفرها بوزمه عفو اولی و نه ایچون جنایت نابارای
طرف سلطنت سینه مزه اولی و نه جلوس حسن اخلاصی و محال صدق اخضا صاری خصوص مزورده در میان اولی و نه
و نه در زن دهی قرین بقی خسرو مزه اولی و نه ناخی طرف زاهر الشرف البخانیزه اولی و نه تختد درون شاهانه مزورده
و نه در زن اولی علیه مزه اولی و نه جی مکرمه تصدیق و امضا اولی و نه ذات مغالی سبای کبانیزی دهی حاسب اخلاق فطریه
موصوف و رضا جوی سلطنت سینه مزه معروف اولی و نه در زن ناخی مسند بخانی و ارکجه ایستند البخانی لرتف بر زن
زیرین حکومت و خطه فرمانیزی و اطاعت در زن اولی و نه و نواع اقلیم قرینه شربا زعدالت و اطراف شمالیه ن تاون
و تنظیم لازم کلون اولی و نه طوعا و کرها ابواء و نقلو رقبه طوع عبودیت حیر و بند برله نظام امور مکتبه مبادرت
الیکاری معلومها بوزمه اولی و نه حتی بوزن مقدمه در علیه مزه و ارد اولی و نه خیرات سینه کبانیزه قویان جانانیزه دهی
دفع اختلال و نظام احوال ایچون خلف السلطان العظام قالیای سلطان زرغلو بی یقین و ارسال انیزه اولی و نه
رای اصابت اولی اوزره حرکت اهماق و جانیزه بوزن زیری اخلاص اولی و نه خصوص صاری بمن همت کبانیزی ایلی
عبد و تصور بنای حسن نظام و انجام الی و نه بوزن غیر خیرات سدا و یانیزه مزورده سار خصوص صاری و نه
دولت روسیه و سار میل نصرتیه ده واقع امر منافق و بنا خصنه بنا بر صدق مضمونه مزه آنا فان حواله جستم بنقظ اهماق
اولی و نه لوزمه سنای جمله سی معلوم و مفهوم حد بوزمه مزه ایچون هر حاله بنیای صرافت سار بنای و خدمات ایستد
آیات البخانیزی قرین تحسین و موی الیه قالیای سلطان دهی رای زرین اصابت زیری اوزره حرکت موفق اولی و نه
اولی و نه آفرین اولی و نه باری خاصه جناح عظیمه ها بوزمه اولی و نه اولی و نه باری در محبوب و موی الیه
قالیای سلطان دهی ای باری زر مستکور اعطا و احسانها بوزمه اولی و نه اکتونامه موهبت علامه مزه نظیر و امیر و نه
دیوان معلوم مزورده سابقا باقی بقاطعه جی فزوه الی و نه حیدر و احسان سید لای زر مجید الیه تیسرو امر اقتدر لوی الی و نه
عظیمه مزه ملوکانه مزه نهاده جیب تخم و موی الیه قالیای سلطان اولی و نه عظیمه جی دهی معرفت البخانیزه طرفه لایم
ایدر کلوزن عسکر بروجه سروح آستان خلوت شایخ اولی و نه خلوص موزق و صدق طوبی لوزمه سجه فیما بعد دهی
حوزه فرمانیزی و حکم متزده واقع عامه خصوص رکافه امور رای اصابت نمای کبانیزی اوزره لونی و نه و نه
و مشور مای محروسه مزه محافظه و نسقیه بزل جل همت و خدای بیدین بری ظهور و روز ابرن دوسای خدمت مهم
لوازشان خایانیزه مظهر حسن مکرمت و عموما سکان و فطاک اقلیم فرم دهی عنوده پسند راحت اولی و نه خصوص
صرف نقدیه همت برله استجاری و عوای خیر برینه بزل لوازم حمت الی و نه

فی ادرک

مالا قریم خانی جلا و تلوخان عالیشان حضرتارینه امرها بوزن تسویدید

سزک خان و لا شان مشار الیه سز زبرکین حکومت و حیطه فرمانیزی و اطاعت اولی و نه اقلیم قرینک و اطراف و حواله سنای کافه امور علامه
خطوب جمهوری طرف باهر الشرف ملوکانه مزورده خاضه رای زرین اصابت قرین البخانیزه محول اولی و نه اگرچه معلومک اولی و نه جناب
خانیت مالک برینه فایقه البخانی و مسند لایقه قالیای ارتقا و صعود ابدان برو مقتضای رزانت تدبیر و روت و مضای اصالت
نخابت و فطنیزه اوزره دودمان خلوت نشان شاهانیزه اولی و نه غور اخلاص و مزید صداقت و اخضا صاری نماید و نه بنویلو و حکومت مزه
اولی و نه کیفیات و حاله در بار غنا بقرار باد شایانیزه اعلام و استعلا برله تعدیل و غشیه جد و جهد اید الی و نه خصوص صافخانه
شرایط مسالمت و وقایع نظام ملک و ملت سنوچ ایدن اوضاع مرغوبه و اطوار مقبوله فخر فکرة اولی و نه حسن اعتقاد خد بویه مزه
خات اندر قات نایکد و اطاعت اولی و نه الامره ماصدق نظم مجید اولی و نه تصدیق و تشبید المشرر بوزن اقدام امرها بوزمه اولی و نه

شیر و ارسال و نشان عساکر تانادر غیرت شعار کراخ نفاق خبر صوت و کراخ مرکز دکان قهرمان صفات زین هریری شمرده بنام
 انتخاب کیا تیری اولمقدن ناشی ابراز جوهر نجاعت و ایفای رسم دیانت و غیرت ایله عساکر موخندنه اعانت عظیم
 و جانب دشنمه رخنه جسم اظهار اید کیری مشهور اخاق اولمق حبسیده بو وجهه نوع ابرن خدمات غیورانه لری سندن
 طبع صفات جمع ها بونم اولمق بنه آینه ایچون دخی اقلیم قریمدن سابقی اوزده اولن بلای نر تانادر عدو کراخ
 اخراجی خصوصیه اوده ها بون ملوکانه مزد و کار و جناب نهامت نصایب انجا نیرنلای دخی طرف قبی سینه مزاولون
 جلال حسن اخلاص و محال صدق اختصار صلیه نظر انوی امر مزبور ساقیدن زیاده بروقی مرم شیر ساقاندر
 اوله جملری ظاهر و آشکار اولمقین بوسنه مبارکه ده اولمق قبی کی رشید و کار گذار و اداره عسکره صاحب اقتدار و مقیانه
 ملاطین جنگیزه دن اوزر لرینه سر کرده لقب اولمق اوزو و جلدان اصابت نشان قانایر نر انتخاب و اختیار اولنات
 خف السلاطین العظام حاله قلغای شاهین کرای سلطان دام عایوبی طرف زاهر الخیر انجا نیرنلای سر کرده لقب و زین
 جلیه لری اولان برسطانی دخی معینه ترقی برله اولن بلای نر کفر و منتخب عساکر تانادر حجت شعار لری سندن لقب و زین
 و سفر ها بونمه مامور و قیمن و بفضله تعلی بران و بر ساعت اقوم صوف مامور لرینه موجود بو لمق اوزو و قبیله ارسال
 و شیر ایچک خاصه نرین مطایب و مراد شاهه مزافوب و عساکر مزقوده نای صوب مامور لرینه مجاز عساکری مامور
 انجا نیرنلای اولمق بوردیه و اوز اولان خیرات قانایر نر منظم و ملغله سر عت نیرنلایه مدار اولمق ایچون بوردیه و قیمن
 بلای غرونی سکیان ایچمق و اقتضا ایدله امر و اشاد نیرنلایه الباقی اولمق ایچون فرق عتد خلع فاخره ملوکانه مزقوده عامه و
 اخراج و افران اولمق اسونامه ها بون ملا طیفه و غری بلایع و ابساله مامور خواجکان دیوان معلا عتد نرین ساقانای
 مقامه جی اولان قذوق الامجد و الامجد سید مدی نرین ایچمق ایله جانب نهامت مناجیه نیرنلایه ارسال اولمق و لری ایچون
 استانه خلوت آشیاء مز اولان و نرین و نرین و کمال صدق طوبی نرین لایزه نیرنلایه بایف الذکر اوده بلای نر تانادر عدو کراخ
 و اوزر لرینه لقب اولمق سر کرده ایله معینه ترقی قلده جی سلطانانی لایزه نیرنلایه نیرنلایه جانب نهامت خانی و مقتضای شیشه حجت
 کیا تیری اوزو بر جانیدن لبو و زینیه صرف جل همت و روحه محرر محمول آرای اصابت نای قانایر ایچمق اوزو و قبیله
 مامور لرینه اماله کجان نهضت و عزت و رفیع باربان توبه و عزت ختمد بر ساعت اقوم و زین مقدم و ابرم و قیمن
 عساکر مزقوده جی اخراج و ان شاهه تعلی وقت شبا انقضا سندن مقدم صوب مامور لرین مامور اولمق اوزو و قبیله
 طرفیدن شیر و ارساله سطحین عنان بخت سهامت و اوردن و نرین عتده من و نیرنلایه حرکت اوردن منظر دعای خیر انبات
 از خد بواز مزار ملری دخی توبه و نیرنلایه و کباب جلاوت ایچمق

مسئله اوله
 و ابرام

رکاب مستطاب ملوکانه دن جلا و نلو فریم خانی حفر تارنیه با زبون نامه ها بونلک مورد سیدر

سرکه خان مشاد ایله سرچکن سنه هم حبسیده داور بر ایله اقلیم قریمدن اخراج و سفر ها بونمه شیر و ارسال اقلان عساکر
 تانادر غیرت شعار کراخ ضابطان و نر انکر نر هریری شمرده بنام انتخاب انجا نیرنلایه مامور و لری محله ابراز
 جوهر نجاعت و اظهار مردانگی و غیرت ابردر ایچون توجه پادشاهان مز ایله دیار دشنمندن مکوفله جی نام محلی و اطراف
 و حوالیرنی ناخت و تاراج و اعدای نسای سهام فرودمانه هدف و آماج اید کیری غیری عساکر موخندنه اعانت عظیم
 و جانب دشنمه رخنه جسم اید کیری جمع ها بونمه روحی و ملغله بوسنه مبارکه ده دخی سابقی مثلوا و مقدر عساکر تانادر
 دشمن نکارا خراجی اگرچه مکتون ضمیر صفوت میر ملوکانه مز ایچمق کن حکمران ابران اولن نادر شاهای نامه و اوزر ایله
 بغداد طرفدن کوزر دخی سفیری بودعه در سعادتمره کوزر دیلوب حامل ایچمق خبر نیرنلایه بعد از نظر مضمون نیرنلایه مشاد ایله
 تکلیف ساقیدن کول و فراغت اید و کنی بیان سباقده حدود و سنوره در خلاف نیرنلایه و قانون مجدد ایچون خصوصیه
 کوزر و کوبا بوباید دخی ابرام و اصرا و دیرن اولمقین مرد و عبان ابردر کصفیه مابین و وضع کوزر و سنوره
 دوبار خلوت استمان نرین بر رسول قیمن و ارسال و نیرنلایه نیاز و التماس ایچمق بوسونده شاه موی ایله ایچمق اوزو و
 بعضا و اب حبسیده اولن دخی و حبسیده نظر نیاز و استندعای قریمن سمع اصفا و لمیوس سفیری دخی علی ازه اعاده
 و ارجاع اولمق اگرچه مقتضای ابری فاما از قریم بومثلوا قدم نهاده عرصه بغی و طغیان اولنلر باختره دودمان
 خلوت نشان نرین از یال عفو و صفایر نیرنلایه منتبت اولمق لری حاله هره قدد جنابای امور انکر معاوملری اوله دخی
 اول آمده چهره انما سیرنیه دست در حواله اولمق دخی نیرنلایه رقی نیرنلایه بالظاهر قوا سنه دعایت اوله کلیدی دیرنلایه
 سلطنت سینه موعدا و لمقدن ناشی بوباید سنن اسلوب کرامه اقتدا و استطلاع حالی ایچون جواب نامه ها بونمیه خدیه

نسخه
مجلس

طرف هابون حضرت جهانگیر حاکم فرمائی جلوسه سیکری خان حضرت

دولت علیه خلافت فرمائی فی الاصل دین مبینک حادس و کربانی و شت سینه بسید المرسلین از روح نازی امتانی و بقدر
 ناشی که مخالف ملت اولون اعدای دینک و کاه مذاهب حقه دن مخوف بولسان حق و ملحدینان و زر زنه ترفقه عزیز
 و جهادی اجر و ایفا و بولفسیده تحصیل رضای مولای و تکمیل ناموس رسول کبریا ابرار این اسلام حفظ و حریت و
 شریعت سید الانام نمیشدند نزل مکتب اولونق عید پادشاهانه لایه ولایم و ذمت همت خلافت کبکده واجب و محترم و
 لذلک هر یابن لوازم خرم و احتیاطه رعایت و دشمن عداوت اولونق کید و اغفالری ابله احبابدن احتراز و محاببت
 مقتضای ذاب دین کولت علیه و مستغای رسم پیش سلطنت سینه م اولد یقینه بناء بوزن اقدم مالک ابرازن سرزده
 ظهور و بانها ده عرضه استنکار و غرور اولان نادر شاه خدیو کنگاه مجتهد سید صغری اولان اغراض نفسانیه سخی عری
 و سبیل اغفالریه کوبادار ابرازن بر رخ رضی و الحادی دفع و رسوم محدثه و مقتضای طرد و دفع ابله دین مبینک
 ابلیم دیو ابتدای ظهورن صورت حقن کورینه دلی بوضوحی مقابل طرف هابوندن اسعار و قبولی التماس ابدی
 مواد غیبه دن سخن حکم بالظاهر خواستجه معاذ شرعیه و ملکیه سی و لیان مواد ننه بعد ازین دخی زوچ مذهب اهل
 سنت و جماعته مبارک ترفقه قرین مساعدت اولونق قصور کجی ماده که ری تصدیق مذهب جعفری و کبری دخی
 مکه مکرمه ده تعیین دکن مخصوص نمانده لیرد آنلری زد و قبولی شریعت ترفقه بقی این امور دن و لی مجسده غلامی اهل
 کفرهم الله تعالی الی یوم القیامدن مقتضای استغنا اولونق قبولی مساع نرخی اولد یقینی بالو اتفاق ابراد و بیات
 و اعدا شرعیه لری کده و تحقیقی ابله کشف و عیان ابرار مزبور جواب نرخی و رش کجی مقصودی اظهار حق اولونق
 ترعا و بریدن جواب لری استماع و بیع ترفقه اتباع اجتنوب تکرار مغایر رخ اولان ماد الذکر کجی ماده نکه به تصدیق و
 تکلیفیه بواء دکن نه کوه اظهار خشونت و توهینه ابراز دعوت و خصوصیت اندکی جمله لای معلوم و مشهوری
 مقتضای خست طبعی اولونق صورت احضار برکوه دخی مقتضای دلی و حیله ترتیب و رسم بن محمد یا سافینه سی
 عقیده حاکم قاضی حاکمی بر عسکری اولان صدر اسبق و زیرم اعدا با ساف کده و مقتضای خست طبعی حاکمی
 طرفدن اولونق ابریه رفیم و متعاقبا سیدر اندر دخی کجی فطوره کا غدیری بر عسکر مشارالیه بوجانیه کورن
 درونلرنه مقدما التماس و استدعا اعلان مذهب جعفری تصدیق و دکن طبعی کجی مقصودی متروک و منسوخ قبول
 من بعد خلافت شریعت و قانون کولت علیه بر سینه تکلیف و بموجب هر کشدن فراغت و تمکد رد بوخر او بمشکن صو
 هر یابن مهورا مخصوص جعفری ابله بعد اذ جانندن رکاب کاما به دخی لغت و سیدر ابدی او را فذلک زخمه صحیح
 دو سعادتمه جلب و جذب انقب و اوراق مزبور صدر اعظم و وکیل مطلق اتم حضورن مقصود اجتن نورده فتح
 و فرات اولونق قیما بعد اهل اسلام مینانندن شمشیر خصام دفع و بیخ عداوت و بغض قلع و قمع اولونق اجن کویا
 سالف الذکر کجی ماده نکه قول و اسعانی دعوتندن فراغت و سبب مصالحه میل و ذمت ابدی ایشو کافندن
 دخی اگر چه درج و سطح و کجی دهون اوزی مذکورده مجددا خلاف شریعت و قانون بر نوع بازری دخی سرز و تفریح
 ابرار خست ضمیرنی اشرب و تنویر البش تکلیف مرقومک مال و مقصودی ضمیمه مالک محروسه مدره اولونق
 فدیعه دن رود روزنلرن آنا نشت و جماعت و دعایم و ادکار شریف اهل اولنه کلونه آذ بجانه حدود لری نه
 یعنی آن و احوالده اولونق حرستانانور آنلری و کولک عراق الکاسی که یعنی بغداد و نهر و شریک و حوالیه
 آنلری کدور و بر ملک اوزره طلب ایسی حاکم غریبه سی و ملغه بکوه مالکری بری بر نه مخالف و مغایر
 مکید و بیات ارسال و سیدر زن مرقومک مراد و مقصودی مجروحان طفت سینه می اغفال و تقوی ابله کدور
 امور نه تقویت و زعمجه بوجانیه اراث فور و رخاوت ابروی ظاهر و نوزن بشقه سینه سینه ماضیه دن یاد
 امام اعظم و همام الحرم و اتم رضی الله عندهای مرقوموزرنه جا بکر صغری اولان سو قصدی معاذ الله تعالی
 اجرا ابله اهل سنت و جماعته برکوه دخی اهانت و جبهات آن دخی آشکار و باهر اولغه مجمل مرقومک کدور
 و خدعه سندن قیما بعد غفلت و طرفندن بر دلو تحصیل امنیت جائز اولد یقندن غیر عیاذ بالله تعالی مالک محرم
 بر شریک و زقطه اراضی و محل و رستنی معاذ شرعیه و ملکیه سی واضح و برار اولونق سینه ماضیه دن یاد
 خیزیدن و عداوت و ترس اولونق امر عباد ذل اجنار اولونق و اجبه عید سلطنت دیانت معاددن ایدو بالجملم
 و زری عظام و عیای فحاش و اوجفار و جانکده اجماع آرا و اتفاق کلم صواب انماریه قرار داده اولونق
 بلطفه تعالی سینه آینه ده فارسی و دیار کورنلرن مرقومک مرقومک اولونق بولکیت قاضی جانی شریک و
 لاجل مصالحه بوقشی ارضی رومع مستانین اقامت و احوالبر و شرف اوزره و خا و معارف جمع و ادوارنه دین
 دو میان قورن اولونق اوزره نامور اولان شریک مشارالیه خط هابون توکلف و غله معنون امر کجیل الشانله رفیم
 و افاده اولونق راجع جناب غایت ماکرینک هم جیلده قاتیلریه بوسه مبارکده اقلیم فرمیده اخرج و فرموده

حجب مباحات که ایصال و مادام که جنایات صرافت ناکر بگویند باین دین و دولت و شرف و ابرام خانیت اولاد
 هر کس که مرضیه او زده اولاد چه مندر بند خانی ذات معالی ساحت که ایله مستغفر و غفلا نشان و غنوا نکر و معبر منو فر
 اولاد استبداد اولاد کوفی الا اولاد خطه حکومتی و فاطمین لازم لا کرم اولاد علم و صلحا و امر و میرزا دار
 و سائر اشرف و اعیان علی قدر مراتب اکریم الله فقر و ضعفای و جو مضار در جنایت و صیانت و همواره نشر آثار عدل
 ایله حسن نظام مملکت بزل تقدیر و سع و مدد و سز در هر حاکمه مامول و ملحوظ نماید و اولاد در دین و درایت
 و حسن حرکت و مصافحتی اجزایه صرف و سع و مکتب ایله

سید اولاد

تشریفات هایون و صولای مشعر حال قریم خانی جل و دلو سلیکرای خان طرفدن خواجگان دیوان سید سلامی ایله خلوت
 جواب نامه در

خنگارم
 شوکتو کرامتو قدرتو عظمتو و عتبه علیه خلای امتنا المیزه انواع خشوع و احوال و اضافی خضوع و انحال
 دوران اولاد سده سینه سده مثال و سبب قلیدی سیاقی کاکای اگر اعتبار کما انار لینه سروض
 مروی عبودیت مالین و ناصیه رقت فرسوده و سبب قلیدی سیاقی کاکای اگر اعتبار کما انار لینه سروض
 عبد صداقت مفروض برینا بود که بونید غایت دیده شوکتو کرامتو قدرتو عظمتو خنگارم
 باهر الا ختصاصی و اشعه انوار غایبات بیغایا لیل مشور با صوره صداقت احتسای اولاد قدرت و دروغ
 و صفای سر برت او زده استحصال رضای میامن اقتضای بادشاهانه که بذل ماحصل قدرت و دروغ
 اولاد و غنی رتبه قیام و بقای عمر و دولت و سلطان دعوتیه صرف القاس قیامت او زده ایکن بود فیه بوعبد
 شاکر الاجتنان محضاً بعضی خاکدن ترفع و تشریف و بر توفیق عالما ب خروانه کردن ناعز و استنراف اولاد
 رتبه خانیت ابقا سبیل توقیر و لطیف و مجدد اجماع و احیا بود و ب ابقا و استغفاری مشعر برات بهجت ایات
 خاقانی غایتی بیشتر مبارک و کاب جراتاب ملوکانه کردن ترف اقرای صدور اولاد نامه هایون شوکتو
 مویحه تشریفات سینه کردن سموره دوخته و ساده ایکی ثوب خلعت مورث بهجت لطافتی و بر فطحه تبرکش
 و شمع کش خاقانی و بر قبضه صمصام عدو و انتقام خروانی ایله خاصه غایت و مرو کردن اوج بلبل عدد و دنیا و احوال
 عطیه بهبه شاهانه دیوان معراج خواجگان ندن سابقا باش مقاطعه می قولک سید سلامی و سائیل هر
 ترفند و ورود ابتدا کن ادا می مراسم ادب تعظیم و استقبال و ابفای قواعد نیتیم و اجل و اولاد قدر و سز
 او زده خلعت سینه ک زبور و دین مفاخرت و تحبیر و تبرکش بادشاهانه بنده میان عبودیت و عطیه بهبه ملوکانه
 ایصال حجب ثورت قلوب بوعبد شاکر انعم و احسانک مجدد اجماع و احیا بود و ب ابقا و استغفاری مشعر برات بهجت ایات
 سرافتخار و ابتهاج قرین کزده اسما و فزون فخار و امتیازم مقابل کواکب فزرا و لشکر دهان جناب رب المستعان
 عامه عالمه محض خبر و خبر محض اولاد وجود عالم سود هایون کی کافه خطا با دن مصون و اعدای برخواهی
 مدبر و سز بگویند ادوب ظل ظلیل بادشاهانه کی عامه بنده کان و خاصه بوعبد نا توانی او زدن بدمون ایله بواجز
 خاص باهر الا ختصاص ایا م و لیل استحصال رضای ملوکانه اولاد امور و قضا یالک حلیندن محض و احوال
 او زده اولاد بجم محاط علم عالم ارای بادشاهانه اولاد فزون اولادین امر و فزون و لطف و عنایت و احسان شوکتو کرامتو
 قدرتو عظمتو خنگارم حضرت بنده

سید سلامی

استانه خلافت اشیا نه اولان خلوص مودت و صدق طوبیخ و زنده سنجه اولمقدار نفی تا نارد و سکار الیه سلطان موی الیه
برکون اقدم مباشر موی الیه الیه اخرج واسکله مرقومه دن سابق الذکر سفینه لرا الیه فار شوطه عبود و کذا و انزله
منوال محرز و زده تهیه فلان زاد و دهنه لرین اخذ ایدک نورد و فیروزه صحیح مرقومه ده بومق اوزره تسیر
وار ساله بذل اجل همت و خدمتک دین و دولت علیه مرده مساعی مبروره وجوده کور مایه فی توصیه و تنبیه صرف
تقدیریه قدرت و مکتب علیه ستر

۱۱۵۷
۱۲ واسطه الیه

استانه خلافت اشیا نه اولان خلوص مودت و صدق طوبیخ و زنده سنجه اولمقدار نفی تا نارد و سکار الیه سلطان موی الیه
برکون اقدم مباشر موی الیه الیه اخرج واسکله مرقومه دن سابق الذکر سفینه لرا الیه فار شوطه عبود و کذا و انزله
منوال محرز و زده تهیه فلان زاد و دهنه لرین اخذ ایدک نورد و فیروزه صحیح مرقومه ده بومق اوزره تسیر
وار ساله بذل اجل همت و خدمتک دین و دولت علیه مرده مساعی مبروره وجوده کور مایه فی توصیه و تنبیه صرف
تقدیریه قدرت و مکتب علیه ستر

جلال فرم خانی اولان جلاله نلو سلیکری خان حضرت زنده خیرا و ناله الیه ها بون جلاله نلو سلیکری خان
بعد از لقب جناب سعادتمند بکرا فرخنده چراغ دولت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
خلافت دار ناچار بجز اولوب زنده فایقه الخانی و الفایق لایقه فانی الیه مفسور نشان و اعتبار بکرا فرم خانی و رفیع
فلذ بقی ایا من الی الان مجلدی آثار استعداد و استنبال اولان ناصیه جلاله نلو سلیکری خان و نشان محال و محال
حصافت و نجابت و دلائل جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
سلاله سلیله جنکریه نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
افتخار بکریه پیشداد اعتبار و اغنا بکریه سلیله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
و قدر و کرم و رفیع فرم و لایق و باجمله ملحقان نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
امور و زنده سینه چشم و کوشش و نظیر و لازم مده و خرم و احتیاط و رعایت و خصوصاً جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
خند و لرین و نظیف و نظیر و لازم مده و خرم و احتیاط و رعایت و خصوصاً جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
اولان عساکر ناچار و اصحاب کبر و دار و ارباب دشت و استعداد لرین اولوب و جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
انتخاب و اخراج لرین و اذن شفق و بوجوب عز و نامه ها بون و محافظه و شروط مصالحه و مسالمت و ابراز دست
و کماست و دیانت و علی الخصوصی نظم کرم و لایق و باجمله ملحقان نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
مفرا سنجه انفاذ احکام شریعت و اجرای حسن سیاست و نشر اشعه انوار معدلت الیه نور قلوب رعیت
و واجب الاحترام اولان علما و اشراف و اخبار و میرزایان و سایر اعیان و ارباب و ابراه و توفیر و احترام و اظفار حسن سلوک
و حرکت الیه تحصیل مرضی بادشاهانه مزه مزه اتمام و دقت و فکرم و حصول علم عالمشهور و افسر و اشراف و ابراه و توفیر و احترام و اظفار حسن سلوک
خلوص مرقومه نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
ها بون ملوکانه مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
و ثبت جریه روزگار اولوب و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
ما اکثر دن ظاهر و بریدار و لغدن ناشی حالما حضرت زنده خیرا و ناله الیه ها بون جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
عالمتاب بادشاهانه مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
و عنوان بکریه موجب حاله دخی مساعی ها بون جلاله نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
سعادت ماب الی الخانی بکرا و مقرر فلغله افکاری حاوی برات و بخت اباد جهان با بخت شرف اقزای املا و قدر
و تشریفات سینه ملوکانه مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
و برقطعه مرصع بیکرشی زبانه و نلو سلیکری خان و اصالت مفضی الا نوار شهریار بخت و خاصه غریبین رفیع الانا ر حجاب
اوج بیل عدد دنیا را کفی العباد اعطا سلیله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
ظننن مخصوصاً اشبه نامه نای ها بون مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
والا عیان سابقا باشی مضاعفه بکریه خطوات عظیم و احوال الیه بعد الا استقبال خلعت سینه مزه مزه و نور و بویله دخی
ها بون مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد
استبک و بیکرشی و تشریفات شاهانه مزه مزه و نور و بویله دخی استحصال مرضی مبایع اقتضای دار و زنده زبور کتابه اشهاد

نظام امور مملکت و ترقیه فقار و عیث و تخصیص دولت علیه دائم القار را بر این مذهب بوسیله بستن منعقد و مناکرا و اولان مصالحه
مؤید ملک شروط و قیود نه و در کشفه شایان محاله هجوز بر این مذهب و لوانه کما حق الله حکمت مرضیه که جلوه کرامه ظهور
الله فی هذه ذات معالی صفات کند منبذله ذراتی و یکجا نهت منبذله خاتین سفر و اعتلائی شان و ارتفاع و منزلت کن و در مذهب منبذله و منبذله
استباه الخب و قاطب این اکای قریب اولان علما و صلحا و اولان و مبرزان و سایر ارباب و عیال و ملا و در مرتبم اکرام و قیود و صفاتی و در مذهب
حکایت و صیانت حدی اهتمام و هوان و نشر ما تر عدالت الله نظام مملکت اقام نام و سعی ما لا کلام و بوزن آید مجله مخصوص نامه هار بوزن
ابن جانی چون ترتیب اخراجی فرمان هار بوزن ملک و اولان و نشر ملک نفر عساکر شجاعان مازن تا نادران اخراج و تسبیح برین سعی ما لا کلام و در
قالغای و در مذهب منبذله نیک نصب و تعیینی دای درین بخانین نفوس اهل مذهب اخراج و انتخاب اید رسک خلع عقی لباس و بعد از
اخراج چون در مذهب خرد عیث و اعلام اید و در مذهب حکومت و حیطه فرماندهی و اطاعتند اولان کافه قایل تا نادر و قاطبه سفار
و کار و بالخصوص نوغای لوان و امانی قویان ملک ضبط و بطلان اهتمام و دقت و مغایر شروط و عهد و حرکات برین عجله ملک منع و کذب برین بزل
مذهب و الحاصل جناب نهات بخانین برین ماثول اید و در مذهب لوانه شان قوت و منتقای عنوان حکومتی اولان ضبط سر زنده نظام
و حفظ شروط مصالحه مسالت بخانین صرف عمل هفت اید به تر سوبله مکه

حرف هابون حضرت جهانگیر دین مالا قریم خان خانان و تلو سلیم کر خان حضرت نیرینه باز یارون نامه هابون مسعود
 بعد از لقب ایران شاهانی در عیله قدم نهاده مرکز خشت و خشت و بزمه باطلی اجرا عرض نفسانه شده و سیل انخالی
 رهرو کر یون بختی و ضلالت اولون نادر شاه عاقبت ناه بوندن مقدم مبرون و تحسین التوا سنده اولون رویه
 منشان حشرات انعام ابله سرحد مشوره مد و واقع قارص قلعه سیحوالینه وضع قدم خرمان واد بار ایلدکی و
 نهایت باس و خسران ابله منزما و مقهور و تکرار مزدوم ایران نقل کار و بار کثافت و اضرار ایلدکی زمانه کلنگه اردو
 هما یومند واقع اجناد ظفر اعتیاد ابله کل بوم طرح ایلدکی باز در کاسد شناع کار زاردن غصیل سرمایه هزیمت ابله
 فقول و عودت و حرکت بی برکتی کند و طرفه موجب بشما فی و نرمت اولون ورق اخبار حوالی مرقومه ده نیرد
 آرام و قرده طاقتیاب اقتدار و له میوب گمانی الاول مایوس و مسکرا برداده بادیه خذلان و خشت اولون
 یکن شاه کجراه مرفیونک فیما بعد میوار سلطنت سینه مزدون قطع پنج مکاید و اضرار و قطع و قمع رسته مکر و اضیاد
 بالکلیه غالمه سی مرفوع و بر طرف قلیق حصونه اهتماما بمنه سحانه و نهالینه انبه ده سنین سابقه دن اید
 ترتیب و تحریز عساکر و متمان و تدارک و اخبار عهد و غدار ابله اوزینه سفر و حرکت و هرنه محله بولنر ابله
 عون و عنایت جناب و تالعه ابله بلا امان ند میر و استیصالینه صرف نیروی اهتمام و دقت و بذل اجل اقدام
 و حمت اولون افشای مراد خیر انجام میوگانه فرا و لمقدن باشی ذکر و امان سفر نیست اثر ملوگانه مزاجیون
 سوابق اولدنی کجا خلاف شهادت تصاف خانان و عین ظفر و غالبیت عدا اولون و جناب خانت مایو
 عساکر نامار دشمن شکارک لوسی محض خبر و برکت و اسخ البیان غلبه خبر اندیش و صداقت نشانی و خصوصاً فاضله
 خلقا بعد سلف خاندان و عین عین خدوانه فرا و لمقدن دفع و رفع مکیدت دشمن بد مذهب و نفیبت دولت اید
 صیغ افروخته شاهانه و عین عین خدوانه فرا و لمقدن دفع و رفع مکیدت دشمن بد مذهب و نفیبت دولت اید
 مدتخ ایچون اراده ملوگانه مزاجیون و عین ظفر و غالبیت عدا اولون و جناب خانت مایو
 قیت سمیر فانیبری اولدنی بدیهیت امودن اولمغه بالقلوب اسکله مرقومه ده و کرک انبای اید
 سفایه سیوار ابله و نه اسکله عبود و گذار و اندن دخی سابقی اوزره کرک اسکله مرقومه ده و کرک انبای اید
 حاضر و آماده اولمان ذخایری اخذ ایدون نودوز فیروزه صحرای سیبوسه و رود و وصول تحریک نازیبار
 و استیصال ایلان اوزره خلف السلاطین العظام و اسکله مرقومه به ارسال و تسیر قلوب و عساکر مرفیون به و اوزره
 تا نازربار قنار و شجاعت سعار طر فکرون تعین و اعطای ایچون قرق بیک غرورش سکیان آفچه و قرق عدد خلعت خزنه
 تعیین افغان سلطان موسی ابله لباس و اعطای ایچون قرق بیک غرورش سکیان آفچه و قرق عدد خلعت خزنه
 عامر مزدون اخراج و اضرار اولمغه اشبونا نه ها یون ملا و طفتقر و غر تحریز و تبلیغ و ایصالینه ما مود معتدل و ان
 دولت علیه مزدون فدوة الامجد و الاعیان اسکله بی مصطفی زید مجده ابله ارسال و تسیر و لشکر لدی الوصول

اینجی شورا ده قرار داده اتفاق ادا و بونیت خبر خانه رفع ابادی دعا و نفع رتبه والای و زارت مدد و افزه در بر
درگاه معلوم یکجوری اغایی اولوب اغودرین و دولت علیه من صدقت و استقامتی بدیدار و وجهه خبر خواست ملکت
سینه مدن اولدنی ظاهر و آشکار اولقدن ناشی بالفعل تقلید صدارت عظمی و تقوی و کالت کلام ابدا کرام و اولان
دستور اکرم میرانیم نظام العالم ناظم منازیم الامر وزیر اعظم حسن باشا ادام الله تعالى اجلاله و ضاعف بالمالنا اقداره
واقباله مهرها بون و اردوی ظفر مغرورک مجرای اسلداردن نهضت و مفارقت توفیق رب العزت الیه دشمن جانبدار
توجه و رغبت آماده اولقدن اسلداردن اولدنی بی یوسف میمنت اثر ملوکانه محسن اخلاق شهادت انصاف خانان
اسلداردن بر سلطان جلالت نشان ابد گزیند منصب عساکر تانار دشمن شکارچی دخی یونکی محیی خبر و برکت و عین
غلبه و مقدرت عدوتار اولوب و صداقت نشانای رخصت خاصه جراح افزه خنده شایمانه و عرس نهال عین خبر و نهال و
البانزار خبر اندیش و صداقت نشانای رخصت خاصه جراح افزه خنده شایمانه و عرس نهال عین خبر و نهال و
نظمی مذهب و دین و تقویت دولت ابد فرخنده محسن اولقدن روم ابی جانبدار کلیبولی معبرنه طلب ایزن مهر و خوب
جا کبر صبر عبت سید فائز اولدنی امر بدی اولقدن روم ابی جانبدار کلیبولی معبرنه طلب ایزن مهر و خوب
ما موزر وصوله سی موفرا ملک اوزر خلق اسلدار طین اعظام سلطان دام علی ابی بش بلج نفر گزین و منتخب
عساکر تانار شجاعت شعار فززون نقیب و معبر مرقومه بر ارسال و تبیر اولوب عساکر مرقومه و اوزر لونه
نقیب اتخان سلطان موسی الیه و بلیک اوزر اون بش بلج غرض سببان آنچه سی خرمنه عامره مدن افزه
و استیونامه ها بون ملا ضحیف و غنی تبلیغ و ابصار مامور ابدا ارسال اولقدن نفر تانار صبار قرار الیه سلطان موسی الیه
اشبانه نزع اولان خلوص مودت و صدق طوبی که از زمره سنج اولقدن نفر تانار صبار قرار الیه سلطان موسی الیه
بر کون اقدام مبارک موسی الیه اخرج و کلیبولی معبرنه تبید و ارسال بدل جلالت و خدمت دین و دولت
علیه من مسامحی مبرور و موجود کور ملک بی توصیه و تنبیه و عجلاله کوندر که صرف نقدیه مکتب الیه نر

جبهه دو جوان ایستادند خضرانه بازیدان ناله ها بولیدند و کبریدند
 جهاجا ماد غائب ایالت نصاب سعادتی کتساب دولت انتساب ذوالقدرالائم و الخوالد اسم ناهج مناخ الغزو والقبال سالک سالک المسالك
 والجلال المختص بزم غنائی الملک النمان سابقا قلغای سلطان اولان سلیم کرای خان دانت معایک جناب سعادتمند بود و دمان نجاعت نشان
 جتکریه نان ارست و نامداری و مجد شهر نشعاری و لوب محاسن خدو و نظریه بله موصوف و رضا خانی دولت علیه عثمانیه بله معروف اولان
 بشفه دینه سامیه قلغای بله شانی ترفع والقباب لایغه شرف افزای بله منسور اعتبار دیک توفیق الهی بایلدن الی الان مجلای انار استعداد
 واستیصال اولان مرتب ناصیه جاکند شهود و نمایان محافل فضائل نجابت واصلات و دلائل جلال دندر وظائف متفقا استخده و طایفه خدمت قوت
 ولازمه کربه و منزلت کز اولان تنسیب اور رعیت و مملکت و محافظه شروط مصالحه و مسالمت بزل مقدور و سعی انحصار و فزاید
 اولان بکند رسیدن کوی حقاری بنویس ملوکانه و مشمول علم عالم ارای خضر وانه مزاول قدرن ناشی بوانه دل منفعة جابو کر
 طمهور اولان اطوار مرغویه و اوضاع مقبوله کن مرقوف خاطر الهام مظاهر ظل الاهی و مطابق رضای بیعت اقتضای
 خلوت بناها و لوب و نوزدن بویله دخی استخصال رضای میانی فضای بادشاهانه زده زیور کجابه اشهاد و ثبت صحیف
 لیل و نهار اوله جو مساحتی جمیله الانار اظهار دینه بزل وسع و تقدار بله جملری لویج حول جویبت ما کز دین ظاهر و برادر اوله
 جابا جتکر بکار زخا و کار دخی امتنان خضر وانه مزوج جیز و محاب افضال بهال خفا خانه مزبان ریز و لوب عواطف علیه بادشاه
 قریب خانی مجید جناب عالماتیک الخانیک توجیه و تعلیل اوله توجیهی حمادی برت ایت جهاجا ناز شرف افزای تسلیم و امتلا
 و تشریفات سینه ملوکانه مردن سوز باهر السرود و وحشه و ساده ایکی توب خلعت مورث البیعت سلطانی و ایکی قطعه و ایکی
 سرخوخ مفاخریوش جهاجانی و بر قطعه مرصع نیرسی ترابوش خاقانی و بر قصه شمشیر برو نظیر خروانی و خاصه جهاجک عقیقه ها
 اولان و زده دخت بیلر عدد و بنا خاکی العباد عطا و حال و شان کنی لطیف و علاه قلمتین مخصوصا استیونامه ها و نوزد دخی اصدار
 و تبلیغه مائور سها نصیان خاصه افتخار الامجد و الاکرام الحاج ابراهیم دام محمد بله ارسال و تقدیر لری الوصول احسان ها و نوز
 اولان تشریفات کجابه قری خطوات عظیم و احوال بله بدار استقبالی خلع سینه قری زیور و سی استیصال و ترغوش سامی جری
 بیلر ناهج و نیرسی و شمشیر شاه قری دخی ایت میا مفاخرت و عنان و خاصه اولان عقیقه ۴۰۰ قری بیلر جیب افتخار
 ابروب و ماد که جناب صدقما کز دین ماسول طبع هایون الهام مقرون تاجمداری و ملحوظ خاطر و فاضل مظاهر خد و نرکار عزم الی انی زده

مناغل کثیر غنای بوملای حاصله برده کس تاخیر و تسویف اولی و بی الحاله همدیگر نوبت حضرت بزمانی حشمت
 جناب انجمن برای الهه تأکید و تحکیم صلح و صلح و متفرع اولان امور و خصوصاً احسن وجه الهه بذریع انجمن و رسیدن
 سرحد اعتدال و اطمینان ناشی از صلح و تحکیم حکومت جانبدارین ظاهر اخوان و مساعده و از بر نشسته قابل قبول و دلالت
 و کات منطاب خدبونه منزه تحریک و کات نهضت انجمن اراده سینه شاهانه من تعلیق امکان است بونامه همان
 ملا مفتقر و نما صبار و الهه ارسال اولان و الهه الوصول خاندان رسیدن کارگاه انجمن اولان موردت
 خالصه و مقتضای حق ان الهه تعالی مفوض حکومت کردن حرکت و صالت سیمار علی طریق الزمان کسانه عارف و سیمار
 کلمه بدل جل همت ایله تر شوی بهر

طرف دولت علیه دن حالا قریب خان سلو شکوی دامت معالیه به جاد و اولان نامه مایونک شو قفونک صورت بندر
 دولت علیه ابدی الا ستمار سل روسیه دولتی بنشین بودن مقدم روجه تا سید عقد و تجدید ارضان مصالحه و شرط و حفظ
 و وقایع طرف طاهر الشرف خبر و انجمن مراعات اولدنی مثل و ششسان سلطنت سینه م اولدنی و فخر نینجی رعایت
 نه مرتبه واجبه عهد صداقت و نه کونه لازمه ذمت عبودیت و اولدنی جمله دن زیاده جناب خانبه ایلمر معلوم کنین
 و با خصوص ضوابط نامارک زمام ضبط و بر طاری سلم قیضه انجمن اولان تقریر و انجمن شرایط مصالحه وضع و تدارک
 حسن مذاکره کی محمول دوش قانک اولان تقریری الهه اول مرز برسد حدود ابدن عارضه اختلاف دستادی همت
 حکم انجمن بذریع انجمن اولان و ضوابط ابدن خانی و ضوابط قوانین قانک انجمن نینجی الهه علیه بود فیه دخی دولت مشار الیه بار تاج
 فراق طائفی محتاج اولدنی طوز اخرا حیده و اولدنی طائفه نامول طائفه نامارک فخر نینجی بوزانی راس بار کبر و بکری سکران
 او کوزلری و بر مقدار نفوذ و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 روسته بنو کندی و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 حیوانات و نفوذ و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 عهدنامه ها بون موجبیه رف و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 طور موجب ایلو جانیه و فراق سفارینه مغایر شروط مصالحه اصال مضرت و زب اموال الهه ابقاع خسارتین حالی اولدنی فخر
 و حتی اوزی قلعه سی بنای خدمتین اعمال و انان عزم کردن رعایایک او کوزلری غضب و سرقة ایلو کوزی و فوایان سرکونیک
 شرایط صلحی قوام و استغفارین عدم مبارزه فی آخر محاربه و صیحات سمع ها بونیه و اصل و خطه نامارک طائفه سیک بومقوله
 مغایر شروط مصالحه حرکت جبارین منع و دغایری مقتضی و با خصوص اقتضای وقت و حاکم کوره مرتبه و حرمین کیفیت
 ابدی ارسال اولان و
 ابدی بماندن مستغنی اولونین مخصوصاً اسبونه ها بونیم تعرف افزای صدور اولون
 ابدی اصول ذات نجات ایا کزده مرکز اولان جوهر اصالت و بصیرت مقتضای سبویه مصالحه مرفوعه متونیک قوام و دوام
 و استمرار و تحکیم ملکنیم باد شاهانیم ابدی قرین بقصد و اقله بوبابین مزید نقد و اهتمام برله دولت مشار الیه ابدان
 زب و غارت اقلان حیوانات و نفوذ و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 اندر حوب و کذلک قرین و فوایان فخر نینجی باقی فلوین روسیه اسرا سینه دخی فخر نینجی سندان دود و نمدار خیر ارسال
 شروط عهدنامه ها بون موجبیه فخر نینجی زبیم برله کوزلری ارضا و ششباری زب و غارت و اوان نفراد میندن کی مقبول و کی محرم و اسیر اولدنی استانه سعادتی مقدم
 سعی اونی و بومقابله دولت مشار الیه ابدان فلوین اسرای اهل اسلام بقایا سنی جناب کوزلری و فوایان سرکونیک شرایط مصالحه
 حاصلی بوجوه صوره تدبیر و لیدر کز ابله نظام حسن ختام و ربوب بروجه محرر فوایان سرکونیک شرایط مصالحه
 رعایتین ظهوره کلوین عدم مبارزه نانی غری ایجاب بنگله مراد ما بونیم اولدنی و جمله سرکونیک مرفوعی دخی غزل و برنده
 عاقل و مدبر و معتدل و معتدل برکنه به سرکونیک ابله کوزلری حکره فوایان کوزلری فوایان و کوزلری سارطو انی نامارک
 بوشللو حکره کوزلری منع و نخبه برنده بدل جل همت و بوجان سرکونیک زای و تدبیرین متابعت ابدی رقیبیت سرد و ششباری
 بدل مقدرت ایلمی شقه امر شرفی کز و به نوصیه و تنبه اولدنی تنبه و فخر نینجی اوزم کلوین و خصوصاً کوزلری سرکونیک مومنین
 و کوزلری قانقای طایان ابله نصب اند کز فوایان سرکونیک طرف انجمن کز و تنبه و اشارت و شروط مسالمتیک الهی ماشا الله
 ادام و ستمار نه صرف مکت و تفضلاً کفایتی در سعادتیه علامه مسارعت ایله تر شوی بهر

۵۵۱
 لله

حالا فریم خانی اولان سلاطین خان دایم نامه هابون شوکت و سوره سید

جناب امارت ایلالت نصاب سعاد کتساب ذوالقدر لایتم و الفخر لایتم علم فراز حظه نهات یکم ناز عرصه جلوت سلالة
 خاندان خانی نفاذ و طول الخانی بالفعل فریم خانی سلاطین خان دایم نامه بخات عنبر بار و نسیمات عبرت ناز که محض
 عنایت باد شاهین صادر اولور مطالعة قلندر نصیر معلوم اولور که جناب سعادت ما بکن افروخته چراغ دولت مطهر
 شریاری و ضایعه غریب من ذات خلاف سرات نا جلد بر او لب نرفع شان و عنوانی اراده باهر السعد سبله اعلا جسمه
 والای خانیت دوشی خجین بوی الخانی بکیم بحبل افالرد بری جیبی صفوت مبینک در لامع اولان کوهر نجابت و طینت و خلقت
 پاکیزه طینت کزده مودع اولان سانه اصالت و ستقامت چند عاصجه طریقه انبغه ابار بلند و صاف و وینر نصیر و اصلا ف
 صدقت انصاف کزده انزال به ظلم و حکومت اولان ملک فریم و ملحقان ندر نشر آثار سعادت و دستاری نبرد بر یک ایله تنسب
 امور ملک و رعیت و واقع اولان مصالحه منور نکل نروخته رعایت ابدی انصاف و قسط و نظام حسن مفرق اولان ختام
 امر بخیرین صرف جلالت و نفاذ احکام تربیت و اجرای حسن سیاست و طبقات ناسی رعایت برله لازم الاکرام اولان علما
 و امر و عزیزان و سایر اعیان و بون نوقیر و انبغه انوار نصف ایله قلوب فخری نور بره بدل اجتهاد بکن و الحاصل موانع دل
 جلوت کرمات ظهور اولان انوار مرغوبه و اوضاع مقبوله کز مواضع خاطر الهام منظر شاهانه و مطابق رضای مبین اقتضای
 سنه نشانه از اولور بر وجود در و غز و دیندر حقه باب انوار اولر حال باحق کزده بچار زخار مکارم فی امتنان
 خمس و ناله مز موج خیز و صحاب افضل یهمال خاقانه مز باران دینا و لب عواطف علیه باد شاهانه مزدن
 فریم خانی کمان جناب سعادت نصاب الخانی بکن انفا و مفرق قلعه انفا کوی حاوی برت ایلت جہاننا نیز نرف
 اقزای نصیر و املا و تشریفات سینه ملوکانه مزدن سوره باهر السور و وخته و سوده ایلکی ثوب خلعت مودت ایلکت
 و بر قطعه مرصع تبرکشی نرباوشی خاقانی و بر قصه شمشیر برن نظیر خسرونی و خاصه جناب خانی بکن عطیه هابون مزدن
 اولور و ذره اوج عدد و بنار خالصی اعیان اعطاسیله حال و شانک تلطف و اعلا قلعتین مخصوصا اسبوانه هابون مزدن
 اصدار و تبلیغه مأمور لششورن خاصه دن فدوق الاما جدر و الاعیان خرم با سازاده بوسف زید مجر ایلد اولور
 لدی الوصول احسان هابون مز اولان تشریفات ملوکانه نری خطوط تعظیم و اجلال ایله بعد الاستقبال خلعت سینه مری زبور
 استیفا و تبرکشی و شمشیر شاهانه نری دخی میان مفاخر نه نید و احوال و خاصه اولان عطیه بهبه مری دخی جیب
 میاها نکی ابعال و ماد ایلک جناب سعادت ایلک بکوته لایق بی و دولت و سزاوار مراسم خانیت اولان حرکات مرضیه
 اطرخیه مندر بلند خانی ذات معالی صفیک ایله مستقر و ایتلاوی شان و عنوانی کز مبدم متوقرا و بعد اشتباه و تقوی
 و بونر اقم ازان طرقلر نکل و اور خار جلالت و خیرینده ماسور محد دلر دخی بنه دست برد و حمت کابنر انعام امر
 ماسور رینه دخی نظارت و ضبطه حکومت کزده فاضلی لازم الاکرام علما و صلحا و امر و مبرزان و سایر اشراف و اعیان علی
 مراتبم اکرام ایله فخر و ضعفای و جوع مظالم دن حمایت و مبرات و همون شرمنا سر عدالت ایله حسی نظام مملکته بدل فقرینه و ح
 و قدرت ایلده نر شویده بیکسر برترانی اواسط ذی القعد سنه ثلث و خمس و ع و ن و الف

و باب هیون حفوت جانیانیدن حال فریم خانی سلاطین خان دایم نامه هابون موده سید

در بار خلوت قرار شاهانه مز بود فقه جانب الخانی ندر نوار و اون تجربیات فانی ندر نیک خلاصه مضمونیه عظام
 ارایی ملوکانه مز محیط و شامل اولند و بهت عتبه ابرم و نرا ایله قولوی بینه بوزن مقدم لغزاد الترق بوجه تاید کفقد
 و خیر اغان مصاحبه مسالت انجام حفظ سراط عبود و قودی خصوصن سعاد ذات و دایم سعادت اولور
 اولورن داعیه خرم و کجاست مقتضا سجه نرفویان و بوجان طرقلر نه مرق بعد از اطاق حایه جناب خانی ایلد
 قانون اختیار و تصیرت رعایت حسن العهده من الاعیان حدت شریفه موافقت برله لوازم دوشی و حواری
 ماسور ندرین طبع صفا مقرون هابون مز اهر فزون بقری بوجرت شوقها المفسدنی طرف خانی ندر اولور علامه
 ها بونر نر نرا ندر دخی باعث و بادی اولور و اوزی بوغازی و ساز اولر حوالدرده واقع سرحدات اسلامیه
 و صیات و سخطا مرینه دائر نظیر اغان حال اولر دخی بوزن اولر لایق وقت و حاله لوده بیدری بوجانیدن
 تشویه و نظیر مرینه مباشرت و اوزی و قیرون حوالدرینه ساز بقیون اولر حوالدرن بشقه اوزی و بونر ایلد نرا

بدرجه سباده اشوب لله الحمد والمنة كيفيت مصالحه بروفق مرام بديقه حسني تمام وامر مصالحه رسيد مرتبه اختتام نظام
بوكار خيزت مدري جانب الجاني بديقه دخی افاده و بيان واجب و موسيله الله امر مصالحه في عموم اطراف تافان اشاعت واعلان
لازم ولا ذنب اول بغيره غيري حدود كيفيت تعليم ونسويه سيجون تعين اركان محذوره جانب جانب بالكرتلك انضمام حسن نظام
شروط وجود محاذنه و مصالحه دن اولوب وشروط قلند بديقه افاده جلاله طرفه هت عليه مردن محذوره دخی تعين اركان ميسله فرمايل
و بود قصد دخی عهدنامه و حدود نامه هما بونكر برر صدور تلي طرفه بديقه اتصال ايتقي عدم حقيقت حال و اخرام كيفيت مسالنه خيزت
نظام الجون مخصوصا اشهر نامه هما بونكر موقوفه موقوفه دخی صدور ايله رسال افندي رايمد تلي الوصول سالف الذكر بود
و حدود كيفيت صور عهدنامه و حدود نامه هما بونكر مردن تمام مامعالم الجاني بديقه افاده كيفيت مودعه في الجمله طوياف تافان
والجمله بديقه وقع و بماقاسو سكان و قطان رؤسا و سوز صاحبانه و ساير اعلامي متفق اولان ميزبان و كيان اعلان و اشافت
و شروط مصالحه في جنل نظر قزن و ثابت خصيصه بديقه افاده دقت و بعد از بي طرف هما بونكر مردن اشافت اظهاري و جمله حدود
حاله تلي دخی نسويه شته نظايف و جمعي اخلاصه ميسه جاني بديقه تمام و ساير اعلام اولان انوار رسد و داي و انار برر فطنت
مقتضا سجه هر خصوصك على ما هو الاموال تمام و حصوله بديقه جنل فنت بديقه تمام

بالفعل قريم خاني اولون سلامت كراي خان دامت معاليه به نامه هما بون مسوده سيد
بود فعه اها قريم طرفه بديقه در بار خلافت دار ملكا نه فرغ نور ايدن كا غدر كوده بونكر اقدم قريم خاني اولون منكلي كراي
خان املاك ذوالجلول دار بقايه ارتحال ايدوب و سز قريم موجود اولون ارون غرور و غنك كز تيريك اشجع و ارشدي
وسليم كراي خان مرحومك بقيه اولود لر بديقه ارجمند و امجدي و با خصوص برمدن برو فالغالب مسند بديقه بونكر
تقري ايله ترتيب و اعمال عسك و نسويه امور لشكره بديقه حسن و طور مرعوب مستحسن ايله بقيه بجه ما ترجميه و ساير
سعيه كز ظاهرا و لغله ارنا و كسبا با هر حاله مدارج خانيه اصعاد و ارتقايق البق و سزاوار اولد بديقه واضح و اشكار
اولد و غندن غيري قريم ايله در كار اولون تقديم مرام اميزش و الفت و مراعات لوازم نوازش حسن معاشره بديقه
و دليد بكار ديكاست شعار اولوب و وارد اولون تحريات مقتضا سجه عمله نك مرضي و مختاري اولد و شكر دخی
شيمه جميله و سيرت جزيه كراي اثبات و تحقيق و فخر كوده اولون حسن ظن شاهانه قري نايد و تصديق ايكمله شرفا فقه
صدور اولون خط هما بون شو كمنر و غمز موجه رات عالينان موهبت نانا غز ايله قريم خاني جناب نعم الما بكوه بديقه
و تقليد اولوب و قانغا بلق خدمتي الجون سلاطين بانكيدن هر كمي مراد ايد رسكوط فكون بعد الاختيار عرض و اشعار
الوق اوزره داي رزيكوه احاله و احوال و طرف خاني بديقه الباس اولنه حق خلعتي دخی طرفه كره رسال و بعونه الله الملك العلام
اكر ولويت قريم و اكرا خا و احوال سلك ترتيب اسباب نظامي عهد هما مكره توديع و الزام و تغله نامه هما بون مامعالم
نمون دخی شرفا فقه صدور و فخر كوده نوازش و الفت شاهانه مزاج بديقه كرمه كرمه ظهور اولوب عواطف سنيه ملوكا فز
سمو فائز السرون دوحه برتوب قبا بجه با هر الهجه و برسمو قلبا و اكي مجوه نانه هما بون سايه و برقيته مجوه
تمشيد و تدبير و بر مضع تيركس منير و بونكر علاوه بر مقدار عطيه بديقه دخی عنايت و احسان غمز و لغله بديقه
ايشالي خدمته حاله ركاب هما بونكره مير اهور اول اولون عبد الله دام مجده تعين و ارسال انمستدر دلي الوصول
فطرت با فطن كوده اولون جوهر اصالت و استان سعادت اشياه فرغ اولون و خود صدا فخر مقتضا سجه كمال لوازم
تيجل ايله قبا بجه با هر الهجه في دوش غيرت پوشكوه زيور و سمو قلبا ايله مجوه نانه ايهت اثری بر سر و تيركس منير
بيكر ايله تنغ نزا جوهری تعلیق كرمه عطيه هما بونكری و اولوب قريم و اولوب اليك كافه امور نيك تدبير اسباب نظام و ترتيب
اطوار اسلاف صداقت انصاف كره اتفاقا ايله ولایت قريم و اولوب قبا بديقه خاني بديقه نظام تلي دخی ارون عهده و شروط قلند بديقه
مقام انتظامه بديقه جل هت سياقه مسفولوايله بروجه نايد مجد داي بديقه نظام تلي دخی ارون عهده و شروط قلند بديقه
و فوندره تعين اولنه حق مجد لر حارود ناو قريم خاني بديقه نظام تلي دخی ارون عهده و شروط قلند بديقه
كيفيت مرادنه و مصالحه كنه و فقه تلي ايله معلوم الجاني بديقه تمام و حصوله بديقه جنل فنت بديقه تمام

بوانه کلنگه خلاف سروط مصالحه ادنی وضع و حرکتدن کلی جذر و محاببت و رعایت صلح و همجاری به کمال مرتبه دقت اوزره
اولون له جمهری ولایتینده و اقلید رعایا و برابری سزونی و بیجا و زانی حالون بی نرو جانبدن
ما مودا و نلر غایه الغایه ناکید و تقین و بوزجه اوزره جمله سی سمدیدن بجز از خاند و غا اعتبار و ترتیب اعد و عتاد
ایله حاضر و مریا اولوب آن سآ الله تعالی قتلله سنین سابقه دن ازید هی بری سواد اعظم لشکر طفی مدر و مکر و
انبوه معظم حیت دنار ایله برای غارت و نیما تخصیص قلدان محاربه اسرای کتاب بلغار و سون موکبه مراتب شایسته
ممالک کفار و سلب عذاب و از نزول و انعام و بنیان جمعیتین بذری انهدام و روز روشن عیش و سامانلرین شیار
قهر و ملام و زخایر و قهات و لوازم واد و نلرین اقا و اعدام ایدرک و جالترین قهر و ندمیر و نسا و صیبا نلرین
کس قنار اسر زنجیر و قوق و مکتلرین نوهین و تکبیرا بلاری توبیه و تلفین و خصوصیات مزبور بی بروق مرام
کر قنار اسر زنجیر و قوق و مکتلرین نوهین و تکبیرا بلاری توبیه و تلفین و خصوصیات مزبور بی بروق مرام
تدبیر حیت بذری غایلی اوزره اقتضاسنه کوره و له خصوصاری ناکید اولق و جله کرکی کبی تسویه و تنظیم ضمنه
جناب نعم الما بلری تالیدن به و قیلله او جانلره سایه انداز اقدار اولق اوزره صالت و سسکار و کلاب مستطاب
جهانداریم عطف لجام ایدار بلار بچون دعوت شاهانه مری جاوی اسبونامه هایون ملا و مفتقر و غمخوار
ایله ارسال او کمندر لدی الوصول ذات شراستیمت خانلرین مرکز اولون جوهر روت
و ابریز صاف اصالت و بآل مققضا سخته مستصوب رای رزین اصابت قرینری اوزره بروق و خواه جابل
خصوصی تسویه و تنظیم و ترتیب و تقیم ضمنه تالیدن و قیلله او خوا لیره تقویت بختای استقرا اولق اوزره
جناب نعم الما بلری صالت و سسکار دربار شهر نشا هانه فرخ اماله بچون عزیمت ایلماری مامولدر ۲ واسطه

فیم خانی شکلی کای خان دست معایبه ناسه هایون عنایتین بچون جهاندار نیک صورتید

دولت علیه روز افزون و سلطنت سینه اندر و نلر سقو لومیندر بوزدن افرم بعضی عوایض و اسباب حدو ثنه بنا قابل اخلال
و بآل اخلال اولون بنیان مصالحه مؤثره نلر مفرط طرف الخائنیکه افاده و شمار ایدر بی و جله محمد و انر صمیم و ناسه هایون
و نلر سینه سخته هرج و مرج سکونی و عباد و بلاد دن ارسن و استراحتی مفرقین المکافات العظمت العسویه مخاض
الغیمات السخته مصالحه جواهر طائفه انصاریه مسقولا نلر نیک و کاتایع بجه کالک جابجه بی حشمت
انا ختم الله عوقها بالبحر و الرشاد و الهم لها بسیل الصوب و استدر جانندن اراده و سندر عا اولوب مراد مصالحه نلر تنظیم و تسویه
در علیه خرد و تقیم فرایحه و نلر الخبستنی فی طریقدن اطلو فوزه معتبر سندر ایله مقدمات مرضی الیمشید و مجرد رفاهت
و رعیت و محض استراحت برابری ملک و ملت نبت صاده سیه بر فوی الصالح سیدلا حکام دولت علیه نزل شان و عنواته
لایق و جله خصوص مزبور دن بزرری احکام و جعلیایا قننه حسن انما لای بچون التماسی قرین مساعفه هم انور و لایق نلر علیه
مذکوره مامور حدیده سلطنت علیان و ساطیتله مراد مسالنه مرق بعد اخری در میان کماله افرم بالآخر استیوننه
ماه جاری الاخر سنلک اون دور و بی کون که ارد و هی هایون غفرانسا منزل صحرای بلغار دن رفیع جہام ارم و سدر مکانم
سناها نمره شد خرام خرام ایدر کی هنگام در طریقک حسن رضا و اختیار لر لیه عهود معاملات اون سینه عاده
و بر خاتمه اوندینه ترتیب و تقصیه و بوجوهله تقصیم و تسویه اظنعله بوم مزبورده طر قیدن مرموز امود
مر قومه نلر تمسک لری بعد المبادله صحرای نیش بمن قروم ارد و هی هایون نلر ایله فی تسویتی اظنعله مرموز امود
کوتنه حد و کفیتی فی نلر نلر کماله اوندی رو رضای طرفین ایله اوج ماده و بر خاتمه اوندینه فرار دده الوب بر سیاق این
جهاننیدن مرموز احد و نلر صحرای مرمومه مبادله و نلر نلر اسبوماه رمضان المبادله بکوی بر بی کون طرفین
عهدنامه و تصدیق نامه لری و فی در علیه مزور و غیر اعظم و کس طلم مخضر نه و ملازم در کاه سبهر شنباهن اولان سائر
وزرای عظام و رجاله بون و وجا افرم رجاله مواجده لرن فریحه و نلر کفالتی و مرضی و متوسط اولان الخی موی الیله

بد اعداد نزع و تسخیر و الحوالبیدن دخی دشمن خذلان قرنی شد و بعد از فتنه بعونه تعالی مقصود بالذات اولی اوزی
قلعه سی استخوان صیقل بندر سرعسکری وزیر نعمان با ساطرفه حوله چشم و کوش بصیرت و کتابت عقده کاره دقت و نظارت
برلم سزاند حاضر زاماده بلووب و بولاده نور ابدین خیر کون بندر جانینه سو قصد فکر فاسد بده مقدمه اق صو خیر
و طول حواله بینه الفاء شرو و شور و غمزه اولون طابور مقهور اعدای بندر سرعسکری منار الیه معتبره اولون دلاور
اسلام و بوجاق بهادرانند تا نارعد و شکار صبح انتقام بده استقبال مسارعت و بالجلل اجداد غیرت اعتبار سلو مینه کمال
جنبش و خواهش اول طابور مسفور کیش و پیشند بقاد ناره کار زاده قیام و مبارزت ابلد کلرند عدوی دین خذلان
قرنی همه طافت گذ از غلّه اسلامیه تاب در مقاومت اوله میجن و سید زنه یقین بکدن ناسخ رجعت فخری الیه بنی
مقدار کبر ویه فرار و مجاهدین دین دشکرمیت برل تعقیب بینه انداز انتشار بوضو و نه الطافی پایان البیه دن مأمول و
اوزره و جانینه دخی طابور مقبوره نزل طاری اولوب نار حضرت طرف اسلام باندن وزان اولدقه بندر سرعسکری منار الیه
دخی هیات مجموعه سله همان مکه تعالی اوزی استخوان صنه نامزد اوله حقی مقدر و محقق المفعله ان سأل الله تعالی اولوقده سز
فلیرون طرفه مهیا بولنکرسه کبفتی بندر سرعسکری بده بعد الکتابه عمل کر کوکل رکلی ایلانام کاره قیام و حصول طریقه اتمام
نام ابدک بلطف الله تعالی اوزی قلعه سنی دخی ابدی کفاردن نزع و خلیصه بدل جلالت و سر رسنه کاره هنر کون دست
قابل مکان البسه او بوبایع درون حیت غون الجانی کرده مرز اولون غیرت و حیتی ابراره تار نقابیه مکت و کفار هریت
قرنی و جانلردن دخی طرف و تبعده صرف قدرت بده خاصه جناب طانی و نعم الماب دود ما کنزدن ملحوظ اولون لوازم غیرت
و اقتدار و مراسم حیت و انصاری اظهاره ابدار الیه

[illegible]

بودن مقدم مآذون و مرتضی نبین و ارسال انجید بک الحاله هنر اقتضای وقت و حاله کون و دین و دین علیه
 لایق اولان و جمله ایشانک تمثینه بر کون اقدم سادرت ابلیک ایچون بود فعله مجزدا و مخصوصا خط شریف شریف
 شرفزهر و اولان علیه ایچری بر وجه مجزدا بود فعله مجزدا و مخصوصا خط شریف شریف شریف شریف شریف
 و خدمت کامله کز اوند اقتضای وقت و حاله کون و دین و دین علیه مه لایق اولان و جمله کون مشارالیه قریب مآذون
 و محب اولود و ستر غنیلو و حرماتو و ما ایدر طوری چنانکه بلرله میانه ده حد و تحریری اراده اهلان امر مسلمه نلک
 مد و تحریریه و کون حرماتو و ستر جاربجه مشار الیه ایله و زیان اولان مرسم معافانلک عقد و غنیه و رد و بکری
 معیت اوند بالا استقلال و الاتفا و مستعینا بالله تعالی بران اقدم و برقرم مقدم ختام و بیروب و خرافیدن و تکرار
 اخذ و اعطای القرب بوبایره اولان رای و اتفاق و ویرد بکتر نمسکن قطعا و جزها طرف هراو نمندن مقبول و معتبیر
 طوطولاجی محفوه و مقرز اولان کاکور حرکت و بمنه تعالی بر ساعت ول ایشانک تمثینه صرف مکنت ایله شرف
 شریف بله نر علامه شریفه اعتماد قبله شرف

دکاب هایوننده حاله قریب خانی اولان شهاب و منکلی خانی خان دلت معالیه نامه هایونده

مسفوق و نجه ملا عینی بر بر لیلک اتحاد و اتفاق و بیغنه نفی عهد و میثاق ایله ممالک اسلامیه به طرف طرف
 استیلان اتمولک اطفالنا بر مغفرت نر نه صرف قدرت و بیغنه دخت والا نهیت مملوکات و اولان نر ناشی بر او کج
 عساکر متواضع و مهمات متکانه تجرین و زینیه صد و سدر و خاویس خود اوند شروع و مبارک شرف القرب لایق
 مسفوق اولانک بر منحوسه سنه گرفتار اولان اوزی قلعه سدر الان ایکیوز مقداری قران طایفه و سائر عسکر
 دخی اقل قبل ملایس قالوب ایچلر نر قلان سوار لیک مرکوبانلری هلاک ایلر بغندن زنده قلان سرزمه قبله نلک
 دخی ذخیره به انداخته ایلر و ایچری قلعه مرخومه دت پیدری اخذ ایلان دلت نر بر و طابور متواضع اولان ملایس
 بریشان حال اوزی صوبی تجوب مملکت نر به طوغری بقایوب کدر کار نر طابورن النان و لایق ایتمولک بوضو نر حال
 اوزی قلعه سدر عسکر و ذخیره نلک قلت و دردی ایلر بیغنه بیا مستعینا بالله تعالی بوضو نر قلعه
 مزبور نلک سهولت ایله ایادی دشمنان نزع و تخلیصی عون و عنایت ناصر المسلمین مسئول و ملجأ اولودن
 اباعی جهز و لیت علیه نلک نلک اندیشی و خبر خوی و اسود بیر و دل کاهی و لکایله رای دین و فکر و فکر اصابت
 قریب نر هر و جمله اعتماد هایونر و جهز و حجت عینا دین زباده نردن کلی خدمت ملحوظ خاطر صفا مقرون
 ایلر بیغنه بناء بوهنکامدن باری توفیق باری ایله قلعه مزبور نلک نزع و تخلیصی خصومی جناب و الانصار لیلک
 و نفوسین اولان حاله بندر جانی سر عسکری و ذریع کیم علی باشا بندر ده اولان و کلی و فکر ما و یانق بلا نفع اولان
 عساکر و طوب واد و ات ایله نر کله بالاتفاق حرکت مآسور و نفیس خلیفین استیونامه هایونر غیر نمشکو نر صدر و سر
 انجید ایچری خبر انصارین اولان جناب دت العز و جهز اسلامیه فی قریب خود نصرت و اعزای لایق مبتلای هر و حقیقت
 ایلیه بمنه وجوده اولان طاهران بر تواند ارنیروی شهابت ایلر بیغنه ده موضوع درج جبلت و اهلب المختلری اولان کوه
 قدرت و حسی عقیدت لری مقتضا سنجه سر عسکری مشار الیه ایله بربر کلوب مرسم اتفاقه رعایت اولان و نفوس وقت فرصت
 ایلر قسرب بغنایه الله تعالی بوضو نر قلعه مزبور نلک ایادی دشمنان نزع و تخلیصیه ماله سندر نعت و بوباید اسلوب
 سعادت انصار لیلک هر و جمله مسابقیدن و فور غنوت و جهز و لایق ماملول اولان جناب بسالت ماکین و نر کله معانینر
 میدان جهز اولان عساکر نر نماثر بالجله الله مات ایدم حسن نوجیه شاهانه و دعای اجابت مؤمن باد شاهانه نر
 نر کله بله و رابقای دین محوری به صرف قدرت و لازم العرص اولان احوال و نادر عرصی و سائر نر خالی اولیده نر
 دلت

فيم خاتمة فخر كرامت خانة نامه هماورد مسوده سيد

بوجود اولين مشنای هابونه فرستاده فلان کاغذ رنج کتاب و وقت ماغرض عرض و لخص اولنق مضمون مندرج
اولان تاثير صباح الخير فوز و ظفر بالجملة علم تريف بالمتحول بادشاهانه مزيج و شامل اولن در جناب نعم الماير
جبن شهادت مکتوب خاندن لمعه ريز اولون انوار صدقت و فزت مستدعاي اوزره بوخاندان بر واحسانه
اولون اخلاص و اختصاصي و مجاهدین نا اراعدا شجاردن حمايت حماي سريعت مطهر خير الوارده صدر
و بروز ايرن مساعی بشمار لری مشهور و معلوم اولن يقدن بشقه بر فحواي رحمت اخنواي فضل الله المجاهدین
على الفاعدين اجر عظيم تحت النجا وبالذات ارز فضايل غرايچون عموما قريم و بوجاق عساکري ايله اسبوز مستانه مسعود
قلا عندن پره و نشسته و کربدي جانلرندن مملکت اعدايه بالنفس رات افراز عزيت و دخول و بعونه تعالى جانلر اولدقلى
فوز و نصرت و اغوردين مبيده فوق المامول نمايان اولون دستبرد مظفرانه و غير تليدن خاصه جناب خلافت ايله
وعامة عباد مؤمنينه سرور و حضور کونا کون حاصل اولمستدر جناب مسهل مشكلات الامور دارنده اجوري حساب ايله
جملة کرى محبور ايله حاليما حقکرده افتاب جهاتاب نوازش ملوکانه فرتو افکن و بحار بیکران عنايت شاهانه مزموح زن
الوجب عواطف عليه خسروانه و عوارف حيلة خد بوانه مزدن سموره قبلو بر فوف خلعت مورث الهجت سلطاني و رقبته
موضع غلاف شمير عدو تد مير خاقاني و كذلك موضع بر قطعه تير کش دشمن کن صاحبقراني و زرين فرق جلادت
فر بیکر ايجون برجفت مجهر سر غوج کشود ستاني و خزينة عامه مدن عن نقد بوز کيسه انچه انعام و احسان اولوب
اسبوز نامه همايون موهبت مفروغ اصداد و تبليغ و ايصاله مامور خاصه سلحشور لر مدين قدوة الوماجد اولون
جوهر زبد مجده ايله ارسال اولمستدر وصولند سز که خان و الوشان مشار ايله سز تشریفات سینه فری استقبال
ايد و بخلعت جبر ايله فی دوش جلادت بوشکره اکسا و مصصام نهنگ القام و تير کش دشمن کش ملوکانه مزى دخی
میان جمینکره بند و پیرا و سر غوج حيت و انبهاجی زبور ناج بهجت افزا ايلد کون صکره مودوع درج حيت باهر الحيت
اولون کوه کرا نهیای شجاعت و هموز طيت لازم الاستقامت لری اولون خاصيت غيبت و حسن عقيدت لری مفضلا
حال و زير اعظم و وكيل مطلق انجم و سردار کرم و المجدم محمد باشا ادم الله تعالى جلالة و ضاعف بالتاثير اقتدار و اقبال
ايله دائما بخاره دن خالی و لوب و لوب الومال يوده اقتضاي دن کيفياتك مقتضاي ماله کوره تنظيم و تنسيقه اتفاق رايه
سردار کرم و کنا لریه استشاردن عاری و بری اولمه و ق طر بکردن اقتضاي دن امداد و اعانت کفه حاجی
کيفيات حركات و سکنا لریه معافيت و مظاهر و دائما مرام قزم و احتياطة رعایت ايدرن نايد دين مبین و تکميل ناموس سلطنت
سر عسکری مشار ايله معافيت و مظاهر و دائما مرام قزم و احتياطة رعایت ايدرن نايد دين مبین و تکميل ناموس سلطنت
ايد قريمنده اسلاف سعادت اقتضا فکره مسابقة تار و فود غيبت و جلادت و بذل جهل همت و لازم العرض اول احوال
و انا داری على التوا الى عرض و اشارت بيوره سز

مرخص اذيله حکم

دهت عليه م ايه مجموعا راجحه می مفتحن الملکات العظيمات العيسوية مختار المجدر والاعينار حشمتاود و ستمنا ناختم الله عواقبها بالخبر والرشاد
النضارنه ساجية اذبال الحنمة والوقار صاحبة دلال المجدر و درميان اولان امر مصالحه فلان بسط و تمهيدى و هجوار فزمن
والهم لها سبيل الصواب والستداد ايله عقد و تجديدي درميان اولان امر مصالحه فلان بسط و تمهيدى و هجوار فزمن
اقتضالا لمرء العظام العيسوية مختار الكبر الفخام المسجحة مصالح مصالح جماهير الطائفة النضارنه صاحب
الحنمة والوقار صاحب لابل المجدر والاعينار حشمتاود و ستمنا ناختم الله عواقبها بالخبر والرشاد
عواقبه بالخبر والرشاد واحس ايله اجم الصواب والستداد جنا بليده دخی مز تجديدي اوده افغان مواد مسالمة فلان
و تجديدي خصوصاً بچون شرفا فته صدر اولان خطوط همايون شو کفر و تم موقر بخبر رخصت کامله ايله سز که

فرید خانی اولان فخرای خان حضرت به یازولان نامه ها برین مسوده سپرد
ولا جناب معالی ضراب جنگز حسب عالی نسب خلیف السلاطین الغمام شرف الخواصین اکرام سابقا قلمای اولان فخرای سلطان
دام علوه ترفع رفیع رفیع ها بون واصل و لحن معلوم اولان مسوقا بوری فریم اطه سنه قبل الوصول وبعد الدخول ذاکزده مرور و مرور
اولان غیرت خداداد و حجت مادرداد مقصداً بجه کفره مسفوره نای فرور و نیر میرای و نقیضین و تکیله لایحیت جنگزانه و حجت
عنبرانه کز بالدغات رسیدن سمع ها بونمز اولوب رجوه ایل شایسته جنایت و سزاوار عاظت شهنشاهین اولان کز حسیله و لطف
علیه ملوکانه و عوارف سینه خدیوانه مردن نیز فریم خاتمی احسان ها بونمز اولوب دیگر نامه ها بونمزده تفصیل بیان اولون
اوزده نشریات شایان نیز و ساض اوزرنه شرفاقت صدور اولان خط ها بون ملو طقت مغرورنری ابصالی خدمته حالا
رکاب ها بونمزده مبار خور اولان افتخار الاله و الاکابر و مطیعی دام مجید بقین اولونکله است و نایه ها بون صدافت
مشحون نیز صدور و نیش در دکن نامه ها بونمز خط ها بون شوکوف و نری مضامین نیز نفه سی و اول هر طرف کانه امری اولون
عزیز الخانیکه احاله و رد بجه قلندری معلوم اولون بون برله دخی اظهار غیرت و حجت و کفر مسفوره نای طابور مغرور
اورقو سندن دخی عون و غنایت بریتا غرت ایل طرد و تجد و خیر و نیر میرانه نیش حجت ابروب لازم اولان نیز مغرور
صدرا فخر و وکیل مطلق و سوار کرم و فخر و نیش بر بونزم و معظم ناظم ضابطه الامم و وزیر اعظم محمد باشا ادم الله تعالی ایدیه رضاعت
بالتکلیف اقباله و اخذاره ایل مکاتبه و مراسله دن خالی و بوب کمال اتفاق و اتحاد ایله دین و دولت علیه خدشن مائز
جمله و خبرده کور که صرف سعی و مکتب ایلده من

بودی خان مشارالیه حضرت به یازولان نامه ها برین مسوده سپرد
بوزن افریم مسوق کفره سندن فریم اطه سنه دجول ایدین طابور مغرور سندن فرور و نیر میرای و فریدین مبارده و مدافعه حی جوی
نیز که خان حجت عنوان مشارالیه نیز سندن ذاکزده مرور اولان غرق خداداد و حجت مادرداد مقصداً بجه کفره مسفوره نای طابور مغرور
اطنا کور مصروف قلوب سلطین جنگزانه شجاعت شعار و عساکر تا نای و نیش شکار ایلله و نای خواب و لایحیت ایدین
طابور مغرور بون بون دخی دوز و ب کفره مسفوره یازولان و غنه بنای عوارف علیه ملوکانه مردن نیز مسفوره قیو بون حجت و حجت
افشای طبع ها بون بادشاها غره باغ و بادری اولون غنه بنای عوارف علیه ملوکانه مردن نیز مسفوره قیو بون حجت و حجت
البیعت سلطان و برقیه مصرع النون قلی و برقیه مصرع سرخ و بر عید تبرک و مصارف کافه کفره مسفوره قیو بون حجت و حجت
قیه و قلغای و نور الدین سلطان و معجزه بون سلطنته و قویان و بوجاق سرکوبانه رای جان نیز مقصداً بجه کفره مسفوره نای
نوزیع اولون اوزده دخی بوز کیه ایجه اعطاء ها بونمز اولونکله نشریات شاهان اعطای ملوکانه کفره مسفوره قیو بون حجت و حجت
میرا حور اول اولوب اشبوزانه نایض خاور و نیش تبلیع و ابصالنه مافور اولان افتخار الاله و الاکابر و مطیعی دام مجید بقین اولونکله است و نایه ها بون صدافت
صوب خانیوم تسیر و ارسال اولونکدر و صولن نشریات خسرو غری سرکه و لا شان مشارالیه نیز حطوف نظام و بوز کیه
بعد الوتقیال خلعت و شمشیر و تبرک و سرخ خدیوار غری دوش و میان و سرخ وضع و نیش و زبور ابروب و بوز کیه
خطیه و نایه نری دخی وضع و حجت قبول ایلله اکشاف مباهات اونی و رای خانیوم مقصداً بجه کفره مسفوره نای طابور مغرور
دخی سولی ایلیم قلغای و نور الدین سلطان و قویان و بوجاق سرکوبانه رای جان نیز مقصداً بجه کفره مسفوره نای طابور مغرور
علی مراتبم اعطاء ایدین صوم سونوزن بویه دخی غری و حجت الخانیوم غری ابراز و دستورین مومین مشیرین مقیم نظام العالم
حاکم و ریا قودانی اولون و زبور جانم حواجه محمد باشا و فریدین اولون عسکر مسفوره نای طابور مغرور و نایطوی و نایطوی
محمد باشا ادم الله تعالی ایدیه رضاعت و نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب
محمد زین حجه حجه او طرفه ارسال اوفان عسکر مسفوره نای طابور مغرور و نایطوی و نایطوی و نایطوی و نایطوی و نایطوی
وامر شیرینه جری و میرا یان و سائر شجاعت تا نایم الحیه بی تحریص و تشجیع ایدین نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب
نوش برله بون بویه دخی اظهار غیرت و ایضا دیانت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب
و نیر کر نیش و حجت و فیما بعد صحایف روزگاره ذکر حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب
ملوکانه نیز نظر قلمی حاکم نایطوی حجه حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب نیش حجت ابروب

2 اول

فریم خان قیلان کای خانة نامة هابون صورت بد

اردوی هابونزده مامور اولان عساکر اسلام بالجمله واروب اردو ده جمع اولد قنده مقاد اولان ترتیب بله یورنوب بریدن
 محصور اولان کجه قلعه سنلج درونده واقع عباد الالهی تخلیه صولنه اهتمام اولمق خصوصاً یوانه دای عسکره بالذم
 تقسیم اولمشین بوندن اقدیم اردوی هابونز قارصه واروقه دشمن لایم اوزر لرینه کلوب بر مقدار بحار و در عقب بر شایلو
 عودت ایلدکن عسکر باشا اعمال عسکرده تدبیر موافق اولامد قنده نایه مامور اولان عساکر اسلام ملج نایه ورودنه باجنوب
 لازمه حالدن اولان مرآسم تحفظ احتیاطه دخی رعایت اولمشین همون موعود بولان یوانه تعقیب شتاب بیکله دشمن دخی
 اولور ایلدن صا و شه رف بر قاج کون بوشوال اوزره قحانوع کوسزوف و ققعه اولان بکری بشینی کونی صایغ وصوله با فلامدن
 نیشی بعضی کینلر بلای اوزرینه اوغزانوق دشمن عسکر علی الغله بریز جیوق بحار و مقاتله دفعه عسکره بقضاء الله تعالی
 عسکر اسلام ملج اولد اولدکن تفرق حدود ایدوب وزیر لیدن بولاد احمد باشا و غور محمد باشا و فرمان و البسی مطفی باشا
 و سائر رؤسای عساکر اسلام ایل قارصه کلون کاخدر دن مسجع و معلوم اولسدر بوزن بول و دشمنک نه خرقه و نه وجهه
 اوزره اولد قری بود قعه ارضی روم طرفین کلون کاخدر دن مسجع و معلوم اولسدر بوزن بول و دشمنک نه خرقه و نه وجهه
 اولور ایلده اولسون بغا نه الله تعالی ضرر ندیری و حالل محروسه کردن طرد و تعبدی خجست شاهان یزیم لازم ولاد واروب
 و بر غایتک دفع و دفعی قضای مراد هابونز اولد و غنده نایه بولایدن فوق المراد کلنلو نایه ایل دفع غایت بفرر تحفه و
 انجی ندر کات کلیه و ادوات و غیره ایلده اردوی هابونز بریز عسکر محبت برورق بکری مقضی اولدنی ایلدن
 حازه رفقه و البسی اولان وزیر احمد باشا ادم الله تعالی اجلا له عسکر نصیب و تعین اولوب مردانه حرکت ایلده
 اکا بشقه وانن اولان وزرا و مدیران و الجمله عسکر ضابطه دخی بر دلو فکر و اندیشه ده اولوب مردانه حرکت ایلده
 قارصه اقامت و وزیر مشاور الیه برای و اتفاق اوزره عمل ایدرن عساکر اسلام ملج هبات انجنا عه لری محافظه
 و صیانت و بوجمله حالل محروسه خری حفظ و حراسته اهتمام و دقت ایلر بجز انده شقه خط هابونز ایل معنون و امر
 شریف مر ایله تنبه و تاکید و تنقله سزیکه خان والا شان مشاور الیه سزیکه خان والا شان مشاور الیه سزیکه خان والا شان مشاور الیه
 اضغاف مضاعف قلوب مقدما تفویض و تعیین اولد بیکر منوال اوزره عساکر تانار دشمن دمار ایلده محافظه
 طاغستانه واروب اذن دخی کجه طرفلر و ارمغه همت و بر خیزر مددن بر محصور اولان قلعه مرفوعه نای و درون
 واقع بو قدر اهل اسلام ملج تخلیه صولنه بذل ماحصل غیرت و محبت ایلر بجز انده شقه خط هابونز ایل معنون و امر
 و تبلیغ و ایصاله مامور حاله میر علم اولان محمد دام مجید ایلده ارسال اولمشدر لدی الوصول سزیکه خان حجت عنوان
 مشاور الیه سزیکه کینلر تقضی و کالت عظمی قانمضای قانده لرین معلوم خانیک اولدق بولایدن سزیکه خان حجت عنوان
 و اهتمام انجنا عه لری ابراز و غیرت و دیانت قانده لری انراض ایدوب مقدما توصیه اولدنی اوزره مسعود درین
 اجناد نایاری خلوف مرضی حرکت منع و صیانت و بوجمله حد و اسلحه میده به غایت و فوعده بادی اوله جوی
 کیفیت نظر بوزن جمله بی تخذیر دقت و حالل عه دنامه هابونز شروطنه رعایت ایدرن عون ملک منان ایلر بوزن
 محلدن هان سرعت و غریب و طاغستانه وصوله مباددت و غنه تعالی بعد الوصول حکام و اهالی مرفوعه قضای و
 و حاله کوره تالیف و نظمینه و امور لازمه بی ترتیب و تنظیمه بذل دقتن صکره موچی الیه مهن استخوابی مقضی اولدنی
 استخوابیه شامخی و کجه طرفلر جیوق و دشمنی ضرر ندیره و اوجا ندره اولان عباد الالهی تخلیه صولنه حرف مکت و سزیدن
 مامول و لحوظ هابونز اولان جلوه دت و دخی اعماله ایفای همت ایلر شویله ش

نخباتی و اسطر صوره

جلود نایقون و ان خضر لرین کاب هابون نوا تقو و کلون عنوان صورت بد

شوکلو راستو فردنو غنم و خکارم خضر لرین طایه اکایف دوران و ملوز قایمغ زمان اولان عینقه علیه فلا فرین
 و سده سنیه دارا تمیز نیک حصص کیمیا حاصه لری هزار تقیم و کیم و نهایت یجیل و تقیم بیه دیور و جناب عبودیت

جنود قاتارک اوزر سرینه سلاطین جنگجویان دین ضبط و ربطه قادر بر نیایس بوغ نصب و تعیین و مقتضی اولاد
 خصوصاً صلی موی ابریه و سائر تنهی لازم کلمه توصیه و تاکید و اندن با شقّه طرف هما بونمز ایه مسقوطاً بقه سنک
 موبد مسالمة لری اولوب غریب اولنه حق منازل کوندر بلون دفتر موصیحه مسقوحد و دندن بعد از امله منازل
 مرقومه دن مرور و عبور بکرده مسقو لو طر قدن طوایف ناناره مغایر صلح تعرض اولند فجه انلرت ایل و مکتلرند
 و نفوس و اموال لرندن بر قارش محله و فرد واحد تعرض اولماق حالاتی دخی بانکرده اولون رؤسا و ضابطاننه
 انا فانا نبیه و تذکیر ابدلک جبل المبین عنایت مولایه نسبت و معجزات بابرکات سید الرسله توسل ایه اسلام برور
 اولون دولت علیه ملک و بالخصوص مذاهبست سنیه نلک شوکت و شانلک ابراز و اظهار ایچون عساکر تا ادر دشمن
 تسکرا ایه سربالتفسیر قریدن حرکت و بر وجه محرم مسقوحد و لرنه قطعاً تعرض اولنفسرتن تحدد اوقان منازل
 مذکورده دن طاعتخانه وصوله مسارعت و بعد الورد حکام موخی الهمدن اوسمی احمد خانلک ترفع شاننه و اولون
 اعتلاوه مکاننه و شهاب اللق و سائر ترتیب و نظمی لازم کلان مراتب و حکومتلک ناده و غنیمتینه و صبا یای هما بونمز
 موجبار بجه نظام و بر دکن صکره طاغستان عسکری وزیرم عبدالله باشا و سائر اققنا ایدن محققین حدود
 الکا لرنه غریب و ستاب ایدوب حال شرف جانی سر عسکری و همغان اولنلرت و کذلک طاغستان اهل لیسندن اولوب
 ایه مکاننه اولنه دق خان مرقوملک دخی و غصانه کندوب همغان اولنلرت دخی غایله لری نه طریق ایل و نوجود اولور ایه اولسون
 اولر فلویده نظامه محل حرکت جرات ایدر اولور ایه او مقول لرتک دخی غایله لری نه طریق ایل و نوجود اولور ایه اولسون
 دفع و دفع اولنن ایچون جل همت خانیه کزی اعمال و صرف مبادرت و بوسیله اصل ایه اصل ایه سرنابل و اصل اولمغه سنا
 حلاوت اعتیاد کزلک نائل اولد قاری خدمت مات دین و دولت علیه مزع عون باری ایه سرنابل و اصل اولمغه سنا
 ایدوب سائر کیمانی و طاعتخانه تعیین و تمیز اوقان الویه و لرنلک مستحق لرنه و بر لرتک اوزره و بر بلون نظاملک
 دفتر و صورت لرنی فبا بعد دستور العمل اولن اوزره دیوان هما بونمز قید و ثبت و اققنا ایدن بروت و احکامی افرام
 اولنن ایچون در علیه مزع ارسال و عرضه دقت نام و سعی و اقدام ایه سرنابل اولمغه سنا

موقوعه غریبه

ماقوم خان اولون قیدر بخانه ناهه های قیدر

سزکه خان جلوت غوان مشارالیه سز طرف ایلانچون در علیه مزع بونا لرنه ارسال اوقان کاغذ و در کمال ستطاب
 شاهانه مزه شایان اصطلح عامره مزع فرستاده قلندار جاقیور و سائر هدیله لرنه و وصول بولوب کاغذ لرنن مضامین
 صدق اینینه علم عالم اراکی خسروانه مز موصول و مطایا و هدایا کز حیزر غوثیدن اتفاق ملوک کز ایه منظور و مقبول
 قلندر تحریر لرنه امل و تظیر اوقان سکبان اقیه سی کلمنه و سائر امله متنسار مزع مساعدت هما بونمز شهنشاهان
 اذانی قلوب و کاغذ لرنن منظم اولرنی اوزره شیده دن صوب ماموزه غریب لرنن اچر جملی طبع خدیوای مرد دخی
 بنوقیه نعلی سزک عساکر بانار عدو شکار ایه برقم افرم طاغستان و سرنوا و اروپ دشمن نیای قهر و مز لرنن اققنا
 مرده هایون و همت خانچون مامول ضمیر حیت مشخو مز اولمغه اهمتاماً اشبونا فها بونمز اصدار و در کاه معلوم متفرقه
 لرنن اولوب منوله لرنن ایصالنه ماموز افتخار الوماحد و الوبان اسکله جی مصطفی زمر محمد ایه ارسال و کخذ
 لری الوصول سزک خان و کلا شان مشارالیه سز بهادران نانا و دشمن و مار ایه سزک بران اول صوب مقصوده وصوله
 اندر لرنه زو حال و مقتضای احوال دن اولمغه سزک محمد بونور ایه سز انهام همت خانیه ایدرن سرت و شتاب ایه
 محال مذکورده و دروده افرام و عون و غنایت و اهب الومال ایه او لرنن بعد الوصول مقتضای شجاعت صدور اولون نافر
 هما بونمز و مقصود حیت مفر و مز صبر بجه مزه دشمنی قهر و مزیره و بالجملة او جانلرن کیفیت لرنی غالب نظام افرام
 و اهتمام ایدوب بوباب نبت صحایف لیلی و اقام اول جنی بخر نام بخیلنه قیام و بوسیله اصدیه ایه رضا الله
 و رضای هما بونمز لرنن سز سخی مالو کلام ایدرن سرنابل اولمغه سنا

اول صوب

حرکت اوزره اولون بعضی نفاق اولدری اچلرندن طرف و تبعید ایدوب متفقاً و متحداً جناب خاوقما بزم انتساب و سایر ممالک
محموده مزده جاری اولدیغی وجهل احکام هابونمزما طاعتان اکلرنده دخی اصر اولنه رق رؤسا و اهالی موئی الهم
دولت اسلامیه مزک دوسته دوست و دشمنه دشمن اولوق تعزیدی الزام ایله دایره اطاعت و انقیاده شتاب اولدری
خصوصاً و نظام حالتری مقتضی اولوب طرف هابونمزده التماس و استدعا ایلان حالدر ایلرک محضر لرنده تقریر و توضیح و عون
زبانجا ایله سز طاعتانانه واروب دولت علیه اسلام پرورانه مزه انفع اولوق و جریله مقتضای وقت و حاله کوره اوسمیک و شخا
و حدود مشرقیه ده کائن سائر امارت و حکومتان خیرات هابونمز موجب ریخته جمله سن تنظیم و قیمن صکوه طاعتانان
شروان طرف لرنه و اندن رواقض باغیرلرک ملک لرنه هجوم و قحطام و غنات صمدیه مزقوم طاعتان ایل و اکلرک نخریب اولدری
اغنام و طغان و عصیان اوزره اولون طهراسب قول نام خانک هم و مقتضی اولدیغی اوزره عکرو انبا عن تدمیر و اعدام الملک غریبی
سزک خان و الوسان سارالبه سز سزک مرسلو کوره بخیر و نصیر و ولدیغی تفصیلاً معلوم هابونمز اولمدر طاعتانان
اهالی بی اول قنوج اسلامیه ده قول شریعت غرا ایله اکلرک فایق و اولوقندن بوانه کلنجه استقامت دین و مذهب ایله معروف
و متحقق اولدق لرنده بشقه الحاله هذه اوسمیک خاندانک مدر امور ای اولون اعدمان و شخا لوق دایره سنک اختیاری بولان
الدار میرزا ایله سائر قضا و ارباب مراتب و اصحاب حکومت اولون معلوم الوسامی رؤسا و اعیان منات دین و مذهب ممتاز
و منتخب کسسه لرا اولوب اجداد نصف اعتیاد مزه اسلوب حجت انصاف لرنه انساب لرنده زیاد اظهار عبودیت ایله موئی الهم
علیکم بالسمع و الطاعة دین رکنه التجایا بیدار و در اسلام پرور مایه خردن استنصار ایلد کورنه بناءً وان استنصر کم فالدین
فعلکم النص نص کریم مقتضای سبزه موئی الهم انساب لری قریب قبول و واسطه لک لوزی اولون مستند عالیه و سایر ملک لک
مساعده ساهانه مزادانی و سبذول قلنی حبسه بعون الله المتان ارباب مراتبک نظام لری تمیمی و سایر نظمی اقتضای ایدن امور و خصوصاً
اوسمیک خاندانک و اوغلونک و شخا لوق واری بولانانک و بلبله ارباب مراتبک نظام لری تمیمی و سایر نظمی اقتضای ایدن امور و خصوصاً
ترتیب و کیلندن صکوه استصحاب اولان عسکر تانار دشمن شکاره طاعتانان بهادر لری دخی ضم و الحاق ایدرک سز شروان
ستارنه پرور و اول حد و درک نظام رتبه و اندن دخی مسعود طهراسب قولیه بنیعت اوزره اولون عجم باغیرلرک ایل و ملک لری
تخریب و مسعودک مساله و محاربه به دار کفیتی دولت علیه مزه لوق و جریله اهل و انبا به سز تخصیص و تعیین و بوماده لر غره انکوره
تعین و تفویض و انقله استیوانه هابونمز اصدارا لوق و جریله اهل و انبا به سز تخصیص و تعیین و بوماده لر غره انکوره
مستلزم الحصوره و خسته برتوب خلعت مورث الیجیت سلطانی و برقبه مرصع و تجوهر شمشیر و برعد و کذلک ترکش خاوقما کور
عساکر و ترتیب لوز مکر ایچون بروجه معناد قرق بایک غروش سیکان علوفه سی و قرق بایک غروش ترکش بایک غروش ساقا موی علم
سائر مصارف فکره و دخی زبانه موفیر ضنده عون و مدر اولوق ایچون الی بایک و درگاه معلوم قیوجی باس لرنده ساقا موی علم
اولوب نشر بیات مالوکانه مزک و نامه هابونمزک و درک لوقان ضربه نایک بدنده طووب طاعتانانه بعد الوصول
انده و اخراکت و کذار ایلان محله ده اقتضای ایدن اموره و اکبر و مباشر موئی الیه ایله ارسال اولمدر امدی وصولنه احسان
المجموع بوز سکان بایک غروش ضربه عامه مزده اخراج و مباشر موئی الیه ایله ارسال اولمدر امدی وصولنه احسان
هابونمز اولون نشر بیات خاوقما به مزخ خطوات عظیم و ایلان ایله بعد الا استقبال خلعت سنیه فرد و ش مفاخر کوره اکسا
و تیغ و تبرکش بایک مزبیا ها کتخ بند و بیا و مبالغ مذکوره دخی تعیین اولان محله صرف ایچون اخذ و استغفار و بقیه
دخی بروجه مزخ مباشر موئی الیه بدنده ابقا اولمدر صکوه حکام و علما و حجاج و رؤسا و جمیع اعیان لرنه مخاطباً
شخا لوق سز سزک نسویه امور لرنده سالف الذکر طهراسب قولنجان باغیرلرک و کیفیات سائر نایک تنقید و ترتیبده خصیت
اصدار اولان احکام هابونمز و سالف الذکر طهراسب قولنجان باغیرلرک و کیفیات سائر نایک تنقید و ترتیبده خصیت
کامله کریم حای حجت رتصد و راولون خطوط هابونمز عیان بقر و مز و دخی اقتضای ایدن موادک ذکر و بیا تیغ
وزیر اعظم قائمه لری بالجملة منظور و معلوم خاندانک اولدقده قریم و اولحو البینک حفظ و صراستیچون البیونیا لون

مجلس اولی در شب اول جمعه در روز شنبه اول ماه رجب در سال ۱۰۸۰ هجری قمری
شروع شد باین مجلس در روز شنبه اول ماه رجب در سال ۱۰۸۰ هجری قمری

سز که دولت علیه منزل خیر خواه صادق کفو آید و دوزمان سعادت عنوانمزد و دوا بخیر صدق نهادی
بالفضل قسیم خانی قدس کرای خان سز تعلو باد شاهانه دن منبعث سلام سلامت افزای ملوکانه مزاج حال و اندکی
تلطیف و تکریدین صله معلوم که اولاد بود فقه کلان ایکی قطعه فایده کز و بوانه دل کلان و کیدن طغیان
بالجمله منظور و معلوم بما یونمرا و لوب مرفوب و دنا و اولان ملا خطه لرحله الجمله نفس الامر مطابقت و تقضا
ایدن تدبیر و ندادن کین ضرور بود لکن هرامده انجاسنی فکر و احتیاط ابر حرکت بتوفیق تعالی و سبک حصول
مصلحت خیر خاتمت اولغین سز دولت علیه مزاج اسلا فکدن زیاده خبر خواهی اولمز حبیل بوزن بود دخی
وکیل مطلق ابر هرامده کوکل برکی ابر دولت علیه مه خیر لاولان و چه رده اتفاق مرا سنده رعایت و غلبه
توخشدن مبتدا و بنده هرامده احوالی اعلام و اشارت ایلده سز الطاف شاهانه ندن سز بر قبضه مرصع حنجر و ادن ایکی
بلای غرو شلی در محجوب فوندر لمشد و وصولن دعای خیر مه مواظبت این سز

ها و فریم خانی اولان قیلان دای خان دامت معالیه نامه جاپول
 سز که خان مشارالیه سز بود فقه در دین و خدا و شر و آن فرخ طریقت خانیکردن وارد اولان قائمه صداقت دانغه و مکتوب حجت
 مصحح کماله معیت الجانی کزده اولان اغایان و میرزایان محض سداد انزوی و افتخار الامراء العظام العسویه استان اولان
 خفت عواقبه بالخیر طقدن صوب خانیکزه بعث اولان الجی ایله و رودایدن کاغذینک عینی و ترجمه سی و الجی موی ایله و بران
 مرخصی صوب سندینک دخی ترجمه سی بالجملة حضور فایض النور شاهان فرخ معروض و داخل اولوب محتوی اولدوغی خالونه تمامه اخلاص
 خدمتوایز حاصل و شامل و شکر و تحیر و تحیر اولدوغی اوزده عساکر و اخره ایله بوانه دای بوجا قلوبیاین مکت و ارام اولمقدن
 ناشی زاد و زاده حصصن اولمقوالی اهاالیه نفع ضرورت حدوث انکله نقیله ای افکرمان طرفدن قنلا مق اوزده
 کفایت مقداری عساکر تانار شجاعت شعار ای اوزدرینه سلاطین کرام جنکیزیه دن بر مناسبتی سر عسکر نصب اولمقدن
 موی البهی محل مرقدن ایضا و تقریردن حکم سز و ادوب الکاه فریم روت تدار ای ایله در کار اولمق مستحق و موقوف کوردن
 معلوم ضمیر الیام بذر شمشاهان سز اولوب حصص سالف البیان طرف طاع الشرف جهانا نغردن دخی اسلوب و تحنل
 اولمقدن بوجله حرکت و عودت کزده اذن هابون عنا بقدر و نزارانی خلفین استیونامه هابون نراقت مشخون اصادرو
 ایله ارسال اولمقدن رلدی الوصول سز که خان مشارالیه سز وزیر اعظم خانقندن طرف خانیکزه باز اولان قائمه دن
 تفصیل احوال معلوم کز اولدوق بر وجه محترم مقدار کفایه عساکر تانار بسالت شعار ای اوزدرینه سلاطین کرام جنکیزیه دن
 بر مناسبتی سر عسکر نصب و تعیین ایله کزده نرسا نبعیت خانیکزه نغردن اغایان و میرزایان و عساکر تانار شجاعت
 نشان ایله بریزدن حرکت و الکاه فریمه تحریک تازیانه عودت ادوب بمنه تعالی انن الفای رحل حجت و نهار
 شهادت اعتیاد کزده حموز و مرکوز اولان نرای و روت مقضایجه دین و دولت علیه مره شایان حرکات مسخنه
 ابرازیه تدار کزده کورمه مبادرت و استعجاب دعوت جبریه ملوکانه فرخ مسارعت ایله سز بنویسید برین
 محررانی اولان

جلو و توقیق کرای خا حضرت کزده و قاب هابون شوکوردن طلاق مکتوب عینی صوبین
 شوکوردن کرامتو قدر تو عظمی خندادم حضرت نرین عینه علیه سده نشان و تق سینه معد لغتو المرنه
 هزار افتخار و خشوع و افواج نزل و حضور برله روی عبودیت مالکین و اصیبه رقت ساین مقدس سبانه معروف
 بن خالص و برداشته عبودیت و خضوع بود که جناب قادیم شوق کرامتو قدر تو خندادم طاقه انام
 محض حیران و جود هابون شوکوردن طلاق خطایان و محروس و مضمون و ساینه هابون خند و انکی عامه نرگاه
 و خاصه بوعید خالص کیناندری اوزدرین ایمنون ایله بود فقه و قاب مکتوب خند و انکی عود صدور
 ادوب درگاه معارف منفرد لرین علی اغا قولک و ساطین ارسل اولان نامه هابون شوکوردن طلاق هزار تقظیم
 و اجلال ایله مراسم استقبالی تمیز و کل سوزش و کز اولمقدن و نرین قلوب بونر خالص بوطر فرخ عودت و جود
 ایمنه ادن و رخصت باد شاهان اولان احوال و غلو قولک وزیر اعظم حضرت نرین قائم کز
 معلوم قولدی اوزده موز و ضمه دینم اولان دوام و بقای عودت و اجلا لدری دعوانه اشتغال لغتو قدر
 جلال خصوصیت دایما جوبین رضای عین اقتضای ملوکانه اولمقدن و فرخ نرین اوزده بوطر فرخ کفایت مقداری
 عساکر اوزدرینه بر طمان قولدی سر عسکر نصب و قولک دویب نرین که اشتغال لجون فریمه عودت ایله کز
 دفعه متعاه حسادت ان شاکر الله تعالی بوقولدی بونر بوبل ایام و لیال خصوصیت و رضای حضرت
 حصه امال اوزده اولوب سز احوال قولک وزیر اعظم حضرت نرین اولمقدن و نرین نرین محراب عدم عالم آرای باد شایان
 اولدوق امر و فرمان و لطف و حمایت و حسنه شوکوردن طلاق عظمی خندادم حضرت نرین

مکتوب

[illegible]

خانی اولوب کثرت عسکریله شهرت شعلار اولان قهرمانان چاهر اولان دخی بوز بیدر و منجا و عسکر قزلباش ایلله
 بغداد دارالسلام محاصره سینه حصارفت ایلدن قهر و تدبیریه یقین ایلان عسکر اسلام ایلله محاربه و مقاتله و فوغندن ضربه
 سفوراج عسکران دخی بی حد و بی قیاس ملا عین خاسرین فضل و عقابت رب سکور ایلله قلعی حصار مجبور ادوات جنگ
 و بکادن نصیب غزاة عدو شکار و کندی دخی مجروحان تحلیص جان ایچون فرار ایلدی حبس بشارت انری و دستور مکرم موقع
 متبر فخر و محترم نظام العالم وزیر سر عسکر عثمان پاشا ادام الله تعالی اجله رحمتدن اعلام اولنر و غندن عذری یوزدن
 اقدم درگاه معلا قوچی باشبدرن اولوب اردوی مایورند موجود بولغن و هر احوالی بالمعاینه مشاهده و مشهودی اولن
 مالانی کلوب رکاب مایور غزایران و افاده ایلدی اوزره یقین و ارسال اولیان اقتضای الاماخذ و الاکارام غنمه دام مجدی دخی
 کلوب یوز غزای مشاهده ایلدی و جمله المشافیه حکاکان تغیر و بیان انیلکین بولبله نعت عظمی اولان غزوه کبری و جبار
 بیعتا و سایر طرحت طرحت بعث و ارسال ایلن جیوش غیبت خورشید هر جا نیند قهرمان اولدی قلی قوچات و غنایم لاجبوس
 طلقا غنایب الهیه و صدق نیت پادشاهای غزایله مجرب عسکر مجید و ترتیب حرکات لایعبدن نشات انیلدی ظاهر
 و باهر اولدی و غنه نماند ازمان سعادقا غنمده ظهوره حلاول بولم فو و نصرت تام نائی پادشاهای غزای لطفک
 علاوه و اضافت و تحسین موجب و لطفه اشونامه ها بون مجتبه مغرورن ایلله وصولدن ترک خان مشار الیه نر هو
 مشکر الیه نعم یوزن بولم نام طغیارت نام شاهانه و اسم بخت برسم ملوکای غز مغارب و محاضل و کرسی نصایح
 شاملدن غازی لطفی ایلله یاد و تذکار اولغون اوزره حکمت فرید قلمر و حکومت اولان بلدان و امصار و عامه خطا
 و معرفین و کافه مشایخ و واعظیه تنبیه و تفهیم الیه سر شویلدنر
 غایب ایلک

جمله سحاکین قبضه تسخیر و اموال و شیرا را غنیمت عساکر شجاعت مصیر و دلیران عمر کرمیت پرور و غیر متساو الیه بارگاه
سپهر اشتباه خسروانه مرز عرص و اینها بتمکله سیاسی و اهلاد مالیه استغال انجند فخر نام عمدا غم عمدا ذلک فضل الله
یؤتیه من یشاء بجز مسترت اثر الیه قلوب موحدین سرور و شادان اولوب مزید عرو دولتم و عجمین ورد زبان بلاری
جمله نیک واجب ذمت و راتبه نوازم همدی و ملغبین ایدر یک بوفانه هابون مسرت مستحضر اصدار و
ارسال انجند رادی اوصول بولیه نادره روزگار و سروجه تواریخ و اخبار اولغه شایان نعم الهیه و موهبه ناعنه
مهدی اساس شکر و سپاسیله امتداد عرو دولت روز افزون و از دیار فروت و سوت و سلطنت ظفر مقوم و عوای ایرادن
همواره فوز و رفعت جنود متحدین و عز و خذلان کرده و وافض و ملحدین همچون علمای کرام و صلحای ذوی الاحترام و
زهاد دیانت معناد و عموماً مسکان و قطان بلاد و دن استجواب توجرات قلبیه دن مکره دشمن دین و مذهبه رعنا قلند
طوب شکر لاری ایدر و باظهار مسرت اوفی الیه سر

۱۲۷
۱۲۸

قیم خانی قیلان درای خانه نامه هابون

سز که مشا را الیه سز بود قیله درد و نغمه از مرغ توارد ایدن قائمه کردن خلاصه مغنومند قیاطی طرین اولان
مسقو لو الیه بنیادین بوشاده جریان ایدن کیفیت همچون اعیان فرم حضور خانیکم عقد مجلس استنار و اولوب
اولان مسقو لو نیک غایله بن دفع و ایام سنا حلوندن مقدم قیاطی سکان دخی تفضیق اراده الیه اولطری قضا
سلطان الیه بر مقدار عا کرنا تار و ریه عزیمت اولد قیلان مخربر و افاده ایمن سز دولت علیه ابدی استمدار
مسقو لو بنین منعقد اولان مصلحه مؤمن شرایطی هر حالک مراعات و هر وجهه خلل نظر قیلان حفظ و صیانت
اولنور کن بود قیلان قیاطی اولطری قیلان بولیه بر حالک غیر مضمینه ظهور ایمن بوقریب الیه شرط معاهدت
نظری ایدی ملاحظه الیه مادمکه مسقود و لی طر قیلان حد و در اولان جزا لاری عسکری ساز و نأحد و
مالک محروسه فرم سوز قیاطی الیه شرط مصلحه بر مفاخر حریف صد و ریه جبارت ایدر حجه مطبقه حد کرده اولان
جزا لاری سوز ندیدین نانی وقوع بولان حالتی بهانه الیه بلا احتیاط عجله بر جانب دولت علیه مزین دخی لاری
حد و ریه بر خطوم تجاوز و برد و رلود و آب و مواشی و اسوال و شیرا و نفوس سزیه تعرض و مفاخر مصلحه مقدادین وضع و حکمت
تجسس و اتمغه قطار رضای هابون خسروانه مرا و لما غله درجه مواد صلح و صلاحه کما بیغی مراعات و مسقو لو حد و ریه تجاوز
خلاف شرط مصلحه حرکتین نخانی اولنق اوزن طر قیلان سوزی الیه قضا سلطان توفیه و نبیه اکید اولد دخی جمیع
هابون ملوکانه مرا و شد لکن بر وجهه مخر سوز و شد اولان مصلحه مرقومه شرایطی هر حالک وقایع و حمایت ایدر
نوازم حریف و احتیاطدن اولد و خندن نانی سنوانه هابون مجتهد مقوم و نرا اصدار و
ارسال اولد دران سز الله تعالی اوصول سز که خان سز که سز با غنی جید بو خاندان شایخ الی و کان و بود و دعات
راغب البینانک خیر خواه و صاحب انباهی و صداقتکار و مراسم اکاهلندن اولد و عکر اجلدن هر حالک سز دن دولت علیه
لا بقی و سلطنت سزیه خرم موافق انا زرضیه و ماز مضمینه اظهاری سامول طبع صفا فرین شهنشاهانه مرا و صلح حال دولت علیه
مسقو لو بنین برضوال شریع منعقد اولان مصلحه مؤمن و مسالمة مسین نیک شرایط و ضوابطه انا فانا رعایت و نظری خللدن حمایت
و صیانت اولوب مادمکه اندک طرفین صلاحه خلاف صلح و صلاح دولت علیه مزید و حد و ریه تجاوز و اتمغه مخر حاکمین دخی
و تجاوز ایمن حد و ریه بر خطوم تجاوز و نفوس و اموال و شیرا و نفوس و شد ایدر دخی تفضیق و شد ایدر دخی دخی دخی دخی
و ایدر دخی
و ایدر دخی

رحمتدین ایمن خلعت و شدت ایله بذا ظهور و جود و نفوذی جسد اولدیزنه ناسی نفوق و غیر نشان اولدین
 ستمدین انجای باشنه جمع ایتمکله بگونه درندی مقود سی کروه مکروهنه مغرور او شاده خراسان طغوزن خراج
 و علم افراز کبر و غرور اوله دن ذروه بنی و عصیان عروج و کوب با صاحب ظهور اولی و عوی فاسد و خیال کاسدینه
 تشبث شاه عجمی مستند شاهین خلعت و تمهید و تاسیسنه مباشرت اولنان مصالحه مذکور بی ضیغ و منع و کسلیله
 خان مسفور زنجینه یوز بیکدن متجاوز بغاه انجامة سفد لاد سردار هزیمت کردار اولوب بوزن اقدم متکبرانه
 ممالک محروسه المسالک خسروانه مدن بغداد دارالسلام حوالسته هجومه جارفت و اطراف و الحاسن قطع ایله
 اهالی و سکنانی تضییقه مبادرت ایلدین غائله بی هایله سن دفع و رفع و بیخ و بنیاد کبر و نخوت قلع و قمع ایچون
 ترتیب و تخصیص قلنان و زرای عظام و مبریران کرام و امرای ذوی الاحترام و فیو قلدوزن و اناطلی و دروملی
 و سائر ابالوت والیه و زما و اریای تیار و پاده و سوار عسکر شجاعت شعار مدن بعث اولنان جنود ظفر موعود
 اوز لرینه دستور محکم و معظم مشرف و محترم نظام العالم وزیر منانت کسرت بر عثان پاشا ادم الله تعالی
 سپهسالار ذوقی الاقدار و عسکر ظفر کردار نصب و تعیین اولنوب عسکر مشارالیه دخی معینده اولون اجناد نصرت
 اعتیاد مزایه عون و عنایت ناصر الموحدینه استناد و روح پرفوج سید المرسلین استمداد و چهار بار کزیمت
 و سائر اصحاب مکرمین و ائمه دین حضراتی یاد و یاد ابرار شط کارن بغداد دارالسلامه اون ایکی ساعت
 مسافری اولون دجومه نام محله و وصولدن طها سب قولخان لعین استصحاب ایلدی یوز بیکدن متجاوز
 روافض و ملحدی کفر و مشرکین مثل اوون عدد طابور مقهور ترتیب و تقسیم ایدوب اشوب بیک یوز قوق التی سنه سی
 صفیر مستلزم انظفرائک ییخی باز کوفی علی التبحر جنود نصرت موعود مزجی استقبال ایتمکله عسکر حمیت پرور
 وزیر مشارالیه دخی عسکر منصوره مزجی قاعد قذیه جهان بی و عادت دیرینه کشور ستان اوزره بین و بیار
 و جرخه و دمدار اسلوب مرغونه تعیین و ترصین و مشارالیه دخی قلب جیوش دریا خروشدن مکی اولوب طغوزن
 بریز اش جنک و بیجا مشتعل و ملتهب اولدقن نازنه سامان سوز غیبت اسلام طرف طرف زبان کش کنگره
 شک و آرام اولوب دلیران و غاجوبان و هزیران جنک ازادیان اشعه شمشیر انتقامی افق نیامدن المعاصی و سوسو
 کلپا نایک کیکری رسیدن قلل انیر ابرار مسلول السیف و مروضو البیان اولدقن حاله اجددن بلا مترو حال
 قول قول بهادرانه غلبورانه نبود و صواشه هجوم و افتحام و هربی عرصه هیجاده بر نهنک سنیزا هنک و بیلک تیز جنک
 آسا دشمن مقهور و خذلون قریخی اخراج و التقامه اقدام و بهتمام و بیو و جهله اشتغال نازنه کارزار تمام طغوزن
 متادای و پادار اولدقن صکره و لقد نصبر کما الله فی مواضع کثیره مطلعندن طلوع ایدن افتاب فوج و نصرت درجه
 قلوب مؤمنینه بر توانداز شایقه عنایت فرزندم باذن الله مهند هبوب ایدن صرصراد بار هزیمت دیر اعدای
 مخالفین الوده کرد محقق و مذلت ایدوب طوایف قزلباش عموماً و منزهیم و کزیزان اولدقن پاده و سوار یسندن بحد
 و رؤسای عسکر بخست اثر لرزن معلوم الحدد و کسنه لر میدان معرکه مجاهدین دین اولون جنود ظفر قریخی
 تیغ بد و بغلرینه علف و فرار لرینک نیجه صحرا و بیابان هالاق و تلف و سردار هزیمت شعار لر نامنه اولون خان
 مسفور دخی مقهوراً فرار بد ناملغی سهامنه هدف اولدقن بشقه بوجز نصرت اثر ابرقه سی علی التبحر بغداد دارالسلام
 محافظه سنه اولون جیش متانت خروشلک مسمی علی اولدقن ساعت بغداددن دخی عسکر و افرع جیوق مسفور
 التی ایدن برو حندق و مرس ایله قلعه متینه هیاتنه افرغ ایلدقن طابور مستحکم لرینه بی محابا هجومه مبادرت
 فرار لرین ماعدانم بولنا نلرخی و تعقیب ایله ایرشد کلرخی بلا امان طعه شمشیر عد و ند میر و معتدین وارد
 اولون طوب و تفند و جبهه خانه و زینور و حینه و خرکا و بار بکاه و اوت و ادا و قلزن هزیمت و اریسه

ایچون توهمین و تشیت اسورد شمن بد طینت ایله شان غفلت نشان خلد فخره لایق مساعی مشکوره اظهارینه بذل
 جل همت و عزت اجل مطالب خسروانه و اتم ثواب پادشاهانه مزاولغله بالاده ایراد و افاده اولدیلغی و جهاله
 دشمنک کیفیت حرکت کوره توقف و تراخی بمساعدت وقت اولوب عساکر مطلوبه نیک عجلاله الوقت بر قدم اقدام
 تجهیز و تسبیح لری واجب ولد بد اولدیلغی قرین ذهن دراز کاراکا هیلری اولدقن موسم شتا و هنگام سروایه
 با قلیوب سلاطین جنگیزیه نیک بسط و تمهید اولنان اوصاف مسیوق الذکر ایله موصوف صاحب نفوذ و کارکنان
 ابکی عدد سلطان جلالت شعار ایله اول بیلک نفر کزین و قوی الاقدار خانان سوز دشمن بد کردار عساکر
 قاتار عدد و شکاری بر ساعت اقدام و بران مقدم انتخاب و تجهیز و مالک ایرازن پاکو و درند طر قزین مقبولونک
 بود فعه کد و بد لرین القود قذری بر لر و دیار ایرازن ضمیمه محروسه مزاولون محارک رعایا و بریاسنه جتا
 و قطعاً و جهامن الوجوه تعرض و تعدی اولماق و طرف خانلرین مقدم اعلام و اشاعت اولدیلغی اوزره طوبی غرورون
 مرور لرین محذورات ملحوظه بر اثر برد لو فکر و اندیشه چکلبوب و ذره قدر بر امر ناملایم ظهور ایتمک نسیطه تعقیب
 اولنان سلاطینه حکم تنبیه و اولط فرده اولو و زرای عظام و کلوی عالی مقامز معضار لیه مناسب کور یو محله
 اقامت و مملکت عجزدن بر ستمه آقین و تاخت و تاراج ایله کزین صکره الدفاری اموال غنای محلی اقامتیه کورون
 بعد هیات مجموع لریله بر طرفه دخی عزیمت و کد کلری محله غایت بصیرت اوزره حرکت ایله دشمن غافل و طامع
 ایچون تحری و احتیاطه زیاده رعایت دان سنا الله تعالی شروان حدودینه وصولدن حلاله شروان خانی اولون
 جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب سرخای خان دامت معالیله و دستورون مکرمون مشیرون محققون
 نظام العالم کجه محافظی وزیر علی باشا و روان جانی عسکری وزیر ابرهم باشا و الحاصل بغداد و البسی عسکر
 حمت پرورم مشار لیه احمد باشا و مقضای وقت و حاله کوره اول حدود لرده اولو و زرای عظام و کلوی قیام
 ارام الله تعالی احوالهم ایله مکاتبه و مراسله و جمعیله اتفاق و اتحاد و دایر لیه حرکت ایرک بووجه محرر ایوم
 مسقور برزه اولو یرلرین و مضافات مالک محروسه مدن ماعدل الحق اعجام ملکلی اولون محله بو وجه کسه انبه
 فصل خزانه دخی آقین طریضه دمدم تاخت و تاراج و رجالین قهر و تدبیر و استیصاله هجوم و اتمام و اموال
 و ارزاقین غارت و انتهاب و خانه و خانانلرین احرار و اهدام ایله خراب و بیابانلری شروان مذکور اوزره
 توصیه و تقویم و تاکید قویم ایله طریقی طرستاندن عجلاله و مسارعت ارسال و تسبیح لرینه مبادرت و بودوقن عزیمت
 مطلوب و مأمول خسروانه مزاولدیلغی و جهاله دین و دولت علیه مزه نصرت و مظاهرت بذل جل همت و صرف سعی
 ایدوب بویابون استخصال رضای ملوکانه مزله استیجاب دعای خیر سیرج تاثیر پادشاهانه مزه زیاد اهتمام
 و دقت ایکنز ملحوظدر

حاله قریم خانی قیلونکرای خانه نامه هایون
 جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب دولت انساب ذوق قدر الوتم و الفخر اوشم علم افرا حمله
 یکم ناز عرصه جلالت سلاله خاندان خانی نقاوه و دوام الخانی حاله قریم خانی اولون قیلونکرای خان دامت معالیله
 تحیات شاهانه و تسلیات سلطات پادشاهانه حسن توجه بیکانه خسروانه دن فایض مطالعه قلدقزین صکره
 معلوم اولدک بوزن اسبق دخت علیه مزایله غم شاهی بشند عقد مصالحه و وقوعدن صکره قاعد قریم اوزره
 طرفیدن ایچیلار اراج و تسبیحی مضمم ابکی خانان قزلباش بد معاشدن طراسب قوی خان شفاوت نشان افغان
 طائفه سنجی اختلاف نظام لرین اغتنام ایدوب مالک ایرازن غایله لرین دفع و طائفه و حرمه دانته کند

خلافت قندهار خان دامت معاليه بنامه هايون بنو قندهار

بوزن اقدم عجم شاهي طرفدن دولت عليه مله عقد مصاحبه طلب و التجار ظهورايمكلمه مجرد عباد الله راحه و ارشي
 و مملكت رعيتك اسوده كي و اشائيشي همچون مسئوله مساعد ايله مبانده صورت مصافات بيدار اولدو اي ايله
 مادامكه طائفه اعجام طرفدن مناقض معااهد برحالت ظهورايندكيجه جانب دولت عليه بدن حدود لرته
 تعرض و تجاوزا و لغويوب طرفدن نفقض عهد و ميثاق مستلزم حركت ظهورينه ترقب ايله توقف اولوركن حاله
 جانب ايران علم افزان عتق و طغيان اولون طرما سبقو ليحاي بي امان بواشالرده عسكركه زميت نسايله كراشال
 كلديكي عقبنه بغداد دارالستاد حميت عن الافات و الاعداد ابالق مضافاتدن دره سجاغنه سيجون ايله ابا
 مضرت ايدوب خان مسفوري سوء قصدي طوغوي بغداد اوزرينه اولو حالتي متعين و ظاهر اولدو غني بغداد
 و اليسى اولوب عسكركه ظفر رهبرم اولون دستور كرم مشير مخم نظام العالم و زراعت باسا ادام الله تعالى اجله
 اعلام ايتكين چركه نفقض عهد و پيمان و وافق قرين انخرن طرفدن ظاهر و نمايان اولوب بوقدرجه جانب
 دولت عليه مدن دغني ممالك اعجامك تاخت و تاراجي و اموالدين بغا و غارت و اهالي و سكانك نفقض و توهين
 امور اري اقدم اعمال واقوم اشغالدن اولدو غنه بناء شرف طرفدن واقع رحه منصوره من اولو طويف عسكركه حاكم
 اعجام نكبت اعجام مملكتي اولون محله طرف طرف آقن ايدوب بغا كرلاكي و جهواوزده رجالدين قهر و ترديد و تبصا
 هجوم و اقتحام و اموال و ارزاقدين اغشنام و خانه و خانما نالرين احراق و اهدام ايله محضا تخراب مملكتارنه اقدم
 ايلدو همچون اولوطفرده اولو محافطين قلع و نفور و محاربان حدود و مسوره او اعليه مله تبنيه ايدو ايله
 بوخلو سلاطين مكن قرين جنكيزيه دن متحيز و صاحب اعتبار و جود تاناركي كندو لره كمال اطاعت
 و اقتياد ايله سوزلرني اصفا و هجالدن بلدرده امر لرته امتثال و اتباع ابره جملري مقوله دن ايكي عدد سلطان
 شجاعت نشان ايله اون بليغ نفر منتخب و كزين و قوي القدره طاقت مند شمن بركدار عسكركه تانار عدر و شكاره
 ممالك اعجامي تاخت و تاراج همچون عجله الوقت طاعستان بولدن كملك اوزده تسير و ارسال لري دولت
 عليه ملك اعظم امور دن اولوب و بوقفيت دستور كرم مشير مخم نظام العالم ناظم مناظم الامم ناموس السلطنة
 العظمي مرت مرات الخلافه الكبرى المحفوظ بصوف عوطف المالك ادا علي وزير اعظم ستوده شيم و وكيل مطبق
 قوي الهام اولون علي باسا ادام الله تعالى اجله و ضاعف بالثابدا قدره و اقباله طرفدن قايم سله مقدما
 جانب ايلخاندر دن استخبار و استمراج اولدو لره لر و مو اولو عسكركه تاناركي حين حاجنده ممالك ايران طرف
 و مسالكي طاعستانن شيل و تسير ممكن و اسهل اولوب قطعاً صعوبت و محذوري اولدو غني جانب دولت
 عليه مره اعدام و اشارت ايلدو بركزه بناء وجه مشروح اوزده ايكي عدد سلطان جلادوت نشان ايله ايلدو
 عسكركه تانار قوي او قدرل عجله تجيز و اعداد و طرقي و فوردن عزيمت ايتك اوزده بركون اقدم اخراج و ارسال
 جانب خانيت مابلر دن مطلوب طبع صفا مقرون بادشاها نم و اقضاي مراد هايون خسروانه مر اولوب نعين
 اوله جوي سلطانله و سائر سركار لره لباس و اكسا همچون معناد اوزده خاصه خلع فاخره ملوكانه مر دن قروي
 عدد خلعت مورث البحت سلطان غنايت و احسان و سبكان انچه سيجون دغني بوجه نقد الي بليغ عزيز
 اعطاي هايون مر او نعين اشبونامه هايون ملا طه فقر و نمر اصدادو ايله ارسال ايلدو
 ان شا الله تعالى لدی الوصول سركه خان مشارا لره مز او نه دن بربا عن جذ خاندان و صهي البنيان خلوت قمر
 خلوص و صداقتي محرب و مشهور اولو حيز خواه صاحب انتباهي و اسلاف ستوده اوصاف كركي و جوة ايله صايت
 اتراي كاراكار لوب سزدن بواشاده بوجوه مله دين دولت عليه مره نصرت و اعانت و تكميل عرض و ناموس سز

بر سرسلطنت جهان بینی و بخش عاقلین کورستانی اوزده جاپوس هالون غرقا نو مز و وقع اوقی معلوم ایکن فریم دیار
 اظهار سادمانی و اعلان بخت و جود و نامحور ایکن قلعه لزه طوبی از درج افع شکر ایندوه سر
 اوقی

فریم نانی قیوم خدای عالم ذات عالمه نانه هالیف
 جناب امامت ماب ایات نصب سعادت اقتساب دولت انتساب ذوالقدر الوهم والفراوهم علم افراز خطه شهاب تجلی
 عرصه جلوت سلو له خاندن خانی نقاوه دودمان الخانی بالفعل فریم خانی قیلان کری خان ذات معالیه توفیق رفیع
 هالیف واصل اویجی معلوم رو لایه بواشاده درگاه بهراشتباه خسروانه و بارگاه غصبت دستا خدیوار زره ارسال
 اوندان معقب وفایه کزابه مشاهیر کاه و اعیان فریم اولی علما و شایخ زهدیین و امر آئین و میرزایان صدق رهبر اخلاص
 صیاح خلدیه مخم مخمختی از روی کوب واصل و مضامین مصادق ضمنه علم عالم آرای ملوکانه مرز محیط و شامل اولشدر
 بوزن اقم قارطی جرمی اوزینه نجیب رفیع اولیان عسکری مرتبی خلودن مسفلو نوعا نوهم و خوش اندکین ناشی فریم
 اهالیسی امر و فرما واجب اودعا غم مغایر حالوت غیر رضیه از نمایله طور طاعنه محالف کجین و خارج دایره اطاعت
 اولون رفتار و روشن مصون احوال اولد فریم تبیین و ابضاح و ترکیه خان مشا ایدیه سر فایه زده اولان
 خلوص و صدق مقصدا لجه ظاهر و باطنا رضا جوت خضر اولوب از جان و دل تحصیل مرضی نمیت مقصودی قل العرف
 و هر حال کاند انهار آثار حسن مسانی اولد یغیر مخفی و افصاح سباق جمعی رضای ایتام ملوکا فر استخصال
 صرف محنت کامله ده قطعا تکاسه و صفت کورمده به بعضی سراقین قرب و جوار مسبله سرفه فضا حنه جبارتین کاسه
 مسفلو فریم بودو شاعت و خسارتی واقع اولی لازم کلودر ایه الفان شی بو زود و استوداد اولی شریله جمعی
 متعبد نقین و بعضی عیونا اهالی و کت التزم کماله و اظه بدعین اولوب فریمه مقدار زوده ارات خدشاه
 و در این جل خفی و نهان خلوف مرضی بر کونه حریف و حالت ظاهر و نمایان اولمان خصوصتی و قبه نقول و اقمه تحمل و نقد
 ایدر جمی اعلام اوخشی احویه تابه خانی و نه بر و لیدر ایلخاندیه اهالی فریمک رسوم اعتدال و اطاعتی بود و چه اوزد
 زاعی و زو ابرین محبت و منتهی اولقلعه صدق نیت ایه عزیزند و جناب خانب ما ابرین دخی بود این زای سرور
 و اعمال فخریاف اصابت بر ایه و ظایف میر خواهی و سنجیده قواعد خری و احیای مری اولدر مودت انبساط
 طبع صفات زاده و خاصه حقیقین باعث از زیاد علوفه و حسن اعتقاد از اولشدر خوف صحت فریمک خافه انور
 اوزدن بر و خانان و فیهان صدق صمیمیت استقلو بدی اولون فضا بادن اولوب علی الخصوص جناب فریم
 الما بخاندن خلوقم اسلاف سوده اوصاف و زود زیاد و خیر از نسیم سلیم الو خلوص و ذات معالی نقیبتان و جود
 ایه محرب و مقدر و قوم الوینه صبی و لایح حینت امر کز مستقل و زایزه منصب و مستد اولد و غم نیا و عظیم و منصف
 انور مکتب و احکام و توفیق مهام ملک و منته لایحه ذمت صدقیت و واجبه غن استفا انخر اولدی و جلاله و جلاله
 همت و فریم اها السید فوای و هم و زینه رعایت دوام و شانیه امر به دائما استقام و نقوب ایه و ارسال اولشدر
 اهام و دقت انجرا یون استونامه هالیف ملو طفقین انکات نمون اصدرو
 ان شاسر الملک الودود لدی نفس الودود حلیه فایخر اولون عقل و کلمات و برادر و خلوص و استقامت خداداد
 ناشی طرف ایلخاندیه اولون علوفه و اعتقاد و هر حال حسن توجه و اعتقاد از مقصدا لجه ضبط و ربط سکه ایه جلالت

جایزه خداداد از طرف دولت ایران
و انچه در این کتاب است
تألیف حضرت میرزا محمد باقر
میرزا محمد باقر

بسم الله الرحمن الرحيم
و صلوات على نبي المصطفى والذين يحبون النبي من مناصبه و سلالات ائمت
من جانب سلطان الدين و خاقان البحرین خادما و خدمه الشرفین
السلطان الفانی محمد بن سلطان مصطفی بن ابراهیم
الى انقراض الدردان و فی ايام صدر و سرور
حضرت حسن باینا و فی ايام عرس النوا
الحاج مصطفی افندي زکال الله
بقاها الواقیع فی و ان
ذکر کفین سیدتان
و غیره و ان
و

فیم خانی منکلی کرای خانه نامه هایوت

حضرت خداوند و اهب الاموال جلشانه عن کتبیه و النظم و المثالک مبایمن تأییدات ازلیه و بیایمن توفیقات
لم بزیله سبله فاضله احوال سعادت منوال ملوکانه مزده استخفاف کامله الهیه و جیهه اقبال شوکال
خسروانه مزده اولون قابیت و استعداد شامله غیر مناهیه مقتضای اوده امر لازم التبیح لطف و اجلال
اذا جعلناک خلیفه فی الارض زینبیله قرب و نایم بالانهاج دولت و اقبال فرخنده فالمر فاحکم بین الناس بالعدل
عنوانیه معنوی اولوب اتفاق آرا و رای شورای وزرای عظام و علماء کرام و اجماع و اطراد جمله خواص
و عوام اهل اشوبلت و اربعین و مائه و کف تهر ربع لا اولنک اود طغوزخی کونی که بازارا بر سیدر سر
سلطنت مورد غمره بلا استخفاف دولت و اقبال و سعادت و اجلال اهل اجلاس و لباس کرامت اقباس
و جعلناک خلائف فی الارض قامت و الوردت خسروانه مزه الباس اوقوب خطبه و سکه نام سرقرله شرف
اولمغین بوموهبه عظمی و عطیه کبوی الهیه نک جمله مالک محروسه مزه اعلام و اعلامی اوزم خصوص
اولمای دولت علیه مز اولان حکام کرامه اسفار و رفاهی امر ختم المجله مال و حقنره مز غایت علیه الزم
شاهانه و مزت زلف سینه باد شاهانه مز موره کور و خاصه خلعت فاحر ملوکانه مزدن شعور فاضل الزم
دوخیه برنوب مورد الهی سلطانی غایت و احسان اولوب نامه ها بوقر اهل
عند الوصول غایت و احسان اولون خلعت و اخره و کوف باهر مزی انواع اعزاز و احترام و اضاف توقیر من
و احترام اهل انتقیال و اودین غرض بونکف اکسا و اظهار مباهاة و مغافرت الکریم صکره استبانة سعادت
عنوان و و دمان سید البیاض اولان و نور صدف و اخلاص و فرط خاص طوبی و احضار صکره مقتضایه

